Necati Cumalı

Bütün Oyunları: 2

NECATİ CUMALI

Bütün Oyunları: 2

Ahmetlerim

Gömü

Bakanı Bekliyoruz

Yürüyen Geceyi Dinle

Yaralı Geyik

Şafak Karakolu

Dün Neredeydiniz?

Bir Sabah Gülerek Uyan

Vatan Diye Diye

Gel Evlenelim Yürü Boşanalım

Devetabanı

Kuyu

Yalnız Ölü

Cumhuriyet Kitapları

NECATİ CUMALI

BÜTÜN OYUNLARI
2

Yayın Hakları: Cumhuriyet Kitapları

ISBN 975-6747-62-5

Birinci Baskı: Ekim 2004

Yayına Hazırlayan: Berin CUMALI
Yayın Yönetmeni: Derya AYYILDIZ
Dizgi ve Sayfa Düzeni: Serpil ÜNAY
Kapak Tasarımı: Ali Sina ÖZÜSTÜN

Baskı: Kurtiş Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Dağıtım: Cumhuriyet Kitap Kulübü
Çağ Pazarlama A.Ş.
Türkocağı Cad. 39/41 (34334) Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 514 01 96 Fax: (0212) 514 01 95
email:ckk@cumhuriyet.com.tr

NECATİ CUMALI

BÜTÜN OYUNLARI
2

Cumhuriyet
KİTAPLARI

AHMETLERİM

(Oyun, 3 Bölüm)

OYUNUN TEK KİŞİSİ

Türkân (*)

Birinci Bölümde 18 yaşında
İkinci Bölümde 40 yaşında
Üçüncü Bölümde 70 yaşında

(Olay çağımızda geçer.)

(*) Elinizdeki metin Ahmetlerim'in dördüncü yazılışı. Başlangıçtan beri bazı kararsızlıklarım oldu. İlk düşüncem, Türkân'ın solosu olarak oyunun başlayıp bitmesi idi. Öbür kişileri, Türkân da, seyirci de, çocuk oyunlarında olduğu gibi, kendi imgelemlerinde canlandıracaklar, gözlerinin önüne getireceklerdi. İkinci, üçüncü yazışlarımda, görüşlerine değer verdiğim bazı sanatçı dostlarımın sözlerine uyarak oyuna hiç konuşmayan kişiler eklemiştim. Bu kez ilk tasarıma dönüyorum. Türkân, belleğinde kendisini görmektedir. Hatırladığı kendisi, kendi sözleri, duyguları, yaptıklarıdır. Öbür kişiler, oyunda yer alsa da olur, almasa da... N.C.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

AĞABEYİM AHMET

(Türkân'ın baba evinde alt kat, salon, oturma odası. Perde açıldığı sırada, sahne tam ışıklandırılmamıştır. Türkân sırtı seyirciye dönük, sahnenin sağ kıyısında, bir süre baba evini izler. Anılarına dalmış görünümü verir.)

Hoparlörde Türkân'ın Sesi - Yine uzaktan kendime bakıyorum. Çok eski bir alışkanlığım bu benim. Geceleri uykum kaçtıkça, ya da evde yalnız kaldığım saatler, dalar, yılların ardından kendimi seyrederim. Bir iki adım geri açılıp, bir tabloyu seyreder, eski fotoğraflarla dolu albümleri karıştırır gibi. Çok hoşlandığım, tat aldığım bir oyundur bu. Geçmişi acılarıyla sevinçleriyle bir daha yaşar gibi olurum. Yanılgılarımı görürüm; iyi, güzel, doğru olarak yaptıklarım az çok rahatlatır, avutur beni. Kısacası, yaşamımı değerlendiririm. Yine uzaktan kendime bakıyorum işte! Baba evinde yaşadığım günlere döndüm.

(Sahne yavaş yavaş aydınlanır.)

Bu gördüğünüz ev, baba evim. *(Hoparlör susar) (Seyirciye döner)*

Türkan - *(Konuşmasını bu kez canlı olarak sürdürür.)* Onsekiz yaşındaydım. Taşrada küçük bir ilçede otururduk. Ağabeyim Ahmet bütün dünyamı doldururdu. *(Sahneye girer. O günlere döner.)* Ahhh! Ağabeyim başkadır!.. *(Dalgınlaşır)* Bambaşka! *(Anıları canlanmış, konuya girmiştir. Dalgınlıktan sıyrılır.)* Ağabeyim olduğu için söylemiyorum, başka, bambaşka olduğu için, kimseye benzemediği için söylüyorum! Yani, ne bileyim?.. *(Kısa bir susuş)* Başkadır işte! Yani ne başka ağabeylere benzer, ne de, nasıl diyeyim? Başka erkeklere! *(Gülümser)* Küçükken oynadığımız oyunlar geliyor aklıma. Ne tuhaf oyunlardı! Hep kendi uydururdu o oyunları! *(Mutlulukla ansır)* Hiç yanından ayırmazdı beni. Erkek arkadaşlarıyla gezerken bile! Vakit ne çabuk geçerdi yanında?.. Bilmem, pek anlatamıyorum belki de? Ama herkesten ayrıydı işte! Küçükken de kimseye benzemezdi... *(Pencere önündeki koltukta duran dikişini alır, koltuğa oturur. Dikişi dizleri üstünde kaydırır. Bir avukat cüppesi dikmektedir. Dikişine başlar.)* Benzese benzese kime benzer, söyleyeyim mi? İvan Mousjoukine'e. Kaşı gözü belki tam değil. Ama halleri? Bakışı? Gülüşü?.. Hele gülüşü! Ne zaman İvan Mousjoukine'in bir filmini görsem hep ağabeyim gözümün önüne gelir. Perdede ağabeyimle burun buruna gelirim sanki! O da ağabeyim gibi insanı cesaretlendirir gibi güler. Yüzüne bakarken insanı dinler sanki!.. *(Yakınındaki sehpanın üstünde duran bir fotoğrafı alır, bakar)* Evet, yanılmıyorum, tıpkı! Tıpkı o gözler, o bakışlar! İvan Mousjoukine'in bakışları. Biraz içli, biraz duygulu, düşündüren konuşan bakışlar! İyilik taşan o gülüş! *(Fotoğrafı aldığı yere bırakır. Dikişi teyeller. Dizlerinde kaydırır.)* Ya şiirleri? *(Güvenle)* Ne güzel şiirler! *(İpliği dişleri arasında koparır. Değiştirir. Ucunu düğümler)* Ben şiir falan sevmem! Ne diye sevecekmişim yani? Öyle parmakla sayılmış, yukarıda eş demiş diye aşağıda hiç yeri değilken sonu beş diye biten sözlerin nesi varmış sevilecek? Niye dört değil, yedi değil yani? Lâf işte, saçma! Ama ağabeyimin şiirleri öyle de-

ğil! Ağabeyimin şiirlerini seviyorum, çünkü anlıyorum! Okurken canlı bir insanla konuşuyorum sanki! Ağabeyimle gezer konuşurken de duyarım o duyguyu. Hep gözümden kaçan şeyleri gösterir bana! Kalbiyle bakar çünkü! Ah, ağabeyim başkadır dedim ya, doğru! Herkesten çok başkadır çünkü! *(Teyeller)* Avukat oluyor! Kim bilir ne yaman bir avukat olacak? *(Dikmeyi durdurur)* Kiminle olsa bahse girerim! Öylesine biliyorum ki nasıl yükseleceğini! *(Oturduğu yerde dikleşir)* Nereden mi? Kendimden! Çünkü o da haksızlığa dayanamaz benim gibi! Hemen doğruluk damarları kabarır! Mahkemelerde söylenmesi gereken o kadar çok şey var ki şu dünyada... Ama söylenmiyor işte bir türlü! *(Coşkuyla)* Niye katil olur, niye adam bıçaklar, niye banka soyar insan? Süprüntülerle dolu bu dünya! Süp-rün-tü-ler-le? Ben onu derim işte o kadar! İnsan yüzlerini gördükçe çileden çıkar! Küstahlar, şımarıklar, arsızlar, sonradan görmeler, yüzsüzler, utanmazlar, otlakçılar, beleşçiler, haylazlar, aracılar, tefeciler, vurdumduymazlar, inançsızlar, vurguncular, sömürücüler, vatan millet simsarları, yalancı softalar, ahret bezirgânları, içinden pazarlıklılar, ikiyüzlüler, kendini beğenmişler, kasıntılar, daha neler! Arar mısın? Sürüsüne bereket! Hepsini doldur bir çuvala, ağzını sıkı sıkıya bağla, götür denize at! Hepsi nüfus kütüğünde insan diye kayıtlı bunların! İnsanı dinden imandan eden hep bunlar işte! *(Doğrulur.)* Bazen öyle olur ki, bir dev olmak gelir içimden! Kurşun, bıçak işlemez, ölümsüz, tank gibi, dağ gibi bir dev! Salt birtakım mayası bozukların, rezillerin, uğursuzların üstüne üstüne yürümek, hakkından gelmek için! Çıkardım şöyle çarşı pazara, bakınırdım. Kendinden zayıfları itip kakan, horozlananlardan tut, olur olmaz ağzını bozan ne kadar kendini kurnaz, açıkgöz, karşısındakini saf, enayi sayan madrabaz varsa, kimi bir halt karıştırırken yakalarsam, kim çocukları, yaşlıları eziyorsa, hışşt derdim, gel bakayım buraya, şöyle kulağından tuttuğum gibi, hemen oracıkta verirdim cezasını! Hemen oracıkta, kimine tokat, kimine tekme, görürlerdi günlerini! Tümünü yola getirirdim alimallah! Tümünü! Bir dev olabilse insan! Hak, adalet dağıtan bir dev!.. Ama olunmuyor

ki! Aksine, çoğu kez, iyiler, doğrular, zayıf, çelimsiz; kötüler, haram yiyenler, obur, güçlü kuvvetli! Dev olamadığıma göre avukat olmak isterdim hiç değilse! Hiç değilse mahkemede herkesin ne mal olduğunu vururdum yüzüne! İçimi döker boşaltırdım! *(Cüppeyi gyier. Avukat gibi)* Sayın Başkan, yüzbin liram var diyene milyonla kredi açan çok, ama açım diyene bir somun ekmek veren yok! Nasıl sağır bir dünyadır bu? *(Boy aynasının önünde durur. Kendini görünce yatışır. Sağdan soldan kendini inceler.)* Hiç de fena durmuyor! Hiç de fena dikmemişim!

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan üç gün sonra. Birinci tablonun dekoru. Dışarda sağanak halinde yağmur yağmaktadır. Gök gürültüleri duyulur. Çakan bir şimşeğin şavkı sahneye vurur. Türkân, elinde şemsiyesi ile girer. Kuruması için, şemsiyesini kapatmadan, üst kata çıkan merdiven altına boşluğa bırakır.)

Türkân - Oh, hele şükür evdeyim! *(Çarşafının bağını çözer)* Allahım, ne yağmur!.. Sırtlan gibi kovalıyor insanı! Elinden gelse yakalayıp parçalayacak! *(Çarşafını silkeler)* Allahım, sırılsıklam! *(Botlarının sağ tekini çıkarır)* Oy oy oy oy oy! Bu da ne? Batmış çıkmış! *(Ayağını avucuna alır. Ovar)* Su içinde! *(Botlarının sol tekini çıkarır. Yine ayağını avucunda ovar.)* Bu da öyle! Berbat! *(Terliklerini giyer)* Islanmadık yerim kalmamış! *(Aksırır)* Al sana! Hayırdır inşallah! Nezle oluyorum galiba? *(Çarşafını alır, bir sandalyenin arkalığına asar)* Gitmesem olmazdı ki! Ben gitmesem kim gidecekti? Bu evde ne kadar yokuşa sürülecek iş varsa bana düşüyor! *(Aksırır)* Bir nezle olmam eksikti! Benim hastalanacak zamanım mı var? *(Çarşafının etekliğini çıkarır.)* İyi ki gittim! Ona buna meram anlatıncaya kadar neler çektiğimi bir ben bilirim! O kutuyu

postaya vermek kan kusturdu bana! *(Oturma odasının camında, yaşlı bir kadının gölgesi belirir. Gölgenin başı Türkân'a döner.)* Beni tanıyorlar, Ahmet'i tanıyorlar, yine de mırın kırın! Ne var içinde? diye tutturdular! Biraz yiyecek, bir cüppe, dedim. Dedim ama dinleyen kim? Açtılar, baktılar, yeniden kapattık, yeniden çemberlettim, bir sürü iş! *(Saçlarını taramaya başlar)* Ağabeyim görse beni nasıl uğraştırdıklarını, belki göndermemi bile istemezdi! O bu türlü sıkıntılara sokmaz kendini. Ama ben bir tuttum mu ardını bırakmam! *(Aksıracak gibi olur, aksıramaz)* Hay Allah, neyse, geçti! Oradan nüfus memurluğuna koştum. Babamın şehit düştüğü kaydını aldım! Oradan da doğru askerlik şubesine! Ne olur, arada şu yağmur, üç beş dakika dinseydi bari! Ne gezer? Şubede o aksi yazıcı beni bu kadar uğraştırdıktan sonra, daha bir hafta vaktin vardı, demez mi bana? Şöyle bir baktım suratına! Evet, sonra postada, bilmem nerede bir aksilik olsun da... Ben erteleme belgesini kopardım ya ona bakarım! *(Aksıracak gibi olur.)* Hem yarın öbür gün yağmur yağmayacağı ne belli? *(Aksırır)* Şifayı kaptım anlaşılan! *(Aynanın önünden ayrılır. Oturma odasına doğru yürürken bir daha aksırır.)* Kaptımsa kaptım, ne yapalım?

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Sahne aydınlandığı sırada, Türkân üst katta ağabeyinin odasını hazırlamaktadır. Pencerenin önünde durur. Sokağa bakar. Elinde bir yastık kılıfı vardır.)

Türkân - Cumartesiden cumartesiye sekiz, pazar dokuz, pazartesi on, salı onbir, bugün çarşamba oniki. Hâlâ karşılık yok! Off bu beklemeler! Postacı hâlâ görünürlerde yok! Belki bugün gelir... Kutuyu, mektubumu aldı mı acaba? Mektubumu üç günde aldı diyelim, üçgün de yazmak için oyalandı, yine karşılığı gelirdi... Yoksa hasta mı? Sanmam, değildir! Hep böyle yapar, eritir insanı! Ben onun işlerini ne kadar çabuk yaparsam o, o kadar ağırdan alır!

(Pencereden ayrılır. Yastık kılıfını yastığa geçirir) Zavallı annem! Her mektubumda yazıyorum, annemi, beni merakta bırakma, üzme diye. Dinlemiyor, dinlemiyor! *(Yatağı düzeltir)* Ne hakkı var böyle bizi üzmeye? Ne hakkı var? *(Duvardaki askıda asılı cüppeyi gözden geçirir)* Beğenecek mi acaba? Beğenmezse beğenmesin! Ne yapayım, benden bu kadar! Aklıma neler neler gelmiyor! Ya apar topar askere aldılarsa?.. Erteleme belgesini gönderdim ama, hoş almaya karar verdilerse, erteleme belgesi falan vız gelir... Almazlar, niye alsınlar? Savaş daha yeni bitti! *(Az düşünür)* Evet, almazlar! Ya âşıksa? Ya başka bir kadın varsa yaşamında? Affetmem! İşte o zaman affetmem! Ben, Sevim'e neredeyse söz verdim onun için! Sevim'le evlenmeli! Bugüne kadar anlaşabildiğim tek kız arkadaşım o! Dürüst, zeki, üstelik de güzel!.. Hem de çok güzel! Evet, Sevim'le evlenmeli! Yoksa aptallık eder!. *(Pencereye doğru yürür. Birden sevinçle sıçrar)* Postacı! Postacı geliyor! Mutlaka bize! *(Telâşlı)* Çantam, bozuk para çantam nerede? *(Koşarak merdivenleri iner. Kapı çalınır.)* Geliyorum! Geliyorum.. Hah buldum. *(Bozuk para çantasını alır. Fırlar)* Geldim... *(Sokak kapısının açıldığı, sonra kapandığı duyulur. Türkân mektubu sabırsızlıkla açarak sahneye döner.)* Ağabeyimden! Bilmiştim! *(Okur)* Sevgili Türkân'ım, canım kardeşim, *(Mutluluktan yerinde duramaz olur.)* Bana yazmış, bana! *(Mektubu göğsüne bastırır.)* Oh ne güzel! Ne tatlı, sensin benim canım! Canım ağabeyciğim! Sen!... *(Bakışları hızla satırları izleyerek mektubu okur. Okudukça gülümser, arada kaşları çatılır, yine gülümser, başını sallayarak okuduklarını onaylar, okumasını tamamlayınca yerinde sıçrar.)* Yaşasın! Geliyor! Sayın avukat yarından sonra burada! *(Coşkuyla dolanır! Oda kapılarını açar kapar.)* Ev hazır, odası hazır! Oh, çok değil üç hafta sonra İstanbullu oluyoruz! *(Şarkı söyler)*:

Ey bülbül, güzel kuş, şimdi sen neredesin,
Nerede senin o masum feryadın?

(Aynanın önünde durur) Hiç de taşralı sayılmam!.. *(Tokalarını, fîrketelerini çıkarır. Saçlarını çözer, omuzlarına salar. Elleriyle saçlarına değişik biçimler verir.)* Saçlarımı kısa kestirsem?.. *(Aynanın karşısında saçları ile oynamasını sürdürerek şarkısını tamamlar)*:

Bir zaman öterdin öterdin de sonra susardın
Ne oldu o senin tatlı gür sesin?
Söndü mü yoksa artık he ... ve... sin?

(Aynada kendini incelemeye daldıkça türküsü hece hece sönerek son bulur.) Evet, kestirebilirim... *(Aynanın önünden ayrılır. Fîrketelerini dudakları arasına kıstırır. Saçlarını ensesinde toplarken)*: Oh, bitti işte! Ezilmiş memurlar, küskün taşralılar arasında ömür çürütmek bitti! Ayakta dolaşan ölüler arasında yaşıyorduk burada! Üç hafta içinde tası tarağı toplar yola çıkarız!.. Kutu kadar bir evimiz olsun razıyım. Alışverişi ben yaparım. Ben çeker çeviririm. Ona buna abur cubur dikişler dikmek bitti! *(Dikiş sepetini kaldırır)* Ne de zevksiz modeller seçerler! Ağabeyciğim, her mektubunda yaptıklarımı, özverimi över. Elbet övecek, görüyor nasıl çırpındığımı! Eee kolay değil babasız bir evden avukat çıkarmak! Hiç de kolay değil!.. Annem, ben, üçümüz beraber oturacağız diyor ama, şimdilik! Evlenince, karısı?... Girerse aramıza? *(Dalgınlaşır, olduğu yerde kalır.)* Ne kötü olur öyle birbirimize konuk gibi gidip gelmek!.. Buz gibi! Allah korusun! *(Bir sandalyeye ilişir.)* Sevim'le evlenmez mi acaba?... Yoksa evlenir mi? *(Ağır ağır doğrulur)* Kim bilir?

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

(Bir önceki tablonun dekoru. Bir ay sonra. Sahne aydınlandığında Türkân odanın tozunu alır.)

Türkân - Öyle zavallı oluyor ki şu erkekler! Ne olacak? Saftırlar, saf! Öyle çabuk kanarlar ki! Hıh, akıllarınca büyük işlerle uğraşırlar! Ev geçindirir, devlet yönetirler. Kolay mı? *(Pencereden toz bezini silkeler)* İçerler, kumar oynarlar, dövüşürler! Gelgelelim, gözleri bağlı, kör gibi, düşüverirler bir kadının tuzağına! *(Toz alır)* Şıllığın biri, evleneceğim diye aklına koymasın bir erkeği! Melek kesilir, melek! Ne diller, ne numaralar! Ama hep evleninceye kadar! "Haklısın canım!" "Sen bilirsin bir tanem!" "Sen benden daha iyi düşünürsün tatlım!" Deftere imzayı attılar mı iş değişir! "İyi ama?.." "Senin gibi yaparsak ne olur halimiz?" Al sana! *(Toz bezini pencereden silkeler.)* Başıboş atlar gibi olurlar! Aygırlar gibi! *(Pencereden çekilir)* Kadın, şöyle gülerek yaklaşır. okşayacak gibi görünür. Bir avucunda şeker, öbür eli gerisinde. Başlık, yular gerisindeki elinde. Yaklaşır güle söyleye: "Gel canım, huysuzluk etme, şimdi alışacaksın, şimdi!..." diye diye eğerini vurur, üzengilerini ayarlar, biner, "Sen nasıl istersen" diye diye kendi bildiği yere sürer götürür. *(Toz alır)* Dün gece yine üçte döndü! Bir haftadır üçten dörtten önce eve gelmiyor! Biliyorum nerede olduğunu! Hayır! *(Pencereden, sinirli sinirli, toz bezini silkeler.)* Hayır! Evlenemez onunla! Evlenemez! Kadın en az beş yaş büyük ondan! Hem ağabeyime gelinceye kadar... Evlenemez! (*Sertçe bir devinimle pencereyi kapatır.)* Sevim'le evlenecek! Kadınım ben! Ancak kadınlar bilir bir kadının ne olduğunu! Ben Sevim'le evlenmesini istiyorum, o halde Sevim'le evlenecek! *(Toz bezini silkmek için pencereyi açar. Bezi silkecekken eli kendiliğinden miş gibi durur. Gökte bir uçak gürültüsü vardır. Yaklaşan uçak gürültüsünü dinler. Kenti korunmaya çağıran canavar düdükleri ötmeye başlar. Pencereyi acele kapatır, perdeleri çeker.)* Geldiler yine! Allahım, bitti derken yine başladı! Savaş, savaş, savaş! Sokaklar sakat dolu! Dört yıldır cephelerden ölüm haberi almayan ev kalmadı! Hava bile açlık yoksulluk kokuyor!.. *(Bir iki top ateşi, makineli tüfek takırtıları arasında uçağın uzaklaştığı duyulur.)* Bizimkiler! *(Kulak verir)* Ağabeyim uyandı ga-

liba? Sözde İstanbul'a yerleşecektik! Bizim yerimize kimler yerleşti canım İstanbul'a? Düşman gemileri! Süngülü dolaşan düşman devriyeleri! Utanmazlar! Neler demiyorlar Mustafa Kemal Paşa için! Tanrım, sen Mustafa Kemal'in yüzünü kara çıkarma!

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

(Ahmet'in odası. Bir ay sonra. Karanlık süresince "Ankara'nın taşına bak" marşı duyulur. Sahne aydınlandığında, Türkân, ağabeyinin bavulunu hazırlar. Türkân konuşurken, zaman zaman, odanın değişik duvarlarına, bir Kuvay-ı Milliye subayının gölgesi vurur.)

Türkân - Çoraplarını alta koyuyorum. Terliklerinin yanına. Üç takım çamaşır yetecek mi, bilmem ki? *(İç çeker)* Keşki erkek olaydım ben de! Ne kolay evden kopuyorsunuz! Oh, afedersin böyle konuşmanın sırası değil herhalde! *(Eli, nefes borusunda)* Burama bir şey geldi saplandı... *(İç çeker)* Tedbirli ol, ne olursun! Off, büsbütün saçmalıyorum galiba! Göğsüm kaskatı! Soluk alamayacağım neredeyse! *(Çantaya yerleştirdiği bir kutuyu gösterir.)* Çöreklerin, kurabiyelerin var bu kutuda! Almazsan annem kırılır! Zavallı annem, iki gündür bastığı yürüdüğü yeri bilmiyor! *(Kibrit kutusu büyüklüğünde bir Kuran'ı yerleştirir.)* Üstteki göze küçük bir Kuran koyuyorum! Sevim'in hediyesi! Bu sabah getirdi... Zavallı Sevim, tutkun sana! Kabahat benim! O kadar çok sözünü ettim, o kadar çok anlattım ki seni... Yüzde yüz biliyorum, dönüşünü bekleyecek... Karşılaşacak pek fırsatınız olmadı bu sefer... *(İç çeker)* Kim bilir, belki de dönüşünde... Ben de mavi boncuklu bir nazarlık aldım. Bilirim, böyle şeyleri sevmezsin, kızarsın ama, n'olur yanından ayırma! Ah, nelerden medet umuyoruz! Ne olacağını bilmiyoruz ki! Ortalık günlük güneşlikken bile karanlıkta yol alır gibiyiz! Görünmez tehlikelere karşı korunmak için, bazı şeylere inanmak,

bağlanmak istiyor insan! Saçma bile olsa, avunmak, medet ummak istiyor! Ne olacak, iplik gibi yaratıklarız... *(Sağını solunu aranır)* Unuttuğum bir şey var gibime geliyor! *(Bavulu gözden geçirir)* İç çamaşırların, mendillerin, gömleklerin, tıraş takımın... *(Gözyaşlarını tutmaya çalışır)* Başka? Hiç! Şaşırdım galiba? Biliyorum gitmen gerekir. Çok afedersin... Günahını aldım senin! Geceleri geç geldiğin için... Ne bileyim gizli toplantılara katıldığını?.. Belki dönüşünde... Offf, niye belki diyorum? Tabii döneceksin! Hem de savaşı kazanarak! Saçmalıyorum işte, kusura bakma!.. Ama korunmalı, tedbirli olmalı yine de! Aklım sende olacak unutma! Bavulun hazır. *(Saatine bakar.)* Trenine bir saat var. Ayrılırken anneme tatlı bir şeyler söyle! Erkeklerin oyunu bu savaşlar! Analara, kadınlara göre değil!.. *(Bavul elinde odadan çıkar, merdivenlere yürürken)* Hadi, inelim, sen söylediklerime aldırma benim!

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

(İstasyon rıhtımı. Tren saati. Askerleri götüren trenin kalkma saatidir. Sayısız bayraklar. Bandonun, söylenen marşların gürültüsü. Uğultu. Türkân sahnenin önünden, soluk soluğa, girer. Elinde bir şekerleme kutusu. Geride, kararan sahnede, ağabeyini aranır. Trenin kalkamadan önceki islim sesi, düdükleri, kampana, hareket memurunun düdüğü. Kalkan trenin sesi.)

Türkân - Allahım, nerede, hangi vagonda?... Göremiyorum, Offf, göremiyorum! Bulamayacağım!. Ahmet'i, Ahmet'i gören var mı? *(Geri döner)* Yok! Göremiyorum! *(Birden sevinçle atılır)* Ağbi! Ahmet! Ağabeyciğim!.. Annem gerilerde kaldı... *(Kutuyu uzatır)* Kendine iyi bak! Habersiz bırakma bizi... Duyamıyorum... Annem gerilerde... Kalabalıkta kaybettik birbirimizi... Kaybettik... Gü-

le güle... güle güle... güle güle... *(Sahnenin öbür ucundan hızlanan adımlarla çıkar.) (Tekerlek sesleri, trenin düdüklerine bandonun eşliğinde söylenen marş karışır)*:

Başka bir aşk istemez
Yurt aşkıyla çarpar kalbimiz
Ey vatan, gözyaşların dinsin
Yetiştik çünkü biz...

(Karanlık)

YEDİNCİ TABLO

(Cephede, gezici hastane. Bir yıl sonra. Uzaklarda top atışları, makineli tüfek sesleri. Saldırı işareti veren borazan sesi. Türkân hemşire kılığında görünür. Megafon çalışır. Komutanlığın bildirisini yayımlar. Türkân durur, bildiriyi dinler.)

Megafondaki Ses - Dikkât dikkât! Batı Cephesi Komutanlığı'ndan bildirilmiştir:

47 Sayılı bildiri: Bugün sabahtan saldırıya geçen düşman kuvvetleri, akşama doğru, bütün kesimlerde ağır kayıplar verdirilerek geri püskürtülmüştür. Dün düşmanın eline geçen Küçükkaya, Elmaslı köyleri bugün kahraman erlerimizce geri alınmıştır. Çarpışmalar sonunda düşman 121 ölü, 200'ü aşkın yaralı vermiş, bizim bir asteğmenimiz, altı erimiz şehit düşmüş, iki asteğmenimizle dokuz erimiz yaralanmıştır...

Türkân - *(İlerler)* Bir, altı, dokuz .... sayı, hep sayı! sadece sayı! Ad yok, adres yok, salt sayı... Ahmet'im, ağabeyciğim, kurşun yağmuru altında, tozda toprakta, çamurda, yorgun, uykusuz, ölümle burun buruna, bir sayı ... Bir asteğmen.... *(Çıkar)*

(Karanlık)

SEKİZİNCİ TABLO

(Türkân'ın baba evi. İki yıl sonra. Sahne aydınlanmadan önce, karanlıkta, savaştan dönen erlerin söyledikleri türkü duyulur:)

Yaslı gittim şen geldim
Aç koynunu ben geldim
Bana bir yudum su ver
Çok uzak yoldan geldim...

(Sahne aydınlanırken türkü kesilir. Borular trampetler başlar. Sesler yaklaşır. Türkân ağabeyinin odasındadır. Yatağın kıyısına iliş-miş, ağabeyinin mektuplarını karıştırır. Boru trampet sesleri, yerini bandonun çaldığı sevinçli bir havaya bırakır. Erleri karşılayan halkın, hurraları, alkışları.)

Türkân - Ankara'dan... İlk mektubu... Nasıl umutlu... Yine Ankara'dan... Sivrihisar'dan... İnönü'den... Polatlı'dan... *(İç çeker)* Hep öyle, inanç, umut dolu! Kendini adayacakmış gibi... *(Kalkar, komodinin üstünden ağabeyi ile birlikte çektirdikleri bir fotoğrafı alır)* Beraberiz! Çektirdiğimiz gün, olduğu gibi aklımda. Kurdelem iyi bağlanmadı diye tutturmuştum? O hep böyle uysaldı... *(Bandonun sesi gittikçe yaklaşır) (Dalgın)* Çok uysaldı... *(Yatağın kıyısına çöker. Dirsekleri dizlerinde, yüzünü kasılan avuçlarına gömer.)* Allahım, sen yardımcım ol! *(Kalkar)* Dönüyorlar! O yok!.. Nerelerde? *(Ağabeysinin bir mektubunu alır. Pencereye doğru ilerler.)* Bu son! Sakarya'dan... *(Bandonun sesi en çok yükseldiği noktayı bulur. Yavaş yavaş alçalmaya başlar. Türkân ağır ağır mektupta okuduklarını mırıldanır)* Kaderimde şehit olmak, geri dönmemek varsa, sağ kalıp dönenleri, aralarında ben varmışım gibi.... *(Mektubu bırakır)* Gidiyorlar!.. Gidiyorlar, seninle berabermiş gibi! *(Bando*

susar, uzaklardan, erlerin marş söylemeye başladıkları duyulur.) Gidiyorlar!.. *(Başı elleri arkasında haykırır)* Ağabey! *(Acıyla olduğu yerde döner)* Ahmet! *(Yatağın kıyısına yığılır)* Ahmet'im benim! Ahmet'çiğim! *(Yatağa kapanır. Sarsıla sarsıla ağlarken)*

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

KOCAM AHMET

(Birinci bölümden yirmi yıl sonra. Türkân'la kocası Ahmet'in İstanbul'da kira ile oturdukları apartman dairesi. Daire büyüklüğü, döşenişi ile orta kazançlı bir ailenin yaşayışını yansıtır. Yaz başlarında bir akşamüstü. Türkân mutfakta akşam yemeğinin hazırlıklarıyla uğraşır. Geride, mutfak balkonuna açılan kapı.)

Türkân'ın Sesi - Şu, mutfakta, akşam yemeğinin hazırlıklarıyla uğraşan kadın benim. Eşim Ahmet, dışarda balkonda. Gördüğünüz evde yıllar yılı kiracı olarak oturduk. Evet, eşimin de adı Ahmet'ti! Nasıl severdim Ahmet'i! Sevmek ne söz? Tapardım! Onsuz, onun içinde yer almadığı tek düşüm, tek dileğim olmadı yaşamımda...

Türkân - *(Oyuna girer. Salata yapmaktadır.)* Ohhh, günün en sevdiğim saati... Farkında mısın? Günler iyice uzadı artık!.. Ne güzel!.. Nasılsın? İyisin değil mi?.. Ne iyi ettin de erkenden geldin... Rakını hemen çıkarmıyorum ısınmasın diye... Bu saatlerde evde olursan daha çok seviyorum seni... *(Konuşması, ellerinin devinimleriyle uyumludur. Ellerinin devinimleri gittikçe çabuklaşır.)* İş saatlerinde

yokluğuna alıştım ne de olsa. Tutuyorum kendimi. Ama daha işten çıkman yaklaşırken dönüşünü beklemeye başlıyorum. Gecikirsen sabırsızlanıyorum! *(Buzdolabından beyaz peynir çıkarır. Bir dilim keser. Bir tabağa koyar. Kocasının rakı kadehini hazırlar. Elinde, tabak, rakı kadehi ile balkona çıkar.)* Hem ne var sanki dışarlarda sürtecek, takılacak? Al canım, kadehin hazır.. *(Mutfağa döner.)* Benim de canım bir kadeh içmek istedi seninle... *(Kadehini hazırlar.)* Çocuklar bahçedeler, oynasınlar, yorulsunlar biraz. Gece daha rahat uyuyorlar yorulurlarsa.. *(Elinde kadeh balkona çıkar.)* Hadi canım, şerefine!.. İkimiz başbaşa akşamın tadını çıkaralım seninle... *(Havayı koklar.)* Ne güzel! Toprak kokusu, çiçek kokusu var havada! *(Gözlerini kapar.)* Başım öyle tatlı tatlı dönüyor ki!.. *(Kadehini balkondaki masaya bırakır. Mutfağa dönerken kapı içinde durur.)* Sen de seviyorsun değil mi beni? *(Gülümser.)* Ah, bu mevsim!.. *(Ateşteki yemeği yoklar. Ateşi kısar.)* Sen kırları seversin. Yarın çocukları alıp bir yere gidelim. Çimenlerin üstünde yeriz yemeğimizi, uzanır dinleniriz!.. Ben erkenden kalkar bir şeyler hazırlarım... *(Mutfağın ortasında durur. Anlatılması güç duygular içinde, ne söyleyeceğini bilemez.)* Ah, nasıl seviyorum bu evi!.. Uçar gibiyim! *(Yerinde döner. Durur.)* Mutlu musun? N'olur sık sık mutluyum de bana. Böyle işin biter bitmez doğru eve gel! *(Mutfak masasının başında bir sandalyeye oturur. Bezelye ayıklamaya başlar. Gülümser.)* Seninle nasıl tanıştık, aklında mı? O sözleri yüzün kızarmadan nasıl söylerdin bana? Bir de ağabeyimin arkadaşı diye geçinirdin! Az arsız değildin hani! İçimden hep kızardım, yine de neden bilmem, hayır diyemezdim sana... İyi ki dememişim değil mi canım?.. *(Düşünceli.)* Bir sıkıntın falan yok ya?.. Oh, kusuruma bakma sen benim! Seni biraz dalgın gördüm mü bana söylemek istemediğin bir şeyler var sanıyorum... *(Aklına gelen kötü olasılıkları uzaklaştırmak istercesine, oturuşunu, ses tonunu değiştirir.)* Ne sıkıntımız olacak değil mi bizim? Birbirimizi sevdikten sonra? Bütün sırat köprülerini birbirimizi sırtlar geçeriz... Oh, inan ki tek istediğim şey, seninle elele, hep bu kadar yakın ihtiyarlamak... Çekemiyorlar seni canım! Düpedüz kıskanıyorlar. Herkes biliyor ki son yıl-

ların en iyi politik yorumcusu sensin! Uşak değilsin! Satılık değilsin, doğru bildiğini yazıyorsun. Yazılarında en küçük çıkar kokusu yok! O dost geçinenlerin saçma sapan sataşmaları için sıkma kendini! Dürüstlük zenginlikten daha çok haset uyandırır! Elbet çekemeyecekler!.. Bugünkü yazın çok güzeldi örneğin! Çok sevdim. Gerçi biraz ileri gitmişsin ama, sen bana bakma, ben çabuk kuşkulanırım? Savcı benim gibi düşünmez elbet! *(Kalkar, tencereyi ateşi yoklar. Balkon kapısı içinde durur.)* Bugün ne oldu biliyor musun? Şu karşıda yuva yapan kumru uçurdu yavrularını. İlk kez uçuşlarını bir görseydin, duygulanmamak elde değil! Öyle beceriksiz, ürkek, acemice... *(İç çeker. Masaya döner.)* Çocukların büyüdükleri bazen aklıma geliyor da... İkisinden de yana korkum yok! Birbiriyle yarışır gibi yetişiyorlar! Gülen'le daha iyi anlaşıyorum. Güngör, uysal gibi görünüyor ama kendi bildiğinden şaşmıyor! Dayısının çocukluğu. Güngör'e baktıkça ağabeyimin huylarını daha iyi anlıyorum şimdi. O da kimseye danışmadan iş yapardı. Hoş sen başka türlü müsün sanki? Yaptıklarından hep sonradan haberim olur. Sanki benim işim hep sizlerle uğraşmakmış gibi! Şimdi bir de Güngör'e söz dinletmeye, onun yanlış davranışlarını düzeltmeye çalışıyorum! *(İç çeker.)* Hızla büyüyorlar işte! Göz açıp kapayıncaya kadar uçacaklar, bırakıp gidecekler bizi! Hakları! Benim tasam sürçmeden, şaşırmadan yollarını bulabilmeleri! ... *(Kısa bir susuş.)* Bu evde başbaşa yalnız kalacağız seninle! Hep böyle seveceğine inansam beni... *(Balkona çıkar.)* Sen evde yokken ne oluyorum biliyor musun? Sesleniyorum sana! *(Yavaşça.)* Ahmet, diyorum, Ahmet, Ahmet derken yakalıyorum kendimi! Sayıklar gibi. *(Mutfağa çekilir. Şakacı.)* Duyuyor musun?. *(Masaya geçer, işini sürdürür.)* İlk günlerde Ahmet derken bir tuhaf olurdum sana. Bir yerlerde ağabeyim karşılık verecek sanırdım. Bazen, şimdi ağabeyimi unuttum mu diyorum? Hayır, unutmadım, sadece ölmüş gibi gelmiyor bana. *(İç çeker.)* Ölümün anlamı değişiyor zamanla. Ölülerimiz bir yerlerde yeniden yaşamaya başlıyorlar sanki. Kımıldayan bir otta, hafif esen rüzgârda... Ağabeyim annem hep öyleler. Hep yakınımdalar! Genç kızlıkta ağabey sevgisi dolduruyordu yaşamımı. Bir genç

kız kadın olmaktan önce kardeştir gibime geliyor. Bir kadın da kardeş olmaktan çok, eş! *(Ürperir.)* Serinlik çıktı! *(Kalkar.)* Üstüne ince bir yün al istersen... *(Çıkar, elinde bir yün ceketle döner. Balkona geçer.)* Mutluluk bazen korku veriyor bana. Hele bu bahar akşamları. Hep böyle sürebilir mi diyorum... Omuzlarına al, üşütme... *(Mutfak kapısı içinde, uzaklara bakarak.)* Oh, hep böyle sürse, hep böyle, hiç bozulmasa... Seviyorsun değil mi beni? *(Sırtını kapının pervazına verir. Kollarını göğsünde kavuşturur. Başını geriye atar. Gözlerini kapar. Dua eder gibi mırıldanır.)* Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim...

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan bir yıl sonra. Oturma odası. Türkân ütü masası başında, kocasının gömleklerini ütüler. Sokaktan geçen yoğurtçunun sesi duyulur.)

Ses - Yoğurtçuuuuu! akşam yoğurdu...

Türkân - Saat kaç? *(Kocası Ahmet'in odanın, seyircinin göremediği, sahnenin dışında kalan bir köşesinde oturduğu anlaşılır. Sahne boyunca Türkân hep, Ahmet'e doğru konuşacaktır. Kocasının karşılığını beklemeden masa saatine bakar.)* Beş! Ufff, ne de çabuk akşam oluyor!

Ses - Kaymak yoğurt... *(Çıngırak sesi.)*

Türkân - Patla! Bu akşam satıcıları bütün bütün deli eder insanı! Elini çabuk tut der gibi! Sabahtan beri bir dakika boş oturmadım, daha dünya kadar işim var! *(Ütüyü hızla bastırır.)* Altıda kalk, evin tozunu al, kahvaltıyı hazırla, çocukları okula uğurla, bulaşık, alışveriş, yemek, çamaşır, öğle yemeği, yine bulaşık, ütü, bitmiyor, bitmiyor! Yetiştiremiyorum işte! Ye-tiş-ti-re-mi-yorum! Parça parça olsam yetiştirebilmem olanaksız! Doğru dürüst bir hizmetçi tutacak olsam

senin aylığının üçte birini alır götürür. Yani ikinci bir ev kirası daha!.. Tutabilir miyim? Tutamam! Başka türlüsünü de hizmetçi diye sokmam eve! Bir de önünden ardından dolanıp onun döküp saçtıklarını toparlayamam! *(Ütüyü vurur.)* En ufak hayrınız yok bana, en ufak! *(Ütüyü çarparak bırakır. Parmak işaretiyle.)* En ufak! Şu kadarcık! *(Ütüyü kapar.)* Zararınızdan başka! İşiniz gücünüz varsa yoksa tencereleri boşaltmak, ortalığı dağıtmak!.. *(Kendisine rahat vermeyen bir sineği kovmaya çalışır. Önce başıyla, sonra eliyle.)* Kalk, bir işe yara, kov şu sineği! *(Kocasının devinimlerini izler.)* Öldürme sakın! Dipteki pencereyi aç! Öldürme, iğrenirim! Çıksın gitsin!.. Offf, bir sinek kovmasını bile beceremiyorsun! *(Çıkar. Elinde dörde katlı bir gazete ile bir sineği kovalayarak döner.)* İşte, oldu! Bu kadar! *(Gazeteyi elinden fırlatır.)* Tut! Seninle uğraşacak vaktim yok benim! Kapasana pencereyi, ne duruyorsun? Sinek geri mi gelsin?.. *(Ütü masasına döner.)* Gömleğini lekelemişsin yine! *(Ütüleyeceği gömleği, kocasının oturduğu yana tutar.)* Tam göğsünün üstünde, kocaman! Bir şey yerken biraz dikkât etsen olmaz mı? Yorulur musun? Ama çeneden, sağa sola lâf yetiştirmekten görmezsin ki ne yediğini... Evde nasıl olsa bir hazır hizmetçi var; işi yoksa uğraşsın temizlemek için üstüne başına döktüklerini! Meyve lekesi üstelik! Uğraştım uğraştım çıkaramadım! Bu gömleğini giyince ceketinin önünü açma bari! Görünmesin. Ya da yelek altından, kazak altından giy! *(Ütülediği gömleği boş bir sandalyenin arkalığına asar. Ütü masasına dönerken sehpalardan birinin üstündeki bir cigara tablasını kapar.)* Bıktım senin cigara küllerinden! Arada bir kalk da hiç değilse doldurduğun kül tablalarını boşalt! *(Çıkar. hemen döner.)* Ne anlıyorsun bu zehirden? Al duman, ver duman, anlamı ne? Evin içi nereye el uzatsan cigara külü! *(Ütü masasının başına döner. Ütüyü vurur.)* Çarşı bir cehennem! Bugün elmayı kaçtan aldım sanıyorsun... İlgilenmezsin ki! Et öyle, balık öyle! Peynir kaça çıktı haberin var mı? Aydan aya biraz para bırakıp evi yönet demek kolay! Bundan sonra alışverişe hiç karışmamak geliyor içimden! Sofraya bir tabak eksik çıkarsam hemen yüzünüz asılıyor? Sen de çocukların da. Malsınız! Suçlu ben! Çarşıda ne

satılırsa sanki kârı benim cebime!.. Ne olacak? Huysuzluk ede ede çocukları da kendine benzettin! *(Ütülediği gömleği bir sandalyenin arkalığına asar.)* Saat kaç? *(Kocasının karşılığını beklemeden saate bakar.)* Anlaşıldı. Beş buçuk! Artık bakmasan da olur. Vakit ne çabuk geçiyor! Hep unutuyorum! Bir kez olsun benden çabuk davransan olmaz mı? Geç kalıyorum işte! *(Ütüler.)* Daha ütü bitmedi! Ütü bitecek, ütülenenleri kaldıracağım, ardından yemek! Tembel tembel orada oturacağına bana biraz yardımcı ol. Kalk, mutfakta tencerenin altını biraz kıs... *(Kocasının gidişini izler.)* Tencerenin kapağı ile oynayayım deme sakın! Sağa sola akıtma kapağın yağlı sularını... Dün yeni bir ev gezdim. Önde bir salon, küçük bir yemek odası, arkada biri büyük, ikisi küçük iki oda. Kira ödemekten bıktım usandım. Bir ev sahibi olmamız şart. Kiralar alın teriyle hayatını kazananlara göre değil, havadan para kazananlara göre! Arayan soran mı var? *(Ütüyü vurur.)* On yıldır hiç değilse bir arsa alalım bir köşede dursun dedim sana, dinletemedim! Alsaydık, sözümü dinleseydin, şimdiye dek değeri belki de bir ev ederdi! Hıh, insan senin gibi kendi aklını bu kadar beğenirse anlaşması zor! *(Ütülediği gömleği boş bir sandalyenin arkalığına geçirir.)* Kalk, biraz öteye otur, sandalyeleri bana boş bırak... *(Ütü masasına döner.)*Bu sabah alışverişten dönerken eski bir okul arkadaşımla karşılaştım. Hanım sabah çayına çıkmış. Sürtüyor sokaklarda. *(Ütüyü vurur.)* Herkes benim gibi evine saçını süpürge edecek değil ya! Sabah sabah takmış takıştırmış. Sırtında vizon. Aksi gibi de benim elim kolum dolu! *(Ütüyü vurur.)* Gudubet bir şeydi genç kızken! Yüzüne bakılmazdı. Yine de gudubet! Bir mühendisle evlendi. Şaştım kaldım, benden en az on yaş genç gösteriyor!.. *(Ütüyü vurur.)* Eski bir paşa köşkünü satın almışlar Emirgân'da. Görüşelim, dedi. Evlendiklerinde kokozdu kokoz! Kocası bayındırlık bakanlığında aylıklıydı. Şimdi serbest çalışıyormuş! Serbest! Her ne demekse bu serbest sözü! İşini uydurmuş işte!.. Herkes senin gibi hırcı değil! Kaleminle kırmadığın adam kalmadı!.. *(Aşırı öfkeli.)* "Şoförümü göndereyim seni alsın" demez mi bana! *(Ütüyü vurur.)* Görgüsüze bak! Sanki gitmek istesem yolu bulamazmışım, benim bir taksiye verecek üç

beş liram yokmuş gibi!.. Neyse tuttum kendimi! Bekler o, çok bekler! Evini de şoförünü de başına çalsın! Görgüsüzlük aldı yürüdü vallahi, aldı yürüdü! Bizimkilerden biri söylemişti, gümüş, kristal, halı bir yığın abur cubur doluymuş evi!.. Gözüme sokacak! Şaka değil kocası müteahhit, yol müteahhidi! Şimdi anlıyorum yollar hep neden çukur çukur, neden bu kadar çabuk bozuluyor!.. *(Ütülediği gömleği yine bir sandalyenin arkasına asar. Ütü masası başına dönerken kapı çalınır.)* Kapıcıdır! Ne istiyor, kalkıp baksana! *(Kocasının gidişini izler.)* (*) *(Kısa bir aradan sonra)* Hıh! Tembelsin aslında, biliyor musun? Yalnız hırcı değil tembelsin de! *(Kocasının dönüp yerini alışını izler.)* Kim çalışkan diyor sana? Arkadaşların! Hepsi senden daha tembel de ondan! Rakı içmeye, çeneye geldi mi arslansınız maşallah! Ama bir kapı açmak için bile dürtmek gerekir sizi... Sanma ki sinirimden böyle konuşuyorum? Hem sinirli olsam ne gerekir? *(Ütüyü bırakır.)* Ne gerekir! Ben neler anlatıyorum sana, sen gazete okuyorsun! Hıh! Çok mu önemli bir adam sanıyorsun kendini? Söylesene bana, kimsin sen?.. Okuduğun ne? Sana ne Polonya'dan? Sana ne Almanya'dan? Sana ne Yahudilerden? *(Ütüsüne döner)* Sen mi yönetiyorsun savaşı? Sana ne savaştan? Sen sıranı savmışsın! Şimdi de sırası gelenler savaşsın! Savaştın da ne kazandın, söylesene bana? Ne kazandın? Siz savaşı kazandınız, asker kaçakları, karaborsacılar, yol müteahhitleri hanları, apartmanları! Zavallı ağabeyim!.. *(Ütüyü vurur.)* Sen Almanya'yı Yahudileri falan bırak da, evini çocuklarını kurtar önce! Yahudiler nasıl olsa kendini kurtarır! Bir dolmakalemden başka neyin varmış senin? Oturduğun ev bile kira! Önce kendini kiradan kurtar!.. Sersem! Sersemsin tabii! *(Yumuşar.)* Sersem olmasan böyle olmadık düşler ardında koşmazsın!.. Sinirli minirli değilim! seninle! Hesaplaşacağız, anladın mı? Sözüm ona toplumcu geçinirsin! Neren toplumcuymuş senin? Toplumculuk kim sen kim! Sen önce kendini adam et sonra başkalarını! *(Bağdaş kurar.)* Bulmuşsun benim

---

(*) (Yönetmen dilerse, Ahmet'in giriş çıkışlarını odanın duvarına yansıyan gölgelerle verebilir. Bu sahnede de Ahmet'in gazetesi elinde odadan çıkarken gölgesi izlenebilir.)

gi bi bir enayiyi tepe tepe kullanıyorsun! Sömürüye karşı olman bu mu senin? Kırk yaşındayım, sayende elli gösteriyorum! Söyle neyini gördüm, saygısızlığından kabalığından başka? Arkadaşlarımın en dökküntüsü kalkmış şoförünü gönderecek bana! Neden? Hep senin uyuşukluğun, tembelliğin yüzünden! Bencilsin anladın mı! Bencil! Hep senin dediğin olacak! Hep senin istediğin yerlere gideceğiz! Sen konuşacaksın, ben dinleyeceğim! Ben ağzımı açıp iki söz edecek olsam hemen gazeteni alırsın eline! Öyle ya! Ben! Ne olacak ben? Ben kimim ki? Köle! Söyle seninle ortak ne var aramızda? Biz niye evliyiz? Bıktım anladın mı? Bıktım senden, senin çalımından! Bir yere gidelim desem hemen surat asarsın! Ya yazın vardır, ya kırıklığın! Ya da başın ağrır! Bahane mi yok sende! Neden? Bencilsin de ondan! İyice bencil! Hayır, sinirli falan değilim! Gitme de dinle! Yalan mı söylediklerim? Hadi, yüzün tutuyorsa yalan de! Sesim biraz yüksek çıkıyorsa değiştirmez söylediklerimin doğru olduğunu! *(Kocasının odadan çıktığı anlaşılan yöne doğru yürür.)* Al işte, kırlar! Bir yere gidelim dedim mi hemen kır dersin! Kırlar, hep kırlar! Ne varmış kırlarda?.. *(Geri döner.)* Ölünce yatacağın kırlarda! Tabii, mezarlık ne? Mezarlık da kır!.. Kala balık yerleri seviyorum ben, anladın mı? Işıklı yerleri, düzenli yerleri, uygarlığı seviyorum yani, uy-gar-lı-ğı! Bu kadar yıl anlamadınsa anla! Dağdan inmedim! Senin kır dediğin yerler hep ilkellik!.. Hep senin dediğin oluyor tabii! Yap dediğim şeyi duymazsın, yapma dediklerim iştahını açar!.. Bu kadar yıldır elbiselerini fırçalamadan kaldırma, ayakkabılarının tozunu almadan yerine koyma derim, koyar mısın? Hiç başka bir yardım istediğim oldu mu senden? Mutfağa gir, yemek pişir dedim mi?.. Ama ille de tencerelere burnunu sokarsın!.. *(Ağlar.)* Böyle giderse çeker başımı giderim anladın mı?.. Nereyi gözüm keserse oraya giderim... Ömrümce senin kölen gibi yaşayamam, bencilliğini çekemem!.. Ayrılırız olur biter! Alırsın çocuklarını otursun! Büyüdüler, altlarını temizlemen gerekmez artık! *(Ahmet'in odaya dönüşünü izlerken, gözyaşlarını tutmaya çalışır; içini çeke çeke ağlar.)* Konuşma... Yaklaşayım deme bana! İlgi isteyen sevgi isteyen yok senden! Sevgini, o okuyucun, bilgili hanım-

lara sakla!.. Nefret ediyorum senden, nefret!.. *(Bağdaş kurup, oturduğu yerde yerleşir.)*Rahat bırak beni! Başım dinlensin biraz!.. Oh, hele şükür!.. *(Yumuşamaya başlar.)* Sinirimden değil? Sen anlayamazsın neden ağladığımı! Zaten ne zaman anladın ki! Bu kadar yılımı hep boşuna harcamışım! Hep boşuna... *(İç çeker.)* Hele şükür, bitti artık! Bitti! *(Telefon çalar.)* Duymuyor musun? Hadi koş! O vefalı dostlarından biridir mutlaka! Hasretine dayanamamıştır. Kimbilir hangi meyhanede bekliyorlar seni!.. Gider eğlenirsin, kurtulursun benden!.. *(Mendilini çıkarır. Gözlerini kurular. Burnunu siler. Kalkar, holden gelen telefon konuşmasına kulak verir. Dinlemeyi bırakır, aranır.)* Derece nerede?.. Yok! Nereye koydu yine Allah bilir? Aldığını yerine koyma huyu yok ki! *(Dereceyi bulur. Az önce kalktığı koltuğa döner, bağdaş kurup oturur. Dereceyi koltuk altına yerleştirir. Ahmet odaya dönmüştür.)* Ne olacak? Hastalandım işte! Hangi can dayanır benim dayandığım yorgunluğa?.. Sen büyük adamsın! Benimle ilgilenme, büyük sorunlarla ilgilen!.. Almanya'yla! Polonya'yla, Yahudilerle!.. Hem benden sana ne? Ölsem sevinirsin belki de! Kurtulursun! Daha genç bir kadın alırsın! Senin gözünde değerim ne?.. Sen incelik, terbiye öğren biraz!.. Kabasın, kaba! Kadın ruhundan anlamasını öğren!.. Daha ne olsun?.. Eve gelince benimle iki söz etmeyi bile çok görürsün, hemen gazeteni, dergilerini alırsın eline! Ben hizmetçin, çamaşırcın değilim anladın mı?.. *(İğneli.)* Başkalarıyla konuşurken çok naziksin bakıyorum!*(Telefon konuşmasının uyandırdığı merakı yenemez.)* Yakışmıyor anladın mı? Yakışmıyor! Böyle... *(Sözünü tamamlamaz.)* Hadi, söylemeyeyim, daha iyi! *(Dereceyi çıkarır, bakar.)* 37.3! Ne olacak? Sinirlendim de ondan! Sinirlendirdin beni! *(Dereceyi yeniden koltuk altına koyar.)* Daha yükselecek! *(Oturduğu yerde, yerleşir.)* Çünkü iyice sinirlendirdin! Yaptığınla öğün! Bak, tut elimi... *(elini uzatır)* Gördün mü? İftihar et!.. *(Elini çeker. Merakını açığa vurur.)* Niye o kadar aşağıdan aldın? Niye ağzının payını vermedin? Kim oluyormuş o züppe? Patronun kızını almakla adam mı oldu? Yazını koyarsa koyar, koymazsa kendi otursun yazsın, iki cümleyi bir araya getirebiliyorsa!.. Yazında bir kelime değiştirmeyeceksin anladın mı?

Bir kelime! O serseme boyun eğmeyeceksin! *(Dereceyi çıkarır bakar.)* 37.4! Al işte, daha çok sinirlendirdin! *(Dereceyi yeniden koltuk altına koyar.)* Ben özveri bekliyor muyum senden? Çocukların bekliyor mu? Başkası da bekleyemez! Olduğu gibi yayınlanacak o yazın! Hadlerini bilsinler biraz! O gazete de okunuyorsa biraz, senin sayende okunuyor! Yeter artık yaptıkları! Azıcık saydır kendini, saydırmasını öğren! Ne varmış yazında? O kadarını da söylemeyecek misin yani? Doğru, hep onların bildikleri onların işine gelen mi? Kimbilir kimlerle, yine ne pazarlık vardır aralarında? Böyle bir gün el öpmek, ertesi gün tükürmekle iş görülmez! Onlar dayatırsa sen de dayatırsın! Olmazsa ayrılırsın! İki üç ay içinde başka bir iş bulursun elbet! Aç kalacak değiliz ya! Ben iki üç ay nasıl olsa çekip çeviririm evi!.. *(Boş bulunur)* Bir köşede üç beş kuruşumuz vardır elbet! *(Toparlanır.)* Hem olmasa da ne olur?... Yok zaten! Nereden olsun? Artıyor mu? Dikiş dikerim demek istedim!.. *(Dereceye bakar)* 37.4! Kımıldamıyor! Bana ne sanki? Ne diye üzüyorum kendimi?.. Nasıl biliyorsan öyle yap! Yaz dediklerini yaz, yazma dediklerini yırt at *(Omuz silker)* Bana ne? *(Kısa susuş)* Saat kaç? *(Saate bakar)* Bana yardım etmek istiyorsan, hadi, tencerenin altını kapat! Pişmiştir! .... Kapağını açayım deme, anladın mı?*(Ahmet'in uzaklaşmasına göre sesi yükselir.)* Sofrada görürsün ne olduğunu... *(Dereceyi yerleştirir. Kocasının odaya döndüğü sesinin düşmesinden anlaşılır.)* Safsın sen, çok saf! Çocuk gibisin! Büyümeyeceksin bir türlü! Her yüzüne güleni dost, seni seviyor sanıyorsun! Neydi o, öyle, o kadar aşağıdan konuşman? Sen kimsin o kim? Sen nerede olsa el üstünde tutulursun, o patronun damadı olmasa aç kalır!.. Bu, on beş gün içinde, çelmelediği ikinci yazın! Gazetede parlamanı çekemiyor, anlamadın mı? Hapse girersen, ben kalacağım iki çocukla arkada, ona ne?.. *(Dereceye bakar.)* 37.2 Düşüyor! Sinirden demedim mi? Demek ki biraz söz dinlersen, biraz adam gibi oturup kalkarsan, üstüme üstüme gelmezsen, düşüyor! *(Kalkar. Dereceyi yerine koyar. Sandalye arkalıklarındaki gömlekleri toplayıp katlamaya başlar.)* Taş değil insanım ben de! Sinirlendirirsen sinirlenirim! Hep kendimi tutacak, boğulacak değilim ya!...

Böyle bağırır çağırırım işte!... Bütün gün bunalıyorum, bir de seni mi eğlendireceğim? Hem ben ne söylersem senin iyiliğin için söylüyorum. Hem ben ne diyorum sana sözümü dinlemeyecek?... Hiç! Çalış diyorum, çok içme diyorum, düzenli ol diyorum, bizim için şuna buna baş eğme diyorum!.. Ne gülüyorsun? *(Gülmesini tutmaya çalışır)* Ben gülüyor muyum? *(Güler)* Şımarma hemen! Arada sırada azarlamasam tepeme çıkıyorsun! Hadi, seslen, çocuklar içeri gelsin.... Offf, yine sinek!.. *(Daha önce sineği uzaklaştırmak isterken yaptıklarını yineler)* Kov şu sineği Allah'ını seversen!.. Deminki gibi pencereden... Öldürmeden... Aferin... *(Gülümser)* Böyle ince ol işte...

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(İkinci tablodan bir ay sonra. Sahnenin karanlık kaldığı süre boyunca, radyodan çocuk korosunun söylediği "Ey bülbül güzel kuş..." .. şarkısı duyulur. Sahne aydınlandığında, Türkân, kokteyl elbisesiyledir. Elinde ruju ayna önünde makyajının son düzeltmelerini yapar. Radyoyu kapatır. Bir an kapıya, dışarıya kulak verir. Gelenin beklediği kimse olmadığını anlayınca, aynanın önüne döner. Makyajını tamamlar, makyaj takımlarını toplar.)

Türkân - *(Şarkıyı mırıldanır)*:

Ey bülbül güzel kuş, şimdi sen neredesin
Nerede senin o masum feryadın?

(Aynanın karşısında giyinişini gözden geçirir. Çantasını eline alır, çantası, ayakkabıları arasındaki uyumu, pardesüsünün, eşarbının nasıl durduğunu inceler.) Fena değil! Hazırım... *(Kol saatine bakar)* Gelse de çıksak artık... *(Pencereye yaklaşır. Dışarıya bakar. Dışarda*

yağmur yağmaktadır. Sokağı gözler) Ne hava! Berbat!.. Kırk yılın başı bir yere gideceğiz, burnumuzdan getirecek!.. *(Pencereden ayrılır, saatine bakar.)* Altıya yirmi var. Gecikiyor... *(Pardesüsünü çıkarır, bir sandalyenin arkalığına bırakır. Çantasını karıştırır. Anahtarlarını, öte beriyi, bir şey unutup unutmadığını gözden geçirir. Kapatır, odanın içinde ne yapacağını bilemeyerek dolanır. Eşyaya düzen verir.)* Offf, nerede kaldı bilmem ki?... *(Kapıyı dinler. Umutsuz kapıdan ayrılır.)* Başkası... Onun çıkışı değil... *(Pencere, kapı arasında dolaşmalarını yineler. Gök gürültüleri duyulur.)* Ne hava: Söz dinlemez ki! Çıkarken bir türlü pardesüsünü aldıramadım! Islanacak, suyu çıkacak!.. *(Saatine bakar)* Ne yapsam bilmem ki? *(Telefon çalar, çabuk adımlarla telefona atılır.) (Merakla)* Efendim?... Evet, burası, buyurun?... Ben eşiyim, kendisi evde yok... Bilmiyorum, bu saatte gelmesi gerekirdi... Hayır, gelir gelmez çıkacağız, bir yere davetliyiz!... Bana söyleyebileceğiniz bir şeyse..... O halde en iyisi yarın gazeteden arayın..... *(Karşısındakinin sözü uzatması karşısında sabırsızlanır. Yerinde ayak değiştirmeleri, vericiyi eliyle kapatıp, oflayıp puflamaları...)* Elimden... Elimden ne gelir bilmiyorum ki?.... Hanımefendi afedersiniz... *(Vericiyi eliyle kapatır)* Allah'ım ne söz anlamaz şey!... *(Vericiyi açar)* Yarın saat onda gazetede olur... Evet gazeteden arayın... İlgilenir herhalde.... Evet... Evet... Siz bilirsiniz... Teşekkür ederim.... Güle güle.... Rica ederim.... Güle güle.... *(Telefonu kapatır.)* Of, karı öldürdü beni... *(Pencereye yaklaşır, dışarıya bakar, döner.)* Bir telefon etse, haber verse olmaz sanki!.. Oh, oh, oh, beyefendi daha gelecek, üstünü değişecek, çıkacağız, kokteyle yetişeceğiz. Saat altı... Kokteyl başladı bile... Biz gidinceye kadar dağılır bile... Allah bilir nasıl ıslanmıştır?... Hiç değilse şemsiyeni al dedim onu da aldıramadım... *(Odadaki dolaşmalarını yineler.)* Doğru dürüst bir yere gideceğimiz zaman burnumdan getirmese olmaz! Biraz daha gecikirse gitmem! *(Sinirli).* Vallahi gitmem... *(Kaldırmak niyetiyle çantasını, pardesüsünü alır.)* Soyunur rahat ederim bari!.. *(Bakışları aynaya takılır. Giyinişini beğenerek yatışır.)* Sakın unutmuş olmasın?... Hayır, dalgındır ama, sö-

zünü unutmaz!.. Belki de trafik sıkışıklığı?... Yağmur yağdı mı trafik hep böyle olur... *(Telefon çalar. Hemen atılır:)* Alo?... *(Sabırsız)* Evet, benim! *(Aceleci)* Tanıdım, buyurun?... Nasıl, savcılıkta mı kendisi?... Hayır, heyecanlanmıyorum... Nöbetçi mahkemede mi?... Tutuklandı mı?... Açık söyleyin.... Hayır, çok soğukkanlıyım, alıştım artık, ilk değil ki... İçime doğmuştu zaten, ne var ki kendi kendime bile söylemek istemiyordum.... Sözde kokteyle gidecektik! *(İç çeker)* Her neyse, adliyeden mi telefon ediyorsunuz?... Pardesüsünü almadan çıkmıştı evden... Teşekkür ederim haber verdiğiniz için... Ahmet'in ayrıca bir isteği var mı benden?... Yatağını çantasını hemen hazırlarım.. Siz yorulmayın bu yağmurda... Delikanlı oğlum var, birlikte gideriz... Mutlaka bizimle gelmek istiyorsanız, buyurun... Yarım saate kadar hazır oluruz... Üzülmesin deyin Ahmet'e. Bir şey çıkacağını sanmam. Savcının gayreti herhalde... Belki de yukardan emir almıştır?... Ahmet'in bir şey isteyip istemediğini sorun... Bekliyorum... *(Bir an telefonun başında dingin kalır. Derin bir iç çeker. Sonra, birden, cezaevine götüreceklerini hazırlamaya başlar. Ahmet'in pardesüsünü getirir. Küçük bir valiz getirir vb.)* Ahmet'im benim! *(Ahmet'in pardesüsünü göğsü üstüne bastırır. Yanağını pardesüye dayar)* Canım Ahmet'im! Altın kalpli Ahmet'im!...

PERDE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

TORUNUM AHMET

(İkinci bölümden otuz yıl sonra. Bir çocuk bahçesi. Bir bank, tahterevalli, salıncak v.b... Renk renk, kocaman bir top.)

Türkân'ın Sesi - Bir Ahmet'im daha var. Bu yaşlılık yıllarımda öbür Ahmet'lerimin yerini alan, yaşamımı dolduran o! Yüreğimi ısıtan onun sevgisi! Torunum Ahmet...

Türkân - *(Kulisten.)* Ahmet! *(Daha sert.)* Ahmet! Koşma, koşma diyorum sana! Düşeceksin, söz dinle!.. *(Hızlı adımlarla sağdan girer. Elinde Ahmet'in paltosu, kovası küreği ile, yün örgüsünü taşıdığı iş çantası vardır.)* Duyuyor musun? Dü-şe-cek-sin diyorum sana! *(Durur.)* Getir o topu bana! *(Bir iki adım daha ilerler, durur.)* Getirmeyecek misin? Peki, canın nasıl isterse öyle yap! Gerisini sen bilirsin! Getirme! ... Öyleyse ben gidiyorum! *(Geri döner, bir adım atar.)* Ben gidiyorum dedim, gidiyorum! Sen kal!.. Burada bir başına kal... Ne yaparsan yap! Koş, terle, istersen düş! *(Bir adım daha atar)* Gidiyorum dedim, inanmadın mı? *(Tahterevalliye yaklaşır. Ah-*

met'in paltosunu tahterevallinin üstüne, kovasını küreğini yere bırakır.) Al işte, neyin varsa burada... Paltonu, kovanı, küreğini hep bırakıyorsun... Birisi gelir alırsa karışmam... Babana sen hesap verirsin!.. Ben gidiyorum!.. *(Az bekler)* Hem de sizin eve değil, doğru halanlara!.. Bir daha da sizin eve ayak atmam! Hiç ninem var deme! Bundan sonra yüzümü bile göremezsin!.. Hadi, ne halin varsa gör! Allahaısmarladık! *(Yürür. Sağdan çıkmasına yakın, durur.)* Hiç arkamdan falan geleyim deme!.. *(Türkân yerdeki topu alır, geri döner.)* Ne o? Ne koşuyorsun arkamdan? Korktun mu?.. Hani ne oldu o kabadayılığın? *(Gülümser. Bacaklarına sarılan Ahmet'ten kurtulmak istediğini belirten devinimlerle.)* Hiç elime ayağıma dolanma! Ben sana dargınım! Gidiyorum, istersen benimle gelirsin, istersen kalırsın!.. Hadi, al oradan paltonu, kovanı, küreğini... *(Ahmet'in ellerinden kurtulmuştur. Doğrulur.)* Doğru eve gidiyoruz!.. Seni eve bırakırım, bir dakika bile sizde durmam, doğru halanlara giderim!.. *(Ahmet'in nasıl eteklerine sarıldığını hatırlar.)* Madem söz dinlemedin?.. Darıldım, barışmam artık!.. Peki, bu son mu?.. Sözümü dinleyecek misin bundan sonra?.. Yoksa kandırıyor musun beni? Ah seni seni! Ben bilmez miyim senin de yalancı olduğunu?.. İnanayım mı doğru söylediğine?.. Peki, bu defalık kalıyorum öyleyse... Ama bak, bu son! Yine yalan söylüyorsan, bundan sonra hiç bir sözüne inanmam!.. Peki, peki, barıştım!.. *(Çömelir.)* Nineciğim de bakayım! Canım, tatlım, Ahmet'im benim! Yumurcak Ahmet'im... Affet beni, bir daha yapmam, seni üzmem nineciğim de... Aferin, kalıyoruz işte... Bak, böyle söz dinlersen geçiniriz, dinlemezsen bu iş yürümez, alır başımı giderim, bunu bil!.. Hadi, al kovanı küreğini gözümün önünde güzel güzel oyna! *(Az ötedeki bankta oturan birine gülümser, selâm verir.)* Ben de şurada oturup yünümü öreyim... *(Topu yeniden kapmak isteyen Ahmet'ten sağa sola kaçırır.)* Yooo! Vermiyorum, top yok! Hemen o kadar yumuşadım sanma!.. Vermiyorum dedim, vermiyorum!.. Demin sözümü dinlemediğin için hiç yok şimdi!.. Terliyorsun oğlum, bütün gece öksürüyorsun!.. Baksana yüzün şimdiden kıpkırmızı... Terli değilsen bile, ter-

leyeceksin! Hele biraz soluk al, dinlen... Ben senin iyiliğin için söylüyorum, yoksa esirgeyecek miyim senden? *(Kova ile küreği uzatır.)* Hadi, oynayacaksan, kovanla küreğinle oyna... *(Kum havuzunun başında durur.)* Bak, burada ne güzel, kum havuzu var! Ev yap, köprü yap... Belki, baban gibi, büyüyünce mühendis olursun sen de... *(Ahmet yine elinden kaçmış kurtulmuştur.) (Çaresizlikle)* Ufff! Nasıl da üzüyor, yoruyor beni! *(Az önce, gülümsediği, bankta oturan yaşlı kadına doğru.)* Görüyorsunuz ya hanımefendi? *(Ahmet'e.)* Bak teyze de ayıpladı seni! Hadi, söz dinle! *(Sertleşir.)* Hastalanırsın oğlum! *(İnandırma çabasıyla.)* Hastalık çekemem bu yaşımda! Annenin babanın umuru mu? Hastalanınca kim bakıyor sana? Ninen? Sabahlara kadar başucunda göz kırpmadan bekleyen kim? Hep ninen? Hastalanırsan bütün üzüntün benim üstüme! Annenle baban sen hastalandın diye gezmelerinden tozmalarından geri kalmıyorlar maşallah!.. Acımıyor musun ninene? Dört yaşını doldurdun beşini sürüyorsun, doğduğun günden beri ben bakıyorum sana... Sen demedin mi? Unuttun mu?.. Ne demiştin geçen gün? "Sen de olmasan benim halim duman neciğim" *(Gülümser. Yaşlı kadına.)* İnanın geçen gün böyle dedi hanımefendi... *(Ahmet'e.)* Ah sen ne bilmişsin sen!.. Canın istedi mi ne diller dökersin!.. Hadi gel ne senin dediğin olsun ne benim! Tahterevalli oynayalım... *(Tahterevallinin bir ucuna geçer. Karşı ucu indirir. Ahmet'in yerini almasını oturmasını bekler.)* Oturdun mu? Sıkı tutun öyleyse! *(Ahmet'i havalandırır.)* Maşallah iyice ağırlaşmışsın! Koca adam olmuşsun! Kolay kolay kaldıramıyorum seni artık! Sıkı tutun, bırakıyorum... iniyorsun... *(Yavaş yavaş bırakır.)* Bir daha, sıkı tutun... *(Kaldırır.)* Hoooop-hop! Nasıl da gülersin!.. *(Oyunu yineler.)* Hoooop-hop! Hoooop-hop! Benden bu kadar! Kollarım koptu! Bırak beni şimdi, biraz dinleneyim... Hadi, biraz da kovanla küreğinle oyna... *(Sıraya yaklaşır, sırada oturduğunu hatırladığı yaşlı kadına..)* İzin verir misiniz hanımefendi? Rahatsız etmez miyim?.. *(Sıraya oturur. Örgüsünü çıkarır)* Nasılsınız efendim?.. Maşallah, bugün dünden daha iyi gördüm sizi!.. *(Gülümser.)* Allah hep böyle sağlık afiyet versin

efendim... Vallahi ben de gördüğünüz gibi işte... *(Eteğini düzeltir)* Eh, iyi diyelim de iyi olalım... *(Güler.)* Gördünüz ya bizim Ahmet nasıl oynatıyor beni? *(İç çeker.)* Küçükler bir dert efendim, bir dert... Ne yaparsınız? Seviliyorlar işte!.. *(Düşünceli)* Onlar da olmasa neyle vakit geçireceğiz değil mi efendim? *(Sıranın yakınında, bir çocuk arabasına eğilip bakarak.)* Sizin küçük de her geçen gün biraz daha büyüyor maşallah! Pek şeker şey Allah bağışlasın! *(Orta parmağının tersiyle üç kez oturduğu sıraya vurur.)* Pek şeker şey! *(Gözlüklerini takar. Eteğini düzeltir. Yününü parmağına dolar, örgüsüne başlar.)* Böyle işte! Küçükler büyüyor, bizler de her gün biraz daha, biraz daha... artık yaşlanıyor muyuz diyeyim?.. Yoksa küçüklerle düşe kalka çocuklaşıyor, küçülüyor muyuz? ...Ah, evet, küçülüyoruz... *(İç çeker.)* Eh, evet, böyle küçüle küçüle, bir gün şu yerdeki kum taneleri gibi kalacağız, sonunda rüzgârla savrulup gideceğiz işte!.. *(İç çeker. Başını bir iki kez düşünceli düşünceli sallar.)* Hayat böyle efendim, hayat böyle! *(Gözlüklerini çıkarır. Yanını yöresini gözden geçirir. Derin bir soluk alır.)* Hava güzel bugün! Dün bildiğiniz gibi yağmurluydu, Ahmet'i evden çıkaramadım. Bugün hava açar açmaz biraz güneş görsün, evde kapalı kalmasın dedim... Hep öyle değil mi efendim? Biliyorum sizin de öyle... Artık kendimizi düşünemiyoruz. Bütün düşüncemiz küçükler, onlar için yaşıyoruz... *(Merdivenli kayak yerine doğru seslenir.)* Ahmet, deli gibi kayma öyle! Doğru dürüst kay! Yüreğimi ağzıma getirme benim! *(Ayağa kalkar.)* Ben sana kovanla küreğinle oyna dedim! *(Yatışır, yerine oturur, eteklerini düzeltir.)* Afedersiniz, görüyorsunuz ya hanımefendi, söz dinliyor mu?.. *(Gözlüklerini takar.)* Bu sefer her nasılsa yola geldi... Öyle, pek afacan, pek afacan ama onun afacanlığından ne çekersem ben çekiyorum! Sağ olsunlar, oğlum da gelinim de pek genişler! Oğlum bazen çocuğa çok karışıyorsun anne, diyor. Karışmayayım mı? Karışmasam olmuyor ki! Kendi bildiğine bıraksam ya başını gözünü yaracak, ya hasta olacak!.. Çocuklar böyle büyüyorlar işte! Büyüdükçe dertleri de büyüyor! Düşünüyorum da bazen büyümeseler hep çocuk kalsalar daha iyi olur

diyeceğim geliyor! Hıh! Biliyorum ki saçma! *(Omuz silker.)* Saçma tabii! Çaresiz büyüyecekler! Nasıl korkularla büyütüyoruz çocuklarımızı? Nasıl korkularla! Sonra nasıl kolay alıyorlar elimizden? Ahmet'i bir dakika gözümün önünden ayırsam aklım gidiyor! Ne yaparsınız? Biz böyle alışmışız. Şimdiki analar babalar gibi değil! Hoş, belki de onlar haklı! Dünya gün günden öyle karışık bir gidiş alıyor ki karışsanız gözünüzün önünden ayırmasanız ne olacak? *(Soluğunu boşaltır)* Hepsi bir... Ahmet gelecek yıl okula başlayacak! Şimdiden sıkıntısını çekiyorum: O karışık sokaklarda okula kim götürüp getirecek çocuğu? İlkokula başlaması bir dert, ilkokulu bitirip ortaya geçmesi bir dert, üniversiteye girmesi, çıkması bir dert! Yazgısı kimlerin elinde? Kimler çizecek, kimler çekip götürecek?.. Kimlerle cenkleşip kimlere boyun eğecek?.. Bilemiyorsunuz ki?.. Şöyle sağıma soluma bakıyorum, kötülerin iyilerden daha çok, iyilerden daha el üstünde tutulduğunu görüyorum! Çocuğunuzu bile bile de kötü yetiştiremezsiniz ki!.. *(Seslenir.)* Ahmet!.. *(Yaşlı kadına)* Afedersiniz... Bir dakika... *(Ahmet'in yaklaşmasını hatırlar. Ördüğü kazağın ön parçasını Ahmet'in üstünde ölçer.)* Oldu, haftaya giyersin inşallah!.. Teşekkür ederim, hadi git oyna şimdi... *(Ahmet'in topu almak istediğini hatırlar.)* Yooo! Top yok artık bugün! *(Topu kaçırır gibi.)* Bak hâlâ terlisin, yüzün hâlâ kırmızı... Top yok diyorum yok!.. Hadi hanımefendinin yanında daha sert konuşmak zorunda bırakma beni!.. Git oyna, terlemeden oyna... *(Ahmet'in uzaklaşmasını izler kısa bir süre. Sonra yaşlı kadınla konuşmasını sürdürür.)* Görüyorsunuz ya ille dediği olacak! *(Güler.)* Ben de o huyunu bildiğim için inat ediyorum işte!.. *(Yanını yöresini gözden geçirir.)* Ohhh, hava gerçekten güzel bugün! Güzel ama neye yarar? Ben ancak buraya kadar çıkabiliyorum!.. *(Hatırlar.)* Güzel havalar hep böyle dışarıya çeker beni! Evin işini bitirdim mi eskiden de çıkardım şöyle bir! Hattâ nereye gittiğimi bilmeden. Gideceğim yer kapıdan çıkarken aklıma gelir derdim, gelirdi... *(İç çeker.)* Gelinim, sağ olsun, çok iyi kızdır ama, işini her zaman unutur! Ona kalırsa hava her gün her saat güzel!.. Söylüyorum, tutamı-

yorum kendimi ben de! Evet, gezmeli, ama evde dikilecek bir düğme varken değil! Ben güzel havalarda da yetiştirirdim bütün işlerimi! Bu yaşıma kadar hep yetiştirdim çok şükür!.. Rahmetli kırları severdi. Güzel havalarda hep giderdik. Eski bir Citroen'i vardı, son yıllarında, iki beygirlik. Eve gelince hep hazır bulurdu yemeğini. Ne zaman yaptığımı anlayamazdı bir türlü. *(Sitemli.)* Hoş, anlamak da istemezdi ya, neyse! Kimbilir hiç akıl yormazdı belki de!.. Oğlumu kızımı da alırdım yanıma. Hep beraber! Oğlum kızım yanımda, dönüşte yiyeceğimiz yemek dolapta, söküğüm yırtığım yok! Oğlumu kızımı öyle kimsenin üstüne yıkmak âdetim değildi!.. Bizimkiler de öyle gezsinler istiyorum. Ben alın gezdirin demiyorum, ama onlar çıkıp giderken evde bir şeyi eksik gördüm mü rahatsız oluyorum. Elimden gelirse arkalarından tamamlıyorum!.. Sonra çıkıp giderken haber verin diyorum, nereye gideceksiniz, ne zaman döneceksiniz, bileyim! İnanın o da zor geliyor! İnsan kendi oğluyla geliniyle anlaşamıyor işte! Merak, bizim gibi duydukları bir duygu değil onların!.. Bakıyorum da benim meraklarımın hiçbiri onlarda yok! Ben, evin eşyaları gibi insanları da yerli yerinde olsun isterim! Torunum gözümün önünde, kızım ya telefon edecek ya görünecek, oğlum gelinim aklıma geldiler mi nerede olduklarını bileceğim! Uzaktalarsa beklediğim gün mektupları gelecek! Başka türlüsü hasta eder beni!.. İnanın, saatlerin tıkırtısı günün her saatinde değişiktir benim için hanımefendi! Bu korkulu dönemde dışarda olurlarsa aklım hep kapıdadır. Nerede olduklarını bilirsem saatlerin hep düzgün vurduklarını duyarım. Gün kararır, tık, tık, tık, daha ağır vurmaya başlarlar. *(Konuşmasını ağırlaştırır.)* Daha ağır, daha ağır; Tık... tık... tık... Bilemedim mi çekiç gibi iner o vuruşlar! Nerede kaldılar? *(Korkulu.)* Tık! Tık! Tık! Kaza mı oldu? Kavga mı ettiler? *(Çabuklaşarak.)* Tık, tık, tık, tık, tık, tık! Karakollar, sağlık arabaları gözümün önünden gelir geçer, düdükler duyarım saat vurdukça... Haksız mıyım hanımefendi? Biz az mı çektik? Az mı kötü günler gördük? *(Ahmet'in düştüğünü görür. Örgüsünü bırakır. Gözlüklerini çıkarır. Birden yerinden fırlar.)* Ahmet! Düştün iş-

te! Düşeceksin demiştim sana!.. *(Topu alır.)* Kalk bakayım! Ağlayayım deme! Al bakayım. Al topunu... Hadi, topunla oyna biraz... *(Topu konuştuğu yöne yuvarlar.)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Türkân'ın oğlunun evinde oturma odası. Bir hafta sonra. Odanın dört bir yanı dağınık çocuk oyuncakları, oraya buraya saçılmış çocuk kitapları dergileriyle doludur. Yan odadan boru sesi gelir. Türkân elinde gazetesi, gözlükleriyle girer. Odanın dağınıklığını görür, sinirlenir.)

Türkân - *(Boru sesinin geldiği yöne)* Ahmet! Buraya gel! Gel topla döküp saçtıklarını! Bu ne curcuna? Bu ne dağınıklık?.. Oyuncaklarının hangisi ile oynayacaksın o kalsın ortada!.. *(Uzun bir boru sesi)* Allahım odamın içinde adım atamaz oldum! *(Gazetesini, gözlüğünü oturacağı koltuğa bırakır. Yerdekileri toplamaya başlar.)* Başka işim yok mu benim? Bütün gün senin döktüklerini mi toplayacağım?.. *(Boru sesi.)* Daha yarım saat olmadı bu odayı düzelteli? Nasıl, ne çabuk bu duruma getirdin? *(Öfkeli).* Ben bu karışıklığa dayanamam oğlum! Dayanamam! Oturduğum odayı her yarım saatte bir böyle karman çorman göremem!.. Deli oluyorum, anlamıyor musun?.. Bu hengâmede değil gazete okumak, fasulye bile ayıklayamam!.. Ben her şeyi yerli yerinde görmeye alışmışım, her şeyi yerli yerinde!.. Bu yaştan sonra senin için huyumu değiştiremem!.. *(Borazan sesi, daha yakından, odanın içindeymiş gibi.)* Nedir bu bana çektirdiğin? Söyle, utanmıyor musun? *(Sesin geldiği yöne öfke ile yürür. Çıkar, elinde borazanla döner.)* Ne zaman adam olacaksın? *(Borazanı, öteyi beriyi topladığı bir seleye atar.)* Ne zaman bu dağınıklıktan kurtulacaksın? *(Trampet sesi.)* Bana bak, alır o trampeti başına geçi-

ririm anladın mı? Trampetine de sana da! Yeter artık, yeter! Ne bu? Bütün gün, tam tam tam, dan dan dan, düt düt düt! Kafa mı kaldı bende?.. Benim beş dakika kendi hayatım olmasın mı? Beş dakika başımı dinlemeyeyim mi? Oturup gazetemi okuyacağım! Tutulmuş dadın olsa seni bu kadar çekemez anladın mı? Çekemez!.. *(Trampet sesi.)* Kafa mı tutuyorsun bana? *(Odadan fırlar, trampeti kapmış olarak döner. Trampeti de oyuncak selesine atar.)* Ne bu? Bıktım usandım! Beş dakika olsun, başımı dinlemeye hakkım yok mu benim? Esir miyim ben? Köle miyim?.. *(Ahmet'in direnmelerini, tepinmelerini duyar. Sele elinde yan odaya yürür!)* Al, hepsini al. Ne halin varsa gör!. *(Döner, gözlüklerini, gazetesini alır oturur, okumaya hazırlanır.) (Yatışmış, mırıldanır.)* Yeter artık!.. *(Okumaya başlar. Yan odadan trampet sesi gelir.)* Oğlum biraz da gürültüsüz oyna, hiç değilse ben okurken... *(Trampet sesi?) (Yerinden fırlar.)* Bana bak! Başım şişti diyorum sana! Ben çocuk değilim, babanın annesiyim! Bu defa alırsam o trampeti elinden dediğimi yaparım anladın mı? Deli etmek için mi yapıyorsun beni? Ne diyeyim şu kocama bilmem ki! Tek göz olsun bir ev sahibi etmedi beni! Şöyle ayaklarımı uzatıp beş dakika başımı dinleyecek bir yerim yok şu dünyada... Yaşamak mı bu benimkisi? Hıh, böyle günde yirmidört saat çocuk dadılığı ettikten sonra kim olsa bir lokma ekmek verir bana... Üstelik benim gibi bir dadıya... Vallahi daha rahat ederim, billahi daha rahat ederim... Oğluma da gelinime de söyleyeceğim! Marifet çocuk doğurmak değil, bakmak, büyütmek! Kim olsa çocuk doğurur, kim olsa bir çocuğu dokuz ay taşır karnında! Ne olacak? Ne ağlar ne sızlar, ne elinden tutmanı ister! İş ondan sonrası... Nedir bu benim çektiğim? Bir yere gittiğim yok! Bir dostum, bir ahbabım yok! Bir hava alamıyorum, bir gazete okuyamıyorum! Dünyada olup bitenlerden habersizim!.. Can değil miyim ben? İnsan değil miyim? Vaktiyle kendisine baktığım yetmezmiş gibi bir de oğlunun zırıltısını mı çekeceğim? *(Düdük sesi.)* Ne o? Kime dil çıkarıyorsun sen? Kime? Kime? *(Yan odaya doğru atılır.)* Gösteririm ben sana! Şimdi tutar gösteririm... Seni bacaksız seni... (*Koşarak oda-*

dan çıkar. Yan odadan, hafif çığlıklar atan, gıdıklanmış gibi gülen bir çocuğun kahkahaları. Türkân, yorulmuş olarak, soluk soluğa odaya döner. Gülümsemektedir.) Demek amacın buydu? Oynamak ha? *(Güler)* Soluk soluğa kaldım işte! Gönlün oldu mu? Hadi şimdi, sessiz sedasız oyna!.. *(Güler, mırıldanır.)* Seni bacaksız seni!..

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Türkân'ın torunu Ahmet'in yatak odası. İkinci tablodan birkaç gün sonra, gece. Türkân Ahmet'in karyolası başında.)

Türkân - Eeee, yine başbaşayız seninle... Uyumadan önce biraz ahbaplık edelim... Sorduklarıma karşılık ver bakalım... Bugün anneannene mi götürdü seni annen?.. Sevindi mi anneannen seni görünce?.. Demek sevindi?.. Seviyor musun anneannenlerin evini?.. ....Anneannen masal anlattı mı sana?.. Korkunç muydu?.. ... Korkmadın mı?..... Aferin!.. Ben hiç korkunç masallar anlatmam sana! Senin yaşındaki çocuklara korkunç masallar anlatılmaz! *(Güler)* Yediğin yemekler güzel miydi?.. Aman ne iyi!.. Çorba içtin mi?... Ben çorba içirmek istesem içmezsin ama?.... Demek benden daha çok seviyorsun anneanneni?..... Ben çorba pişirsem hık mık edersin, anneannen önüne koyunca ağzın yana yana içersin!.. Demek ki daha çok seviyorsun anneanneni?..... Öyleyse ben nereden anlayayım beni anneannenden daha çok sevdiğini?..... Ya bir gün anneannenlerde kalır da büsbütün bırakırsan, unutursan beni?.... Bırakmaz mısın?.. Unutmaz mısın? Doğru mu? *(Sevinçle.)* Doğru, öyle mi? Ah canım benim, biricik Ahmet'im! Aferin! Böyle ol işte! Elbet anneanneni sev ama evini daha çok sev! Yoksa yalan mı söyledin bana?.... Sen çorba içmemişsindir?.... Ben anlamam mı? Demek beni kızdırmak için içtim diyorsun!... Ah seni yalancı seni!.. *(Karyolaya eğilir Ahmet'i öper.)* Masal anlatacağım ama, önce söyle bakalım en çok kimi seviyorsun? Anneni?...

Halanı?.... Babanı?.... Enişteni?.... Anneanneni?..... Bitti mi?.... Peki ya beni?..... *(Küskün.)* Biliyordum zaten beni sevmediğini... Kızıyorsun değil mi bana?.... Seninle hep doğru konuştuğum için? Hep yap, yapma dediğim için?..... *(Güler.)* Demek beni de seviyorsun?.. Dalkavukluk olur diye mi saymadın beni?.. *(Ahmet'i bir daha öper.)* Ah benim doğrucu oğlum! Adın üstünde Ahmet'sin sen de! Nasıl da benziyor bütün huyların büyük dayına, büyük babana?.. Hiç de dalkavukluk olmaz! İncelik olur! Gönül almak olur!.. Demek aklınca efelik taslıyorsun bana? Yüz vermiyorsun?.. Yanlış!.. Öyle olma! Tatlı dilli ol sen! Tatlı sözlerini sevdiklerinden esirgeme!.. Hiç değilse senin ağzından sevildiğimi doya doya duyayım!.. Günde bin kez seviyorum desen çok gelmez bana, bunu bil!.. Kulağıma söyle bakayım şimdi? *(Karyolaya eğilir. Mutlulukla doğrulur.)* Aferin!. Söyle, bir daha şöyle! Ninem de! *(Ayağa kalkar.)* Ahmet'im benim! Küçük yalancım! Bu yaşta türlü dolaplar çeviren, ninesine yüz vermeyen Ahmet'im!.. Bil ki ninen herkesten çok sever seni!.. Büyüdükçe anlayacaksın neden böyle konuştuğumu!.. Neden gözümden ayırmak istemediğimi seni!.. Allah korusun! Yarabbim!.. *(Karyolaya kapanır. Sevgi açıklamaları... Doğrulur.)* Diyeceksin ki, bir ninem vardı, hiç geçinemezdik ama, dizinin dibinden ayrılsam içi giderdi! Annemden, anneannemden bile kaçırırdı beni!.. Haklısın? Öyleyim, hep öyleydim!.. Genç kızlığımda büyük dayınla, sonra dedenle, babanla, hep öyleydin!.. Hep iyiliğiniz için, hep sizleri korumak için!.. Şöyle kendini yönetecek yaşa gelmiş görebilsem seni, gözlerim açık gitmeyecek!.. İstiyorum ki, büyük dayınla, dedenle, babanla, özendiğim, yerine getiremediğim ne varsa seninle bir bir gerçekleşsin! *(Yerine oturur. Dalgın.)* Bir erkek tek başına nedir ki hayatta?.. Benim gibi bir kadın, burnuyla, kokusuyla sezer yanlışı doğruyu... En doğru kılavuz olur erkeğine... Öbür Ahmet'lerim hep dinleselerdi beni... Hadi, kapa gözlerini... Uyu şimdi... *(Kalkar, ışığın birini söndürür. Döner, yerine oturur. Karyolayı hafif hafif sarsarak, beşik gibi sallar. Hafif bir sesle türkü söyler.)*

Ey bülbül güzel kuş, şimdi sen neredesin?
Nerede senin o masum feryadın?..

(Işık sadece Türkân'ın yüzünü, Ahmet'in karyolasının başucunu aydınlatır.) Yum gözlerini benim şeker oğlum... Ben yanındayım... Her zaman yanında... Gözlerini açmazsan bülbül gelecek, bütün kuşlar, güzel kuşlar gelecek, seni alacaklar aralarına, birlikte koşup oynayacaksınız... Evler yapacaksınız... Kuşların nasıl yuva yaptıklarına bak, ... Belki baban gibi mimar olursun sen de... Yanındayım... Gitmiyorum.. hep yanında..... Belki büyük dayın gibi, şair!.. Tamamlarsın onun şiirlerini... Belki de deden gibi dürüst, onurlu bir gazeteci... Sen bakma benim onlar için dediklerime!.. Yalan! Tümü yalan!.. Onlara kızdığım gücendiğim hep yalan!.. İçimden hep hak verirdim onlara!.. Kadındım, karşı çıkar görünürdüm ama, hep yanlarındaydım! Hep onlarla birlik, onlar gibiydim!.. Onlar gibi dikilirdim!.. Doğruydu her yaptıkları! Şimdi eskisinden de iyi anlıyorum, eskisinden çok hak veriyorum yaptıklarına!.. Sağlam erkeklerdi, mert erkeklerdi benim Ahmet'lerim!.. Ahmet'lerim dilediğimden de çok mutlu ettiler beni... Bak, koskoca bir yetmiş yıl var arkamda!.. Bizler nereden aldık nerelere getirdik bu yetmiş yılı?.. Nasıl getirdik?.. Cephelerden ölüm haberleri ala ala... *(Göğüs geçirir.)* Karneli ekmeklerle... Lokmalarımız, oturduğumuz evler küçüle küçüle.... Hapislerle... Değiştirebildiğimiz kadar değiştirdik, yıkabildiğimiz kadar yıktık, kurabildiğimiz kadar kurduk.... Büyük dayının, dedenin, benim hep payımız var sana kalacak dünyada!.. *(Kısa bir susuştan sonra. Yüzü, Ahmet'ten kopmuş, seyirciye dönük....)* Bir gün dedenin mezarına götüreceğim seni!.. Mezarlıklardan ürkme!.. Bize kalan bahçeleri orası dünyanın... Deden de duyar seni! Sesini tanır, güler sana!.. Ahmet'im benim, elmasım, canım, bütün Ahmet'lerimin yerini alan Ahmet'im! Var dinleme beni! Var, onların yolundan git, onlar gibi ol sen de! Var, içinden gelen sese uy! Mayanda sağlam tohumlar var senin! Yeşerecek, hepsi bir bir sürecek, yeşerecek! Seninle daha bol gölge verecek be-

nim Ahmet'lerim..... *(Karyolaya eğilir. Ahmet'in üstünü örter. Ahmet'i öperken.)*

PERDE

İlk yazılış: Teşvikiye, Ağustos 1970
İkinci yazılış: Etiler, Mayıs 1973
Üçüncü yazılış: Tuzla, Ağustos 1974
Dördüncü yazılış: Etiler, 3 Mart 1984

GÖMÜ

(Güldürü, 2 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Letafet Şakır: Yaşlı, Sıdıka'nın komşusu.
Sıdıka Beyaz: Kırk yaşlarında dul, Gülsen'in annesi.
Gülsen Beyaz: Genç kız.
Seyfi Gümüş: Karayolları kontrol memurluğundan emekli.
Ali Zemzem: Garson, 22 yaşında.
Arif Efegil: Altmışlık, dinç görünüşlü.
Kamber Gecekuşu: Gece bekçisi, ellilik.
Hamdi Bülbül: Askerlik çağında. Hafif kekeme, heyecanlandığı, çabuk konuşmak istediği zamanlar kekeler, bu yüzden arkadaşları arasında "Tutuk" diye anılır.
Musa Cansız: Tombalacı. Otuzunda. Bir gözü sakat.

(Olay 1950'lerde Urla'da geçer.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Birinci Tablo: Sıdıka Beyaz'ın evinde.
İkinci Tablo: Ali Zemzem'in kahvesinde.
Üçüncü Tablo: Sıdıka Beyaz'ın avlusunda.

İKİNCİ BÖLÜM

Bütün tablolar Sıdıka Beyaz'ın avlusunda.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Sıdıka Beyaz'ın evi. Letafet Şakır, Sıdıka Beyaz'ın kahve falına bakar:)

Letafet - Para, para, para... A kızım siz zengin oluyorsunuz. Hem öyle az buz zenginlerden değil... Büyük zengin, iyice zengin, Karun gibi, Hazreti Süleyman gibi zengin. Yığınla, çuvalla, kürek kürek, torba torba para! Öyle saymakla harcamakla tükenecek gibi değil..

Sıdıka - Hani nerde?

Gülsen - *(Sevinçli)* Hani nerde? Ben de göreyim.

Letafet - *(Fincanın içinde bir yeri göstererek)* İşte... Burda, bak... *(Gülsen'e)* Sen de bak, para. Tepe tepe... Kum gibi... Kaynıyor...

Gülsen - Ayy göremiyorum!

Sıdıka - Sen de her şeyi görmesen olmaz, görmeyiver!

Letafet - İşte bunlar, bu tepeler hep para. Dur bakayım... Kâğıt değil altın! Koca bir küp dolusu altın! Hem siz ne zamandır bu paranın üstünde oturuyorsunuz, farkında değilsiniz. Üstünde âdeta tünüyorsunuz. Bu para o kadar yakınınızda. Her gün ikiniz de bu paranın üstünden gelip geçiyorsunuz, gelip geçiyorsunuz,üstüne çıkmış çiğniyorsunuz, âdeta...

Gülsen - Ayy, deme. *(Aranır:)* Nerde acaba?

Sıdıka - *(Letafet'e)* Aklımı başımdan aldın. Bu zamana kadar boşuna sıkıntı çektik desene...

Letafet - Öyle görünüyor...

Gülsen - Başka?

Letafet - Dikkât edin, uyanık olun, her yüzünüze gülene kanmayın. Üç erkek, üç iri kıyım erkek, belki de biri orta boylu, kafa kafaya vermişler, sizi konuşuyorlar.. Ya konuşuyorlar ya da konuşacaklar..

Sıdıka - Nasıl erkekmiş bunlar?

Gülsen - Genç mi, bekâr mı?

Letafet - Üçü de bekâr olmalı. Yalnız görünüyorlar. Yanlarında kadına benzer kimse yok.. Bakayım? Biri genç, ikisi orta yaşlı.

Gülsen - Üç erkek mi dedin?

Letafet - Üç erkek.

Sıdıka - İllallah bu erkeklerden..

Letafet - Üç erkeğin de aklı fikri sizin hanenizde. Sizi düşünüyorlar. Sizinle ilgili niyetleri var. İsteseniz de istemeseniz de siz çok yakında bu üç erkekle yüzyüze geleceksiniz..

Gülsen - *(Yorumlayarak.)* Genci oğul olsa, orta yaşlılardan biri babası, öbürü ya dayısı ya da amcasıdır.. *(Letafet'e)* Başka?

Letafet - Bu kadar...

Gülsen - Aa, söyle söyle, n'olursun daha söyle...

Letafet - Ben söyledim söyleyeceğimi, artık gerisini fal çıktıkça siz bana söylersiniz.

Gülsen - Ayy. Öyle meraklandım ki...

Sıdıka - *(Letafet'e)* Ağzın dilin var olsun.. *(Gülsen'e)* Hadi sıkma artık Letafet teyzeni.. Al fincanı elinden.. *(Gülsen kahve fincanını alır:)*

Gülsen - *(Çıkarken)* Genci beni istese? Orta yaşlılar belki ağabeyileridir.. *(Çıkar)*

Sıdıka - Demek çuval çuval para, üç de erkek?

Letafet - Dediğin gibi! Yığınla para! Kafa kafaya vermiş üç er-

kek! Üç vadeye kadar, ana kız bu üç erkekle karşı karşıya geleceksiniz. Artık üç saat mı desem? Üç gün mü? O kadar yakın! Ama üç hafta değil, hele üç ay hiç değil!

Sıdıka - Erkeklerin canı cehenneme! Ama şu dediğin paralar bir elime geçse, ondan sonra dile benden ne dilersen..

Letafet - Allah seninle kızına uzun ömürler versin. O paraları sağlık afiyetle güle söyleye yeyin. Bana hep hepsi, alt üst iki sıra takma diş yaptırırsın yeter. Baksana ağzımda kalanlarla bir şey çiğneyemez, bir şey yiyemez oldum..

Sıdıka - İstediğinden âlâsını yaptırırım. Ondan sonra ceviz bile yersin. Sen dua et de önce şu fal çıksın.

(Müzik)

Gülsen - *(Girerken)*
Ne olacak bu halim
Dediğin yalnız gence
Birden ısındı kanım
(Sıdıka ile birlikte sürdürerek)
Tekmil çeneni bence
Altından yaptıralım
Yeter ki çıksın falım...
Sıdıka - *(Yalnız sürdürür)*
Yaz geçer bahar geçer
Ben kuruyan bir dalım
Gülsen -
Kuşlarım yaprağım yok
Sen paradan haber ver
(Birlikte)
Yeter ki çıksın falım
Orta yaşlı koca çok!
Letafet -
Çalım satarım çalım
Hele çıksın şu falım

Çil çil sarı liralar
Dişleri taktıralım *(Gülsen'e)*
Sana genç yakışıklı *(Sıdıka'ya)*
Sana da orta yaşlı
Aslan gibi kocalar...
(Üçü birden)
Hele bir çıksın şu fal
Hele bir çıksın şu fal
Bir küp dolusu altın
Daldır daldır da al
Daldır daldır da al...

Sıdıka - *(Gülsen'e)* Hadi sen git fincanları yıka!

Gülşen - *(Şımarık)* Ama anne!

Sıdıka - Uzatma git!

Gülsen - Peki gidiyorum anneciğim... *(Çıkar)*

Sıdıka - *(Letafet'e)* Nasıl şeydi şu senin orta yaşlı dediğin erkekler? Keşke fincanımı içeri göndermeseydim!

Letafet - Hiç tasalanma! Fincan istemez! İkisi de gözümün önünde! Hani sokakta görsem tanırım... *(Gülsen oda kapısında görünür)*

Sıdıka - Ne o?

Gülsen - Sabunu bulamadım!

Sıdıka - Arasan bulurdun! Sabun yerinde. Hadi git ara!

Gülsen - Peki anneciğim! *(Çıkar)*

Sıdıka - *(Letafet'e)* Meraktan çatlayacak! Kime çekmiş bilmem ki! Bende merakın nebzesi yok!.. Yüzlerini şeytan görsün, hani bileyim diye soruyorum, anlatsana şu erkekleri?

Letafet - Biri enine öbürü boyuna baskın! Biri kalıplı kıyafetli öbürü oturaklı! Saçlarına kır basmış ama ikisi de dinç görünüşlü.

Sıdıka - Hay Allah! Aklın yetiyorsa gel de bul, gel de anla!.. *(Birden kontağı atmış gibi, yerinden fırlar, iyice canlanır, ileri geri konuşmaya başlar. Konuşması gittikçe hızlanarak mekanik bir gidiş alır.*

Aklın mantığın denetiminden çıkar.) Gel de çık işin içinden! Enlisi ile boylusunu tanı! Seslisini feslisini bul! Hangisi doğrusu, hangisi eğrisi ayır kenara koy!.. Letafet Abla, Letafet Abla, baksana sen bana! Öyle yarımyamalak değil, böyle benim gibi, dosdoğru gözümün içine bak! Dilinin altından baklayı çıkar! Ne duydun ne biliyorsan açık söyle! Daha az önce kahve içmeden ne biri vardı ne öteki, şimdi ikisi birden? Neden ikisi birden? Biri yeter artardı, öbürü nereden çıktı? İki koca isteyen oldu mu senden? Olmadı! Başım dinç gönlüm rahat yaşayıp giderken hayrı ne? Yemeğini pişir, çamaşırını yıka, söküğünü dik, gönlünü et, başına dikilsin horozlansın dursun! Pencereden çekil, kapıda görünme, kısa giyme, gülme, konuşma, sağa bakma, sola dönme, yürü, dur, yat, kalk! Hani kadınlara askerlik yoktu! Kadının çilesi ömür boyu askerlik... *(Konuşması hızını yitirmeye başlar)* Anlamadım mı sanıyorsun, bal gibi anladım! Maşallah altınların kokusunu hemen aldılar! Yooo! İster enli ister dar, ister fesli setreli, ister sağır ister sesli, ister bir ister iki, zırnık ummasın benden! Zırnık koklatmam!.. *(Gülsen girer. Gülsen'e)* Ne o? Ne çıktın geldin gene?

Gülsen - Merak ettim işte! Kim olur ki?..

Letafet - Genci mi?

Gülsen - O! Esmer, uzun boylu mu?

Letafet - Esmer, fidan gibi!

Gülsen - Ayyy! Düşünüyorum düşünüyorum çıkaramıyorum!

Sıdıka - Sanki ben çıkardım da sen eksik kaldın! *(Çabuk çabuk)* Ben çıkarabiliyor muyum? Ben de çıkaramıyorum! Düşünüyorum düşünüyorum, hangisi kalıplı kıyafetli, hangisi oturaklı bulamıyorum! Üstelik ikisi de kır saçlı. Tanımak daha da karışıyor!

Gülsen - Ama anne genci iki değil ki bir!

Letafet - Hele ikiniz de az sabırlı olun, bulmayı bana bırakın. Ben şöyle çarşıya kadar bir çıkıp dolaşayım, orta yaşlısının gencinin kim olduklarını bir görüşte anlar dönerim...

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Ali Zemzem'in kahvesinde asma altı. Bir masada Arif Efegil ile Hamdi Bülbül. Başka bir masada Kamber Gecekuşu.. Seyfi Gümüş henüz yeni gelmiştir. İlk masanın yanında ayaktadır.)

Seyfi - *(Elindeki gül demedini Ali'ye uzatır.)* Al bakalım şunu bir kaba yerleştir getir, şöyle gözümün göreceği bir yere koy. *(Oturur. Soluk alır.)* Ohhh. *(Ali çıkarken seslenir.)* Gelirken bir de soğuk bir şey getir bana..

Ali - Gazoz vereyim mi?

Seyfi - Soğuk olsun da ne olursa olsun.. Kurudum..

Arif - Yahu nerelerde kaldın.

Kamber - Yenge bulaşıkları mı yıkattı.

Seyfi - O her günkü işimiz, a muhterem..

Hamdi - İyisin maşallah...

Seyfi - Çok şükür. Ohhh. Neyim eksik? Efendim, sabahtan bir iki saat bahçede uğraştım. Epeyi terledim. Sonra bir güzel yıkandım, bir güzel de yemek yedim, öğle yemeğinden sonra uzandım, yalanım olmasın, bir bir buçuk saat kadar uyumuşum, adamakıllı dinlenmiş kalktım. Oohhh... İkinizin de bugün oyunda çekeceğiniz var benden. Ne oynuyoruz? *(Ali gazoz getirir, prafa kâğıtları ile yazboz tahtasını masaya bırakır. Kâğıtları görür.)* Anlaşıldı. *(Ali gazozu bardağa boşaltırken, bardağı avuçlayarak gazozun soğukluğunu yoklar.)* Soğuk dediğin bu mu?

Ali - Daha ne olsun? Hem doğru dürüst kahveye gelmezsiniz, hem de gelince içtiğinizi beğenmezsiniz..

Seyfi - Peki peki gücenme. *(İçer.)* Pek öyle sıcak da sayılmaz.. *(İçer.)* Daha iyi, boğaz ağrısı falan yapmaz..

Hamdi - *(Kâğıtları karıştırır. Ali'ye)* Yahu yenile şu kâğıtları...

Arif - Süprüntü bunlar.

Ali - Ben eskitmedim ya siz eskittiniz..

Hamdi - *(Kâğıtları yayar.)* Çekin.. *(Kâğıt çeker. Kamber, sandalyesini alır, oynayanların masasına geçer. Arif, Hamdi kâğıt çekerler.)* Birinciyim.. *(Hamdi'ye)* Sen ikinci...

Kamber - *(Arif'e)* Sen de üçüncü..

Seyfi - *(Kamber'e)* Bak bunu iyi bildin.. *(Kalkar, Hamdi'nin yerine geçmek ister.)* Ben senin yerine oturuyorum..

Hamdi - Benimle uğraşma...

Seyfi - Ne diye kâğıt çektik?.. *(Üçü yeni yerlerine oturmak için ayağa kalkarlar. Hamdi eski yerinde kalmak için Seyfi'yi şaşırtmaya çalışır. Hamdi'ye)* Geç benim yerime..

Hamdi - *(Arif'e)* Otur şöyle.. *(Seyfi'nin yerini gösterir.)*

Seyfi - O değil, sen..

Hamdi - Acele etmesen olmaz.. *(Arif'i kolundan çeker Seyfi'nin yerine oturtur. Kendi eski yerine oturur. Seyfi'ye Arif'in yerini gösterir.)* Hâlâ ayaktasın muhterem..

Seyfi - Oğlum..

Hamdi - *(Keser)* Amma patırdı ettin yahu..

Seyfi - Senin yerin..

Hamdi - *(Keser)* Canın oynamak istemiyor galiba..

Arif - *(Seyfi'ye)* Uzatma, bugünlük böyle oluversin...

Hamdi - Tamam işte, birincisin, ikinciyim, efe üçüncü...

Kamber - Dediği doğru...

Seyfi - Neyse.. *(Oturur. Gözlüklerini takar. Musa, kolunda karpuzu girer.)*

Musa - Selâm..

Hamdi - Selâm. *(Seyfi'ye)* Boş yere gürültü çıkarmasan olmaz..

Musa - Ne oluyor?

Hamdi - Beye yer beğendirtemiyoruz. Hadi al bakalım sen de yerine geç.. Geç Seyfi beyin arkasına.. Yardım et.

Seyfi - Seyretsin de oyun öğrensin.. *(Musa bir sandalye alır, Seyfi Gümüş'ün yanına oturur.. Kâğıt dağıtırken Arif'e)* Sen keşifte miydin?

Arif - Bilirkişiliğim vardı..

Kamber - Nasıldı kırlar?

Arif - Cehennem...

Musa - En iyisi bizim bu kahve.. Daha serin yer arama...

Seyfi - *(Arif'e)* Sen o cehennemi unut şimdi... Bilirkişi ücretini aldın mı, ondan haber ver? Bilelim de ona göre oynayalım..

Arif - Sen hanımdan harçlığını aldın mı, önce onu söyle..

Seyfi - Ben hanıma muhtaç mıyım? Otuz beş yıllık devlet hizmetim var..

Kamber - Devlet hizmeti gibisi var mı? Üç ayda bir sağlam maaş.. Ölün dirin para...

Hamdi - *(Arif'e)* Allah versin, yargıçla gezintiye gidip gündeliği doğrultuyorsun..

Arif - Tövbe tövbe...

Musa - *(Hamdi'ye)* Oğlum sen kendine bak.. Seyfi Bey'in karısı terzi, kendi mütekaidinden... Arif efe başta avcı, daha sabahları sen uyanmadan, bilmem nerende pireler uçarken o her gün avdan dönüyor..

Kamber - Yıllarca kır bekçisiydi..

Arif - Ülen a ipsiz sıpa. Zorla söyletmesene beni. Ben bu kasabanın canlı topoğrafyasıyım. Ben olmasam zor yürür mahkemeler. Millet toprak davalarında birbirini yer. Sen bana sataşacağına, paçanı kurtar, ananın, ağabeyinin lokmasına ortak olma...

Seyfi - *(Hamdi'ye)* Oyna...

Hamdi - Pas... *(Arif'e)* Bu kasabada bana göre iş yok...

Arif - Pas... *(Hamdi'ye)* Beğenmedin mi?

Kamber - Kasabanın nesi var?

Hamdi - Askere gidip geleyim görürsünüz siz beni. *(Seyfi kâğıt çeker.. Prafa oynamaktadırlar. Oyun başlar.)* Ben enayi değilim..

Seyfi - Olamazsın ki..

Hamdi - Elbet. *(Kekeler)* Ooooo...

Seyfi - *(Tamamlar)* Olamazsın. Enayilik göz tokluğu, gönül rahatlığı ister.. Daha hamsın, hele bir olgunlaş bakalım..

Hamdi - Benim yerim Alamanya..

Seyfi - Uzak yahu..

Hamdi - Yahut da iiiii...

Musa - *(Tamamlar)* İstanbul. Aşağı kurtarmaz.

Ali - Etme, gel İzmir'de kal da, arada bir gelip gittikçe yüzünü görelim..

Hamdi - Ben şoförüm, tamirciyim.. *(Musa Seyfi'nin elini işaretlerle açıklar. Kızı saç, papazı sakal, valeyi bıyık işareti yaparak, sayıları parmaklarıyla anlatır.)*

Seyfi - *(Aldığı elleri sayar.)* Etti üç. *(Oynar.)* Etti...

Hamdi - O benim.. *(Oynar)* Otomobilin söküp takamadığım parçası yok..

Seyfi - Senin olsun.. Ben enayi oluncaya kadar ne çemberlerden, ne dar geçitlerden geçtim. Çok şükür enayi olduktan sonra rahatladım, hayatta yüzüm güldü.. *(Musa'nın işaretini yakalar.)* Ne o?

Musa - Ne olsun.

Seyfi - Nasılsın, iyi misin?

Musa - Çok şükür..

Seyfi - Ne kaş göz edip duruyorsun?

Musa - Ayıp ettin Seyfi Bey..

Seyfi - Enayiyiz dedikse..

Arif - Kusuruna bakma!

(Müzik)

Seyfi -
Enayiyiz dedikse
Tüm körüz demedik ki!
Görürüz görmesine
Yüzüne vurmuyorsak
Efendilik bizimki!
(Hep birden)
Enayiyiz enayi
Açıkgöz olmaktansa

Enayi olmak iyi!
Seyfi -
Enayiyiz dedikse
Sersemiz demedik ki
Ereriz ermesine
Çalıp çırpmıyorsak
Göz tokluğu bizimki!
(Birlikte)
Enayiyiz enayi
Açıkgöz olmaktansa
Enayi olmak iyi
Seyfi -
Enayiyiz dedikse
sağırız demedik ki
Duyarız duymasına
Karşılık vermiyorsak
Ağırlıktır bizimki!
(Birlikte)
Enayiyiz enayi
Uyanık olmaktansa
Enayi olmak iyi!

Musa - Anlaşıldı! Senin bana güvenin yok! Kalkıyorum..

Seyfi - Hadi hadi otur orda, kımıldama. Ben bu oyunu nasıl olsa paşa gönlüm eğlensin diye oynuyorum...

Ali - *(Musa'ya)* Gel bakalım sen şöyle.. *(Musa kalkar.)*

Musa - Dene elinin uğurunu..

Ali - İçime fena doğdu.. Karpuzunu aldım gitti..

Musa - Al anam babam, al senden iyisine mi gidecek? *(Ali tombala çeker.)* Ya sen benim karpuzumu alırsın, ya ben senin çayını içerim..

Ali - *Okumadan önce elinin tersine tükürür gibi yapar.)* Tuh.. *(Numarayı açar.)*

Musa - *(Okur)* 25..

Ali - Hay allah, 24 olsaydın ya, ya da 26...

Musa - Hadi, yüreğini bozma, o da onun yanındadır...

Ali - *(Elini torbaya daldırır.)* Canım öyle bir karpuz istiyor ki...

Musa - Çayın taze mi?

Ali - Karpuzun kabak çıkarsa, hava alırsın.. *(Çeker)* Al, 26!

Musa - İyi oku. Açıkgöz.. 62 o.. Haydi demle çayı. *(Ali çıkar.)*

Seyfi - Ah ah. Ne günlerdi o günler..

Musa - Eskidendi değil mi Seyfi Bey?

Hamdi - *(El tutar.)* Eskidendi, kalmadı...

Seyfi - Cebimize bir külah çekirdek boşalttık mı maça giderdik. Ondan sonra bağır çağır..

Hamdi - Şimdi ne o eski günler kaldı, Nnnnne...

Musa - *(Tamamlar.)* Ne de eski dişler... *(Ali, Musa'nın çayı ile birlikte bir mektup getirir.)*

Seyfi - İş sandığın gibi değil arkadaş..

Hamdi - Nasıl?

Seyfi - Durum gergin.

Musa - Bakalım baştakiler bu işe ne diyecek? *(Gülüşürler. Mektubu Arif'e uzatır.)*

Seyfi - İnönü henüz sözünü söylemedi.

Musa - O bilir konuşacak zamanı..

Seyfi - Yani?

Arif - Herkesin peki dediğine olur der.

Ali - Efe'ye mektup var..

Seyfi - Ne mektubuymuş o?

Ali - Yunanistan'dan...

Seyfi - Ver bakayım ver, ver.. *(Zarfı alır. İnceler.)*

Ali - Atina'dan mı?

Seyfi - Aaa? Eee? Sökemedim.. Şu Yunan alfabesi bir acaip işte.. *(Mektubu Arif'e geri verir.)* Koy cebine.. Aklını karıştırma.. *(Ali'ye)* Yahu hani benim güller?

Ali - Suya koydum..

Seyfi - Getirsene... *(Arif mektubu okur. Oyun devam eder. Arif kâğıtlarını atar. Seyfi ile Hamdi oynarlar.)*

Ali - Unutmuşum.. *(Çıkar.)*

Musa - Güllerinin üstüne yok..

Seyfi - Eksik olma.. Tam yetmiş altı çeşidim oldu. Dört yeni aşı vaadi aldım. Onlar da tutarsa seksen çeşidim olacak. Allah kısmet eder de yaşarsam, iki üç yıla kadar yüz çeşidi bulurum... *(Ali boş bir teneke kutuya yerleştirdiği gülleri getirir, masanın üstüne kor.. Eğilir, gülleri koklar.)* Ohhh...

Kamber - *(Arif'e)* Haberler iyi mi? *(Arif duymaz. Dürter)* Desene?

Arif - Neyi?

Kamber - Yani ne diyor mektupta?

Arif - Hiç.. Selâm kelam..

Kamber - Aleykümselam. Kimden?

Arif - Hristo'dan..

Seyfi - Kim Hristo?

Arif - Eski buralılardan...

Musa - Ev arkadaşın mıydı?

Kamber - Hovardalıktır. Sen göreydin bunun gençliğini. Bir bıyıkları vardı..

Hamdi - Gene var..

Kamber - Bu bıyıklar bir şey mi? Eskiden gözünün içine girerdi..

Arif - Bütün bağlar, zeytinlikler padişahlığımdı o zaman..

Kamber - *(Bıyıklarını kastederek)* Böyle sarkık durmazdı. *(Beline vurur.)* Kendi de kılıç gibi dimdikti..

Arif - *(İç çeker.)* Hey gidi günler..

Seyfi - Ne oldu sana Allah aşkına? Ben demedim mi o mektubu okuma diye..

Arif - Mektuptan değil..

Seyfi - Niye keyfin kaçtı? Niye birdenbire dalgınlaştın?

Hamdi - Eski günahları aklına eldi...

Arif - Zaten keyfim yoktu..

Seyfi - Kahveye girdiğinde çakı gibiydin...

Arif - Sen öyle göründüğüme bakma..

Hamdi - Ne oldu? Yoksa hâkim keşifte yalanını mı yakaladı?

Seyfi - *(Şakacı)* Yoksa ezberini mi şaşırdın?..

Arif - Bırakın Allahınızı severseniz benimle uğraşmayı...

Seyfi - Oku şu mektubu.. Ne yazıyor anlayalım...

Arif - Oynayın..

Seyfi - Oyun bitti..

Arif - Yeni başladık...

Seyfi - Bende kaldı.. *(Ali'ye)* Bu oyunun çaylarını bana yaz.. *(Arif'e)* Hadi oku..

Musa - Nasılmış Yunanistan?

Arif - Eh..

Seyfi - Yani?

Arif - Şöyle böyle..

Seyfi - Havalar nasılmış?

Arif - Burası gibi..

Ali - Pahalılık.

Arif - Olmaz olur mu?

Kamber - Bir gece bekçisi orada ayda kaç para alır acaba?

Arif - Sen orada gece bekçiliği yapamazsın ki... *(Ötekilere göz kırpar.)*

Kamber - Yapmasına yaparım ya...

Seyfi - Bir kere sokakları bilmezsin..

Hamdi - Sonra yaşın geçmiş..

Musa - Boyun kısa..

Seyfi - Daha sabaha yıl var, niye yatıp uyumuyorsun?

Hamdi - Sen kahvelerde oooturacağına..

Arif - *(Tamamlar)* Yatıp uyusana..

Hamdi - Hay yaşa. Ben de onu diyecektim..

Ali - O nasıl olsa gece, herkesin gözünden uzak bir köşede kıvrılır, uyur..

Arif - Boşuna değil, tek hırsız yakalanmıyor..
Kamber - Hırsızlık olmuyor ki..
Seyfi - Sen görmüyorsun.
Kamber - Olmuyor. Onun için bizim aylıklar düşük..
Arif - Olmuyorsa neden ihtiyarlıyoruz?
Seyfi - Günlerimizi alıp götüren kim?
Musa - Saçlar, dişler eksiliyor,sen uyuyorsun.
Kamber - Verdikleri aylıkla bu iş bu kadar olur..
Seyfi - Pes yahu.
Hamdi - Âşık oralı değil..
Musa - O bizden daha pişkin..
Seyfi - *(Arif'e)* Nasıl olsa kalkıp gideceği yok. Oku şu mektubu..
Arif - Resmi kimselerin yanında okuyamam. *(Kamber'i gösterir.)*
Hamdi - Rrrrresmi dediğin bu mu?
Kamber - Ben gece bekçisiyim..
Seyfi - Hah şöyle, adam ol..
Kamber - Gündüz olup bitenlere karışmam..
Hamdi - A-a-a-a-ferin..

(Müzik)

Seyfi, Arif, Ali, Musa, Hamdi - *(Hamdi'ye uyarak)*
Aaaaaa ferin!
Sen gece bekçisisin
Gündüzleri sal gitsin
Uçsun balonlar gibi
Ay ağustos
Hava sıcak
Salt geceler
Dolaşılacak
Kadar serin
Sen gece bekçisisin
Gündüzleri sal gitsin

(Ötekiler)
Aaa a a a ferin!
Gündüzleri sal gitsin!
Kamber -
Gündüzleri ayak
Ayak üstüne
Çekerim tespihimi
Aylak aylak
Ya uyurum
Ya esnerim
Akşam olur
Dedim mi ver karı
Palaskamı
Al getir değneğimi
İster Aralık
İster Ağustos
Toz olun
Gözüme görünmeyin!
(Ötekiler)
A aa aa ferin!
Gündüzleri sal gitsin
Sen gece bekçisisin!

Seyfi - Gündüzleri senin nene gerek muhterem, hele bu sıcaklarda?

Arif - Gündüzleri boş ver! Rahatına bak! Uyu, uyan, esne, tesbih çek!

Kamber - Gündüzleri bilmem, karışmam dedim, ama geceleri kuş uçurtmam. Alimallah!

Arif - Uçurtma

Musa - Sıkı bas!

Hamdi - A a a a ferin!

Musa - Yaşşşa!

Seyfi - *(Arif'e)* Eee, gelelim mektuba..

Hamdi - Anlayalım ya-ya-yani..

Arif - Görünüşte el kadar bir mektup, küçücük bir kâğıt parçası ama.

Seyfi - Aması ne?

Arif - Kocaman bir küp yatıyor altında...

Kamber - Ne küpü?

Arif - Ne olsun?

Hamdi - Pppppppppapa...

Musa - *(Tamamlar)* Para...

Hamdi - Ha yaşa, ben de onu diyecektim..

Arif - Para ama?

Seyfi - Daha ne kaldı?

Arif - Kâğıt değil, altın.

Musa - Bir küp mü?

Arif - *(Önemsemeden)* Bir küp altın, elmas, pırlanta, zümrüt, yakut, inci, şu bu...

Hamdi - Nerde bu küp?

Arif - Elimin altında sayılır...

Seyfi - Nerede?

Arif - Yerini bulması kolay, önce anlaşalım..

Hamdi - Biz para canlısı değiliz..

Seyfi - Dost canlısıyız. *(Hamdi ile Arif'i gösterir.)* Üçümüz arasında ayrılık gayrılık mı olur?

Arif - Bizi bir yana bırak. İlk başta Hristo'nun payı var.

Hamdi - Hristo'nun mu?

Ali - O da kim?

Seyfi - Ne karıştırıyorsun elin Hristo'sunu durup dururken aramıza?

Arif - Mektubu yazan..

Seyfi - Ona da pay ayırmak lâzım mı yani?

Hamdi - Ne olmuş iki satır yazmış da?

Arif - Hey gidi Hristo. Aslan Hristo..

Musa - Ne kadar istiyor?

Arif - Hristo bu! Para lâfı eder mi? Toprakta çürüyüp kalacağına, sen ye, benim de kulaklarımı çınlat diye yazıyor..

Hamdi - İyi işte, kulaklarını çınlatırız.:

Arif - Hristo'yu anlatamam. Gençliğimizde yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi. Küpü bulunca ona da buyur gel demeden el atamam..

Seyfi - Canım buyursun gelsin.. Hoş geldi safa geldi..

Hamdi - Türkçe bilir mi.

Arif - Senin kadar. Üstelik takır takır konuşur..

Seyfi - Prafa?

Arif - Prafa, dama, tavla, alaturka, ne istersen..

Seyfi - Yaz, gelsin öyleyse. Bizim ev müsait, bizde kalır...

Kamber - Zengin olunca gene her gün oturup prafa mı oynayacaksınız?

Seyfi - Ne sandın? Elimize para geçti diye kim olduğumuzu şaşıracak değiliz ya.

Hamdi - Bir hisse de Hristo'ya veririz..

Musa - Helâl..

Ali - Cömertliğiniz üstünüzdeyken bari bizi de düşünün..

Arif - *(Ali'ye)* Sırayla. *(Ötekilere)* Dörtte biri Hristo'nun.. Maliye de..

Seyfi - Olmadı. Hristo neyse ama maliyeyi karıştırma...

Hamdi - Hepimiz vereceğimiz vergiyi zaten veriyoruz..

Ali - Sen ne vergisi veriyorsun?

Seyfi - O dolaylı vergi yükümlüsü... *(Arif'e)* Maliye şimdilik dursun! İlerde parayı yatıracağımız işlerden nasıl olsa alacağı vergiyi alır, zararlı çıkmaz.

Arif - Öyleyse bir pay Hristo'nun, bir pay ev sahibinin..

Hamdi - Dağıt bakalım, dağıt, savur..

Seyfi - Sen ev için ayrı pay mı alıyorsun?

Arif - Küp bizim evde değil..

Kamber - Kimin evinde?

Arif - Hristo'nun yazdığına göre küp, tüccar Sotiriadis'in kâtibi Yani'nin bahçesinde gömülü..

Kamber - Dediğin altınlar, tüccar Sotiriadis'in altınlarıysa.. Oh oh oh.. Sotiriadis milyonerdi milyoner.. *(Letafet girer.)*

Letafet - Sotiriadis mi? Ne olmuş Sotiriadis'e? Sağ mıymış? Kalkmış gelmiş mi? Ne milyoneri, milyarderdi belki de.. Parasının, mallarının sayısını hesabını bilen mi vardı? Oh, hele bir çöküp oturayım şöyle... *(Boş masaya oturur.)*

Arif - *(Ötekilere)* Ben Urla'nın canlı topoğrafyasıysam, Letafet Abla canlı nüfus kütüğü.. *(Letafet'e)* Abla, Sotiriadis'in kâtibi Yani'yi tanır mıydın?

Letafet - Tanımam mı? İkisini de tanırdım..

Arif - Nasıl ikisini de?

Letafet - Sotiriadis'in iki kâtibi vardı. İkisinin de adı Yani idi. Biri esmer, kuru, uzun boyluydu, Kara Yani derdik, öbürü şişman, sarışın, orta boyluydu. Sarı Yani derdik..

Seyfi - Gel de çık işin içinden. *(Arif'e)* Açsak mı?

Arif - *(Seyfi'ye)* Az bekle, o sormadan söyler...

Letafet - *(Devamla)* Kara Yani komşum olurdu. Bir karısı vardı, ak pak, fıkır fıkır kaymak gibi. Günahı boynuma, Sotiriadis'in ayartıp Kara Yani'ye yamadığını söylerlerdi. Evi de Sotiriadis almış bağışlamıştı. Şimdi o evde Sıdıka Beyaz'la kızı oturuyor.. Bildin mi?

Arif - Bilmez miyim?

Letafet - Hani, güzellikten yana ev güzeller yuvası.. Sıdıka da kızı da Kara Yani'nin karısından aşağı kalmaz. Kara Yani'nin karısı gitti, Sıdıka geldi. Kızı da yetişti, Sıdıka'yı bastırdı, maşallah, ay parçası gibi kız. Severim güzelleri. Baktıkça gözüm gönlüm açılır...

Seyfi - Ya öbür Yani?

Letafet - Ben de sözü ona getirecektim. Sarı Yani caddenin üst başında tepede otururdu. Günahı boynuna, onun da ablası için Soti-

riadis'in kapatması derlerdi.. Şimdi o evde Veli Kerkenez oturuyor.. *(Musa'ya)* O karpuzu koltuğunun altında dolaştırıp göreni imrendiriyorsun değil mi? Al getir bakayım o karpuzu buraya.. *(Musa, tombala torbasını açar, Letafet'e yaklaşır.)* İşin gücün beleş.. Hep beleş.. Varsa yoksa havadan para kazanmak. Daha doğru dürüst bir iş bulamadın mı kendine? Uzat o torbayı.. *(Letafet tombala çeker.)*

Arif - Küp iki Yani'den birinin bahçesinde ama, hangisinin?

Ali - Mektupta yazmıyor mu?

Hamdi - Bu ne biçim mektup?

Kamber - Müsaade var mı?

Seyfi - Yumurtla hadi..

Kamber - Altın değil mi bu paralar?

Arif - Altın..

Kamber - Sarı Yani'nin bahçesindedir.. Altınlar sarı, Yani de sarı...

Seyfi - Gördün mü bekçi aklını?

Ali - Maşallah. Nasıl da buldu çıkardı...

Arif - Ben düşündüğümü söyleyeyim mi? Veli Kerkenez adama günahını koklatmaz. Ne yapar, eder, tek başına küpün üstüne oturur. Hepimiz hava alırız..

Hamdi - Bana kalırsa küp Sıdıka'nın evinde, içime öyle doğuyor..

Arif - Hem dul bir kadına hayrımız dokunur..

Hamdi - Anasını da kızını da sevindiririz..

Seyfi - Üstelik sevap olur..

Arif - Bir pay da onlara veririz..

Ali - Helâl..

Seyfi - Kalan iki pay üçümüzün olur..

Kamber - Bize bir şey yok mu?

Ali - Bize koklatmıyor musunuz?

Seyfi - Sen daha ne istiyorsun? Allahtan belânı mı? Nasıl olsa akşam sabah senin kahvendeyiz. Parayı başka nerede yiyeceğiz?

Hamdi - Senin işin iş!

Arif - Veresiyeyi kaldırırsın..

Seyfi - Bir yerine iki yazarsın..

Kamber - Bana?

Seyfi - Sen olmuşsun olacağını. Koskoca bekçisin.

Arif - Tabancan belinde..

Hamdi - Sana yeni bir düdük alırız..

Seyfi - Bol bol öttür..

Ali - Yani senin de işin iş.. *(Letafet karpuzu kazanır.)*

Seyfi - Şaka bir yana, sizleri ayıracak değiliz ya.. Biz ne yer içersek sizler de bizimle beraber yer içersiniz..

Kamber - Yaşa Seyfi Bey, böyle konuş da benim de bir ümidim olsun. *(Letafet karpuzu alır, masaya bırakır.)*

Letafet - Karpuz benim.. Aklın başına gelsin. Seni beleşçi seni..

Musa - Helâl!

Letafet - *(Kamber'e)* Elbet umudun olsun. Ben daha bu sabah Sıdıka'nın falına baktım. Küp onun bahçesinde..

(Müzik)

(Aşağıdaki konuşmalarda oyuncular, banka ilânlarıyla Yahya Kemal'in şiirlerini eş ses tonuyla okuyan radyo reklâm programlarındaki spikerlerin konuşmalarını öykünürler. Konuşmalar arasına müzik girer.)

Seyfi - Şimdi ümitlen, yarına güvenle bak.

Arif - Bundan sonra hayatını, geleceğini güven altında bil.

Letafet - Umudunu gömüye yatır!..

Ali - Unutma..

Musa - Bugün cebinde el kadar bir mektup. Yarın bahçende bir küp altın demektir!

Seyfi - Unutma!..

Letafet - Bugün gömücü olan, yarın görücü olur..

Arif - Başına konan talih kuşudur, sakın kış deme!

Seyfi - *(Güler)* Ha ha ha..

Letafet - Niçin gülüyorsunuz?

Seyfi - Çünkü gömü arıyorum.
Letafet - Niçin somurttunuz?
Seyfi - Çünkü bulamıyorum.
Ali - O ne?
Hamdi - Tren geliyor.
Arif - Muhakkak size mektup var.
Musa - Ne oluyor?
Seyfi - Uçak iniyor..
Arif - Elbet size mektup var..
Ali - Hayrola?
Hamdi - Vapur yanaşıyor?
Arif - Yüzde yüz size mektup var..
Beraber - Beklediğiniz her mektup, bir küp altın habercisidir..
Letafet - Paranızı PTT'ye yatırın.
Beraber - *(Bir tuz reklâmı tonlarıyla)*

Tup tup tup
Mektup.
Mü mü mü
Gömü..

(Bir makarna reklâmı tonlarıyla)

Gömüüüüü
Gömüüüüü
Gömüüüüü...

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(İkinci tablodan bir hafta sonra. Beyaz'ların evinde avlu. Solda: Evin avlu alnacı. Sırasıyla: Avlu kapısı, üç basamaklı taş bir merdivenle çıkılan küçük bir sahanlıktan geçilen servis kapısı, kapının sağında mutfak, solunda oturma odasının pencereleri, üst katta pancur-

ları kapalı bir pencere. Geride: Soldan sağa doğru sırasıyla, çamaşırlık kapısı, çamaşırlık penceresi, ahır kapısı. Ahırın üstüne gelen bölümde çamaşır kurutulan taraça. Sağda: Avluyu komşu bahçeden ayıran duvar. Ahır kapısına yakın köşede kümes. Geride sol, önde sağ köşelerde birer badem ağacı. Duvar diplerinde çiçekler. Ortanca, fesleğen, küpe vb.)

Seyfi - Çapamız küreğimiz tamam, göstergemiz var, evet bütün aletlerimizi getirmişiz.. *(Yanında durduğu fesleğeni avucu ile ovalar, avucunu koklar.)*

Arif - Başlayalım artık..

Hamdi - Bir haftadır başlasaydık şimdi ceplerimiz para dolu olurdu..

Seyfi - Sen payını alınca bütün paranı cebinde mi taşıyacaksın?

Hamdi - Neden taşımayayım?

Seyfi - Ben taşımam. Neme lâzım. Düşürürüm, çaldırırım, bir şeyler olur.. *(Avucunu koklar.)*

Arif - Bırakın gevezeliği Allahınızı severseniz..

Seyfi - Gevezelik mi bu? Her şeyi önceden konuşmak, düşünmek yararsız bir iş mi yani?

Arif - Sizinle doğru dürüst iş görülmez ki zaten. Ancak kâğıt oynanır..

Hamdi - Başlayalım..

Arif - Hele şükür.. *(Seyfi Gümüş ile Hamdi Bülbül kımıldamadan Arif'e bakarlar.)* Ne bekliyoruz.

Seyfi - Senin keyfini..

Arif - Ben hazırım dedim ya...

Seyfi - Öyleyse ne duruyorsun?

Hamdi - Başla.

Arif - Ya siz?

Seyfi - Mektup kimin cebinde? Mektubu oku.

Arif - Okumuştum ya..

Seyfi - Okudukların geçti. Şimdi uygulamaya geçiyoruz. Burada, yerinde oku..

Arif - *(Mektubu çıkarır. Aradığı satırları bulur.)* Bahçesinde... Bademin beş adım ilerisinde...

Hamdi - *(Gerideki bademin altında durur.)* Buradan beş adım..

Seyfi - *(Arif'i kolundan öndeki bademin altına çeker.)* Buradan beş adım say..

Hamdi - Badem burada...

Seyfi - Ya bu ne? Bu da badem değil mi?

Arif - Hangisi dersin?

Seyfi - Anlayacağız..

Arif - İş gene çatallaştı..

Hamdi - *(Ağaca bakar.)* Oldukça yüklü..

Seyfi - Bu da öyle. Yaprağı kadar bademi var..

Hamdi - *(Bir badem koparır.)* Bu taş..

Seyfi - *(Bir badem koparır.)* Bu diş.. *(Hamdi eğilir, bademini yerden aldığı bir taşla kırar.)*

Hamdi - *(Bademi yerken)* Ihhh...

Seyfi - *(Bademini kırar, yer.)* Ehhh... *(Arif ikisinin gevezeliklerini izler.)*

Arif - Tadı nasıl?

Hamdi - İyice iç tutmuş..

Seyfi - Benimkisi hafif acı..

Arif - Maşallah, maşallah..

Seyfi - Ne oldu? Neyi beğenmedin gene?

Arif - Başladık mı?

Seyfi - Ya ne yapıyoruz? Ne duruyorsun saysana.. *(Hamdi'ye)* Say...

Hamdi - *(Sağa, kümese doğru adımlar)* Bir, iki..

Arif - *(Sola, merdivene doğru adımlar)* Bir, iki..

Hamdi - *(Durur)* Beş..

Arif - *(Durur)* Etti beş..

Seyfi - Olmadı..

Hamdi - Nnnnnn...

Arif - *(Tamamlar)* Neden? Ne yapalım?

Seyfi - Baştan. *(Hamdi ile Arif ağaçlarının yanına dönerler.)*

Arif - Sayıyorum..

Seyfi - Say..

Hamdi - Peki. *(Sahnenin önüne doğru adımlar.)* Bir, iki..

Arif - *(Sahnenin gerisine doğru adımlar.)* Bir, iki..

Hamdi - *(Arif'e)* Nereye?

Arif - Sen nereye?

Hamdi - *(Durur)* Beş.

Arif - Etti beş..

Hamdi - Al sana.

Arif - Gel de anlaş.

Seyfi - Karmakarışık ettiniz yahu işi..

Hamdi - *(Arif'e ilk yerini gösterir.)* Sen demin geldiğin yere doğru gelseydin..

Arif - *(Hamdi'nin ilk yerini gösterir.)* Sen de demin geldiğin yere gelseydin..

Seyfi - Her işte bir tartışma çıkarmasanız olmaz. Nedir yani paylaşamadığınız?

Hamdi - *(Arif'e)* Baştan..

Arif - Ben hırcı değilim..

Seyfi - Durun, önce şunu anlayalım. Bademlerin hangisi eski, hangisi yeni?..

Arif - Biri diş, biri taş..

Seyfi - *(Sabırsız)* Onu anladık..

Arif - Bakarak kestirmesi güç..

Seyfi - Ya ne yapalım?

Hamdi - Kesmek lâzım.. Gövdelerinden..

Arif - Halkalarını sayar anlarız..

Seyfi - Oldu, anlaştık. Şu halde bademleri kesiyoruz.. Hadi,

(Hamdi'ye) sen onu. *(Taş bademini gösterir.)* Sen de.. *(Arif'e diş bademini gösterir.)* Sen de şunu. Hadi başlayın..

Arif - Neyle?

Seyfi - Ne aksileşiyorsun gene?

Arif - Baltamız yok, testeremiz yok..

Seyfi - Hay Allah, iyi ki yok dedin muhterem, aklıma getirdin, bak neyimiz var.. *(Gösterge dediği aleti alır, gösterge ince uzun bir değneğin ucundan sarkıtılan U biçimi bir mıknatıstır.)* Yazık değil mi bunca yılda yetişmiş bademleri kesmeye? *(Hamdi'ye)* Al şunu. *(Göstergeyi uzatır.)* Önünde iki elinle ucundan iyice kavra, kaldır ileri doğru, dosdoğru tut, ucundaki mıknatıs yere değer gibi olsun ama, değmesin, anlaşıldı mı?

Hamdi - Merak etme..

Seyfi - Deneyelim önce.. Yaklaştır kazmanın demirine doğru.. *(Hamdi, değneği boş ucundan iki eliyle kavrar, mıknatısı kazmaya doğru yaklaştırır.)*

Hamdi - Oluyor mu?

Seyfi - Gezdire gezdire..

Arif - Değdir hafif hafif..

Seyfi - Bak ne oluyor gördünüz mü? Değnek eğiliyor, ağıyor. Neden? Mıknatıs kazmayı çekiyor, kazma ağır gelince? Şimdi, altınlara yaklaşınca, mıknatıs toprağa yapışacak, değnek eğilecek, eğildiği yeri işaretleyip kazacağız. Hadi başla, dolaştır.. *(Hamdi avluda gezinerek mıknatısı dolaştırır, Arif ile Seyfi adım adım onu izlerler.)*

Arif - Acemisin... *(Hamdi'nin elinden değneği almak ister.)*

Hamdi - Karışma, değdiriyorum..

Seyfi - Bırak, bildiği gibi yapsın.. *(Gülsen servis kapısından çıkar. Sakız çiğnemektedir. Sahanlıkta durur. Sırtını evin duvarına dayar.)*

Gülsen - Ne oluyor?

Seyfi - Sussss.

Arif - Susss.. *(Eğilerek adım adım Hamdi'yi izler.)*

Seyfi - Sabırlı ol..

Arif - Az bekle..

Gülsen - *(Dolaşmalarını izleyerek)* Buldunuz mu?

Arif - Galiba..

Seyfi - Bulduk sayılır..

Gülsen - Aman ne iyi..

Seyfi - *(Övünçle)* Üstündeyiz..

Arif - *(İyimser)* Çoğu gitti azı kaldı..

Seyfi - An meselesi..

Gülsen - *(El çırpar.)* Ay iyice meraklandım. *(Hamdi'ye)* O ne.. o?..

Hamdi - Hangisi?

Gülsen - Elindeki.

Hamdi - Alet.

Gülsen - *(Hayretle)* Ooooo!.. *(Seslenir.)* Anne, anne..

Sıdıka - *(Çamaşırlıktan)* Ne o?

Gülsen - Koş koş..

Sıdıka - *(Çamaşırlık penceresinden)* Ne var? Niye öyle birdenbire tutuştun? Ne gördün?

Gülsen - Alete bak, alete..

Sıdıka - Hangi alete?

Gülsen - Oğlanın elindeki...

Sıdıka - Aaaa.. Ne aletiymiş o öyle?

Gülsen - Ne bileyim ben? İlk kez gördüm..

Sıdıka - Ne bileceksin? Böylesini ben bile ilk kez gördüm..

Seyfi - Ucu mıknatıslı, madeni bulur çeker..

Sıdıka - Eee?..

Seyfi - Altın gömülü de olsa, bulur işaretler..

Sıdıka - İşaretliyor mu?

Seyfi - Biraz sabır..

Arif - *(Hamdi'ye)* Yaklaştır yaklaştır...

Seyfi - Doğru, dosdoğru... *(Hamdi Gülsen'e doğru yürür.)*

Sıdıka - Ne oluyor?

Gülsen - Susssss..

Sıdıka - Hani küp?

Gülsen - Buldular sayılır..

Sıdıka - Nerede?

Gülsen - Üstündeler. An meselesi..

Seyfi - Üç beş kazmalık iş..

Sıdıka - Kazmalık mı? Neresiymiş o kazacağınız yer bakayım? Neresi? *(Pencereden kaybolur.)*

Seyfi - *(Arif'e)* İşaretle.. *(Arif mıknatısın dediği yeri işaretler.)* Oldu..

Sıdıka - *(Çamaşırlık kapısından girer.)* Olmadı.

Seyfi - Neden?

Sıdıka - Orasını kazamazsınız. *(Seyfi'nin durduğu yeri gösterir.)*

Arif - Toprak biraz sertleşmiş ama..

Sıdıka - Orası penceremin dibi, çamaşırlarım tozlanır.

Gülsen - Orasını demiyorlar anne..

Sıdıka - Ya neresi?

Arif - *(İşaretlediği yeri gösterir.)* Burası..

Sıdıka - Orası hiç olmaz..

Seyfi - Orasına da toz girer dersen pes.

Sıdıka - Toz girsin ya da girmesin, olmaz..

Seyfi - İyi ama, neden?

Sıdıka - Daha önce bana sordunuz mu? Sormadınız. O halde bir de olsun mu? Olmaz.

Gülsen - Anne..

Sıdıka - Annesi ne? Orası kümes. Ben kümesime dokundurmam..

Seyfi - Kümesine dokunmayacağız ki...

Sıdıka - Ben bilmem mi? Hep böyle dersiniz, sonra... *(Gülsen, Hamdi'ye, annem böyledir, ben ne yapabilirim gibilerden işaretler yapar. Hamdi, aldırma gibilerden işaretlerle karşılık verir.)*

Seyfi - Teessüf ederim, beni herkesle bir mi tutuyorsun?

Sıdıka - Neden tutmayayım? Erkek değil misiniz? *(Seyfi'ye)* Seni de.. *(Arif'e)* Onu da..

Seyfi - Bize güvenin yok mu?

Sıdıka - Ne seni ne de onu henüz denemedim ama, yok!..

Gülsen - Anne, ayıp oluyor..

Sıdıka - Sen kendi işine bak bakayım, ben işimi bilirim..

Arif - *(Seyfi'ye)* Küpün yerini öğrendi ya, mızıkçılık ediyor.

Seyfi - İyi ki söyledin.

Sıdıka - *(Seyfi'ye)* Hiç fısıldaşmayın! Öyle kolay kolay razı olmam.

Arif - Elbet olmazsın.

Seyfi - Biz senin niyetini çoktan anladık.

Arif - Ama biz seni yola getirmesini biliriz.

Seyfi - Çok kurnazsın doğrusu..

Sıdıka - Ya ne olacaktım?

Arif - O yumuşaktır atlatırsın ama, beni kolay kolay atlatamazsın.

Sıdıka - Sen misin sert olan. Sevsinler..

Arif - Sonradan söylemedi deme...

Sıdıka - Şuna da bak. Sen sertliğinle kimin gözünü korkutacaksın? Ben ne sertler gördüm.

Seyfi - Mızıkçılık yok, biz burasını kazarız!

Seyfi - Kazamazsınız!.

Arif - Kazma bizim elimizde. *(Kazmayı alır.)*

Sıdıka - Ucunu değdir de göreyim.

Seyfi - Küpün yerini öğrendin değil mi? Bizi başından atmaya bakıyorsun...

Arif - Tek başına küpün üstüne oturacağını sanıyorsan umma...

Sıdıka - Daha neler? Umurumda olsa bari. Hıh, küpmüş..

Seyfi - Niyetin küpü kendine saklamak..

Arif - Kendin çıkarmak..

Sıdıka - Meraklısı olsaydım bunca yıl beklemezdim, açar çıkarırdım..

Seyfi - Nasıl çıkarırdın? Küpün yerini daha yeni bizden öğrendin..

Sıdıka - Hıh, ben de ona göre davranırdım, yeni öğrenmezdim de eskiden öğrenirdim.

Seyfi - Nasıl?

Sıdıka - Ondan kolay ne var? Maksat öğrenmek değil mi? Sora sora elbet!.. Sorar öğrenirdim. İş sanki!..

Seyfi - Kime?

Sıdıka - Elbette ki kim biliyorsa ona. Lafa bak. Bilmeyene soracak değildim ya, bilene sorardım!

Seyfi - Bizden başka bilen yok ki. Biz de daha bir hafta önce öğrendik.

Sıdıka - Bunda şaşılacak ne var? İş sizin gibi tembellerin eline kalırsa böyle uzar gider..

Arif - İyi ama, biz de..

Sıdıka - *(Keser)* Aaa.. Üstüme iyilik sağlık. Deli olmak işten değil. Adamların zoruna bak! Ben bunca yıl sizleri mi bekledim yani?

Arif - Diyeceğim..

Seyfi - Demek istediğimiz..

Sıdıka - *(Keser)* Oofff ama.. İllallah.. Ne yürek bayıltısı adamlar. Neredeyse düşüp bayılacağım. Yarabbi sen bana sabır ver. Sanki başka işim yokmuş, sanki yanmış tutuşmuşum gibi ben bunca yıl onları beklemişim. *(Sözleri gittikçe artan bir hızla ezberlenmiş havası alır.)* Gel de bayılma. Bakıyorum, bayağı bayağı hiç yoktan kendinize pay çıkarıyorsunuz. Neredeyse yağmurları da siz yağdırıyorsunuz diye böbürleneceksiniz. *(Hafifseme ile)* Hıh, kimbilir belki değirmenleri de siz döndürüyorsunuz. Allah bilir gemileri de siz yürütüyorsunuz, daha daha kafanız kızarsa belki sıkıyönetim bile ilân edersiniz.. *(Kısa gülüşler.)* Ha ha ha!.. Hiç güleceğim yokken güleyim bari. *(Cid-dileşir.)* Doğrusu işi iyi ağız kalabalığına getiriyorsunuz, neredeyse beni de kandıracaksınız ama, benim gözlerim kör değil, üstelik burnum da iyi koku alır, kulaklarım söyleneni işitir. Her yüzüme gülene inansaydım ne olurdu bugüne kadar benim halim? Hiç düşündünüz mü, ne olurdu? Siz düşünmedinizse ben düşüneyim. Pardon, yanlış söyledim, siz söylemezseniz ben söyleyeyim ne olurdu diyecektim, söyleyeyim ne olurdu!.. Ama siz ağzında bakla ıslanacak insanlar de-

ğilsiniz, ben sözümü söyleyecek insanı seçmesini bilirim elbet.. *(Birden duraklar. Bitmiş bir plâk gibi kalır. Dediklerinin atladığı bir yerini ansır. Bir baş işaretiyle sözün yerini bulduğunu belirtir.)* Tamam buldum. *(Bir bandı hızla çeviriyormuş gibi sözlerini geçer.)* Ben kolay kolay kanmam. Benim gözlerim kör değil, üstelik burnum da iyi koku... *(Plâk gibi durur. Elini başına vurur.)* Ay bunları söyledim. *(Az önce söylediklerini, bir ses alma bandını hızla çeviriyormuş gibi mırıldanarak geçer.)* ... alır, kulaklarım söyleneni işitir. Her yüzüme gülene inansaydım ne olurdu bugüne kadar benim halim? Hiç düşündünüz mü, ne olurdu? Siz düşünmedinizse ben düşüneyim. Pardon yanlış söyledim, siz söylemezseniz ben söyleyeyim diyecektim, söyleyeyim ne olurdu? Ama siz ağzında bakla ıslanacak insanlar değilsiniz. Ben sözümü söyleyecek insanı seçmesini bilirim elbet. *(Sözünün yerini bulmanın keyfiyle yukarda bu sözlerdeki tempoya inerek devam eder.)* Ha ha ha!.. Anlamadım mı sanki? Hadi hadi ben bilmez miyim sizin niyetinizi? Boşuna mı ben ne desem aksini söylüyorsunuz!.. Sizin niyetiniz kavga çıkarmak, mahkemeye düşmek. Ama şunu bilin ki *(Arif'e)* yargıç senin tanıdığınsa, savcı da benim tanıdığım. Altı ay evimde kiracı oturdu. Üstelik o vakit bekârdı! Ona göre! Onu bilin de ona göre davranın! Ona göre benimle dalaşmaya kalkın! Haddinizi bilin, anladınız mı? Haddinizi... *(Çamaşırlık kapısından çıkar.)*

Arif - Benim rahmetli karım da hep böyle haklı çıkardı.

Seyfi - Benimkisi hâlâ böyle haklı çıkar.. *(Gülsen ile Hamdi servis kapısından çıkarlar.)*

Arif - *(Çamaşırlık kapısını gösterir.)* Al bakalım.

Seyfi - Ayıkla pirincin taşını..

Arif - Darıldı.

Seyfi - Senin yüzünden..

Arif - Damarına basan sensin..

Seyfi - Sen pirelendirdin..

Arif - Senin sözlerinden tepesi attı..

Seyfi - Durup dururken ortaya bir mızıkçılıktır çıkardın..

Arif - Sen konuşmasını öğren. Bir kadının yüzüne kurnazsın, mızıkçısın denmez..

Seyfi - Ya sen? Korkutmaya kalktın ya!..

Arif - Birbirimizle uğraşmayı bırakalım da çare arayalım, ne olacak şimdi?

Seyfi - Evet, ne olacak?

Arif - Biraz da sen düşün. Hep ben mi düşüneceğim?

Seyfi - Ben düşünüyorum, sen de düşün... *(Merdiven sahanlığı kenarına ilişir, sırt sırta otururlar. Rodin'in düşünen adam heykelinin duruşunu alırlar. Kısa bir an sessiz geçer.)*

Seyfi - *(Ayağa kalkar.)* Of yahu, ben bu işe gelemem.

Arif - *(Fırlar)* Ben hiç gelemem.

Seyfi - Ne bu sıkıntı muhterem. *(Sağa yürür.)*

Arif - Bunaldım, başım çatladı. *(Sola yürür.)*

Seyfi - *(Döner)* Bu işten hayır yok..

Arif - *(Döner)* Al benden de o kadar.. *(Sahnede karşılıklı gidiş gelişleri sürerken.)*

Seyfi - Bir haftadır rahatım huzurum kaçtı. Bu işe girdiğime gireceğime bin pişman oldum.

Arif - Şu küpün peşine düştük düşeli, hanımın gönlünü edeceğiz diye ya uğraştık ya Allah.. O gün bugündür zağarımı ardıma takıp ava çıkamadım.

Seyfi - Ya ben?. O canım gibi sevdiğim güllerimi karanfillerimi boşladım. Kaç gündür doğru dürüst ne suladım, ne çapaladım..

Arif - Keklik mevsimi geçti geçiyor, bıldırcın üveyik mevsimi geldi, hâlâ buralardayım..

Seyfi - Gül bu.. Üç beş gün bakma hemen bitlenir.. Hem zorumuz ne muhterem? Dünyanın derdi.. Payıma düşen para ile kimin gönlünü edeceğimi şaşırdım..

Arif - Ne çok dostumuz, akrabamız, sevenimiz varmış a birader?

Seyfi - Bırak. Hiç anma. Bizim gelin üç yıldır karımla beni evine sokmazdı, dün kandildir diye el öpmeye geldi..

Arif - Bizim bakkal beş yıldır veresiyeyi kesmişti, zırnık koklatmaz, parasını peşin almadan bir paket İkinci istesem vermezdi, kaç gündür yolumu kesyor, dükkân benim değil senin, niye uğramayorsun? diye çatıyor..

Seyfi - İşim yok da elleri mi sevindireceğim yani?

Arif - De Allahını seversen, o hırt bakkal için mi ter dökeceğiz?.

Seyfi - Şöyle bir hesabını yapayım dedim, elime yarım milyon geçse, konu komşunun gönlünü edinceye kadar bir hafta içinde eriyip gidiyor, bana bir ayakkabı parası ya kalıyor ya kalmıyor..

Arif - Ona buna olur dediklerimi, vaat ettiklerimi toplasam ben üstelik borçlu çıkarım. Bir şey değil sonunda paranın suyunu çektiğine kimseyi inandıramayacağız, iyilik yapalım derken gönlünü edemediklerimize kötü olacağız.

Seyfi - İyisi mi vakitken bu işten vazgeçelim...

Arif - Kapatalım bu konuyu, bir daha açmayalım..

Seyfi - Sana daha önemlisini söyleyeyim mi?

Arif - Söyle?

Seyfi - Üstelik korkuyorum!..

Arif - Açıkçası bende de var birtakım korkular..

Seyfi - Elbette muhterem, şunun şurasında alıştığımız gibi kör topal yaşayıp gidiyorduk. Şimdi elimize geçen paranın esiri olacağız. İstediğimiz istemediğimiz bir yığın iş yapmak zorunda kalacağız.

Arif - Öyle! Sen çiçeklerini, ben zağarımı unutacağız! Gün gelecek, tüfeğim paslanacak.

(Müzik)

(İkisi)

Neyimiz eksik bizim
Aç mıyız çıplak mıyız
Çok şükür köşemizde
Biz de beyiz paşayız
Gören bize imrensin

Ömür dediğin ne ki
Yaşa sevdiğin gibi
Paşa gönlün eğlensin

Sen avcı
Ben gülcü
Sen yolcu
Ben yolcu
Gel söyle
Kim hancı?

Bir küp altının derdi
İnan ürküttü beni
Sakın Allah etmesin
Çok paranın derdini
Çok para seven çeksin
Ömür dediğin ne ki
Gelmişiz gidiyoruz
Çok parayı sayacak
Bizde bol vakit hani?

Sen avcı
Ben gülcü
Sen yolcu
Ben yolcu
Gel söyle
Kim hancı?

Seyfi - Oh yahu. Hele şükür, dünya varmış, bayağı rahatladım..

Arif - Ohh.. Sırtımdan ağır bir yük kalktı, iyice hafifledim.

Seyfi - *(Çamaşırlık kapısını gösterir.)* Nesi var nesi yok onun olsun!..

Arif - Sanki küpünde gözümüz varmış gibi...

Seyfi - Kaçırdık diye şu kadarcık canım yanmıyor.. Nasılsın?

Arif - Tüy gibi. Sen?

Seyfi - Uçuyorum.. Ohh..

Arif - Ohhh..

Seyfi - Saat kaç?

Arif - *(Cep saatine bakar.)* Onu on geçiyor..

Seyfi - On bir demektir..

Arif - Hattâ şöyle böyle öğle oldu sayılır..

Seyfi - Bu saatten sonra istesek de başka bir iş yapamayız.. Hadi kahveye gidelim de üç kollu doğru dürüst bir prafa oynayalım..

Arif - Çoktandır çayını içmedik.

Seyfi - Bu sıkıntıdan kurtulduk ya helâl olsun.. Tutuk nerede?..

Arif - Kızla mutfağa girmişti..

Seyfi - Ne yapıyor mutfakta?

Arif - Kaynatıyor olmalı... *(Gülsen'in gülüşleri duyulur.)*

Seyfi - İyice kaynatıyorlar anlaşılan. *(Seyirciye)* Kolera var da...

Arif - Biz iki kişi anasını elden kaçırdık, oğlan dili dönmezken kızla işi pişirdi..

Seyfi - *(Seslenir)* Hamdi usta..

Arif - Ne ustası? Daha bir kerpeteni bile yok..

Seyfi - Bırak, itibarını bozma, zamanla olur.. *(Seslenir)* Usta.. *(Gülsen'le Hamdi servis kapısından çıkarlar.)*

Arif - Hadi gidiyoruz, toparlan.. *(Göstergeyi işaret eder.)* Aletini eline al..

Seyfi - Küçük hanımdan müsaade iste..

Gülsen - Ne oldu? Niye böyle acele ettiniz?

Seyfi - Gidiyoruz..

Gülsen - Küp ne olacak?

Seyfi - Annen razı olmuyor..

Arif - Annen senin gibi yumuşak başlı mı a kızım?

Gülsen - İlâhi! Siz onun gürültüsüne bakmayın, o hep böyledir..

Seyfi - Yani nasıl?

Gülsen - Başlangıçta aksilik eder, biraz okşandı mı hemen yayılıverir.

Arif - Ne yapalım yani?

Gülsen - Gönlünü edin..

Arif - *(Seyfi'ye)* Razı mısın? Gönlünü ediyor muyuz? *(Gülsen'e)* Daha önce kulağımızı büküverseydin ya a kızım..

Gülsen - Geç kalmış sayılmazsınız..

Seyfi - Kabul. Biz üstümüze düşeni yapalım, kusur bizde kalmasın.. *(Seslenir)* Sıdıka Hanım, muhterem..

Arif - Öyle hanım demekle, muhterem demekle yürümez bu iş.. *(Seslenir)* Sıdıka!..

Gülsen - Oluyor!..

Seyfi - *(Arif'e)* Herkesin kendine göre bir tarzı var.. *(Seslenir)* Sultanım!..

Arif - Sert çıkacaksın sert.. *(Seslenir)* Kız neredesin? Hayırsız!..

Gülsen - Devam, devam..

Seyfi - *(Arif'e)* Ben bildiğimden şaşmam. *(Seslenir)* İki gözüm..

Arif - Sen kadın ruhundan ne anlarsın? *(Seslenir)* Geliyor musun, gelmiyor musun.. İçeriye gelirsem karışmam!..

Gülsen - Ay bu hoş işte.. Bayıldım.

Sıdıka - *(Girer)* Of, nedir bu çektiğim sizden? Bir dakika rahat verdiğiniz, peşimi bıraktığınız yok. İllallah.. İkinizden de bıktım usandım..

Seyfi - *(Arif'e)* Hadi gönlünü et..

Arif - *(Bıyık burar)* Sen o işi bana bırak..

Sıdıka - Söyleyin ne istiyorsunuz. İllallah artık.. Anlaşıldı mı? İllallah...

(Müzik)

Belime sızı girdi
Saçımı süpürge ettim
Görün el mi ellerim

Ehhh amma!

Ben döküntü çekemem
Bir kaptım mı küreği
Sırtına indiririm
Kafam kızmasın benim

Ahhh ah ah
Erkeklerden illallah

Palavraya karnım tok
Bunca yıl başım şişti
Çok dırıltı dinledim

Ehhh amma!

Ben gürültü çekemem
Bir bastımmı tekmeyi
Cehennem ol efendim
Kafam kızmasın benim!

Ehhh amma

Ben küpümü elletmem
Çorbadan dilim yandı
Yoğurt olsa üflerim

Ehhh amma

Kızmasın kafam benim
Bir açtım mı ağzımı
Söyleyecek ne kaldı?

Arif - (Melodram tonuyla) Vah yavru vah!

Seyfi - (Melodram tonuyla) Bu ne iğbirar?

Arif - Dar mı? Neresi dar?

Seyfi - İğbirar demiştim, kırgınlık, gücaniklik...

Arif - Kim seni böyle kırdı gücendirdi? Kim incitti?

Seyfi - *(Melodram tonuyla)* Kim incitmedi ki? *(İç çeker)* Ah ah, kader...

Arif - Evet kader, fakat karşı gelmeyelim!..

Sıdıka - Zalim, kadere karşı gelen kim? Hıh. Ben her zaman kadere boyun eğdim, kaderin karşıma çıkardıkları kadrimi kıymetimi bilmedi.. *(Papağanlaşır)* Ben bu kadar iyi kalpli olmasaydım, kin tutmasaydım, ay gene yanlış söyledim ne oluyor bugün bana böyle? *(Devamla)* Kin tutsaydım, hayatım bambaşka olurdu. Ama ben daima aldandım, daima gözyaşı döktüm, başkaları güldü söyledi, ben dağıttım, başkaları topladı. Dul kalmak, çocuk büyütmek kolay mı? Ne kadarcıktan büyüyor o çocuklar? Kocam rahmetli, her işinde sabırsızdı, aceleciydi, her işte acele ederdi, başlaması ile bitirmesi bir olurdu, ölürken de huyundan vazgeçmedi, acele etti. Tazecik canımla beni bırakıp gitti, giderken hiç düşünmedi. Ben gidiyorum, bu kadın ne olur? Nasıl idare eder? demedi. Ben ona bile güvenmedim. Şimdi size mi güveneceğim. *(İç çeker)* Ah ah.. Ben kendimi çoktan kaderin eline bıraktım. Artık kaderin karşıma çıkardıklarına olmaz demiyorum..

Seyfi - Çok iyi, anlaştık demektir..

Arif - Ben zaten razıydım..

Seyfi - O halde başlıyoruz..

Gülsen - Hadi artık, daha fazla uzatmayın ama..

Hamdi - Başlayalım..

Seyfi - *(Adımlar)* Şöyle kazarız. Şurdan şuraya..

Sıdıka - Fazla toz kaldırmayın da ne yaparsanız yapın..

Arif - Tozutmayız.

Sıdıka - Daha önce dediğim gibi, kümesime zarar gelmesin..

Arif - Sen onu bana emanet et, ötesine karışma..

Sıdıka - Güllerimi elletmem, ona göre..

Arif - Kokladığımız bile kâr..

Sıdıka - Ahır kapısı kapanmasın.

Arif - Ahırda işimiz ne?

Sıdıka - Ötesine karışmam.

Arif - Olduuu. Anlaştık gitti..

Sıdıka - Bakalım, seni de görürüz..

Arif - Ben aceleci değilim, yavaş yavaş..

Sıdıka - İnşaallah. *(Arif'i süzer)* Sahi dediğin gibi misin? Yalancı!..

Arif - Bu yaşa acelesiz geldim..

Sıdıka - *(Telâşlanır)* Ay tencerenin altını açık unuttum.. *(Gülsen'e)* Gel çabuk, işin var.. *(Çıkar, Gülen servis kapısından çıkar.)*

Seyfi - Başlayalım..

Arif - Hadi başla..

Hamdi - Kazma orada..

Seyfi - İyi ya, ben yerini çizdim, sen de al kaz..

Arif - Sırayla kazalım..

Hamdi - *(Seyfi'ye)* Sen büyüksün, sıra senin..

Seyfi - Ben ömrümde elime kazma almadım. Bu yaştan sonra mı alacağım?..

Arif - Öyleyse Tutuk'la ben kazarım, sen toprak atarsın..

Seyfi - Ben hayatımda elime kürek almadım. Nasıl tutulur bile bilmem.

Arif - Eee? Ne işe yarayacaksın peki?

Seyfi - Tutuk kazar, sen toprak atarsın, ben de.. *(Az düşünür)* Gözcülük ederim..

Arif - Ne gözcüsü? Biz işimizi göreceğimiz yerde görürüz.

Hamdi - Ev müsait..

Arif - Anası razı, kızı razı, kime ne? *(Kapı vurulur.)*

Seyfi - Al bakalım, gözcü lâzım mıymış, değil miymiş, anla...

Sıdıka - *(Çamaşırlık kapısından)* Hayrola?

Hamdi - *(Avlu kapısını gösterir)* Bu kapı...

Seyfi - *(Hamdi'ye)* Hemen açma...

Sıdıka - Sizedir. Kimse benim o kapımı çalmaz, herkes ön kapımdan işler..

Arif - Karakoldan olmasın?

Seyfi - Bir dakika.. *(Tutuk'a)* Aletini kaldır..

Gülsen - *(Servis kapısından)* Bana ver..

Seyfi - *(Sıdıka'ya)* Aklında olsun, biz senin su yolunu onarıyoruz...

Arif - *(Sıdıka'ya)* Unutma.. *(Hamdi kapıyı açar.)*

Kamber - *(Girer)* Selâmünaleyküm...

Seyfi - Allah müstahakkını versin..

Arif - Bizi rüyanda mı gördün?

Hamdi - Bu saatte senin uyuman lâzım..

Seyfi - Ortalarda işin ne?

Kamber - Merak ettim.. *(Arif ile Hamdi'ye bakarak Sıdıka ile Gülsen'i gösterir.)* İşler nasıl? İlerliyor mu?

Sıdıka - Sana ne? Seni çağıran oldu mu? Sen evime hırsız girince gelirsin! Geçen yaz çamaşır ipimi çaldılar, bu kış iki tavuğum kayboldu, nerelerdeydin?

Kamber - Gece mi gündüz mü?

Sıdıka - Lâfa bak! Ne bileyim ben? Bilsem çaldırmazdım..

Kamber - Gündüzdür. Ben gündüzlere karışmam..

Sıdıka - İster karış ister karışma. Ben su yolunu onartıyorum. İşte o kadar. *(Arif'e)* Nasıl?

Arif - On numara.

Kamber - *(Seyfi'ye)* İşler nasıl? Geçerken şöyle bir uğrayayım dedim..

Seyfi - *(Arif'e)* Nasıl? Haklı mıymışım?

Arif - Peki, sen gözcü ol..

Hamdi - Başlayalım..

Gülsen - Hadi ama, meraktan duramıyorum artık. *(Sokak kapısının çalındığı duyulur.)*

Arif - Bu ön kapı..

Seyfi - *(Sıdıka'ya)* Sanadır..

Sıdıka - Kim acaba? *(Gülsen servis kapısından çıkar, kapıyı açmaya gider.)*

Seyfi - Yaa? Nasılmış? Ne sanıyorsun sen muhterem? Ön kapı arka kapı habire işliyor. Burada gözcülük çok iş var, çok..

Gülsen - *(Geri döner)* Letafet Hanım geldi..

Sıdıka - İçeriye al, ellerimi kurulayıp geliyorum.. *(Çıkar)*

Letafet - *(Servis kapısından girer. Gülsen'e)* Sen hiç zahmet etme bir tanem. Sıdıkacığım, elmasım, sen işini bırakma. Ben şuracıkta oturur beklerim. Hepiniz işinize bakın. Gülsen'im sen bana mutfaktan bir iskemle ver. Şöyle eline ne geçerce, alçacık bir oturak olsun yeter.. *(Gülsen, arkalıksız küçük bir iskemle getirir. Gülsen'e)* Hah, koy şöyle.. *(Oturur)* Hay Allah razı olsun.. Merakımdan duramadım geldim, öyle çay kahve falan istemem sen bana bir bardak soğuk su ver, yeter.. *(Gülsen çıkar.)* Şükür bugünleri gösterene. Allahım sen büyüksün. Demek sonunda küpü çıkaracaklar, maşallah başlarında bekçileri de var. *(Seslenir)* Sıdıka huuu.. Gülüm, duydun mu dediklerimi? Yüreğine en ufak bir kuşku gelmesin. Ben insanın doğrusunu eğrisini yüzüne bir baktım mı anlarım. *(Gülsen'in getirdiği su bardağını alır.)* Her ne muradın varsa su gibi aksın.. *(İçerken, kapı çalınır merakla bardağı dudaklarından ayırır.)* Kapı.. Ay boğuluyordum. *(Aksırır)*

Sıdıka - *(Çamaşırlık kapısından)* Gene mi?

Seyfi - Unutma su yolunu... *(Hamdi kapıyı açar; Musa Cansız girer.)*

Musa - Şeytanınız bol olsun.

Seyfi - Gel bakalım, bir sen eksiktin..

(Müzik)

Arif - *(Seyircilere)*
Şeytanınız bol olsun

Sayın baylar bayanlar
Biz gömü arayanlar
Benzemeyiz herkese..
Seyfi -
Bir kere iyi kötü
Kapıldık bu hevese
Hamdi -
Bir perdemiz daha var
Aradığımız küpü
Bulacağız nerdeyse
Gülsen -
Bol şanslar dileyelim
Gelin birbirimize
Letafet -
Zahmet edip geldiniz
Size de düşer hisse
Sıdıka -
Hele şu devlet kuşu
Başımıza bir konsun
Musa -
Görünsün şu altınlar
Arif -
Ayırmak niyetimiz
Sizlere birer kese
Letafet -
Razı mısınız?
(Hep beraber)
Alkışlayın bilelim..

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Beyaz'ların avlusu. Birinci bölümden üç gün sonra, ikindi saatleri. Kazı oldukça ilerlemiştir. Sağ tarafta kazıdan çıkan toprak yığını. Yığının üstünde testi, çanak çömlek, mermer porselen parçaları. Porselen bir lâmba. Bazı demir, pirinç eşya. Sahne aydınlandığı sırada, Hamdi Bülbül çukurun içinde kazıya devam eder. Arif Efegil toprak yığınına sapladığı küreğine dayanmış, ayakta durur. Seyfi Gümüş, kazıdan çıkan öte beriyi inceler.)

Seyfi - Neler çıkmıyor yahu? Şaştım kaldım. Bu ne bereket? İnsanın ağzı açık kalıyor. *(Arif'e)* Şu tabağa bak muhterem. Adamakıllı kıymetli tabak. Çin işi mi yoksa Bavyera mı onun orasını Allah bilir ama benim bildiğim ben bütün ömrümde böyle güzel bir tabakta yemek yiyemedim. Kenarındaki şu ufacık kırıkla, ortasından geçen şu incecik çatlak da olmasa, sağlam sayılır. Nasıl dayanmış böyle? Allah allah! Şaşmamak elde mi yani?

Seyfi - *(Çukura eğilir.)* Ne çıkıyor gene?

Arif - *(Hamdi'ye)* Kırayım deme..

Seyfi - Nedir o?

Hamdi - Şşşşş...

Arif - *(Tamamlar)* Şamdan olmalı..

Hamdi - *(Çukurdan bir şamdan uzatır.)* İyi bildin..

Seyfi - *(Şamdanı alır.)* Aferin. Aman hep böyle dikkâtli ol.. Çıkanların hep böyle biri ötekinden daha kıymetli. Bak, maşallah bunu da bir yerine kazma değdirmeden çıkarmışsın.. *(Arif'e)* Dedim ya muhterem, hayran olmamak elde değil diye. Sen şimdi de şu şamdana bak meselâ. Adamakıllı şamdan! Gümüşle karışık kromdan olmalı. Onun orasını ben pek anlamam ama böyle bir şamdanın ışığında oturmak keyifli olur!.. Allah Allah! Şuna bak yahu, nesi eksik? Şöyle iyice bir temizle, parlat, nereye istersen koy..

Hamdi - Senin olsun.

Arif - Al koy koyacağın yere... *(Sıdıka, elinde ayıklanmış sebze artıkları dolu bir gevgirle servis kapısından çıkar, kümese doğru ilerler.)*

Sıdıka - *(Kümes kapısına eğilerek)* Geh geh geh, pili pili pili... *(Tavuk gıdaklamaları, kanat sesleri.)* Geh geh geh... *(Gevgiri kümes kapısından içeri silkeler.)* Oldu. Afiyetle yesinler... *(Arif'e)* Nasıl gidiyor?

Arif - Fena değil..

Sıdıka - *(Tahtaya vurur, kulağını çeker.)* Aman gitsin gitsin...

Arif - Gayret ediyoruz...

Sıdıka - *(Çukura yaklaşır.)* Şu küpü bir an önce bulun da rahatlayayım.. Epeyi derine inmişsiniz..

Arif - Daha ister..

Sıdıka - Rumlar giderayak bu kadar toprak kazacak vakit buldular mı acaba? *(Seyfi'ye)* Ne bulundu gene?

Seyfi - Ne bulunmuyor ki? En son çıkan da bu.. *(Şamdanı uzatır.)* Buyurun, size takdim edeyim.. *(Gülsen, üst katta soldaki pencereden görünür.)*

Sıdıka - Neymiş o öyle sipsivri?

Seyfi - Şamdan..

Sıdıka - Ne yapayım ben kuru şamdanı? *(Gülsen, Hamdi'ye el sallar.)*

Seyfi - Hatıradır..

Arif - Ne de olsa antika..

Sıdıka - Amaaan, eksik olsun. Benim hatıralarla, antikalarla uğraşacak zamanım mı? *(Hamdi'nin Gülsen'e işaretini görür. Gülsen'e)* Gülsen! Ne yapıyorsun orada?

Gülsen - Pancurları kapatıyordum. Eşyalara güneş gelmesin diye..

Sıdıka - Çabuk kapat hadi.. *(Gülsen panjurları kapatır, kaybolur. Arif'e)* Ben daha dünyadan el etek çekmedim.. *(Kazıya eğilir.)*

Arif - *(Ötekiler görmeden Sıdıka'yı hafiften çimdikler.)* Bin yaşa sen. Daha kısmetinde neler neler var senin, gençsin, güzelsin...

Seyfi - *(Kazıya eğilmiştir, dönüp ilgilenir.)* Elbette... *(Yeniden kazıyla ilgilenir. Hamdi'ye bir şeyler işaret eder.)*

Sıdıka - *(Huylanır. Arif'in eline hafif bir tokat indirir.)* Ay yapma! Gözün kör olmasın senin.

Seyfi - *(İlgilenir.)* Ne oldu?

Sıdıka - *(Arif'i işaretle.)* Araya bir lâf sokuşturup ne mal olduğunu belli etmese olmaz.. *(Yavaşça Arif'e)* Domuz...

Seyfi - *(İlgilenir)* Huy meselesi... *(Kazıya döner.)*

Arif - Mal söyleyende değil söyletende...

Seyfi - *(İlgilenir)* O da doğru... *(Kazıya döner.)*

Arif - *(Sıdıka'yı çimdikler.)* Nasılsın biliyor musun? Na şu iç tutmuş badem gibisin...

Sıdıka - *(Arif'in dayandığı küreği iter.)* Ayı!..

Arif - *(Sendeler)* Ayılar yesin seni..

Seyfi - *(İlgilenir)* Ne oldu?..

Arif - Kürek kaydı.

Seyfi - Aman yavaş..

Sıdıka - Durduğu yerde duramıyor ki...

Seyfi - *(Arif'e)* Sabırlı ol, acele etme.. *(Kazıya döner.)*

Sıdıka - Ne olacak bu yaşa kadar uslandıran, hakkından gelen olmamış ki.. *(Yavaşça Arif'e)* Ben sana gösteririm..

Arif - Ne zaman? *(Çimdikler.)*

Sıdıka - *(Küreği iter.)* Herkesin içinde rezil edeceksin beni... *(Arif sendeler.)*

Seyfi - İyisin ya...

Arif - Hamdolsun.. *(Sıdıka'yı çimdikler.)*

Sıdıka - *(Yüksek sesle)* Azıcık sabırlı ol..

Arif - *(Küreğe söylüyormuş gibi.)* Sen adamı dinden imandan edersin..

Sıdıka - *(Yavaşça)* Ne sandın? *(Küreği iter, Arif sendeler.)*

Seyfi - *(İlgilenir)* Acele etmesen bunlar başına gelmez. *(Hamdi'nin uzattığı paslı bir ütüyü alır, Arif ile Sıdıka'ya döner.)* Şimdi rahat rahat gör işte. Allah Allah. Şuna bak yahu. Beş dakika geçmeden bir de ütü bulduk. Basbayağı ütü işte. Hani şöyle beş on dakika uğraşıp pasını silsen yağlayıp parlatsan, gıcır gıcır bir ütü olur. Bu hali ile bile neredeyse bizim evdekinden güzel... *(Sıdıka'ya)* İster misin?

Sıdıka - Bana göre değil.

Arif - Senin hanım terzi, sana yakışır.

Hamdi - Helâl!

Seyfi - *(Memnun)* Eksik olmayın ama durmadan yük altında kalıyorum. Ne çıksa bana bırakıyorsunuz.

Sıdıka - Helâl dediler işte.

Hamdi - Az mı çayını kahveni içtik..

Arif - Sıkılma, küpü bulunca aldıklarını hesabından keseriz.

Seyfi - Kabul. Bu bulduklarımız bile katlandığımız zahmete değer.

Arif - *(Sıdıka'yı çimdikler.)* Elbette..

Sıdıka - *(Dirsekleyerek)* Çeneni tut da dinle..

Seyfi - Bakmaya doyamıyorum vallaha. Servet yatıyor bu toprakların altında. Yığınla servet. Kazmayı nereye vursan tarih. Neresine el atarsan at..

Arif - *(Sıdıka'nın kalçalarını okşar.)* Hazine!

Sıdıka - Gevezelik etmen şart mı?

Seyfi - *(Devamla)* Hep incelik hep güzellik. İnsanın başı dönüyor başı.. *(Gülsen taraçada görünür. Hamdi'ye el sallar.)*

Sıdıka - Dinle.

Seyfi - *(Devamla)* Kimler gelip geçmiş bu yerlerden, kimler? Hitit, Yunan, Roma, Arap, Acem, Selçuk, Osmanlı.. Şu başlıklara, şu tokmaklara bakın meselâ... *(Kapı tokmaklarını, pirinç karyola başlıklarını gösterir.)* Düşünün, daha o zamandan böyle tokmakları varmış, süslü karyolalarda yatıyorlarmış.

Arif - *(Sıdıka'ya)* Duydun mu?

Sıdıka - Ne güzel anlatıyor. Okumuş insan ne de olsa başkadır. *(Gülsen'i görür.)* Gülsen! Ne yapıyorsun bakayım sen orada?

Gülsen - Örtüleri kaldırıyorum. Unutmuşuz. Toz olur diye..

Sıdıka - Hadi bakayım, neyi kaldıracaksan kaldır, çekil karşımdan. *(Gülsen çamaşır ipindeki örtüyü alır.)*

Gülsen - *(Çıkarken)* Peki anneciğim.. *(Hamdi'ye el sallar.)*

Seyfi - Tarih bu toprakların altı hemşire. Ne geçiyor aklımdan biliyor musunuz? Aç, çarşı içinde bir dükkân, tut bir gündelikçi, neresini boş görürsen kazdır, çıkardıklarınla git o dükkânı doldur. Düşünün ne bulsan antika, ne bulsan kimbilir hangi dönemden kalma. İş turistler duyuncaya kadar. Onlar bir duydu mu, mal dayandıramazsın, üç beş gün içinde zengin olur çıkarsın. Mesela şu eski lâmba, bence yenilerden daha kıymetli..

Hamdi - Daha kazacak mıyız?

Seyfi - Görmüyor musun? Her dakika bir şeyler çıkıyor...

Hamdi - Galiba o paslı ütüyle şamdandı aletin gösterdiği...

Seyfi - *(Göstergeyi uzatır.)* Sen şunu hele bir daha gezdir, bakayım çukurda...

Sıdıka - Hadi, ben gidiyorum, gömüyü bulunca haber verin..

Arif - Merak etme.

Seyfi - *(Hamdi'ye)* Bak nasıl eğiyor, hem de iyice eğiyor. *(Arif Sıdıka'yı çimdikler, Sıdıka Arif'i yumruklar. Sıdıka'ya)* Sen tetikte ol fazla uzaklaşma, küpe yaklaştık demektir.. *(Sıdıka servis kapısından çıkar.)*

Hamdi - *(Çukurdan çıkar.)* Hadi Arif Efe, madem kazacağız sen

hele kazılan toprağı kürekle.. *(Arif kürekle çukura iner. Gülsen çamaşırlık kapısından girer. Elinde bir su ibriği vardır.)*

Gülsen - Merhaba..

Hamdi - Merhaba..

Seyfi - Merhaba hanım kızım..

Gülsen - Bu sabah ortancayı sulamayı unutmuşum..

Seyfi - Hadi yavrum, rahat rahat sula... *(Gülsen ortanca tenekesine su döker.)*

Gülsen - *(Hamdi'ye)* Bana bir şeyler buldun mu?

Hamdi - Tabii... *(Elini pantolon cebine atar.)*

Gülsen - Hani? *(İbriği merdiven sahanlığına bırakır. Hamdi'nin yanına koşar.)*

Hamdi - *(Cebini karıştırır.)* Burada...

Gülsen - Hadi çıkar... *(Hamdi cebinden bir avuç renkli taş çıkarır.)*

Hamdi - Al, bunlar senin..

Gülsen - *(Sevinç sarhoşu)* Ay! Sahi mi? Ay deli olacağım. *(Taşları alır.)* Hepsi mi? Ay ne güzel. Bunların hepsi şimdi benim mi?

Hamdi - Senin.

Seyfi - Başka kimin olacak?

Gülsen - Ay ne kadar sevindim bilemezsiniz. Ömrümde hiç bu kadar güzel, bu kadar çok hediye almamıştım. Bayıldım. Hepsine bir bir bayıldım. Hepsi de birbirinden güzel. *(Taşkın bir sevinçle)* Hepsi çok çok çok, ama çok hoşuma gitti. Şimdi nasıl teşekkür edeyim ben sana? *(Bakınır)* Ay, şaşırdım kaldım. *(Avucundan bir taş alır.)* Bu ne acaba? *(Hamdi bilmiyorum anlamına omuzlarını kaldırır.)*

Seyfi - Bakayım.. Akik..

Gülsen - Ne kadar da güzel..

Seyfi - Kıymetlidir de..

Gülsen - Benim için önemli olan güzelliği.. *(Başka bir taşı gösterir.)* Ya bu mavi?

Seyfi - Firuze.. *(Hamdi'ye)* Bunları bize hiç göstermedin bile.. *(Gülsen'e)* O daha da kıymetli.. *(Arif'e)* Dedim ya, muhterem, bu toprakların altında servet yatıyor, servet...

Gülsen - Ne olur bunlardan? Ay, hiçbirine kıyamıyorum!

Seyfi - Yüzük olur, küpe olur..

Gülsen - *(Hamdi'ye)* Niye bana veriyorsun hepsini bunların? Ay, fena halde utandım şimdi. Ben ne verebilirim sana karşılığında, bilmem ki.. *(Üstünü başını aranır.)* Öyle kıymetli bir şeyim de yok sana verecek..

Hamdi - Sevindin ya...

Arif - *(Seyfi'ye)* Bak nasıl da ağırdan alıyor kerata.. *(Yüksek sesle)* Daha nen olsun güzel kızım? Kendine iftira etmesene...

Seyfi - Sen kendin, başlıbaşına bir hazinesin. Varlığın, güzel yüzün, şöyle bir çıkıp görünmen bile yeter...

Gülsen - Teşekkür ederim. *(Hamdi'ye)* Sevinmedim, uçtum. Çok çok çok, ama çok sevindim! Ben de bunun karşılığında mutlaka bir şey vermeliyim sana...

(Müzik)

Gülsen -
Bir gün toprağı deler yeşerir tohum
Gürül gürül ses gelir buz tutan sudan
Uyanır börtü böcek kış uykusundan
Çayır çiçek bahar kokar burcu burcu
Ah uyandım yeşerdim derecik oldum
Nasıl öderim sana böyle bir borcu

Buramda şırıl şırıl bir şeyler duyuyorum

Seni dinliyorum ey uyanan ruhum
Küçüktüm derken nasıl birden büyüdüm
Karanlıktım tir tir titrer hep üşürdüm
Ellerim ayaklarım burnumun ucu
Ah ısındım ıyıdım sıcacık oldum

Nasıl öderim sana böyle bir borcu
Kalbim pır pır ha uçtum ha uçuyorum...

Sıdıka - *(Mutfak penceresinden.)* Gülsen!..

Gülsen - Efendim anneciğim?

Sıdıka - Ne işin var bakayım senin bahçede?

Gülsen - Ortancayı suluyordum...

Sıdıka - Sallanma, hadi gel içeriye... *(Pencereden kaybolur.)*

Gülsen - Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim.. *(Hamdi ile Seyfi'yi çabucak yanaklarından öper:. Arif'e parmak uçlarıyla bir öpücük gönderir. Çamaşırlık kapısından çıkar.)*

Seyfi - *(Öpülen yanağını tutarak.)* Ödedi bile..

Arif - *(Hamdi'ye)* Sarhoşa döndün..

Seyfi - Bir milyon eder...

Sıdıka - *(Servis kapısından)* Nerede o?

Arif - *(Çamaşırlığı gösterir.)* İçeriye gitti...

Sıdıka - Görür o aylak aylak ortalarda dolanmanın cezasını... *(Çıkar.)*

Gülsen - *(Çamaşırlık kapısından)* Annem ne oldu?

Hamdi - *(Servis kapısını gösterir.)* İçeriye gitti..

Gülsen - Allah öfkesinden korusun!.. *(Çıkar)*

Arif - *(Çukurdan çıkar. Hamdi'ye)* Hadi dal...

Hamdi - Dur biraz..

Seyfi - Çalışırsan daha çabuk kendine gelirsin.. *(Hamdi çukura iner.)*

Arif - İyi kaz, sana bol para lâzım...

Seyfi - Kazmanın ucunda bir şey var gene, dikkâtli ol..

Arif - Kırmadan çıkar.. *(Hamdi çukurdan portakal büyüklüğünde bir gülle uzatır.)*

Hamdi - Al küpünü..

Seyfi - *(Gülleyi alır:)* Allah Allah! Bu da cabası. Sen gel de şaş-

ma. Adamakıllı gülle. Kimbilir hangi savaştan kalma. Venediklilerden mi? Cenevizlilerden mi? Orasını bilemem ama, oldukça ağır. Hani sadece demir olarak bile satsan.. *(Sağdaki duvarın üstünden duvara dayanan bir merdivenin ucu görünür. Merdiven sallanır.)*

Arif - *(Seyfi'ye)* Gözcü, uyuma.

Seyfi - Bu da nesi? Kim bu peşimize düşen?

Arif - Karakoldan olmalı..

Hamdi - *(Çukurdan dışarı fırlar.)* Kıralım! *(Çamaşırlık kapısına yönelir.)*

Arif - Haklısın.. *(Servis kapısına yönelir.)*

Seyfi - *(Bahçeyi adımlar)* Mazgal burada olduğuna göre, su yolu...

Letafet - *(Merdivenin ayakları arasından başı görünürken.)* Kolay gele dostlar... Maşallah maşallah, ne kadar da ilerlemişsiniz!.. Hadi durmayın, işinize bakın.. Ben bahçemdeyim, duvardan uzanıvereyim de kimseyi rahatsız etmeden ne var ne yok bir göreyim dedim. Bir şeyler buldunuz mu bari?

Arif - Bulmaz olur muyuz?

Hamdi - *(Gülleyi Seyfi'nin elinden kapar, atar.)* Tut..

Seyfi - Bu da senin kısmetin...

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tabloyu izleyen gece. Sahne aydınlandığı sırada, gerideki bademin dalına asılı bir gemici feneri kısılmış olarak yanar. Sahne bol ay ışığı ile aydınlanmıştır. Kazının yanında küçük bir yatak yorgan yığını görülür. Hamdi Bülbül, dalgın dalgın dürülü yatağın üstünde oturur...)

Gülsen - *(Servis kapısından girer. Yavaşça seslenir.)* Hamdi...

Hamdi - *(Ayağa kalkar.)* Gülsen...

Gülsen - *(Ne söyleyeceğini bilemeyerek)* Sen burada mısın?

Hamdi - *(Ne söyleyeceğini bilemeyerek)* Buradayım...

Gülsen - *(Merdivenleri iner.)* Ne var ne yok?

Hamdi - Ne olsun? Hiç.

Gülsen - Sıcak değil mi? *(İkinci basamağa oturur.)*

Hamdi - Çoook.

Gülsen - Sıcaktan uyuyamadım..

Hamdi - Ben de..

Gülsen - Otursana..

Hamdi - *(Sahanlığın kenarına ilişerek oturur.)* İyi ki geldin..

Gülsen - İyi ki uyumamışsın.. *(Kısa sessizlik. İkisi de ne diyeceklerini, söze nereden başlayacaklarını bilemezler..)*

Gülsen - *(İç çeker)* Ah..

Hamdi - *(İç çeker)* Ah..

Gülsen - Neyse...

Hamdi - Öyle... *(Kısa sessizlik. Karşılıklı bakışıp gülümserler, tekrar önlerine döner, göğüs geçirirler...)*

Gülsen - Demin bir horoz öttü mü?

Hamdi - Ötmedi.

Gülsen - Bana bir horoz öttü gibi geldi...

Hamdi - Duymadım..

Gülsen - Öttü.

Hamdi - Öyleyse ötmüştür..

Gülsen - Çok sıcak. Zelzele olacak galiba..

Hamdi - Neden?

Gülsen - Horozlar bu saatte öterse zelzele olur derler. Üstelik de sıcaksa...

Hamdi - Belki de.

Gülsen - Sen zelzeleden korkmaz mısın?

Hamdi - Eh..

Gülsen - Ben korkarım. Ödüm kopar. Ben gök gürültüsünden de korkarım, şimşekten, karanlıktan da...

Hamdi - Ben aldırmam..

Gülsen - İyi öyleyse...

Hamdi - *(Saf)* Neden?

Gülsen - Senin yanında olunca artık ben de korkmam... *(Kısa sessizlik. İç çeker)* Ah ah..

Hamdi - *(İç çeker)* Ah ah.. *(Az önceki gibi birbirlerine dönüp gülümserler, tekrar önlerine bakarlar.)*

Gülsen - Benim burada böyle oturmam hiç de doğru değil.

Hamdi - Ne yapıyoruz ki..

Gülsen - Bir şey yapmıyoruz ama doğru değil.. *(Kalkar)* Eh ben gideyim artık..

Hamdi - Hemen gitme..

Gülsen - Neden?

Hamdi - Konuşalım..

Gülsen - *(Oturur)* Peki konuşalım. Ne konuşacağız?

Hamdi - Ordan burdan..

Gülsen - Hadi anlat..

Hamdi - Şey...

Gülsen - Anlatsana...

Hamdi - Ne anlatayım?

Gülsen - Ordan burdan..

Hamdi - Aklıma gelmiyor..

Gülsen - Sen neleri seversin en çok?

Hamdi - En çok mu?

Gülsen - Hı, en çok?

Hamdi - *(Ne diyeceğini bilemeyerek)* Iıı?

Gülsen - Bu ay ışığı ne kadar güzel değil mi?

Hamdi - Güzel ama..

Gülsen - Yoksa ay ışığını sevmez misin?

Hamdi - Severim ama.. Aa a a ay...

Gülsen - *(Keserek tamamlar:)* Ay ışığı insanın aklına neler getiriyor değil mi?

Hamdi - Ha yaşa..

Gülsen - Rahat vermiyor insana..

Hamdi - Ben de onu söyleyecektim..

Gülsen - Aylı gecelerde ben bir türlü uyuyamam, bütün gece yatağımda sağa sola döner dururum..

Hamdi - Ben de..

Gülsen - *(Sevinçle)* Sahi mi? Deme. Ne güzel.

Hamdi - Neden?

Gülsen - Seninle çok iyi anlaşıyoruz da ondan. Huylarımız o kadar çok benziyor ki birbirine... *(Kısa sessizlik. Göğüs geçirir.)* Ohh..

Hamdi - *(İç çeker)* Oh..

Gülsen - Eh konuşmamız burada kalsın, sonra gene konuşuruz. *(Kalkar)* Ben artık gideyim..

Hamdi - Kal..

Gülsen - Peki, biraz daha kalayım. *(İç çekerek oturur, göğe bakar.)* Ben ayı severim ama yıldızları da severim.. Sen?

Hamdi - Ben de..

Gülsen - Gene anlaştık işte. Ne güzel.. *(Kollarını bacakları etrafına dolayarak, dizlerini göğsüne doğru çeker, başını dizleri üstüne eğerek, iki yana sallanırken, Hamdi'yi süzer.)* Peki, çiçeklerden en çok hangi çiçeği seversin?

Hamdi - *(Kararsız)* En çok...?

Gülsen - Gülü..

Hamdi - Çok.

Gülsen - Ben de. Karanfili?

Hamdi - Elbette...

Gülsen - Ben de. Menekşeyi?

Hamdi - Hem de nasıl?

Gülsen - *(El çırpar)* Ay ne iyi. Ben de. Nergisi?

Hamdi - İyi ki söyledin..

Gülsen - Sümbülü? Laleyi?

Hamdi - Bayılırım...

Gülsen - *(Sevinçle)* Aman ne güzel. Ben de. İkimiz de hemen hemen aynı çiçekleri seviyoruz. İstesek seninle kocaman bir bahçemiz olur. Peki aylardan hangi ayı seversin?

Hamdi - Ağustosu...

Gülsen - Neden?

Hamdi - Şimdi ağustostayız da ondan.

Gülsen - Haklısın. Düşünmeliydim. Peki ağustostan sonra en çok sevdiğin ay?

Hamdi - Eylül.

Gülsen - Neden?

Hamdi - Ağustostan sonra eylül gelir de ondan..

Gülsen - Ayyy. Gene haklısın. Bak, bunu da düşünmeliydim. Peki nisana, mayısa ne dersin?

Hamdi - Doyamam!..

Gülsen - Ben de. Ocağa?

Hamdi - Biterim.

Gülsen - Ben de. Sobalar yanınca odalar ne güzel ısınır değil mi?

Hamdi - Tabii. Boşuna mı?

Gülsen - Ne hoş. Sana bir bir soruyorum ama, galiba ben de bütün ayları birbirinden çok seviyorum. *(İç çeker)* Ah ne iyi hangi konuyu açsak anlaşıyoruz seninle..

Hamdi - *(İç çeker)* Öyle..

Gülsen - Peki renklerden?

Hamdi - *(Gülsen'in renklerini inceleyerek)* Yeşil mi desem?

Gülsen - *(Sevinçli)* Ayyy. De. De. Bayılırım yeşile. Gözlerim yeşildir derler doğru mu?

Hamdi - Çayırlar gibi. Sarı desem?

Gülsen - Ayyy. De. De. Ne olursun de. Ne yumuşak renktir değil mi? Şey benim saçlarım sarı sayılır mı?

Hamdi - Haziran gibi. Maviyi atlasam?

Gülsen - Atlama! Ne olur atlama. Deli olurum maviye. Bu üstümdeki elbiseyi onun için seçtim. Fena etmemişim değil mi?

Hamdi - Denizler gibi..

Gülsen - Teşekkür ederim. Seninle böyle anlaşmamız ne iyi değil mi?

Hamdi - Çooook.

Gülsen - Ne güzel anlaşıyoruz. Anlaşmamıza ne seviniyorum bilsen? Ya sen?

Hamdi - *(Kekeler)* Be be be ben de.. Gü gü gü Gülsen Se se se

Gülsen - *(Tamamlar)* Anladım, seviyorsun! Neden?

(Müzik)

Hamdi-
Ge ge geceleri yıldızlar
Ba ba bakışlarına vursun'
Ba ba bana yaşadığımı
Ha hatırlatıyorsun
Ç çü çü çünkü...

Bir dünkü
Ya yaşadığını düşün
Bir bir bir de bugünkü

Ne iyi
Ne ne ne kadar güzel
Se sevmek
Ba baharı kışı yazı
Ma maviyi yeşili be beyazı
Sevmek ayışığını
Çiçekleri bir bir
Gözlerini örten bir el
Sa sanki birden çekiliverir
Duyarsın bir yükü kalbinden attığını
İnsanlar çifttir
Arar eşini âşığını... *(Gülsen'in elini tutar)*

Gülsen - *(Elini kaçırır.)* Ay yapma...

Hamdi - Ne olursun..

Gülsen - Şimdi olmaz. *(Kalkar)* Gitmeliyim. Annem neredeyse komşudan döner, beni arar. Yarın gene konuşuruz olur mu?

Hamdi - Bir dakika... *(Avlu kapısı hafifçe vurulur.)*

Gülsen - Suuust, yavaş. Kapı vuruluyor. Hadi Allah rahatlık versin. *(Servis kapısında durur.)*

Hamdi - Sana da..

Gülsen - Kim o? diye sormadan açma.

Hamdi - Merak etme..

Gülsen - Herhalde gecenin bu saatinde iyilik için gelmiyor!.

Hamdi - Herhalde..

Gülsen - Yabancı ise içeri alma... *(Kapı vurulur.)*

Hamdi - Olur..

Gülsen - Bekliyorum. Tabancan var mı? *(Hamdi avlu kapısının arkasına yaklaşır, kulak verir.)*

Hamdi - Kim o? *(Kapıyı açar. Arif avluya girerken, Gülsen servis kapısından çıkar.)*

Arif - *(Avlunun ortasına doğru ilerler.)* Aferin! Demek görev başındasın. Böyle ol daima. Daha yatmadın mı?

Hamdi - Yatmadım..

Arif - *(Hamdi'yi avlu kapısına doğru sürükler.)* Hadi öyleyse, doğru eve yatağa...

Hamdi - Uykum yok..

Arif - Uykun olmaz olur mu? Gözlerinden akıyor! Hadi, durma, yürü..

Hamdi - Ama..

Arif - *(Keser)* Aması maması yok. Yatak seni bekliyor. İçime bir kurt düştü. Arif be, dedim, işi yüzdük kuyruğuna getirdik. İster misin senin Hamdi Bülbül kıvrılsın uyusun, bütün gün çapa salladı, Allah bilir ne kadar da derin uyur o yorgunlukla, açıkgözün biri duvardan atlar, çukuru biraz eşeler, küpü boşaltır gider mi o uyurken? Ha? Ağzınızı havaya açar mısınız hepiniz? İyisi mi sen tedbirde kusur et-

me dedim, kalktım geldim.. Hadi, sen git uyu! Nöbet benim..

Hamdi - Daha..

Arif - *(Keser)* Dahasını sen bana anlatmaya kalkma.. *(Kapının önünde durur, sözü değiştirir.)* Hiç gelen giden oldu mu?..

Hamdi - Hiç.. *(Başıyla olumsuz işareti yapar.)*

Arif - *(Keser)* Zaten gelen olsa da sen kollayamazsın, elinden kaçırırsın, ama ben.. *(Servis kapısına bakarak ellerini ovuşturur.)* Hele bir geleyim desin görür! Hadi doğru eve, yat uyu, sabaha turp gibi dinlenmiş gel, akşama kadar çapa sallayacaksın, unutma... *(Hamdi'yi dışarı çıkarır, kapıyı kapatır.)* Of yahu. Bu çoluk çocukla uğraşmak bir dert. *(Servis kapısı usulca açılır: Arif, sağdaki bademin altına çekilir. Sıdıka kapının içinde görünür, kapının eşiğinde durarak başını kapının pervazına dayar. Yerli filmlerimizde çok görülen melodramatik bir duruş takınır.)*

Sıdıka - *(Göğüs geçirir.)* Ah ah.. *(Arif, sahnenin yan kenarına başını dayar, melodram duruşları takınır.)*

Arif - *(Göğüs geçirir)* Ah, ah..

Sıdıka - Arif!..

Arif - Sıdıka!

Sıdıka - Şimdi belki sen de benim gibi aya bakıyorsun?.

Arif - Bakışlarımız hiç değilse ayda buluşsun..

Sıdıka - *(Sahanlıkta aygın baygın dolanarak türküsünü söyler.)*

İstemez onu tarif
Duruşları pek zarif
Gönlümü yaktı benim
Pala bıyıklı Arif..
Arif Arif ah Arif!

Arif - *(Sahnenin önünde aygın baygın dolanır, türküsünü söyler.)*

Ellere kulak tıka
Beni dinle Sıdıka

Gel günü gün edelim
Yaşın geliyor kırka
Kırka, kırka, ah Sıdıka!

Sıdıka - *(İç çeker)* Arif, neredesin?
Arif - *(Birden oyuna girer.)* Burdayım!
Sıdıka - *(Oyuna döner)* Ödümü kopardın koca ayı!
Arif - *(Adım adım yaklaşırken)* Bir sıçrar çekirge, iki sıçrar çekirge..
Sıdıka - Duygu denilen şey ne arar sende..
Arif - *(Yaklaşır)* Üçüncüde, hop. *(Sıdıka'yı bileğinden yakalar.)*
Sıdıka - *(Silkinir)* Bırak. Canımı acıtıyorsun.
Arif - Ben kuşu yakaladım mı... *(Sıdıka'yı kucaklamaya çalışır.)*
Sıdıka - *(Karşı koyarak)* Ne olurmuş yakalarsan?
Arif - Kanadını yolarım..
Sıdıka - *(Silkinir)* Bırak dedim..
Arif - Artık uçamazsın..
Sıdıka - Aman ne lâf ne lâf. Senin bütün bildiğin bu mu?
Arif - Daha var.. *(El atar.)*
Sıdıka - Neymiş o? *(Omuz vurur.)*

(Müzik)

Arif -
Yanıma gel yanıma
Hele şöyle bir otur..
Sıdıka -
Eh oturdum diyelim,
Söyle sonra ne olur?
Arif -
O boyuna bosuna
Kurbanım kurban anla.

Sıdıka -
Gel sözün doğrusuna
Kurbanım dedin, sonra?
Arif -
Sen gülsün gül kokusu
Yaklaşınca duyulur.
Sıdıka -
Duyulursa ne olur?
Duyulmazsa ne olur?
Arif -
O güzel saçlarını
Döksen omuzlarına.
Sıdıka -
Saçlarımı dökerim
Dökerim ama sonra?
Arif -
Şöyle okşasam biraz
Ömrümü bile belki
Uzatmaya yetişir.
Sıdıka -
Sözün uzun aklın az
Kalırım şunu bil ki
Sonra başına ekşir.
Arif -
Kal!
Canıma binbir minnet.
Sıdıka -
Al!
Bu can sana emanet..

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Beyaz'ların avlusu. İkinci tablodan beş gün sonra kuşluk vakti. Sağda kazılan çukur kapatılmış, solda başlanılan yeni bir kazı oldukça ilerlemiştir. Sahne aydınlandığı sırada, Arif Efegil ile Seyfi Gümüş, kazının yakınında, arkalıksız iskemlelere oturmuş kahve içerler.)

Seyfi - Şu kepazeliğe bak muhterem. Kaç gündür arıyoruz tarıyoruz bir küp altın hâlâ ortalarda yok. Düşün o altınların da altında ne ahlar, ne gözyaşları yatıyor? Sen, sırasında acıma, sırasında pişkinlik yüzsüzlük et, iki ordan bir burdan çal, yürüt, hattâ yeme içme, topla topla eee sonra? Sonra göm toprağın altına çürüsün! Ne sana hayrı dokunsun ne de ellere! Neye yaradı bu iş?

Arif - Neye yarayacak? Sana bana! Bugün olmazsa yarın nasıl olsa küpü bulacağız. Böyledir, cimrinin parası hovardaya nasip olur. Ne sen ne ben, öyle para canlısı değiliz ama, ne denir? Tepecek değiliz ya? Bak Allah gene ayağımıza gönderdi işte. Ne kadar tutar dersin?

Seyfi - Hesabı kolay..

Arif - Nasıl?

Seyfi - Küp diyordu değil mi mektupta?

Arif - Küp diyordu.. *(Sıdıka çamaşırlık kapısından çıkar, kümese doğru ilerler.)*

Seyfi - Küp dediğine göre, *(Bir baş devinimi ile Sıdıka'yı göstermiş olur.)* Şöyle heybetli bir şeydir. Öyle ufak tefek bir şey olsa.. *(Gülsen servis kapısından görünür. Seyfi az önceki baş devinimini yineleyerek Gülsen'i göstermiş olur.)* Çömlek der..

Arif - Küp diyor, iyice aklımda..

Seyfi - Küpü ölçü alalım. Diyelim ki boyu şöyle olsun.. *(Elleriyle tanımlamaya girişir. Önce bel çizgisinde bir yüksekliği gösterir, sonra iki eliyle havada küpü çizer gibi yapar.)* Şimdi aşağıdan şöyle genişleye genişleye gelir, şöyle bir yayılır, sonra daralıverir.

Sıdıka - Nasıl olmuş kahveleriniz?

Seyfi - *(Fincanını alır)* Ellerin dert görmesin..

Arif - *(Fincanını alır)* Ömrüne bin bereket..

Sıdıka - *(Gülsen'e)* Bakınmasana. Koşup alsana amcalarının elinden fincanları...

Gülsen - Alayım anneciğim..

Seyfi - *(Fincanını uzatır)* Çok yaşa kızım..

Arif - *(Fincanını uzatır)* Allah gönlüne göre versin..

Seyfi - *(Devamla, Gülsen'in arkasından)* Yani çömlek değil.

Arif - Açıkça yazıyor..

Seyfi - Demek ki küpte anlaştık.

Arif - Sen devam et..

Sıdıka - Nedir o hesapladığınız?

Arif - Önemli. Sen de kal, dinle...

Seyfi - En başta seni ilgilendirir.

Sıdıka - Dinliyorum..

Seyfi - Şimdi, dibi şu kadar diyelim.. *(Toprağa bir yuvarlak çizer.)* Bir altın, yirmibeş kuruş kadar olsa. *(Cebinden bir yirmibeşlik çıkarır.)* İşte, bu yuvarlak 40 altın alır mı?

Arif - Rahat..

Sıdıka - Belki de 45.

Seyfi - 40 diyelim. Nerdeydi küpün boyu?

Arif - Şurda.. *(Bel yüksekliğini gösterir.)*

Seyfi - *(Yerden başlayarak tutamlar.)* Bir iki üç dört beş altı yedi sekiz dokuz on onbir oniki onüç, oldu... Her tutam dört parmaktan, dört çarpı onüç, 52... O kadar aç gözlü olmayalım da 50 diyelim. Yani yüksekliği elli parmak. Yeter mi?

Arif - *(Sıdıka'ya)* Ne dersin?

Sıdıka - Önemi yok. Sonra?

Seyfi - On altın bir parmak tutsa, demek ki dipten ağzına kadar elliyle çarp, her sırada 500 altın. Kırk sırada? Kırk çarpı beş 200, bir sıfır elliden, iki sıfır beş yüzden koy sıfırlarını, 2000, 20.000, tastamam 20.000 altın. Bu yalnız küpün dip genişliği.. *(Elleriyle boşluk-*

ta yeniden küpü çizer.) Şöyle gelip şöyle yayıldığına göre yanlarıyla, ortasıyla üç misli alır mı?

Arif - Rahat.

Sıdıka - Dört, hatta beş.

Seyfi - O kadar hırsa kapılmayalım da biz gene üç koyalım..

Arif - Sakınma, dört de...

Seyfi - Acaba?

Sıdıka - Alır..

Seyfi - Dört olsun. 20.000 dörtle çarp, 80.000 altın. *(Arif'e)* Altın kaça gidiyor şimdi?

Arif - *(Sıdıka'ya)* Altın kaça?

Seyfi - Düştü mü?

Sıdıka - Ne düşmesi? Çıktı çıktı...

Seyfi - Aşağı yukarı?

Sıdıka - Yüzü geçti..

Seyfi - Biz gene tok gözlü olalım da yüz diyelim. 80.000 altın bir biri üstüne yüzer liradan, koy iki sıfır, 800.000, sekiz milyon. Yani küpteki para hep altın olsa eder sekiz milyon. Elbet bunun içinde elması var, pırlantası, zümrütü, yakutu, şusu busu, o demektir ki en azından on milyon. Biz gene hep altınmış gibi bilelim, sekiz milyon..

Arif - *(Hesaplar)* Yarısı dört milyon onun üçte biri, bir milyon üç yüz, otuz üç falan filan..

Sıdıka - Eline geçerse ne yapacaksın?

Seyfi - Hadi söyle..

Arif - Ali Zemzem'in bahçesine bir havuz! Şöyle çini döşeli, fiskıyeli. Bundan böyle yaz günleri oyun oynarken terlemeyiz..

Sıdıka - Başka?

Arif - Benim bildiğim tanıklıktan vazgeçemem, bilirkişilikten vazgeçemem, çünkü mahkemeler yürümez. Avdan vazgeçemem, zağarımdan vazgeçemem. Yani senin anlayacağın ben yine zağarımı ardıma takar ava çıkarım, önümüz zaten yaban ördeği mevsimi.. Kendime belki yeni bir tüfek daha alırım..

Seyfi - O kadar mı?

Arif - Hediyeler elbet hariç. Onlar şimdiden söylenmez. *(Sıdıka'yı hafiften çimdikler.)*

Sıdıka - Hediyen senin olsun. *(Seyfi'ye)* Ya sen?

Seyfi - *(İç çeker)* Ah ah, benimkisi nafile!

Sıdıka - Neden o? Karın elinden mi alır?

Seyfi - Değil! Hayatta tek düş kurdum, tek istek duydum, elime geçecek para gene yetmez, gene yetmez.

Sıdıka - Neymiş o kurduğun düş?

Seyfi - Kanal.

Arif - Nereye? Ne kanalı?

Sıdıka - *(Alaylı)* Eee?

Seyfi - Kafa var bende kafa. Ben bu kafayı bu yaşa kadar boşuna taşımadım. Ancak benim düşündüğüm kanal kurtarır Urla'yı.. *(Cebinden bir harita çıkarır.)* Bakın şuraya. Vur İzmir körfezinin dibinden nereye çıkarsın?

Arif - Karaya.

Seyfi - Yar o karayı, yar, yar, nereye çıkarsın? Ege'ye. Topu topu on bir kilometrelik bir kanal. Aç kanalı, tek vapur uğramasın İzmir'e, Urla, rıhtım boyunda gelişsin.. Nasıl?

Sıdıka - İzmir'e garazın ne?

Seyfi - Ne garazım olsun? Hiç. Urla'yı kurtaracağım. Urla'nın taşını toprağını altına çevireceğim. Şimdi Urla'yı öldüren İzmir. Neyimiz var neyimiz yok İzmir'e akıyor. Açarım kanalı, Urla kurtulsun, İzmir ne hali varsa görsün.

Sıdıka - Anladım. *(Coşar)* Bittim ben bu işe! Ne düşüyor benim payıma..

Seyfi - İki milyon..

Sıdka - Oldu. Vur körfezin dibinden çık Ege'ye! Bayılırım vapurlara, yelkenlilere! Hele yatınca uykularım arasında düdüklerini duyarsam bir hoş olurum. Sen bu kanalı oldu bil.

Seyfi - İkimizin hissesi üçbuçuk milyona yakın eder, gene yetmez..

Sıdıka - Yeter!

(Müzik)

İki milyon mu dedin
Gücü ikiyüz eder
İkiyüzden hesap et
Sen paradan haber ver
Şu gördüğün çatıya
Bayrak çekerim vallah
Devlet olurum devlet!

Sen paradan haber ver
Dedim mi üstü kalsın
Bükülür bütün beller
Yere kadar temenna
Fakirsin ne ödesen
Ödeyeceksin elbet
Gene borçlu çıkarsın

Fakirsin hep eyvallah
Karın senden kart olsa
Her naza katlanırsın
Zenginsen altmışında
Onbeşlik kız alırsın
Sen paradan haber ver
işin iş dünya ahret

Sen paradan haber ver
Dilersen el öptürür
Dilersen yürütürsün
Hafiften bir şikâyet
Fakir pas der elde kent
Sen aksırır öksürür
Tek per'le rest görürsün

Sen paradan haber ver
Değme kenarda dursun
Ötesi nene gerek
Sana bütün bankalar
Dul emekli hep cömert
Fakirsen lokma ekmek
Gebersen zor bulursun

Ey züğürt bul da şükret
Bak Allah mide vermiş
Taş yesen öğütürsün
Bilmez yorulmak neymiş
Ne terler ne üşürsün
Sen paradan haber ver
Kuşkonmazın hazmı dert

Fakirsen desem vah vah
Ben acısam ne olur
Sana acısın Allah
Sen paradan haber ver
Çam devirsen doğrulur
Ay ne tatlı ne hoşsun
Hakkındır her rezalet

(Avlu kapısı vurulur.) Hadi sen bu kanal işinden ümit kesme. *(Çıkar. Arif, avlu kapısını açar. Ali Zemzem girer.)*

Arif - Hayrola?

Ali - Canım sıkıldı kalktım geldim..

Seyfi - Kahveyi kime bıraktın?

Ali - Kimseye. Sizler uğramayınca gelen giden kalmadı. Kapatıverdim. İşler nasıl?

Seyfi - Bitti biter.

Ali - Umutlanalım mı yani?

Arif - Elbette...

Ali - Bana ne görünüyor ucunda?

Arif - Benden senin kahvenin bahçesine çini döşeli, fıskiyeli bir havuz..

Ali - O kendi keyfiniz için. Bana?

Seyfi - Sen şimdilik bütün ihtiyaçlarını bir bir tesbit et.

Ali - Ayakkabılarım eskidi, ceketim eskidi.

Seyfi - Güzel. Eline bir kalem kâğıt al, böyle aklına geldikçe bir bir yaz.

Ali - Pantolonum neredeyse eridi sayılır..

Seyfi - Bunların hepsi ufak işler. Daha önemli şeyler düşün..

Ali - Söz mü?

Arif - Ne sandın? Kaçak mıyız? Sen evleneceğin kızı beğen, istersen çeyizini düzer, düğününü bile yaparız..

Ali - Eksik olmayın.. Bülbül nerelerde?

Seyfi - Şubeye kadar gitti, askerlik yoklamasına...

Ali - *(Kuşkularını uyandırarak)* Şubeye mi gitti?

Arif - Neredeyse gelir..

Ali - Acaba?

Seyfi - Çapa onu bekliyor...

Ali - Ya şubeye gitmemişse? Ya başka yerlerde dolaşıyorsa?

Arif - Ne demek yani?

Seyfi - Sen Tutuk'u nerede gördün?

Arif - Benim bildiğim Tutuk dürüst çocuktur. Ne derse onu yapar..

Ali - Garajda dolaşıyordu...

Seyfi - Nasıl? İzmir'e mi gitti?

Arif - Bize haber vermeden mi?

Ali - İzmir'e gittiğini görmedim ama...

Arif - Daha ne? Öyleyse birazdan gelir..

Ali - Zor gelir..

Arif - Geveleme. Çıkar ağzından şu baklayı..

Ali - Ben sizi küpü çoktan buldu sandım.

Seyfi - Ne diye?

Ali - Sizin Hamdi Bülbül kaç gündür su gibi para harcıyor. Dün gece meyhanedeydi... *(Arif'le Seyfi bakışırlar.)*

Arif - Sakın?

Seyfi - Atlatmasın bizi?

Arif - Atlatır atlatır.

Seyfi - Yapar mı bu kalleşliği...

Arif - Oyunda kâğıt yürütür, sayıları yutturmaya çalışır ama...

Seyfi - Aldandık desene..

Arif - Haram olsun, gözüne dizine dursun..

Seyfi - Keşke aramıza almasaydık..

Arif - Gençtir, yüzü gülsün dedik. Sinsi kerata! Eşşeoğlu eşşek!

Seyfi - Dur yahu, biraz sabırlı ol..

Arif - Peki nerden para buldu da meyhaneye gitti?

Ali - Öyle sandığınız gibi değil, elini cebine attı mı yüzlükler, ellilikler, deste deste...

Arif - Çapa elinde değil miydi bunun? Sen ben çene çalarken şöyle küpü ucundan görmüşse, örter geçiştiriverir, sonra biz yokken bir avuç almış olsa, bugünlerde yeter ona... *(Ansıyarak)* Gülsen'e güveniyor. Ama hava alır o. Aklınca eve damat girecek, tek başına küpe konacak, ben kimin kulağını bükeceğimi bilirim..

(Kapı çalınır.)

Seyfi - Geldi..

Arif - Hiç oralı olma.. *(Ali'ye)* Sen de..

Ali - Yemleyelim şöyle hafiften..

Seyfi - İyice güler yüzlü davranacağız..

Arif - Sen işin orasını bana bırak.. *(Kapıyı açar)* Hey gidi aslan hey. Nerelerde kaldın? Geç bakalım.. *(Hamdi, elinde bir kesekâğıdı ile girer.)*

Seyfi - Anladık ki sensiz elimizden hiçbir iş gelmiyor..

Arif - Nasıl geçti yoklama?

Seyfi - Topçuya mı ayrıldın? Bahriyeliye mii?

Hamdi - Çürüğe...

Seyfi - Allah Allah. O da neden?

Arif - Koç gibisin.

Hamdi - Di-dilimden..

Ali - Ne yapsınlar onu askerde? Tekmil veremez. Emir tekrarlayamaz, marş söyleyemez..

Arif - Üzülme, sağlık olsun..

Seyfi - Gençsin, vatana türlü türlü hizmet edersin..

Arif - Bakıyorum berbere uğramışsın. Zaten yakışıklıydın, büsbütün yakışıklı olmuşsun. Dön bakayım şöyle, dön, dön..

Seyfi - Gömlek yeni..

Ali - Bel kemeri de..

Seyfi - Ayakkabıları boyatmışsın, gıcır gıcır..

Hamdi - Düşman mı olduk yani? Artık ayağıma mı bakıyorsun?

Seyfi - Allah etmesin..

Arif - O kesekâğıdı ne?

Hamdi - Hep beraber yeriz diye bir şeyler aldım..

Arif - Allah versin. Tutuyorsun galiba..

Seyfi - Paranı niye böyle hesapsız harcıyorsun muhterem?

Ali - Bugünlerde cebi dolu..

Arif - Nerden bu çeşmenin suyu?

Hamdi - Arsayı sattık..

Seyfi - Hangi arsayı?

Hamdi - Deniz kenarında beş dönüm arsamız vardı...

Seyfi - *(Toparlanır)* Yazık değil mi evlâdım. Niye öyle acele etiniz? İki üç gün daha dişini sıkamaz mıydın? Nasıl olsa eline bir çuval para geçecek..

Arif - Arsana da güzel bir köşk yaptırırdın..

Hamdi - Sağlık olsun..

Seyfi - İnsan arsasını satar da dostlarına haber vermez mi?

Arif - Korkma, borç istemezdik senden..

Seyfi - Bir şey değil, kem gözlüler bizi çekemeyebilir, senin böy-

le üç beş kuruş harcadığını çekemezler, türlü şeyler uydururlar, hattâ küpü bulduk sanarlar..

Arif - Bizim girdiğimiz işlere girenler daima tedbirli, ölçülü olmalı..

Hamdi - *(Arif'e)* Bakıyorum tedbiri falan bırakıp cigarayı değiştirmişsin..

Seyfi - *(Kuşkulanır)* Sahi muhterem dikkât etmemiştim, benim bildiğim bunca yıldır İkinci içerdin, böyle birdenbire Yenice'ye geçmek ne oluyor? Hiç değilse Birinci iç.

Ali - Ya da Bafra..

Arif - İkinciler bozuk çıkıyor. Şunun şurasında kaç günlük ömrüm kaldı.

Ali - *(Seyfi'ye)* Bey amca, sen de dün yeni bir pilli radyo almışsın dediler..

Arif - Ne oluyoruz? Anlayalım yani?

Seyfi - Benimkisi kolay. Önce sen kendindeki değişikliğin hesabını ver!.

Arif - Hele hele! Güle güle çal dinle ama üç beş kuruşluk iş değil bu, yepyeni pilli radyo?

Seyfi - Durdun durdun da şimdi mi cigarayı değiştirmek aklına geldi?

Hamdi - İkinciler bildim bileli bozuk çıkar..

Arif - Yoksa küpü buldum mu diyeceksiniz?

Seyfi - Kürek elinde!

Hamdi - Her gece nöbeti kimseye bırakmıyorsun..

Arif - Yaptığım hovardalık ne ki? Dün mahkemeye uğradım, birikmiş tanıklık paralarımı aldım. *(Seyfi'ye)* Ben senin gibi karımın eline bakmıyorum.

Seyfi - Ben daha önceki gün üç aylığımı aldım muhterem, el kadar bir radyoyu çok mu gördün otuz yıllık Karayolları kontrolörüne? *(Avlu kapısından Kamber Gecekuşu ile Musa Cansız girerler.)*

Kamber - Selâmünaleyküm? Vukuat var mı? *(Öncekilerin olumsuz el baş işaretleri.)*

Musa - Paydos mu verdiniz?

Seyfi - Şimdi çalışmaya başlayacaktık..

Ali - *(Musa'ya)* Ne o takım taklavatın yerinde. Burada da mı keseceksin bizi?

Musa - *(Koltuğundaki karpuzu okşar.)* Kısmet. Her kiminse ayağına çeker sürükler..

Kamber - *(Kazının başında)* Maşallah! İyi çalışmışsınız. Yahu siz burada böyle boşu boşuna kazma sallayacağınıza, bağınızda tarlanızda böyle çalışsanız, gündeliğe gitseniz, iyice belinizi doğrultursunuz.

Arif - Hani bağ nerde? Tarla nerde?

Musa - Anlat şu cahile Efe..

Kamber - Bağın tarlan var ya..

Arif - Hep hepsi üç dönüm bağım, altı dönüm tarlam var, üç oğlum iki kızım var. Evde onlara bel çapa yetişmiyor. Hani ya ben açığa çıkalı..

Seyfi - Sen bizim işten kaçtığımızı ne zaman gördün? Emekli ikramiyemle viran bir ev, çöplük bir arsa aldım, kuş yuvasına, güllük gülistanlık bir bahçeye çevirdim..

Arif - Sen bize iş göster, iş. Ama adama yakışır iş.

Seyfi - *(Hamdi'ye)* Hadi başlayalım, boş durmayalım..

Hamdi - Benim bu çukurda umudum kalmadı. Boyumu buldu hâlâ bir şey çıkmadı..

Seyfi - *(Bir çanak eski parayı sallar.)* Bunlar ne?

Hamdi - Bakır.

Seyfi - Ya altın olsaydı..

Musa - *(Fiş torbasını sallar.)* Hadi, yok mu elinin uğrunu deneyen?

Hamdi - Getir.. *(Torbaya elini daldırır.)* Altı, altmışaltı.

Musa - Hayırlısı..

Hamdi - *(Çeker)* Otuzaltı..

Kamber - Bir bidilde buldu..

Musa - *(Karpuzu uzatır.)* Helâl!

Ali - Bıçağı olan..

Seyfi - Vallahi susamıştım..

Arif - Hadi, bizim oğlan şunun icabına bak da serinleyelim.. *(Gülsen servis kapısından görünür. Dışarlıklarını giymiştir.)*

Gülsen - *(Hamdi'ye)* Geldin mi? Ne haber? Ne zaman gidiyorsun askere?

Hamdi - Gitmiyorum.

Gülsen - *(Sevinir)* Sahi mi? Aman ne iyi... Neden?

Hamdi - Almıyorlar..

Gülsen - *(Sevinçli)* Yaşasın. Evleniyorsun diye mi?

Hamdi - Çürüğüm diye..

Gülsen - *(Alaycı)* Aaa. Sen mi çürüksün?

Hamdi - Eee evet. Bee-Be-belki de evlenmezsin artık benimle?

Kamber - Şubenin askere almadığı delikanlıyı hangi kız alır? Evlenmese de hakkı var..

Gülsen - Deli. Ben bilmem mi senin aslan gibi olduğunu.

Hamdi - Yyyyyani eeeeeevleniyor muyuz?

Gülsen - Elbette.. *(Karpuzu gösterir.)* Ne taşıyorsun onu öyle elinde?

Hamdi - *(Birdenbire çok rahat, çok düzgün konuşmaya başlar.)* Az önce senin şansına tombaladan çektim. Kesip getirebilir misin? Şimdilik birer dilim karpuzla söz kesmemizi kutlayalım..

Gülsen - Hemen. *(Karpuzu alır. İki eliyle karnının üstünde tutar. İki yana döne döne sallanır.)* Anne. Anne... Anne...

Sıdıka - *(Soldaki pencereden)* Ne o? Neyi pışpışlıyorsun öyle? Kim verdi onu kucağına?

Gülsen - Hamdi. Hem de kocaman.

Musa - Maşallahı var.

Sıdıka - *(Gülsen'e)* Gir içeriye..

Hamdi - *(Sıdıka'ya)* Sizinle konuşmak istiyorum. Acaba beni dinleyecek bir iki dakika vaktiniz var mı? *(Sıdıka Hamdi'yi düzgün konuşmasından duyduğu şaşkınlıkla dinler. Ötekilere, ne oluyor? gibilerden işaretler yapar.)*

Sıdıka - Aaa! Hayırdır inşallah? Geliyorum. *(Pencereden kaybolur.)*

Arif - Bizim oğlana bak, adı gibi bülbül kesildi.

Seyfi - Oğlum senin derdin dilinden değil, gönlündenmiş. Sen bugüne kadar dalına konacak gül bulamamışsın.

Ali - Üşenmeyip şu askerlik şubesine bir daha görünsen..

Seyfi - Her neyse kap bakalım çapanı. Düğün giderleri çıkacaksa bir an önce çıksın..

Hamdi - Ben artık bu işte yokum.

Arif - Ne o? Mızıkçılık mı ediyorsun?

Hamdi - Arsadan payıma düşen para ile bir taksi satın aldım. Yarın şoförlüğe başlayacağım...

Ali - Garajda babanın hayrına dolaşmıyordun desene.

Hamdi - Söz kesildi. Kaporasını verdim. Muamelesi öğleden sonra biter.

Arif - Yağma yok. Ben ne zaman ava başlarsam sen de o zaman şoförlüğe başlarsın..

Hamdi - Ben boş gezenin boş kalfası mıyım? Evleniyorum, ev geçindireceğim. Düş peşinde koşamam..

Seyfi - Sen evleniyorsan, biz çoktan evliyiz.

Ali - Yaşa Seyfi Bey..

Musa - Hani ne oldu o eski niyetlerin?

Arif - Ne oldu İstanbul? Almanya?

Hamdi - Gitmiyorum...

(Müzik)

Urla'nın kırları taflan
Taflanın ardına dolan
Dostlar evleniyorum
Ben medeni nikâhlan

Urla'nın kırları mersin
Mersini dal dal kesin
Dostlarım taklar örsün
Gelin Gülsen'im geçsin

Urla'nın kırları defne
İstanbul'dan bana ne
Sevdiğim sokaklarda
Çocuklarım büyüsün

Dönsün tekerler dönsün
Kornalar ziller ötsün
Davul zurnalar çalsın
Duyan düğüne gelsin...

Musa - Artık seni de kaybettik desene şuna..

Kamber - O bulacağı küpü bulmuş.. *(Sıdıka, servis kapısından girer. Dışarlıklarını giymiş, yüzük, küpe, bilezik takmış takıştırmıştır. Takıları Seyfi ile Arif'in dikkâtini çeker.)*

Sıdıka - Neymiş o? Ne küpüymüş? Kim bulmuş?

Kamber - *(Hamdi'yi gösterir)* Bu...

Sıdıka - *(Anlayıp dinlemeden, devamla.)* Olmaz, olamaz. Benim haberim olmadan, bana sormadan kimse küp bulamaz.. *(Hamdi'ye)* Onun için mi çenen çözüldü?..

Hamdi - Arkadaşların sözü elbette ki şaka! Müsaade ederseniz açıklayayım. Kızınızı görür görmez beğendim. Beğendikçe tanıdım, tanıdıkça sevdim, sevdikçe alıştım..

Sıdıka - Maşallah, maşallah. Eee?

Hamdi - Yani, yanılmıyorsam o da benim duygularıma yabancı değil.

Sıdıka - Yani o da seni gördü beğendi, tanıdı, sevdi, alıştı öyle mi?

Hamdi - Öyle olmalı. Kızınızı istemek için yarın annem sizi gelip görebilir mi? *(Gülsen servis kapısından girer.)*

Sıdıka - *(Gülsen'e)* Ne arıyorsun?

Gülsen - Karpuzu kesecektim, bıçağı bulamadım.

Sıdıka - Mutfakta, üst çekmecede her zamanki yerinde. Hadi bakayım çekil ayağımın altından.

Gülsen - Peki şeker anneciğim. *(Çıkar)*

Sıdıka - *(Hamdi'ye)* Uzun lâfı bırakalım. Kız istemek kolay, bakıp beslemek güç. Neyle ev geçindireceksin? Şunun bunun bahçesinde gömü aramakla mı? Rahmetli kocam az mı kazma salladı? Az mı bu bahçenin altını üstüne getirdi. Sizin on gündür aradığınızı o on yıl aradı yine de bulamadı. *(Arif ile Seyfi'nin şaşkın bakışmaları.)*

Arif - *(Toparlanır)* Taksi almış, yarın şoförlüğe başlıyor..

Seyfi - Zehir gibi şofördür.. *(Gülsen mutfak penceresinden görünür.)*

Sıdıka - Bıçağı bulamadın mı?

Gülsen - Bıçağı buldum. Yemek kaynamış, altını kapatayım mı diye soracaktım..

Sıdıka - Çekil de kapat hadi..

Gülsen - Peki güzel anneciğim.. *(Pencereden çekilir.)*

Sıdıka - *(Hamdi'ye)* Önceden bunu söylesene. Bak, taksiye binmeyi, kurulup gezmeyi severim. Haftada bir beni deniz kenarına götüreceğine söz veriyor musun?

Hamdi - Haftada bir değil, ne zaman isterseniz..

Sıdıka - Öyleyse ben de kızımı sana veriyorum.. *(Gülsen soldaki pencereden görünür.)* Gel hadi gel, oralarda hoplayıp zıplayıp durma...

Gülsen - *(Servis kapısından girer. Annesini öper.)* Benim biricik anneciğim...

Sıdıka - Şımarma..

Arif - *(Seyfi'ye Sıdıka ile Gülşen'i gösterir.)* Şu küpelere bileziklere bak..

Seyfi - Anlaşılan onlar küpü çoktan bulmuşlar..

Kamber - Ben bekçiyim. Bulsalar haberim olurdu. Boş yere günahlarını almayın. Ölen kocası çalışkan adamdı, dünyanın malını bıraktı.

Ali - Bu hangi Yani'nin eviydi?

Arif - Kara Yani'nin..

Ali - Bir de Sarı Yani'nin bahçesini deneseniz..

Seyfi - *(Hamdi'yi gösterir)* Gelmiyor. Kim kazacak?

Ali - Ben varım. Nasıl olsa kahveyi kapattım.

Seyfi - Hay Allah razı olsun.. *(Çapa kürek, öte beriyi toplamaya başlarlar.)*

Arif - *(Ali'ye)* Bana bak, sen de bekârsın, bunun gibi.. *(Hamdi'yi gösterir.)* bulacağını bulup bizi yarıda bırakmak yok, ona göre..

Ali - Sen ava, ben kahveye..

Arif - Oldu..

Sıdıka - Neymiş o olan?

Arif - Gidiyoruz. Bir de Sarı Yani'nin bahçesini arayalım bakalım..

Kamber - Hah şöyle! Kırk yılın başı doğru bir iş yapın..

Sıdıka - Eh artık bizi unutursunuz..

Arif - Seni kim unutur? *(Yavaşça)* Hele şu gençleri baş göz edelim sıra bize de gelir..

Sıdıka - İnanayım mı?

Seyfi - *(İlgilenir)* İçime doğuyor. Az daha sabır.

Sıdıka - Kanal ne olacak?

Seyfi - Açacağız. Küp mutlaka Sarı Yani'nin bahçesinde...

Arif - *(Sıdıka'ya)* Senin payın pay, ortaklığımız ortaklık..

Seyfi - Hamdi ile Gülsen'in çeyizi, düğün giderleri bizden..

Letafet - *(Açık avlu kapısından telâşla girer)* Ay ne iyi. Talihim varmış, avlu kapısını açık buldum da girdim. Boşuna ön kapıyı çalıp sizleri yerinizden oynatmayayım dedim. Gülsen'im nerelerdesin? Hah, çok şükür gördüm. Elmasım, ay parçası, adı gibi güzel kızım, gel bakayım seni bir kucaklayayım. Bilsen ne sevindim ne sevindim, çok şükür falım çıktı, demek evleniyorsun?

Sıdıka - Hemen de nasıl duydun?

Letafet - Ben hemen duyarım. Her kapının arkasında kulağım vardır. Sen şimdi onu bırak da söyle. *(Sıdıka'nın kulağına)* Sana bir şey yok mu sana?

Sıdıka - *(Yavaşça)* Sus, karıştırma..

Letafet - *(Arif'e bakarak)* Anladım anladım. *(Yüksek sesle)* Ay damat da pek yakışıklı maşallah. Hiç alıcı gözle bakmamıştım. Gel gel gel bakayım şöyle, sen de benim oğlum sayılırsın, gel bakayım kolumun altına.. *(Bir koluna Gülsen'i öbürüne Hamdi'yi alır.. İkisini de yanaklarından öper. Gülsen'e)* Küpen, yüzüklerin her bir şeyin tamam vallaha. Düğününde ne takayım sana? Buldum, keşkeği ben kaynatırım.. *(Coşar)* Hem öyle bir kaynatırım ki tadan parmaklarını yer...

Arif -
Düş gören düş sevenler
Nanay bizde para pul
Düş dersen tümen tümen
Seyfi -
Şunun şurası ne ki?
Alt yanı bir at üç nal
Bulduk mu tamam kanal
(Hep beraber)
Bu oyun böyle biter
Sevgili seyirciler
Bütün düş severlerden
Size iyi geceler..

PERDE

Etiler, 1971
Düzeltmeler 1983-1992

BAKANI BEKLİYORUZ

(Yergisel güldürü, 2 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Gönül Çınla: Genç kız, hemşire
Doktor: İlçe Sağlık Merkezi Başdoktoru, kırklık.
Erkan Alkan: İlçede avukat, otuzunda.
Hatice Kocamaz: Odacı kadın, yaşlı, Rumelili.
Safinaz Şengezer: Yaşlıca, süsüne düşkün bir hasta.
Kaymakam: İlçe kaymakamı, kırkına yaklaşmış.
Kumandan: Candarma yüzbaşısı, otuzbeş yaşında.
Onbaşı: İlçe karakolundan bir onbaşı.
Mehmet Öksüz: Yaşlıca bir hasta.
Ramazan Topatan: İlçe halkından, ellilik bir Arnavutluk göçmeni.

(Olay 1950'lerde Urla Sağlık Merkezi'nde geçer. Dekor: Oyun sahnenin gerisini kaplayan çok büyük bir saatin önünde, bir yazı masası, üç dört iskemle, bir radyo, bir telefon, bir de hasta bakım yatağı ile oynanır. Solda bir pencere, sağda bir kapı vardır. Ayrıca saatin gerisinden de çıkılır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

SAAT 9.00

(Perde açıldığı sırada saat 9.00'u gösterir. Hemşire Gönül Çınla, pencerenin önünde, dışardan geçen biriyle işaretleşir. Davranışları çapkıncadır. Güler, dudağını hafifçe ısırır, işaret parmağı ile tehdit eder, başını iki yana sallar, geriye atar, tek ayağını dizinden bükerek kaldırır, indirir vb. Radyo açıktır. Yapmacıklı, tekdüze bir kadın sesi mayonezin nasıl yapılacağını anlatmaktadır.:.)

Radyodaki Ses - Evet sayın dinleyicilerim, ne yapacaktık? Hatırlayalım bakalım birer birer, ağzı oldukça geniş, oldukça de derin bir kâse alacaktık. Malzememizi hazırlayacaktık. *(Eylemlerin sonundaki bu "tık" ekleri kulak tırmalayacak kadar keskindir.)* Neydi hazırlayacağımız ilk malzememiz? Yarım kahve kaşığı un, biraz tuz, iki yumurta sarısıııı. Bunları kâsemize boşalttıktan sonraaaa başlayacaktık tahta bir kaşıkla çarpmayaaaa... *(Doktor, sağdan hızla girer. Radyoya doğru ilerler.)*

Doktor - *(Konuşmacının vurgularını öykünür)* Alacaktık, kıra-

caktık, çarpacaktık, tık tık tık, kadını hıçkırık mı tutmuş nedir? *(Öfkeli)* Biz de bu radyoyu kapayacaktık! *(Radyoyu kapatır)* Ne yapıyorsunuz orada?

Gönül - *(Doktora döner)* Mayonez tarifi dinliyordum..

Doktor - Pencereden mi? *(Pencereye yürür.)*

Gönül - Hiç de değil! *(Gerisinde kavuşturduğu elleriyle dışarıya git işareti verir.)*

Doktor - Kim o giden?

Gönül - *(Pencereye döner)* O mu?

Doktor - Başka kimse yok ki sokakta!

Gönül - Avukat Erkan Bey galiba..

Doktor - İyi ki gördüm! *(Seslenir)* Erkan Alkan! Erkan!

Gönül - Duymadı..

Doktor - *(Seslenir)* Erkan! Erkan Alkan! *(Söylenir)* Sağır kerata! *(Gönül'e)* Niye duymuyor? Hıh!.

Gönül - Siz çekilin... *(Doktoru pencere önünden çeker. Kendi dışarıya sarkarak seslenir)* Er-kan beyyy... *(Doktora)* Duydu, çağırayım mı?

Doktor - Çağırın, gelsin... Hıh!

Gönül - *(Pencereden gülerek el sallar, doktora)* Geliyor..

Doktor - Peki, siz işinize bakın, boş durmayın..

Gönül - *(İşaretlerini sürdürür)* Boş durmuyorum ki..

Doktor - Allah için! Hıh!

Gönül - *(Pencereden ayrılır, radyoya yaklaşır)* Siz sevmez misiniz?

Doktor - Erkan bey'i mi?

Gönül - *(Başıyla radyoyu işaret eder)* Mayonezi..

Doktor - Siz Erkan bey'i mayonezi falan bırakın da, bugün bu bomboş hastane ile ne yapacağız onu düşünün, hıh!

Gönül - Doldurması kolay..

Doktor - Nasıl?

Gönül - Siz o işi bana bırakın.. *(Erkan Alkan gerideki kapıdan*

girer. Deniz kılığıyladır. Şort giymiştir. Elinde mayosu ile havlusunu taşıdığı renkli çadır bezinden bir torba vardır.)

Erkan - Gönül hanım, günaydın! Nasılsınız bakalım? *(Elini uzatır)*

Gönül - Teşekkürler.. *(El sıkışırlar)*

Erkan - *(Güler)* hah hah hah! Siz teşekkür etmeyin ben edeyim. Bakın çağırdınız hemen geldim. Ha ha ha! Emriniz?

Gönül - Beni utandırıyorsunuz..

Erkan - Hayır utanmanız için söylemiyorum. Bilâkis son derece samimiyim.. *(Doktora)* Vay doktor, günaydın, sen de burada mısın? *(Gönül'ün elini bırakır)* Yahu az kaldı seni göremeyecektim..

Doktor - Günaydın!

Erkan - *(Doktorun elini sıkar)* Ne işin var yahu senin burada? Ha? *(Göz kırpar.)*

Doktor - Burası adliye değil, hastane.

Erkan - Hastane ama bugün pazar! *(Güler)* Ha ha ha! Yaaa! Yamansın vallahi doktor yaman! Değil mi Gönül Hanım? Ha ha ha! *(Elini çekmek ister)*

Doktor - Hıh! Pazarmış!. *(Erkan'ın elini bırakmaz)* Gel, otur.. *(Erkan silkinir, elini doktorun elinden kurtarır. Gönül'e döner.)*

Erkan - Eeee Gönül hanım, daha daha ne var ne yok bakalım? Bugün izinli değil misiniz? Bir yere gitmiyor musunuz?

Gönül - Görüyorsunuz işte! *(İç çeker)*

Erkan - Yazık! Çok yazık! Hayır, hayır olmaz bu! Siz aysınız, güneşsiniz, bu pazar günü burada kalıp dünyayı ışıklarınızdan yoksun bırakamazsınız! Kendi payıma ben isyan ediyorum bu haksızlığa.. *(Doktora)* Sen?

Doktor - *(Erkan'ı kolundan yakalar)* Otur da dinle..

Gönül - Müsaadenizle..

Erkan - Nereye? Aceleniz ne? Ne güzel konuşuyorduk.. *(Kolunu doktorun elinden kurtarmaya çalışır)*

Gönül - Hastalarımı dolaşmam lâzım..

Erkan - Ya hasta olmayan hastalarınız ne olacak?

Gönül - Çok derin konuşuyorsunuz! Avukat olduğunuz nasıl da belli..

Erkan - Hayır derin konuşmuyorum, açık konuşuyorum..

Doktor - Bırak şimdi derin konuşmayı, otur..

Gönül - Müsaadenizle..

Erkan - Bir dakika!

Gönül - Buyurun..

Erkan - Bilin ki beyazlar sizi çok açıyor!

Gönül - Çok naziksiniz, müsaadenizle!

Doktor - Bırak nezaketi birader, hıh, dinle..

Erkan - *(Gönül'e)* Durun!

Gönül - Evet?

Erkan - *(Kolunu doktorun elinden kurtarır)* Şu küçük kepiniz o kadar çok yakışıyor ki size..

Gönül - İltifat ediyorsunuz.

Doktor - Bırak şimdi iltifatı birader..

Gönül - Şimdilik Allahaısmarladık..

Erkan - *(İçli)* Güle güle! *(Gönül sağdaki kapıdan çıkar.)* Ahhh! Melek melek melek! O kep ne öyle? Sanki ipek saçlarına beyaz bir kelebek konmuş..

Doktor - Otur yahu!. Doğru dürüst bir merhaba de..

Erkan - Diyemem, yani afedersin oturamam, denize gidiyorum!

Doktor - *(Erkan'ı oturtur)* Otur! Denize de gidersin, derdimi dinle!

Erkan - Davan mı var? Hoş, olsa da olmasa da bugün birşey yapamam, adliye kapalı!

Doktor - Keşki davam olsa, dinle.. *(Doktorun tikleri tutar. İki gözünü birden sıkı sıkıya yumup açarak, sol omuzunu yukarı kaldırıp indirerek konuşur.)*

Erkan - *(Kalkar)* Şimdi dinleyemem! Akşama dönüşte dinlerim.. Hadi eyvallah! *(Sağdaki kapıya kadar yürür. Durur, geri döner.)* Bak, sana açık açık bir şey söyleyeyim mi? Şu senin hemşire adamakıllı bir kız! Dalgası falan var mı bunun?! *(Güler)*

Doktor - *(Tikleri tutar)* Ben hastanemde taşkınlık istemem!

Erkan - *(Masaya doğru yürür)* Sen ister iste ister isteme! *(Güler)* Ben açık adamım. Gizli kapaklı işleri sevmem. Aklımdan geçeni söylerim. Şunu bil ki kancayı attım. Hemşiren kurtulamaz elimden! Dalgasını malgasını dinlemem! *(Güler)*

Doktor - Bırak şimdi kanca atmayı, otur.. *(Erkan'ı yakalar)*

Erkan - Asıl sen beni bırak da denize gideyim..

Doktor - Gidersin dedik, hırtlık etme.. *(Oturtur)*

Erkan - Derdini merdini unut! Bu havada dert mi olur? Tam deniz havası bugün! Evin penceresinden şöyle bir baktım, ehhh Allah! Kuzu gibi kuzu! Sütliman. İnan olsun gel diyor karşıdan, vallahi gel diyor. *(Güler, fırlar)* Hadi eyvallah!

Doktor - *(Bırakmaz)* Otur! Hıh! Benim canım yok mu birader?

Erkan - *(Oturur)* Sahi sen ne duruyorsun burada?

Doktor - Bırak da anlatayım..

Erkan - Ne bekliyorsun yani bu sıcakta? Hem böyle kolalı gömlek, kravat, ceketle? *(Güler)*

Doktor - Bakanı bekliyorum!

Erkan - Hangi bakanı?

Doktor - Hıh! Bizim bakanı, sağlık bakanını..

Erkan - Bugün pazar. Ne işi var bakanın seninle?..

Doktor - İyi ki söyledin! Sanki ben bilmiyorum pazar olduğunu..

Erkan - Öyleyse bakan bilmiyor..

Doktor - Ben de biliyorum bakan da biliyor, ama geliyor işte! Aksi gibi de bugün kırk yılın başı kaymakamlar, kumandanlarla birlikte kıra, deniz kenarına gidecektik! Bizim hanım iki gündür mutfaktan çıkmadı, hep hazırlandı..

Erkan - İyi ya..

Doktor - Dinle! Dün gece yarısı bir telefon..

Erkan - Hastaya mı çağırdılar?

Doktor - Hıh! Ne hastası? Saat birbuçukla iki arası. Ben de hasta sandım önce. Baktım, telefonda bizim nöbetçi hemşirenin sesi..

Erkan - Gönül'ün mü?

Doktor - Gönül'ün..

Erkan - *(Keser)* Canım benim! Bülbül o, bülbül! Çağırsana bir daha duyayım şunun sesini.. *(Güler)*

Doktor - Dinle be birader! Bizim bakanın bu sabah teftişe geleceğini söylemez mi? Ondan sonra uyuyabilirsen uyu! Tekrar nasıl uyursun birader? *(Tikleri tutar)*

Erkan - Haklısın! Hasta olsa sabaha kadar ölmesin beklesin der uyursun ama, bakan bu.. *(Güler)*

Doktor - *(Dolaşır)* Üstelik teftişe geliyor! Hanımın keyfi kaçtı, benim keyfim kaçtı..

Erkan - Mutfakta zeytinyağlı dolmalar, börekler, tavuklar, irmik helvaları da hazır...

Doktor - Onlar nasıl olsa yerini bulur gene..

Erkan - Belli! *(Eliyle doktorun göbeğine vurur, güler.)* **(*)**

Doktor - Gerisini dinle. Ne diyordum?

Erkan - Hanımın keyfi kaçtı senin keyfin kaçtı..

Doktor - Kalktım giyindim ikiyi on geçe hastaneye geldim. Gerçi yok, yoktu yapılacak bir şey ama, ne yaparsın birader? Hıh! Gece yarısı sana telefon etseler de sabaha bakan teftişe geliyor deseler sen ne yaparsın yani? *(Tikleri tutar)* Sen hastaneye gelmez misin?

Erkan - Sen beni bırak, kendini anlat..

Doktor - Evet, nerede kalmıştık?

Erkan - Hastanede..

Doktor - Hastaneye geldim, baktım ortalıkta topu topu bir nöbetçi hemşire var..

Erkan - Gönül mü?

Doktor - Gönül.

(*) Erkan rolünü oynayacak oyuncu bu gülüşleri uygun gördüğü yerde tekrarlayacaktır.

Erkan - Canım benim! Adı bile başını döndürüyor insanın..

Doktor - Sözümü kesme, dinle.. *(Dolaşır)*

Erkan - Anlat..

Doktor - *(Durur)* Neredeydik?

Erkan - Ortalıkta..

Doktor - *(Yürür)* Hıh, baktım ortalıkta kimse yok! Bizim bekçi, dün izin istemişti, bugün kayınpederinin bağında sergi varmış, üzüm kesecekmiş, verdim. Bağ dediğin yılda bir sergisi olur, vermeyeyim mi? *(Durur)*

Erkan - İyi etmişsin, ver!

Doktor - *(Yürür)* İyi etmemişim ya neyse? Hıh! Bizim yardımcı doktor biliyorsun bekâr, evlenecek. Her cumartesi gecesini nişanlısıyla İzmir'de geçirir. O da genç, o da haklı. Çocuk ne yapsın yani? İnsan hayatta bir defa nişanlanır. Haftada bir nişanlısıyla buluşup eğlenmesin mi? *(Durur)*

Erkan - Eğlensin, canına değsin!

Doktor - *(Yürür)* Eğlensin dedim ben de, bıraktım İzmir'e gitsin.. *(Durur)*

Erkan - Doğru demişsin..

Doktor - Bu sefer pek doğru dememişim ya neyse.. Hıh! *(Yürür)* Bizim öbür iki hemşireden biri evli, zaten ona gece nöbeti vermeyiz. Öbürü de iki ay önce evlendi, onu da nöbetten çıkardık. Ne yapsın yani birader, kızcağız evlenmesin mi?

Erkan - Üzme canını doktor, hastanede kalsalar sanki ne olacak? Gene yatıp uyumayacaklar mı?

Doktor - *(Yürür)* İşin kötüsü bizim odacı kadın, aşçı, kalfa zaten geceleri hastanede kalmazlar..

Erkan - Kısacası hastalardan başka kimse kalmaz geceleri hastanede desene şuna..

Doktor - *(Durur)* Benim derdim de o birader. Hastanede doğru dürüst hasta da yok. Topu topu yaşlı bir kadın. Onu da hastane boş kalmasın diye taburcu etmiyoruz. Şimdi iş mevsimi, hasat mevsimi,

millet canı çıkacak olsa koşuyor bağına bahçesine. Kış olsa başı ağrıyan yatmak ister, onbeş yataktan boş yatak bulamayız. Aksi gibi bizim teftişler hep yaza rastlar.. Hiç değilse şu teftiş sırasında üç beş hastamız olsaydı hastanede.. *(Erkan'ı inceler)*

Erkan - Ne bakıyorsun öyle hiç görmemiş gibi yüzüme?

Doktor - Önemli değil, sonra söylerim..

Erkan - Yığınla lâf ediyorsun, sonrası ne? Söyleyeceksen şimdi söyle..

Doktor - Sen bu sabah aynaya baktın mı evde? *(Yerine oturur)*

Erkan - Neyim var? Bir yerimde bir şey mi gördün?

Doktor - Rengini beğenmedim..

Erkan - Ne gibi?

Doktor - Yüzün sarı..

Erkan - Benim mi yüzüm sarı?

Doktor - Gözüne çarpmadı mı?

Erkan - Geç Allahını seversen, güldürme beni..

Doktor - Benden söylemesi..

Erkan - Olabilir. Dün gece geç yattım, biraz da fazla kaçırdım..

Doktor - İnşallah ondandır..

Erkan - Başka neden olacak?

Doktor - Nene gerek, sen akşamları bundan sonra biraz erken yat, iki kadehi geçme, yaşamanı düzenine sokmaya bak..

Erkan - Sen kalk da aynada kendi yüzüne bak. Limon gibisin.

Doktor - Dedim ya ben uykusuzum..

Erkan - Öyleyse ben denizime gideyim, sen de yat uyu.. *(Kalkar)*

Doktor - *(Kalkar, Erkan'ın önüne geçer)* Nasıl uyurum birader? Teftişim var, sonunu dinle.. Otur..

Erkan - Sonu ne bunun?

Doktor - Nerde kalmıştık?

Erkan - Ne bileyim ben!

Doktor - Hah *(Yürür)* koskoca hastanede tek hasta. İki doktor, üç hemşire, aşçı, odacı, bekçi, yani bir alay insana tek hasta! Bir şey

değil bakan da bizi boş oturuyor, boşuna aylık alıyor sanacak. Hastaneye geldim ki ortalıkta bir Gönül, bir de ben. Neyse Allah razı olsun kumandandan.. *(Durur)*

Erkan - Kumandan hastanede miydi yoksa? Geceyarısı hastanede işi ne kumandanın? Ha, işi ne?

Doktor - *(Yürür)* Kumandan evindeydi. Baktım olacak gibi değil, kumandana bir telefon ettim. Arkadaş canlısı çocuktur. Allah razı olsun hemen uyandı, harekete geçti, bana açıkgöz bir candarma onbaşısı gönderdi.. *(Durur)*

Erkan - Ne yapacaktın candarma onbaşısını?

Doktor - Dinle! Onbaşıyı gönderdi mi?

Erkan - Gönderdi..

Doktor - Saat iki buçuktu. Ben de onbaşıyı gelir gelmez doğru bizim aşçı ile kalfanın evlerine gönderdim. Saat üçe on kala, onbaşı, aşçı ile kalfayı almış geldi. Geldi mi?

Erkan - Geldi!

Doktor - Ben de soluk aldırmadan aşçıyı hemşirelere, kalfayı odacı kadına, onbaşıyı da bu sefer bekçinin kayınpederinin bağına postaladım. Teftiş bu birader, kalksınlar gelsinler dedim. Demese miydim? *(Durur)*

Erkan - De! Ne diye demeyecekmişsin? Ağzın dilin var olsun..

Doktor - *(Yürür)* Galiba demeseydim daha iyi olurdu ya neyse.. Saat dörtte iki hemşire, odacı kadın, aşçı, bekçi, kalfa hastanedeydi. Kim kaldı eksik?

Erkan - Onbaşı..

Doktor - Onbaşıyı, teşekkür ettim, geri gönderdim. Kaç oldu saat..

Erkan - Dokuzu çeyrek geçiyor..

Doktor - Şimdi değil, dün gece. Ha, oldu dört..

Erkan - Bu saate kadar olanları hep böyle dakika dakika mı anlatacaksın?

Doktor - *(Yürür)* Az kaldı. Oldu saat dört. Sıvattım gelenlere kol-

ları. Aşçının, bekçinin, kalanın eline verdim kovaları. Hastane yıkandı, silindi, temizlendi, yatak yorgan çarşafları, örtüler değişti, sürahiler sabunlandı, kapı tokmakları, musluklar parlatıldı, oldu saat altı. Nasıl ortalık mis gibi kokmuyor mu? Kokla bak, kokla kokla kokla..

Erkan - *(Koklar)* Kokuyor..

Doktor - Oldu altı.. *(Gönül sağdaki kapıdan girer. Elinde gazeteler vardır. Erkan'a gülümser.)*

Erkan - *(Doktora)* Kısa anlatacağım diye sıkma kendini, bildiğin gibi anlat.. *(Gönül'e gülümser.)*

Gönül - Doktor bey gazetelerinizi getirdim..

Doktor - Siz neye zahmet ettiniz?

Gönül - *(Erkan'a bakarak)* Merak ettim, ne var ne yok bir göz atayım dedim..

Erkan - *(Gönül'e)* Ben de meraklandım doğrusu. Haberler nasıl?

Gönül - Bildiğiniz gibi..

Erkan - O halde iyi demektir..

Gönül - Orası sizin yorumunuza bağlı..

Erkan - Ben daima iyimserimdir..

Gönül - *(Doktoru işaretle)* Kötümserlere katlanamam..

Erkan - *(Doktoru işaretle)* Çekilmezler ki!.. Kim katlanır?

Gönül - Felâket olurlar..

Erkan - Boğarlar adamı, bunaltırlar..

Gönül - Hem de nasıl!..

Erkan - Durmadan kafa ütülerler..

Doktor - Neden söz ediyorsunuz?

Gönül - Gazetelerden!

Erkan - Evet! Gazeteler aynasıdır insanın. Her haber okuyanın huyuna göre tepki yaratır..

Doktor - *(Erkan'a)* Öyle olsun! *(Gönül'e)* Peki, masama bırakın..

Erkan - Doktor sen kötümser misin?

Doktor - Bırak şimdi kötümserliği birader.. *(Tiki tutar. Gönül gazeteleri yazı masasına bırakır.)*

Gönül - *(Doktor'a)* Bıraktım. Bana başka bir söyleyeceğiniz var mı?

Doktor - Teşekkür ederim..

Gönül - Müsaadenizle..

Erkan - Bir dakika..

Gönül - Buyurun..

Erkan - Şeyyy.. Sizinle görüşlerimizin son derece uyduğunu söylemek istiyordum..

Gönül - Beni her zaman şımartıyorsunuz..

Doktor - Bırak şimdi şımartmayı birader..

Erkan - *(Gönül'e)* Aramızda tamamlayalım bu konuyu..

Gönül - Fırsat olursa..

Erkan - Neden olmasın? Fırsatı yaratmak her zaman insanın elindedir..

Gönül - Acaba?

Erkan - Pek tabii..

Gönül - Demek bu konuda da iyimsersiniz?

Erkan - Ben daima iyimserim!

Gönül - Şu halde hastalansanız bile çabuk iyileşirsiniz..

Doktor - *(Şaşkın)* Nedir bu dedikleriniz Allahınızı severseniz?

Gönül - Karakterden söz ediyoruz..

Erkan - Ruhlar arasındaki birleşik yollardan. *(Gönül'e)* Ruhlar arasında öyle uçurumlar, öyle tepeler bazen de öyle gizli geçitler, labirentler, düzlükler var ki...

Gönül - Çok haklısınız..

Doktor - *(Erkan'a)* Bırak şimdi ruhu. Dinle, ne olmuştu?

Erkan - Saat altı!

Gönül - *(Erkan'a)* Müsaadenizle..

Erkan - Gene uğrayın Gönül hanım, Doktor beyin daha üç saatlik hikâyesi var..

Gönül - Herhalde görüşürüz.. *(Çıkar)*

Doktor - Evet, oldu saat altı.. *(Yürür)*

Erkan - *(Gönül'ün çıktığı kapıya doğru)* Bulunmaz kız! Peri, peri, üstelik de adamakıllı zeki, kültürlü..

Doktor - Öyledir. Saat altıda ne olur ne olmaz bir de kaymakama haber vereyim dedim..

Erkan - *(Kapıya doğru)* Vallahi doktor, gerekirse ben bu kızla evlenirim..

Doktor - Olur ya, belki kaymakamın da kendine göre yapılacak bir hazırlığı vardır. Telefon etmezsem sonra atlattı falan demeye kalkar, kırılır, gücenir. Etmeyeyim mi birader?

Erkan - Et!

Doktor - Ettim! Saat altıda kaymakamı telefonla uyandırdım..

Erkan - Eh artık kırılması gücenmesi için sebep kalmadı..

Doktor - Evet, ilkin bozuldu ama mahmurluğunu atınca memnun oldu..

Erkan - *(Terini siler)* Kardeşim ben bu kapalı yerde bunaldım. Bırak denizime gideyim.. *(Kapıya yürür)*

Doktor - *(Önler)* Sen bu kısacık gömlek, kısa pantolon, sandallarla terlersen ben ne yapayım?

Erkan - Hiç değilse kravatını çöz, ceketini çıkar.. Bana müsaade.. *(Hatice Kadın gerideki kapıdan girer)*

Hatice - Buyurun doktor bey..

Doktor - *(Erkan'a)* Çay mı içersin, kahve mi?

Erkan - Ne çay içerim, ne kahve! Sözünü çabuk biter. Denize gideceğim, yanıyorum. *(Gazetenin birini alır, yelpazelenir.)*

Doktor - Öyleyse çay iyi gelir. Harareti keser. Hatice hanım bize iki demli çay.. *(Ceketini çıkarır, bir sandalyenin arkalığına asar.)*

Erkan - Kravatını da çıkar..

Doktor - Hele dursun..

Hatice - Te şimdi doktor bey. *(Çıkar)*

Doktor - Neredeydik? Nasıldı durum?

Erkan - Kaymakam memnundu..

Doktor - Telefonu kapattım. Baktım saat altıyı on geçiyor. Has-

tanede yapılacak tek iş kalmamış, çıktım park kahvesine oturdum. Bakanı beklemeye başladım. Altıyı çeyrek geçe kumandan geldi. Altı buçukta kaymakam..

Erkan - Bakan?

Doktor - Bakan da geldi..

Erkan - *(Hayretle)* Ne zaman?

Doktor - Sekizde.

Erkan - Ne oldu geldiyse?

Doktor - Gitti!

Erkan - Daha ne istiyorsun birader? Allahtan belânı mı? Teftişi atlatmışsın işte. *(Saatine bakar)* Bak, şimdi saat dokuzu yirmi geçiyor. Madem saat tutuyorsun, hemen kaymakama telefon et, yirmiiki geçe kumandana, yirmiüç geçe de karına, buçukta alın çoluk çocuğunuzu, gidin gideceğiniz deniz kenarına, yüzün, dolmalarınızı böreklerinizi yeyin..

Doktor - Teftişi atlatmadım ki..

Erkan - Bakan geldi diyen sen değil misin?

Doktor - Geldi dedim ama gitti de dedim. Sırasıyla anlatıyorum, dinle! Neredeydik?

Erkan - Park kahvesinde!

Doktor - Kaymakam, kumandan ben park kahvesinde oturuyorduk..

Erkan - Çaylar nerede kaldı? Çaylar?

Doktor - Şimdi gelir. Saat sekizde bakanın makam arabası alanı döndü. Parkın önünde durdu. Kaymakam, kumandan, ben koştuk karşıladık. Bakan otomobilinden indi..

Erkan - Açık söyle! Sen demin kadına çayları geç getirmesini işaret falan mı ettin?

Doktor - Sen bizim bakanı hiç gördün mü?

Erkan - Senin gördüğün yeter..

Doktor - Oldukça genç görünüşlü, dinç adam. İyi de giyiniyor. Tiril tiril yazlık bir pantolon, besbelli İngiliz kumaşı. Kar gibi bir spor gömlek, gömlek de ya Fransızdı ya da İtalyan..

Erkan - Doktor ben ne İngiliz dinlerim ne İtalyan! Çayım geldi mi içer giderim ona göre..

Doktor - Bitiyor. Bakan şöyle park kahvesine doğru bir baktı. Havuz temizlenmiş, fıskiyenin keyfi yerinde, sakız ağaçları, akasyalar gölgeli, "Burası güzel yermiş!" dedi. Kaymakam tabii hemen anladı bakanın ne demek istediğini! "Bir çay emrederler mi beyefendi?" dedi. Bakan kabul etti. Oturduk. Çaylar geldi. Bakan bir cigara içecek oldu. Hemen fırladım yaktım. Daha ben kibriti söndürürken kalktı, gitti..

Erkan - Nereye?

Doktor - Çeşme'ye..

Erkan - Peki ya teftiş?

Doktor - Dönüşte edecek! *(İç çeker)* Offf of! *(Hatice kadın gerideki kapıdan girer. Çayları getirir.)*

Hatice - Te getirdim çaylarınızı...

Doktor - Önce misafire ver..

Hatice - *(Erkan'a)* Buyur be beyim..

Erkan - *(Çayını alır)* Eline sağlık.. *(Hatice doktorun çayını masasına bırakır, çıkar)*

Doktor - Gel de yanma!

Erkan - Ben sana çayımı bitirmeden dostça bir şey söyleyeyim mi doktor?

Doktor - Söyle!

Erkan - Boşuna of çekme!

Doktor - Ya ne yapayım? *(Tikleri tutar)*

Erkan - Evine git, yat uyu..

Doktor - Hıh! Gidemem birader..

Erkan - Öyleyse burada bir odaya çekil, yat.

Doktor - Yatamam! Birazdan kaymakamla kumandan gelecek..

Erkan - Ne diye?

Doktor - Bakanı bekleyeceğiz..

Erkan - Bakan Çeşme'de!..

Doktor - Çeşme'de ama öğleye varmaz döner..

Erkan - Dönmez!

Doktor - Döner. Kendi ağzıyla söyledi..

Erkan - İnanma!

Doktor - Nasıl inanmayayım? Koskoca bakan!..

Erkan - Çeşme ne yeri? Söyle, ne yeri?

Doktor - Yazlık dinlenme yeri.

Erkan - Sen bu kadar yıldır burada doktorsun. Sabah sekizde Çeşme'ye gidenin hiç akşam olmadan geri döndüğünü gördün mü?

Doktor - Sen bırak o gidenleri..

Erkan - Şöyle düşün, sen kendin sabah sekizde Çeşme'ye gidecek olsan akşam olmadan geri döner misin?

Doktor - Sen şimdi bırak beni..

Erkan - Bırakmam, söyle!

Doktor - *(Yavaşça)* Dönmem..

Erkan - Öyleyse bakan da dönmez! Düşünsene birader, sen dönmedikten sonra bakan niye dönsün? Sen cansan o da can. Ananın tek açıkgöz oğlu sen misin? Bakan da enayi değil ya.

Doktor - Döneceğim, dedi, uğrayacağım dedi..

Erkan - Ya ne desindi? Ben denize gidiyorum, siz de gidin mi? Adam niye bakan olmuş? Lâfını sözünü bilir elbet! Kalbiniz kırılmasın, gönlünüz olsun diye öyle söylemiştir...

Doktor - Hıh! Teftişe gitti, resmen gitti..

Erkan - Yaz günü Çeşme'ye giden denize gider, teftişe gitmez. Resmen denize girmeye gitmiş. Akşam yedide döner. Hadi, bana müsaade, siz de alın çoluk çocuğunuzu gidin gideceğiniz yere, akşam yediden önce burada olun..

Doktor - Ya öğleyin dönerse?

Erkan - Öyleyse beter ol! Otur bu cehennem sıcağında terleye terleye bakanını bekle.. Hoşçakal.. *(Elini uzatır. Doktor, Erkan'ın elini alır yüzünü dikkâtle inceler.)*

Doktor - Güle güle..

Erkan - Kaymakama, Kumandana, Gönül hanım'a bol bol selâm..

Doktor - Söylerim.

Erkan - Ne bakıyorsun gene öyle yüzüme? Manda trene bakar gibi?

Doktor - Düşündürücü..

Erkan - Ne bırakmıyorsun öyle elimi?

Doktor - Ellerin titriyor..

Erkan - Titreyen senin elin..

Doktor - Sık sık denize gidiyor musun?

Erkan - Her gün. Dengine getirirsem hem sabah hem akşam..

Doktor - *(Düşünceli)* Deniz de dokunmuş olabilir..

Erkan - Ne dokunması? Fil gibi iştahımı açıyor! Yatar yatmaz uyuyorum.

Doktor - Güneşte fazla kalıyorsan?

Erkan - Merak etme! Güneşle aram senden daha iyi..

Doktor - Bana güvenmeyebilirsin. Bir doktora görünsen fena olmaz.

Erkan - Hiç öyle bir niyetim yok! Uyu sen, uyu yavrum.. *(Doktorun yanağını okşar.)* Hele bir uyu, dünyayı böyle sararmış, titrek görmezsin! Hadi eyvallah!.. *(Erkan, geridekikapıya doğru ilerlerken, içeriye giren Gönül'e yol vermek için yana çekilir. Gönül, Erkan'a gülümsedikten sonra dışarıya seslenir.)*

Gönül - Buyurun Safinaz abla, içeriye geçin.. *(Erkan'ı kolundan tutar, yana çeker)* Siz biraz bekler misiniz?

Erkan - Beklemez olur muyum!.. *(Safinaz ile Hatice girerler.)*

Safinaz - *(Gönül'e)* Hay bir ömrün bin olsun senin! Dillerini seveyim. Sen de olmasan ben kime meram anlatırım bilmem ki? *(Hatice'yi hafifseyerek)* Bunlara mı? Allah yazdıysa bozsun. *(Yelpazelenir)* Of, ne sıcak böyle..

Hatice - Dışarısı daha sıcak! Ne sanırsın?

Safinaz - *(Ağır işitmektedir)* Ne? Ne cevher yumurtladın gene?

Hatice - Dışarısı daha sıcak dedim!

Safinaz - Sanki ben bilmiyordum! Sana mütalâanı soran oldu mu? Ne diye her iki lâfın arasından hop diye çıkıp duruyorsun? Sen benim hiçbir zaman muhatabım olamazsın onu bil! Hele şükür doktor beyi görebildim. Nasılsınız doktor bey paşacağım?

Doktor - *(Söylenir)* Hıh! Nasıl olacağım? Nasıl olduğumu ben bilirim..

Safinaz - *(Elini kulağına götürür)* Çok iyi, çok iyi, Allah daim böyle etsin.. *(Yelpazelenir)* Oh, piştim, piştim, piştim..

Doktor - Hayrola? Beni mi görmek istedin?

Safinaz - Doğrusu ben de sizi göremem sanıyordum ama gördüm işte. Ne de olsa bugün pazar. *(Odadakilere)* Nasıl unutmamışım değil mi pazar olduğunu? *(Doktor'a)* Ama siz çalışkansınız maşallah, üstelik hakikatlisiniz, insaniyetlisiniz...

Doktor - Eksik olma..

Safinaz - Siz de sağ olun! Ama ben artık bunaldım paşacığım, bunaldım. Sabrım tahammülüm kalmadı. *(Hatice'ye)* Yeter artık, yeter senden çektiğim, anladın mı? İllallah! *(Bir sandalyeye oturur)* Oh, hele biraz kendime geleyim..

Doktor - *(Hatice'ye)* Ne oluyor?

Hatice - Çıkmak istiyor..

Doktor - *(Öfkelenir)* Nasıl çıkmak? Ne gibi çıkmak? Nereye çıkmak? *(Safinaz, iyice duyamadığı konuşmayı izler, doktorun Hatice'yi azarladığını sanarak sevinir.)*

Hatice - Hastaneden çıkmak..

Doktor - Bugün mü? Bugün mü çıkmak?

Hatice - Bugün..

Gönül - *(Doktor'a)* Bir şey değil canım, her zamanki nöbetleri..

Doktor - Bugün nöbet olmaz! Bugün çıkamaz!..

Safinaz - Ben de olmaz dedim. Doktor bey varken karışamazsınız dedim..

Hatice - *(Doktor'a)* Söz dinlemiyor ki..

Safinaz - *(Hatice'ye)* Sussana sen. Benim ağzım dilim yerinde çok şükür. Lügatim de herhalde seninle kıyaslanamayacak kadar zengindir. Herhalde meramımı kendim senden daha iyi naklederim. *(Doktor'a)* Bugün bey oğlum, bugün paşam, bugün..

Doktor - *(Bağırır)* Niye?

Safinaz - Niyesi var mı a iki gözüm doktorcuğum? Bu kadar zaman size yük olduğum yetmez mi? Sağ olun var olun, ama yetsin artık. Ben de çıkayım şöyle bir hava alayım, havalanayım dedim.

Hatice - *(Doktor'a)* Hastanenin bahçesi dar mı gelmiş?

Doktor - *(Yüksek sesle)* Koskoca bahçemiz var, çık havalan..

Safinaz - Ah o bahçe! Benim de yüreğimi kaldıran o ya. Gördükçe evimin avlusundaki bahçem aklıma geliyor, saksılarım, çiçeklerim aklıma geliyor. Allah bilir bu sıcaklarda ne oldular? Soldular mı, kurudular mı? Gideyim bir dolaşayım, saksılarıma, çiçeklerime biraz su vereyim, hem onlar sulansın, hem içim rahatlasın..

Hatice - *(Doktor'a)* Tam gününü bulmuş çiçek sulayacak!..

Doktor - *(Yüksek sesle)* Bula bula bugünü mü buldun?

Safinaz - Bugünün nesi var bey oğlum? Mis gibi gün. Pırıl pırıl gün. Çiçeklerim hep aklımda benim. Her gün aklımda ama bugün dayanamadım artık. Bana hararet basınca çiçeklerime de basmıştır dedim. *(Yelpazelenir)* Of, piştim piştim piştim.. *(Doktor'a)* Çiçeklerim, bir de kedim var topu topu bu dârı dünyada. *(Erkan'a)* Aylardır hastanedeyim beyefendi oğlum. Arada bir sağ olsun doktor bey müsaade eder de çıkar çiçeklerimi, kedimi yoklarım. Hiç beni kırmaz eksik olmasın.. Kedim büsbütün dert oldu içime. O garibi ben olmayınca kim doyurur? Kim içeri alır? *(Doktor'a)* Bütün çiçeklerimi sulayıp kedimi doyurayım, kısmetse yarın sabah gene döner gelirim.. *(Erkan, Safinaz'a başıyla hak verir.)*

Hatice - *(Erkan'a)* Yarın sabah dönüp gelmesi doktor beyin pek tasasıydı sanki...

Erkan - *(Hatice'ye, başıyla doğrulayarak)* O da var ya...

Doktor - *(Erkan'a)* Hasta bize bugün lâzım birader. *(Safinaz'ı göstererek)* Biz bu hanımın bunca zaman ne diye kahrını çektik?

Erkan - Elbette!

Safinaz - Eh, ben gideyim artık.. *(Kalkacak olur)*

Doktor - Doğru yatağına!

Gönül - *(Safinaz'a)* Duydun mu?

Safinaz - *(Doktor'a)* Beni yatırıp da ne yapacaksınız doktorcuğum?

Doktor - Yatırmazsak ne yapacağız?

Erkan - Hastane boş mu kalacak?!

Hatice - Üstelik de bugün?

Safinaz - Siz de dinlenirsiniz paşazadem. Toptan bir tatil yaparsınız.. Hepinizi yorduğum yeter. *(Erkan'a)* Buraya bir girdi mi bir daha kolay kolay çıkamıyor ki insan!

Erkan - Doğru!

Safinaz - Evimde kedim var, çiçeklerim var..

Doktor - *(Yüksek sesle)* Bütün derdin bu mu?

Hatice - *(Doktor'a)* Onun derdi başka doktor bey..

Safinaz - *(Hatice'ye)* Başka ne derdim olacakmış benim?

Hatice - İşine gelmedi mi nasıl da duyar.. *(Safinaz'a)* Çiçeklerin, kedin senin umrunda mı?

Safinaz - *(Doktor'a)* Madem açtı söyleyeyim öyleyse. Neydi evlâdım o dün geceki patırdı gürültü? Lâf yetiştirmeyi, adam çekiştirmeyi hiç sevmem ama kendisi arandı. Saat iki miydi, üç müydü neydi? Horozlar ötmemişti daha. *(Hatice'yi gösterir.)* Bu hatun gece yarısı yatağımdan ite kaka kaldırdı beni! Neymiş, çarşaflarımı değiştirecekmiş! *(Erkan'a)* Lâf! Gündüzlere ne oldu? Torbaya mı girdi? Uykusu kaçmış anlaşılan. Benim de uykumu kaçırdı. İnan olsun ardından sinirimden olacak gözümü bile kırpmadım..

Hatice - *(Erkan'a)* Dün gece uyumayan bir o mu? Dün gece kim uyudu? Ben evimden fenerle kalktım geldim..

Erkan - *(Gönül'e)* Elektrikler sönmüş müydü?

Gönül - Tabii..

Doktor - Bırak şimdi elektrikleri birader! *(Safinaz'a)* Dün geceyi unut sen Safinaz Hanım.. *(Safinaz kulağını doktora çevirir.)* Dün

geceyi unut! Dün gece öyle bir geceydi! Bu gece patırtı olmaz, rahat rahat uyursun. Bu gece hepimiz mışıl mışıl uyuruz..

Safinaz - Ben uyuyamam! Benim aklım çiçeklerimde, kedimde...

Hatice - Altınlarımda, paralarımda desene açık açık! *(Erkan'a)* Gidecek bakacak, altınları gömdüğü yerde mi değil mi? Hangi taşın altındaysa çıkarıp havalandıracak. *(Doktor'a)* Siz onun ağlamasına sızlamasına kanmayın doktor bey! Altın kumkuması o! Gün görmedik sarı liralar hep onda..

Safinaz - Büyük Allahım sen kulunu kuru iftiradan, böyle kara yüreklilerin kem sözlerinden koru! Altın ne arasınmış bende? Benim gibi kimsesiz garip kadında? *(Kurumlanır)* Bir vakitlerdi o! *(İç çeker)* Gençlik güzellik günlerimdi! Yedirdim, hep yedirdim, yüzüme güleni ihya ettim, sağa sola saçtım savurdum. Sonunda bu hallere düştüm işte. Param olsa hiç hastane köşelerinde kalır mıyım? *(Hatice'yi işaretle)* Çeker miyim böyle çenesi düşüklerin iğneli lâflarını? *(Erkan'a)* Neden çekeyim?

Erkan - *(Hatice'ye)* Neden çeksin?

Hatice - Pintiliğinden! Bedava tıkınıyor, hastanenin yatak çarşaflarını yüz havlularını eskitiyor, hepimize de çektireceğini çektiriyor! Yedirmişmiş! *(Safinaz'a)* Bir de yediklerini saysan sen!

Safinaz - Benim saçıp savurduklarını aklımda mı?

Hatice - Aklında kalanları say!.

Safinaz - Küstaha bak! Üstünden bu kadar zaman geçmiş, bu yaşıma kadar kimse bana hesap sormamış, kalkmış odacı Hatice Hanım soracak! *(Odadakilere)* Onların hepsi mazi, hepsi hayal..

Erkan - Hepsi zaman aşımına uğramış..

Hatice - Yedireni bulsa şimdi bile yer!

Safinaz - Yemişsem fena mı etmişim? Canıma değsin!. Değil mi bey oğlum?

Erkan - Çok iyi etmişsin!

Doktor - Anlaşıldı Safinaz Hanım, ne yemişsen yemişsin, orası bizi ilgilendirmez.. *(Gönül'e, ciddi)* Eveeeeet, Safinaz Hanım'ın so-

rununa bir çare bulalım? *(Doktor, bir hastalığın bulguları üstünde çalışıyormuş gibi düşünceli bir havaya girer.)*

Gönül - Evine bir adam gönderseniz?

Doktor - Nasıl dediniz?

Gönül - Yani, evine birini gönderseniz...

Doktor - *(Gene anlayamaz)* Ne diye?

Gönül - Çiçeklerini sulasın..

Doktor - *(Danışır gibi, Erkan'a)* Ne dersin?

Erkan - Kedisini doyursun..

Doktor - *(Önemle)* Evet! Bu olur! Bu mümkün! Buna benim de aklım yatıyor! *(Safinaz'a)* Anahtarın nerede?

Safinaz - Ne olacak?

Doktor - Çiçeklerini sulatacağız, kedini doyuracağız.. Nerde?

Safinaz - Söyleyemem!

Doktor - Neden?

Safinaz - Bir kere yerini öğrenirlerse bir daha saklayamam..

Hatice - Kaçın kurası o. Anahtar verecek göz var mı onda?

Doktor - *(Hatice'ye)* Size henüz düşüncenizi sormadım! *(Gönül'e)* Evet? Başka bir çare arayalım? *(Gönül, Erkan, doktor gruplaşırlar. Konuşmaları tartışma şeklini alır, çabuklaşır, bazen duyulur bazen duyulmaz.)*

Gönül - Bir iki saat izin verseniz?

Erkan - Hattâ akşama kadar..

Doktor - Akşama kadar mı? Bir iki saat mi?

Gönül - Bence iki saat..

Erkan - Bence akşama kadar..

Doktor - Ya teftiş?

Erkan - Ne olur?

Doktor - Yetişemez..

Gönül - Yetişir..

Erkan - Akşama kadar olsa..

Doktor - Hadi canım..

Erkan - Gene yetişir..

Doktor - Kaçırır..

Erkan - Kaçırmaz!

Gönül - Kaçırır.. *(Safinaz, doktorun masası üstünden çocuklarının çerçeveli fotoğrafını alır. Hatice, çerçeveyi Safinaz'ın elinden kapar, yerine koyar.)*

Doktor - Kaçırır!

Erkan - Teftiş olmaz bugün..

Doktor - Nasıl olmaz?

Erkan - Bakan vakit bulamaz..

Doktor - Yani gelemez mi diyorsun..

Erkan - Yüzde yüz..

Doktor - Biz ne bekliyoruz öyleyse burada?

Erkan - Onu ben bilemem, kendin bilirsin..

Doktor - Ben de bilemem!

Gönül - Bence bir saat içinde yanında birisiyle gidip gelmeli... *(Saatine bakar. Aynı anda alışkanlıkla Erkan'ın nabzını yakalar.)* Şüpheli..

Erkan - *(Bileğini kurtarır)* Hiç de değil!.

Doktor - Deneyelim.. *(Sesini yükseltir)* Safinaz Hanım, dinle!

Safinaz - *(Elini kulağına götürür)* Dinliyorum...

Doktor - İşini bir saatte bitirip dönebilir misin?

Safinaz - Zuhurata bağlı..

Doktor - Yanına bir adam veririz, çiçeklerini sularsınız, kedini doyurursunuz, dönersin.. Zuhuratı ne?

Safinaz - Ben de canım, a doktor. Şöyle çıkmışken bir iki komşunun kapısını çalıp hatırını sormayayım mı? Hele hastanede bizim Avcı Mehmet Efendi'nin bu kadar yardımını gördüm. Nesi var nesi yok yoklamayayım mı? Zaten hasta mı değil mi diye merak içindeyim..

Gönül - Mehmet Efendi daha geçen gün uğrayıp aradı ya seni..

Safinaz - Geçen gün dediğin bugüne üç gün oldu hanım kızım. Mehmet Efendi yalnız kimsesiz bir adam. Bir bardak su vereni yok. Hiç hasta olmasa, üç gün geçer de bana görünmez miydi?. Şimdi arama sırası bende. Gidip görsem iyi olur...

Hatice - *(Doktor'a)* Dün akşam gördüm. Mehmet Efendi turp gibi..

Doktor - *(Safinaz'a)* Bak Mehmet Efendi'yi dün akşam görmüş, turp gibiymiş..

Safinaz - Nerde görmüş?

Hatice - Kapısının önünde! O uyuz köpeğini bacaklarının arasına almış, kenelerini ayıklıyordu..

Safinaz - O köpek uyuz değil zağar..

Hatice - Neresi zağarmış o uyuzun?..

Safinaz - Mehmet Efendi avcı olunca köpeği zağar olur..

Doktor - Anlaşıldı. *(Gönül'e)* Evet, Gönül hanım bu durumda ne düşünüyorsunuz? *(Doktor, Gönül, Erkan yeniden gruplaşırlar. Aralarında hızlı bir tartışma başlar..)*

Gönül - Bilmem ki?

Doktor - İlle de çıkmak istiyor.

Gönül - Pek yalnız kaldı.

Erkan - Bırakmazsın olur biter..

Doktor - Yapamam..

Erkan - Neden?

Doktor - Kalkar bakana şikâyet eder..

Gönül - Bir pot falan kırar..

Doktor - Hastanede gönlüyle kalmalı..

Erkan - Evet, bu nokta önemli..

Doktor - Eveeeet?

Gönül - Güç bir durum?

Erkan - Buldum!

Doktor - İşe yarar bir şey mi?

Erkan - Muhakkak..

Gönül - Hemen söyleyin..

Erkan - Mehmet Efendi'yi hastaneye yatırabilir misin?

Doktor - Kolay!

Gönül - Zaten zorla çıkardık..

Erkan - Hemen yatırt..

Doktor - Ya çiçekleri? Kedisi?

Erkan - Sen orasını bana bırak. *(Safinaz'a)* Hanım Sultan..

Safinaz - Buyur beyzadem..

Erkan - Karar verildi!

Safinaz - Hayırdır inşaallah..

Erkan - İstersen hemen, buradan çıkıp gidebilirsin..

Safinaz - Ömrünüze bereket. Allah cümlenizden..

Erkan - *(Keser)* Çiçeklerini sula, kediyi doyur ama, Mehmet Efendi'yi arama..

Safinaz - Niye? Bir mahzur mu var? Başına bir şey mi gelmiş?

Erkan - Hasta!

Doktor - Birazdan hastanede olacak!

Gönül - Yani boşuna yorulma..

Safinaz - *(Hatice'ye)* Bir de iyi diyordun..

Erkan - İyiydi hastalandı..

Doktor - Bir süre müşahade altına alacağız..

Safinaz - Pek merak ettim. Nesi var?

Erkan - *(Çabuk çabuk)* Normokromo tip iper asteniden mütevellit renal enfeksiyon..

Safinaz - Anlayamadım, Türkçe söyle..

Erkan - Hastalığın henüz Türkçesi yok. Yani Türkiye'de henüz görülmemiş bir hastalık..

Safinaz - Vah vah vah! Ne olacak şimdi?

Erkan - Nuhai şevkisi şakkı rolandosu gözden geçirilecek, amudu fukarası zenginleştirilip murdar iliği temizlenecek.. Zor iş!

Safinaz - Zavallı Mehmet Efendi'nin başına gelenler...

Erkan - Belki de ameliyatı icap ettirir. Kaval kemiği iyi çalmıyor. Yarar bir iki delik açarız, sonra alçıya alır kaynatırız...

Safinaz - Ay ay ay!..

Doktor - *(Erkan'a)* Neler söylüyorsun?

Erkan - Şahsi teşhisimi. İstersen sen de kendininkini söyle. Na-

sıl olsa aramızda bir anlaşmaya varırız.. *(Safînaz'a)* İşte böyle! İstersen çık, istersen kal, Mehmet Efendi'ye belki de bir yardımın dokunur..

Safinaz - Başa gelen çekilir, ne yapayım, kalayım bari..

Erkan - Aferin..

Safinaz - Yatacağı yatağın yastıklarını kabartırım hiç olmazsa..

Erkan - Acele et!

Safinaz - Hemen giderim.. *(Çıkarken durur. Gönül'e, Erkan'ı gösterir)* Buraya yeni mi geldi?

Gönül - Bu sabah..

Safinaz - Pek bilgili bir doktora benziyor. Pek kanım ısındı. *(Erkan'a)* Doktor bey oğlum, beni de bir görsen olmaz mıydı?

Erkan - Olmaz olur mu? Göreceğim elbet..

Safinaz - Her yanımı iyice bir dinlesen, gözden geçirsen..

Erkan - Üstünkörü muayene etmek âdetim değildir. Şikâyetlerini bir bir dinlerim..

Safinaz - Benim asıl derdim kordonlarımdan.. *(Kasıklarını tutar)* Kordonlarıma bir çare bulan olmadı bugüne kadar..

Erkan - Ben bulurum..

Safinaz - Allah razı olsun..

Erkan - Nesi var? Uzun mu?

Safinaz - Düşüktür..

Erkan - Kolay! Kaldırırız. Uzun olsaydı kısaltırdık..

Safinaz - *(Gönül'e)* Ay ne tatlı dilli doktor bu böyle. Bekâr mı?

Gönül - Öyle görünüyor..

Safinaz - *(Erkan'a)* Gençliğimde hep düşük doğurdum ondan mı acaba?

Erkan - Ondan da olur..

Safinaz - *(Gönül'e)* Nasıl da hemen bildi! *(Erkan'a)* Ondan olacak!

Erkan - Olmayabilir de..

Safinaz - Başka neden olur?.

Erkan - 67 nedeni var..

Safinaz - *(İyi duymaz)* Altı yedi mi?

Erkan - Altmışyedi. Belki de daha vardır. Şimdilik tıbbın tespit edebildiği bu kadar..

Safinaz - Benimkisi neden acaba?

Erkan - Organizma dokularının kategorik kondisyonu benim için henüz meçhul! Laboratuvar incelemelerinin kesin sonuçları ayağıma gelmezse ben laboratuvara gidemem! Bulguları spesifik olarak değerlendirmeliyim..

Safinaz - Olur! Sen nasıl bilirsen öyle yap! *(Gönül'e)* Ay, pek keskin Maşallah! *(Erkan'a)* Göreceksin yani, öyle mi?

Erkan - İyice! Hadi git yat, fazla dolaşma..

Safinaz - Ağzın dilin var olsun.. Unutma da hemen gel olur mu?

Erkan - Ben zamanımı bilirim..

Safinaz - *(Gönül'e)* Neden evlenmemiş acaba? *(Çıkacak olur)* Göğsümün burasında bir sertlik var. *(Erkan'a döner)* Aklıma gelmişken onu da bir sorayım.. *(Sağ memesini tutar)*

Erkan - Onu da görürüz..

Safinaz - Bir ellesen hemen anlarsın. Elle bak, gel elle..

Erkan - Böyle ayak üstü ellemekle hiçbir şey anlaşılmaz. Sen hele yatağına git yat..

Safinaz - Ne zaman geleceksin?

Erkan - Akşama doğru..

Safinaz - Ben hep yatağımdayım. Hoşçakalın.. *(Çıkarken tekrar döner)* Bana başka bir diyeceğin var mı doktor?

Erkan - Perhizine dikkât et..

Safinaz - Zaten yediğim içtiğim ne ki?

Erkan - Cigara içiyor musun?

Safinaz - Çok çok günde üç beş tane..

Erkan - Hiç içme!

Safinaz - Gayret ederim..

Erkan - Çay kahve?

Safinaz - Çay neyse ama kahveye dayanamam..

Erkan - Dayan! Uykuların nasıl?

Safinaz - Şöyle böyle?

Erkan - Düzelmeli! Akşamları uykun gelir gelmez yat, uykun gelmeden yatma, sabah uyanır uyanmaz kalk..

Safinaz - *(Gönül'e)* Nasıl da bildi? Hakikaten de uykum gelmeden yatarsam uyuyamıyorum.. *(Erkan'a)* Başka doktorcuğum?

Erkan - Başını serin tut, ayaklarını sıcak..

Safinaz - Eskiler de hep öyle derler..

Erkan - Bu kural Hipokrat'tan beri değişmemiştir..

Safinaz - De Allah'ını seversen de! Maneviyatım iyiden iyiye düzeldi. Bundan sonra inan olsun dediklerinin hiçbirinden dışarı çıkmam..

Erkan - Sıcaklardan şikâyetçi misin?

Safinaz - Onu da bildin!

Erkan - Güneşte fazla dolaşma. Bol bol iç, bol bol terle.

Safinaz - Çaya kahveye de müsaade etmedin, ne içeyim?

Erkan - Su, gazoz, ayran, süt, limonata, şerbet, ıhlamur, elinin altından bardağı eksik etme..

Safinaz - Şerbet olsa içerdim ama..

Erkan - Olur.. *(Hatice'ye)* Hatice hanım..

Hatice - Buyur..

Erkan - Kilerde vişne reçeli var mı?

Hatice - Olacak..

Erkan - *(Ciddi düşüne düşüne, önemli bir formül anlatıyormuşçasına)* Efendiiiim? Evet, oldu! Safinaz hanım'a sabah, öğle, akşam yemeklerinden birer saat sonra, yani iki yemek arasında, bir de gece yatmadan yarım saat önce, yattıktan yarım saat sonra da olur; birer bardak şerbet vereceğiz. Bir bardak suda, bir çorba kaşığı reçeli yavaş yavaş sulandırırsınız, içine küçük bir parça buz, olur.. *(Safinaz'a)* Hadi bakayım, bundan sonra sıcaklık vız gelir sana..

Safinaz - Ah bayıldım ben bu doktora bayıldım! Şerbete de hiç dayanamam..

Erkan - *(Doktor'a)* Ne duruyorsun?

Doktor - Anlamadım?

Erkan - Hastayı götürüp yatırsana..

Doktor - O yerini bilir..

Erkan - Nene gerek, göz kulak ol, vazgeçmesin!

Doktor - Bir o eksikti.. *(Safinaz'a)* Hadi.. *(Doktor, Safinaz, Hatice çıkarlar, Gönül de çıkarken)*

Erkan - Gönül hanım..

Gönül - Buyurun..

Erkan - Siz biraz kalın..

Gönül - Vallahi adamakıllı doktor kesildiniz..

Erkan - Gönül hanım!

Gönül - Evet?

Erkan - Belki de çok yakında bir daha hiç görüşmemek üzere ayrılacağız..

Gönül - Bir yere mi gidiyorsunuz?

Erkan - Ben denize gidiyorum, fakat siz!.

Gönül - Nereye gidiyorum?

Erkan - Ankara'ya..

Gönül - Ankara'da işim ne?

Erkan - Sağlık Bakanı sizi görürse burada bırakmaz..

Gönül - Ankara'ya mı aldırır?.

Erkan - Hemen!

Gönül - Ben Ankara'ya gitmek istiyor muyum bakalım?

Erkan - İstemiyor musunuz?

Gönül - İstemiyorum!

Erkan - Demek istemiyorsunuz?

Gönül - Elbet istemiyorum!

Erkan - Neden istemiyorsunuz?

Gönül - Şimdilik söyleyemem!

Erkan - Yoksa sizi burada tutan biri mi var?

Gönül - Belki de..

Erkan - Kim?

Gönül - Neden bu merakınız?

Erkan - Bir nedeni olmalı elbet..

Gönül - Nedir o?

Erkan - Şimdilik söyleyemem!.

Gönül - Öyleyse ben de söyleyemem!

Erkan - Yardımcı doktorunuz mu?

Gönül - Allah göstermesin! *(Yüz buruşturur)* Iıı!

Erkan - Yakışıklı çocuk.

Gönül - Farkında değilim..

Erkan - Her gün berabersiniz..

Gönül - Gene de değilim işte! Zorla mı?

Erkan - İnanayım mı?

Gönül - Neden inanmayasınız?

Erkan - Neden inanayım?

Gönül - Önce nişanlı!

Erkan - Sonra?

Gönül - Bugün hastanede değil, demek ki her gün beraber değiliz..

Erkan - Ama yarın hastanede olacak!

Gönül - Olsun! Ben doktorları sevmem ki..

Erkan - Kimleri seversiniz?

Gönül - Erkek olsam dünyada doktor olmazdım..

Erkan - Ne olurdunuz?

Gönül - Avukat! Ne güzel, zayıfları savunmak, hak aramak, gerçekleri dile getirmek! Dava dinlemeye bayılırım..

Erkan - Sizi hiç adliyede görmedim..

Gönül - Sinemada, filmlerde, tiyatroda! Avukatların savunma sahneleri müthiş sarar beni! Durduğum yerde duramam...

Erkan - Güzel ama ne yazık ki bakan sizi Ankara'ya aldıracak..

Gönül - Ne biliyorsunuz bakanın beni Ankara'ya aldıracağını?

Erkan - Ben bakan olsam aldırırım..

Gönül - O vakit siz nerede olursunuz?

Erkan - Bakan olduğuma göre Ankara'da..

Gönül - İyi ama siz bakan değilsiniz ki, burada avukatsınız..

Erkan - Ben de ona yanıyorum ya işte!. *(İç çeker)*

Gönül - Eh! *(İç çeker)* Siz bakan olursanız ben de Ankara'ya gelmek isterdim belki de..

Erkan - Şimdi burada avukatım diye mi Ankara'ya gitmek istemiyorsunuz?

Gönül - Kimbilir? Belki de...

Erkan - Allahım! *(Gönül'ün ellerine sarılır)* Neler duyuyorum..

Gönül - Evet, sizi dinliyorum?

Erkan - Mutluyum, çok mutluyum!

Gönül - Sadece o kadar mı?

Erkan - Siz mutlu değil misiniz?

Gönül - Daha bir şey söylemediniz ki!..

Erkan - Sarhoş gibiyim, başım dönüyor, bulutların arasında yürüyorum!

Gönül - Benimle ilgisi ne bu sözlerin?

Erkan - Sizi seviyorum!

Gönül - Avukat değil misiniz? Kolayca söyleyiveriyorsunuz!

Erkan - Hayır! Gerçekleri dile getiriyorum!.

Gönül - İnanmıyorum!

Erkan - Neden? Niçin? Niye?

Gönül - Beni bırakıp denize gideceğinize göre..

Erkan - Önünüzde diz çökebilirim, kendimi ayaklarınıza atabilirim, söyleyin, ne yapayım sizin için?

Gönül - Denize gitmeyin!

Erkan - Gitmiyorum! Başka?

Gönül - Hastalanın!

Erkan - Aksi gibi hiç hasta olmam!

Gönül - Bugünlük olun..

Erkan - Ne olur hasta olursam?

Gönül - Hastanede kalırsınız, size ben bakarım..

Erkan - Olurum! *(Kuşkulu)* Olurum ama nasıl?

Gönül - Hâlâ sarhoş gibi misiniz? Başınız dönüyor mu?

Erkan - *(Gönül'ün ellerini tutar)* Ahh! Hem de nasıl!

Gönül - O kadarı yeter!

Erkan - Bana siz bakacaksınız ama..

Gönül - Elbette! Başkasına bırakır mıyım?

Erkan - *(Diz çöker, yüzünü Gönül'ün ellerine gömer)* Hastayım öyleyse. Senin hastanım! Ellerinde ölsem razıyım.. *(Doktor sağdaki kapıdan girer)*

Doktor - Ne oluyor? Nedir söz konusu?

Gönül - Erkan bey hastalandı..

Doktor - Ben söylemiştim..

Gönül - O da kabul etti..

Doktor - *(Eliyle Erkan'ın çenesini tutar kaldırır)* Neyin var? Neler duyuyorsun?

Erkan - Neler duymuyorum ki?

Doktor - *(Erkan'ın göz kapaklarını yoklar)* Evet? Şikâyetleri neler?

Gönül - Gözleri kararıyor, başı dönüyor..

Erkan - Bulutların arasında yürüyorum..

Doktor - İyi! Çok iyi! Söyledim ama dinlemedin! *(Gönül'e)* Yatıralım, hemen yatıralım..

Erkan - Yanımda çamaşırım, pijamam yok..

Doktor - Hastaneden veririz, bizde hepsi var.. Gönül hanım hemen yatırsın seni..

Erkan - Diş macunum, fırçam..

Doktor - Aldırırız..

Erkan - Koğuşta yatmam..

Doktor - İki yataklı bir odamız var. Gönül hanım onu açsın.. *(Gönül'e)* Erkan Bey'le siz meşgul olun..

Erkan - Evet, ôlsun..

Gönül - *(Doktor'a)* Ne verelim?

Doktor - Önce iyice terletin! Elektrikle! Vücut bütün toksinlerini atsın..

Gönül - *(Not eder)* Evet?

Doktor - Yatırır yatırmaz kuvvetli bir müshil! Bağırsaklar iyice boşalsın..

Gönül - *(Not eder)* Evet?.

Erkan - Müshil istemem!

Doktor - Müdahale yok! *(Gönül'e)* Öğle yemeğinde yalnız sıcak bir çorba..

Erkan - Çorba sevmem!

Doktor - İyi gelir, iyi gelir..

Erkan - Öğle yemeğinde soğuk bir şey isterim..

Doktor - Görevime karışmak yok..

Erkan - Müshilden vazgeç..

Doktor - İyi gelir! Hepsini söker atar. İçinde ne birikmişse alır götürür, düzelirsin..

Gönül - Doktor bey ne derse peki deyin..

Erkan - Demezdim ama..

Gönül - Teşekkür ederim..

Doktor - *(Gönül'e)* Yatırın, hemen yatırın, sonra da dediğim gibi..

Gönül - Merak etmeyin..

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

SAAT 10.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat 10.00'u gösterir. Kaymakam, Doktorun masasında gazete okumaktadır. Erkan Alkan, hasta kılığıyla muayene masasına uzanmıştır. Doktor, beyaz gömleğini giymiş, din-

leme aygıtını takmış, Erkan'ın tansiyonunu ölçer. Gönül Çınla, Doktora yardım eder. Doktor, tansiyon ölçeğini pompalar, göstericiye bakar, yüz buruşturur..)

Erkan - Ne oldu? Nesini beğenmedin?

Doktor - Yok bir şey!

Kaymakam - Kaç?

Doktor - Göreceğiz.. *(Ölçeği pompalar)*

Gönül - *(Sevinçle Erkan'a)* Çok iyi, çok iyi..

Doktor - Eveeet!

Erkan - Kaç?

Kaymakam - Kaç doktor?

Doktor - Gene öyle..

Gönül - *(Erkan'a)* Hiç merak etmeyin..

Doktor - *(Erkan'a)* Doğrul birdenbire.. *(Erkan doğrulur)* Yat! *(Erkan yatar. Doktor ölçeği pompalar)* Tuhaf!.

Erkan - Nesi tuhaf?

Doktor - Değişmiyor..

Erkan - Değişmesi mi lâzım?

Kaymakam - Kaç?

Doktor - Gene onbir..

Gönül - *(Erkan'a)* Harika! Delikanlı tansiyonu..

Kaymakam - *(Keyifsiz)* Sevinin, benim 15..

Gönül - Böylesi az bulunur değil mi doktor bey?

Doktor - Galiba..

Gönül - Alayım mı?

Doktor - Al... *(Gönül tansiyon ölçeğini Erkan'ın kolundan alır. Doktor, dinleme aygıtının dinleyicisini pat pat Erkan'ın göğsünde gezdirmeye başlar..)*

Doktor - Soluk al! Soluk ver! Soluk al! Soluk ver! Dur.. Al, ver. Alma.. Derin soluk al!. Öksür.. Al, ver, al, ver.. *(Yüz buruşturur)*

Erkan - Ne var?

Doktor - Bir şey yok!

Erkan - Olmasını mı bekliyordun? *(Kalkacak olur)*

Doktor - *(Yatırır)* Yat! Sırtını dön.. *(Erkan yatar, yüzükoyun döner. Doktor parmak vurarak Erkan'ın sırtını muayeneye başlar.)* Dön!

Erkan - *(Döner)* Bitti mi?

Doktor - Karnını aç.. *(Erkan karnını açar)* Topla bacaklarını.. *(Erkan bacaklarını toplar. Doktor yoğurur gibi karnını yoklamaya başlar.)*

Erkan - *(Fırlar)* Yavaş!

Doktor - *(Yatırır)* Sancıdı mı?

Erkan - Bağırsaklarımda ne var unuttun mu?

Gönül - Müshil verdik..

Doktor - *(Saatine bakar)* Daha vakti var..

Erkan - Belli olmaz! Benim her işim çabuktur.. *(Doktor iyice bastırarak Erkan'ın karnını yoklamayı sürdürür.)*

Doktor - Ağrı mağrı?

Erkan - Kaç kilosun?

Doktor - *(Yüklenir)* Ağrı soruyorum..

Erkan - Karnımın üstünde seni taşıyamam!

Doktor - Sancı yok mu?

Erkan - Yok!

Doktor - Ne duyuyorsun?

Erkan - Gurultu! Sen duymuyor musun sanki?

Doktor - Doğrul! Yan otur, sarkıt bacaklarını... *(Erkan doğrulur, yan oturur, bacaklarını sarkıtır. Gönül'e)* Çekici..

Erkan - *(Kaymakam'a)* Ne var ne yok gazetede kaymakam?

Kaymakam - *(Ağırbaşlı)* Bugün haberler oldukça zengin!

Doktor - Okudun değil mi? Çalışma bakanı da İzmir'de..

Kaymakam - Evet, bugün Kuşadası'nda olacağını yazıyor..

Erkan - Anlaşılan Kuşadası'ndan denize girecek..

Kaymakam - Ne demek o?

Erkan - O da teftişe gitmiyor ya? Kuşadası'nda ne işçi var, ne de sendika..

Kaymakam - İşçi bulunur, sendika kurulur..

Gönül - *(Girer, Doktor'a çekici verir)* Buyurun.

Doktor - *(Erkan'a)* Gevşek dur..

Erkan - Benim bildiğim bakanların beşi İstanbul'da..

Doktor - *(Çekiçle Erkan'ın sağ dizine vurur)* Hangileri?

Erkan - Tarım *(Bacağı fırlar)*, İçişleri *(Doktor, sol dizine vurur, sol bacağı fırlar)*, Ulaştırma *(Tekrar sağ bacak)*, Savunma *(Tekrar sol bacak)*, Devlet *(Tekrar sağ bacak).*

Kaymakam - Evet beş, haklısınız, İstanbul ne de olsa önemli merkez..

Erkan - Hele tarım bakımından! Baştanbaşa çiftlik!..

Gönül - Ah İstanbul!..

Doktor - Üstüne yoktur..

Erkan - Nerde o günler doktor, ha?

Kaymakam - Ben de severim İstanbul'u..

Doktor - Yakınlarda gittin mi?

Kaymakam - Nerdeee? Şöyle böyle görmeyeli beş yıl oldu... *(Gazeteye bakar. Erkan'a)* Sizin Adalet Bakanı Yalova'da..

Erkan - Romatizmalıdır..

Kaymakam - Her sözü hemen şakaya vurursun..

Doktor - *(Erkan'a)* Dilini çıkar.. Göreyim şu dilini.. *(Erkan dilini çıkarır)*

Kaymakam - Uzun mu? *(Güler)*

Doktor - Eh!

Kaymakam - Şunun dilini tutmasına bir çare bul Allahaşkına! *(Nüktesinden memnun gene güler)*

Doktor - *(Erkan'a)* Başını kaldır.. *(Erkan'ın gözkapaklarını yoklarken kaymakama)* Dışişleri Bakanı Monako'daydı dönmüş mü?

Kaymakam - Paris'e geçti. Sanayi Bakanı Alanya'da, Maliye Bakanı Marmaris'te..

Doktor - *(Erkan'a)* Çok iyi..

Kaymakam - *(Dalgın)* Elbette, yurdun her yanını tanımaları gerek..

Erkan - Kim kalmış Ankara'da?

Doktor - Bırak Ankara'yı şimdi, giyin, aslan!

Gönül - Aslan gibi değil mi Doktor bey?

Doktor - Allah bağışlasın, hadi al yatağına götür..

Kaymakam - Hakçası bu hükümet yurdun her köşesinin değerini veriyor..

Erkan - Gittikleri yerlerin her biri bir cennet!

Doktor - Bizim cennet olmayan yerimiz neresi ki?

Erkan - *(Elleriyle karnını bastırır)* Eyvah! *(Kapıya koşar)* Neresi? Söyle neresi.

Doktor - *(Gönül'e)* Gösterin, çabuk gösterin..

Gönül - *(Erkan'a)* Gelin göstereyim.. *(Erkan'la birlikte çıkarlar)*

Doktor - Bu kadar çabuk beklemiyordum..

Kaymakam - Aceleci oğlan.. *(Doktor yaklaşır, masadan öbür gazeteyi alır.)*

Doktor - Vallahi birader, adamlar yaz demiyorlar kış demiyorlar, cumartesi pazar demiyorlar, çalışıyorlar! Hiçbirinin yerinde durduğu yok..

Kaymakam - Bu hükümet böyle. Üyeleri genç, dinamik, masa başında oturmasını sevmiyorlar..

Doktor - Bize de böylesi lâzım! Yahu şunun şurasında alt tarafı bir pazar şurada bekleyeceğiz, hanımlar mırın kırın edecekler diye amma da canımız sıkıldı yani! Karıları yok mu bu bakanların?

Kaymakam - Hepsi de evli..

Doktor - Bravo yahu! Karılarının surat asmasına falan metelik vermiyorlar yani! Sen düşün kaymakam, bir de bakan olsaydık? Karıyı bırak, çoluk çocuğu bırak, memurlar yerinde mi, işler yolunda mı, çalan var mı, çırpan var mı, vergiler toplanıyor mu diye cumartesi deme, pazar deme dolaş! Şu bakanların işi zor birader! Senin işinden benim işimden zor!

Kaymakam - Ben bir gün tren yolculuğu yapsam patlarım.. *(Kumandan gerideki kapıdan girer.)*

Kumandan - Selâmlar..

Kaymakam - Buyursunlar kumandan!

Doktor - Hoş geldin. Ne haber?

Kaymakam - Durum ne merkezde?

Kumandan - Çok iyi. Halk bakanın geleceğini duymuş yavaş yavaş park kahvesinde toplanıyor..

Kaymakam - Karşılama parlak olacak yani! Siz tedbirlerinizi aldınız mı?

Kumandan - Bütün tedbirler alındı. Çeşme-Ilıca karakollarıyla bağlantı kuruldu. Ilıca Karakolu tetikte, bakanın her hareketini dakikası dakikasına bize haber verecek..

Doktor - Yamansın vallahi kumandan..

Kumandan - Görevim! Yollara devriyeler çıkardım. Güvenlik sağlandı. Görürsünüz birazdan Ilıca'dan bir haber gelir..

Kaymakam - Umarım!

Doktor - *(Tikleri tutar)* Hıh! Sanki Çeşme'de teftiş edilecek ne var ki? Topu topu bir hükümet doktoru var göreceği! Bakan dokuzda Çeşme'de olsa dokuzu çeyrek geçe hükümet doktoruna soracak sorusu kalmaz.. Ilıca'da deseniz bir sağlık memuru bile yok..

Kaymakam - Diyelim ki orada da inceleyeceği bir iki konu bulunsun..

Kumandan - Evet, karakol var meselâ..

Doktor - Sağlık bakanının karakolda işi ne?

Kumandan - İçişleri Bakanı ne de olsa arkadaşı değil mi sizin bakanın?

Kaymakam - Arkadaşı..

Kumandan - *(Doktor'a)* Biz seninle nasıl arkadaşsak, onlar da öyle arkadaş. Ben şimdi İstanbul'a gidecek olsam, sen benden bir şey istesen, almam mı? Alırım. Bakarsın, İçişleri Bakanı gitmişken bizim karakollara da uğra, ne durumda bir bak demiştir. O da uğrar, bakar, erlerin üstü başı nasıl? Yattıkları yerler temiz mi? Ben ona göre tedbirimi aldım. Karakol pırıl pırıl..

Doktor - Benim de hastaneden yana kaygım yok ama..

Kaymakam - Siz kendi alanlarınızın dışında kalan soruları bana bırakın..

Kumandan - Hani biliyor musun doktor? Cibali Karakolu diye bir piyes vardı, ne karakoldu o karakol?.

Doktor - Öyle karakol mu olur birader? O tiyatro!

Kaymakam - Tiyatroda öyle gösterecekler ki halkı ucuz tarafından güldürsünler..

Kumandan - Güldürsünler, helâl olsun! Ben tiyatroyu nedense çok severdim. Gene de severim ya, eskisi gibi dertsiz değiliz artık. Öyle rahat rahat gülemiyoruz..

Doktor - Ben de maç hastasıydım birader! Hıh, maç kaçırmazdım eskiden, tek maç kaçırmazdım. Şu bizim Urla'nın bir futbol sahası olsaydı hiç olmazsa..

Kaymakam - Olacak!

Doktor - Olacak ama biz görmeyeceğiz! *(Gülüşürler)* Yahu kaymakam şu bizim Erkan iyi çocuk ama patavatsız..

Kaymakam - Biraz konuşkandır..

Kumandan - Eee, ne de olsa mesleği.. *(Gülüşürler)*

Doktor - *(Birden gülmeyi keser)* Şimdi aklıma geldi de canım sıkıldı. Ne dedi biliyor musun? Sözde bizim Bakan Çeşme'de denize falan girer, akşam yediden önce dönmezmiş..

Kumandan - Akşam yedide teftiş mi olur doktor? Atmış işte!..

Kaymakam - Erkan hastanede! Birazdan Bakanı karşısında görünce mahcup olur, sen de söylersin söyleyeceğini..

Kumandan - *(Pencereden bakar)* Hele sabırlı ol..

Doktor - *(Avucunu kaşır)* Sağ avucum kaşınıyor..

Kaymakam - Hayırdır inşallah..

Doktor - Sağ avuç dayak mıydı? Para mı?

Kumandan - Para, haber..

Kaymakam - Saat onbuçuğa geliyor..

Doktor - Bakan belki de yola çıkmıştır bile..

Kaymakam - Herhalde..

Doktor - Şunu haber alsaydık bari..

Kumandan - Oldu, haber geliyor, onbaşı göründü.. *(Pencereden ayrılır)*

Kaymakam - *(Doktor'a)* Gözün aydın..

Doktor - *(Avucunu kaşır)* Haberdir derken bir de hanımdan dayak yemeyelim de... *(Onbaşı gerideki kapıdan girer. Topuklarını birbirine vurarak kumandanı selâmlar. Kumandan, Doktor, Kaymakam bekledikleri haberin çıkacağına önceden inanmış olarak birbirlerine gülümserler.)*

Kumandan - Söyle bakalım oğlum?

Onbaşı - Komutanım! Ilıca Karakolu'ndan haber komutanım! *(Doktor, Kaymakam, Kumandan birbirlerine bakıp gülümserler)*

Kumandan - Evet, ne dediler?

Onbaşı - Bakanımız plâjda komutanım..

Doktor - *(Bozulur)* Çeşme'ye geçmemiş mi?

Kaymakam - *(Bozulur)* Çeşme'den dönmüş mü?

Kumandan - Çeşme'den dönmüş mü?

Onbaşı - Ilıca'da kalmış komutanım..

Kaymakam - Herhalde teftişe Ilıca'dan, plâjlardan başlamış olacaklar..

Doktor - *(Tikleri tutar)* Hıh! Plâjlar aklımıza gelmemişti..

Kaymakam - Acele ediyorsun! Çeşme'nin ünü nereden gelir? Plâjlarından, ılıcalarından! Sayın Bakan meslektendir, doktordur, elbet ılıcaları teftiş edecek!..

Doktor - Doğru! Neyse teftiş başlamış demektir. Sanki plâjların teftişi ne kadar sürer ki?.. Kumandan, teftiş başlamış mı yani?

Kumandan - Soralım bakalım. *(Onbaşı'ya)* Teftiş başlamış mı oğlum?

Onbaşı - Başlamamış komutanım!

Doktor - Nasıl? Yani.. Nasıl başlamamış?

Kumandan - Yani teftiş oğlum? Hani biz karakolda yapıyoruz ya?

Onbaşı - Başlamamış komutanım!

Kumandan - Dediler mi Bakan ne yapıyormuş plâjda!

Onbaşı - Denize girmiş komutanım!..

Doktor - *(Şaşkın)* Yaa? Hıh! *(Tikleri tutar)*

Kaymakam - Peki Kumandan, teşekkür ederiz..

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Peki oğlum, teşekkür ederim, sen git, yeni bir haber olursa hemen getir..

Onbaşı - *(Selâmı verir)* Başüstüne komutanım!

Kumandan - Dur, haber olmazsa her saat durumu öğren, bana bildir..

Onbaşı - Başüstüne komutanım.. *(Topuklarını vurur, selâm verir, çıkar.)*

Doktor - *(Düşünceli)* Demek, denize girmiş..

Kaymakam - *(Düşünceli)* Evet, girmiş..

Kumandan - Birazdan denizden çıkar onu da haber alırız..

Kaymakam - Pek tabii.. Baksanıza hava ne kadar sıcak? Bu havada Çeşme'ye kadar giden, onbeş yirmi dakika denize girer tabii.. O kadar yol..?

Kumandan - 83 km!

Kaymakam - Az mı? Biz oturduğumuz yerde, gölgede terliyoruz. Bakan da terlemiştir bana kalırsa.

Doktor - Evet, haklısın! Bakan her gün Çeşme'ye gidecek değil ya? Dediğin gibi kalsa kalsa on beş yirmi dakika kalır denizde. Öğleye varmaz buradadır..

Kaymakam - Sen onu düşünme! Eksiklerin varsa tamamla..

Doktor - Boş durmuyorum! Bu sabah hastanede tek hasta vardı. Az önce Erkan'ı yatırdık etti iki, birazdan Avcı Mehmet gelecek edecek üç..

Kaymakam - Gördün mü? Her işte bir hayır var..

Doktor - Benim kafamı karıştıran şu Erkan'ın dedikleri birader! Bir de sonunda haklı çıkarsa çenesini dinle..

Kaymakam - Erkan ne yapıyor sanki? O da hastanede? O da Bakanı bekliyor..

Kumandan - *(Doktor'a)* Sıkma canını doktor! Erkan'ınki palavra. Kafadan sallıyor! Haberleri o almıyor, biz alıyoruz. Sen yüreğini geniş tut bakalım..

Doktor - Aklım bir de evdekilere takılıyor birader! Benim oğlanla kız, denize gidecekler diye durdukları yerde duramıyorlardı bu sabah! Bizimkisi onları zaptetmek için Allah bilir evde neler çekiyordur şimdi?

Kaymakam - Bir haber daha alalım, olmazsa hanımlar çocuklar için bir çare düşüneceğiz tabiatiyle..

Kumandan - Evet, çocuklar için bir tedbir düşünmek şart..

Doktor - Off of! En iyisi fal açmalı. *(Zile basar. Seslenir)* Hatice hanım..

Hatice - *(Girer)* Buyur Doktor bey..

Doktor - Bizim yardımcı doktorun odasında, masasının sağ üst çekmecesinde bir deste iskambil var, getir o iskambilleri..

Hatice - Şimdi.. *(Çıkar)*

Kaymakam - Yani, senin haber alma örgütü de işlesin biraz öyle mi? *(Nüktesinden memnun güler)*

Doktor - O da iyidir..

Kumandan - Hiç değilse vakit de geçer..

Hatice - *(Girer. İskambilleri getirir)* Bunlar mı dersin?

Doktor - Onlar, ver. Sen kapının önünden ayrılma..

Hatice - Ayrılır mıyım hiç? Hele böyle günde.. Hiç merak etme benden yana.. *(Çıkar)*

Doktor - *(Kâğıtları karıştırır)* Kes kumandan! *(Kâğıtları masanın üstüne bırakır)* Bakan öğleye kadar gelecekse açılsın, gelmeyecekse..

Kumandan - *(Keser)* Açılmasın.. *(Telefon çalar)*

Kumandan - Yeni bir haber olacak..

Doktor - Tamam! Fala lüzum kalmadı.. *(Kalkar)*

Kaymakam - Kâğıtlara el atar atmaz geldi..

Doktor - *(Alıcıyı alır)* Söyle kızım, söyle yavrum.. *(Odadakile-*

re) Benim kız.. *(Alıcıya)* Tam bilmiyorum yavrum, bekliyoruz.. Kaymakam bey amcan, kumandan bey amcan da burdalar, hep beraber bekliyoruz.. *(Odadakilere)* Üzülüyor.. *(Alıcıya)* Geldi, Ilıca'da şimdi... Denize girmiş... Siz de gireceksiniz kızım, siz de gireceksiniz... Biraz daha bekleyin, hadi uslu oturun üzmeyin annenizi...

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

SAAT 11.00

(Perde açıldığı sırada Doktor fal bakmaktadır. Kumandan ile Kaymakam falı izlerler.)

Doktor - *(Can sıkıntısıyla kâğıtları karıştırır)* Sekiz el açtım. Çıkmıyor, çıkmıyor, hep kapalı!

Kumandan - Kâğıtlara inanma..

Doktor - Off! Ne yapalım şimdi? Vakit de geçmiyor..

Kaymakam - Geçiyor işte. Saat onbir oldu..

Doktor - Şu saatler aslında ne uzunmuş birader! Başka gün olsa yirmi hastaya bakardım şimdiye kadar..

Kaymakam - Ben de en az yirmi dilekçe havale eder, bir o kadar da yazı imzalardım..

Doktor - Yirmi hasta! Soyunması, giyinmesi, yazması dahil reçetelerini alır çıkarlardı! Gel de patlama!

Kumandan - Haber neredeyse gelir..

Doktor - Haber gelene kadar boş mu duralım birader? *(Bozuk*

para çantasından bir yirmibeşlik çıkarır, havaya atar, kapıp, masanın üstüne kapatır.) Yazı mı? Tura mı?

Kaymakam - Tura!

Kumandan - Yazı!

Doktor - *(Parayı açar)* Tura! İyi ama kumandan yazı dedi birader.. Kumandan bozdun işi..

Kumandan - Baştan at..

Kaymakam - Benim bilmeme itibar yok mu?

Doktor - Hanginize inanayım yani? Birinize göre bakan geliyor, birinize göre gelmiyor..

Kaymakam - At öyleyse, baştan at! Ben nasıl olsa gene bileceğim..

Doktor - *(Parayı atar)* Yazı mı? Tura mı?

Kaymakam - Kumandan bey söyleyin..

Kumandan - Rica ederim..

Kaymakam - Yazı!

Kumandan - Tura!

Doktor - *(Parayı açar)* Tura! Çuvalladın kaymakam! Baştan atıyorum.. *(Atar)*

Kaymakam - Gene yazı!

Kumandan - Benden tura..

Doktor - Anlaşın birader!

Kaymakam - Bence yazı..

Kumandan - Bence de tura!

Doktor - Ya yazı gelecek, ya tura, olmayacak, anlaşın!

Kaymakam - Bu doğuş meselesi. Kalbim yazı diyor. Anlaşmakla olmaz...

Kumandan - Bana da şeytan tura diye fısıldıyor..

Doktor - Peki, çare?

Kaymakam - Sen de söyle. Çoğunluk ne derse onu kabul edelim..

Doktor - Yazı!

Kumandan - Çek elini!..

Doktor - *(Parayı açar)* Yazı! Bildik!.

Kumandan - Olmaz!

Kaymakam - Niye olmasın?

Kumandan - Parayı atarken gördü de söyledi..

Doktor - Mızıklama!

Kumandan - Dürüst oyna!

Doktor - Vallahi görmedim, billahi görmedim.

Kumandan - Dinlemem, baştan at!

Doktor - *(Kızgın)* Al öyleyse, atıyorum! *(Parayı atar)* Söyleyin!

Kaymakam - Tura!

Kumandan - Yazı!

Doktor - Benden de yazı!

Kumandan - Aç!

Doktor - *(Parayı açar)* Yazı!

Kaymakam - Kabul etmem!

Doktor - Bal gibi azınlıkta kaldın..

Kaymakam - Bunu da ben saymıyorum, hakkım!

Kumandan - *(Keyifli)* At doktor, bir daha at!.. Şans bize döndü..

Doktor - Atıyorum! *(Parayı atar)* Bu son..

Kaymakam - *(Birlikte)* Yazı!

Kumandan - *(Birlikte)* Yazı!

Doktor - Hay Allah!

Kaymakam - Ne var?

Doktor - Kalbim tura diyor..

Kumandan - Desin varsın, azınlıkta kalırsın..

Doktor - Anlaşsaydık, ne olurdu yani..

Kaymakam - Peki, açma öyleyse baştan at!..

Doktor - *(Elini aralayıp paraya bir göz atar)* Turaymış! Dayanamadım.. Atıyorum..

Kumandan - At!

Kaymakam - At bakalım meydan senin.. *(Güler)*

Doktor - *(Parayı atar)* Yazı mı tura mı?

Kumandan - Hep beraber, bir, iki, üç..

Üçü Birden - Yazı!

Doktor - Ohh hele şükür..

Kaymakam - Anlaştık!

Kumandan - Çek elini..

Doktor - *(Parayı açar)* Allah kahretsin..

Kumandan - *(Keyfî kaçarak)* Tura!

Doktor - Gelmiyor..

Kaymakam - Karmakarışık ettin.. *(Mehmet Efendi, gerideki kapıdan başını uzatır. Kapıyı vurur.)*

Doktor - *(Arkasına bakmadan, sert)* Kim o? *(Hatice, Mehmet'i kenara çekip içeri girer)*

Hatice - Mehmet Efendi geldi..

Doktor - *(Birden sevinçle ayağa kalkar)* Ooo Mehmet Efendi, gel bakalım, geç şöyle geç.. Yahu nerelerdesin sen? Ne oldun? Nerelerde kaldın? Hadi bizi unuttun, sağlığını kollamayı da mı unuttun... Geç, geç çekinme.. *(Mehmet kapının eşiğinden ilerler.)* Yahut da geçme dur, hemen şurada ceketini çıkar, gömleğini çıkar, pantolonunu çöz.. Canım acemi değilsin, biliyorsun neler çıkaracağını..

Mehmet - Bugünlerde iyiyim çok şükür..

Doktor - İyi misin kötü müsün anlayacağız? Hazırlan da uzan.. *(Muayene masasını gösterir)*

Mehmet - *(Soyunurken)* Pek şikâyetim yok..

Doktor - Çabuk çabuk çabuk! Oyalanma.. Fişine baktım, geçen sefer tedavin eksik kalmış tamamlayacağız..

Mehmet - Hafif yorgunum o kadar..

Doktor - Gördün mü? Tedavi eksikliğinden! Seni dinlendireceğiz!

Mehmet - Bu yaşa kadar dinlenmek kısmet olmadı, bundan sonra bana dinlenmek kısmetse mezarda..

Kumandan - Burası mezarlıktan iyidir..

Kaymakam - Ne de olsa kapısı sayılır.. *(Güler)*

Doktor - *(Mehmet'e)* Uzan.. *(Hatice'ye)* Gönül hanım nerede?

Hatice - Avukat bey'in odasında?

Doktor - Ne yapıyor?

Hatice - Bilemem ne yaptıklarını? Bakayım mı?

Kaymakam - *(Güler)* Öyle ya nereden bilsin ne yaptıklarını..

Doktor - *(Hatice'ye)* İstemez! Gel sen yardım et.. *(Mehmet'in tansiyonunu ölçer.)* Vay canına..

Kaymakam - Kötü mü?

Doktor - Ne kötüsü!

Mehmet - Çıkmış mı?

Doktor - İnmiş! Doğrul birdenbire! *(Mehmet doğrulur)* Yat!. *(Mehmet yatar. Doktor ölçeği pompalar.)* Allah Allah! Kalk.. *(Mehmet kalkar.)* Yat!. *(Mehmet yatar. Doktor ölçeği pompalar.)* Pes birader..

Kaymakam - Yatar kalkarken nasıl?

Doktor - Senden benden iyi..

Kumandan - Kaç?

Doktor - Hastanedeyken onbeşti, şimdi onüç..

Hatice - İyisin maşallah Mehmet Efendi..

Mehmet - Hastanede yata yata hasta olmasa bile hastalanıyor insan. Dışarda iyileşmeyip de ne yapacaksın? Koşmadan ekmek yok. Elindeyse iyileşme..

Doktor - Kalk.. *(Mehmet doğrulur. Dışarda Safinaz'ın gürültüsü duyulur.)*

Hatice - O cadının şamatası..

Mehmet - Geliyor mu?

Safinaz'ın Sesi - Nerde o hayırsız?

Hatice - Geldi bile..

Mehmet - Yandık! *(Doktor'a)* Acaba avda mıydım desem? Hasta mı?

Doktor - Yat, düşün.. *(Safinaz, sağdaki kapıdan girer, Mehmet upuzun yatar.)*

Safinaz - Soluğunu duysam tanırım vallahi, soluğunu... Nerde o? *(Görür)* Hah işte, burada...

Doktor - *(Safinaz'a)* Yaklaşma, bırak toparlansın...

Mehmet - *(Doktor'a)* Hasta diyeyim.. *(İnler)* Of, aman, ay..

Safinaz - Tüh tüh tüh! Erimiş vallahi erimiş.. *(Kaymakam'a)* Erkek kısmı, bakanı, göz kulak olanı olmadı mı böyle olur işte. Hastalanır da hastaneye uğramayı bile akıl edemez..

Doktor - Neren ağrıyor Mehmet Efendi?

Safinaz - Hadi say bir bir, nerelerin?

Mehmet - *(Doktor'a)* Hiçbir yerim.. *(Safinaz'a)* Nerem ağrımıyor ki? Sırtım, belim, dizlerim..

Safinaz - Vah vah vah..

Mehmet - *(Sayar)* Boynum, ensem, omuzlarım.. *(Sayarken organlarını eliyle gösterir. Eli tekrar beline iner.)* Belim..

Doktor - Belini saydın..

Mehmet - *(Sayar)* Gözkapaklarımın üstü, tabanlarımın altı..

Kaymakam - Tepeden tırnağa ağrısın yani.. *(Güler. Kumandana göz kırpar)*

Kumandan - *(Güler, Kaymakam'a göz kırpar)* Tutar yeri kalmamış..

Safinaz - Hepsi romatizmadır. Romatizmaların kabarmış..

Doktor - İyileştireceğiz seni..

Mehmet - Allah razı olsun..

Doktor - Yatacaksın..

Mehmet - Etme doktor!

Doktor - İstemiyor musun?

Mehmet - Aksi gibi tam av mevsimi..

Safinaz - *(İyi duymaz. Doktor'a)* Ne olacak?

Doktor - Yatacak..

Safinaz - Yatsın yatsın!. *(Mehmet'e, birden karşı koymasının nedenini anlayarak)* Bu romatizmalı bacaklarınla bir de ava mı gideceksin? Gidersen geri dönemezsin vallahi. Bir yerlerin tutulur kalırsın.. Dört gün önce aslanlar gibiydin, ne oldun böyle? Nerelerde üşüttün?

Mehmet - *(Doktor'a)* Sökmedi! *(Safinaz'a)* Avdaydım.. *(Doğrulur)*

Doktor - Ne oldun?

Mehmet - İyileşsem daha iyi..

Safinaz - Ava gider gelirken olsun hastaneye ayaküstü bir uğramak aklına gelmedi mi?

Mehmet - Gidip gelmedim ki sultanım..

Safinaz - Ya ne yaptın?

Mehmet - Hep avda kaldım..

Safinaz - Üç gün, gece gündüz?

Mehmet - Üç gün gece gündüz. Uykusuz, yarı aç yarı tok, susuz..

Safinaz - Başıma gelenler! Nerelerde?

Mehmet - *(Kalkar)* Ormanda.. *(Doktor'a)* Bu söküyor..

Safinaz - Aman Allah! Anlat anlat! Merakımdan öldürme beni! Yüreğime indirme..

Mehmet - Anlatırsam bütün bütün yüreğine iner. İyisi mi anlatmayayım..

Safinaz - Ayy! Eridim bittim, anlat hadi, gözün kör olmasın, anlat!..

Mehmet - Canımı kurtardığıma bin şükür, canımı!..

Safinaz - Ay dilin tutulmasın senin! Sabırsızlıktan ölüyor oldum, anlat!

Mehmet - *(Odadakilere)* Sizlere ayıp olmaz mı? Başlayayım mı?

Safinaz - Ay dayanamaz oldum, tir tir titriyorum başla..

Doktor - Ne duruyorsun?

Kaymakam - Dinliyoruz..

Mehmet - Hoş görün, kadın kısmı her şeyi bir bir anlatmazsan inanmaz..

Kumandan - Bir bir anlat..

Mehmet - Ben anlatayım, siz ister inanın ister inanmayın..

Safinaz - *(Kaymakam'a)* Süsleye süsleye öyle de bir güzel anlatır ki kâfir..

Mehmet - Efendim, hoş görün, üç gün önce benim zağarı ardıma taktım..

Hatice - Hangi zağarı?

Mehmet - Benim zağarı..

Safinaz - Komşunun zağarını alacak değil ya! *(Kaymakam'a)* Ağzının içine baktırır insanı, ağzının içine... Sonra?

Mehmet - Şöyle Urla Beleni'ne doğru açıldım. Biraz daha, biraz daha, bir keklik, iki bıldırcın daha derken, ne göreyim Çatalkaya eteklerindeyim! Vakit ikindiyi bulacak neredeyse, dalmışım, keklikti, bıldırcındı, sülündü diye diye hani neredeyse İzmir'e ineceğim..

Kumandan - Sülün var mı buralarda?

Mehmet - Ararsan var!

Safinaz - Her neyse, sonra?

Mehmet - Saydım beş keklik vurmuşum, yedi bıldırcın indirmişim, iki sülün, altı üveyik. Derken önümde ne göreyim? Tüylü tüylü, semiz mi semiz üç iri tavşan! Daha doğrusu sırtlarını gördüm, tavşan sandım. İki sıkıda üçünü de haklarım dedim. Çifteyi omuzladım, doğrulttum, o sırada hayvanlardan biri bana doğru dönüp bakmaz mı? Ne göreyim?.

Safinaz - Ne gördün? Elim ayağım çözüldü..

Mehmet - Üç aslan yavrusu..

Kumandan - Çatalkaya eteklerinde mi?

Safinaz - Ayy! Öldüm, çabuk ol..

Mehmet - *(Kumandan'a)* Dedimdi ya..

Kaymakam - Çatalkaya'da aslan var mı?

Mehmet - Olmasa görür müydüm?

Safinaz - Vurma sakın! Vurma!

Mehmet - Parmağım tam tetikteydi..

Safinaz - Tut parmağını, tut!..

Kaymakam - Bizim buralarda aslan var demek..

Safinaz - Başına iş açarsın..

Mehmet - *(Kaymakam'a)* Sürüyle..

Safinaz - Hep de Mehmet Efendi'nin önüne çıkar gözü kör olasıcalar. Ateş ettin mi? Etme! Anaları babaları gelir..

Mehmet - Geldi zaten!

Safinaz - Eyvah!

Mehmet - Ben çağırmadım ki..

Hatice - Öyle ya..

Safinaz - Ben demedim mi? Nasıl kurtuldun? Anlat, çabuk anlat..

Mehmet - Daha kurtulmama çok var!..

Safinaz - Ay bayılacağım!

Doktor - Ne yaptın yavruları görünce..

Mehmet - Parmağımı tuttum, tuttum ama...

Safinaz - Hele şükür..

Mehmet - Sağıma döndüm, ne göreyim? Yirmi otuz adım karşımda dişi aslan..

Safinaz - Kaç, durma!

Mehmet - Soluma döndüm..

Safinaz - Çabuk dön..

Mehmet - Ne göreyim?

Safinaz - Bir kurtulduğunu görsem şu sıkıntıdan..

Mehmet - Kırk elli adım önümde erkek aslan! Kaldım mı arada?

Kumandan - Kaldın!

Kaymakam - Çık bakalım nasıl çıkacaksın!..

Safinaz - Benden hayır kalmadı. Dizlerimin bağı çözüldü. *(Oturur)*

Mehmet - *(Kaymakam'a)* Çıkıyorum! *(Devamla)* Kendimi aradan attığım gibi, beş adım ilerde bir çam vardı, doğru çamın tepesine..

Hatice - Senin zağar?

Safinaz - Senin de derdin zağarla? Aklın fikrin zağar. Ağaca yeni çıktı, bıraksana bir soluk alsın..

Mehmet - Benim zağar ele geçer mi?

Kumandan - Vurduğun keklikler, sülünler?

Mehmet - Hepsi çantamda! Ben üç gün ağacın tepesinde ne yedim?

Safinaz - Hele şükür aç da kalmamışsın..

Doktor - Çiğ çiğ mi?

Mehmet - Daha oraya gelmedim, daha karnım acıkmadı..

Safinaz - *(Kaymakam'a)* Böyle tatlı tatlı anlatır işte..

Kaymakam - Sen sırasıyla anlat Mehmet Efendi.

Mehmet - Çiftem elimde, fişekliğim belimde, keklikler, sülünler, şu bu çantamda, ağacın tepesinde buldum kendimi..

Kumandan - Pabuçların? *(Kaymakam'a göz kırpar.)*

Kaymakam - Yerde kalmasın.. *(Kumandan'a göz kırpar.)*

Mehmet - Ayağımda!

Safinaz - Şimdilik kurtuldun ya az çok yüreğime su serpildi..

Mehmet - Ağaca daha yeni çıktım. Kurtulmama üç gün var. Aslanlar, ana baba, başladılar mı çamın dibinde fır dönmeye, dişlerini göstermeye..

Kumandan - Çiften elindeydi ya?

Mehmet - Elimde olsa hayrı ne!?

Kumandan - Çek, vur!

Mehmet - Nasıl vurayım? Yavruları gözümün önünde! Dişisini vursam yavrular öksüz kalacak, erkeğini vursam yetim!

Safinaz - Öyle de yufka yüreklidir ki... Sonra?

Doktor - Ne yaptın?

Mehmet - Başladım beklemeye. Bakalım dedim ben mi sabırlıyım aslanlar mı?

Safinaz - Elbette sen!

Mehmet - Sen de sabırlı olsana az çok benim gibi? Üç gün hastaneye uğramadımsa ne olmuş? Keyfimden mi? Üç gün aslanlarla cenkleştim. Ağaç tepelerinde ecel terleri döktüm..

Safinaz - Sendeki yürek bende ne arar?

Mehmet - Ya boş bulunsam, ayağım kaysa, dal kırılsa, düşsem?

Safinaz - Aman deme, Allah etmesin?

Mehmet - Yaa! Anla dinle sonra sitem et.

Safinaz - Vallahi adak adadım, şu ağacın tepesinden yarasız indiğini bir göreyim ben bilirim kimleri sevindireceğimi..

Mehmet - *(Kaymakam'a)* Hoş görün, gerisini anlatayım mı? Söze üç gün üç gece diye başladım?

Kaymakam - Anlat bakalım, ağaçtan nasıl yere ineceksin, görelim?

Mehmet - Derken acıktım. Baktım, çamın bir iki dalı kuru. Allahtan ki hastalıklı bir çama çıkmışım. Ucundan ucundan o kuru dalları kırdım. Çakmağımı çıkardım, yaktım. İki keklik kızartıverdim..

Kumandan - Ağacın tepesinde mi?

Mehmet - Aşağıya inemem ki?

Doktor - Ağaç tutuşmadı mı?

Mehmet - Tutuşturur muyum? Tutuşsa ben nerede kalacağım. Karnımı doyurdum.

Kumandan - Aslanlar?

Mehmet - Aslanlar aç. Gece oldu, derken sabah oldu, ağacın dibinden ayrılmadılar. Derken yavrular başladılar açlıktan uluyup inlemeye. Dişisi gitti, memelerinde ne süt kalmışsa yavruları emzirdi, erkek gene ağacın dibinde. Dişi döndü geldi, baktım erkek uzandı, uyuyacak. Haa, dedim Mehmet, gözünü aç, böyle nöbetleşmelerine ses çıkarmaz, müsaade edersen, sonunda bunlar seni ağaçtan indirip parçalarlar..

Safinaz - Müsaade etme!

Kumandan - Vur artık ikisinden birini!

Mehmet - Acelem ne? Ne diye yavrularının ahını alayım?

Safinaz - Yufka yüreklidir, bilmezsiniz nasıl yufka yüreklidir.

Mehmet - Ben bu kadar yıllık avcıyım, bile bile yavrulu hayvan vurmadım. Ama uyutmadım ikisini de. Hangisi uzanıp dalacak gibi olduysa, kopardım çam kozalaklarını, salladım tepesine. Uyuyabilirse uyusun! İki gün sonra açlıktan uykusuzluktan ikisinde de kımıldayacak hal mecal kalmadı.

Kumandan - Yatıp uyumuşlardır artık! Sen de in gel..

Mehmet - Talihim daha da yaver oldu. Üçüncü gün, aç bir sırtlan yaklaşmaz mı yavrulara. Sırtlan canavar gibi, saldıracak olsalar o

yorgun analarını da babalarını da paralayacak! Çiftemi doğrulttuğum gibi sırtlanı devirdim. Dişisi erkeği, yavruları sofraya oturur gibi çöktüler hep beraber sırtlanın başına, eh bana da onlara afiyet olsun demek düştü, indim ağaçtan, yürüdüm geldim..

Safinaz - Hele şükür, Allah korudu, sağ salim kurtuldun..

Mehmet - Yaa! Kurtuldum ama sen gel bir de bana sor, ben bilirim nasıl kurtulduğumu. Benim kollarım bacaklarım sırtım ağrımasın da kimin ağrısın?

Safinaz - Ne desen haklısın..

Doktor - Sen birkaç gün dinlen..

Mehmet - *(Kaymakam'a)* Kadın kısmı böyledir işte. Anlamadan dinlemeden rahat etmez. Anlatınca da benim gibi bir bir anlatacaksın ki yürekleri ferahlasın.. Başınızı ağrıttımsa hoş görün..

Kaymakam - Sen bir daha o taraflara ava gitme Mehmet Efendi..

Safinaz - Kim bırakır? *(Mehmet'e)* Tövbe de bakayım, tövbe de..

Mehmet - Hele üç beş gün geçsin, aklım başıma gelsin, bakalım ne derim?..

Doktor - Hadi dinlen artık. Hatice Hanım, sen al Mehmet Efendi'yi yatağına götür..

Hatice - O acemi mi? Yerini bilir..

Safinaz - Bilir elbet!

Mehmet - *(Odadakilere)* Hoş görün..

Kaymakam - Gördük. Sen şu av yorgunluğunu üstünden at.

Doktor - Birkaç gün yat, yatağın tadını iyice çıkar..

Mehmet - Eksik olmayın.

Safinaz - Hadi yürü.. *(Mehmet, Safinaz, Hatice çıkarlar.)*

Kaymakam - Yaman adam. Ben aslanları vuracak sandım..

Kumandan - Enayi mi? Hele bir vursaydı..

Doktor - Ne olurdu? Yasaklara mı girer?

Kumandan - Postlarını soracaktım..

Doktor - Nasıl olsa çıkardı işin içinden..

Kaymakam - Hiçbir şey kıvıramazsa sattım derdi..

Doktor - Daha da sunturlusunu uydururdu, satmaz hediye ederdi sözün gelişi.. *(Kapı vurulur)*

Kaymakam - Kapı!

Kumandan - Evet kapı!

Doktor - *(Sevinçli)* Kapı vuruldu! *(Kapı tekrar vurulur)*

Doktor - *(Kekeler)* Ha ha haber bu!

Kaymakam - Haber olmalı..

Kumandan - Evet haber..

Doktor - Giriniz.. *(Onbaşı girer, topuklarını vurarak selâm verir.)*

Doktor - Gel bakalım oğlum, kumandanın burada.. *(Kaymakama)* Hayırdır inşallah..

Onbaşı - Evet komutanım.. *(Öncekiler arasında iyimserlik işaretleri, sabırsızlanma belirtileri.)*

Kumandan - Ne dediler?

Onbaşı - Bakanımız plâjda komutanım..

Kaymakam - O deminki haberdi,.

Doktor - Evet, onu anladık..

Kumandan - Oğlum o deminki haberdi. Şimdi nerede?

Onbaşı - Plâjda komutanım!

Doktor - *(Kumandana)* Ne yapıyormuş plâjda?

Kumandan - *(Onbaşıya)* Ne yapıyormuş?

Onbaşı - Kuma yatmış komutanım!

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Teşekkür ederiz...

Kumandan - *(Onbaşıya)* Teşekkür ederim oğlum...

Onbaşı - Sağ ol komutanım..

Kumandan - Git, yeni bir haber olursa gene getir..

Onbaşı - Başüstüne komutanım.. *(Topuklarını vurarak selâm verir, çıkar.)*

Doktor - Hıh! Kuma yattığına göre.. *(Dalar)*

Kumandan - Evet?

Kaymakam - Yani?

Doktor - Güneş banyosu yapıyor demektir..

Kaymakam - Gayet normal..

Kumandan - Öyle ya denize girdikten sonra?.

Kaymakam - Hemen giyinemez tabii..

Doktor - Doğru!. İyisi mi biz çoluk çocuğun çaresine bakalım..

Kaymakam - Uygun olur..

Doktor - Taksi sizinkileri bizimkileri alsın gitsin..

Kumandan - Biz de işimiz bitince arkadan gideriz..

Doktor - Telefon edip söyleyeyim bari.. *(Telefonda numarayı çevirir, odadakilere)* Adam sen de bu güneşte kumda kalsa kalsa ne kadar kalır yani? Bilemedin bir saat.. *(Alıcıya)* Dinle oğlum dinle, sen misin? *(Alıcıyı eliyle kapar. Odadakilere)* Benim oğlan... Yerinde duramıyor... *(Telefona)* Ben de onun için telefon ediyorum oğlum.. Şimdi taksi gelecek, siz önden gideceksiniz... Biz bekliyoruz oğlum... ... Alo, alo.. *(Odadakilere)* Bekler mi? Kırdı bile!.. *(Alıcıyı bırakır)* Umurunda mı birader? Çocuk bu! Ne anlar bakandan? Ne anlar teftişten? Hıh! Umurunda mı?

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

SAAT 12.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat 12.00'yi gösterir. Doktor, Kaymakam yerlerinde, Kumandan pencere önündedir. Onbaşı daha önceki gelişlerinde durduğu yerde, selâm duruşundadır. Oyun fotoğraf hareketsizliğinde durmuştur. Saatin çalması tamamlanınca kişiler canlanırlar, oyun başlar.)

Onbaşı - Ilıca karakolundan telefon komutanım..

Kumandan - *(Arkadaşlarına)* İrtibat hiç şaşmıyor! Haber dakikası dakikasına yetişti..

Doktor - *(Sabırsız. Kumandana)* Neymiş?

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Evet oğlum?

Onbaşı - Bakanımız plâj gazinosunda komutanım..

Doktor - Yani giyinmiş!

Kaymakam - Teftişe gazinodan başlamış olacak.

Doktor - Gelmesi yakındır yani..

Kumandan - Onu da anlarız. *(Onbaşı'ya)* Sonra?

Onbaşı - Gazinoda komutanım..

Kumandan - Anladık gazinoda, ama ne yapıyor gazinoda? *(Onbaşı söyleyip söylememek arasında kararsız susar.)* Yani teftiş mi ediyor? Toplantısı mı var? Nutuk mu veriyor?

Kaymakam - Direktif mi?

Doktor - Talimat mı?

Kumandan - Duydun değil mi sorulanları?

Onbaşı - Kâğıt oynuyor komutanım!

Kaymakam - *(Bozulur)* Hiç Bakan kâğıt oynar mı efendim?

Doktor - Öyle ya! Üstelik teftiş sırasında..

Kumandan - O nasıl söz öyle?.. Ne oyunuymuş o?

Onbaşı - Oyunun adını dedilerdi komutanım..

Kumandan - İyi işte, oyunun adını söylesene..

Onbaşı - Dilim dönmüyor komutanım..

Doktor - Biraz gayret etsin bakalım..

Kumandan - Gayret et de söyle..

Onbaşı - Zü zük, zi zik.. Çıkaramadım komutanım..

Kaymakam - Bezik olmasın?

Kumandan - Bezik mi?

Onbaşı - Dediğinden komutanım..

Kaymakam - Evet o olur, onu oynar..

Doktor - *(Tikleri tutar)* Hıh! Çocukları iyi ki gönderdik...

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Kiminle oynuyor acaba?

Kumandan - Kiminle oynuyormuş oğlum?

Onbaşı - Demediler komutanım, sorsam mı?

Kaymakam - Hiç olur mu?

Doktor - Her şey sorulur mu?

Kumandan - Sakın ha! Hadi sen, git, teşekkür ederim..

Onbaşı - Sağ ol komutanım.. *(Selâm verir, çıkar.)*

Kaymakam - *(Düşünceli)* Kiminle oynuyor acaba?

Doktor - *(Düşünceli)* Evet, kiminle?

Kaymakam - Herhalde belediye doktoru ile oynamaz..

Kumandan - Çeşme kaymakamı iyi bezik bilir..

Kaymakam - Kaymakamla oynuyorsa...

Doktor - Ona bakarsan Çeşme'de sizin kumandanın da beziği iyidir..

Kaymakam - Kumandanla oynamasın?.. Hayır, oynamaz!

Kumandan - Öyle ya kumandanla ne diye oynasın yani?

Kaymakam - Kaymakamla oynuyorsa kaymakam için güzel fırsat...

Doktor - İki el arasında istediği neyse söyleyiverir...

Kumandan - Hele bakanın şansı iyiyse keyfi de yerindedir..

Kaymakam - Hadi canım, Çeşme'de bu kadar kodaman var, yazlığa giden, onlar dururken...

Doktor - Koskoca Bakan kaymakamı karşısına alır mı?..

Kaymakam - Bu öğle sıcağında teftiş olmaz tabii..

Kumandan - Bezikten kalksın, haberi hemen gelir..

Doktor - Bezikten kalkar, acıkır!. Benim karnım acıktı bile..

Kaymakam - Tut kendini, bakan yemeğe otursun, biz de bir şeyler yeriz..

Doktor - Offf! İyice sıcak bastı..

Kumandan - Sıcak sayılır..

Kaymakam - Daha ne olsun? Adamakıllı sıcak!.

Doktor - Sırtımdaki bu beyaz gömlek bile bana ağır gelmeye başladı. Siz nasıl dayanıyorsunuz Allahaşkına! Müsaadenizle.. *(Gömleğini çıkarır.)*

Kaymakam - Evet ben de ceketimi çıkarmak ihtiyacındayım..

Kumandan - Rahat edin. Bakanın hareket haberini aldık mı, giyersiniz..

Doktor - *(Beyaz gömleğini asar)* Ohh, rahatladım!

Kaymakam - *(Ceketini asar)* Ne yükmüş bu havada! İyice terlemişim..

Kumandan - Beni de hararet bastı..

Doktor - Bir şeyler içsek mi? Birer gazoz?

Kumandan - Soğuk olursa..

Kaymakam - Hak ettik galiba.. *(Güler)*

Doktor - *(Güler)* Çoktan hak ettik.. *(Zile basar)* Hatice hanım..

Hatice - *(Girer)* Buradayım Doktor bey..

Doktor - Bize karşıki kahveden üç gazoz al, içerde buzdolabına koy, soğusun..

Hatice - Te şimdi alırım.. *(Çıkar)*

Doktor - Eee, madem Bakan oynuyor biz de bir şey oynasak bari.. *(İskambilleri karıştırır)* Fal da doğru çıkıyor birader..

Kaymakam - Odaya durmadan gelen giden oluyor, rahat vermezler..

Doktor - Nasıl vakit geçirelim yani? Ne dersin kumandan? Bir el prafa oynasak?

Kumandan - Bana göre hava hoş..

Doktor - Kimde kalırsa gazozlar ondan..

Kaymakam - Madem bu kadar heveslisin ayır kâğıtları..

Doktor - Ayırıyorum.. *(Kapı vurulur.)*

Doktor - *(Telâşlanır)* Hoppala!

Kaymakam - *(Telâşlanır)* Al sana.. Demedim mi?

Kumandan - Bizim onbaşının vuruşu değil..

Kaymakam - Belki de gene odur.. Yeni bir haber vardır.. *(Ceketini giyer.)*

Doktor - *(Gömleğini giyer.)* Giriniz! *(Ramazan Topatan girer. Bir ayağı topaldır. Ütüsüz fötr şapkasını, bastonunu sol elinde tutar, sağ eliyle selâm verir..)*

Topatan - Selâmünaleyküm...

Doktor - *(Rahatlayarak, aşırı güleryüzlülükle)* Ooo! Yabancı değilmiş, bizim Topatan'mış! Aleykümselâm Topatan! *(Odadakilere)* Tanır mısınız?

Kaymakam - Tanımaz mıyız? *(Topatan'a)* Günaydın!

Kumandan - *(Topatan'a)* Selâm! *(Doktor'a)* Topatan'ı tanımayan kim?

Doktor - *(Odadakilere)* Bizim kasabanın ayaklı gazetesidir. *(Topatan'a)* Öyle değil mi Topatan? Hoş geldin, geç bakalım şöyle, geç geç...

Topatan - *(Doktor'a)* Madem öyle dersin öyle olsun..

Doktor - *(Yer gösterir)* Otur, ayağını yorma.. *(Topatan'ı oturtur, kendisi Topatan'ın az arkasında ayakta durur. Odadakilere ağızlarını sıkı tutmalarını işaret eder.)* Kasabada ne olur ne biterse Topatan'dan sorulur...

Kaymakam - Tabii. *(Topatan'a)* Nasılsın bakalım iyi misin?

Topatan - Çok şükür..

Doktor - *(Topatan'ın sırtını okşar.)* İyidir o, hep iyidir! Aslan! Parti işleri nasıl? Partiden ne haber?

Topatan - Parti demir gibi...

Doktor - Çok iyi! Hangi rüzgâr attı seni böyle?

Kaymakam - Hangimizi aradın bakalım?

Doktor - Hastan falan mı var?

Kumandan - Yoksa şikâyetin mi?

Topatan - Yoktur çok şükür birinizden birinin başını ağrıtacak bir derdim. *(İskambilleri görür)* Kâğıt mı oynardınız?

Doktor - Kâğıt mı? Ne kâğıdı? *(Kâğıtları toplar)* Ha, onlar. Hiç canım, şöyle, vakit geçsin diye, fal açmıştım da..

Topatan - Vaktiniz bol maşallah..

Doktor - Ne de olsa bugün pazar..

Topatan - Açacaksan aç sen gene falını. Göreyim nasıl açarsın, benim gibi mi?

Doktor - Konuşalım daha iyi..

Kumandan - Kimbilir ne haberler vardır sende? *(Odadakilere göz kırpar.)*

Kaymakam - Anlat bakalım, ne var ne yok? Biz de duyalım.. İşler nasıl?

Topatan - Ne olacak be Kaymakamım bizim işler!

Kaymakam - Yürüyor mu?

Topatan - Ne işimiz var ki nesi yürüsün! Kör topal yürüdüğü kadar yürür işte. Biz vazgeçtik şimdi kendi işimizden, bakarız şimdi bilâkis memleket işleri yürüsün..

Kaymakam - Memleket işleri pekâlâ yürüyor işte..

Topatan - Doğrusunu ister misin duyasın benden? Ha memleket işleri ha bizim işler. Biz nasıl yürürüz kör topal, memleket işleri de yürür kör topal. Biz isteriz bilâkis yürüsün daha iyi, yürümesin bizim gibi..

Doktor - Hastane yürümüyor mu meselâ? Bak, hastane her hastayım diyene açık...

Kaymakam - Bak meselâ şimdi bile hastayım desen doktor bey hemen yatırır seni..

Kumandan - Karakol da öyle, hastane gibi, herkese açık..

Topatan - Allah ikisine de muhtaç etmesin..

Kaymakam - Ya kaymakamlığa ne diyorsun bakalım? Ne zaman istersen gel anlat bana derdini. Kapım bütün vatandaşlar gibi sana da açık..

Topatan - Hak var Allah için! Neme lâzım işler eskisinden daha iyi yürür şimdi! Nereye gitsek daha iyi karşılanırız! Ama işimiz yürür, ama yürümez o başka. Az mı çektik be kaymakamım bugünleri görünceye kadar? Az mı süründük tekmelendik? Az mı karakol dayağı yedik?

Kumandan - Ne zaman?

Kaymakam - Evet ne zaman? Niye benim haberim yok?

Topatan - Karıştırmayın şimdi zamanını. Ha ne derdim? Az mı

koştuk didindik? Eh işler daha iyi olacak kısmetse zamanla! Aklımız kestikçe olmayan işlerimiz de olacak. Hiç eskiden benim gibi cahil bir topalı oturur muydu bir Kaymakam, bir Kumandan, bir Doktor karşısına?.

Kaymakam - O günler geçmiş artık!

Kumandan - Hepsi geride kalmış..

Kaymakam - Unut artık o eski günleri sen..

Doktor - Unut!

Topatan - Unutsak da unutmasak da müsaademiz yok bir daha o günler gelsin geri.. Söz bize geçti mi geçmedi mi? Bak nasıl sorarsınız şimdi hepiniz hatırımı, derdimi?

Kaymakam - Biz zaten böyle yetiştik. Eskisini bilmeyiz..

Kumandan - Bırakalım şimdi bu acı sözleri anıları. Senin asıl işin ne bugün? Onu söyle! Pencereden baktıkça hep gördüm, bir aşağı bir yukarı ortalarda dönüp duruyorsun..

Topatan - Maşallah, bakarım hiçbir şey kaçmaz gözünden..

Kumandan - Kaçsın mı?

Topatan - Te nasıl senin gözünden hiçbir şey kaçmaz bizim de kaçmaz evvel Allah..

Kaymakam - Neymiş o gözünüzden kaçmayan?

Topatan - Bağışla be Kaymakamım ama, niçin tutarsınız böyle beni kendinize yabancı. Kumandan bey nasıl bilir ben bugün neden döner dolaşırım ortada, ben de bilirim siz neden kımıldamazsınız bu pazar günü bu odanın içinden bir adım dışarı..

Kaymakam - Doktor beyi yalnız bırakmak istemedik..

Topatan - Bağışla beni Kaymakamım ama, huyum kurusun, tutamam dilimi doğrusunu ne bilirsem söylerim, baksana öğle oldu, başka gün olsa, biriniz oturmazsınız bu saatte yerinizde..

Kumandan - İşte bu olmadı Topatan! Aç mı kalalım yani?

Doktor - Çoluk çocuğumuzla bir öğle yemeği yemeyelim mi?

Topatan - Yeyin be beyim! Ben her gün neye yemeğe çıkarsınız demedim, bugün neye çıkmadınız derim! Sizin çoluk çocuk çoktan

gitti yemeklerle, siz ne kapalı durursunuz burda? *(Kaymakam, Kumandan, Doktor bakışırlar.)*

Doktor - *(Güler)* Ha ha ha! Yaman vallahi bu Topatan..

Kumandan - *(Güler)* Ha ha ha! Hem de çok yaman!

Kaymakam - *(Güler)* Ha ha ha! Çok çok yaman!

Doktor - Çakal! Ha ha ha!

Kumandan - Zehir! Ha ha ha!

Kaymakam - Cin! Ha ha ha..

Doktor - Ne olsa tetikte..

Kumandan - Hemen pirelendi..

Kaymakam - Leb desen, leblebi diyor.. Eeevet, benimkisi şakaydı Topatan. *(Ciddileşir)* Açık söyleyeyim: Bakanı bekliyoruz..

Topatan - Te madem sen açık söylersin ben de açık söyleyeyim: Biz de onu bekleriz be beyim..

Doktor - Siz de mi!?

Topatan - Biz de!

Kaymakam - Canım bizimkisini anladık, siz neye?

Doktor - *(Araya girer)* Bizimkisi görev!

Kaymakam - Siz bu güzel pazar günü ne sıkıyorsunuz canınızı?

Kumandan - Gezin, eğlenin..

Topatan - İstersek yarın gezeriz ama yarın istesek geçmez elimize bir sağlık bakanı..

Doktor - Ne işimiz var sağlık bakanı ile?

Topatan - Var bir hesabımız elbet görelim..

Kaymakam - Canım, Bakan misafir, şöyle bir bakıp geçecek, misafiri sıkmak ayıp olmaz mı?

Topatan - Ayıp olursa bize olsun be Kaymakamım, sen ne sıkarsın canını? Madem istersin hoş tutalım, olmasın bakan, olsun misafir! Hoş geldi safa geldi! Ama madem istedi, yaptık onu bakan, saymayız misafir sayarız bakan, isteriz hesap!.. *(Hatice üç şişe gazozla girer.)*

Kumandan - Soğudu mu?

Hatice - Buz kesti Allah için..

Doktor - Misafirlere ver Hatice hanım, bir şişe daha getir..

Hatice - Onu da getiririm..

Topatan - Ne zaman dönecek bu Bakan Ilıca'dan?

Doktor - *(Hatice'ye)* Hemen!

Topatan - *(Doktor'a)* Hemen mi? *(Gazoz şişesi elindedir.)*

Doktor - *(Topatan'a)* Sen hemen ısıtmadan iç gazozunu..

Topatan - *(Bir iki yudum içer)* Bakan dedim, ne zaman dö.. *(Yutkunur)*

Kaymakam - *(Bir iki yudum içer)* Oh.. *(Topatan'a)* Bitir gazozunu bitir...

Kumandan - *(Gazozunu içerken, arada)* Serinlemeye bak.. *(Hatice girer. Doktor'un gazozunu verir.)*

Kaymakam - *(İçerken, arada)* Biraz bekledik ama.. *(İçer)*

Kumandan - *(İçerken, arada)* Değdi..

Topatan - Bakan derim, ne zaman?

Doktor - *(Gazozunu içerken arada)* İç de söyle birader, iç de söyle... *(Dördü gazozlarını içerlerken.)*

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

SAAT 13.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat 13.00'ü gösterir. Doktor, Kaymakam, Kumandan masanın çevresinde prafa oynarlar..)

Kumandan - Pas!

Kaymakam - Pas!

Doktor - Ben çekiyorum! *(Yerdeki iki kâğıdı alır.)*

Kumandan - Çek bakalım Allah çektirmesin!..

Doktor - Hıh! Çektirdi çektireceği kadar, daha ne kaldı? *(Iskartalarını atar. Kumandan'a)* Bu sana. *(Kaymakam'a)* Bu da sana.. Hadi bakalım birer kupa..

Kumandan - Al!

Kaymakam - Al!

Doktor - Birer daha..

Kumandan - Bende kalmadı..

Kaymakam - Al..

Kumandan - *(Şarkıya başlar)* Gayrı beklemeye kalmadı takat..

Kaymakam - *(Şarkıya katılır)* Görünsün karşıdan İstanbul...

Doktor - Görünüyor. Etti iki..

Kaymakam - Nerde o günler!..

Kumandan - Ah İstanbul ah!.

Doktor - Birer koz daha..

Kumandan - Sinek al..

Doktor - Kaymakam sen de sinek ye..

Kaymakam - Ben karo yiyorum..

Doktor - Midene oturur... Birer maça..

Kumandan - Maçan da mı sıkı?

Kaymakam - Sıkı görünüyor.. *(Gülüşürler. Onbaşı girer, selâm verir.)*

Kumandan - Geldin mi oğlum?

Onbaşı - Geldim komutanım!

Kumandan - Söyle!

Onbaşı - Bakanımız yemeğe oturdu komutanım..

Kumandan - Sen yemeğini yedin mi?

Onbaşı - Yemedim..

Kumandan - Hadi git sen de ye..

Onbaşı - Sağ ol komutanım.. *(Selâm verir çıkar.)*

Kaymakam - Öyle ya yemek saati..

Kumandan - Acıktık yahu..

Doktor - Hem de nasıl!

Kaymakam - Artık biz de bir şeyler yesek olur..

Doktor - Bakan Allah bilir çipura yiyordur..

Kaymakam - Çeşme'ye kadar gitmişken yemezse yazık olur..

Doktor - Sizin hanım ne yapmıştı kaymakam?

Kaymakam - Börek..

Doktor - Bilmiştim vallah! Ne de güzel yapar ya!. Üstüne yoktur..

Kumandan - *(Doktor'a)* Ya sizin hanımın yalancı dolmaları?

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Seninkinin de irmik helvası bulunmaz!

Doktor - Köfteler tavuklar hep hazırdı birader! Hıh, hepsi yedi kilometre uzakta şimdi! Gel de hasretinden yanma. Unutalım onları öğleyin biz ne yiyeceğiz onu düşünelim..

Kaymakam - Hani insan aklına getirebilse teftişin gecikeceğini..

Kumandan - Gider yemek yer dönerdik...

Kaymakam - Yahut da ayırtırdık..

Kumandan - Ne yesek acaba?

Doktor - Ne bileyim ne yiyelim birader? Sen o canım böreklerı, dolmaları, irmik helvalarını yola çıkar yolla, canın çekiyorsa ardından aşçıdan bir şey getirt de ye!

Doktor - Dışarının yemekleri bana dokunur, çok yağlı oluyor...

Kumandan - Ben de dışarda kaldım mı yoğurttan, ayrandan başka bir şey ağzıma koymam..

Doktor - İsterseniz hastaların yemeklerinden yiyelim derim ama..

Kaymakam - Bugün olmaz o iş, bugün olmaz..

Kumandan - Vazgeç..

Doktor - Izgara köfte söylesek? Çocukkèn bayılırdım şu gezici köftecilerin köftelerine...

Kumandan - Artık çocuk değiliz ama..

Kaymakam - Kuyruk yağı, baş eti karıştırıyorlar. Ye o köfteleri sonra da bu sıcakta midenden hayır bekle...

Kumandan - En iyisi karpuz, beyaz peynir..

Kaymakam - Evet, yanına birer de küçük francala..
Doktor - Bayılırım! Börek, dolma niyetine yeriz.
Kaymakam - Önemli olan niyet.. *(Gülüşürler)*
Kumandan - Ötesi can sağlığı.. *(Topatan, başını kapıdan uzatır.)*
Doktor - Ne o Topatan? Geç, buyur..
Topatan - Geçmeyeyim. Yok mu bakandan herhangi bir haber?
Kaymakam - Bu saatte ne haber olsun?
Doktor - Hıh! Bu saat ne saati?
Kumandan - Sanki sen bilmiyor musun Topatan?
Topatan - Yemek mi yer?
Kaymakam - Aç mı dursun yani?
Doktor - Söyle?
Kumandan - Yemesin mi?
Kaymakam - İnsaf yani?
Doktor - Pes vallaha...
Topatan - Yesin, afiyet olsun..

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

SAAT 14.00

(Sahne aydınlandığında, Doktor, Kaymakam, Kumandan odanın içinde dağılmışlardır. Hatice masanın başındadır. Saat ikiyi vurunca, kişiler canlanırlar. Hatice masayı toplamaya, ötekiler ağızlarını temizlemeye, ellerini kurulamaya falan başlarlar..)

Kumandan - Şaka maka doyduk sayılır..
Kaymakam - Evet, peynir biraz tuzluydu ama karpuz iyi çıktı..
Doktor - Sıcaklarda tuzlu yemeli, vücudun kayıplarını öder..
Kumandan - En önemlisi hafif! Çok hafifti.

Kaymakam - Evet hafifti. *(Eliyle karnını bastırır.)* Sanki midemde hiçbir şey yok..

Kumandan - Benimkisi bomboş! Hiçbir şey duymuyorum.. *(Onbaşı girer, selâm verir.)* Gel bakalım aslanım, haber mi var?

Onbaşı - Haber komutanım..

Kumandan - Neymiş?

Onbaşı - Bakanımız uyuyor komutanım..

Kaymakam - İstirahate çekilmişler yani..

Kumandan - Peki oğlum, sen böyle haber aldıkça getir..

Onbaşı - Sağ ol komutanım.. *(Kumandan bir el işareti ile gitmesini bildirir. Onbaşı selâm verir, çıkar.)*

Doktor - Ne zaman uyanır kimbilir?

Kaymakam - *(Esner)* Hava ne de olsa ağır..

Doktor - Ne dersin kumandan şimdi Ilıca'da imbat çıkmıştır. Rüzgâr denizden eser de eser. O rüzgârı pencereden ala ala uyumak tatlı olsa gerek..

Kumandan - Vallahi beni de bir ağırlıktır bastı! *(Esner)*

Doktor - Yemeklerden sonra öyle olur..

Kumandan - Dün gece bir trafik kazası için keşfe gittim, yarında eve döndüm, ikide sen telefon ettin, uyuyamadım yani. *(Esner)* Afedersiniz..

Kaymakam - Birbirimizin kusuruna bakacak halimiz mi var?

Doktor - De vallahi Kaymakam. *(Esner)*

Kaymakam - *(Esner)* Tabii olalım.. *(Gerinir)* Iıı...

Kumandan - *(Gerinir)* Iııı...

Doktor - *(Gerinir)* Iııı.. Ne oldu bize böyle?

Kaymakam - Başımı önüme eğsem uyuyacağım..

Kumandan - Ben eğsem de eğmesem de..

Doktor - Şöyle olduğumuz yerde, oturduğumuz yerde beş on dakika gözlerimizi kapatsak uykumuzu alırız.. Hatice hanım.. *(Hatice tabakları toplamış çıkacakken durur.)*

Hatice - Buyur Doktor beyim..

Doktor - İçeriye kimseyi alma..

Hatice - Yüreğin rahat etsin.. *(Çıkar)*

Doktor - Eh beyler, sizlere Allah rahatlık versin..

Kaymakam - Sana da..

Kumandan - Hepimize.. *(Oturdukları sandalyelerde başları öne düşer, uyuklarlarken.)*

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

SAAT 15.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat üçü gösterir. Oyun kişilerin az önceki duruşlarında kalmıştır. Saatin vuruşları tamamlanınca oyun başlar. Kaymakam, sandalyesinde sallanır, uykusunda düşecek gibi olur, Doktor'a tutunur...)

Kaymakam - *(Doğrulurken, uykuda)* Afedersiniz.. *(Doktor, horlar. Kısa bir süre kişilerin uyuklamalarıyla geçer. Doktor, sandalyesinde yana kayar, Kumandan'a çarpar..)*

Doktor - *(Uykuda doğrulurken)* Kusura bakma.. *(Horlamaya devam eder.)*

Kumandan - *(Uyuklarken)* Zarar yok.. *(Kısa bir süre uyuklamalarla geçer.. Kumandan Doktor'a doğru sendeler.)*

Kumandan - Hay anasını! *(Doğrulur. Uyuklamakta devam eder. Kaymakam ikinci kez Doktor'a çarpar, doğrulur.)*

Doktor - Ne var?

Kaymakam - Yok bir şey, yok bir şey.. *(Uyuklar)*

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

SAAT 16.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat dördü gösterir. Doktor, Kaymakam, Kumandan bundan önceki tabloların başlangıcında olduğu gibi hareketsizdirler, uyur durumda kalmışlardır. Saatin dördü vurması tamamlanınca oyun başlar. Kapı vurulur...)

Kumandan - *(Silkinerek uyanır)* Doktor, kalk, geldi..

Doktor - *(Ürkerek uyanır)* Bakan mı?

Kaymakam - *(Ürkerek uyanır)* Geldi mi? Ne zaman? *(Toparlanırlar)*

Doktor - Buyurun! *(Onbaşı girer, selâm verir.)*

Kumandan - Hayrola?

Onbaşı - Haber getirdim komutanım..

Kumandan - Söyle!

Onbaşı - Bakanımız uykudan kalktı komutanım..

Kumandan - O kadar mı?

Doktor - *(Kumandan'a)* Geliyor mu?

Kaymakam - *(Doktor'a)* Gelsin! *(Esner)* Biz de uykudan kalktık..

Onbaşı - Plâj gazinosunda komutanım..

Kumandan - Ne yapıyor?

Onbaşı - Kahvesini içiyor komutanım..

Kumandan - Bunu başlangıçta söylesene oğlum.. Peki, git..

Onbaşı - Sağ ol komutanım.. *(Onbaşı selâm verir, çıkar.)*

Doktor - Hıh! Biz de birer kahve içelim bari... *(Zile basar, seslenir)* Hatice hanım.. Hatice hanım.. *(Tekrar zile basar. Hatice girer.)* Neredesin yahu?

Hatice - Te buradayım..

Doktor - Te buradasın ama yarım saattir seni çağırıyorum..

Hatice - Afedersin, anlayamadım nasıl olmuş, üstüme bir ağırlık çöktü, oturduğum yerde dalmışım biraz..

Doktor - Anlaşıldı anlaşıldı, hadi bizlere birer kahve..

Hatice - Te şimdi..

Doktor - Erkan Bey'e söyle, bekliyoruz, gelsin..

Hatice - Onu da söylerim.. *(Çıkar)*

Doktor - Prafanın tadı yok birader, Erkan gelsin de briçe çevirelim..

Kumandan - İyi düşündün. *(Esner)* Bayağı rüya gördüm vallahi! Hiç insan sandalyenin üstünde uyuklarken rüya görür mü? Gördüm işte..

Doktor - Hayırdır inşallah! Sen anlat, ben de gördüğümü anlatayım..

Kumandan - Hayırdır inşallah, hepimiz rüya görmüşüz anlaşılan..

Kaymakam - Hayırdır, önce sen anlat Kumandan..

Kumandan - Rüyamda böyle üçümüz kapalı bir yerde oturuyorduk.. Gene tıpkı böyle kapalı bir yerde. *(Kaymakam'a)* Sizin evde mi? Bizim evde mi? Yoksa karakolda mı? Kaymakamlıkta mı?

Kaymakam - Her neyse..

Kumandan - Yani böyle kapalı bir yerde..

Doktor - Ne yapıyorduk?

Kumandan - Ne yapıyorduk? Evet ne yapıyorduk?.. Hay Allah, unutmuşum, çıkaramıyorum..

Kaymakam - Öyledir, rüyalar çabucak unutulur..

Doktor - Benimkisi aklımda..

Kaymakam - Hayırdır inşallah..

Kumandan - Hayırdır inşallah.. Terlemişim yahu! *(Terini siler)*

Doktor - Benim de her tarafım terden su içinde. *(Terini siler)* Rüyamda hastaneye girdim, baktım, kimse yok. Hastane bomboş!. Seslendim, kimse karşılık vermiyor. Tısss yok! Ne hemşire, ne hastabakıcılar, ne aşçı, ne kapıcı, ne bekçi, ne bizim yardımcı doktor var görünürlerde. Hay anasını yahu dedim, nerde bunlar? Hepsi kayıp! Koğuşlara giriyorum, hastalar sır olmuş ortadan. Üstelik bütün yatakla-

rın çarşafları alınmış. Duvarlara bakıyorum. Duvarlar çıplak tuğla, tavana bakıyorum, tavan açık.. Derken odamı aradım buldum, tam odama gireceğim içerde bir kalabalık bir kalabalık, bana yer yok, ama hastanenin bütün adamları hemşire, hastabakıcılar, öbürleri, hastalar, hattâ bizim Erkan Alkan hep içerde. Üstelik kim var içerde? Bizim Bakan! Bizim Ramazan Topatan geçmiş Bakanın karşısına anlatıyor da anlatıyor. Kâğıt oynadığımızdan fal açmamıza kadar ne aklınıza gelirse!. Ben içeriye girince, Bakan "Gel bakalım buraya!" diye kolumdan tutmaz mı? Bende el ayak çözüldü. Uyanıp kolumdan tutanın bizim bakan değil, bizim Kumandan olduğunu gördüm ama birader, görünceye kadar.. Ter içinde kalmışım, ter içinde.. Hıh!..

Kaymakam - Ben uzaklardaydım rüyamda..

Doktor - Hayırdır inşallah..

Kumandan - Hayırdır..

Kaymakam - Uzaklarda, çok uzaklarda! İstanbul gibi bir yerdi. Ne Bakan vardı, ne sizlerden kimse. Kısa bir rüya. Kısacık! *(İç çeker)* Dışarda mavilik, yeşillik, Boğaz, tepeler, beyaz vapurlar.. *(Doktor'la Kumandan iç çekerler.)* Nedense bütün kapılar pencereler kapalıydı olduğum yerde! Yahu, diyorum bizim hanıma, bu kapılarla pencereler niye kapalı? Ben dedikçe o perdeleri indiriyordu pencere açacağına. Sıcaktı işte. Rüyamda her taraf çok sıcaktı..

Doktor - Hayırdır diyelim..

Kumandan - Evet, hayırlar olsun..

Doktor - Birader, birer dilim karpuz, peynir ekmekle bu kadar rüya görmek?.. Anlaşılan yorgunuz, uykusuzuz..

Kumandan - Sol kolum iyice uyuşmuş..

Doktor - *(Kol hareketleri gösterir)* Şöyle öne arkaya, sağa sola.. Sonra bir sağ omuzuna bir sol omuzuna yatır.. Şimdi de boynunun üstünde çember çiz.. Böyle benim gibi yap.. *(Hareketleri gösterir.)* Vay anasını, benim de belimden hayır yok.. *(Kumandan, Kaymakam, Doktor, kol, boyun, bel hareketleri yaparlar. Kapı vurulur.. Üçü hemen yerlerini alırlar.)*

Doktor - Giriniz!

Hatice - *(Girer)* Kahveleriniz ağzınıza lâyık oldu. Beğenirsiniz inşallah..

Kaymakam - Hani Erkan Bey geliyordu.

Doktor - Erkan Bey nerede?

Hatice - Yatıyorum, dedi..

Kaymakam - Sahiden hasta oldu galiba?

Doktor - Kim var yanında?

Hatice - Gönül Hemşire.. *(Öncekiler arasında anlamlı bakışmalar.)*

Kaymakam - Mesele yok öyleyse..

Doktor - Öyle ya biz onu yalnız kalmasın, canı sıkılmasın diye çağırmıştık..

(Karanlık)

YEDİNCİ TABLO

SAAT 17.00

(Sahne aydınlandığı sırada, saat beşi gösterir. Doktor, Kaymakam, Kumandan, bir gazetenin bulmacasını çözmeye çalışırlar. Gazete Doktor'un elindedir. Üçü de fotoğraf hareketsizliğindedir. Saatin vuruşları tamamlanınca oyun başlar.)

Doktor - Beş, soldan sağa: Dünyanın en uzun nehri? Nil. Olmaz! Altı harfli..

Kumandan - Evet, altı harfli..

Kaymakam - Misisipi. *(Parmaklarıyla harfleri sayar)* Sekiz..

Kumandan - Olmaz..

Doktor - İlk harfi A?

Kumandan - A? A? Amuderya?

Kaymakam - O da sekiz.. Hay Allah Amuderya nerden geldi aklına? Neredeydi o?

Kumandan - Asya'da..

Doktor - Amuderya hem sekiz harfli hem de kısadır, ondan uzun ne nehirler var...

Kaymakam - A? A? A? A?

Kumandan - A? A? A?

Doktor - A? A? A?

Kaymakam - Amazon..

Kumandan - Altı harfli..

Doktor - Oldu! Amazon. Nasıl da unutmuşuz birader? Okuduklarımızdan hiçbir şey kalmamış hatırımızda..

Kaymakam - İnsan bir yaşa kadar öğreniyor, hep öğreniyor, bir yaştan sonra da unutuyor, hep unutuyor..

Kumandan - Yani hayatın yarısı öğrenmekle, yarısı unutmakla geçiyor..

Doktor - İki, yukardan aşağıya. Afrika'da kurulan yeni bir devlet?

Kumandan - Coğrafyadan sınava mı çekiliyoruz yani?

Kaymakam - Biz coğrafya kitaplarını kapatalı Afrika'da belki yirmi devlet kuruldu..

Doktor - Okumadık ki bilelim birader!

Kumandan - Geç Allahını seversen, bırak şunu elinden..

Doktor - Gazetede başka okuyacak şey kalmadı ki birader!.. *(Kapı vurulur.)* Bakalım bu da kim? Gel!

Onbaşı - *(Girer, selâm verir.)* Ilıca'dan haber komutanım..

Kumandan - Söyle oğlum..

Onbaşı - Bakanımız denizde komutanım..

Doktor - Offf! Of!

Kaymakam - Şunların haber diye gönderdikleri şeye bak!. *(Kumandan'a)* Galiba bu kadar sık haber istemesek daha iyi olacak..

Doktor - Hıh! İstesek bir türlü istemesek bir türlü..

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Dışarda ne var ne yok? Halk nasıl?

Onbaşı - Park Kahvesi dolu komutanım..

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Niye doluymuş yani?

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Ne bekliyorlar Park Kahvesi'nde?

Onbaşı - Bakanımızı komutanım..

Kaymakam - *(Canı sıkılarak)* Allah Allah!

Doktor - *(Sıkkın)* Saçmalığa bak..

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Peki oğlum..

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Bir dakika.

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Dur oğlum..

Kaymakam - *(Kumandan'a)* Dışarda halk Onbaşı'dan haber soruyor mu acaba?

Kumandan - *(Onbaşı'ya)* Aldığın bu haberleri dışarda kimseye söylemiyorsun değil mi oğlum?

Onbaşı - Söylemiyorum komutanım..

Kaymakam - Çünkü bu haberler resmi, hattâ gizli..

Kumandan - Duydun mu? Bu haberler gizli..

Onbaşı - Söylemiyorum komutanım..

Kumandan - Aferin!

Kaymakam - Benden de aferin..

Kumandan - Hadi sen, git, bundan sonra her haberi getirme, önemli bir haber olursa getir..

Onbaşı - Başüstüne komutanım.. *(Selâm verir çıkar.)*

Doktor - Of anam of! Ölme eşeğim ölme yaz gelecek de...

Kaymakam - Olur hepsi olur..

Doktor - Ne olur Kaymakam? Bunun olanı akşam! Daha denizden çıkacak, kurulanacak, giyinecek..

Kumandan - Ilıca'yı teftiş edecek..

Kaymakam - Bize ne canım biz görevimizi yaptık, bekle dedi, bekledik.. *(Topatan kapıyı vurur, karşılık beklemeden başını içeriye uzatır.)*

Topatan - Hâlâ mı gelecek be Doktor beyim bu sizin Bakan?

Kaymakam - Gel Topatan, sen de gel..

Doktor - Geç içeri, kapıda kalma..

Kumandan - Ayakta yorulma.. *(Topatan girer.)*

Doktor - Çay mı? Yoksa gene gazoz mu?

Topatan - Ben istemem şimdi çay gazoz, ben isterim öğreneyim..

Kaymakam - Bırak şimdi politikayı..

Doktor - Politika nemize gerek bizim?

Kumandan - Yahu Topatan nereden geliyor şu senin soyadın?

Topatan - Hep perişan olduk be beyim..

Kaymakam - İflâstan, topu atmaktan mı yani?

Topatan - Ben ne sorarım ne anlatırım size, siz ne söylersiniz? Ben derim perişan olduk kahvelerde beklemekten..

Kaymakam - Soyadının kaynağı ne peki?

Topatan - Sen de bulamamışsın gibi merak edecek şey be Kaymakamım! Ramazanlarda benim peder top atardı vaktiyle, ne zaman çıktı soyadı kanunu, düşünmüş bir gün iki gün, ne alayım ne alayım soyadı? A be demiş nüfus memuru, ne düşünürsün? Sen top atarsın, al topatan.. *(Doktor'a)* Bu sizin Bakan..

Doktor - *(Keser)* Daha Ilıca..

Topatan - *(Keser)* Onbaşı gelir gider almaz mısınız bir haber? Ne yapar Ilıca'da?

Kumandan - Onbaşı'nın gelip gitmesi başka sebepten..

Topatan - Biz bile yarım saatte bir haber alırız be Kaymakamım. Siz nasıl otursunuz sabahtan beri habersiz?

Kaymakam - Ne haberi alıyorsunuz siz?

Kumandan - Kim veriyor size haberi?

Topatan - Sağ olsun gidip gelen şoförler. Otobüsler gelir, taksiler döner kalmayız çok şükür habersiz. Yoksa bir söyleyeniniz ben anlatayım size bugün Bakan, kime misafir oldu ne yedi ne içti, nasıl safalı vakit geçirdi..

Kaymakam - O haberlere inanma sen. Onlar hep uydurma, hep gayri resmi..

Topatan - Denize girmenin öğle uykusunun resmisi nasıl olur be Kaymakamım? Hâlâ yabancı tutarsın beni..

Kaymakam - Ben size ne dedim? Beklemeyin, işinize gücünüze bakın, gezin eğlenin..

Topatan - O kadar derdimiz şikâyetimiz var be beyim..

Kaymakam - Ne şikâyeti? Ne gibi şikâyet?

Doktor - Hastaneden mi?

Topatan - Kim aklına getirir senin hastaneni be Doktor bey? Sen gene bütün dünyayı hastane sanırsın..

Doktor - Hani, yani, bileyim diye..

Kaymakam - Canım bakan dediğin gelir geçer. Burda devamlı olan kim? Ben! Ne derdiniz ne şikâyetiniz varsa gelin bana söyleyin..

Topatan - Gücenmeyesin be beyim ama, ne var ne gelir elinden senin?

Doktor - Gelmez olur mu? Siz Kaymakam beye söylersiniz, Kaymakam bey yukarıya yazar..

Topatan - Yukarısı kaldırır rafa atar. Eksik olmayın! Biz istemeyiz yazı çizi, biz isteriz iş..

Kaymakam - Hele söyle sen, neymiş o şikâyetleriniz bakayım?

Topatan - Başta vergiler..

Kaymakam - O sağlık bakanının işi değil ki, maliye bakanının işi..

Topatan - Nerden bulalım biz maliye bakanını?

Kaymakam - Bulunca söylersiniz. Başka?

Topatan - Krediler kısa, faizler yüksek, tarım ilâçları, hem kıt, hem vaktinde gelmez, hem pahalı...

Kaymakam - Al bakalım! Oldu mu bu Topatan? Krediler devlet bakanının, tarım ilâçları tarım bakanının işi..

Kumandan - Yaaa? Sandığın gibi kolay değil bu işler..

Doktor - Çocuk oyuncağı mı yani?

Topatan - Her şey pahalılanır ucuzlamaz, ne alırsak dünden pahalı alırız, bizim ürünler ucuzlar pahalılanmaz..

Kaymakam - Karıştırıyorsun Topatan, hep karıştırıyorsun..

Topatan - Her işi ben mi karıştırırım be beyim?

Kaymakam - Dediklerinin kimi ticaret bakanının, kimi tekel bakanının, kimi ekonomik ilişkiler bakanının işi..

Topatan - Nerden yakalayalım biz bu bakanları birer birer..

Kumandan - Gelirler, hepsi gelirler..

Topatan - Gelirler! Nerde gelirler? Hep geçerler! Hep Çeşme'ye, Ilıca'ya geçerler..

(Karanlık)

SEKİZİNCİ TABLO

SAAT 18.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat altıyı gösterir. Kaymakam, Doktor, Kumandan odanın içinde değişik yerlerde ayaktadırlar. Saatin altıyı vurması tamamlanınca oyun başlar.)

Doktor - *(Pencere önünde, dışarıya baktıktan sonra)*

Ne gelen var, ne haber
Aydan imdat bekledim kaç geceler
Bekledim tâ fecre kadar.

Kumandan - Doktor Allah için sende de ne ses var ya!

Doktor - Allah onu da vermemiş birader! *(Güler)* Bizim bir arkadaş vardı, kulakları çınlasın, ne zaman şarkı söylemeye kalksam, bir horoz yetiştirsem senden daha iyi öter derdi.. *(Gülüşürler)*

Kaymakam - Doktor, asıl bir şiir vardı onu biliyor musun sen?

Doktor - Hangisi?

Kaymakam - Ne hasta bekler yatağında? Ölümü mü doktoru mu?

Doktor - Eee?

Kaymakam - Ne mahkûm af gününü? Falan filan.. Benim seni beklediğim kadar..

Kumandan - Sahi vardı öyle bir şiir ama..

Doktor - Vardı. Var olduğunu ben de biliyorum ama, nasıldı? Hay Allah kahretsin! Çıkaramadım gitti..

Kaymakam - Evet, nasıldı? Kimindi?

Doktor - Faruk Nafiz'in mi? Ahmet Muhib'in mi?

Kaymakam - Ahmet Muhib'in olamaz...

Doktor - Unutmuşuz birader! Tüm unutmuşuz.. Az önce ikinizin de dediği gibi biz artık eski bildiklerimizi de tüketme dönemine girmişiz...

(Karanlık)

DOKUZUNCU TABLO

SAAT: 19.00

(Sahne aydınlandığı sırada saat yediyi gösterir. Doktor telefonun başındadır. Kaymakam, Kumandan pencerenin iki yanında. Saatin yediyi vurması tamamlanınca oyun başlar.)

Doktor - *(Telefonda)* Çok iyi kızım, çok iyi yavrum.. Biz buradan bir yere ayrılamadık. Daha bekliyoruz.. Kaymakam, Kumandan bey amcaların da burdalar, hanım teyzelerine söyle merak etmesinler.. Biraz daha bekleyeceğiz.. Biz haber veririz size.. Hadi, güle güle.. *(Telefonu kapatır. Odadakilere)* Bizim kız, hürmetleri var..

Kaymakam - Eksik olmasın..

Doktor - Çok güzel bir gün geçirmişler.

Kumandan - Tam deniz havasıydı, geçirmesinler mi? *(Erkan Alkan sağdaki kapıdan girer. Güzel bir spor gömlek, yazlık bir pantolon giymiştir.)*

Erkan - Tünaydın Doktor? Ne haber senin teftişten? *(Ötekilere)* Tünaydın..

Doktor - *(Yarım yamalak)* Tünaydın.. *(Öfkeyle)* Ne soruyorsun! Kendin teftiş olmaz demedin mi?

Kaymakam - *(Erkan'a)* Tünaydın..

Kumandan - *(Erkan'a)* Geçmiş olsun..

Doktor - Sana haber gönderdik. Niye gelmedin?

Erkan - Hastaydım kardeşim. *(Bir el işareti ile bağırsaklarının boşaldığını anlatır.)* Hem hasta doktora gitmez doktor hastaya gelir..

Kaymakam - Nasıl vakit geçirdiniz hastanede?

Erkan - Enfes! Anlatılacak gibi değil! Burası hastane değil cennet doktor, cennet! Çalıştığın yerin kıymetini bil!

Doktor - Kılık değiştirmişsin..

Erkan - Evden getirttim. Bu saatten sonra şortla sokağa çıkamam ki..

Doktor - Ne çıkması? Ne sokağı?

Erkan - Buraya sizlere şöyle bir Allahaısmarladık demek için uğradım..

Doktor - *(Erkan'ı kolundan kavrar)* Otur Allahını seversen, dinle..

Erkan - Sabahtan dinledim dinleyeceğim kadar..

Doktor - Bakan neredeyse gelir birader.. *(Oturtmak ister)*

Erkan - Sana ne?

Doktor - Teftiş vereceğiz..

Erkan - Bana ne?

Doktor - Sana nesi bana nesi var mı birader? Hastasın, nasıl çıkarsın yatağından? Git, soyun..

Erkan - Bana bak, sabah denizi kaçırdığıma yanmıyorsam sebebi başka, bu gece ay var. Ayın doğuşunu kaçırırsak, yanarım..

Doktor - Kaçırırsak mı? Kiminle? *(Gönül girer, elinde küçük bir valiz vardır.)* Hayrola? Ya siz nereye?

Gönül - Ben hastaneden ayrılıyorum Doktor bey.

Doktor - Ne? Nasıl dediniz? Ne zaman?

Gönül - Şimdi..

Erkan - Deniz kenarında yemek yiyeceğiz, ayın doğuşunu seyredeceğiz..

Doktor - *(Gönül'e)* Kim izin verdi? Kimden izin aldınız?

Gönül - Nişanlım öyle istiyor..

Doktor - Nasıl ayrılırsınız hastaneden?

Erkan - Evleniyoruz birader! Evleniyoruz! Çok iyi bakıyor insana! Senin hastalarına baktığı yeter, bundan sonra yalnız bana bakacak..

Doktor - Ya teftiş? Teftiş ne olacak?

Kaymakam - *(Erkan ile Gönül'e)* Tebrikler..

Kumandan - *(Erkan ile Gönül'e)* Mutluluklar.. *(Erkan, Gönül, başlarıyle teşekkür ederlerken.)*

Doktor - Ben dinlemem! Tebrik de etmem! Bakan gelip geçmeden teftiş bitmeden, *(Gönül'e)* ne senin istifanı kabul ederim, *(Erkan'a)* ne de seni taburcu ederim..

Erkan - İster et ister etme, biz çıkıyoruz..

Doktor - Çıkamazsın birader! *(Önler)* Bir kere hesap göremezsin çünkü muhasebe kapalı. *(Gönül'e)* Siz de istifa edemezsiniz. Dilekçenizi kim kaydedecek? *(Safinaz ile Hatice tartışarak girerler.)*

Safinaz - Yanında kim olursa olsun efendim! Kim olursa olsun! Ben Doktor beye bir Allahaısmarladık demeden gidemem..

Doktor - Bu da nereye gidiyormuş?

Hatice - Söz dinletemedim be Doktor beyim. Çıkmak ister..

Doktor - Hâlâ gönlü olmadı mı?

Safinaz - Eksik olma Doktor bey evlâdım.. Gönlüm oldu, her şeyim oldu, bugüne kadar çok iyiliğini gördüm, bugünkü iyiliğin son olsun artık, bize müsaade..

Doktor - Nereye? Bu saatte mi?

Safinaz - Ne beis var? O kadar geç mi? Alt tarafı Şam'a, Kâbe'ye, Bağdat'a gitmiyoruz ki? İki sokak ötedeki evime gidiyoruz.. *(Mehmet Öksüz girer.)*

Doktor - Gidiyor musunuz? *(Mehmet'i işaret eder.)*

Safinaz - Evet, gidiyoruz..

Doktor - Bugün bu saatte hastaneden çıkılmaz..

Safinaz - *(Erkan'a)* Aaa! Öbür Doktor bey de burada!. *(Doktor'a)* Sizinle nasıl olsa anlaşırız.. *(Erkan'a)* İyi ki seni de gördüm paşacığım? Nerelerde kaldınız? Bütün gün gözlerim kapıda yolunuzu bekledim.

Mehmet - Merhaba Erkan bey..

Safinaz - *(Mehmet'e)* Benim hastalığımı şıppadak biliveren o dediğim doktor bey bu işte.. Bu kibar delikanlı! Pek de genç, pek de dinç maşallah..

Mehmet - Doktor değil o, avukat!

Safinaz - Doktor! Sen yoktun, henüz gelmemiştin, daha bu sabah..

Mehmet - Avukat!.

Gönül - Erkan Bey avukattır Safinaz Abla..

Safinaz - *(Gönül'e)* Madem sen de avukat diyorsun inanayım bari. Hem avukat olsun varsın! Ne çıkar? Pek kanım ısındı, avukat oldu diye boşlayacak değilim ya.. Bekârdı değil mi?

Kaymakam - Artık nişanlı..

Safinaz - *(Gönül'e)* Seninle mi? Bu sabah daha ikinizi bir arada görünce aranızda bir şeyler olduğunu anlamıştım. İçime doğmuştu yani.. Ayyy pek de uygun düşmüşsünüz, birbirinize pek yakışmışsınız maşallah... Düğününüz yakın mı?

Erkan - Bir hafta içinde..

Safinaz - İyi ki avukatmışsın. Benim avukatlık işim hastalığımdan daha çoktur. Düğününüze beni çağırmayı unutmayın emi.. *(Doktor'a)* Eh daha da gecikmeyelim artık...

Doktor - Bu akşam çıkamazsınız kayıtlar kapalı..

Safinaz - *(Yanlış anlar)* Ben anahtarımın yerini bilirim, çok şükür bunamadım. Kapımı ben kapadım ben açarım..

Doktor - Fakirim diyorsun, dışarda kim bakacak sana? Ne yiyip ne içeceksin?

Safinaz - Aaa? O nasıl söz öyle? Ben kimsenin yardımına muhtaç mıyım? Benim ömrümüzün sonuna kadar ikimize de yetecek kadar param var çok şükür? *(Mehmet'e yaklaşır.)*

Hatice - *(Doktor'a)* Ben kaç kere demişimdir size, gün görmedik sarı liralar hep ondadır diye..

Kumandan - Ne oluyor Mehmet Efendi..

Mehmet - Eh kısmetse tası tencereyi birleştiriyoruz gayrı..

Safinaz - Benden ayrısı gayrısı yok sayılır. *(Mehmet'e)* Bundan sonra ava gitmesen de olur!.

Kaymakam - Ne uğurlu günmüş bu böyle..

Safinaz - Birinci ikinci kocalarımdan yüzüm gülmedi, artık ahir baharımda yüzüm güler inşallah.. *(Mehmet'in koluna girer)* Bundan sonra ava gitmek yok. Hep gözümün önünde, hep dizimin dibinde... *(Onbaşı girer, selâm verir.)*

Onbaşı - Bakanımız ilçe sınırına girdiler Komutanım..

Kaymakam - İlçe sınırına mı?

Doktor - O kadar yakın mı?

Kumandan - Yedi kilometre..

Kaymakam - Ne duruyoruz?

Doktor - Kapıya... Hemen kapıya... *(Doktor, Kaymakam, Kumandan, Onbaşı, Hatice, gerideki kapıdan çıkarlar.)*

Safinaz - Nedir bu telâşları, niye koşuşuyorlar anlayamadım. *(Erkan'a)* Birinci ikinci kocalarımdan kalan hakkımı hâlâ mirasçılarından alamadım. Seni pek gözüm tuttu. Sen alırsın artık..

Erkan - Alırım. Tapularını, kayıtlarını al, yarın yazıhaneme gel..

Safinaz - Yarından tezi yok neyim var neyim yok getiririm. Sen neyim var neyim yok iyice bir gör.. *(Dışardan bir klâkson sesi, otomobil gürültüsü alkışlar, sonra uzaklaşan otomobilin klâkson sesi duyulur. Gönül radyo ile oynar. Doktor, Kaymakam, Kumandan, arkalarından Ramazan Topatan sahneye dönerler..)*

Doktor - Şöyle bir dakika olsun durmadı bile..

Kumandan - El salladı..

Kaymakam - Geç oldu, ne de olsa geç kaldı da ondan..

Doktor - Bir şeyler dedi..

Kaymakam - Evet, dedi, işaret de etti ama pek iyi duymadım..

Kumandan - Haftaya dedi galiba..

Doktor - Bana yarına gibi geldi..

Topatan - Haftaya dedi..

Erkan - Haftaya hazırlıklı ol Doktor, gafil avlanma..

Topatan - *(İç çeker)* Eh, gün gelir bize de söz düşer.. *(Gönül radyoyu açar.)*

Spiker - Sayın dinleyiciler, haberlerimizi okumaya devam ediyoruz... Çeşme:

Kaymakam - Dinleyin..

Doktor - Susalım..

Spiker - Bu sabah erken saatlerde ilçemize gelen Sağlık bakanı Dr. Nevzat Doz.

Doktor - Eeee?

Topatan - Dinle..

Spiker - Çeşitli sağlık kuruluşlarında bütün gün süren incelemelerde bulunduktan sonra.

Topatan - Peh peh peh..

Spiker - Saat ondokuza doğru İzmir'e dönmek üzere ilçemizden ayrılmıştır..

Topatan - *(Doktor'a)* Duyar mısın ne der?

Doktor - *(Gönül'e)* Radyoyu kapatır mısınız!

Spiker - Yalova... *(Gönül radyoyu kapatır.)*

Topatan - *(Seyircilere)* Hani doğrusunu bilmesem ben bile inanırdım bu habere...

PERDE

Etiler, Mayıs 1972

YÜRÜYEN GECEYİ DİNLE

(Oyun, 2 Bölüm)

"Entends ma chère entends la douce nuit qui marche"

Charles Baudelaire

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Kadın: 33 yaşında
Erkek: 45 yaşında
Komşu: 60 yaşında bir kadın
Delikanlı: 20 yaşında bir üniversite öğrencisi

(Olay, 1971 ilkyazında İstanbul'da geçer. Dekor: Orta halli bir aydın evinin salonu. Geride, boydan boya sokağa bakan pencereler dizisi. Solda, hole çıkan kapı, camlı bölme, telefon masası. Sağda, büyük bir kitaplık ile bar. Solda, yemek odası takımı. Geride, pencerelere yakın oturma odası takımı.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Perde açılmadan önce radyodan spikerin dedikleri duyulur.)

Spiker- 1 Numaralı Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan bildirilmiştir. 114 sayılı bildiri: Bugün uyanık ve vatansever bir yurttaşımızın verdiği bazı çok önemli bilgileri değerlendiren güvenlik kuvvetleri, saat 14'te kentin batı kesimi kıyısındaki bir apartmanı kuşatarak, öteden beri aranmakta olan üç tehlikeli anarşistin gizlendiği bir fesat yuvasını daha ortaya çıkarmışlardır. Kuşatmadan sonra apartmanda gizlenmekte olan biri kız öbür ikisi erkek üç anarşiste teslim ol çağrısında bulunulmuş fakat anarşistler bu çağrıya ellerindeki makineli tabancalarla pencerelerden dışarıya ateş ederek karşılık vermişlerdir. Bunun üzerine güvenlik kuvvetleri de ateş açmak zorunda kalmışlar, yirmi dakika süren şiddetli çarpışma sonunda kuşatma çemberini yarma teşebbüsünde bulunan anarşistlerden biri aldığı yaralarla derhal ölmüş, öbür erkek anarşist omuzundan yaralı olarak, kız anarşist ise bilinmeyen bir şekilde güvenlik kuvvetlerinin elinden kaçmışlardır. Çarpışmadan sonra apartmana giren güvenlik kuvvetleri, anarşistlerin barınmakta oldukları dairede bol miktarda yasak yayın ve kitaplarla yabancı yapısı çeşitli ateşli silahlar, mermi ve patlayıcı madde-

ler ele geçirmişlerdir. Kaçakların izleri saptanmıştır. En geç bu gece yarısı ya da yarın sabaha kadar yakalanmaları beklenilmektedir. Yurtsever vatandaşlarımızın silâhlı olan kaçakları gördükleri yerleri en kısa zamanda komutanlığımıza bildirmeleri gerekir. Anarşistleri evlerinde ya da işyerlerinde saklayanlar ile saklandıkları yerleri bildikleri halde haber vermeyenler, anarşistlerin işledikleri suça katılmış sayılacaklar ve anarşistlerle birlikte asıl suçlu olarak yargılanıp cezalandırılacaklardır. *(Perde açılır. Kadın ile Erkek akşam yemeğinden kalkmaktadırlar. İkisi de ayaktadır. Yemek masasının üstünde duran radyoyu dinlemektedirler.)*

Spiker - 2 Numaralı Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan bildirilmiştir. *(Kadın, sofrayı kaldırmak üzere radyo ile ilgilenmez olur. Masaya döner. Sofrayı kaldırmaya başlar.)*

Spiker - 96 sayılı bildiri...

Kadın - Daha dinleyecek misin?

Erkek - Biraz kıs istersen..

Spiker - Aşağıda adları açıklanan... *(Kadın omuz silker.)*

Erkek - Ya da en iyisi kapatayım..

Kadın - Evet, kapat!.. *(Erkek radyoyu kapatır.)* Hele şükür! *(Sofrayı toplamayı hızlandırır. Sonra birden durur.)* Off! Bıktım artık! Bunaldım! Bende sinir diye bir şey kalmadı..

Erkek - Haklısın canım..

Kadın - Daha uzun dinlemeye dayanamıyorum işte..

Erkek - Sana yardım edeyim.. *(Sofradan su şişesini, ekmek tabağını alır.)*

Kadın - İstemez..

Erkek - Fazla bir şey yapacak değilim...

Kadın - Olsun! *(Elindekilerle hol kapısından çıkar. Erkek elindekilerle onu izler. Gölgeleri camlı bölmenin üstüne düşer. Hemen geri dönerler. Ellerindekileri mutfağa bırakmışlardır.)*

Erkek - Hem yemek pişirmesini bilmediğini söylersin hem de ne pişirsen herkesinkinden lezzetli olur.

Kadın - Yemek falan pişirmesini bildiğim yok benim.. *(Sofranın başında dururlar. Erkek sofradan bir şeyler kaldıracak olur.)*

Yetti! Yapacağın yardımı yaptın..

Erkek - İşin daha çabuk biterdi..

Kadın - Sen katıp karıştırmazsan daha çabuk biter! Hadi, geç yerine otur.. *(Sofradan aldığı tabaklarla çıkarken)* Kahve içecek misin?

Erkek - *(Kitaplığın önünde durur)* Sen?

Kadın - *(İçerden)* Ben sana soruyorum.. *(Odaya döner. Girerken)* Sorduğuma karşılık ver..

Erkek - At artık şu siniri üstünden..

Kadın - *(Yumuşar)* İçecek misin içmeyecek misin?

Erkek - Sen içersen içerim..

Kadın - Beş dakika bekle öyleyse. Önce bulaşığımı yıkayayım.

Erkek - Acelesi yok.. *(Kadın sofrada kalanları toplar.)* Boşuna tüketiyorsun kendini..

Kadın - Kendini boşuna tüketen yalnız ben miyim?

Erkek - Değilsin elbet..

Kadın - Sen aslında benden daha çok boşuna tüketiyorsun kendini.. *(Çıkar)*

Erkek - Haklısın.. *(Radyoya yaklaşır. Açmak ister, sonra vazgeçer. Geri döner.)* Allahım!.. Anlaşılır şey değil..

Kadın - *(Odaya döner)* Ne?

Erkek - Nasıl böyle olduğumuz? Bu şiddet, bu acımasızlık?

Kadın - Daha anlayamadın mı? *(Sofra örtüsünü kaldırır. Silkmek üzere pencereye gider. Pencereyi açar. Örtüyü silker.)*

Erkek - *(Bir süre kadının devinimlerini izledikten sonra)* Mutlaka bana çatman şart mı?

Kadın - *(Pencereden geri dönerken, durur, bir süre erkeğe bakar. Birden tutumunu değiştirir.)* Başka kime çatayım? Yakınımda bir sen varsın! *(Hafifçe gülüşürler.)*

Erkek - Gerekçen bu mu?

Kadın - *(Erkeğe yaklaşır. önünde durur. Dikkâtle erkeğin yüzüne bakar)* Tam değil.. *(Kısa bir susuştan sonra)* Hepsini öğrenmek istiyor musun?

Erkek - Söyle!

Kadın - Demin şaka gibi söyledim ama, sana kızmamın doğru olan bir yanı da var..

Erkek - Neymiş o?

Kadın - Bütün bu karışıklıklar sizin marifetiniz. Yani erkeklerin. Bu karışıklıklarda senin de payın var.

Erkek - Yaa!

Kadın - Şaka etmiyorum. Evlerin düzenini bozan, rahatını huzurunu kaçıran hep sizsiniz..

Erkek - Saçmalama Allahını seversen..

Kadın - *(Keser)* Saçmalamıyorum! *(Az önceki sözlerini tamamlar)* Sizin hırslarınız! İtişip kakışmanız. Kim yaratıyor bu eşitsizlikleri? Siz! Sonra düzeltmeye kalkan kim? Yine siz! Doğanın verdiklerini beğenmiyorsunuz, doğanın verdikleriyle yetinmiyorsunuz, durmadan doğanın düzenini bozmaya çalışıyorsunuz.

Erkek - *(Alaylı)* Nasıl oluyor o iş!?

Kadın - Çirkinler, aptallar, zayıflar, kötüler, kişilikleriyle elde edemediklerini, parayla elde etmeye kalkıyorlar, haklı haksız zenginleşiyorlar, vurgun peşinde koşuyorlar. Ya da örgütlenip köşebaşlarını tutuyorlar..

Erkek - Ya kadınlar?

Kadın - Kadınlar daima mutluluklarının yanındadır. Onları lükse iten, rüşvete alıştıran sizsiniz.. *(Hol kapısından çıkar.)*

Erkek - *(Arkasından)* Pek beğeniyorsun değil mi bu dediklerini?

Kadın - *(İçerden)* Elbet beğeniyorum..

Erkek - İyi öyleyse, beğenmekte devam et!

Kadın - *(Girer)* Beğenmeyeyim mi?

Erkek - Nesini beğeniyorsun? Gerçekte sen de çok iyi biliyorsun ki saçmalıyorsun! *(Kadın yemek masasının üstünü siler. Erkeğin*

söylediklerini dinlemiyormuş gibi bir tutumu vardır.) Senin o mutluluğunun yanında dediğin kadın gerçekte erkeğinin yanındadır. Yani vurguncunun karısı vurguncunun, hırsızın karısı hırsızın, bekçinin karısı da bekçinin yanında.. *(Kadın omuz silker.)* İçini boşaltmana, sıkıntını dağıtmana yararlı oluyorsa böyle konuşmak, konuş, o başka, ama.. *(Kısa bir susuştan sonra)* Galiba da oluyor.

Kadın - Evet. *(İşini bitirir)* Artık uzatma..

Erkek - Gazete nerede?

Kadın - Her zamanki yerinde. *(Erkek hole geçer. Gölgesi cama vurur. Portmantonun rafında gazeteleri karıştırır.)*

Erkek - Bulamıyorum.

Kadın - Eskilerin arasına karışmıştır..

Erkek - Buldum.. *(Erkek odaya dönerken kadın çıkar. Erkek, bir koltuğa oturur, gazeteyi karıştırmaya başlar. Gazete ile ilgilendikçe can sıkıntısının arttığı, kaşlarının çatıldığı görülür. Kadın, odaya döner, öbür koltuğa oturur, ruh durumu değişmiş, iç rahatlığına erişmiş bir görüntüsü vardır.)*

Kadın - Günün en güzel saati başlıyor. Bulaşığı yıkamadan önce kendimi bir bırakayım şöyle.. Öyle seviyorum ki evimizi!.. Sen?

Erkek - Biliyorsun..

Kadın - *(Önemsemeden)* Ne haberler var gazetede?

Erkek - Hiç! Bildiğin şeyler..

Kadın - *(Sorusunu unutmuş gibi)* Günün en güzel saati akşam yemeğinden sonraki bu bir iki saat benim için. Her şey yerli yerinde, sen, ben, günün patırtısı dindikten sonra başbaşa geçirdiğimiz şu bir iki saat.. Geri kalan sanki hep bunun hazırlığı.. Evimizin bu sessizliği ne güzel...

Erkek - Kaldı mı öyle bir şey?

Kadın - *(Kendi dünyasında)* Ne gibi?

Erkek - Bu ortamda? *(Kısa susuş)* Evlerde sevinç diye, mutluluk diye bir şey kaldı mı?

Kadın - Aldırma.. İkimiz başbaşayız ya..

Erkek - Sen aldırmıyor musun?.. *(Kısa susuş. Kadın önüne bakar)* Yüreğinde birtakım kuşkular, korkular kıpırdanıyor mu bana aldırma derken?

Kadın - *(Sıkıntılı)* Bilmiyorum!. *(Sözü değiştirmek için)* Ne haberler var gazetede?

Erkek - Dün ne varsa bugün de onlar. Ölümler, tutuklamalar..

Kadın - Yine mi?.. Sabahları gazeteyi elime almaktan korkar oldum artık.. Ne olmuş?

Erkek - Gençlerden birini vurmuşlar..

Kadın - Az önce radyonun söylediği mi?

Erkek - O bugünkü olay. Bu dünün. İkinci bölgede.. Gazetede çocuğun fotoğrafı var..

Kadın - Göster..

Erkek - İşte, yerde, kanlar içinde..

Kadın - Allahım!.

Erkek - Bu da eski bir fotoğrafı..

Kadın - Ne güzel çocuk..

Erkek - Hep böyle genç, güzel, yakışıklı çocuklar. 19-20 bilemedin en çok 21-22 yaşındalar. Durup düşünecek, yaptıklarının doğruluğunu yanlışlığını ölçüp biçecek kadar bir yaşam süreleri yok ki arkalarında! Deneyleri yok ki! Bir çalkantının içinde buluverdiler kendilerini! Bir sürek avıdır gidiyor yurtta. Avcıların kuşattığı geyiklere, ceylanlara benziyorlar. Oradan oraya atıyorlar kendilerini. Kuşatıldıkları ormanda nerede bir çıkış kapısı arasalar namlular dayanıyor göğüslerine!

Kadın - Öyle acıyorum ki bu çocuklara..

Erkek - Ben de! Yazık! Hepsi gözü pek, korkusuz, çocuklar. Bir hiç için ateşe sürebiliyorlar canlarını. Yüzyılın başlangıcındaki inançlı insanlar yok artık. Kuşkular aldı çoğu inançların yerini. Günümüzdeki gibi inançların kısırlaştığı, yozlaştığı bir dönemde, bu çocukların yetenekleri iyi değerlendirilebilseydi nasıl yararlı olurlardı toplumа.. *(Gazeteyi bırakır)* Okuyamıyorum, gazeteyi daha uzun elimde tutamıyorum artık..

Kadın - Evet, görüyorum nasıl üzüldüğünü.. *(Gazeteyi alır, katlar, kaldırmak için odadan çıkar.)*

Erkek - Sabahları gazete okumaktan kaçıyorum. Okursam bütün günüm sinirli geçiyor. Akşamları okuyayım diyorum, görüyorsun.. Evin tadı kaçıyor. Midemde sıkışmalar, gaz.. İnan bana içimden sevişmek bile... *(Kapının zili çalınır. Sözünü keser)* Kapı.. *(Kapıya doğru ilerler. Kadın telâşla sahneye döner. Elinde kahve hokkası vardır.)*

Kadın - Sen otur, ben bakarım..

Erkek - Ne oluyorsun?

Kadın - Hiç! Sen otur..

Erkek - Neden?

Kadın - *(Yumuşaklıkla)* Hadi canım, söz dinle.. *(Kadın hole çıkar. Erkek geri döner. Sahnenin ortasında durur, kapıya kulak verir. Kadın sahneye döner. Kahve hokkası hâlâ elindedir.)*

Erkek - Kimdi?

Kadın - Kapıcı.

Erkek - Ne istiyormuş?

Kadın - Hiç, çöpü aldı..

Erkek - Çöp kutusu kapının önünde değil miydi?

Kadın - Yönetici dairelerde kaç kişinin oturduğunu soruyormuş..

Erkek - Bilmiyor mu?

Kadın - Yazılı istiyormuş..

Erkek - Yani?..

Kadın - Belki aramalar için falan...

Erkek - Niye dalgınsın?

Kadın - *(Yakalanmışçasına)* Dalgın mıyım?

Erkek - Değil misin? *(Kahve hokkasını işaret eder.)*

Kadın - *(Gülümsemeye çalışır)* Doğru. Haklısın.. Elimde kalmış... Aklım hep bu olaylara takılıyor... *(Aceleci)* Kahveni pişireyim.. *(Çıkar.)*

Erkek - *(Arkasından hol kapısına kadar ilerler)* Nedir o okudu-

ğun? *(Kadının gölgesi camlı bölmeye vurur. Telâşlandığı, elini cebine soktuğu görülür.)*

Kadın - Geliyorum.

Erkek - Okuduğun kâğıdı soruyorum.. *(Kadın girer.)* Neydi?

Kadın - Söylerim.. Acele etme!..

Erkek - Beklediğin ne?

Kadın - Sana sormak istediğim bir şey var..

Erkek - Sor..

Kadın - Benimle açık konuşacaksın..

Erkek - Saçmalama..

Kadın - Söz ver..

Erkek - Seninle ne zaman başka türlü konuştum?

Kadın - Bu her zamanki gibi bir konu değil.

Erkek - Olsun..

Kadın - Söz ver..

Erkek - Meraklandırma beni..

Kadın - *(Erkeğin ellerini tutar)* Söz veriyorsun değil mi?

Erkek - Veriyorum..

Kadın - Açık söyle, sakladığın bir şey var mı benden?

Erkek - *(Anlamazlıkla)* Ne gibi?

Kadın - Bilmeliyim.. *(Ellerini erkeğin omuzlarına koyar)* Hadi, söyle...

Erkek - Ne olsun istiyorsun?

Kadın - Kaç gündür içimde bir sıkıntı, sanki iğneler içindeyim.. Söyle, benden gizli, bana söylemediğin ilişkilerin var mı?

Erkek - Ne oldu sana böyle birden?

Kadın - Bilmeliyim! Başına ne gelecekse benim de başıma gelecek demektir. Ne olur söyle..

Erkek - Kapıcı, bir mektup, yazılı bir haber mi getirdi?

Kadın - Evet!.

Erkek - Ver..

Kadın - Soruma karşılık vermedin..

Erkek - Ne karşılık vermemi istiyorsun?

Kadın - Açık söyle, şu gizli derneklerle, ne bileyim, aranan kişilerle falan, bir ilişkin var mı? Oldu mu? Karıştın mı aralarına?

Erkek - Olabilir mi? Tanımıyor musun beni?

Kadın - Neden açık açık olmadı, yok, demiyorsun?

Erkek - Olsa bilirdin, senden saklamazdım..

Kadın - Belki de saklardın..

Erkek - Yok!

Kadın - Yalan söylemiyorsun ya?

Erkek - Demek artık böyle bir döneme geldik. Birbirimize olan güvenimizi bile yitirdiğimiz bir ortam yaratıldı..

Kadın - *(Erkeğe sarılır. Başı erkeğin göğsünde)* Off! Affet beni, affet, bağışla!.. Elimde değil, elimde değil..

Erkek - Meleğim!.. *(Kadının saçlarını öper.)*

Kadın - Ben de insanım işte. Etten sinirden zayıf bir insan.. Sensiz... *(Erkeğin yüzüne bakar)* Oh, söyletme beni, korkuyorum...

Erkek - Korkma! Senden gizli, senin bilmediğin hiçbir davranışım yok..

Kadın - Ama..

Erkek - Neydi o mektup?

Kadın - Kapıcıya bırakmışlar..

Erkek - Evet?

Kadın - Mektup değil; iki satırlık bir pusula.. Ortağın tutuklanmış..

Erkek - Tutuklanmış mı? Ne diye?

Kadın - Bilmiyorum ki..

Erkek - Pusula kimden?

Kadın - Avukatınızdan. Kapıcıya bırakmış..

Erkek - İyi ama neden?

Kadın - Sen bilmedikten sonra?

Erkek - Nereden bileyim? *(Az düşünür)* Nereden bilebilirim?

Kadın - Beraber çalışıyorsunuz. Gördüğünüz iş, sorumluluklarınız ortak...

Erkek - Beni de şaşırtan o ya.. Versene şu pusulayı.. *(Alır, okur.)* ... Tutuklandı, tedbirli olunuz... *(Pusulayı buruşturur.)* Saçmalığa bak! Ne tedbiri? Nasıl tedbirli? Ne yapacakmışım yani? Sersem! Niye zahmet etmemiş kapıdan uğramaya? Bir iki söz etmeye?

Kadın - Pusulayı o da kapıcısı ile göndermiş olacak..

Erkek - Neden kendi gelmiyor? Hadi gelemedi, neden telefon etmiyor?

Kadın - Bırak bu soruları şimdi..

Erkek - Ne yapmamı istiyorsun?

Kadın - Ne yapacağını düşün..

Erkek - Ne yapacağım? Hiç!..

Kadın - İyi ama... Yani...

Erkek - Niye böyle telâşlanıyorsun?

Kadın - Ne bileyim? Bir şeyler yapmamız gerekir..

Erkek - Suçlu değilim ki! Ne yapabilirim? Aklımın erdiği kadarıyla kanunların yasakladığı hiçbir işe karışmadım bugüne kadar. Yazdıklarım, çizdiklerim hep ortada.. Niye telâşlanayım?

Kadın - Yani.. Avukatın da kötü bir şey demiyor ki.. Alınacak bir tedbir falan varsa..

Erkek - Ne gibi?

Kadın - Ele geçmesini istemediğin bir mektup, bir kitap?..

Erkek - Saçmalama! Okur yazar evi burası..

Kadın - Dinliyorlar mı?

Erkek - Küçülemem! Bu yaşıma kadar hep kendi kendimi denetleyerek, kimseye hesap vermeden, ama kime olursa olsun hesap verecek gibi yaşadım. Okuduklarım için değil okuyamadıklarım için utanç duyarım olsa olsa! O, kitap mektup konularını geç... *(Coşkulu)* Hem ben değilim şimdi söz konusu olan. Onu merak ediyorum. Üç saat önce beraberdik. Ne zaman tutuklanmış? Ardımdan basımevinde kalmıştı. Aramam, yardım etmem gerekir ona.. Niye telefon etmiyor bu avukat?.. Tutuklayınca nereye götürdüler acaba? Nerede şimdi? *(Telefona yürür)* Telefon edeyim.. *(Vericiyi alır)*

Kadın - *(Vericiyi erkeğin elinden kapar.)* Bırak!

Erkek - Karışma!

Kadın - Biliyorsun, dinleniyor!

Erkek - Ne olur dinlenirse? Yüzüstü bırakacak mıyım? Aramayacak mıyım onu?

Kadın - Arayacaksın elbet..

Erkek - Öyleyse?..

Kadın - Önce düşün?

Erkek - Neyi?

Kadın - *(Kararsız)* Kendi durumunu..

Erkek - Nesini? Ne var benim durumumda? Söylesene, ne var?

Kadın - *(Başkaldırma ile)* Of, bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum!..

Erkek - Ben elimden geldiği kadar dürüst yaşadım diyorum sana! Yapılması gereken en güç işi yaptım. Her gün, her saat, her yaptığım işten kendi kendime hesap verdim, kendi kendimi sorguya çektim!.. Hem de kıyasıya, kendime hiç acımadan...

Kadın - Böyle diyen, bunu bilen sensin! Bütün tutuklananlar suçlu mu? Kanunlara karşı çıktıkları için mi tutuklandılar? Kötü oldukları için mi? Söyle, arkadaşının suçu ne? Suçlu olduğu için mi tutuklandı?

Erkek - Sanmam!

Kadın - Öyleyse güvendiğin ne? Bir imzasız mektup, geçmişteki bir takışma, bilinmeyen birinin hıncı, düşmanlığı yetiyor adamı alıp götürmeleri için.. *(Birden aklına gelir)* Tutuklu birine yardım?..

Erkek - Birine yardım etmiş olabilir...

Kadın - Kime?

Erkek - Kime bilmiyorum. Söylemez ki.. Ama yumuşak çocuktur, yüzü tutmaz. Hiç tanımadığı birine bile yardım etmiş olabilir.. *(Coşkuya kapılmaya başlar. Gittikçe öfkelenir.)* Bilirsin, gelirler, yardım isterler. İstedikleri ilk görünüşte paradır, yardımdır senden. Çıkarır verirsin. Herhangi bir kentte, sokakta hiç tanımadığın bir ada-

ma, bir yoksula verdiğin gibi. Verdiğin adamın kimliği, ne düşündüğü, verdiğin parayla karnını mı doyuracağı yoksa içki mi içeceği ilgilendirmez seni. Tutuklu birine de elli ya da yüz lira vermek elbet onun eylemlerine katılmak anlamına gelmez.. Ama...

Kadın - Evet, ama polis...

Erkek - *(Keser)* Sözümü kesme! Biliyorum ne diyeceğini. Polis böyle yorumlamaz diyeceksin! Evet, yorumlamaz. Çünkü o yardım toplayan *(kelimeyi bulamaz)*.. bazı hadi düşüncesizler diyeyim, daha kötü bir şey dememek için senden parayı aldıktan sonra, parayı isterken konuştukları gibi konuşmazlar. Sağda solda adını geçirir, eylemlerini destekleyen biri olarak tanıtırlar seni. Böylelikle kendilerini kalabalık, güçlü gösterirler. Suçluluk duygusuyla, bir bakıma seni de ortak felâketlerine sürükleyerek korkularını yenerler.. Polisin de seni onların tanıttığı gibi görmek işine gelir. *(Telefon çalar)* İşte.. Haber olmalı.. *(Alıcıyı almak ister)*

Kadın - *(Atılır)* Sen bırak.. *(Erkekten önce alıcıyı kapar.)* Alo.. Alo!.. *(Erkeğe bakar)* Ses yok... *(Vericiye)* Alo?.. Evet, buyurun... *(Erkeğe)* Tuhaf..

Erkek - Niye uzatıyorsun?

Kadın - *(Alıcıya)* Buyurun.. *(Öbür eliyle vericiyi kapatır)* Ses yok.. Hat açık.. Karşılık vermiyor... Karşı tarafta soluk alan biri var.. Hattâ üflüyor.. *(Alıcıyı erkeğe uzatır.)* Bak, dinle..

Erkek - Kapatsana..

Kadın - *(Sinirli. Alıcıya)* Konuşacak mısınız? Yoksa konuşmayacak mısınız? *(Kapatır)* Canın isterse!

Erkek - Boşuna uzattın..

Kadın - Hayır. Boşuna değil.. *(Düşünceli)* Öğrenmek istediğim bir şey vardı..

Erkek - Ne?

Kadın - Öğrendim.. Evde olup olmadığımızı kontrol ediyorlar. Her kez böyle oluyor. Her gün bir ya da iki kez çalıyor, açıyorum, ses yok.. Ama karşıda sinir bozucu huuu huuu huuu... Evde olup ol-

madığımızı yokluyorlar. Yaptıkları hep bu.. Gelmeden önce yokluyorlar. Evdeysen gelecekler.. Biliyorsun tutuklamalar hep gece yarıları... *(Erkeğin göğsüne kapanır.)* Off! Daha uzun söyletme beni..

Erkek - Boşuna kahrediyorsun kendini! Ne oluyorsun? Kuşkulara kapılma boş yerde. Toparlan...

Kadın - Ne olur, çıkalım gidelim, bir otelde kalalım bu gece..

Erkek - Hayır!..

Kadın - Ne olur, hatırım için.. Ne olur kırma bu isteğimi..

Erkek - Yanlış olur..

Kadın - Bu gece! Yalnız bu gece için... Öyle zayıf, öyle sıkıntılıyım ki, bu gece evde kalamam...

Erkek - Yatışırsın. Birazdan geçer bu kuruntuların..

Kadın - *(Dalgın)* Keşke öyle olsa.. Ne istiyorlar senden? Ne istiyorlar bizden? *(Artan bir duygululukla)* Niye bırakmıyorlar kendi köşemizde yaşayalım?..

Erkek - Büyütüyorsun her olayı..

Kadın - Tutuklamalar başladı başlayalı her gün ölüp ölüp diriliyorum. Her gün arkadaşlarından birini alıp götürüyorlar. Ah, çok seviyorum seni, çok, pek çok...

Erkek - Ben de seni...

Kadın - Bilmezsin, bilemezsin ne kadar çok...

Erkek - Canım benim, sevgilim, ceylanım...

Kadın - Hep böyle bıraksalar bizi..

Erkek - *(Şakacı)* Bıkmaz mıydın?

Kadın - *(Başını erkeğin göğsü üstünde gezdirir)* Böyle, hep böyle.. Hayat o kadar kısa ki... Kapının her çalınışında yüreğim ağzıma geliyor. *(Erkeğin gözlerinin içine bakarak)* Telefonu her açışımda ölüp ölüp diriliyorum.. Niye hep ben atılıyorum sanıyorsun kapıya, telefona?..

Erkek - Biliyorum..

Kadın - Bir şey olursa sana..

Erkek - Üzme kendini.

Kadın - Böyle tut beni, kollarında, sıkı sıkıya, salla...

Erkek - Küçüğüm benim! Hadi unut bunları, aklından sil...

Kadın - Elimde değil!

Erkek - Elinde olmalı..

Kadın - Kimde o sinir kaldı? O dediğin kuvvetli insanı göster bana. Öyle günler yaşıyoruz ki.. Üstelik geçmek de bilmiyor! Bugün yarın derken uzayıp gidiyor hâlâ! Bir dakika sonra ne olacağımızı bilmeden, kimin nerede yazgımızla oynadığını, hakkımızda ne kararlar verdiğini bilmeden...

Erkek - Geçer bunlar, hepsi geçer...

Kadın - Geçer tabii! Ama nasıl? Neyin karşılığı? Ona bakarsan geçmeyen ne? Taşkınlar, yer sarsıntıları, yangınlar da geçer. Ama geride bir yığın yıkıntı bırakarak... Üniversitede, basında, okur yazarlar arasında kendilerine karşı olan kim varsa tutukluyorlar bir bir. Ortağın derginizden tutuklananların üçüncüsü. Sen niye hâlâ dışardasın, tutuklanmıyorsun onu anlamıyorum?..

Erkek - Kendilerine göre bir ölçüleri olmalı! Tutuklayacak olsalardı bugüne kadar tutuklarlardı beni..

Kadın - Boşuna aldatma kendini. *(Kapının zili çalar. Kadın birden susar, ürker, kapıya kulak verir.)* İşte!..

Erkek - *(Kuşkularını yenmeye çalışır.)* Kapı!..

Kadın - Geldiler!.. *(Kapı yeniden çalınır.)*

Erkek - Bu komşunun çalışı..

Kadın - *(Umutlu. Rahatlar)* Evet, o... *(Çabuk adımlarla sahneden çıkar. Kapıyı açtığı, kapıda komşu ile konuştuğu duyulur.)* Buyurun! Oh, siz misiniz, buyurun buyurun, geçin..

Komşu - Çok afedersiniz.. *(Sahneye girerler.)* Sizleri rahatsız ettim.. *(Erkeğe)* İyi akşamlar..

Erkek - İyi akşamlar, hoş geldiniz..

Komşu - Çok afedersiniz böyle aklıma geldikçe kapınızı çalıyorum..

Erkek - Çok iyi ediyorsunuz..

Komşu - *(Kadına)* Sizi rahatsız etmezsem beş dakika oturabilir miyim?

Kadın - Elbette! Bu da sorulur mu?

Erkek - Bizi sevindirirsiniz.. *(Yer gösterirler.)*

Komşu - Siz rahatsız olmayın. Ben şu kenara ilişeyim... *(Kanapeye oturur.)* Bilmiyorum, belki bir beklediğiniz olabilir? Belki bir yere gidecektiniz?

Kadın - Hayır, evdeyiz..

Erkek - Her akşamki gibi, oturuyorduk..

Komşu - Ama ben yabancı değilim diye düşündüm. Bir sözünüz bir beklediğiniz varsa hemen gidebilirim..

Erkek - Hayır, rahat oturun..

Kadın - Bir kahve içer miydiniz?

Komşu - Zahmet etmeyin..

Kadın - Biz de kahvelerimizi henüz içmedik. Ocaktaydı.. Ya da portakal likörü?

Komşu - Hangisi kolayınıza gelirse..

Kadın - O halde önce kahve.. *(Çıkar)*

Komşu - *(Erkeğe)* Bayılıyorum şu sizin derli toplu yaşayışınıza. Allah dirliğinizi düzeninizi bozmasın...

Erkek - Pek öyle bayılınacak imrenilecek bir yanı yok bizim yaşayışımızın ama biz hoşlanıyoruz işte. İkimiz de ev seviyoruz, kalabalıktan gürültüden kaçıyoruz...

Komşu - Ne iyi..

Erkek - Belki de.

Komşu - Ama siz berabersiniz.. Ben öyle değil, ben tek başımayım.. Yalnız oturamıyorum, hele akşamları; bir süredir eskisi kadar da katlanamaz oldum yalnızlığa.. Böyle ikide bir sizi rahatsız ediyorum, çok afedersiniz..

Erkek - Aksine seviniyoruz gelmenize. Bizim de pek arayanımız soranımız yok..

Komşu - Siz kendi isteğinizle, size uygun geldiği için böyle ya-

şıyorsunuz. Ama ben... *(Kadın elinde kahve tepsisiyle girer. Komşunun önünde durur.)*

Kadın - Buyurun..

Komşu - *(Kahvesini alır)* Ah, çok zahmet ettiniz.. Teşekkür ederim..

Kadın - *(Erkeğe)* Sağdaki senin.. *(Erkek kahvesini alır)*

Komşu - *(Devamla)* Onu diyordum. Akşam olmuyor mu bir karanlıktır çöküyor içime. Derin bir kuyuya iner gibi, boğulur gibi oluyorum. Bir ses, bir insan sesi, bir dost, bir tanıdık diye ölüyorum hasretten.. Radyoyu açıyorum, açmamla kapatmam bir oluyor. Biliyorsunuz, o da felâket bir kutu oldu bugünlerde! O haberler, bildiriler, sanki hep gam, hep kasvet saçmak için yayın yapılıyor! Sanki insanı korkutmak, ürkütmek için.. Çoktandır şarkıları falan da dinlediğim yok..

Kadın - Biz de öyle..

Komşu - Başkaları böyle günlerde nasıl şarkı dinliyorlar, neşeli kalabiliyorlar şaşıyorum..

Erkek - Yaşamak, ne denir?

Komşu - Hayır, yaşamak bu değil! Bakın ben sizler kadar okumuş değilim; sizler kadar anlayışlı olamam, ama yaşamak bu değil! Sizler tabii çok daha iyi bilirsiniz benden.. Ama böyle başkalarının dertlerine kulak tıkayarak, kimseyi anlayıp dinlemek istemeden yaşamak? Olmaz!!

Kadın - *(Kalkar, çikolata tutar)* Bir çikolata alır mıydınız?

Komşu - Niye zahmet ediyorsunuz.. *(Alır)* Teşekkür ederim. *(Erkeğe)* Yaşamak demek vurdumduymazlık demek değil..

Erkek - Haklısınız.

Komşu - Benim aklım hep gençlerde. Hani diyeceksiniz ki oğlum da aralarında olduğu için.. İnanın oğlum aralarında olmasaydı da ben yine böyle olurdum. Aklım yine o çocuklarda olurdu. İnanıyor musunuz dediklerime?

Erkek - Neden inanmayalım?

Kadın - Oğlunuzdan bir haber yok mu?

Komşu - Hayır, yok! *(Kadın ile erkek soran bakışlarla birbirlerine bakarlar)* Radyoyu dinlediniz mi?

Kadın - Evet!

Komşu - Bugün yine gençlerden birini vurdular. Dün de vurmuşlardı..

Kadın - Oğlunuzdan kötü bir haber almazsınız inşallah..

Komşu - Ah, sizin çocuğunuz yok. İyi ki yok! Analık nedir bilseniz. Bu haberleri dinledikçe her gün oğlumdan kötü bir haber almış gibi oluyorum. Dedim ya ben sizler gibi okumuş değilim. Belki anlamam sizin kadar sağ nedir, sol nedir, ama bu çocuklar çocuk değil mi? Üstelik bizim çocuklarımız değil mi Allahaşkına? Ne olur doğru ya da yanlış düşünürlerse? Bugün yanlış düşünen yarın doğru, bugün doğru düşünen yarın yanlış düşünebilir. Hep başımıza gelmiyor mu bu durumlar? Sık sık yanıldığımızı anladığımız olmuyor mu? Hattâ öyle işler yapıyoruz ki aklımıza gelince gülüp geçiyoruz sırasında. Bunlar öyle olağan şeyler ki söylemeye, sizin başınızı ağrıtmama değmez.. Sanki biz baştakilerin her gün neler saçmaladıklarını görmüyor muyuz?.. *(Gülümser, Sözü değiştirir)* İnanın ben bütün gençler için üzülüyorum. Kendi oğlum gibi düşünenler için de, düşünmeyenler için de.. Onların da anaları olduğunu, analarının çektikleri kahrı düşündükçe.. *(Erkek kalkar. Bardan içki çıkarır.)*

Erkek - Çok doğru. *(Komşuya)* Ben konyak içiyorum. Size konyak mı vereyim yoksa portakal likörü mü?

Komşu - *(Kararsız)* İçmem mi gerekir?.. *(Birden kesinlikle)* Teşekkür ederim. Hemen gideceğim..

Erkek - Az bir şey, yüksük kadar..

Komşu - Likör olsun..

Erkek - *(Kadına)* Sana?

Kadın - Konyak!

Komşu - *(Az önceki konuşmasını sürdürür.)* Oğlumu tanırsınız. Elinizde büyüdü sayılır. *(Erkek içkileri verir. Komşu konuşmasını keserek içkiyi alır. Küçük bir baş işaretiyle teşekkür eder, konuşmasını*

sürdürür.) On yıldır kapı komşu oturuyoruz. Söyleyin, benim oğlumdan kime ne kötülük gelebilir? Söyleyin, on yıldır kimin kalbini kırdığını, kime kötü bir söz söylediğini gördünüz?

Kadın - Biz, ikimiz de severiz oğlunuzu..

Komşu - O da sizleri severdi..

Erkek - Övünebilirsiniz oğlunuzla. Zeki, dürüst, çalışkan çocuktur.

Komşu - Eksik olmayın. Ama neye yarar? Üç aydır nerede olduğunu bilmiyorum. İnanın, bazen tutuklandığını duysam sevineceğim gibime geliyor. Çok afedersiniz şu işkence sözlerini falan unutuyorum da, hiç değilse ölmez diyorum. Bilmem ki doğru mu yanlış mı düşünüyorum?

Erkek - Umutsuz olmayın..

Kadın - Belki de güven altındadır..

Komşu - Nereden olsun?.. *(Düşünceli)* Dediğinize inanabilsem?.. Yardım da edemiyorum. Parasız pulsuz, nereden güven altında olsun?..

Erkek - Bizim dileğimiz.. *(Kadınlar bakışırlar)*

Komşu - Biliyorsunuz babasız büyüttüm. Yedi yaşında babasız kaldı. Bir dul aylığımla.. İki yıl kalmıştı teknik üniversiteyi bitirmesine. Hiç üzmedi beni, hiç.. *(Yaşaran gözlerini siler)* Afedersiniz, çok afedersiniz, sizi de üzüyorum dertlerimle..

Kadın - Çekinmeyin. Rahat ettiğiniz gibi konuşun..

Erkek - Yıllardır o kadar beraberiz ki.. Hem karımın dediği gibi biz de severiz oğlunuzu..

Komşu - Müsaade ederseniz gideyim.. *(Kalkar)*

Erkek - Neden böyle birdenbire?

Komşu - *(Aceleci)* Gitmem doğru olur.

Kadın - Niye acele ediyorsunuz?

Komşu - Evde olmam daha iyi. Evet, ev boş. Evi yalnız bırakamam. Evde olmam doğru olur. Teşekkür ederim çok teşekkür ederim.. *(Ev sahiplerinin ellerini sıkar)*

Kadın - Siz bilirsiniz. Ne var teşekkür edecek?

Komşu - Çok şükür daha iyiyim. Biraz rahatladım. Sizleri görmek hep rahatlatır beni.. İyi geceler, Allahaısmarladık.. *(Kapıya doğru yürürler)*

Erkek - Size de, güle güle..

Kadın - Her zaman bekleriz. Canınız sıkıldıkça, afedersiniz, yani canınız istedikçe, buyurun..

Komşu - Ben de karıştırıyorum sırasını sözlerimin. Allahaısmarladık demeden iyi geceler diyorum.. İyi geceler.

Kadın - Size de.. *(Komşuyu uğurlar, kocasının arkasından odaya döner.)*

Erkek - Zavallı..

Kadın - Çoook! Yüreğim parçalanıyor..

Erkek - Böyle oturamayışı, hemen eve dönmesi, bütün gün evi beklemesi..

Kadın - Biliyorum, hepsini biliyorum. Onun için içime dokunuyor. Bütün gün oğlunu bekliyor. Oğlu kaçar gelirse kapıda kalmasın diye.. Ama polisin boş bıraktığını sanmam evini. Gireni çıkanı mutlaka göz altındadır..

Erkek - O yüzde yüz..

Kadın - *(Birden değişir)* Peki, ya biz?

Erkek - Ne olmuş bize?

Kadın - Biz ne yapacağız?

Erkek - Hiç! *(Kısa bir aradan sonra)* Her akşam ne yapıyorsak onu..

Kadın - Ama..

Erkek - Düşünme bu konuyu.. *(Telefon çalar)*

Kadın - Al sana!.. Açayım mı?

Erkek - Sen bilirsin..

Kadın - Yine o oyunsa çıldırırım..

Erkek - *(Alıcıya uzanır)* Bırak, ben açayım..

Kadın - *(Alıcıyı erkeğin elinden kapar)* Hayır, hayır.. *(Alıcıya)* Alo.. Alo... *(Erkeğe)* Yine ses yok..

Erkek - Sinirlenme kapat.. *(Kadın yavaşça telefona kapatır. Kendini erkeğin kolları arasına bırakır.)*

Kadın - Oh, bana göre değil bu oyunlar! Bana göre değil.. *(Erkek kadının saçlarından öperken)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan bir saat sonra. Sahne aydınlandığı sırada, kadın, yerleştirdiği küçük bir valizi kapatmak üzeredir. Erkek, elinde içki kadehi, sırtı seyirciye dönük, pencereden sokağa bakar.)

Erkek - Bırak şu valizle uğraşmayı! Olduysa oldu!..

Kadın - Doğru dürüst bir şey almıyor ki! Koymak istediklerimin yarısı dışarda kaldı..

Erkek - Koydukların yeter. Gittiğim yer neresi? Geziye mi çıkıyorum?

Kadın - Beni de şaşırtan o ya..

Erkek - Bırakalım artık şu konuyu. *(Kadına doğru yürür)* Ver o valizi bana.. *(Odanın ortasında durur)* Ya da kaldır kapının yanına koy..

Kadın - Çok afedersin. Biliyorum, canını sıkıyorum ama.. *(Valizi telefon masasının yanına bırakır.)*

Erkek - *(İçkisini içer. Kadehini yeniler)* Tuhaf! Sen de ben de beni tutuklamaları, gelip götürmeleri olağanmış gibi davranıyoruz..

Kadın - Ne de olsa alıştık bu durumlara..

Erkek - Sen bir şey içmiyor musun?

Kadın - İçmeyeyim..

Erkek - Biraz.. *(Kadına içki verir)* Salt alışkanlıktan değil bu tutumumuz.

Kadın - Ya neden?

Erkek - *(İçer)* Neden tutuklasınlar beni? Söyle neden? Ne hakla? Neye dayanarak? Neden beni tutuklamalarını doğal karşılıyorsun?

Kadın - *(Şaşkın)* Ben mi? *(Yadsıyarak)* Öyle bir şey yaptığım yok benim..

Erkek - Öyleyse bu hazırlığın ne? Bu bekleyişin neden?

Kadın - Benimkisi sadece bir korku, bir tedbir..

Erkek - Hayır değil!

Kadın - Ya ne?

Erkek - Biliyorsun onlardan olmadığımı, onlara karşı olduğumu! Öfkelerimi, umutlarımı, beklediklerimi, başkaldırmalarımı, düşlerimi!. Ama bildiklerinin hiçbiri suç değil. Hiçbiri tutuklamaya, hele suçlamaya, hüküm giydirmeye yetmez adamı!

Kadın - Elbette yetmez!.

Erkek - Yani, senden kuşkulandığım için değil, bunca yıllık karım olduğun için, rüyalarıma kadar içimi dışımı herkesten iyi bildiğin için, savcı seni bile tanık gösterecek olsa suçlayamaz beni..

Kadın - Neler söylüyorsun..

Erkek - Oh, çok afedersin, demek istediğim o değil, sen değilsin yalnız böyle davranan, ben de, ben de boynu bükük, beni tutuklayabileceklerini kabulleniyorum! Neden?

Kadın - Başka ne yapabilirsin? Zora, kuvvete karşı ne gelir elinden?

Erkek - Hayır, o da değil! Yalanları, o göz kırpmadan uydurdukları yalanları, öylesine köklerimize kadar işlemiş ki, onlara karşı çıkarken bile onlara uymaktan alamıyoruz kendimizi! O cicili bicili aldatıcı yayınları, gerçeklere sırt çevirmiş sinemaları, radyoları, pahalı okullarda yetiştirilmiş her meslekten çığırtkanları ile öylesine haklı gösteriyorlar ki kurdukları düzeni, insan zekâsını, duygularını uyuşturmak, çocuksu bırakmak için öyle büyük paralar döküp saçıyorlar ki, o dev gibi bir makineyi andıran kurulu düzenin en küçük bir vidasını paslıdır diye değiştirmeye kalkan suçlu gibi duyuyor kendini! Evet, o vidayı değiştirmek için onların izni gerekli. Yoksa vay değiş-

tirmek isteyenin haline! Görünmez binlerce parmak birden uzanıyor onun üstüne, işaretliyor onu: Suçlusun!. Seninle karşılıklı oturup, böyle valizim hazır, gelmelerini bekleyişimiz onun için! Evimize girmeleri, beni tutuklamaları onun için doğal görünüyor bize! Oysa, bilirsin, tutuklanması için kanunların suç saydığı bir eylemde bulunması gerekir insanın. Savcının madde göstermesi gerekir kanunda.. Öyle mi?

Kadın - Sinirlenme. Ben aksini söylemiyorum..

Erkek - Hadi, yardım et bana, elinden gelirse suçla beni, suçum ne? Birlikte saptayalım..

Kadın - Çocuk musun? Sen benim gözümde dünyanın en iyi, en dürüst, en arı yürekli insanısın. Nasıl suçlayabilirim seni?

Erkek - İyi ama tutuklanmamı bekliyorsun. Beni tutuklayabileceklerine inanıyorsun. Neden? Söyle niye tutuklayabilirler beni? *(Kısa sessizlik)* Söyle, karşılığını bekliyorum..

Kadın - Sen de biliyorsun ki..

Erkek - Evet?

Kadın - Solcusun..

Erkek - Ne çıkar bundan?

Kadın - Etrafta o kadar boş boğaz, o kadar kışkırtıcı çanak tutan var ki..

Erkek - Bana ne?

Kadın - Onlardan biri senin hakkında, senin ağzından bir şeyler uydurmuş olamaz mı?

Erkek - Hayır olamaz!

Kadın - Kesinlikle bilemezsin ki!.

Erkek - Bilirim! Burnum ilk karşılaşmada kokusunu alır o gibilerin! Beni tuzaklarına düşüremezler kolay kolay.. Evet düşüremezler... *(Ansıdıkça hırslanır)* Sersemler! Dost gibi yanaşırlar başlangıçta.. Överler, göklere çıkarırlar yaptığın ufak tefek işleri. Bazı doğru düşüncelerin, inançların ateşli savunucuları gibi görünürler. Sabırsızdırlar. Süre diye koşul diye bir şey tanımazlar. Kanun dışına iterler seni durmadan! Karşı koyacak olsan, sırası zamanı olmadığını, hattâ

belli bir aşamadan önce davranışlarının yararsız olduğunu söylesen, alaya alırlar seni. Sen yüzün tutmadığı için yaptıkları işlere yararsız dersin, zararlı diyemezsin, ama onlar yumuşaklığından yararlanır, küstahlaşırlar. Korkaklıkla suçlarlar seni, hattâ hakarete kadar vardırırlar darvanışlarını.. Bilirim ben bu gibi yardakçıları. Hiçbir zaman da yaklaştırmam kendime! Hatırlar mısın genç bir gazeteci vardı...

Kadın - Biliyorum.. İki yıl önce sık sık, haberli habersiz bize gelirdi. Çocuğu bir akşam nasıl bozduğun hatırımda. Kovmuştun neredeyse..

Erkek - *(İçkisini yeniler)* Bir daha da görünmedi..

Kadın - Üzülmüştün o akşam..

Erkek - Kışkırtıcıydı..

Kadın - Kötü bir çocuğa benzemiyordu..

Erkek - Polisti demiyorum. Kışkırtıcıydı. Mutlaka polis olmaz böyleleri. Ama kolaylıkla polise maşa olurlar. Zayıf yönlerini polis çok iyi değerlendirir bu gibilerin. İstediğine istediği haberi onlarla gönderir, onların ağzından karşılığını da alır.. *(İçer. Konuyu değiştirir)* Düşünüyorum da başka nasıl bir kişiliğim olabilirdi benim? Olduğum gibi olmak için hiç zorlamadım ben kendimi. Bütün düşüncelerim, görüşlerim sanki benimle birlikte büyüdü, gelişti içimde... Babam hep öfkeliydi. Kıvılcımlanmaya, patlamaya hazır barut fıçısı gibiydi. Şimdi daha iyi anlıyorum en küçük bir nedenle niye bağırıp çağırmaya başladığını..

Kadın - Tanıdığım kadarıyla severdim babanı.

Erkek - Ben de severdim. Aşırı dürüsttü. Yalana, iki yüzlülüğe dayanamazdı. Borçlu oldu mu, eline para geçince, sabah olmasını bekleyemezdi, akşamdan götürüp ödediğini bilirim borcunu. Öfkeleri, bağırıp çağırmaları da, yalana, iki yüzlülüğe karşı başka türlü savaşmasını bilemediği içindi.

Kadın - Ben babamı düşündüm mü hep aksini ansıyorum. Hep sustuğunu, üzgün üzgün sessiz kaldığını, adını söylemediği kimselere küstüğünü..

Erkek - O da bir çeşit başkaldırma..

Kadın - Herhalde.. Zavallı babacığım..

Erkek - Neden zavallı olsun? Hayırla analım ikisini de..

Kadın - Evet, utanılacak tek davranışları yok. Para pul değil ama tertemiz isimler bıraktılar bize..

Erkek - Bir de öfke ile üzüntü.. Bizim değerlendirmeye çalıştığımız onların öfkeleri ile içlerine gömmeye çalıştıkları üzüntüleri..

Kadın - Ne güzel açıklıyorsun..

Erkek - Küçük bir kasabada yaşardık. İnsan sayısı on bini biraz aşardı. Küçük bir kasaba ama, memleketin tümünün özetiydi. Toplumumuzun her kesitinden derlenmiş toparlanmış örneklerdi sanki halkı. Particiler, daha büyük kentlerde yaşayan daha ünlü particilerin kopyasıydı. Tüccarlar daha büyük tüccarların burnundan düşmüştü. Parti başkanı tam bir İstanbul velediydi. Meşrutiyet zamparası dedikleri hergelelerden. Karısı, metresi, boyunu aşan oğlu kızı, kasabanın tıkır tıkır işleyen tek un fabrikası ile her işini yoluna koymuştu. Avuç içi kadar kasabada herkes bilirdi hükümet doktorunun karısını sevdiğini, elini kolunu sallaya sallaya doktorun evine girip çıktığını. Ama ne doktordan ne karısından tıs çıkmazdı. Kasabanın işleri de özel yaşayışını andırırdı. Sanırsın çözümlenecek tek derdi yoktu halkın. Kurmuştu şebekesini. Belediye, hava kurumu, öbür dernekler, futbol takımı, temsil kolu hep elinin altındaydı. Partiden olmayanlar, geçmiş yaşayışlarında bir kez olsun ona karşı çıkanlar kapıların dışındaydılar. Babam da dışarda kalanlardan biriydi. Bir fırını vardı. Onunla geçindirirdi bizi. Fırının bitişiğine bir yüznumara yaptırdı belediye. Fırının su kuyusuna yüznumaranın akıntılarının sızdığı söylentisi yayıldı kasabada. Babam yatışacağına daha çok bağırıp çağırıyordu. Parti başkanını döveceğim, öldüreceğim deyip duruyordu. Zor önlüyorduk. Sonunda fırınını çıkardı elinden. Büyüyün kurtarın memleketi bu zorbaların elinden diye diye yaşlandı. Büyüdük. Babamın başka malı mülkü yoktu zarar görecek. Ama ben vardım. Çok okuyordum. Kasaba kitaplığında ne varsa elimden geçmişti. Hak üstüne hukuk üstüne, sosyal adalet üstüne konuşuyordum. Dönem de değişmişti. Particiler kırk yıllık par-

ticilerdi yine. Fakat tutumları, kendilerinden olmayanlarla uğraşma yolları değişikti artık. Kurtuluş savaşı temsilcilerini yenenlerin adamlarıydılar şimdi. Karaborsacıları odalarına girerken kapıda karşılayan kaymakamlar, neye uğradığını şaşıran, artan pahalılığın ezdiği şaşkın memurlar emirlerindeydi. Birden damgalanmış buluverdim kendimi! Şiiri seviyordum, sanatları seviyordum, okumayı seviyordum, yoksullara açıyordum, sağda solda hâlâ söylenen, bağırıp çağıran babamı ikinci bir kez cezalandırmak fırsatı geçti ellerine. Tıpkı fırın gibi. Oğlu komünist dediler. Zavallı babam, meyhanelerde dertleşe dertleşe öldü kendi gibi kırgınlar, öfkelilerle.

Kadın - Kızgın mısın şimdi seni suçlayanlara?

Erkek - Ne kızgın ne barışık. Kayıtsızım sadece. Şiir sevgisi çok genç yaşta sevmeyi, acımayı öğretti bana. Sevdiğim şairleri okudukça öylesine büyülenirdim ki..

Kadın - Sevmemin nedeni de buydu seni. Herkesten ayıran..

Erkek - Acaba?

Kadın - Sıradan biri olmaktan çıkıyordun bana şiirler okudukça. Hiç düşünmedin mi şiiri neden sevdiğini?

Erkek - Hayır..

Kadın - Gözün görmediği, dilin söylemediği, elin değmediği, yetişmediği öyle şeyler vardır ki, nasıl diyeyim, şiirle görülür, değilir, uzanılır gibi olur. Hadi bir şiir oku bana. O yıllarda okuduğun şiirlerden birini oku..

Erkek - O kadar çoktu ki..

Kadın - İlk aklına geleni..

Erkek - *(Okur)*

Virane olacak güneş sarayım
Ya aşklarım umutlarım n'olacak?

Tuhaf, bu gece, böyle bir gece ilk aklıma gelen bu dizeler oluyor. Ne kavga, ne açlık, ne yoksulluk..

Kadın - Ne çıkar? Yaşamayı ne kadar sevdiğini gösterir bu senin..

Erkek - Belki de en zayıf yanım bu. Yaşama olan aşırı tutkum.. Belki de bu yüzden hiçbir işi sonuna kadar götüremedim. Bir işe başlayınca aklım başka işte kaldı..

Kadın - Durmadan suçlama kendini..

Erkek - Dostlarımı, sevdiklerimi düşünüyorum. Ne kadar değişik insanlar her biri. Ne ararsan var aralarında, şair, atlet, şoför, memur, yapı ustası. Hangisiyle beraber olsam kendimi değil onu önde tutardım. Futbolcularla konum futboldu, şairle şiir. Bazen bende ne tat bulurlar diye şaşardım arkadaşlarıma. Hiç unutmam bir aktör arkadaşım vardı. Sen iyi çocuksun, demişti bana. Seni solcu diye duyardım, sen solcu falan değilsin, iyi çocuksun! *(Güler)* Ömür oğlandı! Solcu demek öcü demek gibi bir şeydi onun gözünde.. *(Birden duygulanır. Şiir okur)*

Evinizin önünde dolaşsam
Seni bulamazdım
Sen gözlerinde bahçeler olan
Şimdi evimdeki karım
Senin kadar güzel olsun çocuklarım

Gökyüzü bugün ne kadar da çok
Yıldızlarla dolu avuçların..

Hatırladın mı?

Kadın - Teşekkür ederim.. Yirmi yıl önceki kadar güzel okudun.

Erkek - *(Kadını kollarına alır)* Sevgilim benim..

Kadın - Canım..

Erkek - Hadi içelim.. *(Ayrılır) (Kadehleri yeniler)*

Kadın - Bu dördüncü kadehin olacak..

Erkek - Olsun. İyiyim.. Gelecekleri daha keyifli karşılarım..

Kadın - Şaka etme..

Erkek - Hayır içelim. Birbirimize en açık konuştuğumuz gece olsun bu. Bütün yaşamım, başladığım gibi gelişsin, tamamlansın istiyorum. Seninle de..

Kadın - Aramızda anlaşamadığımız ne var ki?.

Erkek - Bütün yaşamımı açık açık bil..

Kadın - Bilmiyor muyum?

Erkek - Bilmediklerin de vardır belki. Bil, ya tiksin, ya da beni daha çok sev..

Kadın - Saçmalama..

Erkek - Cesaretin yok mu?

Kadın - Neden olmasın? Sadece böyle aşırı duygulu sözleri sevmem. Üstelik içkiliyken söylersen..

Erkek - İçkili sayılmam. İyice ayıkım.

Kadın - Ne söylemek istiyorsun?

Erkek - Kaç yıllık evliyiz seninle?

Kadın - Bilmiyor musun?

Erkek - Söyle?.

Kadın - Bu yıl yirmiyi dolduracağız..

Erkek - Hiç aldattım mı seni dersin?

Kadın - Bırakalım bu tatsız sözleri..

Erkek - En küçük bir kuşku yok mu içinde?

Kadın - Bu gece bunları konuşmanın sırası değil..

Erkek - Ben aksi kanıdayım.. Hadi içelim, bana verdiğin mutluluk için..

Kadın - Senin de bana..

Erkek - Hayatımda hiç kimseyi sevmediğim kadar sevdim seni.. Bunu bil..

Kadın - Biliyorum..

Erkek - *(Kollarına alır)* Sevgilim benim.. Sevgilim! Duyuyor musun dediğimi..

Kadın - İçinden gelerek söyledin..

Erkek - Her zaman öyle söyledim..

Kadın - Her zaman değil!

Erkek - Ne zaman başka türlüydüm?

Kadın - Üç yıl önce, bahara girerken..

Erkek - Nasıldım?

Kadın - Yaşamında mutlaka başka bir kadın vardı..

Erkek - Nereden biliyorsun?

Kadın - O kadar belliydi ki..

Erkek - Nasıl?

Kadın - İç sıkıntılarından.. Bazen.. Söyleyeyim mi?.. Kendinde değildin. Bir sözüme karşılık verirken elinde olmadan kabalaşıveriyordun, kırıcı oluyordun..

Erkek - Çok afedersin..

Kadın - Demek ki yanılmamışım..

Erkek - Hayır.. *(Kısa susuş)*

Kadın - Teşekkür ederim.

Erkek - Yalnız, bilmediğin, söylemek istediğim bir şey var..

Kadın - Yeter, istemez..

Erkek - Onu söylemek için söze başladım. Onu söylemezsem boş yere, bayağı bir gevezelik etmiş olurum.

Kadın - Şu anda dinleyemiyorum. Bir tuhaf oldum, düş kırıklığı mı desem, küçülme mi?

Erkek - İkisi de değil. Sadece alışılmışın dışında bir şeyler konuşuyoruz. İnsanların bütün konuşmaları, birbirlerini aldatmaları; olduğundan başka türlü göstermeleri üstüne kurulmuştur. Dinle..

Kadın - *(Kırgın)* Dinliyorum..

Erkek - Bil ki hiçbir zaman o günlerde anladığım kadar ne kadar çok sevdiğimi anlamamıştım seni. Pişmanlıklar içinde kıvranır dururdum. Sana döndükçe, hiçbir kadının yaşamımda senin yerini alamayacağını anladıkça mutlu olurdum. Bambaşka bir itişti o tutulduğum. Karların erimesi gibi bir şey. Körlenmiş bazı duygularım uyanmıştı. Yaşamla kopmuş bağlarım yenilenmişti.. Sonra..

Kadın - Yeter! Biliyorum..

Erkek - Söyleyeceğim bu kadardı..

Kadın - *(Saldırıya geçmeye başlayarak)* Biliyorum, yavaş yavaş geri dönüşünü, yenilmiş, belki de bırakılmış olarak..

Erkek - Pek öyle değil!

Kadın - Öyleydi..

Erkek - Hayır, o da, ben de iyileştik! İkimiz de güçlenmiş olarak ayrıldık birbirimizden... Senden gizli hiçbir şey yoktu yaşamımda. Bunu açık açık söylemek rahatlatıyor şimdi beni.. *(İçerler)*

Kadın - Rahatsın demek! Ne bencillik..

Erkek - İyiyim demedim..

Kadın - Neyse, ödeşmişiz!. *(Kısa sessizlik)* Niye sustun? Ya benim senden gizli bir yanım varsa.. Şaşırdın mı?

Erkek - Ben senin kadar zeki değilim..

Kadın - Saldırıya geçme.

Erkek - Sen anlamışsın bendeki değişikliği, ben anlayamamıştım sende olanı..

Kadın - Öyle bir anlamıştın ki..

Erkek - Anlasam senin kadar sabırlı davranamazdım..

Kadın - Gecikmiş sayılmazsın! Şimdi anla, ona göre davran! Ya tiksin, ya da daha çok sev beni.. *(Sinirli kahkahalarla güler)*

Erkek - Yeter!

Kadın - Neden? Sıranı savdın diye mi?

Erkek - Tutumlarımız uymuyor. Sen öç alıyorsun, bense günah çıkarıyordum..

Kadın - O senin yorumun. Ne değişir? Biliyordun seni aldattığımı ama..

Erkek - Ne demek istiyorsun?

Kadın - Bilmek işine gelmiyordu!

Erkek - Yani, korkak mıyım ben?

Kadın - Öfkelenme. Açık konuşmayı sen istedin..

Erkek - Bu türlü değil..

Kadın - Peki daha yumuşak konuşalım.. Hiç başkalarından hoşlandığımı anladığın, sezdiğin olmadı mı?

Erkek - *(Soğuk)* Oldu..

Kadın - Daha ileri gitmiş olamaz mıyım?

Erkek - Sanmam!

Kadın - Neden?

Erkek - Hiç sendelediğini görmedim.

Kadın - Belki de senin gibi zayıf olmadığım için. Duygularımı kolay kolay açığa vurmadığım için.. *(İçer. Kadehini yeniler)*

Erkek - Benim çevremdekileri yan gözle kollayan bir yanım vardır. Aldanmam olanaksız..

Kadın - Diyelim ki aldandın?.. Kararın?

Erkek - Hiç!

Kadın - Kabul mü ediyorsun?

Erkek - Sadece kayıtsızım. Ne soğuk ne sıcak, ne öfke ne nefret, birden yabancı gibisin benim için..

Kadın - Ben kavga edeceğimizi umardım..

Erkek - Kısmetine küs!

Kadın - Vah vah..

Erkek - Boşanmamız her zaman hayırlı olurdu senin için. Hattâ bu gece buna karar verirsek, gelecekleri daha rahat beklerim..

Kadın - Aferin! Gerçekten cesurmuşsun..

Erkek - Alay mı ediyorsun?

Kadın - Sen etmiyor musun?

Erkek - Çoktandır olabilecek her şeye hazır yaşamaya alıştırdım kendimi..

Kadın - Nelere örneğin?

Erkek - Gençliğimde, dostlarımın, yakınlarımın en küçük bir ilgisizliği günlerce üzerdi beni. Sonra sonra boşladım böyle şeyleri. En çok sevdiğim arkadaşlarımın çekememezliklerini gördüm. Kardeşlerimin ufak çıkarları söz konusu olunca "ama ağabey benim çocuklarım var.." diye söze başlamalarını duydum. Güzelsin. Her zaman güzeldin. Bütün çevremizdekiler melek değillerdi elbet. Sana bakarken senden hoşlandıklarını, senin de beğenilmekten hoşlandığını gördüğüm

oldu. Ama hepsi bu kadar.. Birtakım küçük alınganlıklara, kırılıp gücenmelere, duygusal davranışlara paydos diyeli çok oldu yaşamımda..

Kadın - Bu dediklerini beğendim işte.

Erkek - Bencil yetiştirilmişiz. Kurtulmamız güç. Aldattıklarımızdan bağlılık doğruluk bekliyoruz. Sevilmek istiyoruz sevmeden. Horladıklarımız, kendimizden küçük gördüklerimiz alkışlasın, beğensin istiyoruz bizi. Ama yaşam acımasız. Doğruyu ne açık vuruyor insanın yüzüne! Evet, ben tek başıma, kimseden sevgi, yakınlık, acıma beklemeden de sevebilirim yaşamayı.

Kadın - Yanılırsın!

Erkek - Hayır, sadece boş üzüntülerden kurtulurum.

Kadın - Biz de nelerden konuşuyoruz böyle bir akşam..

Erkek - Neden konuşmayalım?

Kadın - Demin söylediklerime sonuna kadar inandın mı?

Erkek - Neden inanmayayım?

Kadın - Ya yalansa?

Erkek - Olabilir!

Kadın - Hangisine inanacaksın? Şimdi yalan dememe mi? Yoksa demin doğru dememe mi?

Erkek - Hangisine inanmamı istiyorsun?

Kadın - Elinde mi?

Erkek - Doğruyu bilen sensin!

Kadın - Söylediklerimde ufak bir doğru payı vardı..

Erkek - O kadarını anladığımı söyledim..

Kadın - Hepsi o kadar işte. Daha aklımdan geçerken silinen, eriyip giden şeyler.. Ama bu gece yüzüne vurmamı hakettin bunları.. *(İçer)* Dedim ya saçmalıyoruz. Böyle bir gece konuşulacak konular mı bunlar?

Erkek - Biz bunca yıl, aklımızdan her geçeni, sıralı sırasız konuştuğumuz için, konuşabildiğimiz için bu kadar yakınız seninle..

Kadın - *(Sokulur)* Canım benim, biraz üzdüm seni.. Daha doğrusu üzmek istedim..

Erkek - Ama söktüremedin..

Kadın - Ansır mısın o geceyarıları uyanıp da ettiğimiz kavgaları..

Erkek - Tadına doyulmazdı..

Kadın - Çok huysuzsun biliyor musun?

Erkek - Ya sen? *(Dışardan büyük kamyonların gürültüleri gelir. Farları odayı yalar..)*

Kadın - Dur.. Bu da ne? *(Erkeği elinden tutar, pencereye doğru götürür. Odanın ortasında yüzüne gelen far ışıklarına karşı elleriyle yüzünü kapatır..)* Işığı söndürelim.. *(Erkek elektrikleri söndürür.)* Kamyonlar.. Güvenlik kuvvetlerinin kamyonları.. *(Farlar arkası arkasına odayı yalar.)*

Erkek - Bir, iki, üç..

Kadın - Dört, beş kamyon..

Erkek - Bir tane daha..

Kadın - Kime?

Erkek - Bilemem ki?.

Kadın - Herhalde altı kamyon dolusu er seni alacak değil.. *(Sokakta duran kamyonların farları odanın içine vurur. Kadını rahatsız eder.)* Işıkları yaksak daha iyi olacak..

Erkek - Evet.. *(Kadın yemek odasının, erkek oturma odasının ışıklarını yakarlar..)*

Kadın - *(Pencereye yaklaşır)* Altı kamyon!. Niye sana gelsin? Sen ne yapabilirsin ki? Karşı koyacak bir mantar tabancan bile yok..

Erkek - Bitişik apartmanı sarıyorlar..

Kadın - Karıncalar gibiler..

Erkek - Bir kaleyi kuşatıyorlar sanki..

Kadın - Kime acaba?.. Anladım öğrencilere.

Erkek - *(Birlikte)* Öğrencilere..

Kadın - Çatı katında oturan öğrencilere.

Erkek - Onlara olacak..

Kadın - Bak, perdeleri sımsıkı kapalı..

Erkek - Çoktandır sessiz sedasız yaşıyordular..

Kadın - Perdelerinin ardında karaltılarını görüyor musun? Kalpleri nasıl vuruyor duyuyor gibiyim..

Erkek - Önemsiz bir ihbar da olabilir..

Kadın - İnşallah! Kimseye zararı olmayan çocuklar hepsi..

Erkek - Erlerin ikişer üçer apartmanın yöresinde nasıl mevzilendiklerini görüyor musun? Bir savaş içindeyiz sanki..

Kadın - Komutanları apartmana giriyor..

Erkek - Yanında makineli tabancalı erler..

Kadın - Üzücü şey bu olayları görmek.. *(Birden elektrikler söner.)*

Erkek - Elektrikler kesildi..

Kadın - Bütün mahalle karardı..

Erkek - *(Bir kibrit çakar)* Mumu çıkar..

Kadın - Kibriti bana ver..

Erkek - Yürü sen, geliyorum.. *(Bir kibrit daha yakar. Hole geçerler. Yaktıkları mumla sahneye dönerler.)*

Kadın - *(Holün kapısında durur)* Tıkırtıyı duyuyor musun?

Erkek - Mutfaktan geliyor..

Kadın - Biri mutfağın camını vuruyor..

Erkek - Kim olabilir?

Kadın - Dinle..

Erkek - Evet, mutfağın balkonunda biri var.. Mumu bana ver..

Kadın - Hayır, mum bende kalsın.. Daha doğrusu burada.. Dışardan görünmesin.

Erkek - Gidip bakıyorum..

Kadın - *(Kararsız)* Ama?. *(Mutfağın camı vurulur)*

Erkek - Yardım istiyor.. Öyle bırakacak mıyız?

Kadın - Peki, git bak.. *(Erkek çıkar. Kadın, eliyle mumun ışığını kapatır. Erkeğin gittiği yöne gölge yapmasını önler. Erkek, Delikanlı ile sahneye döner.)*

Delikanlı - Teşekkür ederim..

Erkek - Kimsiniz?

Delikanlı - Koruyun beni..

Kadın - Yaralısınız?

Delikanlı - Önemi yok. Kanı durdurdular..

Erkek - Kimsiniz?

Delikanlı - Beni arıyorlar..

Erkek - İyi ama..

Kadın - *(Kararsız)* Burası.. Bizim ev.. Güven altında sayılmazsınız..

Delikanlı - Kimse görmedi balkonunuza sığındığımı..

Kadın - Ondan değil..

Delikanlı - İstemiyorsanız?..

Erkek - Hayır, kalın!

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Birinci bölümden hemen sonra. Birinci bölümün dekoru. Perde açıldığı sırada elektriklerdeki bozukluk henüz giderilmemiştir. Yemek masası ile büfenin üstünde yanan birer mum sahneyi aydınlatır. Pencere camlarına dışarıdan güvenlik kuvvetleri kamyonlarının farları vurur. Erkek, kadehi elinde, geride pencerelerin yanındadır. Delikanlı, yemek masasının başında yemeğini bitirmek üzeredir.)

Delikanlı - Bir yere gidecektiniz galiba?

Erkek - Kesin değil!

Delikanlı - Ama hazırlanınışsınız? *(Erkek, Delikanlıya kısa bir bakış attıktan sonra, karşılık vermeden, yine pencereden dışarısı ile ilgilenir. Kısa bir aradan sonra)* Çantanız kapının yanında..

Erkek - *(Bakmadan)* Olabilir.. *(Kadın girer. Kadına)* Aramayı tamamladılar. Çatı katındaki öğrenciler üç kişiydiler değil mi?

Kadın - Evet..

Erkek - Üçünü de götürüyorlar..

Kadın - Biliyorum, mutfak penceresinden gördüm.

Erkek - Öğrencilerin elleri başları üstünde, arkalarında birer süngülü..

Delikanlı - Süngülülerin arkasında? *(Kadın ile Erkek karşılık vermeden beklerler)* Birer er daha var! Kolları kitap dolu..

Kadın - Evet..

Delikanlı - Hep öyle götürürler.. *(Sinirli sinirli güler)* Bu sahne değişmez. *(Kadına)* Gördükleriniz dokunuyor değil mi size?

Kadın - Evet, acıyorum..

Erkek - Ne istiyorsunuz, dokunmasın mı?

Delikanlı - Acınmak değil bizim istediğimiz, anlaşılmak! Merak etmeyin, arkadaşlarım konu komşudan utanacak değiller böyle götürülüyorlar diye..

Kadın - Arkadaşlarınız mıydı onlar sizin?

Erkek - Size utandıklarını söyleyen kim?

Delikanlı - *(Kadına)* Evet. *(Erkeğe)* Söylemeniz gerekmez, sizlerin yerleşmiş değer ölçülerinize göre polisin candarmanın eline düşen az çok suçlu demektir.

Erkek - Nereden biliyorsunuz? Aşırı olmuyor mu benimle ilgili görüşleriniz?

Delikanlı - Olmuyor! Söyleyeyim sırasıyla.. *(Kadına)* Özür dilerim. Durmadan susuyorum. Yaradan olacak. Bir bardak su daha zahmet olmazsa..

Kadın - Ne münasebet. Getireyim.. *(Çıkar)*

Delikanlı - *(El kol devinimleriyle)* Kurşun sırtımın derisini boydan boya yarmış, kürek kemiğimi sıyırmış geçmiş. Ne tuhaf, bana ateş edenler, tüfeği kıl payı şu yana doğru tutsa, ölüydüm şimdi. Neyse, geç kalmıyor musunuz?

Erkek - Nereye?

Delikanlı - *(Başıyla çantayı imler)* Gideceğiniz yere?

Erkek - Siz o konuyla ilgilenmeyin.. *(Kadın elinde bir bardak su ile döner)*

Kadın - Buyurun..

Delikanlı - Teşekkür ederim.. *(Suyunu içer)* Tutuklanan öğrenciler arkadaşımdı. Saklanmak için onlara gidiyordum. Beş dakika gecikmesem yakalanmıştım şimdi. *(Erkeğe)* Ayrıca o da tuhaf..

Erkek - Şansınız varmış..

Delikanlı - Belki de..

Kadın - Öğrenci misiniz?

Delikanlı - Evet, Teknik Üniversite üçte. Komşunuzun oğlu da arkadaşımdı. Dört beş ay öncesine kadar komşunuza gelir giderdim. *(Kadına)* Sizinle birkaç kez, daha doğrusu üç kez, *(Erkeğe)* sizinle de bir kez apartmanın girişinde karşılaştık..

Kadın - Hiç hatırlamıyorum..

Delikanlı - Hatırlayacağınızı sanmıyordum..

Kadın - Neden?

Delikanlı - Hayatta istediğini elde etmiş bir havanız var, mutlusunuz. Sizin gibiler yanlarından gelip geçenleri görmez..

Erkek - Evet, yabancı değil gibi geliyor şimdi yüzünüz bana..

Delikanlı - Olabilir! Fotoğrafım bütün otobüs duraklarında, daha başka yerlerde asılı..

Erkek - Övünür gibi söylüyorsunuz bunu..

Delikanlı - Yaptıklarımızdan utanç duymadığımızı söylemiştim.

Erkek - Bırakalım bu türlü konuşmayı. Bize sığınırken bizim kim olduğumuzu biliyordunuz, öyle mi?

Delikanlı - Evet!

Erkek - Bize güvenmenizin nedeni?

Delikanlı - Güvenmemeli miydim?

Erkek - Güvenmeseydiniz pek yanlış davranmış olmazdınız..

Delikanlı - *(Kuşkulu)* Ama?.. Yani?..

Erkek - Öyle değil. Evime almayabilirdim sizi..

Delikanlı - Ama aldınız. İyi karşıladınız beni.. *(Kadın ile Erkeği kollar)* Yemek verdiniz; su verdiniz... Yoksa?

Kadın - Çocuk olmayın.

Erkek - Yanlış anladınız. Bizi yakından tanımıyorsunuz, ya da tanıdığınızı sanmanız yanlış..

Delikanlı - *(Birden silâhını çeker)* Ne değişir? Sığınacağım yeri seçerken içindekilere güvenmem gerekmez benim! Güvendiğim bu!

Silâhım! Şu ayağımın dibindeki çantada, dışardaki bölükle çarpışacak kadar fişeğim var. Ucuz ele geçmem! Zorla girdim sayın evinize! Dayatsaydınız yapacağım buydu!..

Erkek - Bırakın o oyuncağı elinizden...

Delikanlı - Hayır; ikiniz de köşelerinizi alın!. Olduğunuz yerde kalın, fazla dolaşmayın evin içinde.. Olduğunuz yerde, karşımda.. Duydunuz mu?

Erkek - Ya karşı gelirsem?

Delikanlı - Şakaya gelmem!

Erkek - Vuracak mısınız beni?

Delikanlı - Gözümü kırpmadan!

Erkek - *(Bir adım atar)* Hadi vurun!

Kadın - *(Araya atılır)* Yapma!

Delikanlı - Bırakın boş gururu! Benim kaybedecek bir şeyim yok.

Erkek - Evime aldım sizi, yaralısınız, zordasınız diye! Üstelik, *(Yapacağı açıklamadan vazgeçer)* Her neyse.. *(İlk sözünü tamamlar)* Başka hiçbir bağ yok aramızda! Evime aldığım insanın zorbalığına boyun eğemem! *(Kadına)* Çekil!

Delikanlı - Öyleyse üstüme varmayın. Şövalyelik anlayışlarımız pek uymuyor! *(Alaycı)* Sosyalistsiniz ama!

Erkek - Ne sanıyorsunuz? Bir hırsız, bir katil ya da karşı kamptan biri olsaydınız, dışardaki silâhların namluları yere inmeden yine kapımdan çevirmezdim sizi. Bırakın onu elinizden diyorum.. *(Bir adım atar. Kadın yine erkeğin önüne geçer.)*

Delikanlı - Yaklaşmayın, yoksa ikinizin de sonu olur..

Erkek - Onu siz düşünün! *(Kapı çalınır. Bir an üçü de oldukları yerde kalırlar. Delikanlı kuşkulu bakışlarla kadınla erkeği sorguya çeker. Sıçrar, sırtını duvara vererek silâhını kapıya yöneltir.. Kapı ikinci kez çalar.)*

Delikanlı - Beni gammazladınızsa? Önce..

Kadın - Saçmalamayın! Gelen komşumuz. Arkadaşınızın annesi. Hadi geçin arka tarafa, saklanın. *(Delikanlının kuşkuları dağılır.*

Kadının dediğini dinler, odadan çıkar. Kadın kapıyı açmaya gider. Komşu ile döner.)

Komşu - Afedersiniz, çok afedersiniz..

Kadın - Buyurun geçin..

Komşu - Misafiriniz var galiba?

Kadın - *(Şaşırır gibi olur)* Yoo.. *(Toparlanır)* Hayır, radyo dinliyorduk... *(Odanın ortasına doğru ilerlerler.)*

Komşu - *(Erkeğe)* Ah çok afedersiniz beyefendi, sizi yine rahatsız ettim.

Erkek - Rica ederim, hiç de değil..

Komşu - Geçmeyeyim, kapıdan söyleyecektim. Fazla bir mumunuz varsa..

Kadın - Olacak sanıyorum..

Komşu - Çok zahmet olacak, onu isteyecektim..

Kadın - Bir bakayım.. *(Çıkar)*

Komşu - *(Erkeğe)* Ben aldırmayı unutmuşum. Kapıcıya söyleyecektim, aklımdaydı hep, unutmuşum, tek mumum var.

Erkek - Buyurun oturun, ayakta kalmayın..

Komşu - *(Oturur)* Teşekkür ederim.. Tek mumum var, o da neredeyse sonuna geliyor. Elektriklerin onarılması uzun sürer diye korktum..

Erkek - Haklısınız..

Komşu - Ah, kusura bakmayın, aklıma estikçe, böyle sıralı sırasız kapınızı çaldığım, rahatsızlık verdiğim yetmiyormuş gibi..

Erkek - Ne münasebet?

Komşu - Teşekkür ederim. Çok naziksiniz.. Öğrencileri nasıl götürdüklerini gördünüz mü? *(İç çeker)*

Erkek - Gördüm..

Komşu - Hiç yüreğim kaldırmıyor. Ama başka apartmanlarda sevinenler, gördüklerini alkışlayanlar var..

Erkek - Olağan değil mi?

Komşu - Bana öyle gelmiyor. Diyorum ya her zaman, ben belki de anayım diye, ama yanlış ama doğru, ben böyle düşünemiyorum işte.. *(Kadın girer)*

Kadın - *(Mumu verir)* Buyurun.

Komşu - Sizde fazla mıydı acaba?

Kadın - Onu düşünmeyin..

Komşu - Sonra sizi k a..

Kadın - *(Keser)* Hayır karanlıkta bırakmazsınız.. İnanın fazlaydı..

Komşu - Teşekkür ederim.. *(Kalkar)* Allahaısmarladık beyefendi. İyi geceler. *(Kadına)* Allahaısmarladık. Her sefer kapıya kadar rahatsız olmayın..

Erkek - Size de..

Kadın - Niye acele ediyorsunuz?

Komşu - Hiç de acele değil.. *(Kapıya kadar ilerler. Çıkacakken geri döner)* Şey..

Erkek - Buyurun?

Komşu - Daha kamyonlar dışarıda değil mi? Yani demek istediğim gitmediler yani?

Erkek - Hayır, gitmediler..

Komşu - Arama bitti mi dersiniz?

Erkek - Bilemem ki..

Komşu - Çok afedersiniz, yani, biliyorsunuz, oğlum.. Bize de gelirler mi? Yani daha doğrusu bana gelirler mi, demek istiyorum..

Erkek - Sanmam!

Komşu - Öyle birdenbire yüreğim kabarıveriyor da..

Erkek - Tabii başka türlüsü elinizde değil..

Kadın - Gelseler doğrudan doğruya gelirlerdi..

Komşu - Ne de olsa yalnız bir kadınım..

Erkek - Hayır, size gelmezler. Bitişik apartmana, öğrencilere geldikleri açık..

Komşu - Gelirlerse?

Kadın - Biz evdeyiz..

Komşu - Ah çok teşekkür ederim. Size haber verebilirim değil mi?

Kadın - Elbette..

Komşu - Yani beni yalnız bırakmazsınız demek istediğim..

Erkek - Tabiî değil mi?

Komşu - Ah teşekkür ederim, çok teşekkür ederim. Her zaman o kadar iyisiniz ki..

Erkek - O kadar büyütmeyin..

Komşu - Hayır hiç de büyütmüyorum. Oğlum gelsin hep sizin yaptıklarınızı, sizin iyiliklerinizi anlatacağım.. İnanın gecede bir iki saat uyuyabiliyorsam o da sizin sayenizde. Size güvendiğim için uyuyorum.

Kadın - Aklınıza boş yere kötü şeyler getirmeyin..

Komşu - *(Çantayı görür)* Çok afedersiniz, bir yere mi gidiyorsunuz? *(Çantayı gösterir)*

Erkek - Ha evet.. Hemen değil, yarın için..

Komşu - Yani bu akşam buradasınız?

Erkek - Evet..

Komşu - Yarın sabah sizi göremezsem iyi yolculuklar.. Müsaadenizle, rahatsız ettim.. Teşekkürler, iyi geceler..

Erkek - Size de.. *(Kadın Komşu ile birlikte çıkar. Komşuyu uğurladıktan sonra geri döner. Erkek sahnede yalnız kaldığı bu kısa süre içinde radyoyu açar. Radyodan bir asker marşı duyulur. Radyoyu hemen kapatır.)*

Kadın - Zavallı..

Erkek - Yine de iyi dayanıyor... *(Delikanlı girer)*

Delikanlı - İstediğiniz gibi olsun. Silâhıma el sürmüyorum işte. Ama üstümde kalmasını çok görmezsiniz herhalde.

Erkek - Benim için bir şey değişmez..

Delikanlı - Arkadaşımın annesi miydi gelen?

Kadın - Evet..

Delikanlı - Ne olmuş o kadın öyle?

Erkek - Ne olmuş?

Delikanlı - Çürümüş, çökmüş..

Erkek - Açıkçası bağışlayamıyorsunuz değil mi zayıf davranışını?

Delikanlı - Oğlunun annesi demeye yakışmıyor tutumu.

Erkek - Ama oğlunun annesi yine de! Ne yazık ki biraz zayıf, biraz sarsılmış. Ne yapalım şimdi? Acımayalım mı ona? Sevmeyelim mi?

Delikanlı - Bu türlü duyguların sırası değil yaşadığımız günler..

Erkek - Niye küçümsüyorsunuz bu türlü duyguları? Söyleyin utanılacak nesi var acımanın? Bağışlamanın?

Delikanlı - Zayıf yönlerimizi açığa vuracak günler yaşamıyoruz diyorum ben size.. *(Su doldurur, içer)*

Erkek - Bakın, çok iyi biliyorum ki hangi konuyu açsak anlaşamayız sizinle. Böyle katı düşünmekle hiçbir soruna çözüm yolu bulunamayacağı aklınızdan bile geçmiyor çünkü. Kuşku nedir bilmiyorsunuz. Oysa ki şimdi bu evde az çok güven altındaysanız, o türlü duygulara kalbinde yer veren kimselerin evinde olduğunuz için güven altındasınız..

Delikanlı - Ben bilerek seçtim evinizi. Ama acımanıza güvendiğim için değil..

Kadın - Ya niçin?

Delikanlı - Kocanız tanınmış sol görüşlü bir yazar. Adı herkesin dilinde. *(Erkeğe)* Ama yıllardır kalemle kâğıtla yürütüyorsunuz savaşınızı ve de kalemle kâğıtla bu savaş yürür, kazanılır sanıyorsunuz. Arkadaşlarımın kuşatılacağını sezer sezmez mutfağınızın balkonuna attım kendimi. Yalnız korunmak, saklanmak için değil..

Kadın - Ya niçin?

Delikanlı - İçimden gelen başka bir isteği yenemediğim için o..

Erkek - Neymiş o?

Delikanlı - Sizin eylemin içinde, eylemin karşısında tutumunuzu görmek..

Erkek - Yani korktuğumu, sizin kahramanlığınız yanında nasıl küçük düştüğümü?

Delikanlı - Korkmuş sayılmazsınız, nedir ki yanıldığınızı da anlamış değilsiniz..

Erkek - Yanılmayan sizsiniz, yanılan da ben!

Delikanlı - Evet, öyleyiz! Az önce askerlerin alıp götürdüğü arkadaşlarım utanacak değiller derken haklı olmamın nedeni buydu. Siz onların yanıldığı kanısındasınız. Yanıldıklarını düşünmekle de suçlu olduklarını düşünüyorsunuz; suçluluklarını kabulleniyorsunuz kendiliğinden. Ben de suçluyum sizin gözünüzde..

Erkek - Bu yaşıma kadar bir gün olsun böyle sizin kadar kesin konuşamadım. Ne kendim ne de başkaları hakkında.. Sizin de yanılabileceğiniz ya da yanıldığınız bir kez olsun hiç geçmiyor mu aklınızdan?

Kadın - *(Delikanlıya)* Siz bu savaş neyle kazanılır sanıyorsunuz? Kalemle kâğıtla değil de neyle?

Delikanlı - *(Silâhını okşar)* Bununla!

Kadın - Öyle mi? Hiç bilmiyordum!. *(Sözü değiştirir. Erkeğe)* Çay içer miydin sevgilim?

Erkek - Sen bilirsin..

Kadın - İçkiye biraz ara vermiş olursun.. *(Delikanlı'ya)* Çay sizin de susuzluğunuzu alır.. *(Çıkacak olur)*

Delikanlı - Teşekkür ederim. *(Kadının önüne geçer)* Karşılığımı dinlemediniz..

Kadın - Çayı demleyecektim. *(Durur)* Buyurun..

Delikanlı - *(Silâhını yukarı kaldırır)* Evet, bununla! Dört beş ay öncesine kadar kocanızın yazılarını coşkuyla okurdum. Gözlerim yaşarırdı. Dört beş aydır okuyamıyorum artık.

Erkek - *(Sinirli)* Dört beş aydır değişen ne?-

Kadın - *(Erkeğe)* Sen dur. *(Delikanlıya)* Neden okuyamıyorsunuz?

Delikanlı - Dört beş aydır olaylar bugünkü hızını aldı alalı kocanız geride kaldı. Olaylara ayak uyduramıyor..

Kadın - İyi ama kocam..

Erkek - *(Keser)* Sevgilim bırak da kendimi ben savunayım.

Kadın - Biliyorum, sinirleniyorsun..

Erkek - Hayır, sinirlenmeyeceğim. Hadi sen çayını demle..

Kadın - Peki, gidiyorum.. *(Çıkar)*

Erkek - *(Delikanlıya)* Hep coşkuyla, hep duyguyla, gözleriniz yaşararak. Doğru ölçünüz bu! Dört beş ay öncesine kadar coşkuyla okurdunuz beni, gözleriniz yaşarır, ağlardınız, artık okuyamıyorsunuz. Oysa ki ben yıllardır doğru bildiğimi yazıyorum. Doğrular dünden bugüne, ya da her altı ayda bir değişir mi sanıyorsunuz? Doğru kendi yörüngesi içindedir. Salttır. Değişse değişse kendi yörüngesi içinde değişir, özleşir. Değişen sizin ya da benim doğruya yaklaşma yorumlarımızdır. Doğru sizin ya da benim yanlış doğru yorumlarımıza göre yörüngesinden sapmaz. Doğruya yaklaşırken sizsiniz ya da benim yanılan.

Delikanlı - Ya doğruya yaklaşmanın yolları? Doğru değişmiyor diyelim. Doğruya yaklaşma yolları değişmiyor mu? Doğruyu yorumlamalarımıza göre, doğruya yaklaşma yollarını saptamamız gerekir. O da eylemdir bugün için. Siz eylemin dışında kaldınız.

Erkek - Eylem! Hangi eylem? İşçi sınıfının, köylünün karışmadığı eylem! Karşı darbecilerle size pusu kuranların kışkırttığı, körüklediği eylem! Otuz yıllık bir yazardan saçmalıklarınızın sözcülüğünü yapmasını bekliyorsunuz. Yapmadığını görünce bir dirsek indirip kıyıya atıveriyorsunuz.. Biriniz yanılırsa tümümüzün ardından gitmesini istiyor. Sandığınız gibi değil bu işler. Bir günde, bir ayda başlayıp bitmez. Bunun içindir ki herkes, sizin ardınıza düşerek, aldığı kaleyi geri vermez, boşaltmaz kolay kolay..

Delikanlı - Hangi kale o? Kabuğu içine çekilen tırtılın kalesi mi?

Erkek - Sizin benzetinize uyalım. Biraz bayağı kaçacak ama, tırtıl gün gelir kelebek olur, kozasını deler.

Delikanlı - Hele siz bekleye durun kozanızın içinde! Bırakırlarsa kelebek olursunuz! Tam benzetmenizdeki gibi uykudasınız. Eylemden kopuk, onun için de bize yabancısınız. Yalnız bize değil kendi ideolojinize de. Kola kol, dişe diş! Zora karşı zor! Tekelci kapitalizm ile işbirlikçi gerici güçlerin başka türlü yenilemeyeceği bugün kesinlikle anlaşılmıştır artık. Günümüzde solun alfabesinde yazar bu..

Erkek - Alay etmesini sevmem. Ama bu kadar iri sözlere ciddi karşılık vermek benim için çok güç..

Delikanlı - Bir burjuva aydını olarak böyle düşünmeniz şaşırtmaz beni. Çünkü ancak böyle düşünebilirsiniz..

Erkek - Ben mi burjuva aydınıyım?

Delikanlı - Odada iki kişiyiz..

Erkek - Tutumlarımızla acaba siz mi yoksa ben mi o dediğiniz sınıfa bağlıyız? Siz mi yoksa ben mi o karşı çıktığınızı söylediğiniz tekelci kapitalizmin, işbirlikçi gerici güçlerin ekmeğine yağ sürüyoruz?

Delikanlı - *(Alaycı)* Herhalde ben!

Erkek - Odada iki kişi olduğumuza göre! Dinleyin, alay etmek ucuz şeydir. Az önce alay etmesini sevmem dememin nedeni buydu..

Delikanlı - *(Saldırgan)* Öyleyse herhalde ben değil!

Erkek - Ne yazık ki siz!

Delikanlı - Ben canımı ortaya koyuyorum..

Erkek - Neye yarar? Boş elle rest çekiyorsunuz.

Delikanlı - Size göre hiç mi değeri yok bizim savaşımızın?

Erkek - Hemen alınıyorsunuz, neden? Az önce söyleyebileceğiniz en ağır sözü söylediniz bana! Hem de bile bile! Beni yaralamak, evimde, karımın önünde, bilinç altınızdan gelen beni küçük düşürmek isteğinizi yenemeyerek! Ama ben alınmadım, neden?

Delikanlı - Alınmadım dediğiniz bu mu?

Erkek - Sözümü bitirmedim. Onyedi yaşımdan bu yana otuz yıllık geçmişi var benim kalemle kâğıtla verdiğim savaşın. Siz bir çizgide sıfıra indiriverdiniz benim savaşımı. Evet alınmadım. Çünkü tanıyorum sizin kuşağın, daha doğrusu sizin kuşak içinde sizin görüşünüzde olanların özelliklerini. Savaştığınız kimselerle eş yapıdasınız. Kolaylıkla öldürebiliyorsunuz..

Delikanlı - Yalan! Biz kimseyi öldürmedik. Siz de biliyorsunuz öldürmediğimizi..

Erkek - Kabul! Ama uzak yakın ayırmadan kolaylıkla kırıp döküyorsunuz. Size her hayır diyen size karşıdır gözünüzde. Savaştığınız kimseler gibi acımak nedir, sevgi nedir, değerbilirlik nedir umursadığınız yok!.

Delikanlı - Sizin özelliklerinizi de biz tanıyoruz. Geçmişten, çürümüş şeylerden kopamıyorsunuz bir türlü. Sizin o kalemle savaş dediğiniz şey durmadan uzlaşma yolları aramak..

Erkek - Döneriz bu konuya. Önce söyleyin bana kimdir o sizin burjuva aydını dediğiniz adam? Ne demek o terim?

Delikanlı - Size ben mi öğreteceğim? Herhalde okumuşsunuzdur bu konuda bir şeyler..

Erkek - Okuduklarımdan öğrenemediğim için size soruyorum..

Delikanlı - Burjuva kökenlisiniz?

Erkek - Ben mi?.. Kalemimden başka gelir kaynağım yok.

Delikanlı - Ya da burjuva düzeni ile gözleri kamaşan biri. Geçmişten, çürümüş şeylerden kopamıyorsunuz bir türlü. Rahatlık, güzel kadınlar, gösteriş, şu bu.. Kaymışsınız o yana. Sizin savaş dediğiniz, sevdiğiniz bu yaşayışı sürdürmek için, içinizden içinizden sevdiğiniz bu sınıfla uzlaşma yolları aramak...

Erkek - Acaba? Sakın o uzlaşmayı arayan siz olmayasınız?

Delikanlı - Daha neler!

Erkek - Silâhla savaş yolunu seçmişsiniz. Neden öldürmüyorsunuz?

Delikanlı - Biz üstümüze gelenleri suçlu görmüyoruz. Gerçek suçlular, gerçek savaştıklarınız bize silâh çekenler değil..

Erkek - Sizin eylem dediğiniz bu mu? Öldürmeden ölmek! Ben daha gerçekçiyim sizden. Silâhtan nefret ederim. Ama sizin yolunuzu seçsem düşünmez öldürürüm. Silâhlı bir savaşta, bir düelloda havaya atmanın ne anlama geldiğini herhalde bilirsiniz..

Delikanlı - Düelloda öyle! Ama bizde değil. Biz üstümüze gelen askere, polise boşa ateş ederek, sen bizdensin diyoruz..

Erkek - Ya asker, ya polis ne diyor size?

Delikanlı - Anlamazsınız bizi! Anlayamıyorsunuz. Burjuva kültürünün verileriyle düşünüyorsunuz çünkü. Savaş anlayışınız, yönteminiz de..

Erkek - *(Keser)* Sizin gibi silâhla değil.

Delikanlı - Bir bakıma öyle.

Erkek - Ama ben hiçbir zaman yenik duymadım kendimi. Daha güvenle söyleyeyim yenilmedim de. Çünkü savaştığım sınıfın kurallarına göre yürüttüm savaşımı. Ne kadar diş bileseler, ne kadar mızıklasalar, yok edemediler beni..

Delikanlı - Ya biz?

Erkek - Sizi diledikleri kadar öfkelendirdiler, sonra silahlarının üstüne çektiler. Kanun yoluyla sizin güçlendiğinizi, kuvvetlendiğinizi görünce, kanun dışına ittiler sizi.

Delikanlı - Onların da sizin de yanıldığınız bu! Bizimle uzlaşamayacaklar. Ölülerle uzlaşılmaz çünkü. Ölülerimiz sürdürecek direncimizi!

Erkek - Benim bildiğim şu ki ölenlerin kalanların üstünde bu savaş. Bir doğa olayı gibi. Toplumun yapısı olması gereken biçime göre durmadan kendiliğinden değişiyor.. Devrimciler sadece bilinç katıyor, kütlelerin kavramasına yardımcı oluyorlar bu değişmede. Bizim kuşaktan genç yaşta ölen devrimciler oldu. Onların ölümü, eksilmesiyle gücünden hiçbir şey yitirmedi savaşları.

Delikanlı - Sizin kuşaktan ölen devrimci dedikleriniz hep hepsi bir iki verem, alkol kurbanı..

Erkek - Kabul! Siz dalga dalga atılıyorsunuz ölüme. Ne değişir benim dediğim açıdan?

Delikanlı - Hızlandırıyoruz toplumsal değişimi..

Erkek - Hızlandırdığınızı sanıyorsunuz..

Delikanlı - Hayır hızlandırıyoruz..

Erkek - Aksine. Belki de geciktiriyorsunuz..

Delikanlı - Korkunun gerekçesi budur!

Erkek - Doğa olayları da öyledir. Bazen bir sağanak, bir taşkın, bir fırtına ile hızlanmış görünür. Bir birikimdir o olaylar da. Ama taşkınlıkların, fırtınaların ardından olağan gelişme hızını, kararını bulur doğanın yaşamı. Taşkınlar çoğunlukla zararlara, gecikmelere yol açar.. Hem savaş dediğiniz nedir sizin? Silâh yoluyla, zor yoluyla da olsa;

sonunda bir uzlaşma! Silâhsız savaşlar sonunda varılan uzlaşmalar vardır. Asıl büyük savaş, her gün, her yerde, sokakta, evde, işyerinde, sürüp giden savaş budur.

Delikanlı - Ne güzel! Elini kolunu kavuştur, sürgit sizin dediğiniz savaşın sonunu bekle! Devrimler kendiliğinden dalında olgunlaşacak, biz de koparıp yiyeceğiz. *(Öfkeli)* Sizin dedikleriniz buna varır!

Erkek - Hayır!

Delikanlı - Ya neye varır?

Erkek - Ben sadece zorla silâhla değişmez toplumların yapısı diyorum. Bütün söylediğim bu. Silâh zorun aracıdır. Yenenlerin, egemenlerin aracıdır. Onların bir süre daha güçlerini sürdürmelerini sağlar..

Delikanlı - Ya yenilenlerin? Başkaldıranların?

Erkek - Doğruların, haklıların diyelim; Tek silâh vardır, direnç, sabır! En ağır taşların altından başveren filizler gibi yeşerir..

Delikanlı - Hazreti İsa gibi konuşuyorsunuz!

Erkek - Keşke konuşabilsem!

Delikanlı - Kozlarınız tek değil anlaşılan. Eliniz sağlam rest derken. İsa, Musa, sosyalizm hep elinizde..

Erkek - Öyle olması gerekir. Serüven değildir toplumsal bir savaşa girişmek..

Delikanlı - Nasıl sosyalistim diyebiliyorsunuz, dinleri yadsımadan?

Erkek - Ancak dinleri yadsımadığım için diyebiliyorum..

Delikanlı - Yeter! Saçmalıyorsunuz! Bilime aykırı sözlerinizi daha uzun dinleyemem..

Erkek - Evet, dinleyemezsiniz! Çeker silâhınızı beni susturursunuz! Sizin, sizin gibilerin devrimden anladığınız bu!

Delikanlı - Ya ne sandınız! Ben devrimciyim, sizin gibi revizyonist değil!

Erkek - Olamazsınız ki! Çünkü lânetlenmiş, hüküm giymiş görüşleri savunmak sizin gösterdiğinizden daha büyük cesaret ister.

Delikanlı - Yeter dedim! Evinize sığındım diye bana hakaret edemezsiniz..

Erkek - Size hakaret eden yok.. *(Kadın kapıdan görünür.)*

Kadın - Ne oluyorsunuz? Biraz yavaş! Neredeyse kavga edeceksiniz..

Erkek - Afedersin.. *(Kadın çekilir. Sözünü tamamlar)* Sözlerim bir davranışa, size değil. Revizyonizmi lânetleyen siz değilsiniz. Lânetleyen lânetlemiş sizler de yargının doğruluğunu yanlışlığını bir daha düşünmek gereğini duymuyorsunuz. Bu türlü yargılara karşı çıkmak gerçekten büyük cesaret ister. Çünkü sürüden ayırır karşı çıkanı. Kara koyun gibi. Aforozlatır..

Delikanlı - Dönek derler o gibilere. Düpedüz dönek!

Erkek - Karşı çıktığınız kimselerle ortak yönünüz bu işte! Amacınıza varmak için ya suçluyorsunuz ya silâha başvuruyorsunuz. Hoşgörü diye bir şey yok kitabınızda..

Delikanlı - Biz amaçta haklıyız. Amaçta haklı olmak tutumumuzu haklı kılar bizim..

Erkek - Kılmaz! Haksızlıklar onarılamaz hiçbir zaman..

Delikanlı - Peki, çare? Bozuk bir düzeni sürdürmek için her türlü zora başvuranlara karşı zora başvurmadan nasıl gerçekleşir bu devrim.

Erkek - Süreci dolunca..

Delikanlı - Saçma! Yağma yok! Ben bir kez dünyaya gelirim. Bir daha gelecek değilim. Düşüncelerimin, umutlarımın gerçekleştiğini görmek isterim yaşarken..

Erkek - Düşüncelerinizin umutlarınızın bir yere kadar olsun gerçekleştiğini göremiyor musunuz?

Delikanlı - Elbet göremiyorum..

Erkek - Oysaki ben görüyorum. Dünden bugüne toplumun nasıl değiştiğini, dün esirgenen hakların bugün nasıl tanındığını göre göre yaşadım hep. Geçmişe doğru baktığım zaman tarih içinde de bu değişikliği görüyorum. Ne sanıyorsunuz, üç günlük, beş günlük bir savaş değil bu. Binlerce yıldır süren bir savaşın uzayıp gitmesi..

Delikanlı - Ben reformist değilim..

Erkek - Kendimi bildiğim kadarıyla ben de değilim. Bu değiş-

şiklikleri görmekle reformist olmaz insan. Fakat yine bildiğim kadarıyla sizin benim ömürlerimizin uzunluğu kısalığı ile, sonucunu yaşarken görüp görmememizle de ilintili değil. Silâhınızı çektiniz, karşı taraf da ellerini yukarıya kaldırdı diyelim, ne değişecek? Hemen eğriler doğrulacak, düzelecek mi o bozuk düzen? Hem sonra sizin başkalarında fazla kendinizde eksik gördüğünüz şeyleri yaşarken tamamlamanızla da ilintili değil! Siz o eksiklerinizi yaşarken başka yollardan tamamlayabilirsiniz, varlıklı olanlar ise bambaşka yollardan varlıklarını yitirebilirler. Fakat yine de sürer gider bu savaş. Hem de güçlü ile güçsüz, varlıklı ile varlıksız ayırmadan! Sonunda bütün insanların birbirlerinin lokmasında gözü kalmadan, birbirlerinin eline bakmadan, acımasına gereksinmeden, yarınından korku duymadan yaşayacakları sağlıklı bir düzen kuruluncaya kadar!. *(Elektrikler birden yanar. Sözü değiştirir)* Arızayı buldular!

Delikanlı - Saat ona geliyor. *(Yeniden saatine bakar)* Beş var..

Erkek - *(Saatine bakar)* Evet.

Delikanlı - Benim için zor. Geç kalıyorum. Onbirde sokağa çıkma yasağı başlıyor.. *(Kapının yanındaki çantayı gösterir)* Bir yere gideceksiniz sizin de vaktiniz daralıyor..

Erkek - Biliyorum..

Delikanlı - Gidecek misiniz?

Erkek - İlle öğrenmeniz gerekli mi?

Delikanlı - Evet..

Erkek - Bir haber bekliyorum..

Delikanlı - Ne gibi?

Erkek - Onu bilmeseniz de olur..

Delikanlı - Üstelememin nedeni şu: Bu gece sizde kalabilir miyim?

Erkek - Gitseniz daha iyi olur.. *(Elektrikler yeniden söner. Dışardaki kamyonların farları odaya vurur.)*

Delikanlı - Kuşatma hâlâ sürüyor..

Erkek - Orası öyle..

Delikanlı - Beni kurtların önüne mi atacaksınız?

Erkek - Ben size gidin demedim..

Delikanlı - Gitmemi istediniz..

Erkek - Gitmeniz iyi olur dedim. Yakalanacak olursanız sorumlu olmamak için..

Delikanlı - Sizin evinizde beni aramak kimsenin aklının ucundan bile geçmez.

Erkek - Olur ki geçebilir..

Delikanlı - Saygıdeğer bir yazarsınız. Uzlaştırıcı bir savaşçı. Baştakiler, anlaşma sağlamak için, sizi ellerinde bulundurmak ister..

Erkek - Ama evime sığınabiliyorsunuz. Size de benimle anlaşmak zor gelmese gerek.. *(Kadın çayları getirir)*

Kadın - *(Delikanlı'ya)* Buyurun..

Delikanlı - Teşekkür ederim..

Kadın - *(Erkeğe)* Al canım..

Erkek - Eksik olma sevgilim.. Sen içmiyor musun?

Kadın - Benim bardağım mutfakta. Şimdi alırım.. *(Çıkar)*

Erkek - *(Delikanlı'ya)* Tevrat'ı okudunuz mu?

Delikanlı - Hayır!

Erkek - İncil'i, Kuran'ı!..

Delikanlı - Neden okuyayım?

Erkek - Okumalıydınız. Okumadan yadsıdığınız ne?

Delikanlı - Okunmuş, değerlendirilip rafa kaldırılmış şeyler tümü. Tümü afyon..

Erkek - Böyle dogmalarla tartışarak mı yeter, sus diyorsunuz bana? Dinler değildir afyon olan. Ama dinlerin çıkarcılar elinde afyonlaştırıldığı doğrudur. Dinler de bir dönemin toplumsal acılarından umutlarından doğmuştu. Sosyal adalet arama, mutluluk arama akımlarıydı. Umut, cesaret kaynağıydı insanlığın. Ama sömürenlerin elinde korku kaynağı olarak aşılandı kütlelere. Her düşünce akımının başına gelir bu türlü saptırmalar, sapmalar. Sosyalizmin bile! Ama temelde o düşünce akımını kötülemek için neden olmaz bu türlü tutumlar..

Delikanlı - Kısacası ne demek istiyorsunuz siz? Nedir beklediğiniz dinden? Dinlerin yüzlerce yıllık uygulamasıyla elde edileme-

yenin, bundan sonra uygulanmalarıyla elde edileceği umudunda mısınız?

Erkek - Hayır! Ama geçmişte insanın mutluluğuna yönelen bütün araştırmaları doğru olarak değerlendirmemiz gerekir. Çağdaş bir aydın, kolaylıkla ayıklar dinlerin bilime, çağına aykırı yanlarını. Özü ile ilgilenir. İnsancıl bir acıyı, insanın değişmez özlemini dile getirir o öz. Dinler, değerli insancıl gerçekler taşır bu açıdan. Dinlerden, Eski Yunan'dan, Uyanış döneminden, Klâsiklerden geçerek bize varır bugünkü düşüncelerimizin, inançlarımızın temelleri..

Delikanlı - Dediklerinizin yeri yok uygulamada. Tehlikeli bir oyun. Şaşırtır, kararsızlığa düşürür işçi sınıfını.

Erkek - Aksine daha yürekten davasına bağlar. Geçmişinin değerlendirilmesi yüceltir, onurlandırır insanı.. İyi anlamadıkları her konuda kütleler yanıltılıyor demektir. Çünkü iyi anlayamadıkları konularda insanların yalan yanlış işler yapmaları önlenemez.

Delikanlı - Geçiş dönemlerinin zorunluklarıdır bunlar.

Erkek - Sonra? Sonra ne biliyorsunuz, başkaları adına düşünmek ya da doğruyu yanlışı yalnız kendilerinin bildiğini sanmak hakkını kendinde görenlerin bu haklarından vazgeçeceğini..

Delikanlı - Savaşın dışında kalmayı seçen herkes gibi söz kalabalığına boğuyorsunuz her düşünceyi..

Erkek - Siz savaşın içindesiniz, çünkü elinizde silâh var!

Delikanlı - Silâh savaş aygıtıdır..

Erkek - Anlaşıldı! Benim elimde yok! Boşuna tartışıyoruz! *(Kadın, elinde çay bardağı ile girer.)*

Kadın - Nedir tartıştığınız konu sevgilim? Ben de duyabilir miyim?

Erkek - Hiç! Kapandı..

Delikanlı - Çok mu seviyorsunuz kocanızı?

Kadın - *(Kısa bir süre Delikanlı'yı süzdükten sonra)* Bu ne biçim soru?

Delikanlı - Sorduğum gibi! *(Daha küstah)* Çok mu seviyorsunuz kocanızı?

Kadın - Size ne? Kabalık olmuyor mu bu tutumunuz?

Delikanlı - Kocanız hakkında düşüncelerimi açıklamak istiyordum.

Kadın - Merak etmiyorum! Konuksunuz, konukluğunuzu bilin..

Erkek - Bırak söylesin!

Delikanlı - *(Kadına)* Ben savaştayım. Kimseye borçlu duymam kendimi!

Kadın - Siz savaştasınız, siz savaştasınız diye herkes kulunuz köleniz! Dağa çıkan eşkıyalar da böyle düşünür!

Delikanlı - Öyleyse duyun: Kocanız yılgın bir burjuva aydını. Az önce vaaz veriyordu bana. Günah çıkarmamı istiyordu.

Kadın - *(Keser)* Yeter! Susun..

Delikanlı - *(Sözünü tamamlar)* Tartışmamız buydu.. *(Telefon çalar)*

Erkek - *(Kadına)* Kuzum; uzatma.. *(Telefona yürür)*

Kadın - *(Telefona atılır)* Ne kabalık!.. *(Alıcıyı Erkeğin elinden kapar)* Alo!

Erkek - *(Yavaşça)* Sinirlisin...

Kadın - *(Daha kendini tutarak)* Alo, buyurun.. *(Vericiyi eliyle kapatarak Erkeğe)* Orası değil. *(Vericiye)* Evet, benim.. Evde.. *(Vericiyi eliyle kapatır)* Doktor.. Bildiğin Doktor.. *(Vericiye)* Bir yere gidecek değiliz.. İsterseniz gelin.. Evet geç oldu.. Gelseniz bile dönüşünüz güç.. Bir yere gidecek değiliz.. Öyle, evde kalmayı, beklemeyi doğru buluyor.. Kendisini vereyim, konuşun... *(Alıcıyı Erkeğe doğru uzatır)* Seninle görüşmek istiyor..

Erkek - Ne görüşecekmiş benimle? *(Yaklaşır, telefonu alır)* Merhaba... Evet, duyduğun gibi.. Sen ne biliyorsan ben de onu biliyorum... Teşekkür ederim... Benim yapabileceğim başka bir şey yok!.. Oturup bekleyeceğim!... Telefonda tartışılacak çözümlenecek bir sorun değil bu... Hattâ... Neyse.... İlgine teşekkürler.... *(Karşı tarafın söylediklerine canının sıkıldığını sabrının tükendiğini açıklayan devinimler)* Peki, peki.... Bunları konuşmak canımı sıkıyor benim..... Eksik ol-

ma... İyi geceler... *(Kapatır)* Yüreğimi bayılttı! Bana akıl öğretiyor budala! En çok canımı sıkan şey de bu..

Kadın - Herhalde iyilik yaptığı kanısındadır.

Erkek - Gerekçelerin en saçması! Herkes bu yoldan başkalarının yaşamına karışmak hakkı görür kendisinde.

Delikanlı - Yoksa?

Kadın - Ne olmuş yoksa?

Delikanlı - Anladığıma göre?.

Kadın - Evet doğru anladınız, polisi bekliyoruz..

Delikanlı - Saçma!

Erkek - Nedir saçma olan?

Delikanlı - Böyle kuzu kuzu teslim mi olacaksınız?

Erkek - Telefon eden bay da sizin gibi düşünüyor. Bakın onunla her konuda anlaşabilirsiniz..

Delikanlı - Haklı! Doktor dediniz. Adı?

Erkek - Vereyim adını. Bizden çıkınca ona gidersiniz. Üç durak ötede oturuyor.. *(Kadına)* Hatırında mı beş yıl önce anayasa yürüyüşünde tutuklananlar için para yardımı isteyenlere dediklerini? *(Daha olaylı)* O verirse olmazmış! Hemen suç kanıtı sayarlarmış hakkında! *(Delikanlı'ya)* Çok önemli kişidir! Devrim konusunda mangalda kül bırakmaz. Ama tanınmış zenginlerden birinin damadıdır. Babasından milyonluk arsalara konmuştur. Hiçbir örgüte katılmadan her örgütü dışardan yönetmeye kalkar. Üç dil bilir, tek kitap olsun çevirmemiştir. Ama evinde bol bol içkili toplantılar düzenler. Katılanların yarısı polis, geri kalanın yarısı da kendisi gibi karnı tok sırtı pek ilericilerle, ünlü bir iki tiyatro sanatçısı, çenesi düşük bir iki şairle yazardır. Burunlarından kıl kopartmadan bol bol içer, halk türküleri söyleyerek çözümlerler sorunlarını..

Delikanlı - Benimle ne ilgisi var dediğiniz kişinin?

Erkek - Şu var: O durmadan başkalarını kaçmaya kovalamaya iter, siz ise kaçar, kovalanırsınız... Benzerliğiniz konuşmalarınızda.. Ah çok isterdim bu gece onun kapısını çalmış olmanızı.. *(Güler)* Ser-

sem; bana akıl öğretiyor.. Kaçmalıymışım... Yarın, belki de tutuklanacak olursam, sözünü dinlemedim diye sağda solda böbürlenecek...

Delikanlı - Ama haklı bu konuda..

Erkek - Değil!

Delikanlı - Burjuva polisine yem mi olacaksınız?

Erkek - Bırakın bu iri sözleri. Kimseye yem olacak değilim..

Delikanlı - Ama..

Erkek - Düşüncelerimden dolayı kaçmak gizlenmek zorunda olmadığımı göstereceğim sadece.. Hadi siz beni bırakın da, kendinizin ne yapacağını düşünün.. Duyduklarınızdan sonra burada kalmak geliyor mu işinize?..

Delikanlı - Kuşatma sürüyor hâlâ..

Kadın - Evet, sürüyor..

Delikanlı - Bilseydim, daha önce söyleseydiniz polisi beklediğinizi.

Erkek - Sizi içeri almamam gerekirdi.. *(Elektrikler yanar.)*

Kadın - Elektrikler onarıldı..

Delikanlı - Hiç değilse karanlıktan yararlanırdım..

Erkek - Karanlıktan yararlanmak şimdiye kadar elinizdeydi.

Delikanlı - Ama kaçmam gerektiğini bilmiyordum..

Erkek - Niçin durmadan beni suçlamak hevesindesiniz? Sizi evime almakla durumumu ağırlaştıran benim.. *(Elektrikler yeniden bozulur)* Elektrikler yeniden bozuldu işte. İsterseniz kaçabilirsiniz!

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Uzaklardan kesintili makineli tüfek sesleri gelir. Sahne aydınlandığı sırada elektriklerin bozukluğu henüz giderilmemiştir. Dışarda kamyonların farları birkaç kez yanar söner. Komutanın düdük sesi duyulur.)

Kadın - Kuşatma sona erdi galiba. Askerler toplanıyorlar..

Erkek - *(Pencereye yaklaşır)* Evet, birazdan giderler.*(Elektrikler yanar)* Elektrikler yandı.. *(Delikanlı'ya)* Karanlıktan yararlanamadınız..

Delikanlı - Kuşatma sona ermeden yararlanamazdım. O karanlıkta, daha attığım ilk adımda, Allah bilir bir erin namlusunu göğsümde bulurdum.

Erkek - Az önce böyle konuşmuyordunuz?

Delikanlı - Acelem de yok! Tutuklanacak olursanız geceyarısından önce sizi almaya gelmezler..

Kadın - Saat onu çeyrek geçiyor. Birazdan sokağa çıkma yasağı başlayacak..

Delikanlı - Kaçaklar için değil.. *(Kamyonların motör uğultuları duyulur)*

Erkek - Kamyonlar çalışmaya başladı.. *(Kadehini yeniler)*

Kadın - Daha içecek misin? Bu altıncı mı? Yoksa yedinci mi?

Erkek - Bir şey içtiğim yok. Böyle gördüğün gibi hep parmak parmak. *(Delikanlı'ya)* Hâlâ yılgın bir burjuva aydını olduğum kanısında mısınız?

Delikanlı - Niye soruyorsunuz?

Erkek - Sadece sizi daha iyi tanımak için..

Delikanlı - Ne gibi?

Erkek - Ben birisi hakkında o türlü bir söz söyleyecek olsam rahatsız olurum, üzülürüm. Kızgın, gücenik falan değilim. Bakın, siz o sözü söyleyeli yarım saat oldu, hâlâ görüşüyoruz..

Delikanlı - Tabii. Kendinizi aklamak gereksinmesi duyuyorsunuz!

Erkek - Sizin önünüzde mi?

Delikanlı - Benim, karınızın..

Kadın - Daha neler! Kocamı bu gece tanıyacak değilim..

Delikanlı - Mutlu bir erkeksiniz. Güzel olduğu kadar her davranışınızda size destek olan bir karınız var..

Erkek - Teşekkür ederim. Konumuz o değil. Sadece kendimle

hesaplaşıyorum! Bütün yaşamım boyunca yaptığım gibi. Sizin bütün yargılarınız, davranışlarınız duygusal. Beni aklamanızı isteyecek olsam size acındırmam gerekir kendimi.. Size gücenemem de..

Delikanlı - Sizin gücenip gücenmemenizle ilgili değilim. Başkalarının hakkımdaki yargılarına değer vermem!

Erkek - Beş ay öncesine kadar coşarak, ağlayarak okuduğunuz bir yazarı, beş aydır yaptıklarınızı alkışlamıyor diye suçlayabiliyorsunuz. Sizin her yaptığınızı yapmayan yılgın değildir.

Delikanlı - Bu kadar çabuk teslim olabildiğinize göre?..

Erkek - Yılgınlıktan mı?

Delikanlı - Ya neden?

Erkek - Belki de aksi. Yılgın olmadığım için. Gelişiniz bir bakıma iyi oldu benim için. Ölçtüm kendimi. Saflarımız, durumlarımız çok ayrı sizinle. Bakın ben yılgın olduğunuz, korktuğunuz için kaçıyorsunuz demiyorum size..

Delikanlı - Ben teslim olamam! Benim durumumda teslim olanların sonunu biliyor musunuz?

Erkek - Önce sizin durumunuzu bilmiyorum ki?

Delikanlı - Bu akşam radyoyu dinlemişsinizdir. Kıyıdaki baskından kurtulan yaralı öğrenci benim. Ayrıca iki banka soygunu ile suçlanıyorum.. *(Makineli tüfek sesleri)* Bir yerde çarpışma var..

Kadın - Herhalde..

Delikanlı - Belki bu gece bir köşede kıstırılıp öldürüleceğim! Belki de üç beş ay izimi yitirebileceğim bir yere atarım kendimi. Kim bilir? Umut! Yaşadıkça umutlanabiliyor insan. Kolay kolay inanamıyor öleceğine. Yanıbaşındakiler ölürken bile. Ama teslim olunca umut yok benim için. Dayanabileceğimi sanmıyorum işkenceye. Ölmek, kaçarken vurulmak kurtuluş olur belki de.. *(Kapı vurulur)* Kapı? *(Doğrulur)*

Erkek - Yine komşu olacak..

Kadın - Evet, onun vuruşu. Siz mutfağa geçin.. *(Delikanlı çıkar. Kadın kapıyı açmaya gider)*

Komşu - *(Kapıdan)* Çok afedersiniz..

Kadın - Rica ederim, buyurun..

Komşu - Bu gece artık çok fazla oldu sizi rahatsız edişlerim..

Kadın - Ne münasebet! Yabancı mısınız?

Komşu - Geçmeyeyim. Vakit de çok geç oldu..

Kadın - Bir istediğiniz mi vardı?

Komşu - Ah, evet, benim elektrikli masaj aletini prize takamıyorum bir türlü..

Kadın - Bir de ben deneyeyim..

Komşu - Çok zahmet olacak.. *(Kadın, ayakkabılarını giyer. Erkeğe)* Afedersiniz sesleri duyuyor musunuz?

Erkek - Evet..

Komşu - Makineli tüfek sesleri olacak..

Erkek - Ona benziyor..

Komşu - Çarpışma mı var acaba?.

Erkek - Bilemiyorum ki..

Komşu - Çok ürküttü beni. Merak ettim de.. Siz merak etmiyor musunuz? *(Kadın, çıkmak üzere bekler)*

Erkek - Etmemek elde mi?

Komşu - Acaba nerede?

Erkek - Yarın gazeteden öğreniriz..

Komşu - Allah vere de ölen kalan olmasa..

Erkek - İnşallah..

Komşu - Ne diyeyim bilmem ki? Ürküyorum. Bütün sinirlerim gergin. Bu gece uyuyamam yine..

Erkek - Yatıştırıcı bir ilâç alsanız.. İsterseniz..

Komşu - Yok hayır, hayır. Teşekkür ederim. İlâç almasını sevmiyorum. Yalnızım, uyur kalırım diye korkuyorum. *(Kadına)* Oh çok afedersiniz bir de sizi bekletiyorum. Buyurun, gidelim, çok zahmet olacak.. *(Erkeğe)* Bir daha iyi geceler..

Erkek - İyi geceler size de..

Komşu - Kuşatma da sona erdi galiba..

Erkek - Evet..

Komşu - Hiç değilse o beni biraz ferahlattı.. Allahaısmarladık..

Erkek - *(Gülümser)* Güle güle.. *(Çıkarlar. Erkek içkisini yudumlar. Delikanlı girer.)* Duydunuz değil mi?

Delikanlı - Evet, arkadaşımın annesiydi. Tuhaf..

Erkek - Nedir tuhaf olan?

Delikanlı - Çok tatlı dilli, canlı, güleç bir kadındı..

Erkek - Yine öyle. Yalnız korkuları var. Yalnızlık kolay mı sanıyorsunuz?

Delikanlı - Dediğiniz gibi değil. Nedir bu kadar ölümden ürkmesinin nedeni anlamıyorum? Benden kırk yıl fazla yaşamış. Eline geçen ne?

Erkek - Doğrusunu isterseniz gözü pek bir kuşaksınız ama..

Delikanlı - Ama?

Erkek - İyi yönünüz olduğu kadar kusurunuz da o..

Delikanlı - Ben de kızmıyorum artık görüyorsunuz ya..

Erkek - Gençlik! Sizin yaşınızda çözüm yolları kesinlikle belirgin görünür sorunların. Örneğin sırasında cesaretin her savaşı kazanmaya yeterli olduğunu sanırsınız. Edindiğiniz ilk bilgilerle dünyaya düzen vereceğinize inanırsınız. Kavradığınız ilk sonuç-neden ilintilerini ilk kez kendiniz bulduğunuz, size gelinceye kadar kimsenin akıl etmediği kanısına kapılırsınız. Her şey kolunuzu kaldırmak kadar kolay görünür size. Eskiyi, geçmişi küçümsersiniz. Düşünmezsiniz ki insan binlerce yıldır insandı. Mutluluğunun ardındaydı. Acıları, umutları, yetenekleriyle sizin eşiniz, kardeşinizdi. Geçmişin dudak büktüğünüz inançlarını, çözüm yollarını öne sürenler en az sizin kadar yürekli, zeki kişilerdi. Onları bir yana bırakır, son yılların bir iki kitabını, gerçekten değerli ya da değeri ne olduğu bilinmeyen günün bir iki şairini birbirine karıştırarak okumakla bilinçlendiğinizi sanırsınız. Başucunuzda Che Guevara'nın bir fotoğrafı, elinizde anıları, neredesiniz? Küba dağlarında mı? Yoksa doğup büyüdüğünüz ülkenin köşeleri tutulmuş sokaklarında mı? İran'da mı? Yunanistan'da mı? Şili'de mi? Üzerinde durmuyorsunuz..

Delikanlı - Hep birbirine yakın değil mi saydığınız ülkelerin koşulları?

Erkek - Dünyanın yer yanında yakın olduğu kadar da değişiktir koşullar.

Delikanlı - Peki siz? Siz nasıl değerlendiriyorsunuz durumunuzu?

Erkek - Sizinle beni sosyalizme bağlayan nedenler çok ayrı..

Delikanlı - Sayın, neler örneğin?

Erkek - Siz nefretlerinizle yola çıkıyorsunuz. Burjuva, revizyonist, reformist, kapitalist derken tükürür gibi bir yüzünüz var. Düşmanısınız böyle tanımladığınız her insanın..

Delikanlı - Siz?

Erkek - Ben değilim. Ben koşulların düşmanıyım. İnsanların, kim olursa olsun değil. Değişmesi gereken koşullardır. Her insan gücü yettiği ölçüde taşır yükünü. Bugünkü koşullar içinde başarıya erişmiş öyleleri vardır ki yarın sosyalist bir toplumda fabrikaları yönetecek, köprüleri kuracak, uçakları sürecek, ne bileyim ulusal futbol takımının kalesini koruyacak yine onlardır. Siz topunu burjuva diye damgalayabiliyorsunuz onları...

Delikanlı - Ben yalnız bize karşı olanların suçluyorum.. Bugünkü koşulların olduğu gibi kalmasında direnenler onlar.

Erkek - Ayırdığınızı sanmam.

Delikanlı - Başka?

Erkek - Sosyalizm bir amaç sizin için. Sanki sosyalist olmak için sosyalistsiniz. Sosyalist olmak bir üstünlük, bir çeşit soyluluk yolu sizler arasında. Bu yüzden durmadan size yakın olanları didikler, döneklikle yılgınlıkla suçlamaya kadar varırsınız. Benim için ise sosyalizm bir zorunluk, bir yöntem, daha sağlıklı, daha adaletli bir düzen sağlama yolu. Onun içindir ki günümüzde olduğu gibi geçmişte de insanın mutluluğuna yararlı bir katkıda bulunanı olumlu sayarım. Bireye, insana inanırım ben. Sosyalizmden önce insanın kutsal bir yaratık olduğuna, dokunulmazlığına! Sosyalizm insanın mutluluğu için insanın yarattığı bir yoldur. Oysa ki siz insanı sosyalizmin kölesi du-

rumuna indiriyorsunuz. Sürü olarak görüyorsunuz insanları. Sürü halinde duysun, düşünsünler istiyorsunuz. Ben ise sosyalist bir düzeni bireyin bütün yeteneklerini daha iyi geliştirebileceği bir ortam olarak görüyorum sadece. Siz dogmaları saptanmış bir düzen olarak savunuyorsunuz, ben yaratıcı güçlerin desteği olarak. Sanat anlayışınızı kurallaştırmanız, vatandaş davranışlarını kalıplaştırmanız, olumlu olumsuz diye yaptığınız ayırımlar hep sürüleştiriyor insanı. İnsanoğlu bir düş yaratıyor önce. Tarih boyunca böyle bu. Doğru olabilecekken, çelmelerle tökezleterek, yalanlarla örte örte tanınmaz duruma sokuyor, saptırıyor o düşü. Bağnazlaşmakta yarışıyor birbiriyle. Toptan düşünsün, duysun isteniyor. İçlerinden biri, çoklukla da en akıllısı değil, orta bir zekâ, herkes için düşünme hakkı görüyor kendinde. Ya da insanlar orta bir zekâda birleşebiliyorlar ancak.. *(Kadın kapıyı dışardan açarak girer)*

Delikanlı - Yeryüzünde açlık, işsizlik, sömürü, fuhuş dururken siz neler söylüyorsunuz?.

Erkek - Besili olmak her zaman yeterli değildir ruhça sağlıklı olmak için. Açlık yoksulluk kahreder beni ama insanın sürüleşmesi, tinsel sefaleti de bir o kadar kahreder.. *(Kadına)* Ne oldu?

Kadın - Bozukluk falan yoktu.. Her zamanki gibi.. Yalnız kalamıyor.. *(Kamyonların uğultusu artar)* Gidiyorlar.. Salonun elektriğini söndür, daha iyi görünecek.. *(Erkek ön tarafın elektriğini söndürür. Pencereye yaklaşır. Dışarıda yola çıkan kamyonların farları odanın tavanını yalayarak geçer. Farlar geçtikçe kamyonları sayar)* Bir.. iki..

Erkek - Üç..

Kadın - Gittiler... *(Erkek, pencereden ayrılır, elektriği yakar)* Kimse kalmadı dışarıda..

Delikanlı - *(Saatine bakar)* 10.25.. Otobüsleriniz sık mı?.

Kadın - 10.30'da bir otobüs geçecek..

Delikanlı - Zor olan ne biliyor musunuz? Gençliğim. Benim yaşımda olan herkesi bir köşede çevirip kimlik soruyorlar. *(Erkeğe)* Eski bir palto, ya da bir pardesü uydurabilir misiniz bana?

Erkek - Bilmiyorum. Karım bilir..

Kadın - Bir bakayım..

Delikanlı - Mümkünse bir de eski şapka..

Kadın - Ararım.. *(Çıkar)*

Delikanlı - En az yirmi yaş ihtiyarlamalıyım.. *(Makyaj yapar)*

Erkek - Otobüse mi bineceksiniz?

Delikanlı - Başka neyle gidebilirim ki?

Erkek - Paranız var mı?

Delikanlı - Var sayılmaz..

Erkek - *(Para verir)* Buyurun bunu. Önemli bir şey değil. Ama taksiyle kentin bir ucundan bir ucuna götürüp getirir sizi.. *(Telefon çalar. Delikanlı parayı alır. Erkek telefona ilerlerken, Kadın elinde bir pardesü, bir fötr şapka ile koşarak döner. Pardesü ile şapkayı Delikanlı'nın önüne atar.)*

Kadın - Bunlar sizin... *(Koşar, alıcıyı kapar)* Alo?... Alo?... *(Vericiyi eliyle kapar)* Ses yok!... Orası!. *(Alıcıyı dinler)* Yazı makinesi tıkırtıları... Konuşmalar... Biri öksürüyor... Gel dinle istersen... Ama gereği yok!.. Bilerek yapıyorlar... Birisi gülüyor... Üç beş kişiler.. *(Vericiye)* Alo?.. *(Vericiyi kapar)* Üflüyor..

Erkek - Kapat artık.. *(Kadın telefonu kapatır)*

Delikanlı - Sizi şimdiden çökertmek için yapıyorlar. Korkuyor musunuz?

Erkek - Doğrusu ne duyduğumu tam bilmiyorum..

Delikanlı - *(Kalkar)* Korkmayın..

Erkek - Bakalım, gayret edeceğim... *(Delikanlı pardesü ile şapkayı giyer)*

Delikanlı - Eh, bana yol göründü. Hoşçakalın...

Kadın - Ölçülü, tedbirli olun, elinizden kaza çıkmasın..

Delikanlı - Teşekkür ederim. Sizi unutmayacağım..

Erkek - Dikkâtli olun. Şansınız açık olsun..

Delikanlı - Teşekkürler. Doğrusu bana çok iyi davrandınız..

Erkek - Kapıdan mı gideceksiniz?

Delikanlı - Hayır, geldiğim yerden.. *(Üçü birden çıkarlar. Az sonra Kadın ile Erkek geri dönerler.)*

Kadın - Anlaşılması güç bir çocuktu..

Erkek - Öyleydi..

Kadın - Tam gecesini buldu gelecek. Yine de gidişine üzüldüm şimdi. Başına bir şey gelirse yazık olacak..

Erkek - Bu duygularını bilse gönlü olurdu. Ama az çok kestirmiştir herhalde..

Kadın - Neler söylüyorsun?

Erkek - *(Pencereden sokağa bakar)* Ortalarda yok. Kimse görünmüyor..

Kadın - *(Pencereden bakar)* Kim bilir hangi yöne gitti..

Erkek - Ben de üzülüyorum başına bir şey gelirse diye. Dönüşü zor seçtiği yolun. Böyle acımasız bir toplumda..

Kadın - Öyleyse?

Erkek - İnsan sanıldığından çok daha karışık bir yaratık. Bilinçaltının etkisinden kurtulamıyor kolay kolay. Türlü doyumsuzluklar seziliyordu öfkelerinde! Aradığı sevecenlikti, ilgiydi onun. Durmadan saldırganlığı nedendi sanıyorsun?

Kadın - Pek anlayamadım..

Erkek - Durmadan bana çatması, beni küçültmek istemesi, buna karşılık sana gösterdiği hayranlık..

Kadın - Açık bir şey, ününü, başarılarını çekemiyordu. Hiçbir zaman senin gibi bir adam olamayacağını sezmiş olmalı. Öyle uzun bir yol ki senin vardığın yere varmak!.

Erkek - Evet, daha yirmisinde, ancak kırkında kırkbeşinde tamamlanabilecek işleri yapmak, bitirmek istiyorlar. O da ancak sürekli çalışılırsa. Ama saldırganlığı daha çok seni mutlu görmesindendi onun. Bilirim bu türlülerini. Kendilerine yaklaşan her kadını yüzüstü, mutsuz bırakır, başkasının mutlu ettiği her kadını ise kendilerine yakıştırır, el atarlar. Mutlulukta erkeğin en küçük bir payı, sorumluluğu yokmuş gibi!. Sürtünmeleri, sokulmaları, kendilerine acındırmaları, saldırıya geçmeleri hep bu yüzden..

Kadın - Bu dediklerin aklımın ucundan bile geçmedi benim..

Erkek - Sezmişsindir..

Kadın - Üstünde durmam ki sezsem de.. Gözüm başka bir erkeği göremeyecek kadar mutluyum.. *(Kollarını Erkeğin omuzlarına uzatır)*

Erkek - Sitemlerinden biri de buydu.. *(Kadını iki eliyle belinden kavrar)*

Kadın - Çocuktu daha..

Erkek - Çocukluğuna gereği kadar doyamamış bir çocuk..

Kadın - Hiç ilgili değilsin benimle..

Erkek - Güzelim benim.. *(Kadın başını erkeğin göğsüne dayar.)*

Kadın - Hep böyle kalmak istiyorum.. *(Erkek, Kadın'ı saçlarından öper. Sonra sağ elinin ucuyla çenesinin altından kaldırıp, Kadın'ın yüzüne bakar. Dudaklarına bir öpücük kondurur.)*

Erkek - Bir kadeh daha içmek istiyorum.. Hadi birlikte içelim..

Kadın - Peki, madem istiyorsun.. *(Erkek kadehleri yeniler)* Yanına bir şeyler hazırlayayım mı?

Erkek - Sen bilirsin.. *(Erkek Kadın'a kadehini verir. Kadeh kaldırır. Kadehlerini tokuşturur, yudumlarlar.)* Şanına, şerefine güzelim..

Kadın - Sağlığına, mutluluğumuza.. *(Erkeğin aşağıdaki konuşması sürerken, Kadın büfeden fıstık, badem gibi şeyler çıkarır. Mutfağa gider gelir. Küçük sandviçler hazırlar.)*

Erkek - Bu türlü yetişmelerinin nedenini anlıyorum şimdi. Klâsik eğitim sistemi. Liselerde ölü bilgilerle yetişiyorlar. Ölü edebiyat, ölü tarih coğrafya, biraz ölü felsefe, ölü fizik, ölü kimya.. Başları ağrıdığı zaman bir aspirin almaları gerektiğini bile öğrenmelerine yaramıyor o ağır lise dersleri. İşlerine yarayan ne varsa okul dışında öğreniyorlar. Ağaçların adlarını, trafik işaretlerini, midelerini korumasını.. Derken dersleri dışında okudukları ilk bir iki kitap altüst ediveriyor dünyalarını. *(Kadın, mutfaktan döner. Elinde bir tabak sandviçle.)* Duyuyor musun?

Kadın - Duyuyorum elbet... *(Çıkar)*

Erkek - *(Kadının ardından kapıya kadar gider)* Biraz ekonomi, toplumbilimle ilgili bir şeyler okudular mı yaşamla yüz yüze geliveriyorlar. Sarhoşa dönüveriyorlar hemen. Çünkü canlı bilgiler. Çevre-

lerinde olan biteni doğru yanlış çözmelerine, yorumlamalarına yardımcı oluyor o okudukları. Günün sıradan bir iki şairini sevmeleri de bundan. Gerçek kâsik bir kültürleri olmadığı için sanat değerini ölçemiyorlar o şairlerin. Zaten o şairler de onların koşulları, coşkularıyla yetişiyor. Yazdıklarında ince eleyip sık dokumadan yansıtıyorlar günün sorunlarını. Bu kadarı yetiyor onlara.. *(Kadın döner. Bir tabak meyve soymuştur)* Bırak artık bu gidip gelmeleri..

Kadın - Yapacağım bu kadardı.. İşte içiyorum.. *(İçerler)*

Erkek - Gelişi iyi oldu benim için. Şimdi daha iyi anlıyorum toplum içindeki yerimi. Neden beni suçladıklarını anlıyorum!.

Kadın - Suçlu değilsin ki!..

Erkek - Nasıl değilim? Gördün, sol adına nasıl suçluyordu beni! Yılgın burjuva aydını! Revizyonist!.. Baştakiler ise solcu diye suçluyorlar! İki tarafa göre de kötü kişiyim, suçluyum..

Kadın - Anlayışsızlıklarından sadece..

Erkek - Ne değişir? Tutuklanmaktan, sorguya çekilmekten kurtarır mı beni? Şimdi baştakiler, bir gün güçleri yeterse bunlar! Özgür düşünüyorum çünkü! Sürüden değilim! Yalayıp yutamadıkları, sindiremedikleri bu! Düşünüyorum kendimce! İlk yazılarımda söylediklerimi bugünün milletvekili adayları oy toplamak için bağıra çağıra alanlarda yineliyorlar. Oysa yirmibeş yıl önce onları yazdığım için kötü kişiydim.. Bugün yazdıklarımın onbeş yıl sonra olacağı o. Ama ben yaşadıkça iki uca da yaranamayacağım...

Kadın - Ne çıkar? Sen bildiğinden şaşma. Ben seni böyle olduğun için seviyorum..

Erkek - Suçlu olan onlar! Durmadan toplum kanunlarına karşı çıkıyorlar. Toplumsal olayların gelişmesine karşı çıkıyorlar. Baştakiler tersine akıtmaya çalışıyor yükselen suları, gelen delikanlı gibiler bir türlü dolmayan bentleri vaktinden önce taşırmaya! Ben ise suların yükselişini izliyorum. Affedemedikleri bu! Suçluluklarını her an kendilerine ansıttığım için suçlu tutuyorlar beni.. *(İçer)* Tarihin gidişini, insanın yerini, mayasını doğru bilen, değerlendiren benim.. *(İçer)* Karıncalarla ilgilendin mi hiç?

Kadın - Herkes kadar..

Erkek - Durmadan gidip gelirler. Çizdikleri incecik bir yolda durmadan gidip gelirler. Çoğunun eli kolu boştur. Aralarından biri boyundan büyük bir buğday tanesini çekmeye çalışır. Küçük bir karıncayım ben alt yanı bu milyarların yaşadığı dünyada. Yaşadıkça boyumdan büyük bir buğday tanesini taşımaya, çekmeye, götüreceğim yere götürmeye çalıştım. Suçum buydu. Belki o delikanlı da kendi yükünü taşıyan bir karıncaydı aramızda. Yargısız ölüme, silâhla düşünce savaşına karşı olduğum için evime aldım onu. Hepimiz kendimize düşeni yerine getirmeye çabalıyoruz, karıncalarınki gibi incecik bir yolda. Belki baştakiler de karıncaların yaptıklarından başka bir şey yapmıyorlar. Elleri kolları boş gidip geliyorlar.

Kadın - *(Pencerenin önünde, dalgın)* Belki de..

Erkek - Açık olan şu: Sancılı bir yüzyıl yaşıyoruz. Dünyanın neresinde olursa olsun mutlu olan, yaşama koşullarıyla çatışmayan kim? Kişi kendi kendinin yargıcı bu kavgada. Kendi kendine hesap vermek durumunda. Korkular, haksızlıklar, salgın her yerde. Her birimiz kendi köşemizde payımıza düşen korkuları yaşıyoruz. Yüzyılın başında sosyalist tek ülke yoktu dünyada. Sosyalizm sihirli bir umuttu insanlık için. Bir değiş, bir dokunuşla değiştirivererecekti dünyayı. Bugün yüzyılımız sonuna yaklaşırken o kadar kolay görünmüyor bu iş. Sihir, büyüye yer yok devrimlerde. Sosyalist toplumlar var dünyada. Ama onların da daha çözümlenmemiş yığınla sorunları var. O sorunların ezdiği insanlar var. Kısacası, uzun süreli bir savaş bu. Gerçek sosyalist insan, sosyalist kuşaklar kurabilecek sosyalist toplumu..

Kadın - Herhalde.. Niye uzaktasın? Yanıma gelsene..

Erkek - *(Pencereye yaklaşır)* Nereye bakıyorsun?

Kadın - Evlerdeki ışıkların ayrı bir dili var gibi geliyor bana..

Erkek - Her birinde az çok kimlerin oturduğunu biliyorsun da ondan..

Kadın - Belki de. Baktıkça her ışık bana başka türlü görünüyor. Daha doğrusu ışığına göre her ev başka bir şey söylüyor.

Erkek - Ne gibi?

Kadın - Kimi tasalı, kimi korkular içinde, kimi üzgün, kimi oralı değil, kimi de aksine..

Erkek - Şen şakır..

Kadın - Öyle. Bak, öğrencilerin katı yas tutuyor sanki. Karanlıklar içinde..

Erkek - Sessiz çocuklardı zaten..

Kadın - Eskiden arada bir eğlenirlerdi. Tutuklamalar başladı başlayalı kabuklarına kapandılar. Şu büyük daireye bak. Fabrikatörün oturduğu. Bütün pencereleri eskisinden daha ışıklı. Yine pokere oturdular..

Erkek - Gün onların. Grevler yasaklandı. Fiyatları arayan soran yok..

Kadın - Erkek, kadın konukların; kadın, konuk erkeklerin masasında..

Erkek - Açık düşünceliler, ilericiler..

Kadın - Onların ilericilikleri bu! Kalabalıkta ben senden ayrı bir masaya düşersem hiç yüzüm gülmez, eğlenemem..

Erkek - Gericisin de ondan..

Kadın - Oyuna daha yeni oturdular. Sokağa çıkma yasağına aldırdıkları yok..

Erkek - Sabahlasalar ne çıkar? Yarına işleri ne?

Kadın - Ceplerinde sokağa çıkma izin belgesi hazırdır belki de..

Erkek - Bırak şunları Allahını seversen, sözünü etme, ilgilendiğim insanlar değil..

Kadın - Neden? Neden değil?

Erkek - Sevmedim o sınıfı hiçbir zaman, sevemem de..

Kadın - Ama güç onların elinde. Başımıza bu işleri açanlar onlar. Onlar var bu kavganın arkasında. Tutuklanırsan seni sorguya bir bakıma onlar çekecek..

Erkek - Biliyorum..

Kadın - O iyi dikilmiş giysilerin arkasında sana *(Külhanbeyi ağzıyla)* dalgama taş attırmam arkadaş! diyen gerçekte onlar. Yeteri kadar nefret etmiyorsun onlardan. Etsen ilgilenirdin..

Erkek - Neleri var ilgilenecek? İçyüzleri herkesin bildiği şeyler. Melodram yazarları yeteri kadar işliyor o konuları. Beni yöneten nefretlerimden çok tutkularım zaten. Ben çocukluğumdan bu yana hep çalışan insanları, yoksulları sevdim. Halk adamları arasında rahat duydum kendimi. Büyüdüğüm sokakta en büyük ev bizimdi. Bir yapı ustası, bir mezarlık bekçisi, bir iki rençber, bir arabacıydı komşularımız. Bayramlarda annem babam yeni elbiselerimi giydiremezlerdi bana. Öbür çocukların önüne çıkamazdım yenilerimle. Her gün oynadığım o çocuklarla bir anlaşmayı bozmuş sanırdım kendimi. Onlara borçlu duyardım..

Kadın - Bütün yaşayışında da hep onlara kendini borçlu duydun.. Bizde neler tartışıyoruz.. Birbirimizi yeni tanıyormuşuz gibi.. *(Valiz gösterir)* Bunun burada durması tuhaf.

Erkek - Neden tuhaf olsun?

Kadın - Senin dediğin gibi. Suçu kabullenmek oluyor bir bakıma..

Erkek - Hayır, sadece bir incelik. Gelirlerse hazırım baylar derim, sizi bekletmeyeceğim..

Kadın - Oldukça soğuk bu sözlerin. Hoşuma gitmedi..

Erkek - Peki hiçbir şey demem. Bavulumu kapıp yürürüm..

Kadın - Uzatma bu şakayı..

Erkek - Olacağı bu..

Kadın - Belki de değil..

Erkek - Nerede kaldılar? Geleceklerse gelsinler artık! Telefon da çalmaz oldu..

Kadın - Belki de avukatınki bir vehim..

Erkek - Delikanlı haklı, daha gelmezler..

Kadın - Kapatalım bu konuyu..

Erkek - Hep gecenin ikisinde üçünde alıyorlar aldıklarını..

Kadın - Allahım!..

Erkek - Bazen şafak sökerken. İdamlıklar gibi..

Kadın - Düşünemiyorum!

Erkek - Gerçek bu! Uykuların en derin saatinde. Yatağın sıcaklığına doyamamışken. Karabasanların en ürkütücü olduğu sırada. Ka-

pının vuruluşu deli edebilir o saatte sinirleri zayıf olanları. Kalp hastalarını öldürebilir..

Kadın - Anneleri, çocukları, kardeşleri, karıları yok mu bunların? Onların başına gelmesine dayanabilirler mi yaptıklarının?

Erkek - Düşünen kim?

Kadın - Nasıl bu kadar düşman olabilirler bir sokakta büyüdükleri, bir okulda okudukları kimselere? Söyle sen neden kimseye düşman değilsin? Seni tutuklamaya gelecek olanlara bile?

Erkek - Düşünen kim? İşler bir kez aklın, insanlığın duvarlarını aşmasın. Kimse kendinde değildir artık. Kimse ne kendinin ne karşısındakinin kim olduğunu düşünür. Bir delilik yarışıdır gider. Öyle günler oluyor ki, ey zekâ nerdesin? Ey kalp nerdesin? diye bağırasım geliyor kendi kendime..

Kadın - Acı şeyler bunlar, çok acı..

Erkek - Bildiğim kabaran bir volkan bu. Yanardağların gazabı gibi. Günü gelince yatışacak sonunda. Şimdi iyi kötü, haklı haksız demeden yayıyor lâvlarını. Sevgisiz acımasız bir dönem bu. Söyle, hepimizin aradığı o ana dizi nerede? Vatan o ana dizi değilse başka ne? Öksüzü yetimi ayırmayan, fakiri zengini, güzeli çirkini, büyük ile küçüğü, güçlü ile güçsüzü ayırmayan o ana dizidir vatan..

Kadın - Öyle olması gerekir..

Erkek - Çok eskiden bir deniz gezintisi yapmıştım. Denizin dibi olduğu gibi görünüyordu. Belki yirmi, belki otuz kulaca kadar. Süngerler, deniz dibi bitkileri, kayalar, renk renk balıklar.. Öylesine duru, açık. Konuştukça deminden beri öyle duyuyorum kendimi. Arı, suçsuz, günahsız.

Kadın - Öyleydin her zaman..

Erkek - Gelsinler artık, hazırım!.

Kadın - Ne olursun, böyle konuşma..

Erkek - Uykun geldi mi?

Kadın - Ne uykusu?

Erkek - Benim geldi..

Kadın - Oturuyoruz işte..

Erkek - İnan ki biraz sonra yatıp uyuyacağım. Hattâ gece yarısı kapımı çalacaklarını bilsem bile.. Hadi yatalım..

Kadın - Ben yatamam henüz..

Erkek - Bir daha bak şu pencereden.. Uzaklara bak.. Geceyi dinle.. Yürüyen tatlı geceyi... Duyuyor musun? *(Kadın Erkeğin göğsüne koyar başını)* Ne kadar üzücü olursa olsun, bu ışıklar içten içe bir sevinç vermiyor mu, avutmuyor mu insanı?

Kadın - *(Mırıldanırcasına)* Avutuyor..

Erkek - *(Okur)*

Dinle sevgilim, yürüyen tatlı geceyi dinle
Kimine huzur getiriyor, keder kimine..

Kadın - *(Mırıldanır)* Öyle..

Erkek - Tasalar dibe çöküyor. Batı daha çok kararırken doğu ışıyor hafiften hafiften. Korkuları küme küme toparlayıp götürüyor gece.. Kalın kara bir bulut gibi geçiyor işte.. Yorgun ruhlar, karabasanlarla yaralı bile olsa dinleniyor camlar arkasında. Bu karanlık sular, derin sular aydınlıkların habercisi gerçekte.. Canım benim, sevgilim, sessizliğin içinde soluk alan yaşamı, umutların sesini dinle! Duyuyor musun nasıl acıların yerini almaya hazır sevinçler.. İçimdeki kan dolaşımını duy. Nasıl iyilikle sevgiyle dolu.. Evet, isterlerse gelsinler artık! Bütün yaşamımı dökmeye hazırım önlerine! Tek suçum tek günahım, karanlıkta görülmüş tek işim yok benim. Hattâ, hattâ o delikanlıyı bu akşam evimde sakladığımı, doyurduğumu bile söyleyebilirim sorarlarsa! Başka ne yapabilirdim? Sığınan bir insana karşı ne gelirdi elimden?..

PERDE

Etiler, 2 Nisan 1974
Tuzla, 28 Temmuz 1974

YARALI GEYİK

(Pastoral Oyun, 2 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

İlyas Yarkın: Saraç
Hüseyin Duman: Seyis, hafif topal
Ali Kopar: Tüccar
I. Köylü
II. Köylü
Hatice Çakır: Genç bir dul
Gülbahar Şahlan: Orta yaşlı bir kadın
Yiğit Sağlam: 10 yaşlarında bir çocuk
Seyran Sağlam: Duran'ın ablası, Yiğit'in annesi
Fatma Sarıca: Duran'ın annesi
Duran Sarıca: Avcı
Sefer Ürkmez: Lokantacı
Turist Kız
Turist Erkek
Bahar: Genç kız, Duran'ın sevgilisi
Köylü Erkek
Köylü Kadın
Oduncu: Yaşlı bir erkek
I. Jandarma
II. Jandarma
Kaçak: Bir genç
Delikanlı
Genç Kız

Tavşan
Tilki
Çiğdem
Sincap
Katır
I. Çocuk
II. Çocuk: Kasap çırağı
Kasap - Bakkal - I. Kasabalı - II. Kasabalı - III. Kasabalı - Davulcu ile Zurnacı - Nişanı Götürenler - Bir Garson - Kadın, Erkek Kasabalılar

(Bu oyun "ALAGEYİK" efsanesi olarak bilinen, aşağıda yazılı halk baladından esinlenmiştir.)

Ben de düştüm bir geyiğin avına
Geyik çekti beni kendi dağına
Tövbeler tövbesi geyik avına
Siz gidin kardeşler kaldım kayada.

Urganım kayada asılı kaldı
Esvabım sandıkta dürülü kaldı
Gerdekte nişanlım küsülü kaldı
Siz gidin kardeşler kaldım kayada.

Kayanın dibine çadır kursunlar
Çifte davul çifte zurna vursunlar
Kayada kaldığım yare desinler
Siz gidin kardeşler kaldım kayada.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

NİŞAN

(Perde davul zurna sesleriyle açılır. Kasabanın alanı. Önde davul zurna, ardından birbirini beşer adım arayla izleyerek erkek tarafının nişan hediyelerini götüren beş adam. Her birinin elinde renkli tüller, kurdelelerle süslenmiş hediye tepsileri vardır. Tepsileri altlarından iki el üstünde tutar, dik bir yürüyüşle, ağır ağır ilerleyen davul zurnayı izleyerek, sahneyi geçerlerken... Kasaba alanında saraç İlyas Yarkın'ın dükkânı.)

İlyas - Hep yem bunlar, cici bici tüllerin altında avuç avuç yem. Kız şimdi, kuş gibi, dalından inecek, bu yemlerin başına konacak, gagalayacak. Gümüşlü aynalar taraklar, çeşit çeşit güzel kokular, şekerlemeler, incik boncuk, aman ne güzel, ne güzel derken dört duvarın arasında kafese girmiş bulacak kendini.

Hüseyin - Erkek?

İlyas - Erkek de. Artık ikisi de kafeslerine adayacaklar ömürlerini..

Hüseyin - Duran ava çıkalı bir ayı geçti mi?

İlyas - Bugün kırkıncı günü.

Hüseyin - İster misin bugün avdan dönsün, tam davul zurnanın, şenliğin üstüne gelsin.

İlyas - Dönebilir..

Hüseyin - Vurulmuşa döner..

İlyas - Nasıl olsa bir gün olacağı buydu..

Hüseyin - Güldü'yü çok seviyordu. Yıkılır..

İlyas - Sanmam. Sarsılacak sadece. İçinden içinden Güldü'nün ellere gidişine hazırlıklı olmalı..

Hüseyin - Acaba?

İlyas - Apaçık! Kırk gündür ortalarda yok. Kızın elinden uçup gitmesi için elinden geleni yapıyor nerdeyse.. Hiç âşık olan öyle mi davranır? Duran dağlara bayırlara tutkun.. Koca geyiğin ardında! Koca geyiği vurmadan ömrünün sonuna kadar artık rahat yok ona.. Kendinden ölç, seni atlardan koparacak kadın oldu mu hayatında?

Hüseyin - *(İç çeker)* Yine de çok acı çektim kadın yüzünden..

İlyas - Sağlıklı erkeksin, elbet çekeceksin..

Hüseyin - İlk sevdiğim kızın evleneceğini duyunca kurşun yemiş gibi olmuştum.

İlyas - Neredeydin duyduğunda?

Hüseyin - Ankara'da...

İlyas - Kalktın geldin mi?

Hüseyin - Gelemezdim. Baktığım atın yarışları vardı.

İlyas - Gördün mü!

Hüseyin - *(İç çeker)* Ama ölü gibi dolandım ortalarda. Ondan sonra bir daha kasabaya uğrayamadım. Dönüp ondan boş kalan sokakları bahçeleri görürsem ölürüm sandım. Orası senin burası benim yıllarca gurbetlerde kaldım..

İlyas - Böyledir, yükseklerde uçanlar yalnız uçarlar.. *(Ali Kopar, girer, dükkânın önünde durur.)*

Ali Kopar - Usta nişana gelmiyor musunuz?

İlyas - Elimde işim var.

Ali Kopar - *(Hüseyin'e)* Sen?

Hüseyin - Gelirsek birlikte geliriz.

Ali Kopar - İlden çengiler köçekler geldi.

İlyas - Duyduk.

Ali Kopar - Kız evi nerdeyse tepinmekten yıkılacak..

İlyas - Çok iyi..

Ali Kopar - Görüşürüz.

İlyas - İnşallah. *(Ali Kopar çıkar. I. Köylü ve II. Köylü geçerler.)*

I. Köylü - Damadın milyonları var diyorlar..

II. Köylü - Kendisini gördün mü?

I. Köylü - Gördüm. Daha genç. Olsa olsa otuzunda otuzbeşinde. On yıl önce kapıcı olmak için gitmiş ile. Her nasılsa inşaatçılığa başlamış.. Çok para var inşaatçılıkta.

II. Köylü - Belli. Kente gittikçe görüyorum. Dört bir yan apartman doldu. Hangisini sorsan milyondan başlıyor. Milyonların yarısı kâr.. Biz bu kasaba yerinde eli kolu bağlı kaldık. Ne uzuyoruz ne de kısalıyoruz..

I. Köylü - Oğlan ilk karıyı boşamış. Vermiş üç beş kuruş eline.. *(Çıkarlar)*

İlyas - *(Hüseyin'e)* Sen ben tutkulu insanlarız. Duran da öyle. Ben bu tezgâhın başında kadınları kızları hep unuttum. Arayıp soramadım. Sonunda, dırdırıyla başımın etini yemeyecek cinsten bir kadın aldım, attım eve. O da benim gibi tutkulu. Oya örüyor, dantel örüyor.. Aklı fikri tığında, iğnesinde, ipliğinde.. Öylesi paklar bizi. Akşamları bir iki yumak renkli iplik götürdüm mü eve, benden iyisi yok. *(Hatice Çakır ile Gülbahar Şahlan geçerler.)*

Gülbahar - Benim bildiğim deli olurlardı birbirlerine. Duran köyde oldu mu günde en az on kez kapısının önünden geçerdi. Güldü sabahtan akşama kapıya pencereye fırlar dururdu.

Hatice - Vardığı adam paralı ama Duran erkek güzeli. Yakışıklı. Duruşu, adım atışı başka. Çarşıda pazarda geçen parayla gönül satın alınmaz ki..

Gülbahar - Kız kısmı, bilmez misin? Şöyle on beşindeki aklını bir yokla. Kızlar her gördüğü erkeği bir kez aklından geçirir. Zengini görür, altınına elmasına, hanına, arabasına aklı kayar. Avcıyı görür, tüfeğine, geniş omuzlarına, seke seke yürüyüşüne vurulur. Doktoru görür, pamuk gibi elleri var der. Subayı görür, parlak düğmelerinde aklı kalır. Hangisine varsam, subaya mı, doktora mı, avcıya mı, zengine mi diye rüzgâr gülü gibi döner durur her birini gördükçe.. Bir kız her gönlünden geçenle evlenecek olsa... *(Bir ayı böğürmesi duyulur.)*

Hatice - Dur hele..

Gülbahar - Senin ayı..

Hatice - Buralara kadar sokuldu.. *(Çıkarlar.)*

Hüseyin - Sesi mezarlıktan geliyor.. Mezarlığa kadar sokulmuş.

İlyas - Aşk!

Hüseyin - Gözü kara keratanın...

İlyas - Aşk onunkisi işte! Hiç ayıların âşık olduğunu duymuş muydun?

Hüseyin - Derlerdi...

İlyas - Hatice de Allah için ayıların bile aklını başından alacak kadın.. *(Ayı bir kez daha böğürür.)* Hatice'nin kokusunu almış olmalı...

Hüseyin - *(Güler)* Vay zampara vay!

İlyas - Nişanın gürültüsü, davul zurna, köçekler ayıyı unutturmuştu...

Hüseyin - Ama Kocaoğlan kendini unutturmuyor... *(Ayı böğürmesine iki el silâh sesi karışır.. Kovaladılar.)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

DURAN'IN DÖNÜŞÜ

(Duran Karaca'nın evinde, oturma odası, avlu, arabalık. Evin her yanında, bir avcının yaşadığını belli eden öteberi. Oturma odasında

doldurulmuş bir şahin, duvarlarda yaban keçisi, geyik başları, hayvan postları. Arabalıkta kuruyan hayvan derileri. Arabalıkta, hayıttan örülmüş bir kafes. Kafesin başında Yiğit Sağlam. Sahne aydınlandığında, Yiğit, kafesin yanında çömelmiş, kafesteki saksağanla oynar. Seyran ile Fatma oturma odasında oturmuş konuşurlar. Ayının yine böğürdüğü duyulur.)

Yiğit - *(Doğrulur, oturma odasına yönelir)* Anne.. Ayı geri döndü.

Seyran - Duyuyorum.. *(Teneke sesleri, bağrışmalar gelir uzaktan.)*

Yiğit - Kovalıyorlar...

Seyran - Elbet kovalayacaklar.. Avludan ayrılma sen. *(Yiğit dışarıya kulak verir, sonra kafesin başına döner.)*

Seyran - Şu ayının marifetine bak. İnsan gülsün mü ağlasın mı şaşırıyor. Kasabadan Hatice Çakır'ın bağına giden yolu tutmuş diyorlar. Gidene gelene rahat vermiyormuş.

Fatma - Bir hakkından gelen çıkacak elbet..

Seyran - Duran'ın dönmesini bekliyorlar.

Fatma - Duran'a ne? Başka eli tüfek tutan erkek kalmadı mı koca kasabada?

Seyran - Öyle kurnazmış ki pusuya düşüremiyorlarmış. Kimse de kurşun değdiremiyormuş. *(Dinler)* Kaçtı yine. Bir gün Hatice Çakır'ı kaçıracak diyorlar..

Fatma - Ayı kurnazsa Hatice de çocuk değil ya.. *(Odadan çıkar. Seyran avluya geçer.)*

Seyran - Yine mi kuşla oynuyorsun? Hadi rahat bırak o saksağanı..

Yiğit - Bir şey yapmıyorum ki..

Seyran - Cırlak cırlak bağırtıp duruyorsun..

Yiğit - Konuşmak öğretiyorum.. *(Kuşa döner)* Et.. Et.. Et de.. *(Annesine)* Et diyor..

Seyran - Hadi çık, alana kadar git. Sor bakalım dayından haber var mı?

Yiğit - Dayım gelecek olsa bütün kasaba ayağa kalkar. Tâ değirmen yolundan duyulur gelişi..

Seyran - Belki dayını avda bir gören olmuştur. Saraç İlyas Usta'ya bir sor bakalım..

Yiğit - Kuşumu da alsam olur mu? O kuş benim...

Seyran - Ben senin kuşlarla oynamanı istemiyorum. *(Yaklaşır, Yiğit'i elinden tutar. Kafesin başından ayırır.)* Bir ailede bir avcı yeter. Sen okuyacaksın.

Yiğit - Ben kuşları seviyorum..

Seyran - Baban böyle konuştuğunu duymasın..

Yiğit - Neden? Kötü bir şey mi var? Okumayı da seviyorum, kuşları da.

Seyran - Kuş merakına tutulursan sonra okuyamazsın. Sen de avcı olmaya kalkarsın. Okulunu bitir, ne olacaksan ol; sonra istersen kuş da beslersin. *(Yiğit'i avlu kapısına götürür, dışarı çıkarır.)* Hadi, dediğimi yap. İlyas Usta'dan haber getir.. *(Yiğit çıkar.)*

Fatma - *(Oturma odasına döner)* Seyran, avluda mısın?

Seyran - Geliyorum.. *(Fatma pişirdiği kahveyi fincanlara boşaltır. Seyran girer.)* Nasıl bu kadar genişsin anlayamıyorum. Duran kırk gündür dağda. Ne yiyor, ne içiyor, dağ dediğin yılan sırtlan yatağı, nerede yatıp kalkıyor, merak etmiyor musun?

Fatma - Ediyorum ama merak neyi değiştirir? Hayatın kanunu böyle. Kuş uçmasını öğrendi mi uçar. Kanadının gücü yettiği kadar gider. Yuvada tutamazsın ki..

Seyran - İyi ama kırk gün bu, hiçbir haber yok..

Fatma - İnsanın başına bir şey geleceği varsa kırk saniyede de gelir.. *(Kahvelerini içerler.)*

Seyran - Ah bu Duran! Çocukluğunda neyse yine o! Hiç kendini düşündüğü yok. Bilirsin genç kızdım, o eve dönünceye kadar pencereden ayrılamazdım. On yıllık evliyim yine de aklımın yarısı onda.

Fatma - O da çok sever seni. Sevdiklerinin başında oğlunla sen gelirsiniz..

Seyran - Ne olur başkalarına olduğu kadar biraz da kendine yar olsa. Biraz yarınını düşünse.

Fatma - Yarınını düşünenlerin elinden gelen ne? O yarınlar koşa koşa gelir, sonunda tıkanır. Yarınını kapıda durduran var mı? Bu dünyadan gelip geçene kalan ne? Yüzünün güldüğü. Sen bugününü düşün önce. Bugün yüzün gülüyorsa yeter, yarının ne olacağı önceden bilinmez..

Seyran - Avcılığına bir şey dediğim yok artık. Madem bu kadar meraklı, aldım kabul ettim. Ama hiç değilse avladıklarının kıymetini bilsin. İyi avcı, yaman avcı, üstüne yok, gelgelelim vurduklarını neredeyse bedava dağıtıyor. Avladıklarından başkaları zengin oluyor, onun ancak karnı doyuyor. Tarlası desen öyle, yüzüstü kaldı. Şu evin durumuna bak. Çatlaklar içinde, küçük bir onarım ister, ne zamandır el sürdüğü yok.

Fatma - Aklındaydı. Daha ava giderken dediydi. Döneyim de onarayım diye. Çok şükür, her iş elinden gelir.

Seyran - İnandın mı dediğine? Her iş elinden gelir ama, el sürmez ki.. Eniştesi, Duran iyi çocuk, has çocuk, pırlanta gibi yüreği var, ama hayatı anlamıyor, tuttuğu yol çıkar yol değil, yanlış diyor, haklı..

Fatma - Doğru ne, yanlış ne? Kızım bana göre sizleri sevindiren her yol doğru, sevindirmeyen her yol yanlış! Senin kocanla yüzün gülüyorsa yaşayışın doğru. Duran, mutluluğun yolunu dağda bayırda bulmuşsa, eline geçeni vermekte, dağıtmakta, bağışlamakta bulmuşsa doğru o! *(Uzaktan davul zurna sesi, bir nara duyulur.)*

Seyran - Güldü'yü de kaptırdı..

Fatma - Kaptırsın. Duran'ıma kız mı yok?

Seyran - Bizi nişana çağırmadılar..

Fatma - Çağırmadıkları iyi oldu.. *(Dışarıda bir gürültü.)*

Seyran - Dinle!..

Fatma - *(Yüzü güler)* Duy! Duran'ımın gelişi. Duyuyor musun? *(Kalkar, pencereye yaklaşırlar)* Oğlum! Gaziler gibi geliyor.. *(Avluya fırlarlar)* Nişan şenliğini bastırdı gelişi.. Her sefer, şanla, şerefle

döner. *(Avlu kapısına çıkarlar. Gürültü yaklaşır)* Aslan oğlum! Ayak bastığı yerler bayram eder..

Sesler - Yaşa sen! Kurt vurdun mu? Sırtlan? Çakal? Kalacaksın değil mi? Tilkileri hep sen mi vurdun? Geyiği gördün mü? Koca geyiği? *(Duran'ın kahkahası duyulur.)* Kırk gün oldu. Kırk bir. Ben otuz dokuz saydım..

Duran - *(Dışardan)* Hadi hoşça kalın hepiniz. Bırakın bakalım şimdi beni, anamın elini öpeyim, bacıma nasılsın diyeyim. Hadi Yiğit, sen önden geç bakalım.. *(Arkasındakilere)* Akşama çıkarım. Seferin meyhanesine... Yarın, öbür gün, daha öbür gün buradayım. Anlatırım hepsini.. *(Avluya girer.)*

Fatma - *(Kollarını açar)* Tanrıya şükür! Duran'ım, aslan oğlum!

Yiğit - *(Girer)* Dayım yirmidokuz tilki vurmuş. *(Duran, vurduğu avlarla yüklüdür. Omuzundan sarkan yüzülmüş tilki derilerini indirir. Av çantasını indirir. Tavşanlar, keklikler sallanan kemerini çözer. Tüfeğini kaldırır. Kısa bir deri ceket, külot pantolon giymiştir. Ayağında gaytan bağları dizlerine kadar dolanan çarıklar vardır. Bıçağını, sağ bacağında çarığının bağları arasına yerleştirmiştir. Kollarını açarak anasına doğru atılır.)*

Duran - Aslan anam.. *(Anasını kucaklar kaldırır, havada döndürür.)*

Yiğit - Yedi tavşan!

Duran - Elbet vurur. Kimin dayısı o? *(Yiğit'i kolları altından tutar kaldırır. Havada döndürür. Alnından öperek yere bırakır.)* Yiğit'in Dayısı! *(Seyran'a)* Sen nasılsın bacım? Seni de öpeyim. *(Öpüşürler)*

Seyran - Seni bekliyorduk.

Fatma - Avın iyi geçti mi? *(Uzaktan davul zurna sesi, naralar gelir.)*

Duran - *(Kulak verir)* Bu davul zurna sesi ne? *(Seyran'la Fatma bakışırlar.)*

Fatma - Sünnet düğünü falan olmalı..

Duran - *(Üzerinde durmaz. Coşkulu)* Çook! Çok güzel geçti avım.. Bil ne oldu?

Fatma - Sen söyle?

Yiğit - Dayı ne oldu? Anlat!

Duran - Geyiği gördüm! Koca geyiği..

Yiğit - Nerede?

Duran - *(Av yüklerini indirir)* Batık manastırı geçince. Aladağ'a varmadan.. Hey Allahım!

Yiğit - Sonra? Anlatsana..

Duran - Öyle güzeldi ki! Anlatılır gibi değil! Görünce sarhoşa döndüm..

Yiğit - Sonra?

Duran - Orada dağ ikiye bölünür. Bir kolu bir yana gider, bir kolu öbür yana. İki derin koyak açılır. Mor kayalar büyür. Her yandan çamlar fışkırır. Gürgenler, meşeler.. Yol dağ eteğinden, kayalar arasından gider.. Aladağ'ı geçtim, karşıda yarın ucunda durmuştu. Göğe çizilmiş gibi. Aşağısı belki bin kulaç derin..

Fatma - Ah oğlum! Onun oyunu o..

Duran - Bana mı?

Fatma - Kaç avcıyı o yarlardan aşağıya çekti ardından..

Duran - Beni çekemez! Ben kaç avcı değilim! Duran Sarıca'yım.. *(Güler)*

Yiğit - Yaşa dayı, anlat..

Duran - Yıktım sırtımdaki yükü bir çamın dibine, yöneldim elimde çifteyle.

Yiğit - Sonra dayıcığım?

Duran - Ama uzaktı henüz, çok uzak.. Durmadan koşsam de ki beş dakika.

Yiğit - Kaçtı mı?

Duran - Birden anlatması güç.. Kurşunun erişmeyeceği yerdeydi gördüğümde. O da gördü beni... Dönüp baktı. Öyle insan gibi, başını çevirdi, gördü beni. Hiç acele etmedi, kaçmadı da..

Yiğit - Sonra?

Duran - Bir çukuru aştım. Baktım yerindeydi. Kayalar döndüm.

Küçük bir yarı atladım. Baktım kaybolmuştu. Yine de dikildiği kayalığa kadar gittim. Orda durdum arandım, görünmez olmuştu..

Yiğit - Yine bulursun değil mi dayı sen onu?

Duran - Bulurum! Bu dağlar ikimizin. Koca geyikle benim! Bir gün yalnız benim olacak..

Yiğit - Yaşa!

Duran - Bütün çevre bucak duysun. Çok değil, belki de bu yaz sonuna kadar vuracağım. Sırtıma vurup getireceğim koca geyiği...

Yiğit - Aslan dayıcığım.. Yaşşa!..

Duran - Bu dağlarda yaşayan kurt kuş, Duran Sarıca'nın tüfeğinden kurtuluş olmadığını bilmeli... *(Kulak verir)* Davul zurna coşmuş.. Epeyi eğleniyorlar.. Kim acaba?

Fatma - Öğreniriz..

Seyran - *(Yiğit'in karşılık vermesini önleyerek)* Hadi, gidelim artık, dayın yorgun..

Duran - Dur.. *(Av torbasından iki çift keklik uzatır)* Al, bunları Yiğit'e pişir.. Bilirim tavşan sevmezsin. Kocan tavşan eti yemez. Onun için keklik ayırdım sana.

Seyran - Bir çifti yeter..

Duran - Sen verdiğimi al..

Seyran - Hadi, hoşça kal..

Duran - Dur, acele etme. Daha alacakların var.. Bu tilki derilerinden biri Yiğit'in. İstersen kendin beğen. İstersen bırak ben seçeyim. Kendim temizleyip işleyeceğim. Kışa bir kalpakla, paltosunun yakasına kürk yaparsın. Dayısı avcı olana öyle yakışır.. *(Torbasından bir çıkın çıkarır)* Bu da dağ çileği. Yiğit sever. Reçel pişir de yesin, kuvvetlensin...

Seyran - Çok zahmet ettin..

Duran - Saçmalama.. Benim sizden yakın kimim var?

Seyran - Hadi Yiğit, teşekkür et dayına, gidelim..

Yiğit - Dayıcığım, çok sağ ol. *(Duran, Yiğit'i kollarından tutar yine havaya kaldırır.)*

Duran - Yarın bize gel. Tavşan yemeye. Ninen tavşan pişirsin sana.

Yiğit - Sen evde misin?

Duran - Sen gelirsen olurum..

Yiğit - Geyiği anlatacak mısın?

Duran - Ne istersen! Bütün dağları taşları..

Yiğit - Sabah kalkar kalkmaz gelirim..

Duran - Ne zaman istersen.. *(Seyran'la Yiğit avlu kapısından çıkarlar. Duran, öteberiyi derler toplarken)* Ee ana, anlat? *(Tilki derilerini tek tek asar)* Durgunsun?

Fatma - Kahve, ayran, ne içersin?

Duran - Acelesi yok. Ben yokken neler oldu? Anlatsana..

Fatma - Yavaş yavaş hepsini öğrenirsin.

Duran - Keyifsiz gördüm seni..

Fatma - Dinle, gelir gelmez keyfini bozmak istemedim. Ama nasıl olsa sokağa çıkar çıkmaz duyacaksın.

Duran - Sakın bu davullar?.. *(Dinler)* Öyle mi?

Fatma - Aklına geldiği gibi..

Duran - Nişan mı düğün mü? *(Bütün sevinci söner. Eli ayağı kırık, arabalıktaki bir semerin üstüne çöker oturur.)*

Fatma - Nişan..

Duran - Buralı mı?

Fatma - Dışardan. Paralının biri.. *(Yaklaşır. Duran'ın yanında durur. Yavaşça saçını okşar.)* Dayanıklı ol..

Duran - Kabahat bende.. *(Annesinin elini alır. Yüzünü annesinin eline dayar)* Geç kaldım..

Fatma - Gençsin..

Duran - Geç kaldım.. Fazla güvendim.. *(Ağlayacak gibi olur. Gözlerini kurular.)*

Fatma - Çekinme! Ağlayabilirsen ağla..

Duran - *(Gülümsemeye çalışır)* Öyle oldum birden, geldi geçti. *(İç çekerek doğrulur)* Ne yapalım?.. Hakkı.. Bir avcının ardından yolunu beklemekle ömür çürütemezdi.

Fatma - Böyle düşünmen iyi..

Duran - *(Arkasını döner)* Allahım! *(Acı içindedir. İki eliyle gömleğinin, ceketinin yakalarını kavrar. Çeker.)* Ana, biraz kendi halime bırak beni..

Fatma - Nasıl istersen oğlum..

Duran - *(Arabalığın direklerinden birine dayar başını)* Off!

Fatma - İçerdeyim. Bir şey istersen seslen... *(Çıkar. Duran gözüne ilişen bir odunu alır, dizinin üstünde kırar kırar atar. Odunu parça parça ettikten sonra iki eliyle önce duvarı yumruklar, ardından duvara kapanır kalır.)*

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

YÜKSEKLERDE UÇANLAR

(Sefer Ürkmez'in aşevi. Bitpazarından alınmış görünüşü veren kırık dökük masalarıyla en kötüsünden bir meyhane.)

Duran - Gitti artık!

İlyas - Bırak gitsin.

Duran - Kolay olsa!

İlyas - İlk üç beş gün böyle olur, sonra geçer..

Hüseyin - Bırakma!..

Duran - Nasıl?

Hüseyin - *(İçer)* Hemen şimdi fırla! Kalk git! Penceresine tırman..

İlyas - Kışkırtma çocuğu. *(Küçük bir yudum alır.)*

Duran - *(İçer)* Dediği doğru.

İlyas - Taşkınlık etme..

Hüseyin - Hep bıraktık, uyuşukluk ettik, evlendiler! Sonra? Sonra uzun bir yalnızlık. Ah, şimdiki aklım olsa..

İlyas - Hiçbir şey değişmezdi. Evlenecek erkek değiliz üçümüz de. Bizden iyi âşık olur, ama iyi koca? Arama!

Duran - Allah kahretsin, iki değirmen taşı arasında ezim ezim ezilip duruyor yüreğim..

İlyas - Acısız yürek nedir ki?.

Duran - Çok seviyordum.

Hüseyin - Artık sevmiyor musun?

Duran - Düşünmedim.

Hüseyin - Hep seveceksin. Bütün bir ömür seveceksin..

Duran - Galiba.

Hüseyin - Galiba değil, öyle.. Aklından çıkmayacak..

Duran - Çıkmazdı zaten. Avda, bir ot, bir çiçek kımıldasa rüzgârda, dalından bir kuş havalansa, yel yüzüme değse, o düşerdi aklıma. Birdenbire, baktığım yerde bana baktığını, güldüğünü görürdüm. Bakışları sorular sorardı..

Hüseyin - Ah! Yirmisindeydim, o onsekizinde. İkimizin de kanının kaynadığı zaman. Uçarıydım. Kolay kadınları hemen tanırdım. Ayak üstü işler pişirirdim. Ama onu gördüm mü nasıl olurduysa padişahın huzuruna çıkmış gibi olurdum. Elim ayağım, dilim tutulurdu..

İlyas - Kadınlar anlar o durumu..

Hüseyin - O da anlardı herhalde. Başımın tacıydı. Bir gün, Hüseyin, beni istiyorlar, dedi.

İlyas - Derler, hep gelip derler..

Hüseyin - Kem küm ettim durdum. Beş parasızdım. Hiçbir zaman param olmadı ki hayatta. Hep ucu ucuna, hep borç harç yaşadım. Bir gün borç yedim ertesi gün ödedim. Ne diyebilirdim? Nişan, düğün, ev döşemek para isterdi. İstanbul'a, Ankara'ya gidiyorum dedim. Zengin yerler. Para kazanır dönerim. Hani biraz daha bekler mi diye. Ama yine de tam bir umut veremedim. Yalan söylemek gelmezdi ki elimden ona.. *(İçerler.)*

İlyas - Belki de hadi desen, ne nişan isterdi ne düğün..

Hüseyin - Diyemezdim. Gelinlik giymek hakkıydı. Düğün, da-

vul zurna hakkıydı. O gelinlik giymezse hangi kız giyer diye düşünürdüm. Yine de bekledi. Olur demedi isteyene. Sonra *(İlyas'a)* anlattım sana, bir gün, iki yıl kadar sonra, Ankara'daydım, evlendiğini duydum.. Yirmi yılı geçti. Yirmiden fazla kadınla yattım kalktım. Yine de onu sevdiğim gibi sevemedim hiçbirini.. *(Duran'a)* Dinle, *(İçer)* sevdiğine tam inanıyor musun?

Duran - *(Yavaşça)* Çok..

Hüseyin - Ama her yanınla, canınla ciğerinle.. *(Duran'ın evet anlamına bir baş işareti)* Öyleyse durma git! Nara at kapısında. Hâlâ eğlenenleri dağıt! Bıçağını çek, kapısına sapla. Kızı almadan bıçağımı geri almam de.

Duran - Doğru! *(İçer)*

İlyas - Sonra? *(Kısa bir susuş)* Kızı getir annenin evine bırak! Ertesi sabah, tüfeğini al omuzuna vur, geyiğin ardına düş! Kız kırk gün yolunu beklesin!..

Duran - Ah! Neden, neden, neden böyleyim?..

İlyas - Bizim mayamız bu. Bak şu karşıdaki masada oturanlara. Yiyor içiyor karılarıyla yatıyorlar. Uykularını kaçıran tek tasaları yok. Onlara göre bu işler..

Duran - Hiç de değil. Onlar gibi olmaktansa beygir olmak iyidir. Dünya bize göre asıl. Bu dünya sevgiler dünyası..

İlyas - Acılar dünyası da..

Duran - Değer! Onlar gibi bir gün yaşamak istemem. Av düşkünü olmasaydım başka bir tutkum olurdu. Belki horoz dövüştürürdüm. Belki gül yetiştirirdim. Ama kendimi bir şeye vermeden yaşayamazdım.. *(Başka bir masada I. Köylü, II. Köylü yemek yer, içerler.)*

I. Köylü - *(Sefer'e)* Sefer oğlum.

Sefer - Buyur.

I. Köylü - Bak hele.. *(Parmağı ile dişlerini karıştırır. Sefer, seğirtir gelir.)* Masayı dümdüz ettik, icabına bakıver...

Sefer - Ne istediniz?

II. Köylü - Ciğer ıskara iyiydi.

I. Köylü - Bize bir ciğer ıskara, bir beyin salata daha. Peynir ile kavunu unutma. Şu şişeyi de yenile..

II. Köylü - Arada bir uğra. Şöyle değişik bir şeylerin varsa getir..

Sefer - Başüstüne.. *(Sefer, mutfağa döner.)*

I. Köylü - *(Duran'ların masasına bakarak.)* Bir de şunlara bak.. Sırf çene. Bir şey yemeden içiyorlar. Sigara içki, sigara içki..

II. Köylü - Öbür türlüsüne kuvvetleri yetmez ki.. *(Parmaklarıyla para işareti yapar.)* Bu ister, bu.. *(Bu sözdeki alaya gülerler.)*

İlyas - Sekiz yaşındaydım, babamı kaybettim. Okuldan ayrıldım. Bakkal, berber, kahveci çıraklığı ettim üç dört yıl. Aklım saraçlıktaydı. Kahveye yakın bir saraç vardı. Çarıklar, koşum takımları, deri torbalar yapardı. Kahve çay götürdükçe durur, çalışmasına bakardım. Sarardı beni. O hevesle kendiliğimden deri parçası, kâğıt, tel, hayıt dalı, kargı, daha ne geçerse elime, eğip bükmeye, örmeye başladım. Bir gün anacığıma, ben saraç olmak istiyorum, dedim. Saracın yanına geçtim. Ustam sessiz sedasız, gözü tok bir adamdı. Babasından öğrenmişti sanatı. Babasından öğrendiği yerde kalmıştı. Ben uyku uyuyamıyordum geceleri. Keser, biçer, yeni ilmikler kurardım kafamda. Sanatta epeyi ilerledikten sonra, bir gün bir saat kayışı ördüm. Ustam çok beğendi. Değişik bir işti. "Kimden gördün?" diye sordu. Kimseden deyince, daha da şaştı. Sonra değişik para çantaları, bel kemerleri yapmaya başladım. Ne yapsam satılıyordu. Derken bir ay uğraştım. Tel üstüne bir kamçı ördüm geceleri evde. Süvari alayı vardı kasabada. Bir binbaşı gördü ördüğüm kamçıyı. Göklere çıkardı. "Sen mi ördün?" diye sordu ustaya. Ertesi gün alayda ne kadar subay varsa geldiler, birer kamçı istediler. On sekiz yaşındaydım henüz. Birden adım duyuldu. Kimse doğup büyüdüğü yerde peygamber olmaz derler. Doğrudur. Değerin bilinsin istiyor musun? Sesin uzaktan gelecek! Değerini bilen insanları arayıp bulacaksın. Aralarında yaşayacaksın. Kendinde değer olmayan anlayamaz başkasının değerini..

Hüseyin - Doğru. *(Duran'a)* Nasılsın?

Duran - Berbat..

Hüseyin - İçelim öyleyse.. *(İçerler. Sigaralarını yenilerler.)*

I. Köylü - Sen duydun muydu? Bizim buralarda yine bir ayı eskiden bir oduncunun karısına tutulmuş. Kadını kaçırmış inine götürmüş. Bir ay balla, armutla, üzümle beslemiş. Okşamak istemiş. Kadın ürktükçe geçer karşısına yüzüne bakar kalırmış. Bir ay sonra her nasılsa bir yolunu bulup kadını kurtarmışlar..

II. Köylü - Şimdi Çakır Hatce'nin ayısı ortaya çıkalı beri yaygınlaştı bu hikâyeler..

I. Köylü - Sen Hatce'nin ayısını gördün mü?

II. Köylü - Karşıdan, uzaktan.

I. Köylü - Benim beygirin önüne çıktı, ürküttü..

II. Köylü - Deme..

I. Köylü - Bereket ki tetik davrandım, düşmedim.

II. Köylü - Gayrı bir çaresine bakmak gerek bu kocaoğlanın..

I. Köylü - Hatce'yi gelin edelim kurtulalım.. *(Gülerler.)*

İlyas - Ölülerin ardından ağlanır ilkin. Sonra her nasılsa o acılar sevgiye döner. Kara toprak sanki çiçeklenir. Anarken, o çiçeklere bakar gibi, hep gülümser insan anarken ölülerini. İlk sevda da böyledir..

Hüseyin - Sonraki sevdalar belki, ama ilki değil. İlk sevda hep sızlayan bir yaradır. Anısı taze kalır. *(Sigarasını yeniler. Arkadaşlarına sigara uzatır.)*

Sefer - Kocaoğlanı vurmak kolay değil. Denediler. Kurşun tutmuyor diyorlar. Ateş edenler hep vurdum sanıyorlarmış, yıkılır gibi yapıyormuş yere, sonra bir de bakıyorlarmış, doğrulmuş üstlerine geliyor. Müthiş kurnaz diyorlar..

I. Köylü - Şu Duran, avcıyım diye dağlarda dolanıp duruyor. Madem avcı, şu ayıyı vurup bütün kasabayı kurtarsa, bir işe yarasa ya..

II. Köylü - Vallaha kim o ayıyı haklarsa el üstünde tutar bütün kasaba onu. Hediyeye boğar. Benden bir sarı lira.

I. Köylü - Ben bir koç bağışlarım..

Sefer - Ne verseler değer. Ayıyı görünce ürküp de çocuk düşüren kadınlar var..

II. Köylü - Sen şu ayıyı vurma işini aklına koysana şunun..

Sefer - Bu akşam olmaz ama yarın denerim..

Hüseyin - Ölüm rezil iş kepaze iş. Ağabeyim otuzundaydı öldüğünde. Benim gibi değildi. Hakikatlıydı. Evin bütün yükü onun üstündeydi. Kahroldum. Hey Allahım, dedim, benim kimseye yararım yok, beni bırakıyorsun onu alıyorsun! Mezarlıktan dönünce kapandım bir arkadaşımla içtim. Ağzım burnum birbirine karışıncaya kadar içtim. Sonra gittik dereboyuna. Bir karıyla kapandım. Çirkinin çirkini, çiçek bozuğu bir kadınla. Ne kadar rezil olursam, ne kadar çamura batarsam o kadar iyi dedim. O kadar öç alırım bu rezil dünyadan. *(İçerler)* Sana bu gece ne iyi gelir söyleyeyim mi?

Duran - Söyle..

İlyas - Bırak çocuğu, aklına kötü kötü şeyler getirme..

Hüseyin - Onun ilâcını biliyorum ben..

Duran - Ne?

İlyas - Onun ilâcı güzel bir uyku. Şimdi hep birlikte kalkar, Duran'ı evine bırakırız.

Duran - Uykum yok benim..

İlyas - Yatağa girince gelir.

Duran - İstemiyorum!.

İlyas - İnat etme. Bu gece bir derin uyu. Yarın sabah uyanınca, buralardan üç dört saat uzakta gibi duyacaksın kendini. Denizin ortasında, bir sandalda gibi..

Duran - İstemez..

Hüseyin - Sen beni dinle. Bu gece bir kadının koynunda kal..

Duran - Kadının mı? Hangi kadının?

Hüseyin - Bugüne kadar senden hoşlanan, gönlünü edemediğin bir kadın yok mu koca kasabada?

Duran - Belki de var.

Hüseyin - Sen beni dinle dedim. Bu gece o kadının koynunda kal, damarlarındaki bütün zehiri boşalt.. Yarın iyileşirsin..

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

GECE YARISI

(Hatice Çakır'ın evinin önü. Duran, karanlıkta, Hatice Çakır'ın evi önünden geçer. Durur, geri döner. Bir süre evin pencerelerini gözler. Yerden küçük bir taş alır. Pencereye atar. Pencere açılır.)

Hatice - Kim o?

Duran - Ben..

Hatice - Kimsin sen?

Duran - Tanımadın mı?

Hatice - Hay Allah, Duran bu..

Duran - Ben..

Hatice - Dur hele, ses etme, bekle.. iniyorum.. *(Çekilir, pencereyi kapar. Kapı açılır.)* Geç.. Ödümü kopardın. Zaten şu ayı başıma belâ olalıberi yüreğim hep ağzımda yaşıyorum. *(Duran girer. Hatice Çakır'ın oturma odası)* Gören olmadı ya?

Duran - Bilmem..

Hatice - *(Pencereden bakar)* Karanlık.. Ortalarda kimse yok.. *(Kepenkleri kapar)* Nerden esti gecenin bu saati..

Duran - Bilemem. Eve gideyim diye arkadaşlardan ayrıldım..

Hatice - İçmişsin?

Duran - İçtim..

Hatice - Çok mu?

Duran - Akşam gün batarken masaya oturduk, az önce kalktık.

Hatice - Çok içmişsin.

Duran - Sarhoş değilim..

Hatice - Sevdadan anlaşılan.

Duran - Kapat o sözü.

Hatice - Dur bir kahve pişireyim sana.

Duran - Acelesi yok. otur..

Hatice - Açılırsın. İyi gelir.

Duran - İyiyim ben. Yanıma otur.

Hatice - Gece uzun. Otururum. Sabırlı ol. Şu ayıdan kurtarsana beni! *(Duran, Hatice'yi elinden tutar, kendine doğru çeker.)*

Duran - Kolay, sen gel hele.

Hatice - Dur dedim. *(Elini kurtarır)* Zaten şaşırttın beni.. Ödümü kopardın. Daha kendime gelemedim..

Duran - Sefer'in ordan çıktık. Arkadaşlardan ayrıldım. Adımlarıma bıraktım kendimi. Bir de baktım senin kapının önünde dolanıyorum.

Hatice - Sarhoşluktan.

Duran - Değil! Ne söylediğimi biliyorum.

Hatice - Sarhoş olmasan nerden aklına gelecektim. Bunca yıldır beni gözünün gördüğü mü vardı?

Duran - *(Hatice'nin elini tutmak ister)* Hadi gel..

Hatice - Azcık kendime geleyim diyorum anlasana..

Duran - Kapının önüne geldim, ayrılamadım..

Hatice - Demek birazcık aklında varmışım.

Duran - Bunca yıl hep kördüm anlaşılan..

Hatice - Böyle konuşman gerekmez. Ayıdan kurtaracaksın değil mi beni?

Duran - Kolay dedim ya!. Gel!. *(Elini uzatır.)*

Hatice - Önce kahveni pişireyim..

Duran - Pişirirsin yine. Biraz gel. Kokunu duyayım.

Hatice - *(Yaklaşır)* Ama hemen azmak yok.. Söz mü?

Duran - *(Hatice'yi kollarına alır)* Söz. Bir koklayayım seni.. *(Hatice'nin saçlarını koklar. Boynundan öper.)*

Hatice - Buraya kadar, ötesi yasak!

Duran - Ne kadar sıcaksın..

Hatice - *(Duran'ın kollarından sıyrılır.)* Kokladığın yeter..

Duran - Çok tatlıydın..

Hatice - Hoşlandın mı?

Duran - Kırlarda sandım kendimi. Avda..

Hatice - Bu sözün hoşuma gitti işte.. Kahveni pişireyim. *(Kahve pişirmeye gider.)*

Duran - Zahmet etmeseydin..

Hatice - *(Dışardan)* Ateş hazır.

Duran - Yalnız kalmak istemiyorum.

Hatice - Bir dakikada olur..

Duran - Başımı döndürdün..

Hatice - Sen de benim.. *(Duran odayı gözden geçirir. Kahveyle gelir.)* Bugün nişandaydım.

Duran - Söylemek istediğin ne?

Hatice - Güldü'nün nişanında.. Güldü'yü gördüm. *(Sessizlik.)*

Duran - Yüzü gülüyor muydu?

Hatice - Pek değil..

Duran - İyi etti nişanlandığına..

Hatice - Doğru mu konuşuyorsun?

Duran - Benim kendime hayrım yok. Herhalde iyi koca olamazdım.

Hatice - Öyle mi sanıyorsun?

Duran - Alt yanı bir avcıyım. Ham hayaller, düşler ardında koşan biri..

Hatice - Horlama kendini.

Duran - Yalan mı?

Hatice - Senin gibi bir erkek iki dizi beşibiryerdeden daha çok onur verir, süs olur bir kadına...

Duran - Lâf!

Hatice - Belki inanmazsın, nişandan döndüm, bir türlü uyuyamadım, hep seni düşündüm. *(Fincanları kaldırır.)*

Duran - Ne diye?

Hatice - Dertli olduğuna, yaralı olduğuna aklım takıldı. Yüreğimde acını duydum. Bir şey daha söylesem inanır mısın? Geleceğin sanki içime doğdu. Seni bekledim..

Duran - Şaşırttın beni..

Hatice - Doğrusunu istersen, beni şu ayı belâsından kurtarsan kurtarsan bir sen kurtarırsın diye kaç gündür aklım hep sendeydi zaten..

Duran - Üç güne varmadan o ayının postunu getirip ayaklarına sereceğim..

Hatice - *(Coşkulu)* Deme!

Duran - Gel.. *(Kollarına atılan Hatice'yi kucaklar. Saçlarını, yüzünü, boynunu öper.)*

Hatice - Dediğini yaparsan ölürüm senin için.

Duran - O postu senin bil!.

Hatice - *(Duran'ı öper. Göğüs geçirir)* Oh!.

Duran - Kır kokuyorsun! Kabaran, mayalanan bereketli topraklar gibisin..

Hatice - Ne de tatlı dillerin var! Hele bir daha de bu dediklerini..

Duran - Seher vakti tüten fidanlıklar gibisin. Hayıtların dibi gibi tatlı kokuyorsun..

Hatice - Yaralı aslanım benim! Sev beni, sev, kıymetimi bil..

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

ERTESİ SABAH

(Duran'ın evinde arabalık. Duran, arabalıkta gerili iplere tilki derilerini asar.)

Yiğit - Beni ne zaman ava götüreceksin?

Duran - Hele bir onbeşine gel..

Yiğit - Hiç geyik görmedim. Geyiği görmek istiyorum. Kocageyiği..

Duran - Belki de on beşine gelmeden önce görürsün..

Yiğit - Sen vurunca mı?

Duran - Galiba..

Yiğit - Ne zaman vuracaksın?

Duran - Kimbilir? Belki de bu gidişimde..

Yiğit - Hep öyle diyorsun..

Duran - Hep öyle istiyorum çünkü. Her ava gidişimde koca geyiği vurmak için yola çıkıyorum. Ama böyle tilkiler, tavşanlar, keklikler düşüyor kısmetime.

Yiğit - Neden ille de geyik diyorsun öyleyse?

Duran - Çünkü.. anlatması biraz güç, geyik çok az ele geçen bir hayvan. Çok az bulunur. Her avcının erişmek isteyip de erişemediği bir av.

Yiğit - Biraz anlatsana?

Duran - Neyi?

Yiğit - Nasıl gördüğünü..

Duran - Yarın kıyışında bir kayanın üstünde durmuştu.

Yiğit - Göğe çizilmiş gibi..

Duran - Öyle. Kayanın üstünde bitmiş yetişmiş, göğe çizilmiş gibi. Boynuzları dal dal..

Yiğit - Ne güzel! Sonra?

Duran - Sonra gözden kaybettim..

Yiğit - Kanatları var mı?

Duran - Yok. Ama kanatları varmış gibi koşar. Yarları kanatları varmış gibi aşar.. *(Ali Kopar, avlu kapısından başını uzatır.)*

Ali - Selâm.

Duran - Gel bakalım.

Ali - *(Girer)* Neler getirdin? *(Bakınır)* Hep tilki mi? *(Elleyerek derileri inceler.)*

Duran - Tavşan da var..

Ali - Sırtlan?

Duran - Karşılaşmadım.

Ali - Kurt?

Duran - Kurt mu lâzımdı?

Ali - Kürkçüler hep sırtlanla kurt soruyor..

Duran - Bırak artık bu ağızları..

Ali - Tilki bu ara çok bollandı.

Duran - İyi ya. Git bol olan yerden al. Niye zahmet edip geldin?

Yiğit - Bizim kaç komşunun tavuklarını yedi. Yine tilkiyi vuran olmadı.

Ali - Küçük akıllı maşallah.

Duran - Akıllı olan yalnız sen misin?

Ali - Kaç tilkin var? *(Saymaya başlar)* Yirmi sekiz. *(Gerilerde bir tilki derisi daha görür)* Bir de burda var..

Duran - O satılık değil..

Ali - En güzelini ayırmışsın.

Duran - Deriden anladığın belli..

Ali - Madem öyle bitirelim işi..

Duran - Ne veriyorsun?

Ali - *(Cebinden bir tomar para çıkarır)* Tut bakalım. *(Yüz liralıkları uzatmaya başlar)* Bu yüz..

Duran - Say, tamamla da ver.

Ali - Canım sen tut hele..

Duran - İki elin var, yeter!

Ali - Hemen de kızarsın, aksileşirsin! Yaman avcısın ama ters adamsın.

Duran - Ne zaman doğru konuşacaksın? Yalansız? Ne vursam bedavaya kapıyorsun, yetmedi mi beni yolduğun?

Ali - Kızma. Topuna birden ikibinsekizyüz. İyi mi?

Duran - Kuzu derisi mi alıyorsun?

Ali - Bak yine aksileştin. Kızma, sen de istediğin fiyatı söyle..

Duran - Ben bu tür pazarlığı sevmem..

Ali - Topu üç bin olsun. Tavşanlarla birlikte..

Duran - Hadi, güle güle..

Ali - Peki, sen söyle?..

Duran - Biliyorum, aldatacaksın beni, hiç değilse tepemi attırmadan aldat.

Ali - Söyle, senin gönlün olsun..

Duran - Altı bin ver, al götür.

Ali - Nasıl?

Duran - Duydun..

Ali - Vallahi bir şey kalmaz bana..

Duran - Peki, alma öyleyse. *(Kapıyı açar)*

Ali - Ne oldu bugün böyle sana? Aksisindir bilirim ama, hiç bu kadar aksi görmemiştim seni.. *(Paraları sayar)* Al, gönlün olsun.

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

DÖĞÜŞ

(Kırda kasabadan Hatice Çakır'ın bağına giden yol. Sahne aydınlandığında boştur. Az sonra ayı görünür. Yolun üstüne çıkar. Kısa bir süre yolun üstünde durur. Yöresini dinler. Birilerinin yaklaştığını anlar. Yolun karşı kıyısına geçer. Defne, mersin kümeleri arasında kaybolur. Solda sahneye, arkaları sıra gelen keçileriyle, bir köylü ile karısı girer. Kırdan kasabaya dönmektedirler. Kadının bebeği sırtında torbalanmıştır. İki elinde dolu iki sepet vardır. Erkek, sırtına büyük bir taze ot demeti vurmuştur. Çapası ile orağı ot demetine iliştirilmiştir. Ayının gözden kaybolduğu yerden geçerlerken, ayının kokusunu alan keçi ürker. Geriler. Kadın ile erkek ürken keçinin yürümesi, yola devam etmesi için bir süre uğraşmak zorunda kalırlar. Sonunda keçileriyle birlikte sağdan çıkarlar. Az sonra karı-kocanın çıktıkları yönden gelen Duran ile Hatice görünürler.)

Hatice - Yaklaşıyoruz.

Duran - Biliyorum. Hep buralarda dolanır..

Hatice - Elim ayağım şimdiden titremeye başladı..

Duran - Rahat ol. Meraklanma.

Hatice - Kolay mı? Hele o kocaman ağzı, tırnaklarıyla üstüme üstüme gelişi gözümün önüne geldikçe.. *(Ürperir. Elleriyle yüzünü kapatır.)* Allah göstermesin!.

Duran - Dediğin kadar çirkin değildir. Sevimli hayvandır..

Hatice - Eksik olsun onun sevimliliği. Hiç karşılaştın mı?

Duran - Çook! Belki yüz kez. Belki daha çok. Bu yoldan her geçişimde..

Hatice - Niye vurmadın?

Duran - Niye vurayım? Aramız hep iyiydi. Neredeyse selâmlaşırdık. Beni görünce döner yan yan ormana dalardı. Eğlenirdim..

Hatice - Kurnazlığından..

Duran - Öyledir. Kurnaz olurlar. Ayının en aptalı tilkiye pabucunu ters giydirir. Hele seninkisi kurnazın da kurnazı..

Hatice - Bırak alayı. Şimdi vuracaksın değil mi?

Duran - Bakalım..

Hatice - Bakalım mı? Neden? Yoksa vurmayacak mısın?

Duran - Ona bağlı. Bizi görünce çeker giderse kurtarır canını..

Hatice - Onu hiç umma..

Duran - Uman kim? Biliyorum, yenilgiyi yediremeyecek kendine. Başının belâsını kendi arayacak. Seni benimle görünce kıskanacak, deliye dönecek.

Hatice - En son şu ağacın gerisinde saklanmıştı. Ağacın gerisinden çıktı, kesti önümü. O sırada Allah'tan üç köylü görünmeseydi dönemeçte, belki de kurtulamayacaktım elinden..

Duran - *(Keserek)* Dur..

Hatice - *(Bakınır)* Gördün mü?

Duran - Havada kokusu var..

Hatice - Allahım, ya sana bir şey olursa?..

Duran - Telâşlanma. Çekil şöyle yana.. *(Ayının böğürtüsü duyulur.)* İşte. Geliyor. Geride kal. Yaklaşma.. *(Ayı, böğürerek yola çıkar. Önlerini keser. Duran, çarığının bağları arasından bıçağını çeker. Ayı-*

nın üstüne yürür. Ayı, arka ayakları üstünde doğrulur. Duran'ı kollar. Duran, ayının saldırmasını bekler. Ayı birdenbire döner. Yolun kıyısından iri bir taş alır. İki ön ayağı arasındaki taşla doğrulur. Duran'a saldırır. Duran, yana sıçrayarak ayının savurduğu taştan kurtulur. Sonra bıçağı ile ayıya girer. Kısa bir boğuşmadan sonra bıçağını ayının göğsüne saplar. Ayı yıkılır.) Bitti! *(Hatice boğuşmayı heyecanını belirten devinimler, kesik ünlem sesleriyle izler.)*

Hatice - Oh çok şükür.. *(Duran'a doğru atılır.)* Aslan Duran'ım! Eşsizdin. *(Duran'ın kolunun kanadığını görür.)* Ne o? Yaralandın mı?

Duran - Önemli değil.

Hatice - *(Başörtüsünü çıkarır.)* Dur, kolun kanıyor..

Duran - Tırnakladı.

Hatice - Sıkayım.

Duran - Küçük bir sıyrık. *(Hatice, Duran'ın kolunu baş örtüsüyle bağlayarak sıkar.)*

Hatice - Eşsizdin. Canavar.. Canını yakmış. Hakkından geldin işte... Oldu. Kan durur şimdi..

Duran - Acıdım. Gözüpek hayvandı. Buraların süsüydü aslını ararsan..

Hatice - Çocuk olma. Vurduğunu duyunca bu akşam bütün kasaba bayram edecek. Omuzlarında taşıyacaklar seni..

Duran - Umurumda mı?

Hatice - Ah, öyle güzel dövüştün ki.. Bayıldım. Bir daha vuruldum sana. *(Duran'ı kucaklar.)*

(Karanlık)

YEDİNCİ TABLO

ŞENLİK

(Karanlıkta, uzaktan gelen davul zurnanın vurduğu oyun havası, hurralar duyulur. Sahne onbeşinde ayın ışıklarıyla aydınlanır. Ha-

tice'nin evi dışında kalan evlerde en küçük bir yaşam belirtisi görülmez. Gerilerde göğe vuran kızıllıktan arada bir atılan hava fişeklerinden, duyulan davul zurna sesinden, hurralardan, bir şenlik düzenlendiği anlaşılır. Hatice'nin evinde.)

Gülbahar - *(Ayakta)* Hadi, çabuk ol, geç kalıyoruz.

Hatice - Dur Allahını seversen. Şaşırtma beni. İkindiden beri ancak kendime geliyorum..

Gülbahar - Artık ayının derdinden kurtuldun çok şükür.

Hatice - Kurtuldum ama ne çektim, sen onu bana sor. Elim ayağım daha yeni yeni tutuyor..

Gülbahar - *(Dışarıya kulak verir.)* Şu işe bak, iki gün önce davullar kimin için vuruyordu, bugün kimin için.

Hatice - Duran'ın hakkı. Ne yapsalar az..

Gülbahar - Büyük küçük kim varsa belediye alanında.

Hatice - Duran'ı gördün mü?

Gülbahar - Daha ortalarda yok. Herkes yolunu gözlüyor.

Hatice - Çok şükür kıymetini anladılar.. *(Kalkar)* Hadi, hazırım, gidelim.. *(Çıkarlar. Kapının önünde.)* Öyle bir döğüştü ki görmeliydin. Sağ elinde bıçak, bir girdi! Sol koluyla ayının ön ayakları altına bir dirsek attı. Salladı, bir bıçakta ayının işini bitirdi. Hani gözümle görmesem anlatsalar, inanmazdım. Aslandı, aslan.. *(Sefer girer. Sefer'e)* Ne o? Meyhaneni kapamadın mı?

Sefer - Duran'ı arıyoruz. Buralarda gördün mü?

Hatice - Görünmedi..

Sefer - Tuhaf! Nerelerde bu oğlan? Yarım saattir aramadık delik kalmadı..

Hatice - Alandadır o da şimdi. Gidelim.. *(Çıkarlar. Duran girer. Az önce şenlik yerine yönelen Hatice, Gülbahar, Sefer'in ardından kararsız adımlarla ilerlerken geyiğin sesini duyar, yerinde kalır.)*

Geyik - Hadi çabuk ol.. *(Duran sesin geldiği yöne döner. Gerilerde bir kayanın üstünde durmuş kendisine bakan geyiği görür.)* Niye durdun?

Duran - Sen?..

Geyik - Şaşırdın mı?

Duran - Büyüledin beni..

Geyik - Kutlarım. Başkan oluyorsun. Hadi, acele et! Bekletme kalabalığı. Eski sevgilin, yenisi, hep belediye alanında.

Duran - Başkanlıkta gözüm yok benim..

Geyik - Bir kez daha düşün. Senin için fırsat..

Duran - Ben yolumu seçeli çok oldu..

Geyik - Dinle, bak neredeyim?

Duran - Görüyorum!

Geyik - Aşağıları uçurum!

Duran - Daha önce de gördüm..

Geyik - Vakitken geri dön. Başkan ol! Rahat edersin. Düzenli bir evin, çocukların olur..

Duran - Güldü'yü yitirdikten sonra mı?

Geyik - Yitirdiğin hiç değilse Güldü'yle kalır..

Duran - Ufacık bir çocuktum onu sevmeye başladığımda. Kim o sevginin yerini alır? Boşluğunu doldurur?

Geyik - Bir türlü gerçekçi düşünemiyorsun!

Duran - Çıkarımı düşünemiyorum demek istiyorsun!

Geyik - Senden önce çok avcılar geldi geçti bu dağlardan. Hiçbiri yaklaşamadı yanıma. Ya çabuk döndüler senin kapıldığın bu hevesten ya da..

Duran - Biliyorum! Hep o hikâye: Kayalardan düştüler öldüler!

Geyik - Senin de sonun o!

Duran - Göreceğiz! Bütün kurtlar kuşlar tanık olsun! Dikildiğin o kayalardan omuzlarıma vurup ben indireceğim seni! Ben!

Geyik - Ne geçecek eline?

Duran - Alnımda yazılı bu benim!

Geyik - Ne geçecek eline dedim?

Duran - Gücümü deneyeceğim. Gücümü kanıtlayacağım..

Geyik - Sonra?

Duran - Düşünmedim!

Geyik - Ben söyleyeyim: Yükseklerin yalnızlığı. Yalnızlığın artacak! Her geçen gün biraz daha uzaklaşacaksın başkalarından. Yükseklerde uçanlar yalnız uçarlar..

Duran - Alnımda yazılı bu benim!

Geyik - Değiştirebilirsin!

Duran - Çok geç!.

Geyik - Güzel diye kopardığın her çiçek solacak! Budur diye ardına düştüğün her av vurulunca gözünde küçülecek, değersiz görünecek. Hadi, iyi düşün. Tepme ayağına gelen fırsatı, başkan ol!

Duran - Elimde değil!

Geyik - Unutma dediklerimi. *(Geyik kaybolur.)*

Duran - Dur, dinle.. *(Yöresine kulak verir. İleriye atılır. Durur.)* Geliyorum öyleyse.. *(Geri döner. Sahneden çıkacağı sırada.)*

Hatice - *(Girer)* Duran! *(Duran'a doğru koşar.)* Nerelerdesin? *(Duran, Hatice'ye doğru döner.)* Bir saattir aramadığım yer kalmadı. Yalnız ben değil bütün eşin dostun ardında. Hadi gel.. *(Elini alır, Duran'ı çekip götürmek ister.)* Belediye alanını bir görsen hıncahınç! Kalkıp iniyor!. Hadi.. *(Duran'ın kımıldamadığını görünce kendisi de olduğu yerde kalır.)* Gelmeyecek misin?

Duran - Hayır!

Hatice - Nasıl olur? Bütün kasaba Duran diye inliyor! İçiyor, eğleniyorlar. Yığınla armağan hazırlamışlar sana. Bak, yaşaları duyuyor musun? *(Uzaktan hafif uğultular gelir.)*

Duran - Eksik olmasınlar!

Hatice - Hadi gidelim. Sabırsızlanıyorlar! Üzgün bırakma bekleyenleri. Az önce başkan belediyenin merdivenlerine çıktı konuştu; kalabalığı yatıştırmak için. Başkanlığı devredecek, nişan takacak sana.

Duran - Ben kimseden bir şey istemedim.

Hatice - Sen istemesen de halk istiyor! Sen korkudan kurtardın, hiç yaşamadığı bir sevinç yaşattın kasabaya. Başkanlık hakkın.

Duran - Yapamam!

Hatice - Neden? Neyin eksik?

Duran - Avcıyım ben! İyi avcıyım ama iyi başkan olamam! Uğraşamam o türlü işlerle..

Hatice - Canım istedikçe ava da gidersin. *(Kısa sessizlik.)* Yani ava gitmek her zaman elinde demek istemiştim.

Duran - Hepsi bir.

Hatice - Yoksa?

Duran - Yoksa ne?

Hatice - Kırgın mısın?

Duran - Kime?

Hatice - *(Yavaşça)* Güldü alanda..

Duran - Kimseye kırgın değilim. Kırılmaya hakkım da yok!

Hatice - Başkan olursan nişanı bozar sana döner diyorlar.

Duran - Sonra? Kim olacak o adam? Başladığı işin sonunu getirememiş, hevesi kursağında kalmış biri! Bir yarım adam! Hoş mu? Hadi, seni gördüğüm iyi oldu. Geri dön, herkesle birlikte eğlen! Soranlara beni bulamadığını söylersin..

Hatice - Ya sen?

Duran - Ben gidiyorum..

Hatice - Nereye? Hemen mi? Bu saatte mi?

Duran - Çok güzel bir gece! Şimdi btün dağ yolları ay ışığı döşelidir..

Hatice - Keşki ben de seninle gelebilseydim..

Duran - Keşki..

Hatice - İster miydin?

Duran - Bana ayak uydurabilirsen.

Hatice - Haklısın.

Duran - Dönüşte istersen yine ararım seni..

Hatice - Beklerim.

Duran - Yani, birbirimize.. *(Sözünü tamamlamaz.)*

Hatice - Bağlanmadan diyecektin. Dediğin gibi olsun..

Duran - Geyik, koca geyik hep aklımda. Hep gözümün önünde.

Anla! Baktığım yerde onu görüyorum. Sanki hep ardından çağırıyor beni. *(Birbirlerine sarılacak gibi yaklaşırlarken, vazgeçerler.)* Hoşça kal.

Hatice - Güle güle. Talihin açık olsun.

(Karanlık)

SEKİZİNCİ TABLO

ŞENLİK ALAYI

(Önceki tablodan hemen sonra. Sahne aydınlanırken, Hatice Çakır'ın evine döndüğü, üst kattaki odasında ışığın yandığı görülür. Belediye alanında toplandığı bilinen kasabalılar, sahnenin gerilerindeki sokaklardan alay halinde yaklaşırlar. Davul zurna sesi büyür. Gelenlerin ellerinde çıralar, meşaleler vardır. İlerlerden sık sık "Du-ran! Du-ran!" diye tempo tutup, ardından hep birlikte hurralar, heeyler salarlar. En önde görülenler arasında İlyas Yarkın, Hüseyin Duman, Sefer Ürkmez seçilirler. Ayının postu bir direğe asılıdır! Post ön ile arka ayaklarından direğe çapraz çıkılan çıtalara bağlanarak gerilmiştir. Direği Hüseyin Duman taşır. Alay sahnenin önlerine doğru yaklaşırken.)

Sesler - Du-ran! Du-ran! Heeey!

Hatice - *(Pencere önünde, dalgın)* Boşuna! Duran Üç Değirmenleri aşmış olmalı.

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

ESKİ DOSTLAR

(Birinci bölümden yirmi yıl sonra. İlyas Yarkın'ın dükkânı. Aradan geçen yıllar dükkâna bir eskimişlik havası getirmiştir. Zamanla üretilen malların türleri de değişmiş, eski koşum takımlarının, at başlıklarının yerini, deri kemerler, mavi boncuklu deri kolyeler, askılı çantalar, yazlıksandallar almıştır. Perde açıldığı sırada, İlyas Usta, ayakta, terzi tezgâhlarına benzer bir tezgâhın önünde deri biçer. Duran, av bıçaklarını bilemektedir. Bilediği bıçağı dükkânın dışına, ışığa doğru tutar.)

Duran - Kahraman Usta'nın bıçağı.

İlyas - Tanıdım. Eşi bende de var..

Duran - Bıyıkları yeni terleyen bir delikanlıydım aldığımda..

İlyas - Öyledir. Eskitemezsin! Sen ben eskiriz, onun bıçakları eskimez.

Duran - *(Bakışları sokaktan geçen birine takılır. Geçeni bir süre izler. Dalgınlaşır, bıçağı hafif hafif sürterek elinin sırtında denerken.)* Güldü'yü gördüm..

İlyas - Yeni mi?

Duran - Geçenlerde. Ava giderken. Tepedeki kır kahvesinde. İnanır mısın yüreğim yine yirmi yıl önceki gibi daraldı. Yirmi yıldır, her nasıl denk düşerse, üç beş yılda bir, böyle, beklenmedik bir yerde karşılaşırız. Hep böyle olurum. Değişmemiş desem yeri. Elbet değişmiş.. Eskisinden de güzel..

İlyas - Belki sana öyle gelmiştir..

Duran - *(Daha kesin)* Hayır değil! Eskisinden de güzel! Olgunluk çağı..

İlyas - O da gördü mü seni? Tanıdı mı?

Duran - Kahveye uğramıştım. Bir çay içmeye. Masasının yanından geçerken göz göze geldik. Oturmaz mısın? dedi, oturdum. Oğlu ile kızı, oradaki dükkânda öteberiye bakıyorlardı. Nasılsın, neler yapıyorsun? Gelenden gidenden haberlerini alıyorum, dedi. Bu kez beş yıl var karşılaşmamıştık. Niye evlenmedin? diye sordu. Birden, senin yerini dolduracak, senin ayarında bir kız bulamadım demek geldi içimden..

İlyas - Pes, sen de kız kadın sevmemişsen.

Duran - Doğru, sevdim sevmesine, ama onu bir gün olsun unutamadım! Hafta geçmez, ay geçmez rüyama girer. Andım mı bir yanlarım sızlar durur. Onunla konuşurken hep böyle dünyanın en pısırık adamı olurum her ne hikmetse. Bu sefer de neredeyse belime kadar kızardım. Diyeceğimi diyemedim.. *(Dalgın)* Senin koca geyik duruyor mu? Hâlâ ardında mısın? diye sordu.. *(Silkinir)* Sonra çocukları geldi yanımıza. Ayıyla boğuştuğumu anlatmış. Hani ayıyı yenen ünlü bir avcı vardı ya, o diye tanıttı beni çocuklara.. *(Yine dalar)* Böyle, şoförü var, paralı..

İlyas - Unut artık onu. Yirmi yıllık evli. Sana hayrı ne?

Duran - Tuhaf, bu kadar kadın kız sevdim, hepsi geldi geçti, ama onu öyle özlerim ki bazen, her neredeysem kalkıp döne dolana arayasım gelir..

İlyas - Murat almadan elinden kaçırdığın için olmalı..

Duran - Hâlâ koca geyiğin ardında mısın diyor?..

İlyas - Kırıldın mı?

Duran - Kimbilir belki de hiç karşılaşmasak daha iyiydi. *(Değişir)* Ama gözleri, gözleri aksini söylüyordu! Sen hâlâ koca geyiğin ardındasın değil mi? Ne güzel! der gibi. Zengin ama mutlu olduğunu sanmam.

İlyas - Belki de.

Duran - *(Yine değişir)* Her neyse! Sen ne rahatsın! Kadınlar kızlar hiç aklında yok. Bense ya âşığımdır, ya âşık olmayı ararım! *(Birden yeni bir coşkuya kapılır.)* Ah şimdi, şimdi nasıl tutkunum bir bilsen..

İlyas - Yine kime?

Duran - Söylerim. Dinle, onsekizinde, bilemedin ondokuz..

İlyas - Benim bildiğim sen kırkbeşi aştın.

Duran - Kırkyedi! Ne çıkar? Yirmi yıl öncekinden daha gencim şimdi! Çifte su verilmiş çelik gibiyim. Hem sevmesini daha iyi biliyorum şimdi..

İlyas - Öyle sanırsın!

Duran - Öyle sanırım değil, öyle! Uçuyorum! Kanatlarım var sanki. Ayaklarımı yerden kesti benim. Onu görmeden edemiyorum. Görmüyor musun bir iki günden uzun avda kalamaz oldum kaç aydır? Evleneceğim onunla! Evleneceğim kızı buldum sonunda.

İlyas - Otur oturduğun yerde. Dert açma başına?

Duran - Dert gelirse ondan gelsin! Bir kırkyedi yıl daha yaşayacağım onunla! Öylesine sevda için yaratılmış, öylesine tatlı sevmesini biliyor ki! Yürekten! Daha öyle birtakım hesaplara, fırıldaklar dümenler çevirmeye ermiyor aklı! Bütün ömrümce böyle bir aşk yaşamak istedim!.. *(Bilediği bıçağı dener.)* Oldu!.. *(Bıçaklarını sarar.)* Hadi kalk! Sefer'in oraya gidelim..

İlyas - Az bir işim kaldı..

Duran - Bırak, vazgeç, kalsın! İyice coşturdun beni. Bu kapalı yerde duramaz oldum. Hadi, yürü.. *(İlyas'ın elinden bıçağını, gönyesini çeker alır.)* Toplan. *(İlyas gülümseyerek önlüğünü çözerken.)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

ÂŞIK AYI RESTORANI

(Birinci tablodan az sonra. Kasabada yirmi yılda çok şey değişmiştir. Sefer Ürkmez bu arada eski salaş meyhanesini bırakmış, şimdi kasabanın girişinde bir benzin istasyonu ile bu istasyonun üstünde ÂŞIK AYI adını verdiği bir restoran işletmektedir. Mevsim yazdır. Masalar, büfe, kışlık salonun önünde büyük bir asmanın altına çıkarılmıştır. İstasyon alanında dikili, camlatılmış kalın çerçeveli bir kasa içinde, Duran'ın öldürdüğü ayının postu, benzin pompaları, park edilmiş bir motosiklet.. Sahnenin bir yanında turistik anı eşyaları satan bir dükkân. Satılık eşyaların çoğu, İlyas Usta'nın deri işleri ile Duran'ın vurduğu hayvan derilerinden, doldurulmuş kuşlardan oluşur. Sahne aydınlandığında, İlyas Usta ile Duran, büfenin önünde, ayakta, içkilerini yudumlarlar. Bir masada I. ile II. Köylüler, başka bir masada genç bir turist çift vardır. Bir garson turistlerin masasına doğru ilerler. Bir şişe şarap götürmektedir.)

Duran - Parayı biraz sevebilseydim..

İlyas - Sevseydin avcı Duran olmazdın, başka biri olurdun. O zaman seninle ben böyle bir arada olmazdık. Söz gelişi sen, şu *(Köylülerin masasını gösterir)* hacıağaların masasında olurdun..

Duran - Allah korusun! *(Az önceki konuyu sürdürerek)* Şimdiye kadar hiç doğru dürüst param olmadı. Hep ucu ucuna yaşadım. Borçlandım ödedim, ödedim borçlandım. Şimdi bile elimde ancak bir iki ay geçinecek param var..

İlyas - Ne çıkar? Kendine saygın, güvenin var ya, yeter..

Duran - Ama böyle mutlu zamanlarımda içimi karartan da yine para oluyor. Namussuz ancak böyle mutluluk kapıma geldi mi aklıma geliyor. Evlenecek olursam para lâzım. Düğün, gelinlik..

İlyas - Bulursun..

Duran - Zor!

İlyas - Seninle evlenecek olan kız paran için evlenecek değil ki seninle..

Duran - Acaba?

İlyas - Elbette. Parayı sevse seni seçmez..

Duran - Dediklerine inanabilsem..

İlyas - Çocuk olma. Sevda çocuklaştırmış seni. Sen nasıl parayı sevmiyorsan, ben nasıl parayı sevmiyorsam, parayı sevmeyen kadınlar kızlar da var. Niye kızı küçük görüyorsun kendinden?

Duran - *(İç çeker)* Onun bir şey istediği yok ki! İsteyen benim. Gelinlik giysin, düğünü eksiksiz olsun istiyorum..

İlyas - O dediklerin olduğu kadar olur. Para, söyle, hangi kadını mutlu etmiş? Para, nedir ki para? Öpülür okşanır mı? Koynuna girilir mi? Sıcak kalpli, sevecen, onurlu bir erkeğin yerini tutar mı? Para, gözü kör olsun!

Duran - Kör zaten! Gittiği yeri görüyor mu? Hak edeni etmeyeni ayırmadan dolduruyor cepleri. Dünyanın en iğrenç orospusu belki de! Kimin koynuna girse midesi bulanmaz..

İlyas - Öyledir! Hem aklını paraya kaptırdıktan sonra para kazanmaktan kolay ne var? Her türlü yoldan kazanılır para. Her türlü yoldan! Yoksulların günahsızların ahını alaraktan, hırsızlık uğursuzlukla da. Bak şu karşıki dükkânda senin vurduklarının derisini satanlar, benim işlerimi satanlar senden benden çok kazanıyorlar. Ama kendini koyabilir misin onların yerine? Onların yaptığı işi yapabilir misin? Yapamazsın çünkü yeteneklisin. Daha güç bir iş gelir elinden. Çifteni omuzladın mı dağ bayır senindir. Benim de öyle. Bütün gün uğraşır bir çanta örerim. O çanta benimdir. Satmakla, el değiştirmekle benden kopmaz. Benim hünerimdir.. *(Garson masalarına bir şişe şarap getirir.)*

Duran - *(Garsona)* Hayrola?

Garson - *(Turistleri gösterir)* O masadan gönderdiler.

Duran - Olur mu? Onlar misafir.. *(Turistler, Duran, İlyas, Se-*

fer'e gülerek kadeh kaldırırlar. Duran ile İlyas kadeh kaldırarak karşılık verirler.)

İlyas - Sağ olsunlar. Bırak bakalım. *(Garson şarap şişesini açar, masalarına bırakır, ayrılır.)*

I. Köylü - Bütün iş zamana uymasını bilmekte. Babadan gördüğünde direnmeyeceksin. Bak, turfandacılığı eskiden bilmezdik, başladık başlayalı kasabaya para akıyor..

II. Köylü - Ne bilirdik ki? Tavukçuluğu bilir miydik? Sütçülüğü bilir miydik? Hep yeni öğreniyoruz. Öğrendikçe de yüzümüz gülüyor..

I. Köylü - Geçenlerde bir kabzımal geldi. Beş milyon verdi benim yerlere. Satılık değil dedim..

II. Köylü - Doğru etmişsin. Bu zamanda mal satılır mı? Ben bulsam daha alırım..

I. Köylü - Bu yıl kısmetse beş dönüm yeri daha camlatacağım.

II. Köylü - Hiç durma.. *(Ali Kopar girer. Lokantadakileri toptan selâmlar.)*

Ali - Bizim eski dostlar hep burada. Selâm cümleye.. *(Köylülerle, İlyas'la, Duran'la selâmlaşır.)*

Turist Kız - Kim bu?

Sefer - Buralıydı. Oniki yıl önce ayrıldı. Şimdi İstanbul'da deri palto fabrikası var.

Turist Kız - Anlıyorum.

Sefer - Bizim burası böyle. Biraz palazlanan ya da eli ekmek tutan kasabayı bırakır gider.

Ali - *(Duran'a)* Nasılsın avcı? Hâlâ avcı mısın?

Duran - Elimden gelen iş o!..

Ali - Sen istersen elinden neler gelmez..

Duran - İstemediğime göre?

Ali - Haberin olsun, deriler çok fiyatlandı. Kurt da öyle tilki de. Tavşan bile. Şimdi her kadın ya kurt ya tilkiden bir kürkü olmadan edemiyor. Burada fiyatlar nasıl?

Duran - Fena değil..

Ali - Yakınlarda olsam iyi para verirdim vurduklarına.

Duran - Verenler seni aratmıyor.

I. Köylü - *(Masasından)* Ali Kopar, bizim masaya uğramayacak mısın?

Ali - Geliyorum. *(Yönelir.)*

II. Köylü - Hoş geldin. Buyur gel.

I. Köylü - Geç şöyle. Buyur otur.. *(Yer gösterir.)* Hayrola sen yine buralarda?

Ali - Kısmetse niyetimi bir iki güne kalmaz öğrenirsiniz..

İlyas - Şu son yirmi yılda iyice değişti dünya. Ne yana dönsen paranın sesi geliyor kulağa..

Duran - Bir biz ayak uyduramadık bu hızlı gidişe..

İlyas - Babalarımızın döneminde de böyle hızlı mıydı bu değişme diye bazen soruyorum kendi kendime. Çocukluğumdan aklımda kalan kadarıyla değildi gibime geliyor. Eskiden kim ne iş yapsa, daha iyi yapmak için gayret ederdi. Senin bıçakçı Kahraman Usta'yı al. Göz nuru dökerdi her yaptığı bıçağa. Birden oldu demezdi. Evirir çevirir, inceler, dener, beğenirse olduğuna aklı ererse bırakırdı elinden. Yoğurtçusu da öyle, tatlıcısı da öyle, bağcısı da öyleydi. Herkes işiyle övünürdü. Onun için iç rahatlığı vardı herkeste. Göz tokluğu vardı.

Duran - Şimdi aksi. Herkes iğne üstünde. Kimse ne kendinden ne işinden memnun.

İlyas - Değil, çünkü kimse yürekten ne kendine ne de başkalarına hayrı dokunduğuna inanıyor. Bir köşe kapmacaya döndü yaşamak. Herkes bir iki saat içinde bir şeyler çırpıştırıp eline geçen parayla serseri serseri sürtüp duruyor oradan oraya ya da kendine hiç gereği olmayan şeyler satın alıyor. Sonra da yaşamak diyorlar buna. Hiçbir yerde kök salıp çiçeğe durmadan, meyve vermeden! Bana öyle geliyor ki insanların beyni küçülecek bu gidişle. Elleri hünerini yitirecek..

Duran - *(İçer)* Ama başka yerleri gelişecek..

İlyas - Ne gibi?

Duran - Mideleri, bağırsakları, daha aşağıları. *(Sefer Ürkmez yanlarına gelir.)*

Sefer - Muhabbetinizi bozmayayım..

Duran - Uzun etme de yaklaş. Ne var ne yok?

Sefer - Dün gece TV'de bizim Topal Hüseyin'i gördünüz mü?

İlyas - Ben dükkânı geç kapadım. Çocuklar söylediler.

Duran - Ben de avdaydım. Geç döndüm..

Sefer - Görmeliydiniz. Koltuklarınız kabarırdı. Atı kazandı koşuyu.

Duran - Öyleymiş. Duyunca sevindim.

Sefer - Gazi koşusuydu. En büyük koşu. Yarım milyon aldı Hüseyin'in atı. Cumhurbaşkanı verdi kupayı. TV'de atın dizginini bir yandan sahibi tutuyordu bir yandan da..

Duran - Bizim Hüseyin mi?

Sefer - Bizim Hüseyin ya! Ta kendisi. Bizim koca Hüseyin! Hiç değişmemiş.

Duran - İyi atçıdır.

Sefer - Direndi ama istediğine de erişti. Burada bizim kasabada zengin olan, paraya kavuşanımız çok ama televizyonda görünenimiz kim? Biri İlyas Usta, biri Hüseyin. *(Duran'a)* Bir de razı olursan seni çekecekler. Sen yokken yine Ankara'dan iki genç geldi. Seni sordular. İlle de avlanırken seni filme alacaklarmış. Âşık ayının postunu filme aldılar gittiler. Hadi bir olur de şuna da televizyonda görelim seni..

Duran - Neyimi alacaklar? Hüseyin'in atı yarış kazanmış. İlyas Usta'nın her elinden çıkan kendini belli ediyor. Ama ben avcılıkta daha neyim ki? Bunca yıl ardında koştuğum koca geyiğe hâlâ erişemedim. Hâlâ bir kurşun olsun değdiremedim..

Sefer - Ya vurdukların? Ya eriştiklerin? Kaç avcı erişmiştir o kadarına?

İlyas - Ona bakarsan ben hünerimi tam gösterebildim mi ki? *(Turistler yaklaşırlar.)*

Sefer - *(Duran'a)* Sizi tanımak istiyorlardı..

Kız - Rahatsız etmez miyiz?

Duran - Öyle bir huyumuz yok!

Kız - Âşık ayı ile siz döğüşmüşsünüz dediler..

Duran - Çok eskiden..

Kız - Biz şimdi posta kartlarını aldık âşık ayının. Size imzalatmak istiyoruz. Zahmet olmazsa..

Duran - İmzalayayım.. *(Uzatılan kartları imzalar.)*

Kız - *(İlyas'a)* Size de aldığım bu çantayı imzalatacağım..

İlyas - Bana mı?

Kız - Evet, siz İlyas Usta değil misiniz?

İlyas - İlyas Ustayım ama..

Kız - Öyleyse. *(Çantayı uzatır.)*

İlyas - İmzam bir şeye benzemez. Okula iki yıl gidebildim..

Kız - Onun önemi yok.

Duran - Güzel Türkçe konuşuyorsunuz..

Kız - Elbet, İstanbul'da yaşıyorum beş yıldır. Bazen İstanbul'a geliyor musunuz?

Duran - Hiç gitmedim.

Sefer - O bu dağları bırakamaz. Bir gün ayrılamaz buralardan.

Kız - Çok iyi anlıyorum..

Erkek - *(İlyas'a)* Ördüğünüz çantalar, öbür işler hep sanat ürünü. İlk görüşte tanınıyor. Ayrıca Akdeniz işlerinin bütün özelliklerini koruyor. İstanbul'da sergilenmeli. *(Fotoğraf makinesini hazırlar.)*

İlyas - Eksik olmayın.

Erkek - Müsaadenizle bir iki fotoğraf alacağım.. *(Fotoğraflarını çekmeye başlar.)*

Kız - *(Duran'ın koluna girer)* Postun önünde bir fotoğraf çektirelim birlikte.. *(Duran'ı postun önüne götürür.)*

Erkek - *(Fotoğraf çeker)* Oldu..

Sefer - Siz durun. Bir de hepinizin bir arada bir pozunuzu ben çekeyim.. *(Öbürleri poz verirler.)* Çektim..

Kız - Bu post satılık mı?

Sefer - Değil.

Kız - Yani satmıyorsunuz.

Sefer - Sahibi ben değilim..

Kız - Kim?

Sefer - Ayının âşık olduğu kadın. Almanya'ya çalışmaya gitti. Giderken anlaştık. Getirdi buraya astık postu. Dönüşünde geri alacak.. Milyon verseler satmaz..

İlyas - Bu post bizim kasabanın arması sayılır..

Sefer - Biraz da öyle..

Kız - Anlıyorum..

Erkek - Fotoğrafları haftaya gönderirim, alırsınız.

Kız - *(Duran'a)* Yine de İstanbul'a gelmelisiniz. Gelirseniz İstanbul'da ben gezdiririm sizi. Bizde konuk kalırsınız.

Erkek - Evet, fazla bir odamız var..

Duran - Teşekkür ederim. Benim yerim burası.

Kız - Belki de ben kalkıp gelirim. Sizinle ava çıkmak istiyorum. Çok ilginç bir insansınız..

Erkek - Müsaadenizle. *(Kıza)* Geç kalıyoruz..

Kız - Evet, gidelim. *(Ötekilere)* Geç kaldık. *(Duran'a)* Öpeceğim sizi. *(Öper)* Geyik için şansınız açık olsun. *(İlyas'a)* Sizi de öpeceğim. *(Öper)* Unutmayacağım sizi.. *(Duran'a)* İstanbul'a bekliyoruz. Evimiz her zaman size açık. Yazacağım size. Hoşça kalın. *(Erkekle birlikte çıkarlar.)*

Sefer - Kız tuttuğunu koparır cinsten.

İlyas - Öyle görünüyor..

Sefer - *(Duran'a)* Bana öyle geliyor ki sana kancayı taktı..

Duran - Daha motosikletleri köşeyi dönmeden unutur gider..

Sefer - Pek öyle değil, seni öptü!

Duran - İlyas Usta'yı da öptü.

İlyas - Küçük kızımın öptüğü gibi.

Sefer - Ama seni fena öptü.

Duran - Bende iş yok..

Sefer - Niye?

Duran - Gönlüm dolu.

Sefer - Şöyle ufacık bir yer açıverirsin. *(İlyas'a)* Yaman bu yabancılar. Erkek gibi davranıyorlar. Gizlileri kapaklıları yok. Rahat karşılıyorlar yaşamayı. Kadın erkek ilişkilerini bizim gibi büyütmüyorlar..

Duran - Öyle. Sofraya oturur gibi yatağa giriyorlar. Ama kalp dediğin mide değil. Sadece yemekle doymuyor..

Sefer - Bak gidiyorlar. El sallıyor sana. *(Motosiklete binen turistler uzaklaşırlarken.)*

Duran - Görüyorum..

Sefer - Karşılık versene.. *(Üçü gidenlerin ardından el sallarken.)*

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

BAHAR

(Duran'ın evinde arabalık. Duran av hazırlığı yapıyor. Sıkılarını hazırlar. Komşu evin penceresi açılır. Bahar pencereden görünür.)

Bahar - Ku kuk!

Duran - Sen misin güzel kuşum?

Bahar - Günaydın..

Duran - Günaydın..

Bahar - Ava mı hazırlanıyorsun?

Duran - Gördüğün gibi..

Bahar - Beni vursana! Madem kuşum.

Duran - Pencerene konduğun bana yeter.

Bahar - Teşekkür ederim. Gece rüyamda bil ne gördüm?

Duran - Gelinlik!

Bahar - Keşki!

Duran - Ben seni gördüm rüyamda.

Bahar - Yalansın!

Duran - Yemin edeyim mi?

Bahar - İstemez, inandım. Gelinlikle mi?

Duran - Ona benzer. Al bir atın üstündeydin.. Dörtnal giden..

Bahar - Ne güzel! *(Kulak verir, içeriyi dinler.)* Annem geliyor. *(Fısıltılı)* Rüyanı unutma, sonra anlatırsın. *(Pencereyi kapar.)*

Duran - *(Yalnız)* Sabah sabah sarhoşa döndürdü beni.. *(Sıkılarını doldurmaya başlar.)*

Seyran - *(Girer)* Yemek getirdim sana..

Duran - Eksik olma.

Seyran - Ispanaklı börek. Annemin yaptığı gibi yaptım. Çok severdin..

Duran - Sevgili Seyran'ım, ne yapsam hakkını ödeyemem. Kocan nasıl?

Seyran - Bildiğin gibi. İşten baş aldığı yok..

Duran - Hollanda'dan mektup var mı?

Seyran - Dün geldi..

Duran - Nasılmış? Bana selâm yazıyor mu?

Seyran - Yazmaz mı? Söylemeye sıra bırakmadın. *(İç çeker.)* Her mektubunu aldıkça içimde bir korku, ya tatsız bir haber çıkarsa diye.. Yiğit oralarda bir kız alacak, yerleşecek, kalacak diye korkuyorum..

Duran - Çocukken bana benzeyecek, avcı olacak diye korkardın. Bak ben bu yaşa geldim, buralardayım yine. Kasabadan dışarı adım atmadım..

Seyran - Senin bu yalnızlığın üzüyor beni. Annem sağken yine bir derece içim rahattı. Yemeğini pişiren, çamaşırını yıkayan vardı..

Duran - Üzme bu işler için kendini. Aç kalmıyorum. Çamaşırımı da yıkayan çıkıyor. Olmazsa kendim yıkıyorum..

Seyran - Kadın eli ister bu işler. Evlenseydin.

Duran - *(Gülerek)* Kimbilir, belki de evlenirim..

Seyran - Sahi mi?

Duran - Yalan konuştuğumu hiç duydun mu?

Seyran - Ama şakacısındır. Kiminle?..

Duran - Yakında duyarsın..

Seyran - Söyle de sevineyim..

Duran - Peri padişahının kızıyla.

Seyran - Ben de sahi sanmıştım. Hadi ben gideyim. Bir isteğin varsa söyle. Birikmiş çamaşırın var mı?

Duran - Yok. Hepsi yıkandı.

Seyran - *(Eve girer, çıkar)* Sahi yıkanmış. Kim yıkadı?

Duran - Peri padişahının kızı dedim ya..

Seyran - Hiç şakasız konuşmazsın. Hadi hoşça kal. Bize uğra..

Duran - Uğrarım. *(Öpüşürler)* Yiğit'e selâm yaz!.. *(Seyran çıkar.)*

Bahar - *(Pencereyi açar. Hafif bir ıslık çalar.)* Avcı.

Duran - Cennet kuşum..

Bahar - Güzel öttüm mü?

Duran - Hem de nasıl!

Bahar - Yavaş konuşalım, annem aşağıda!. *(Sevinçli)* Ne güzel!

Duran - Ne?

Bahar - Böyle erkenden sabah olması..

Duran - Günler uzuyor..

Bahar - Seviniyor musun?

Duran - Çook! Bayılıyorum..

Bahar - Ne güzel! Şimdi çıkıp kırlara gideceksin. Ben de seninle gelebilseydim..

Duran - Kırlar düğün bayram ederdi o zaman.

Bahar - Ne zaman dönersin?

Duran - En geç yarın akşam..

Bahar - Gecikme olur mu? Penceremi açıp da seni görememek öldürüyor beni. Işığı azalıyor dünyamın. Yarın, akşam olmadan gel.

Duran - Yarın akşama kadar hep seni düşüneceğim.

Bahar - Ben de pencerede bekleyeceğim dönüşünü..

Duran - Ne getireyim sana?

Bahar - Gülüşünü!

Duran - Başka?

Bahar - Bir de tam geri döneceğin yerden gördüğün küçük bir çiçek kopar. Küçük bir çiçek getir bana. Dur. *(İçeriyi dinle)* Annem... *(Parmağını dudağına götürür)* Yavaş. Belki göremem seni gitmeden önce.. *(Mendilini küçük bir taş bağlar atar)* Al, uğur getirsin sana..

Duran - *(Mendili tutar)* Çok seviyorum seni. *(Mendili koklar.)*

Bahar - Ben de... *(Eliyle bir öpücük gönderir. Pencereden çekilir.)*

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

DAĞ YOLU

(Derin bir koyakta döne döne yükselen dağ yolu. Duran Sarıca, yanında köpeği ile ava gitmektedir. Henüz dağın eteğinde, tarlalarında, taşınır radyolarını dinleyerek pamuk çapalayan bir karı koca ile karşılaşır. Karı koca doğrulur. Duran'a bakarlar.)

Duran - Kolay gele..

Erkek - *(Radyosunu kısar)* Allah'a emanet ol.

Kadın - Ne yana böyle? Ava mı?

Duran - Kısmetse.

Kadın - Avın kanlı olsun.

Duran - Sizin de toprağınız bereketli..

Erkek - Eksik olma. *(Duran ilerler.)*

Kadın - Duran avcı değil miydi o?

Erkek - Ta kendisi.

Kadın - Allah akıl fikir versin. Bu dağlarda taban tepmekten usanmadı..

Erkek - Rahatına düşman anlaşılan.. *(Çapalarlar.)*

Duran - *(Köpeğine)* Gördün mü? Tanıdın değil mi karı kocayı? Yıllardır bıkmadan usanmadan bu tarlayı işlerler. Her yıl aynı gün aynı işi görürler. Çapalarlar, ekerler, toplarlar. Sonra bir sofranın başında karın doyurur, yatağa girerler. Ne dersin bu işe? Belki de onlar haklı! Yaşamak bu kadar sade. Ey Duran! Bak sen de onlar gibisin, iki el iki ayak. Kuşlar gibi değil! Kanatların yok yine de uçmak istersin.. *(Bir kuş öter.)* Merhaba narbülbülü.. Selâmına teşekkür! Öt, yolumu şenlendir. *(İlerler. Eğilir bir çiçek koparır.)* Sarı çiğdem merhaba. *(Bir çiçek daha koparır.)* Sana da merhaba civanperçemi.. İkinizi de Baharıma götürmek için kopardım.. *(İlerler. İkinci düzlükte sırtında bir yük odunla dağdan dönen bir oduncu ile karşılaşır.)*

Oduncu - Selâmünaleyküm..

Duran - Selâm..

Oduncu - *(Durur. Yükünü indirir.)* Ateşin var mı?

Duran - *(Sigara ile kibrit uzatır.)* Yak..

Oduncu - Yaşayasın. Te benim yarım paket sigaram vardı yanımda. Çakmağım vardı. Bu sırtımdaki odunu yapıncaya kadar sigaram tükendi; çakmağımın kavı kalmadı..

Duran - Al bu paketi, içinde üç dört tane var. Kasabaya kadar seni idare eder.

Oduncu - Olur mu? Sana kalmadı..

Duran - Başka paketim var..

Oduncu - Hay Allah razı olsun. Allah çıkardı yoluma seni. Öyle canım sigara isterdi..

Duran - Hayvanın vardı senin, ne oldu?

Oduncu - Besleyemedim. Çıkardım elimden.. Odunculukta iş kalmadı..

Duran - Niye? Kışlar yine soğuk. Fırınlar yanıyor..

Oduncu - Şimdi hep kamyonlarla çekerler dağdan odunları. Fı-

rınların çoğu elektrikli.. Benimkisi bir alışkanlık be Duran'ım. Boş kaldım mı üç dört günde bir bu dağ yolunu tepmeden edemem. Eh hiç olmazsa evin odununu çıkarırım. Eh, hadi bakalım hayırlısıyla sen yoluna ben yoluma. Yardım et şu yükümü kaldırayım. *(Duran Oduncu'nun sırtındaki yükü kaldırarak kalkmasına yardım eder. Ayrılırlar. Oduncu ters yönden çıkar. Duran ilerler.)*

Duran - *(Köpeğine)* Tanıdın değil mi bunu da? Bu dağlarda benden eski bir o kaldı. Odun keserek yaşlandı, nerdeyse doldurdu ömrünü.. *(İlerler. Önünden bir çift keklik havalanır. Ateş eder. Köpeğine)* Hadi, topla.. *(İki jandarma eri çıkar karşısına.)*

I. Jandarma - Avcı, dur..

Duran - Duruyorum zaten.

I. Jandarma - Ruhsatın var mı?

Duran - Olmalı! *(Üstünü aranır)* Yanımda değil..

I. Jandarma - Silâh taşıyamazsın...

Duran - Sen beni mi aramaya çıktın?

I. Jandarma - Değil ama...

Duran - Otuz yıllık avcıyım. Beni bu yörede herkes tanır..

I. Jandarma - Herkes tanır belki ama biz değişiriz. Ruhsatsız dolaşmaman gerekir..

Duran - Haklısın..

II. Jandarma - Avcı benim yabancım değil..

I. Jandarma - Madem haklısın dedin, bu seferlik ruhsatını sormayalım.

II. Jandarma - Üç gündür kaçak bir çifti arıyoruz. Karşılaştın mı?

I. Jandarma - Kızın babası hatırlı. Başçavuş bulmadan gözüme görünmeyin diyor..

Duran - Daha iki saat önce yola çıktım. Dediğiniz gibi bir kız oğlanla karşılaşmadım..

I. Jandarma - Karşılaşanlar da söylemiyor zaten.

Duran - Allah yardımcınız olsun.

II. Jandarma - Eyvallah.

Duran - Eyvallah. *(İlerler. Köpeğine)* Yaz oğlum, dağ yolunda candarmaları da gördük. Önümüzü kestiler.. *(İlerler. Daha yukarılarda bir düzlükte saçı sakalına karışmış genç bir adam yolunu keser.)*

Kaçak - Dur!

Duran - Sen de mi dur diyorsun?

Kaçak - Dur, kollarını kaldır.

Duran - Niye? Soyacak mısın beni?

Kaçak - Görüyorsun silâhlıyım.

Duran - Ben de.

Kaçak - Söz dinle. Silâhım elimde.

Duran - Dene istersen.

Kaçak - Sana düşman değilim. Kötülük etmek istemem.

Duran - Öyleyse yolumdan çekil.

Kaçak - Nereye gidiyorsun?

Duran - Görmüyor musun?

Kaçak - Yolda candarma, asker falan gördün mü?

Duran - Seni aramıyorlar, merak etme.

Kaçak - Sorduğuma karşılık ver?

Duran - Kaçak bir çifti arıyorlar. Yarım saat geride iki candarma gördüm.

Kaçak - Belki de öyle söylemişlerdir sana.

Duran - Hadi bakalım ahbaplık yeter..

Kaçak - Üç aydır dağdayım.

Duran - Kimsenin haberi yok anlaşılan! Suçun ne?

Kaçak - Senin aklın kesmez. Siyasal! Gazete var mı yanında?

Duran - Yok.

Kaçak - Pilli radyo?

Duran - Dinlemem.

Kaçak - Beni gördüğünü kimseye söyleme.

Duran - Seni unuttum bile.. *(Ayrılırlar. Duran ilerler. Köpeğine)* Bu da böyle biri işte.. Yeni İsa'lardan, Küçük İsa. Hepimizi kurtarmak peşinde.. Gazete ile, pilli radyo ile öğreneceği ne?.. *(İlerler. Daha ilerdeki bir düzlükte durur)* Kim var orada? *(Bir delikanlı çıkar.)*

Delikanlı - Ateş etme! *(Kız çıkar.)*

Duran - Siz mi? Tavşan sandım ilkin.

Delikanlı - Korkmuştuk. Görünmek istemedik.

Duran - Bir saat kadar geride candarmalar sizi arıyordu..

Delikanlı - Haberimiz var!

Kız - Buradan geçtiler. Mersinlerin arasında gizlendik.

Duran - Hep dağlarda mı kalacaksınız böyle?

Delikanlı - Daha üç gün oldu.

Kız - Babam istemiyordu. Belki yumuşar diye uzatıyoruz.

Delikanlı - Seviyoruz birbirimizi. Babalarımız belki anlaşır diye daha üç beş gün dağda kalalım diyoruz..

Duran - Küçüksünüz de. *(Kıza)* Kaç yaşındasın?

Kız - Onbeş.

Duran - *(Oğlana)* Sen?

Delikanlı - Onyedi.

Duran - Daha önünde askerliğin var.

Delikanlı - Ne yapalım, dayanamadık..

Kız - Kaçmasak beni başkasına vereceklerdi..

Duran - Ne iş yapacaksın evlenince?

Delikanlı - Bağımız tarlamız var. Babamın yanında çalışacağız ikimiz de.

Duran - En az on çocuğunuz olur. Erken başladığınıza göre.

Erkek - *(Sırıtır)* Orası Allah'tan gayrı.

Kız - Çocuksuz olur mu?

Duran - Hadi bakalım, candarmalara görünmeyin. *(İlerler. Köpeğine)* Kız onbeş yaşında. Neler de bilmiyor? Deli gibi de âşık.. Hep aldanırız böyle yaş konusunda. Yetişkin kızları çocuk sanırız, olgun erkekleri de yaşlı.

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

ORMANDA UYKU

(Duran, bir ağacın altında, kolları arasında çiftesi, uzanmış uyur. Yanında köpeği de uzanmış uyumaktadır. Tavşan, Tilki, Sincap, Çiğdem, Katır dans ederek girerler.)

Tavşan - Uyuyor!

Tilki - Ne biliyorsun? Çok sokulma..

Çiğdem - Ben istesem uyuyup uyumadığını anlarım..

Sincap - Nasıl?

Çiğdem - Şöyle! Biraz uzanırım, kokumu duyarsa uyanıktır. Hemen uzatır elini..

Katır - Niye?

Çiğdem - Sen anlamazsın.

Katır - Daha söylemedin ki anlayayım!

Sincap - Çünkü ne görse kendisinin olsun ister. Koparır..

Çiğdem - Âşık. Sevgilisi var.

Tilki - *(Dans ederek yaklaşır)* Siz biraz uzak durun ne olur ne olmaz.. *(Dans eder)* Uyuyor.. *(Ötekiler de sevinçli. Dans ederler)* Köpeği de uyuyor.. *(Katır aksırır.)*

Tilki - Sus! Sersem!

Sincap - İlle uyandıracak!

Tavşan - Ne olacak katır işte. Kendinden başka kimseyi düşündüğü yok.

Çiğdem - Adı üstünde katır..

Sincap - Ben bildim bileli hep nezlelidir.

Tilki - Dünyaya nezleli gelmiş..

Sincap - Nezleli gidecek.. *(Dans ederler.)*

Katır - Kabahat benim mi? Ben mi katır olmak istedim?

Ötekiler - *(Dans ederek)*

Sümüklü katır
Ne anlar hatır
Gevşek mi gevşek
Ne at ne eşek
Anası attır
Babası eşek...

(Duran yattığı yerde hafif döner, mırıldanır.)

Tilki - Dikkâtli olun.

Çiğdem - Rüya görüyor..

Tavşan - Sevgilisini herhalde..

Tilki - Belki de geyiği.

Sincap - Böyle karşısında durup uyanmasını mı bekleyeceğiz?

Tavşan - Üstelik köpeği de uyuyor..

Katır - Ben tam göğsüne bir çifte atayım mı?

Çiğdem - Sen çekil! Allahını seversen. Kendi aklınla iş karıştırmaya kalkma..

Sincap - *(Katıra)* Kendini ne sanıyorsun?

Tilki - Öyle bir kokun var ki biraz yaklaşsan uyanıverir..

Katır - Zaten ne yapsam size yaranamam..

Tavşan - Ben diyorum ki çiftesini alalım..

Sincap - Sonra?

Katır - Kurda haber verelim, ya da sırtlana.

Tilki - Ne de güzel olur! Aptal! Hadi git haber ver..

Sincap - Sırtlan bir güzel yesin seni..

Çiğdem - Sen hiç sırtlanın yanından sağ döneni gördün mü nonoşum?

Tavşan - Ben sırtlana yem olmaktansa onun çiftesinden ölmeyi yeğlerim. Hiç değilse postum kurtulur.

Tilki - Doğrusu ben de..

Çiğdem - Hem çiftesini saklamak neye yarar? Ormanda yaşıyoruz. *(Katıra doğru)* Bazı katırlar çiğdem yerler. *(Tavşana)* Aç kalınca bazı tavşanlar bile..

Katır - Seni çok seviyorum..

Tavşan - İlk kez doğru bir söz söyledi. *(Çiğdeme)* Çiğdemciğim, seni ne kadar çok sevdiğimi bilirsin.

Çiğdem - Ben sevgiyi öyle anlamıyorum. O hiç değilse beni koparınca nişanlısına götürüyor. O kadar güzel kız ki.

Tavşan - Sevgi nedir hiç düşündün mü? Biraz vurmak biraz azaltmak değil mi sevdiğini?

Çiğdem - Hiç de değil! Sevgi karşılıksız da olabilir..

Sincap - Tadı ne?

Tavşan - Koparanlar hep sevdikleri için koparıyorlar seni..

Tilki - Ben de tavukları örneğin.

Tavşan - Ormanda yaşadığımızı unutmayalım. Ormanda ölüm olağan bir şey.

Tilki - Ağlamamak gerekir..

Sincap - Yalnız insanlar büyütür sorun yaparlar ölümü. Yaşamayı hak sayarlar da ölümü yadsırlar. Ölümü kabul etmeden yaşamanın olanağı var mı?

Tilki - Bayan tavşanın dediği gibi, orman ölüm üstüne kurulmuştur. Hepimiz sabahtan akşama ölerek öldürerek yaşıyoruz.

Katır - Ölerek mi yaşıyorsunuz?

Tilki - Allahım sen bu adamla bana sabır ver..

Tavşan - Nasıl da hemen yanlışını yakaladı!

Çiğdem - Aptal olanlar her şeyi hep böyle sözlüğe göre yorumlar!

Tavşan - Evet konumuza dönelim: İçimizde günahsız olan kim var?

Katır - Ben bayan tavşan. Ben kimseyi öldürmedim.

Tilki - Sayın katır, siz bu örnek vurdumduymazlığınızla, lütfen adaylığınızı koyun, kürsüye çıkıp orman halkına görünün çok alkış toplarsınız. *(Duran kımıldar, mırıldanır.)*

Çiğdem - Sevgilisini rüyada görüyor. *(Duran'ın gölgesine yattığı ağacın dalları arasında bir pencere açılır. Bir salıncakla Bahar sahneye iner. Dans ederek tilki, sincap, tavşan, katırı dolaşır. Parmağını dudaklarına götürerek her birine gürültü etmemelerini hatırlatır. Çiğdemin önüne gelir.)*

Bahar - Susss..

Çiğdem - Ne kadar güzelsiniz..

Bahar - Teşekkür ederim. Siz de..

Çiğdem - *(Duran'ı gösterir)* Sizi rüyada görüyor.

Bahar - Yanılıyorsunuz, o değil ben onu rüyamda görüyorum. *(Dans eder)*:

Ormanda yatmış uyurken
Duran'ı rüyada gördüm
Eğildim ağzından öptüm..
Ormanda yatmış uyurken
Rüyada gördüğü bendim
Ben Duran'ımı gördüm
Ormanda yatmış uyurken..

(Dans ederek yaklaşır. Eğilir. Duran'ı öper. Duran kımıldar. Hepsi sahneden kaçarlar. Duran uyanıp doğrulduğunda yanında köpeğinden başka kimse yoktur..)

Duran - *(Köpeğini okşar)* Kimseyi görmedin mi?

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

PAZARYERİ

(Kasabanın pazaryeri. Gelen geçen kasabalılar. Sahne aydınlandıktan az sonra, omuzlarında vurduğu bir geyikle avdan dönen Duran, sahneye girer. Ardına düşen iki çocuk önü ardı sıra seğirtirler. Pazaryerindekiler Duran'ın geçişini kayıtsızlıkla karşılarlar. Şöyle bir bakıp baş çevirirler, dükkânlarına girer, ya da yollarına giderler. Duran bir kasap dükkânı önünde durur. Ön ile arka bacaklarından

elleriyle kavradığı geyiği, eğilir, omuzlarından indirir, yere bırakır. Koluyla alnının terini siler.)

I. Çocuk - Kasaba haber verelim mi Duran Ağabey? *(Duran'ın olumlu bir işareti. Çocuklar kasap dükkânına dalar. Duran arka cebinden büyük bir mendil çıkarır. Göğsünün, ensesinin terini siler. Az ötede, bir bakkal, dükkânının önüne çıkar. Geçen bir kasabalı ile konuşur.)*

Bakkal - Ne vurmuş?

Kasabalı - Geyiğe benziyor.

Bakkal - Bana keçi gibi göründü.

Kasabalı - Geyik diye çalındı kulağıma. *(II. Kasabalı yanlarında durur.)*

II. Kasabalı - Geyiği vurmuş mu sonunda?..

Kasabalı - Galiba..

Bakkal - Otuz yıl ardında koştu.

Kasabalı - Otuz yıl ardında koştuğu geyik bu mu?

Duran - *(Çocuklara, coşkulu)* Bu yeni yeni görünmeye başlamıştı ormanda. Daha iki yaşında olmalı. Arada bir görürdüm. En son üç ay önce görmüştüm. o zaman aldattı beni. Bu sabah, daha gün doğarken karşıdan gördüm. Yayılıyordu tek başına. Sine sine yaklaştım. Bu kez kaçamadı..

Çırak - *(Dükkândan çıkar)* Ustam yok..

Duran - Nerede?

Çırak - Evde olmalı, daha gelmedi.

Duran - Çağır gelsin.. *(Çırak çıkar..)*

İlyas - *(Girer)* Ey gidi koca Duran! Yine şanınla şerefinle döndün..

Duran - Sağ ol... *(Öpüşürler)*

İlyas - Eh muradına erdin, geyiği vurdun sonunda.. Ben sana bir gün vuracaksın demez miydim?

Duran - Bu o dediğim geyik değil..

İlyas - Ne değişir? Geyik değil mi? Otuz yıldır bu kasabada senden başka geyik vurabilen kim?

Duran - Bunu da aklıma koymuştum. Altı ay önce gördüm ilkin. Önce şunu vurayım dedim içimden. Geyik değil mi rüzgârdan alıyor avcının kokusunu. Yanaşmak olası mı? Altı aydır uğraştırdı beni. Ama kurtulamadı elimden..

I. Çocuk - Duran Ağabey, geyik ne yer?

Duran - Ot..

I. Çocuk - Kurt gibi, çakal gibi ısırmaz yani?..

Duran - Isırmaz..

II. Çocuk - *(I. Çocuğa)* Demedim mi? *(III. Kasabalı yaklaşır)*

III. Kasabalı - Hayrola Duran Avcı, ne vurdun bugün?

Duran - Geyik.

III. Kasabalı - Geyik demek.. *(Ava yaklaşır)* Geyik mi bu? Karaca değil mi?

I. Çocuk - Geyik, görmüyor musun?

III. Kasabalı - Eh ne küçük, ne büyük. Hadi Allah hayırlı müşteri versin. *(Çıkar)*

Duran - Görüyor musun doğup büyüdüğümüz kasabada yabancı gibi kaldık. Kimsenin durup doğru dürüst bir hatır sorduğu yok.

İlyas - Eh, yaşlanıyoruz yavaş yavaş. Akranlarımız, dostlarımız azalıyor..

Duran - Serçe vuran çocukları el üstünde tutuyorlar. Ben geyik vuruyorum, pazaryerinin ortasında kalakalıyorum.

İlyas - Hep öyle. Geçen gün biri bir kemer sordu. Söyledim. Ooo dedi, pazarda bundan iyisinin çifti bu paraya. Bundan iyisi dediği kaba dikişli fabrika malı. Yeni yetişmenin biriydi. Her şey anlayanına...

II. Çocuk - Geyik kuzu gibi ot yer, korkulacak yanı yok.

I. Çocuk - Boynuzları var ya?

II. Çocuk - Tutar bükersin. Görsem, ben de geyik vururum.

İlyas - Kabahat bizde oldu. Zamanında bırakıp gidemedik burasını. Hep derdim sana. Sesin uzaktan gelsin! Doğduğun yeri bırak!..

Duran - Bir gün anlayacaklar kim olduğumu. Av etinin yüzünü bile göremeyecekler. Kaç para, ben yetişemeyeceğim o günlere.

İlyas - Doğrusunu istersen onlar şimdi de bilir senin kim olduğunu. Ama hep iğne gibi battın bir yerlerine. Üstünlüğünle rahatlarını kaçırdın. Yenilgilerini göstermemek için uzak duruyorlar senden. *(Kasap yaklaşır)*

Kasap - Hoş geldin. Neyin var? Geyik öyle mi?

Duran - Görüyorsun.

Kasap - Aksiliğe bak, dükkân da et dolu. İşler ağır bugünlerde..

Duran - Ulan alıcı değil misiniz, nasıl da hepiniz birbirinize benzersiniz. *(Eğilir, geyiği bacaklarından kavrar)*

Kasap - Dur hele, hemen acele etme, bir görelim. *(Geyiği inceler)* Pek semiz değil..

Duran - Daha nasıl semiz olsun istiyorsun?

Kasap - Ne zaman vurdun?

Duran - Bu sabah. İki saat ya oldu ya olmadı. Kocadağdan buraya koşa koşa omuzlarımda getirdim..

Kasap - Çabuk getirmişsin. Ağırlaşmış biraz, ne de olsa yaz.

Duran - Uydurmaya başlama..

Kasap - Ne istiyorsun?

Duran - Geçen bayramda sattığın orta boy bir kurban parası ver, al..

Kasap - Orta boy dediğin?

Duran - Beş bin.

Kasap - Bayramda koçların alıcısı vardı. Bunu meraklısına satacağım..

Duran - Uzatma, çık beş bini.

Kasap - Dört bin olsun. Seni severim bilirsin.. *(Para hazırlar.)*

Duran - Ulan ne sen beni seversin ne ben seni. Bilmez miyim ben senin neyi sevdiğini.

Kasap - İnan işler durgun. Baksana ne gelen var ne giden..

Duran - Daha erken.

Kasap - Dört bin beşyüz olsun..

Duran - Ağlama! Beş dedim beş. Uzat o elinde kalan beşyüzlüğü de.

Kasap - Anlatamıyorum ki derdimi.. *(Duran, kasabın elinden beşyüzlüğü alır.)*

Duran - Lâzım olmasa elimi sürmem senin parana. Ağlayıp sızlamadığın gün yok.. Hadi, hayrını gör. *(İlyas'a)* Gidelim. *(Çıkarlarken)* Bunlarla uğraştıkça tadı mı kalıyor bu işin.

(Karanlık)

YEDİNCİ TABLO

KOKUSUZ ÇİÇEKLER

(Duran'ın evinde arabalık. Duran bir sandığın üstüne oturup sırtını duvara vermiştir. Bahar'ın penceresi açılır. Duran ayağa kalkar.)

Bahar - Evdesin değil mi?

Duran - Evdeyim.

Bahar - Şimdi geliyorum.

Duran - Bekliyorum.

Bahar - *(Elindeki gülü atar)* Tut ben gelinceye kadar kokla.. *(Pencereden çekilir. Duran elinde gül kapıya doğru gider. Kapıyı açar.)*

Bahar - *(Sevinçli)* Geyik vurmuşsun. Öyle sevindim. Yaşa.. *(Duran'ı yanağından öper, kaçar.)*

Duran - Nereden biliyorsun?

Bahar - Sokak penceresinden geçişini gördüm. Az kaldı anneme falan aldırmayıp arkandan atılacaktım. Öyle yakışıklıydın..

Duran - *(Bahar'ı kollarına alır)*. Uğur getirdin bana..

Bahar - Mendilimi kaybetmedin değil mi? İçime doğmuştu. Mutlaka sevinçli bir haber alacağımı biliyordum senden. Erkenden pencerenin başına oturdum.. İçime doğan şeylerde hiç yanılmam! Geyiği vuracağım derdin, vurdun işte..

Duran - Vurduğum o geyik değil. Bu acemi..

Bahar - Ya o?

Duran - Geyiklerin başı..

Bahar - Onu da vuracaksın..

Duran - Zor!

Bahar - Vuracaksın..

Duran - Ne biliyorsun?

Bahar - Çünkü istiyorum! Vurmanı istiyorum! Madem istiyorum, vuracaksın! Hani benim çiçeğim? Unuttun mu yoksa?

Duran - Ya unutmuşsam?

Bahar - O zaman görünme gözüme. Beni yok bil.. *(Duran, suya koyduğu çiğdemleri, civanperçemlerini verir)* Güvenmesem sorar mıydım?

Duran - Nereye koyacağımı bilemedim kopardım koparalı..

Bahar - *(Çiçekleri koklar)* Pek kokuları yok. Ne de tatlı renkleri var. Teşekkür ederim. Benim gibi, gençlikleri var sadece. Hoş, kokuları olacak kadar eskimemişler, yaşamamışlar.

Duran - Sen daha önce yaşamış kadar sevmesini sevinmesini biliyorsun..

Bahar - Övgü mü bu?

Duran - Hayranlığımdan geldiğine göre...

Bahar - Kimbilir kimlere hayran oldun daha önce?

Duran - Unuttum.

Bahar - İnanmam.

Duran - Yalnız seni sevdim ben. Yalnız senin sevginin özlemiyle yaşadım..

Bahar - İlkgençliğinde, ben yaşlarda bir sevdiğin olmuştur herhalde? *(Duran susar)* Olmadı mı?

Duran - Oldu.

Bahar - Anlatsana.

Duran - Niye merak ediyorsun bu kadar anlamıyorum?..

Bahar - Öğrenmek istiyorum, hadi anlat.

Duran - Çok eski bir hikâye..

Bahar - Unutmuş olamazsın. *(Duran susar)* Adı neydi?

Duran - Güldü.

Bahar - Güzel isim. Ne oldu?

Duran - Evlendi. Değişik bir yanı yok hikâyenin. O yaşta kızlar sevdikleriyle evlenemezler.

Bahar - Bütün kızlar değil..

Duran - Belki de..

Bahar - Biliyor muydu senin kendisini sevdiğini?

Duran - Herhalde. Birbirimizi görmeden duramazdık.

Bahar - Yine de başkasıyla evlendiğine göre, tam sevememiş seni! Ya da sen onu sevememişsin kendine bağlayacak gibi..

Duran - Bu kadar katı konuşma..

Bahar - Doğruyu söylüyorum. Niye konuşmayayım? Sen doğruları duymak istemediğin için mi?

Duran - Hata bendeydi..

Bahar - Ben de yalnız ondaydı demedim ki..

Duran - Biliyorum..

Bahar - Kimbilir, belki de onun yerine koyarak seviyorsun beni?..

Duran - Hiç benzemiyorsunuz..

Bahar - Her halde! Kimseye benzemek, kimsenin yerine konulmak istemem.

Duran - Bunu diyen kim?

Bahar - Demesen de anlaşılıyor..

Duran - Yanılıyorsun..

Bahar - Hayır! Sezgilerim sağlıklıdır..

Duran - Yanılıyorsun! Varım yoğum sensin. Tek sevgi umudum, mutluluk umudum sensin.

Bahar - Neredeyse itiraf edeceksin dediklerimi.. Bunun için mi seviyorsun beni? Tek umudun olduğum için mi?

Duran - Sevdiğim, sevebileceğim tek kadınsın..

Bahar - *(Konuyu değiştirir)* Peki, neydi hatan?

Duran - Kırk gündür avdaydım nişanlandığı zaman..

Bahar - Bunun için mi?

Duran - Beni kendisine bağlayamayacağını düşünmüş olmalı.

Bahar - Saçma! Avcı olduğunu bilmiyor muydu senin? Kırk gün de, biraz daha uzun da avda kalabilirdin..

Duran - Doğru mu söylüyorsun!

Bahar - Niye şaşırdın?

Duran - Bulunmaz kızsın! Bulunmaz sevgilisin..

Bahar - Öyle büyütülecek bir yanı yok dediğimin. Sadece kimi sevdiğini bilen bir kızım. Siz yanlış seçmişsiniz birbirinizi ya da oturup kim olduğunuzu açık açık konuşmamışsınız. Bir avcıyı seven, bekler. Avcı önce avcıdır, sonra âşık..

Duran - Hep bu sözü duymak isterdim seveceğim kadının ağzından.

Bahar - Çocuk gibisin.

Duran - Çok, pek çok seviyorum seni..

Bahar - Ben de..

Duran - Sevgilim, bir tanem..

Bahar - Böyle konuşursan burada kalırım, eve dönmem..

Duran - Kalma diyen kim!

Bahar - Kal da demedin şimdiye kadar..

Duran - Pişman olmayacak mısın?

Bahar - Niye? Seven benim seni!

Duran - Çok küçüksün benden..

Bahar - Ne çıkar? Akranlarım, senden gençler, erkek gibi görünmüyor ki bana. Bakışları, yüzleri bomboş, çarşaf gibi. Konuşmaları toyluklarla dolu. Gördüğüm bütün erkekler içinde karısı olmak isteyeceğim tek erkeksin...

Duran - Ah, yirmi yaş, hiç değilse on yaş daha genç olmak isterdim. On yaş daha genç olmak için neler vermezdim şimdi?

Bahar - Bu söylediklerine hiç gerek yok. Sevebilecek yaştasın..

Duran - Sana doyamadan öleceğim.

Bahar - Saçma! Kimin erken öleceği belli mi? Belki de ben senden önce ölürüm. Anneme evlenmek istediğimizi söyleyeceğim bugün..

Duran - Vermezse?

Bahar - Annemi dinleyecek yaşta değilim..

(Karanlık)

SEKİZİNCİ TABLO

KOCA GEYİK

(Dağda bir düzlük. Sahne aydınlandığında boştur. Koca geyik görünür. Sahneye girer. Hızla birkaç adım ilerler. Sonra yürüyüşü ağırlaşır, sahnenin ortasında durur, bakınır, havaya kulak verir, yerleri koklar, yine ilerler.. Az sonra Duran görünür...)

Duran - Gördüm seni! Bu kez kaçamazsın elimden.. *(Geyiğin çıktığı yönden çıkar. Işıklar sahnenin gerilerinde bir iki kez bir geyiği, bir Duran'ı gösterir. Geyik en son gerilerde bir kayanın üstünde durur. Başka bir kayanın üstünde Duran görünür. Her iki kayanın altı uçurumdur. Duran çiftesini doğrultur, ateş eder. Vurulan geyiğin sesi duyulur. Duran'ın ucunda durduğu kaya yarılır, Duran aşağılara yuvarlanır. Az sonra uçurumun dibinde, acılar içinde doğrulur. Sırtını bir kayaya dayar. Köpeği gelir, yanında durur.)* Vurdum! Ağır yaraladım.. *(Acılar içinde)* Kötüyüm.. *(Eliyle ağzını yoklar)* Kan! *(Mendilini çıkarır, kanı siler)* Kurtulamam.. Kaldım, kayalarda kaldım.. Bu iş bitti. *(Güçlükle gülümser, köpeğini okşar)* Ama vurdum! Dediğimi yaptım sonunda. Omuzuna saplandı kurşunum. Elimle koymuş gibi biliyorum. Çok yaşayamaz ardımdan.. *(Sahnenin birbirinden uzak köşelerinde Bahar, İlyas Yarkın, Fatma Sarıca'nın yüzlerini aydınlatır ışıklar. Üçü de kımıltısızdırlar)* Baharım!

Bahar - Ben Güldü'yüm..

Duran - Gördün değil mi? Vurdum?

Bahar - Vuracaksın demiştim! Sezgilerimde yanılmam..

Duran - Hep uğur getirdin bana. Sevgili Baharım.

Bahar - Güldü!

Duran - Bütün ömrümce tek kadın sevdim ben. Sevdiğim tek kadındı. Hep o kadına bağlı kaldım. Onu aradım. O sen oldun sonunda. Çok geç geldin, çok geç buldum seni.. Nişanlım kaldın, telsiz duvaksız..

Bahar - Ben mutluyum.

Duran - Bir kez daha söyle! Sevdin değil mi beni? Bir kez daha! Sevdin değil mi?

Bahar - Hâlâ inanamadın mı?

Duran - Hâlâ seviyor musun?

Bahar - Çok! Ömrüm oldukça da seveceğim..

Duran - Bağışla beni!

Bahar - Neden? Bağışlanacak bir şey yapmadın ki! Mutlu ettin beni. Senin gibi yürekli bir avcı bir daha zor gelir bu dağlara.

İlyas - Doğru söylüyor. Kendine sadık yaşadın. Kendine ihanet etmedin.

Duran - Sen de gördün değil mi geyiği vurduğumu?.

İlyas -.Gördüm. Omuzundan vurdun..

Duran - Bu koca geyikti..

İlyas - Hep gördük.

Duran - Öyleyse anlat başkalarına..

İlyas - Anlatacağım. Başkaları çocuklarına anlatacak. Her dinleyen görmüş gibi olacak seni..

Duran - Hep bugüne erişmek için yaşadım..

İlyas - Biliyorum..

Duran - İnsanın kanında var bu. Kayalardan kayalara uçan geyiklere erişmek. Dünyaları buyruğuna almak. Bütün açlıklar insanın kanında var..

İlyas - Yalnız soylu olanların.. Kanındaki sese kulak verenlerin..

Duran - En güzele, en iyiye erişmek istedim..

Bahar - En sevgiliye..

Yankılar - En güzele, en iyiye, en sevgiliye!

İlyas - İçinden gelen sese uydun ürkmedin..

Yankılar - Ürkmedin!

Duran - Başka türlü yaşamak elimde değildi.

Bahar - Başka türlü olsaydın seni sevemezdim! Kalbimde kimsenin alamayacağı bir yere ulaştın...

Fatma - Mutluluk pek az kişinin eriştiği bir baş dönmesidir..

Duran - Anacığım, duyduğum senin sesin..

Fatma - Benim sesim..

Duran - Gördün değil mi sen de?

Fatma - Gördüm. Kayalardan kayalara uçan geyiklere eriştin. Rüzgâra eriştin.

Duran - Yüreğimin kapıları ardına kadar açıktı bütün yaşamımda..

Fatma - Öyleydin her zaman. Yoksulları horlamadın. Güçlülere boyun eğmedin, övünüyorum seninle..

Yankılar - Övünüyoruz seninle.

Duran - Eksik olma anacağım. Geliyorum. Sözümü tuttum. Hiç değilse yaraladım sonunda. Kurşunum göğsünde kaldı. Boşuna yaşamadım değil mi ana?

Fatma - Bir insanın yaşarken yapabileceği ne gelirse elinden, yaptın. Boşuna yaşamadın.

PERDE

Tuzla, Ağustos 1979

ŞAFAK KARAKOLU

(Güldürü, 3 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

I. Orospu: Otuzlarında bir hayat kadını.
Hürriyet Abla: Lokanta işleten eski bir hayat kadını.
Kerkenez: Otuzlarında. Kaçakçı.
II. Orospu: Otuzlarında.
Kahveci.
Yanbastı Bayram: Muhabbet tellâlı.
Eşcinsel: Genç.
Postacı.
Eldebir: 28 yaşında, tombalacı.
III. Orospu: 25 yaşlarında.
I. Polis.
II. Polis.
Aşçı.
Yaşlı Adam.
Tüccar.
Yankesici.
Yaşlı Kadın.
Genç Kız.
Turist Erkek.
Turist Kız.
Parası Çarpılan Kadın.
Sürücü.

Sarıyer Komiseri.
Partici.
Yaşlıca Kadın.
Bir Adam.
Genç Kadın.

(Olay günümüzde İstanbul'da geçer.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Beyoğlu'nda Tepebaşı'na çıkan ara sokaklardan birinde, ucuz, basık, içkili lokantalardan biri. Muşamba örtülü iki üç masa. Geride sokak kapısı ile sokağa bakan pencere. Perde açıldığı zaman masalardan birinde iki orospu, birinde sırtı seyirciye dönük bir erkek oturur. Erkek, çevresinde Kerkenez adıyla tanınır. Öyle ki gerçek adının ne olduğu unutulmuştur. Hürriyet Abla, Kerkenez'in yanında ayaktadır. Orospulardan daha geçkin olanı sokağa bakar. Öbürü gazete okur.)

I. Orospu - *(İç çeker.)* Ay bak!

H. Abla - Ne oldu yine?

I. Orospu - Ne olacak? Hava: Biraz da dön bize bak diyecektim.

H. Abla - Bakmıyor değil mi?

I. Orospu - Ne kadar baktığı ortada..

Kerkenez - Hep öyle. Hep Allah'ın başını başka yana çevirdiği zaman dünyaya gelmişiz. Aklına gelip de bir daha bizi görünceye kadar.

I. Orospu - *(İç çeker.)* Geçer gideriz..

H. Abla - Tövbe ulan, tövbe de. Günaha girme kız sen de tövbe de..

Kerkenez - Bütün günahım bu olsun..

H. Abla - Ne yapalım yani böyle olduk diye? Ölelim mi? Kaldırıp kendimizi denize mi atalım?

I. Orospu - Allah korusun..

H. Abla - Çok şükür elimiz kolumuz tutuyor ya, sen ona bak. Bu dünyaya hiç gelmemektense gelmek, bizim gibi de olsa iyidir yine.

Kerkenez - Acaba?

H. Abla - Acabası ne? Ulan sen bu dünyanın tadını az mı çıkardın? Ciğercinin kedisi gibi yıllardır bu sokakta nasiplenip duruyorsun, nankörlük etmesene.

Kerkenez - Dünyada bana gelene kadar ne nasiplenenler var..

H. Abla - Sen hele onları bir yana bırak da senden kötü olanları gör. Sakatları gör, körleri, topalları, eli ayağı tutmayanları gör. Canavar gibi adamsın! Bey takımından olaydın da şimdi pis pis söyletme beni, kamışın kalkmasaydı daha mı iyi olurdu yani.. Yaratan bilir işini, öyle bir ayarlamış ki, her kulunu bir yerden güldürmüş. Kimine akıl vermiş kimine para, kimine de sana verdiğini, sağlam kazık gibi kamış.. *(Orospuyu gösterir.)* Beğenmiyorsan sor buna da söylesin, sana imrenecek neler var neler..

I. Orospu - *(Güler.)* Piyasaya sürebilse, kiralasa, milyoner olur vallahi, milyoner.. *(Güler.)* Allah nazardan korusun..

Kerkenez - Bırakın dalga geçmeyi..

H. Abla - Benim gibi meyhaneci, senin gibi kaçakçı, bu kız gibi orospu da lâzım oğlum bu dünyaya. Lâzım olmasak aç kalırdık. Karnımız doyduğuna göre demek ki lâzımız.. Bu dünyada lüzumlu olanın öbür dünyada yüzü ak çıkar.. *(Kahveci girer. Orospuların masasına birer bardak çay bırakır.)*

I. Orospu - Hayrola?

Kahveci - Bayram Ağbey gönderdi.. *(Kapı önünde sırtı dönük duran bir adamı gösterir. İkinci orospu gözlerini gazeteden ayırır. Çayını önüne çeker.)*

H. Abla - Kız ne soruyorsun? Çay göndermişler iç işte..

Kerkenez - Kendi de içiyor. Sizsiz boğazından geçmedi anlaşılan. Ne anasının gözüdür o hergele!

H. Abla - Ne anasının gözü olacak? Hepimiz gibi..

Kahveci - Abla çay taze..

H. Abla - *(Kerkenez'e.)* İçecek misin? Yoksa kahve mi?

Kerkenez - Varsa kahve olsun..

H. Abla - Var, dün aldılar radyoyu dinlemedin mi? *(Kahveciye.)* Bir orta şekerli, bir de bana, bildiğin gibi.. *(II. Orospuya.)* Kız sen deminden beri ne okuyorsun? Neredeyse gazetenin içine düşeceksin?

II. Orospu - *(İç çeker.)* Cihangirli Sevda'yı vurmuşlardı ya onu okuyorum!

H. Abla - Resmi var mı? Göster bakayım?

II. Orospu - Var. İki tane.

H. Abla - Göstersene. *(Bakar.)* Bu değil mi o vuran hergele?

II. Orospu - O.

H. Abla - İt! Ne bok yemeye kıymış kıza? Ne diyor? *(Gazeteye bakarak)* Ne de iyi kızdı. Gençti de..

I. Orospu - Ben çok acıdım. *(İç çeker.)* Eh, kurtuldu sayılır!

II. Orospu - Kıskanmış.

I. Orospu - Dostu değil miydi?

II. Orospu - Dostuydu. İki yıldır.

H. Abla - Ne de dostuymuş ya! Lânet olsun onun dostluğu!

I. Orospu - Sevda bu ayol! Kıskandığına göre demek seviyormuş. Oğlana da acıdım şimdi.

H. Abla - Kıskanan pezevenk hiç bu yola iter mi sevdiği kadını? Para kavgasıdır yine.

Kerkenez - Saralıydı.

II. Orospu - Oğlan mı?

H. Abla - Başka kim olacak?

II. Orospu - Tanır mısın?

Kerkenez - Biraz. Buralarda göründüydü bir iki kez. Senin de tanıman gerekir... *(Üç kadın gazetedeki fotoğrafa bakarlar.)*

II. Orospu - Çıkaramadım..

H. Abla - Ben çıkaramadıktan sonra.

Kerkenez - Saralıydı. Nöbeti tutardı, düşer düşer kalırdı durup dururken.

I. Orospu - Vah vah!

II. Orospu - Yakışıklı çocuk..

H. Abla - Kız hiç mi yakışıklı görmedin? *(Kapının önünde duran Bayram, kapıdan eğilir, II. Orospuyu işaret eder.)* Hadi bakalım, inşallah yakışıklıdır!

II. Orospu - Daha neler! Abla gazetemi bitiremedim dönüşte okurum, kimseye kaptırma!. *(Kalkar.)*

I. Orospu - Çayın da duruyor?

II. Orospu - Sen iç istersen!

H. Abla - Başka işim mi yok benim? Kaptırmamak istiyorsan gazeteni al da git! *(II. Orospu, kapıya doğru yürürken, gazetesini katlar çantasına koyar çıkar. Hürriyet Abla, yandan çıkar. Elinde yerleri sildiği yer bezi takılı uzun saplı aygıtla döner.)* Her içeri giren bir kilo çamurla giriyor. İşin yoksa bütün gün arkalarından ayaklarının çamurunu temizle!

Kerkenez - Abla sen de fazla titizsin.

I. Orospu - Huy bu ayol, elinde mi? Hem üstelik de haklı!

H. Abla - Titiz mi? Neyim titiz benim? Burası ahır mı? Allah kahretsin ne belediyesi belediye, ne insanları insan. Kapının önünde paspas da var. Bir saat temizlemeyeyim de sen buraların halini gör!

I. Orospu - Hemen dışarısı gibi olur. Vallahi ben ister yağmur yağsın ister yağmasın ayaklarımı silmeden içeri adım atmam. Ayağım varmaz.

H. Abla - Bilirim. *(Kahveci kapıdan dalar.)* Sil de gir ulan ayaklarını. Sabahtan akşama senin papuçlarının çamuru ile mi uğraşacağım. Burası ahır değil, içkili lokanta!..

Kahveci - Kusura bakma ablacığım, kahven soğumasın diye, aceleden..

H. Abla - Bu dediğim son. Bir daha böyle dalarsan yerleri sana sildiririm, ona göre!

Kahveci - Emret abla, sırtımda taşırım seni. Sırat köprüsünden uçurur geçiririm evvel Allah!

H. Abla - Sen kendini geçir de beni sonra düşün! *(Kahveci, kahveleri bırakır; çay fincanlarını alırken.)*

Kahveci - Bitirmeyecek misin?

I. Orospu - İçim kazındı. Sabah sabah iki çay çekilmiyor. Daha yemek yemedim. Al götür. *(Kahveci bardakları alır çıkar. Bir eşcinsel oğlan ayaklarını siler, kırıta kırıta girer.)*

H. Abla - Kimi aradın?

Oğlan - Afedersiniz ablacığım..

H. Abla - Kırıtma da söyle?

Oğlan - *(Bakınır.)* Burada yok galiba?

H. Abla - Kimi aradığını söylemedin ki?

Oğlan - Ayy, yoksa şaşırdım mı? Yanlış mı geldim?

Kerkenez - Burada olanlar ortada!

Oğlan - O da bunun gibi bir lokantaydı. Bu sokaklardan birinde. Sokaktan merdivenle iniliyordu..

H. Abla - Sen hele bitişik sokağa bir bak!

Kerkenez - Riyo Oteli'nin altındaki lokantaya.

Oğlan - Ah evet hatırladım, siz otelin adını söyleyince...

H. Abla - Orası aradığın gibi bir yer!

Oğlan - Çok afedersiniz! Hoşçakalın...

H. Abla - Bir şey değil, yemeğe beklerim!..

Oğlan - Bu çok hoş! İnşallah... *(El sallayarak çıkar.)*

H. Abla - Bir sen eksiktin..

I. Orospu - Sayıları çoğaldı maşallah!

Kerkenez - Çoğalmasınlar mı? Gazinolar, TV, basın hep onlara çalışıyor. Dört bir yan ağbilerinin fotoğrafları ile dolu...

I. Orospu - Kadın gibi kolyeler, yüzükler takıyorlar ayol!

H. Abla - İmrenen çıkıyor elbet yeni yetmeler arasında... *(Kerkenez cigara yakar. Onlara da tutar. Kadınlar alırlar.)*

Kerkenez - Abla günahım ne kadar?

H. Abla - Bugünlük sildim.

Kerkenez - Yapma, utandırma beni?

H. Abla - Almanya'ya gidiyorum demedin mi? Dönüşte ödersin...

Kerkenez - Dönüş kısmet olursa elbet seni unutmam abla ama...

H. Abla - Dönmezsen varsın benim de bir yemek param batsın. Çok mu? Cenazene çelenk gönderecek halim yok ya!

I. Orospu - *(Tahtaya vurur.)* Allah korusun!

Kerkenez - *(Kalkar.)* Öyleyse eyvallah! Almanya'dan emrin?

H. Abla - Güle güle git, güle güle gel. Geçen yıl olduğu gibi belsoğukluğu kapma!

Kerkenez - O nasılsa oldu. Bir karton cigaran var, onu geç, yani ekstradan bir şey istersen söyle demek istemiştim!..

H. Abla - Sen hele dön gel bakalım, neler getireceksin bir görelim, içinden seçmesi kolay...

Kerkenez - *(I. Orospuya)* Güzelim, unutma bizi. Sen de hoşçakal. *(Kapıya doğru ilerler.)*

H. Abla - Yavaş, önüne bak, başını vurma!

Kerkenez - *(Kapıda geriye döner.)* Affi dazen.

H. Abla - Afiliyse afili pazense pazen, hadi güle güle.. *(Masayı toplar. Postacı görünür.)*

Postacı - Posta.

H. Abla - *(I. Orospuya.)* Alıversene... *(I. Orospu kalkar.)* Kızım kımılda biraz. Postacıyı bekletme!.. *(I. Orospu mektubu alır. H. Abla'ya getirir.)* Kimeymiş?

I. Orospu - Ben el yazısını pek sökemem..

H. Abla - Ben de pek sökemem ya bakalım bir. *(Okur.)* Hürriyet Abla eliyle. Tepebaşı, Semahat Yanık... Kız bu sana. Bir de kendi mektubunu almak için kıçını yerinden kımıldatmak istemiyorsun!

I. Orospu - *(Heyecanlanır.)* Bana mı?

H. Abla - Görmüyor musun? Semahat Yanık diyor. Kız bu senin doğru adın mı yoksa?

I. Orospu - Öyle adres verdim. *(Heyecanlı.)* Anamdandır. Bir zahmet okur muydun?

H. Abla - Okumasına okurum ya, istersen az bekle. Eldebir kapının önünde. İstersen çağırıp okutalım!

I. Orospu - İstemez. Herkes sırrımı bilmesin. Neyse ben sonra okuturum. *(İçlenir.)* Garip anacığım!..

H. Abla - Kız ne oldun? Neredeyse gözlerin yaşaracak?..

I. Orospu - En son geçen ay para gönderdiydim. Bu ay daha gönderemedim...

H. Abla - Haklısın! Sen bana bakma. Ben böyle gözlerim yaşaracak gibi oldu mu, takılırım. İşi şakaya vururum. İstersen otur şöyle bir kenara, ağla...

I. Orospu - Ağlayamam kolay kolay. Yıllar var ağlamadım. Böyle kasılır kalırım...

H. Abla - *(Göğüs geçirir.)* Ben de!. Namussuz dünya, böyle etti bizi, gözlerimizin pınarını kuruttu!

I. Orospu - Hiç söylemedim sana. Kimseye de söylemedim. Bir hayırsızın ardından bu yola düştüm. Nikâhlamadı beni. Kucağımda altı aylık çocuğumla bıraktı gitti. *(İç çeker.)* Sonra da böyle olduk işte. Ben de anlayamadım nasıl oldu?..

H. Abla - Hangimiz anladık ki! Çocuğun nerede şimdi?

I. Orospu - Anamın yanında. Beni başka kocaya kaçtı biliyor.

H. Abla - Çocuğun babası?

I. Orospu - O ilk günden kayıp! Bir daha yüzünü görmedim.

H. Abla - Çocuk oğlan mı kız mı?

I. Orospu - Oğlan.

H. Abla - İyi ki kız değil!

I. Orospu - Orasını Allah bilir.

H. Abla - Aslını ararsan ikisi de ayrı dert. Kaç yıl oldu piyasadasın?

I. Orospu - Oniki.

H. Abla - Bizim meslekte insan birden geçiverir. Hafif geçmeye başladın. Bir koca bul da evlen bari...

I. Orospu - Öyle birini bulsam..

H. Abla - Bulursun. Şöyle sağına soluna o niyetle bak.

I. Orospu - *(İç çeker.)* Eh, kimbilir!

H. Abla - Herkesin korkusu yalnızlık!..

I. Orospu - Öyle!

H. Abla - Senin de. *(Kararsız.)* Benim de!..

I. Orospu - Sen hiç öyle görünmezsin!

H. Abla - *(İç çeker.)* Ama öyleyim! Gizlerim. Vurdumduymazlığa vururum işi!

I. Orospu - Neden?

H. Abla - Kimbilir? Kendime yediremediğimden! Kendimi acındırmayı sevmem.

I. Orospu - Kusura bakma. Birdenbire mektubu görünce... Zaten aklım o mektuptaydı...

H. Abla - Alınma. Senin için söylemedim. Dertleşiyoruz...

I. Orospu - *(Ne diyeceğini bilemez.)* Hani, öyle... Nasıl diyeyim?..

H. Abla - Hiçbir şey deme! *(İç çeker.)* Yalnızlık!. Dertlerin derdi!.. Akşam burayı kapadıktan sonra eve gitmiyor muyum.. Allah kahretsin! Ev boş, Soluk alan yok. Bütün duvarlar soğuk. Öyle kedi köpek beslemekle olmuyor. Bana göre değil!. Onun için hep konuk götürürüm eve. Gelen giden olsun severim.

I. Orospu - Hiç değilse senin rahat bir evin var...

I. Orospu - Aklını kullansan senin de kendine göre bir evin olurdu.

I. Orospu - Nasıl?

H. Abla - Sen, sana gelen erkeklerin daha çok ne aradıklarını sanıyorsun? Gelmeleri yalnız abazanlıklarından mı? Aradıkları hep o sıcak soluk. Bilmen gerekir. Bir iki tatlı söz et, elini sevecenlikle saçlarından geçir, gör nasıl çocuklaştıklarını! Sen öyle sana muhtaç yalnız birini seç kendine...

I. Orospu - Ne bileyim, biz de herkesten daha kötü insan değiliz ya... Anama yarın ne varsa göndereyim bari.

H. Abla - Hâlâ bütün paranı o serseriye kaptırıyor musun?

I. Orospu - Alıyor! Ne yapayım?

H. Abla - Verme!

I. Orospu - Döver beni, bıçaklar!..

H. Abla - O mu?

I. Orospu - Hep yüzüme bir jilet atar diye korkuyorum!

H. Abla - Zor. Göt ister o iş!

I. Orospu - Koruyor da beni...

H. Abla - Koca alık. Kız bayağı alıkmışsın sen. Seni mi koruyor? Malını koruyor o! Bulmuş bir alık yoluyor!

I. Orospu - Cihangirli Sevda'yı nasıl vurdu dostu? Demin Aysel okumadı mı?

H. Abla - Hep böyle aranırsınız. Alıştırır, başınıza çıkarırsınız, zorla kabadayı edersiniz eteklerinize sürünenleri. Hele bir de korktuğunu belli ettin mi daha da horozlanırlar. Dene bakalım, şöyle bir höt de, çantanı kafasına indir, bir ha siktir çek, gör bakalım ne oluyor! Kuyruğunu bacakları arasına kıstırdı mı çeker gider. Ben bu sokaklarda tükettim gençliğimi. Bu sokaklara serdim çiğnedim. Aklımı başıma alıp da şu lokantayı açacak parayı bir kenara koymasaydım, başımı sokacak bir ev almasaydım Allah bilir ne olurdum şimdi...

I. Orospu - Sen de evlenmemişsin?

H. Abla - Allah korusun!

I. Orospu - Neden?

H. Abla - Saygım kalmadı hiçbir erkeğe.

I. Orospu - Ama hep sayarlar dinlerler seni?

H. Abla - Sıkıysa dinlemesinler! Benim için ha bu masa ha bu sandalye ha da buraya giren çıkan erkekler! Zaten böyle davranmasaydım çoktan sırtım yere gelirdi. Benim saygı duyduğum cinsten bir erkek de beni bulup alacak değil elbet! Eh, kısmetse artık, dünyaya öbür gelişte... *(Güler. II. Orospu girer, sobaya yaklaşır.)*

II. Orospu - *(Üşümüş.)* Buuu!..

H. Abla - Üşüdün mü?

II. Orospu - Dışarda pis bir soğuk var.

I. Orospu - Hava rutubetli.

H. Abla - Soba bedava. Isının işte...

I. Orospu - *(II. Orospu'ya.)* Çabuk döndün?

II. Orospu - Oğlan gençti. *(Koynundan çıkardığı parayı H. Abla'ya uzatır.)* Abla, al şunu, sakla.

H. Abla - *(I. Orospuya.)* Bak, Aysel biliyor hesabını. Her gidişte elinde kalanı arttırır.

I. Orospu - Ben beceremedim... *(Tombalacı Eldebir girer. Bir elinde üç paket Amerikan sigarası, bir elinde fiş torbası.)*

II. Orospu - Ne haber Eldebir?

Eldebir - Haberden yana elde sıfır. Ayazdan millet başını çevirmeden geçip gidiyor...

H. Abla - Sen de doğru dürüst bir iş tut!

Eldebir - Hani nerde o iş?

H. Abla - Gel yanımda çalış. Garsonluk et, mutfağa yardım et!

Eldebir - Dediğin bana göre değil.

H. Abla - Sana göre olan ne? Serseriyim desene şuna?..

Eldebir - O elde bir. *(Kadınlar gülüşürler. II. Orospuya torbayı sallar.)* Var mısın?

II. Orospu - Aklım ermez!

Eldebir - Bulursan üç paket de senin. Bulmazsan, anlarsın ya!..

II. Orospu - Ağır ol bakalım. O kadar ucuz mu?

Eldebir - Bunca yıllık hukukumuz var!

II. Orospu - Boşuna asılma, seninle olmaz. Kaynım sayılırsın... *(Bir sigara yakar. Bir sigara da Eldebir'e uzatır.)* Al..

Eldebir - Eyvallah! Ne yapayım çok hoşuma gidiyorsun! Ben dururken şu oğlanın neresine kesilirsin anlamam ki? Üstelik beni de kaynın yaptın... Vallahi Allah inandırsın, istersen nikâhlarım seni..

II. Orospu - Sonra?. *(Düdük sesleri, lokantada panik başlar.)*

Eldebir - Ulan gene mi?

Yanbastı - *(Girer.)* Ekip geliyor... *(III. Orospu telâşla kendini içeri atar.)*

III. Orospu - Topluyorlar!

II. Orospu - Abla n'olur idare et!

H. Abla - Lâfa bak! Ne zaman idare etmedik ki! *(Mutfak kapısına doğru kızları iteler.)* Hadi, basın bakalım, mutfağa! Arka kapıdan kırın gidin... *(I. ve II. Orospular önden kaçarlar. Arkada kalan I-II. Orospu'ya.)* Kız orospu nerelerdeydin? Başın sıkışınca mı hatırladın Hürriyet Ablanı?

III. Orospu - Anlatırım abla!.. *(Kızın sırtını okşar.)*

H. Abla - *(Güler.)* Anlatırsın elbet, hadi şimdi kır bakalım... *(I-II. Orospu ilk ikisinin ardından kaybolur. Eldebir, sigara paketlerini fiş torbasına koyar. Torbayı eline geçen bir kâğıda sarıp çöp sepetine atar. Bir masaya oturur. Yanbastı da başka bir masaya oturur.)*

Eldebir - Abla bir çorba.

Yanbastı - Bana da. *(H. Abla aşçının içerden sürdüğü iki tabak çorbayı alır, oturanlara doğru ilerler. I. ve II. Polisler girerler.)*

H. Abla - Buyurun...

I. Polis - Neredeler?

H. Abla - Kimi aradınız?

II. Polis - Şakayı bırak, karın doyurmaya gelmedik!

I. Polis - *(Yanbastı'ya.)* Nerede ulan seninkiler?

Yanbastı - Ağabey ayıp ediyorsun!

I. POLİS- Yok canım!

Yanbastı - Ben çoktan ıslahı nefs ettim bey ağabey!..

II. Polis - Hacca da gittim de bari!..

I. Polis - Islahı nefs ettinse burada işin ne?

Yanbastı - Alışkanlık. Kokusunu almadan edemiyoruz. Ablanın bir çorbasını içeyim dedim... *(Eğilir, I. Polis'in kulağına bir şeyler söyler.)*

I. Polis - Ulan günaha sokma beni bas git!

Yanbastı - Estağfurullah bey ağabey..

II. Polis - Hadi vakit kaybettirmeyin bize.. *(H. Abla'ya.)* Az şöyle kapıdan çekil bakalım...

H. Abla - Ne o? Sen beni kanun bilmez mi sandın? İstersen bırakmam ama, hadi gene incelik bende kalsın. Ne de olsa yabancı değilsiniz, buyurun arayın... *(II. Polis az önce kadınların çıktığı kapıdan mutfağa geçer.)*

I. Polis - Ulan nereye toz oldu bunlar? Az önce aşağıdan gelirken kadınlardan birinin buraya girdiğini gördük?..

H. Abla - Bitişiğimize olmasın?

I. Polis - Hayır buraya?..

H. Abla - Öyleyse bulun da alıp gidin.. *(II. Polis döner.)*

II. Polis - Mutfağın arka sokağa kapısı var. Oradan çekmiş gitmiş olacaklar..

H. Abla - O kapı ne zamandır sürgülü!

I. Polis - Doğru yapmıyorsun..

H. Abla - Doğru yapmıyorsam günahı bana, benim boynuma...

I. Polis - Bir daha sefere bilirim ben ne yapacağımı!

H. Abla - İyi vallaha, yapın yapacağınızı biz de aç kalalım bari...

I. Polis - Ne yapalım, bize verilen emir böyle?

II. Polis - Biz görevimizi yapıyoruz..

H. Abla - İyi işte, size verilen emri yerine getirdiniz, görevinizi yaptınız. Kimseyi bulamadınız. Şimdi konuksunuz. Hoşgeldiniz, safa geldiniz. Buyurun oturun şöyle. *(Polisleri eliyle hafifçe iterek bir masaya doğru götürür.)* Oturun sıcak bir çorbamı için...

I. Polis - Eksik olma ama abla...

II. Polis - Pek vaktimiz yok...

H. Abla - Aldırmayın! Kırmayın hatırımı, şöyle beş on dakika... *(Polisleri oturtur. Döner iki küçük kadehle konyak şişesini alır. Polislerin masasına gelir.)* Önce şöyle küçük birer kadeh konyak...

I. Polis - Yapma, olmaz!

II. Polis - Görev saati.

H. Abla - Yabancı yok burada. *(Kendi de bir kadeh doldurur.)* Oğullarım benim! Tatlı oğullarım. Hadi şerefe... *(Kadeh tokuşturur.)* Isınırsınız. Tosunlarım!..

I. Polis - İşten attıracaksın bizi!

H. Abla - Kimbilir belki de sizin için iyi olur!.. *(İçerler.)* Birer yudum daha!..

I. Polis - Abla ölümü öp yapma!..

II. Polis - Günaha sokma bizi!.

H. Abla - Günahı benim boynuma.. Pırlanta gibi çocuklarsınız! Kar kış demeden, geç demeden, gece demeden, koşturup duruyorsunuz. Aldığınız para da para olsa canım yanmaz. Kırk yılın başı şöyle bir oturup soluk alın... *(Kadehleri yeniler.)* Doğru dürüst sormadım afedersiniz. Yoksa rakı mı isterdiniz?

I. Polis - Rakıyı karıştırma şimdi...

II. Polis - Bu saatte konyak daha iyi.

H. Abla - Cigara? *(Cigara tutar. Eldebir kalkar polislerin, Hürriyet Abla'nın cigarasını yakar. Eldebir'e.)* Hadi bakalım, yerine... *(Polislere.)* Polislik hep can yakmak demek mi yani? Ah ben polis olacaktım ki...

I. Polis - *(Güler.)* Ne yapardın?

H. Abla - Acımak lâzım bu millete, acımak...

I. Polis - Önüne gelene acıyacak olursak!..

H. Abla - Ne olurmuş?

II. Polis - Herkes birbirinin başına çıkar!

H. Abla - Lâf. Kim öğretti size bunları!

I. Polis - Yasalar böyle!

H. Abla - Kul yasaları onlar. Tanrı yasaları değil!..

I. Polis - Ama ne yapalım ki yasa!..

H. Abla - Acımak gönlü zengin olanların harcıdır! Acımak lâzım! Önce kendimize sonra kendimiz gibi olan herkese...

II. Polis - Abla sen derin konuşuyorsun!..

I. Polis - Seninkisi felsefe.

H. Abla - Felsefe mi? Ne demekmiş o? Bak şu boynumun üstün-

deki kafa, şu göğsümün sol yanında tık tık vuran şey de kalp. Senin felsefe dediğin şeyi yapan bunlar. Kitaplar devirmekle olmuyor bu iş!.. *(Kalkar bir tabak soyulmuş meyve getirir masaya.)*

I. Polis - Abla zahmet etme!

II. Polis - İkramın yeter...

H. Abla - Coştum. Bırakmam ikinizi de. Konuşacağız. Ya siz haklı çıkarsınız ya ben..

I. Polis - Çok hoşsun ama..

II. Polis - Bizi böyle oturmuş içer görürlerse..

H. Abla - Konuşacağız..

I. Polis - İyi işte sen haklısın..

H. Abla - Daha söyleyeceklerimi söylemedim.. Birer kadeh daha.. *(Kadehleri yeniler.)* Hadi şerefe.. *(Kadehleri yudumlarlar.)* Ahlâk; ne ahlâkı o ardında koştuğunuz? Çıkmışsınız bir sürek avına birtakım talihsizleri koşturup duruyorsunuz? Nesi varmış o kovaladıklarınızın? Bu dünyada hırsızlığın, uğursuzluğun, yoksulluğun nedeni onlar mı? Onlar belki de bu yoksulluğun sonucu. Kovalayıp durmanızla orospuluk önleniyor mu? Aksine artıyor. Hem de çeşidiyle.. Tezgâhtar bir kızın aylığı 4000 lira, vitrinlerde bir çift çizme 5000. Bu yüzden körpecik kızlar biliyorlar kime yanaşacaklarını. Doyur bakalım karınlarını, ayaklarını sıcak tut.. Para ile kendini satacak kadın kalır mı dünyada?..

I. Polis - *(Hafif sarhoş.)* Kalmaması gerekir..

II. Polis - Herhalde kalmaz..

H. Abla - Kalmaz ya.. Bilmez miyim ben sizi!

I. Polis - *(Kalkar.)* Bize müsaade.

II. Polis - *(Kalkar.)* Teşekkürler..

H. Abla - İkiniz de altın gibi çocuklarsınız. Helâl süt emmişsiniz!. Oturun, daha bir şey yemediniz.. *(Oturtur ikisini de.)*

I. Polis - İyi ama bu saatte..

II. Polis - Daha saat dört. Akşama bir saat var.

H. Abla - İyi işte. Bir saat daha otursunuz akşam olur. *(Kadeh kaldırır.)* Şerefe..

I. Polis - İyi ama, burada..

H. Abla - Nesi varmış buranın? Stokçu muyum? Karaborsacı mı? Lokantamda yağ mı sakladım, yoksa kaçak demir çimento mu? *(Kadehleri yeniler)*

I. Polis - Ne münasebet abla, sen öyle şey yapar mısın?

H. Abla - Öyleyse?

II. Polis - Haklısın abla, sen haklısın..

H. Abla - O kovaladığınız kızların çoğu bir çift çizmenin, bir çift ayakkabının kurbanı, ya da üç beş gün doya doya yedikleri yemeklerin. Çoğu o karaborsacıların, stokçuların suyunu sıkıp sıkıp buralara attıkları limon kabukları onlar.. Onlar da zavallı, onlara gelenler de.. Gelenler ne yapsın? Sosyeteden değiller. Şunun bunun karısını kızını ayartmıyorlar. O öksüz kaldıkları şeye, sıcaklığa ancak bu sokakta değiyor elleri...

I. Polis - Doğru..

II. Polis - *(İç çeker)* Ah ah..

H. Abla - Söyleyin bakalım, erkeksiniz, ilk gözünüzü açtığınız kadınlar kimdi?.. Ne zararını gördünüz o kadınların? *(Polisler içerler. I. polis konyak şişesini alır)*

I. Polis - Abla müsaaden var mı?

H. Abla - Elbette.. Afiyet olsun..

II. Polis - *(Kadehini uzatır)* Doldur..

H. Abla - Eldebir oğlum..

Eldebir - Buyur abla..

H. Abla - *(Çöp sepetinden Eldebir'in paketini alır. Eldebir'e verir)* Çık kapının önüne. Kapıyı çek. Konuklarım var. Saat altıya kadar servis yok. Geleni içeri alma..

I. Polis - Abla şerefe...

H. Abla - Şerefinize... Ne yemek istersiniz söyleyin. Lokanta sizin..

II. Polis - Hele otur sen yemek falan istemez şimdi..

I. Polis - Muhabbetin yeter..

(Müzik. Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan bir ay sonra. Yine bir ikindi üstü. Hürriyet Abla'nın lokantası..)

H. Abla - *(İç çeker)* Off off.

Kerkenez - En iyisi Sürmene..

H. Abla - Ne demekmiş o?

Yanbastı - Yani demem o ki Of'a değil Sürmene'ye çek..

H. Abla - Gıdıkla da güleyim. Hıyar!

Yanbastı - Sıkma canını bu kadar be abla..

H. Abla - Ne sıkması lan, patlıyorum;

Yanbastı - Sebep?

H. Abla - Hiç. Hiç işte! *(Elini masaya vurarak)* Hiç, hiç, hiç.

Yanbastı - Yani elimizden bir şey gelirse..

H. Abla - Burnuna halka tak, kalk oyna..

Yanbastı - Emret!

Eldebir - Hadi, yallah! *(Parmaklarıyla masanın üstünde darbuka çalmaya başlar)* Kalk, göster, yeni gelinler nasıl kızarır.. *(Yanbastı kalkar oynar)*

Yanbastı - Hani ya Abla, gülmüyorsun?

H. Abla - Keyfim yok.

Yanbastı - *(Oturur)* Bu da olmadı demek.. Yani?..

Kerkenez - *(Keser)* Hiç diyor lan anlasana!

H. Abla - Hiçten iyi sebep mi olur? Bıktım! Hiçlikten bıktım! Bozuk disk gibi her gün olduğun yerde dön Allah dön. Şurayı devredecek birini bulsam..

Yanbastı - Biz ne olacağız?

H. Abla - Tasam mı?

Yanbastı - Böyle deme, kırılıyorum en ince yerimden..

H. Abla - Parça parça ol!

Eldebir - Hassas oğlandır..

Yanbastı - Canım ablam, sen garibanların meleğisin. Bizi yuvadan atan atmış, sen de kanat germezsen ne olur halimiz?

Eldebir - Duman.

H. Abla - Benden melek mi olurmuş lan? Benim nerem melek? İnsanım ben. Etten kemikten günahlarıyla sevaplarıyla. Herkes gibi benim de mayam çamur..

Aşçı - *(Ayakta)* Ocağı yakayım mı?

H. Abla - Daha erken. *(Saatine bakar)* Yarım saat daha bekle.. *(Dışardan, kaldırımda dolaşan, III. Orospu görünür.)*

Kerkenez - *(Eldebir'e)* İki gündür ortalarda yoktun?

Eldebir - Keşfe çıktım..

Kerkenez - Ne yana?

Yanbastı - Ne dümen çeviriyorsun yine?

Eldebir - Ne dümeni oğlum, biz de zor günleri darboğazları aşmaya çalışıyoruz kendimize göre. Yeni pazarlar arıyoruz senin anlayacağın..

H. Abla - Şunlara bak! İçlerinde sicili doğru tek kişi yok. Otur aralarında da şenlen.. *(Aşçı gülümser.)*

Yanbastı - Bizden has adam nerede ablacığım? Ne yapar yapar seni şenlendiririz evvel Allah! Kerkenez, nasıl demiş ulan şair? Hani hep söylersin? Yere düşmekle cevher?...

Kerkenez - Sakıt olmaz kadrü kıymetten..

Yanbastı - Değerini yitirmez yani. Nasıl, doğru kalmış mı aklımda?

Kerkenez - Kalmış.

Yanbastı - *(Ablaya)* Biz o biçimiz işte..

H. Abla - Buraya giren çıkan her biriniz ayrı cevher Maşallah! Başta ben. Kaçakçı, kumarbaz, üçkâğıtçı, pezevenk, orospu, yankesici, karmanyolacı, ne kaldı geriye?

Eldebir - Gerisi, kaldır ceza kanunu rafa koy.

Kerkenez - Neymiş o? Ne kanunuymuş?

H. Abla - Hiç yakınlığın olmadı mı?

Yanbastı - *(Alaylı)* Hiiiç!

Eldebir - Topu topu beş sabıkası var..

Kerkenez - Eskidendi o. Bu zamanda kaldı mı öyle bir kanun?..

Eldebir - Artık gümrük kanunu ile iş görüyor..

Yanbastı - Ne de olsa gümrükçülere dayadı sırtını..

Kerkenez - Yalnız ben mi?

Eldebir - Oğlum beni dinle. Ceza Kanununu horlama. Savcıları kızdırma.. *(II. Orospu elinde naylon bir torba ile girer)*

II. Orospu - Merhaba..

H. Abla - Merhaba. Hoş geldin..

Yanbastı - *(Kalkar. Yarım ağızla)* Hoş geldin.. *(II. Orospuya doğru ilerler)*

H. Abla - Ulan, bir dakika rahat bırak kızı.

Yanbastı - Arayanı var.

H. Abla - Arayan bir iki dakika daha beklesin.. *(Yanbastı II. Orospu'nun kulağına bir şeyler söyler)*

II. Orospu - Olur.. Geliyorum.. *(Yanbastı çıkar)*

H. Abla - Nerelerdeydin?

II. Orospu - Çarşıyı dolaştım..

H. Abla - Ne aldın?

II. Orospu - Hiç, bir kazak..

H. Abla - Göster bakayım.. *(II. Orospu, naylon torbadan kırmızı bir kazak çıkarır.)*

H. Abla - Tut bakayım üstüne.. *(II. Orospu kazağı göğsü üstüne tutar)*

II. Orospu - Nasıl? İyi durdu mu?

H. Abla - Güle güle giy.. *(Takılır)* Daha cırlak bir renk bulamadın mı?

II. Orospu - Çok mu cırlak?

H. Abla - Şaka dedim kız. Hanımefendilik taslayacak değilsin ya..

Eldebir - Çiçeksin çiçek.. İyice açtı seni..

II. Orospu - Teşekkür ederim.. *(Yanbastı, kapıdan işaret eder)* Hoşça kalın.. *(Acele ile kapıya ilerler)*

H. Abla - Allah kuvvet versin.. *(Kalanlara)* Öbürü hasta. Otuz dokuz ateşi var. Bu sabah odasına çıktım, çorba götürdüm..

Eldebir - Nesi var?

H. Abla - Grip belki de..

Kerkenez - Sevap etmişsin..

H. Abla - Her neyse. Boş ver.. *(Eldebir'e)* Anlat bakalım şu senin yeni mahalleleri?

Eldebir - İyi ki sordun! Ben de onu anlatacaktım..

H. Abla - Hadi anlat.. *(III. Orospu, içeri girer. Kapıya en yakın masaya oturur. İçerdekilerle ilgilenmez. Bakışları sokaktadır.)*

Eldebir - Cennet ablam, cennet! Tam bize göre..

H. Abla - Nasıl yer?

Eldebir - Yani şimdi başın dinç gönlün genç yaşamak mı senin niyetin?

H. Abla - Yoruldum artık. Ellisine geldim..

Kerkenez - Daha dur bakalım..

Eldebir - Sen de yoruldum dersen..

H. Abla - Hadi palavrayı bırak. Anlat da içim açılsın..

Eldebir - Tam aradığın gibi yer..

H. Abla - Neresi bu?

Eldebir - Şafak mahallesi..

H. Abla - *(Çıkaramaz)* Şafak mahallesi mi? *(Kerkenez'e)* Bilemedim?

Kerkenez - Ben de. Hiç duymadım.

Aşçı - Bana da yabancı geldi..

Kerkenez - Şafak kıraathanesi var ya..

Aşçı - Bakkaliyesi de var..

Eldebir - Ona bakarsan basımevi de var lokantası da..

Kerkenez - Neyse sen mahallesine gel..

H. Abla - Anlayalım nasıl yermiş?..

Eldebir - Duyamazsınız zaten.

Kerkenez - Niye?

Eldebir - Çünkü adını ben koydum..

H. Abla - Şunu önceden açık açık söylesene lan..

Kerkenez - Deminden beri coğrafyası karıştı kafamın..

Eldebir - Kızoğlankız bir mahalle. Daha adı bile yok. Ben koydum adını. Nasıl güzel değil mi? Şafak mahallesi..

H. Abla - Anlarız şimdi..

Kerkenez - Uzatma..

Eldebir - Geçenlerde, geçenlerde dediğim iki üç gün önce, ne yapayım ne edeyim diye sıkılıyorum, sağa vurdum sola vurdum olmadı, bir dümen uyduramadım. Şöyle bindim bir otobüse, kadere bıraktım kendimi. Biletçi nereye dedi. Otobüsün gittiği yere dedim. Boğaz sırtlarına doğru gittik gittik. Şu İstanbul ne büyüdü. Tanıyabilirsen tanı. Ana yoldan ayrıldın mı başka bir dünya. Boğaz sırtlarında bir kasabaya girdik. Neresinden baksan kasaba. Evleri kasaba, dükkânları kasaba, insanları İstanbullu değil, kasabalı. Bizim Bursa'nın ilçeleri gibi bir yer. İndim dolaştım. Ne burası dedim, mahalle dediler. Ne mahallesi be dedim içimden. Neredeyse Adapazarı kadar yer olmuş. Dolan dolan ucu bucağı yok. Görünümü dersen, şahane. Aşağıda Boğaz, Karadeniz'e kadar görünüyor. Havasına doyum olmuyor. İnsanları kuzu. Ses çıkarma ulan Eldebir dedim, sondajı derinleştir. Sağa baktım sola baktım, arandım. Kaymakamlığı sordum, yok. Bucak Müdürü yok. Belediye hak getire. Sokaklarda polis candarma hak getire. Tek üniforma yok. En az beş bin ev. Beş bini de gecekondu. Ev başına beşer kişi koysan hesap et.

Kerkenez - Çarşı pazar?

Eldebir - Hızlı. Kahve, fırın, kasap, bakkal, sütçü, yoğurtçu durmadan işliyor.. Lokanta pek göremedim. Bir iki gezici köfteci, bir de aşçı gördüm. Sokaklarda itiş kakış yok. Halk kendi kendine gül gibi geçinip gidiyor. Ulan bir de bu memlekette anarşi var derler. Bırak halkı kendi kendine, görgüsü bilgisi her ne ise yürütüyor işini..

H. Abla - Sonra?

Eldebir - Ne gibi?

H. Abla - Görüştüğün kimseler oldu mu?

Eldebir - Enayi miyim? Ne olur ne olmaz, plânlarımı tam geliştirmeden ne diye tanıtayım kendimi..

H. Abla - Aferin..

Eldebir - Araştırmayı derinleştirdim biraz daha. Postane nerede dedim. Yok dediler. Birden zihnim aydınlandı. Ulan Eldebir dedim, tam sana göre yer. Aç şurada bir postane, yurtiçi beş, yurttışı on, günde iki üç bin mektup, bir ayda vur milyonu toz ol.

Kerkenez - Ulan ne anasının gözüsün sen. İşin gücün dümen.

H. Abla - Dümen ama hep lak lak! Aklı yalnız çeneye işliyor. Leylek gibi takırdıyor sadece. Konuşuyor konuşuyor, yine konuşuyor. Sustu mu, gerisi sıfır. *(Eldebir'e)* Sonra?.. Netice?.. Niye bağladın işi?..

Eldebir - Tam çıkamadım işin içinden..

H. Abla - Niye?

Eldebir - Sermaye işi. Yer kiralamak, pul basmak ister. Hem daha başka güçlükleri de var.

Kerkenez - Ne gibi?

Eldebir - Gelen mektuplar nasıl gelecek?

Kerkenez - Onu şimdi mi düşünüyorsun a enayi, dediğin kadar kolay olsa orda senden önce postane açan bulunurdu..

H. Abla - *(Kerkenez'e)* Sen dur. *(Eldebir'e)* Bütün sıkıntın bu mu?

Eldebir - Bu?

H. Abla - Demek bu kadar?

Eldebir - Yetmez mi?

H. Abla - *(Tükürür gibi)* Tu! Utan ulan utan! Boyundan bosundan atan. Vicdansız kerata..

Eldebir - Ne oldu abla? Çok mu büyük günah işledim?

H. Abla - Adam olmadığını bilirdim ama bu kadarını beklemezdim.

Eldebir - Şöyle herkesten iki üç mektup parası, kimi batırır Ablacığım.

H. Abla - Ya o mektupları yazanların umutları, beklemeleri? Her gün cevap geldi gelmedi meraklanmaları ne olacak? Hiç mi vicdanın sızlamadı lan?

Kerkenez - Bunda vicdan ne gezer abla? İğdiş etmişler. Kalp yerine işkembe vermiş Allah..

H. Abla - Ulan hastası olan var, nişanlısı olan var, sılada, askerde oğlu, kocada kızı, kocası olan var..

Kerkenez - Düşünmedin mi lan bunları? PTT açacağına köşebaşında dur şapkanı aç dilen, helâl..

Eldebir - Benimkisi sözün gelişi oğlum. Demem şu ki kızoğlankız bir iş alanı buldum size. Siz iyilikten anlamazsanız ben ne yapayım..

Kerkenez - Postaneyi geç, biz vicdanlı insanlarız. Her ne kötülük edersek önce kendimize.

Eldebir - Geçtim zaten. Bak, orası tam sana göre yer. Getir Almanya'dan, daya bir tır kaçak mal, öğleye kadar toz olsun.

Kerkenez - O konu düşünülür.

Eldebir - Abla aklım o mahallede kaldı. Sen lokantayı oraya taşısan..

H. Abla - Neden?

Eldebir - Yani demek istedim..

H. Abla - Lokanta işletecek olduktan sonra buranın suyu mu çıktı? *(Dalgınlaşır)*

Eldebir - Kahve açsan?

H. Abla - Dur kafamı karıştırma..

Eldebir - Bakıyorum bu iş seni sardı. Bir şeyler düşünüyorsun yani?

H. Abla - Kahveyi geç..

Eldebir - Geçtim. Hadi hayırlısı..

H. Abla - Şöyle, daha değişik bir iş..

Eldebir - Evvelallah sen istersen yaratırsın Ablacığım..

H. Abla - Kaymakam yok dedin değil mi?

Eldebir - Hiç uğramamış..

H. Abla - Bucak Müdürü?

Eldebir - Den den..

H. Abla - Belediye?

Eldebir - Onu da boş bırak..

H. Abla - Eminsin değil mi?

Eldebir - Seni karşımda gördüğüm gibi..

H. Abla - Sen acelecisindir.

Eldebir - Ayıp ettin. Böyle işlerde acele söker mi yani..

H. Abla - Sordun öğrendin mi?

Eldebir - Hassaten, incelikle..

H. Abla - *(Düşünceli)* Vergi Dairesi?

Eldebir - Vergi mi toplayacaksın?

H. Abla - Şimdilik bilgi..

Eldebir - Ne vergi dairesi! Ne askerlik şubesi! Dedim ya abla daha kızoğlankız diye. Yani istilaya uğramamış senin anlayacağın..

H. Abla - Banka?

Eldebir - Onu da arama. Hepsi hepsi üç aylık mahalle. Üç ay önce beş on dağınık ev vardı oralarda. Gerisi koyun otlatılırdı. Banka şubesi de açabilirsin yani..

H. Abla - O da yaş..

Kerkenez - Sen birini açayım de, bir hafta geçmez bitişiğinde başka bir banka şube açar.

H. Abla - Bir hafta geçmeden de bizim bankanın sahicisi gelir.. Parti tabelâları gördün mü?

Kerkenez - Ne o abla? Gözün milletvekilliğinde mi?

H. Abla - Politikaya atılacak olsam muhtarlık neyime yetmez..

Eldebir - *(Keser)* Yaşa abla, beni de yanına al. Muhtarlıkta milletvekilliğinden iyi kazanırsın..

H. Abla - Böyle uzun vadeli yatırımlar bize göre değil.. *(Eldebir'e)* İyi biliyorsun değil mi?

Eldebir - Bilmesem söyler miyim? Merak ettim sordum. Sok-

madık dediler. İkilik çıkmasın, geçimsizlik olmasın diye hiçbir partiyi sokmamışlar aralarına..

H. Abla -Bu çok iyi haber işte. *(Az düşünür. Eldebir'e)* Şu senin Şafak mahallesi güvenilir yer. *(Birden karar verir)* Oldu! Oraya yerleşiyoruz. Haftaya oradayız..

Eldebir - Yaşşa!

Kerkenèz - Nasıl?

H. Abla - Karakol açacağız..

Eldebir - *(Şaşkın)* Deme!

Kerkenez - Essah mı?

H. Abla - Ne sandınız? Anlı şanlı karakol..

Eldebir - Şafak Karakolu! *(Elini alnına vurur.)* Nasıl da aklıma gelmedi.. En kral iş!

Kerkenez - Şaka etme abla bizden polis olur mu? Hani ne de olsa kopuk takımıyız..

H. Abla - Ulan asıl bizden polis olur. Söylesene sen bana, nerede yetiştin?

Kerkenez - Hiç! Şurda burda, itile kakıla..

H. Abla - Hayatında en sık gittiğin yer neresi? *(Kerkenez susar)*

Eldebir - Karakol desene lan, ne susuyorsun?

H. Abla - Oğlum sen, ben, bu *(Eldebir'i gösterir)* karakoldan başka okul mu görüük? Ne öğrendikse hep karakolda öğrendik..

Eldebir - Yani abla, demem o ki hep karakol okulu yetiştirmesiyiz.. Doğrusu da bu. Ömrümüz karakolda, bazı bazı da cezaevinde geçti.

H. Abla - Üçkâğıtçılığın, karmanyolacılığın, karaborsanın yani nerede Ceza Kanunu'nun hav dediği, ısırdığı bir iş varsa tümünün sınavından geçmişiz. Söyle, kim kül yutturabilir bize? Kim madik atar? Bizden iyi polis mi olur?

Eldebir - Evvelallah bir bakışta ciğerini okuruz adamın.

Kerkenez - Bu da postane işi gibi görünüyor bana..

H. Abla - Ne benzerliği var?

Eldebir - Hiç! Tamamen benzersiz bilâkis..

H. Abla - Karakola gelen iş karakolda bitecek, bu bir. Öyle yukarıya duyurmayacağız. İkincisi, vicdanlarınız rahat etsin. Bize kim ne öderse günahının kefaretini ödeyecek..

Eldebir - Yâni helâlinden.. Bunca yıl hep ödediğimiz gibi.. Abla hadi sen vakit kaybetme. Bunun kafası işi anlayıncaya kadar yıl olur. Hemen atamaları yap.

H. Abla - Hanginiz daktilo kurcaladı?..

Eldebir - Ben. Askerde yazıcılık yaptım. Ne de olsa ilkokul dörtten ayrılmayım. *(Kerkenez'in olumsuz işareti)*

H. Abla - Öyleyse ben komiser. *(Eldebir'e)* Sen komiser yardımcısı, *(Kerkenez'e)* sen bekçi! Dünyanın ilk halk karakolunu kuracağız..

Eldebir - Yani devletin kolluk kuvvetlerine yardımcı olacağız desene abla.

H. Abla - Hep ödeyecek değiliz ya, biraz da verdiklerimizi geri alalım. *(Eldebir'e)* Yardımcı, al bakalım eline kâğıdı kalemi. Kalk kasadan al.. *(Eldebir, kasadan kâğıt kalem alır, döner oturur)* Yaz bakalım neler gerekliyse derleyelim toparlayalım..

Eldebir - Buyur.

H. Abla - Bir bayrak direği, bir bayrak. Bir.. Orası nereye bağlı lan? Sarıyer'e mi yoksa Beşiktaş'a mı?

Eldebir - İşte onu bilemeyeceğim abla..

H. Abla - Her neyse, Sarıyer'i Beşiktaş'ı boşver. Bir T.C. İstanbul Emniyet Amirliği, Şafak Karakolu tabelası. Kırmızı üstüne beyaz yazılacak. Dışarısı tamam, geç içeriye. Bir komiser masası, bir yardımcı masası, bir yazı makinesi, bir iki sandalye, tümü kırık dökük cinsten olmalı, eski püskü ne bulursanız uydurun. Karakolların durumu ortada..

Eldebir - Sen o işi bize bırak abla. Biz karakola ne yakışacağını biliriz.

Kerkenez - Telefon?

H. Abla - İster. Ama bağlatması güç. Eski bir telefon uydurun. Kulplu. Masanın üstünde dursun. Yaz, üç cop, bir kamçı, kazma, kürek, yangın kovası, üç dört kelepçe..

Kerkenez - Tabanca?

H. Abla - Evet, tabanca..

Kerkenez - Çok da pahalı..

H. Abla - Zarar yok, oyuncak cinsinden olsun. Görünüşü kurtarsın yeter.. Nasıl olsa kimseye ateş falan edecek değiliz. İşi oraya götürdük mü..

Eldebir - *(Keser)* İşin boku çıkar.

H. Abla - Şimdi ağzınızdan kimseye tek kelime kaçırmak yok.

Kerkenez - Ayıp ettin abla..

H. Abla - Haftaya Almanya'ya diye yok olacağız, herkes Almanya'da bilecek bizi..

Kerkenez - Bize bir de kurbağa ister..

H. Abla - Kurbağa mı? O da nesi?

Kerkenez - Yeşil cip yani..

H. Abla - Ulan bu lokantayı sattıracaksın bana..

Eldebir - Ama karakolun önüne yakışır abla! İtibarımız artar..

Kerkenez - Emret; şöyle boş gördüğümüz yerden yürütelim abla..

H. Abla - Yeşil üstüne beyaz AA'lı iki plâka hazırlayın önceden..

Kerkenez - Oldu. Karakolun önünde duran cipin çalma olduğu kimin aklına gelir ki..

H. Abla - Keşke gelse. Nerede o günler. Memleketi o kadar uyanmış görsem asılmaya razıyım.. İpini kendim bulur getiririm..

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Şafak Karakolu. Kıyı semtlerindeki karakolların bakımsız, yoksul görünüşü içinde bir komiser odası. Hürriyet Abla, komiser giysileriyle, perde açıldığı sırada sahnede yalnızdır.)

H. Abla - *(Komiser masasının önünde, elleri arkasında bağlı bir aşağı bir yukarı gider gelir. Düşünceli görünür. Arada bir, bir karara varmış gibi kollarının bağını çözer, ellerini oğuşturur, sonra buluşunu beğenmez yüz buruşturur, yüksek sesle söylenir.)* Olmadı. *(Yine ellerini arkada kavuşturur.. Odayı arşınlar. Bu kez aklına gelen yeni buluşu beğenir, kollarının bağını çözer, coşkuyla ellerini oğuşturur, yüksek sesle söylenir.)* İşte bu oldu. *(Yaklaşır. Masanın gerisindeki zile basar.)*

Eldebir - *(Polis kılığında girer.)* Buyur Abla?

H. Abla - Ne ablası len? Beni anan mı doğurdu?

Eldebir - Afedersiniz komiserim..

H. Abla - Karakolumda en küçük bir laubalilik istemem. Sen yardımcısın ben komiser. Ne ben senin ablanım, ne de sen benim kardeşim. Anlaşıldı mı?

Eldebir - Anlaşıldı efendim!

H. Abla - Aferin! Böyle adam ol! *(Kolunu kaldırır.)* Yoksa ben adamı fena çarparım! *(Göz kırpar.)* Nasıl?

Eldebir - Birinci sınıf başkomiser. *(Hazırola geçer.)* Emriniz *(Göz kırpar.)* Nasıl?

H. Abla - Ulan ben bile neredeyse sahici polis sanacağım seni. *(Kasılarak)* Bekçi nerelerde?

Eldebir - Mahalleyi dolanıyor..

H. Abla - *(Komiseri oynar.)* Gittiği yerden vaktinde dönmesini bilmez ki bu adam? Zaten doğru dürüst biri olsa buraya vermezlerdi.. *(Dışarda kapı sesi.)*

Eldebir - Geldi efendim..

H. Abla - Tamam. İti an değneği hazırla. Çağır gelsin.. *(Eldebir, kapıdan işaret eder, Kerkenez girer.)* Ne haber? Ver bakalım keşif raporunu..

Kerkenez - Haberler şahane..

H. Abla - Yani?

Kerkenez - İstanbul'un dört bir yanı nasılsa burası da öyle. Her türlü aynasızlık, orostopolluk gırla..

Eldebir - Hani ya? İki gündür burdayız, daha siftahımız yok; tek kişi başvurmadı..

Kerkenez - Abla, bana öyle geliyor ki bunlar her türlü kanunsuzluğa aşı olmuşlar..

H. Abla - Hele bir karakolun yolunu öğrensinler, görürsün sen o aşı olanların birbirlerini nasıl fitlediklerini.. Her neyse şimdi beni dinleyin..

Kerkenez - Buyur..

Eldebir - Emret Abla..

H. Abla - Karakolun işleri böyle oturup beklemekle açılmaz. İt kopuk takımını ben mi öğreteceğim size? Her gün dolaşacaksınız. İçkili birini gördünüz mü çevirin, yaka paça alın getirin. Bu memlekette suçsuz insan kim? Siz ne suç işlediğini bilmiyorsanız o kendi ne

halt karıştırdığını bilir. Gerisi benden. Ben bülbül gibi söyletirim ona suçunu. Kendi ağzıyla kendini ele verir.. Bu bir..

Eldebir - Anlaşıldı. İkincisi?

H. Abla - *(Kerkenez'e)* Cipin benzini var mı?

Kerkenez - Az bir şey..

H. Abla - Git, iki üç saat mahalleyi, çarşıyı dolaşmaya yetecek kadar tamamla. Dönünce beni gör. Birlikte denetime çıkacağız. Esnafı, kahveleri, ara sokakları. Şöyle bir görünelim..

Eldebir - Yaşa abla, hani şöyle kasabaya temsil vermeye gelen kumpanyalar gibi..

H. Abla - Aferin lan Eldebir. Hiç de göründüğün kadar aptal değilsin.. *(Kapı vurulur. H. Abla acele ile ötekileri, çabuk duvarın dibine dizer.)* Şöyle duvarın dibinde hazırola geçin.. *(Elleri arkasında odayı adımlar. Sesini yükseltir.)* Dediklerim anlaşıldı mı?

Kerkenez - Anlaşıldı komiserim.

Eldebir - *(Kerkenezle aynı anda)* Anlaşıldı komiserim. *(Kapı yine vurulur.)*

H. Abla - *(Sert.)* Gir! *(Yaşlı bir adam çekingenlikle kapıdan başını uzatır.)*

Yaşlı Adam - Afedersiniz..

H. Abla - Bir dakika dışarda bekleyin. Toplantımız var..

Yaşlı Adam - Başüstüne. *(Kapıyı çeker.)*

H. Abla - *(Sesini yükseltir.)* Dediklerime harfi harfine uyulmasını isterim. *(Kapıya yaklaşır.)* Bu mahalleye kanun getireceğiz. Devleti getireceğiz.. Anlaşıldı mı!

Kerkenez - Anlaşıldı efendim..

Eldebir - *(Kerkenez'le aynı anda)* Anlaşıldı efendim...

H. Abla - Buyurun, gidebilirsiniz..

Kerkenez - Sağolun.. *(Kapıya yönelir.)*

Eldebir - Sağolun.. *(Kapıya yönelir.)*

H. Abla - Dışarda bekleyen beyi içeri alın.. *(Masasına geçer.)*

Kerkenez - *(Kapıdan.)* Başüstüne. *(Dışarıya.)* Buyurun.. Komiser sizi bekliyor.. *(Yaşlı adam girer, eşikte durur.)*

Yaşlı Adam - Rahatsız ediyorum..

H. Abla - Buyurun, yaklaşın..

Yaşlı Adam - Kıymetli vakitlerinizi alacağım..

H. Abla - Ne münasebet: Burada halkın, sizlerin hizmetindeyiz. Vaktimiz sizlerindir. Bu kapı her saat, her dakika halka açıktır..

Yaşlı Adam - Allah uzun ömürler versin..

H. Abla - Dilekçeniz nerede?

Yaşlı Adam - Dilekçe yok efendim..

H. Abla - Şu halde ağızdan söyleyin, gecikmeyin..

Yaşlı Adam - Neyi?

H. Abla - Derdinizi? Şikâyetinizi?

Yaşlı Adam - Efendim ben sadece, sizi görevinizde başarılar dilemek için rahatsız ediyorum..

H. Abla - Şunu baştan söylesenize: *(Yer gösterir.)* Buyurun oturun..

Yaşlı Adam - Lütfediyorsunuz. *(Küçük kutuyu uzatır.)* Efendim bu da ağız tadı olsun diye küçük bir armağan.

H. Abla - *(Kutuyu alır. Elinde tartar.)* Ne gereği vardı..

Yaşlı Adam - Şekerpare. *(Oturur.)* Evde yaptırdım. Bizim hanım çok güzel yapar. Kim yese beğenir. Eski İstanbulludur. Efendim, İstanbul'a inemedim. Uygun bir şey alamadım. Malûm, bizim burası henüz pek geri, öyle iyi tatlıcılar yok..

H. Abla - Vallahi armağan kabul etmek bana ters gelir ama nedense birden hayır diyemedim, almış bulundum. Teşekkürler. *(Sigara sunar.)* Sigara?

Yaşlı Adam - Bıraktım efendim. Almayayım. Malûm yaş ilerledi..

H. Abla - *(Bir sigara yakar. İçine çeker üfler.)* Ne iyi. Bir de biz o günleri görebilsek. Ben günde üç paket. Sıkıntıdan. İş ağır.

Yaşlı Adam - Bilmez miyim? Efendim, ben ne zamandır mahallemizde bir karakol olsun yok diye üzülüyordum. Bu arada bir kez valiliğe, bir kez içişleri bakanlığına yazdım. Anlaşılan yararı olmuş. Bendeniz polis emeklisiyim..

H. Abla - *(Hafif şaşkın.)* Yaa? *(Toparlanır.)* Çok güzel! Çok memnun oldum.

Yaşlı Adam - Bendeniz oniki yıl önce emekliye ayrıldım. Allah bilir siz o zaman henüz mesleğe girmemiştiniz?

H. Abla - Ben, *(Biraz düşünür)* evet, ben mesleğe gireli tam onbir yıl oldu.. Çok erken emekliye ayrılmışsınız..

Yaşlı Adam - 1320'liyim. Yetmiş beşimi sürüyorum..

H. Abla - Maşallah..

Yaşlı Adam - Akranlarımın çoğunu toprağa verdik. Bendeniz onların anılarıyla..

H. Abla - Daha uzun süre yaşarsınız inşallah. Ne yazık çay kahve getirtemiyorum.

Yaşlı Adam - Bizim zamanımızda çayı kahveyi karakolda pişirirdik..

H. Abla - Biz de, geldiğim karakolda öyle yapardık ama henüz..

Yaşlı Adam - Biliyorum henüz yerleşmediniz..

H. Abla - Çoktandır burada mı oturuyorsunuz?

Yaşlı Adam - Mahallemiz henüz pek yeni. Bendeniz ilk sakinlerindenim..

H. Abla - Çok güzel.

Yaşlı Adam - Efendim, bir yıl önce havadardır diye, kısaca şunu da belirteyim, bende hafif nefes darlığı vardır, bir yıl önce bir pazar günü buraya yemeklerimizle bir gezintiye gelmiştik, o gün kendimi pek iyi hissettim, bakın göreceksiniz burası size de yarayacak, burada kendinizi çok rahatlamış, çok sağlıklı duyacaksınız..

H. Abla - *(Derin bir soluk alır.)* Duyuyorum bile..

Yaşlı Adam - Gördünüz mü? Neyse, uzatmayayım, kısacası, burası havadardır, havası bana iyi gelir diye bir ev yaptırmak istedim. Eksik olmasın damadım ile kızım da destek oldular. Yerleştik..

H. Abla - Afedersiniz..

Yaşlı Adam - Buyurun..

H. Abla - Söylemeyeyim daha iyi..

Yaşlı Adam - Niye?

H. Abla - Belki gücenirsiniz?

Yaşlı Adam - Ne diye?

H. Abla - *(Yerinden kalkar.)* Mahallenizin havası güzel ama..

Yaşlı Adam - Evet..

H. Abla - Bu kadarla kalsın. Vazgeçtim..

Yaşlı Adam - İnsanları mı yani?

H. Abla - Evet! Mademki söylettiniz..

Yaşlı Adam - İnsanları felâket. Buyurun siz söyleyin söyleyeceğinizi ardından da ben söyleyeceğim..

H. Abla - Pek sağlam insanlara benzemiyorlar..

Yaşlı Adam - Hay Allah sizden razı olsun. Daha ilk günden doğru teşhisi koymuşsunuz. Kırk yıl devlet güvenliği için özveri ile hizmet etmiş biri olarak gördüklerimin beni nasıl yaraladığını bir bilseniz..

H. Abla - Tahmin ederim..

Yaşlı Adam - İlgililer ne zaman uyanacak, devlet ne zaman toprakları üstünde neler olup bittiğini görecek diye aylardır içim içimi yiyor. Çok şükür, şanlı bayrağımızı burada ilk kez resmi bir yapının üstünde dalgalanır gördük.. Afedersiniz komiser hanım, bizim zamanımızda bayrak tatil saatlerinde, bir de tatil günlerinde çekilirdi. Şimdi o kanun değişti mi?

H. Abla - Değişmedi..

Yaşlı Adam - Buraya gelirken bayrağımızı direkte gördüm de..

H. Abla - Biz henüz tatilde sayılırız. Tam çalışmaya geçmedik. Ayrıca da mahallede görülsün bilinsin diye..

Yaşlı Adam - Anlıyorum, çok doğru yapmışsınız. Evet ne diyordum? *(Karşılık beklemeden.)* Daha çok yenisiniz. Buranın nasıl bir yer olduğunu bir tanısanız. Dönenlerden bir haberiniz olsa..

H. Abla - Hepsinden haberim var..

Yaşlı Adam - Nelerden meselâ?

H. Abla - Kahvelerde kumar oynanıyor, fuhuş yaygın, ..

Yaşlı Adam - Yalnız o kadarla kalsa her yer gibi der geçerim. Ama daha onlara benzemez ne karanlık işler dönüyor..

H. Abla - Açıkça söyleyin..

Yaşlı Adam - Söylediğimi duyarlarsa beni yaşatmazlar..

H. Abla - Biz varken öyle mi? *(Daha sert.)* Siz benim kim olduğumu daha tanımıyorsunuz. *(Yavaşça ekler.)* Kolay kolay tanıyamazsınız da! Ben o sizin dediğiniz gibilerin nelerini gördüm, nelerini! Neleri geçti elimden..

Yaşlı Adam - Ben söyleyeyim ama siz yine benden duymuş olmayın..

H. Abla - Buyurun dinliyorum..

Yaşlı Adam - Bu gördüğünüz mahalle İstanbul'daki kaçakçılığın merkezi. Stok malların depoları hep burada.. Karaborsaya her ne sürülüyorsa, toz sabun, yağ, şeker, sac, demir, çimento, ilâç, kâğıt hep buradan sürülüyor.

H. Abla - *(Not alır.)* Sezmiştim..

Yaşlı Adam - Kaçakçılar, adamları her gün Mersedes'leriyle gelir giderler.. Kamyonlar, tırlar bütün gece mal çeker..

H. Abla - Anlaşıldı.. Başka?

Yaşlı Adam - Fuhuş rezalet. Körpe körpe kızlar, sabah işe diye evden çıkıyorlar, Boğaz otellerine gidiyorlardı. Üç ay önce hemen mahallenin çıkışında Boğaz asfaltı üstünde bu iş için koskoca bir otel yapıldı. Görmüşsünüzdür. Şenyuva Oteli..

H. Abla - *(Not alır.)* O da anlaşıldı..

Yaşlı Adam - Her gece sabahlara kadar silâh atılıyor. Anarşinin yuvaları hep burada..

H. Abla - *(Not alır.)* Anarşinin kaynaklarına ineceğiz!.. Başka.

Yaşlı Adam - İki emlâk simsarı var, çevirmedikleri dolap yok.

H. Abla - İşte bu konu çok önemli. Bize hazinenin belediyenin arsaları üstünde yapılan yapıları bir bir araştırmamız emri verildi...

Yaşlı Adam - *(Tedirgin)* Evet öyleleri çok..

H. Abla - Tabii sizin tapunuz vardır..

Yaşlı Adam - Henüz çıkaramadık..

H. Abla - Neden?

Yaşlı Adam - Arsayı satın aldığımız adam aylardır ortalarda yok. Öldü mü, bir yere mi gitti? Öğrenemedik..

H. Abla - İşte bu kötü.

Yaşlı Adam - Bizim elimizde senetlerimiz, ödenti makbuzlarımız var. Başkaları gibi ev yaptığımız yeri kimseye sormadan gelip işgal etmedik..

H. Abla - Ne değişir?

Yaşlı Adam - Sadece adam kayıp. Biz adamı bekliyoruz. Tapuda imza almak için. Adam bulunsun.

H. Abla - Biz tapuya, ona bağlı olarak da yetkili belediyeden alınmış yapı iznine bakarız. O dediğiniz adamı bulamayız.

Yaşlı Adam - Yani?

H. Abla - Aradıklarımız varsa ne iyi, yoksa..

Yaşlı Adam - *(İyice ürkmüş)* Yoksa?

H. Abla - Ne olacağını bilirsiniz? Sizin zamanınızda ne oluyordu?

Yaşlı Adam - Yıkacak mısınız?

H. Abla - Görevimiz bu!

Yaşlı Adam - Ya biz ne olacağız?

H. Abla - Bize verilen emir böyle. Kesin. İzinsiz yapılar yıkılacak. Tek kaçak yapı kalmayacak. Belediye bu iş için altı yeni buldozer getirtti... Keşke söylemeseydiniz. Şimdi işe sizin evden başlamam gerekecek..

Yaşlı Adam - Allahım!

H. Abla - Mesleğin güç yanı, dayanamadığım yanı bu işte! *(İç çeker.)* Bu şerefli üniformayı vaktinden önce sırtımdan çıkarırsam bu yüzden çıkaracağım. Bir yanda görev, bir yanda vicdan! Dayanamıyor insan. Hele böyle sizin gibi, bir meslek emeklisi saygın büyüğüyle karşılaşırsa..

Yaşlı Adam - Hanım kızım bu sizin giydiğiniz şerefli üniformayı hep dediğiniz güçlükler içinde taşıdık. Meslekte hüner, görev ile vicdanı birleştirmektedir. Öyle davranırsanız Allah da sizden razı olur, kul da..

H. Abla - Bir siz olsanız, meslek borcu der sorumluluğu ne olursa olsun aramam ama.. Siz, yani sizin gibi bu kaybolan adamdan arsa alanlar kaç kişisiniz?

Yaşlı Adam - 189.

H. Abla - *(Ellerini ovuşturur.)* Yaa! Tabii bu 189 kişinin hiçbiri adam kaybolmadan önce tapu almış değil.

Yaşlı Adam - *(Umutsuz)* Evet..

H. Abla - Gördünüz mü? Belediye de biliyor bu durumu. Buldozerleri hazır, emir bekliyor..

Yaşlı Adam - Hiç değilse biraz zaman bırakın bize. Hakkımızı arayalım..

H. Abla - Sonra? Ben ne olurum? Görevimi savsaklamaktan?..

Yaşlı Adam - *(Umutsuz.)* Biliyorum haklısınız..

H. Abla - Benim de çoluk çocuğum, elime bakanlar var. Onların geleceği ne olur?

Yaşlı Adam - Çok doğru. Çok haklısınız. *(İç çeker.)* Vaktiyle hep böyle, sizin gibi, özveri ile devlete hizmet ettik. Ne kendi geleceğimizi düşündük, ne çoluk çocuğumuzun geleceğini.. Böyle yetmiş beş yaşında dağ başlarında bir evsahibi ol, onu da devlet gelsin yıksın.. *(İç çeker.)* Neyse, bir formül bulalım.

H. Abla - *(Cesaret verir.)* Bulabilirseniz ben hazırım..

Yaşlı Adam - Sizin geleceğinizi, çoluk çocuğunuzu düşünmenizi çok haklı karşılarım.

H. Abla - *(Yalandan alınır.)* Ne demek, anlayamadım?

Yaşlı Adam - Birden hiddete kapılmayın. Ben de sizin gibiydim eskiden, rutubetten nem kapardım. En küçük bir sözden mesleğime leke gelir sanırdım. Ama hayat yatıştırıyor insanı..

H. Abla - Açık konuşun benimle, açık sözü dolandırmayın..

Yaşlı Adam - Bize zaman bırakın, hazine ile anlaşabiliriz ilerde..

H. Abla - Formül bu mu? Benim geleceğimi kurtaran yanı ne bunun?

Yaşlı Adam - Sözü oraya getireceğim. Birden yanlış anlarsınız diye çekiniyorum.

H. Abla - Çekinmeyin. Size yardıma hazır olduğumu daha anlayamadınız mı?

Yaşlı Adam - 189 aileyiz dedim. Ben araya gireyim. Her aile uygun bir depozito yatırsın size. Bize altı ay zaman tanıyın.. *(H. Abla odanın içinde gider gelir.)*

H. Abla - *(Söylenir.)* Depozito.. Depozito..

Yaşlı Adam - Evet. Depozito..

H. Abla - Yani deposito? Deposito dediniz değil mi?

Yaşlı Adam - Evet. *(Umutla)* Depozito. Altı ay sonra tapusunu getirmeyenin. Ya da daha önce sizin başınıza bir şey gelirse..

H. Abla - Evet, böyle bir işe girince her an başıma bir şey gelebilir..

Yaşlı Adam - Ben de onu söylemek istiyorum..

H. Abla - Evet, bu olur! Depozitoya aklım erer. Tabii sizin hatırınız için. Sizi saymayın. Size ben kefilim. Öbür yüz seksen sekiz kişi biner lira depozito yatırsın..

Yaşlı Adam - Bu zamanda? Biner lira? Az değil mi? Ben en az bin beş yüz düşünmüştüm. Ya da ikişer bin..

H. Abla - İkişer bin olsun! Depozito değil mi? Kendi paraları sayılır. İsterlerse makbuz da veririm. Altı ay sonra tapusunu getiren depozitosunu gelir alır, getiremeyenin evi yıkılır, depozitosu..

Yaşlı Adam - Yanar. *(Sevinç içinde)* Hay Allah sizden razı olsun.

H. Abla - Yalnız bunu başkaları duymasın..

Yaşlı Adam - Çok rica ederim. Arada ben varım. İyi ki Allah sizin gibi vicdanlı bir komiser gönderdi bize..

H. Abla - Bu kolaylık yalnız sizin için, bir de yüz seksen sekiz arkadaşınız için. Başkaları için bu iş bu fiyata olmaz. Yani bu depozitoya geleceğimi tehlikeye atamam..

Yaşlı Adam - Biliyorum.. *(Kalkar.)* Çok teşekkür ederim. Üç güne kadar depozitoları toplar getiririm..

H. Abla - Üç günü geçirmeyin..

Yaşlı Adam - Müsaadenizle..

H. Abla - Güle güle.. *(Bakışları kapıya doğru ilerleyen yaşlı adamın pantolonunun arka cebi üstündeki kabarıklığa takılır.)* Bir dakika..

Yaşlı Adam - Buyurun?

H. Abla - Tabancanız duruyor mu?

Yaşlı Adam - Beylik tabancamı emekli olurken geri aldılar. Kendi tabancam duruyor.

H. Abla - Yurdun doğusunda bulundum. Güneyinde bulundum. Kuzeyinde bulundum. Böyle karışık yer görmedim. Ne memleket, ne memleket. Sizin bu mahalleden benim gözüm korktu..

Yaşlı Adam - Benim de öyle.. Onun için tabancasız dolaşmam..

H. Abla - Üstünüzde mi?

Yaşlı Adam - Evet.. Görmek ister misiniz?

H. Abla - Meraklıyım. Memnun olurum.. *(Yaşlı adam tabancasını çıkarır, verir. Eline ilk kez tabanca alan H. Abla tabancayı eline alınca ne yapacağını bilmez.)*

Yaşlı Adam - Çifte emniyetlidir.. 7.65 Schneider..

H. Abla - Bayılırım.. Tam aradığım tabanca..

Yaşlı Adam - Hiç tutukluk yapmaz..

H. Abla - Kimse duymasın ama, üstümüzdeki tabancanın içinde sadece iki kurşun var. Böyle karışık bir yerde, sadece iki kurşun. Merkezden yedek şarjör kurşun gelecek diye bekliyoruz..

Yaşlı Adam - Hiç olur mu öyle şey?

H. Abla - Oluyor. Bürokrasi. Siz nasıl bıraktınızsa yine öyle.

Yaşlı Adam - İsterseniz tabancamı size emanet bırakayım..

H. Abla - Çok sevinirim. Merkezden kurşunlar gelir gelmez geri veririm..

Yaşlı Adam - Ha bende ha sizde durmuş. Mesele yok. Nasıl olsa artık karakolumuz var. Kendi kendimizi korumak zorunda değiliz..

H. Abla - Çok anlayışlısınız..

Yaşlı Adam - Allahaısmarladık..

H. Abla - Güle güle..

Yaşlı Adam - Çok teşekkür ederim..

H. Abla - Ben de.. *(Adamı uğurlar. Döner, elinde tabanca, odanın ortasında durur. Sağından solundan tabancaya bakar. Usulca tabancayı masanın üstüne bırakır. Zile basar. Eldebir görünür.)* Bekçi döndü mü?

Eldebir - Döndü..

H. Abla - Çağır, ikiniz de gelin.. *(Masanın önünde gidip gelerek tabancaya bakar. Eldebir ile Kerkenez girerler.)* Kapıyı kapayın.. *(Eldebir kapıyı kapar.)* Yaklaşın.

H. Abla - Bakın bakalım bunu tanıyan var mı içinizde? *(Kerkenez tabancayı eline alır.)*

Kerkenez - Tanımaz mıyım abla? Bundan en az bir düzine getirdim memlekete..

H. Abla - Üstüme doğru tutma lan?

Kerkenez - Emniyette abla..

H. Abla - Ben emniyette vilâyette falan anlamam! Üstüme doğru tutma, huylanıyorum..

Eldebir - Bugün için sağlam yirmi bini var. Gelenden mi yürüttün?

H. Abla - Terbiyesize bak! Yürütmüşüm? Emanet aldım salak! *(Kerkenez'e)* Çifte emniyetli. Markası şınanay gibi bir şey..

Kerkenez - Schneider. 7.65'lik, dokuz kurşun alır, otomatik..

H. Abla - Ulan ne de olsa eski kaçakçı değil misin? Yüksek bilgi sahibisin. Göster bakayım şunu nasıl işler? *(Kerkenez kurşunları boşaltır.)*

Kerkenez - Önce emniyetleri açarsın, şurdan şöyle nişan alırsın *(Eliyle tabanca üstünde gösterir.)* Arpacığın tepesinden hedefi gördün mü asılırsın tetiğe, bummm! Karşıdaki yerde.. *(Kerkenez tabancayı doldurur, emniyete alır.)*

H. Abla - Hayatımda elime aldığım şey değil! Ver bakayım şunu. *(Tabancayı alır.)* Ne yapalım. Meslek! Madem komiser olduk. Öğ-

reneceğiz. *(Kovboy filmlerindeki gibi tabanca ile oynar işaret parmağını tetiğe geçirir, tabancayı döndürür. Kabzasından kavrar nişan alır.)* Ferma! *(Hoşlanarak güler)* Vay canına! *(Oyunu yineler. Birden odadakilere döner.)* Kıpırdamayın..

Kerkenez - Abla, oynama, dolu!

H. Abla - Korkma, emniyette! *(Güler.)* Yaa nasılmış? *(Namluyu kendine doğru çevirir bakar)* Vay anasını. Kör kuyu! Bu oyuk demirin ucunu üstüne dönmüş gör de sonra kıpırdayabilirsen kıpırda! Ulan ne kötü bakıyor adama bu? *(Ürperir)* Buuu! Allah korusun! Allah yazdıysa bozsun..

Eldebir - Abla, biraz bakayım mı şuna?

H. Abla - Hadi oğlum hadi, oyuncak mı bu? Bahçeye çık, çakıl topla da onlarla oyna. *(Tabancayı beline takar.)* İyi durdu mu? *(Kasılır, poz verir.)*

Kerkenez - Hem de nasıl..

H. Abla - Yaa! İş yakıştırmakta.. Bugün yarın yani gelenden gidenden birer tane de sizlere uydururuz, olmazsa kahvelerde aramaya çıkarsınız.. Her neyse gelelim işe. Bugün günlerden ne?

Eldebir - Çarşamba.

H. Abla - Ne yazar Bayrak Kanunu?

Eldebir - Ne yazar?

H. Abla - Ne zaman bayrak çekilir karakola? *(Karşılık alamaz. Eldebir ile Kerkenez birbirlerine bakarlar.)* Tatil günleri bir. Bir de gün sona erince. Yarından başlayarak bu iş böyle. İkincisi.. *(Kerkenez ile Eldebir'in anlaşıldı, anlamına olumlu baş işaretleri. Biz bunu nasıl oldu da bilemedik anlamına el ile hafiften birbirine doğrulama anlamında itişmeleri.)* İkincisi, çay sorunu.. *(Eldebir ile Kerkenez'in yine bir şey anlamadıklarını belirten bakışmaları)* Karakolun çayı nerede pişer? *(Karşılık alamaz)* Karakolda! *(Eldebir ile Kerkenez durumu anlamaları üzerine az önceki hareketlerini yinelerler.)* Sabah, öğle, akşam, çay simite talim edeceksiniz..

Eldebir - Anlaşıldı. Yani gerçek bir karakol manzarası..

Kerkenez - Yani kimsesiz cinsinden; hem öksüz hem yetim..

H. Abla - Sürgün yuvası gibi. *(Şekerpare kutusunu alır)* Hele şimdilik ziftlenin bakalım şunun içinde ne varsa.. *(Bir otomobil gürültüsü)*

Eldebir - Abla, kapının önünde bir Mersedes..

H. Abla - *(Pencereden bakar)* Bize geldi. *(Kutuyu açmadan kaldırır)* Eh, kısmetimiz açılıyor..

Kerkenez - Arabayı tanıdım. Sahibi müşterim..

H. Abla - Kim?

Kerkenez - Yağ tüccarı. *(Pencereden bakar)* Ta kendisi..

H. Abla - Hiç bozuntuya verme. *(Eldebir'e)* Hadi sen odana.. *(Kerkenez'e)* sen de şöyle masanın önünde hazırola geç. *(Masasında yerini alır. Çabucak gözlüklerini takar. Önüne bir dosya çeker. Sağ elinde kalem, kalemin ucunu satırlarda gezdirerek dosyayı inceler görünür. Kapı vurulur)* Bir dakika. *(Kerkenez'e)* Unutma! Kimseyi ilk kapı vuruşta içeri almayacaksın. *(Sesini yükseltir)* Buyurun. *(Tüccar girer. H. Abla gözlüklerinin üstünden adama şöyle bir bakar. Yine dosyaya eğilir. Yüzüne bakmadan adama elinin tersiyle yer gösterir)* Oturun.. *(Tüccarla Kerkenez göz göze gelirler. Adam Kerkenez'i tanır. Gülümser. Kerkenez oralı olmaz. Adamın niye gülümsediğini anlamamış görünerek omuz silker. Kaşlarını çatar. Önüne döner. Komiserden emir bekleyen bir duruş alır. Tüccarın gülümsemesi yarıda kesilir. H. Abla, dosyayı incelemeyi sürdürür. Kaşları kalkar iner, çatılır. Kalemin sapıyla kulağının gerisini kaşır. Düşüncelidir. Kerkenez yine başını döndürür. Tüccara bakar. Tüccar yine gülümseyecek olur. Kerkenez kaşlarını çatarak önüne döner. Tüccarın gülümsemesi bir kez daha yarıda kalır. H. Abla incelemesini sürdürmektedir. Merakını yenememiş görünen Kerkenez bir kez daha Tüccara bakacak olur.)*

Tüccar - Merhaba.

Kerkenez - *(Yabancı)* Merhaba.

Tüccar - Bekçiliğe mi geçtin?

Kerkenez - Anlamadım.

Tüccar - Sen.. *(H. Abla, acele bir imza atar. Dosyayı vurarak kapatır. Kerkenez'e uzatırken, Tüccar'ın sözünü keser)*

H. Abla - Al, içeriye ver. Aceledir. Bu akşam elden merkeze ulaştırılsın..

Kerkenez - Başüstüne Komiserim.. *(H. Ablayı selâmlar, kapıya yönelir)*

Tüccar - *(Hayretle)* Allah Allah.

H. Abla - Bir şey mi var?

Tüccar - Hayır..

H. Abla - Kapının önündeki araba sizin mi?

Tüccar - Evet.

H. Abla - *(Kapıdaki Kerkenez'e)* Oğlum. *(Kerkenez durur, geri döner)*

Kerkenez - Buyur Komiserim..

H. Abla - Az bekle.

Kerkenez - Başüstüne..

H. Abla - *(Tüccar'a)* Kontak anahtarı üstünde mi?

Tüccar - *(Ayağa kalkar)* Yanımda..

H. Abla - Hayır siz rahatsız olmayın. Anahtarı bekçiye verin *(Kerkenez'e)* oğlum anahtarı al. Beyefendinin arabasını park yerine çekin. Karakolun önünde kimse park etmeyecek. Yasak. Unutma, oraya merkezden bir park yapılmaz levhası isteyelim.. *(Kerkenez anahtarı alır)*

Kerkenez - Peki A.. *(Abla diyecekken toparlanır)*

H. Abla - Nasıl?

Kerkenez - Başüstüne Komiserim.. *(Selâm verir, çıkar)*

Tüccar - Allah Allah.

H. Abla - Efendim?

Tüccar - Bu kadar olur yani.

H. Abla - Nedir o bu kadar olan?

Tüccar - *(Hâlâ süren bir hayretle)* Sizin bekçi..

H. Abla - Evet. İyi bekçidir.

Tüccar - Onu demek istemedim.

H. Abla - Öyleyse?

Tüccar - Yüzü hiç yabancı değil.

H. Abla - Olabilir..

Tüccar - Sesi de? Tanıyorum da..

H. Abla - On yıllık bekçidir. Kasımpaşa Karakolu'ndan geldi. Karşılaşmışsınızdır.

Tüccar - Kasımpaşa karakoluna hiç gitmiş değilim..

H. Abla - Kardeşi ile karıştırmayasınız?

Tüccar - Kardeşi mi var?

H. Abla - İkizdirler. Her gören karıştırır.. *(Kapı vurulur)* Gir. *(Kerkenez birinci bölümdeki kılığıyla başını uzatır)*

Kerkenez - *(Külhan)* Afedersin komiser hanım abla..

H. Abla - Ne o kardeşine mi baktın?

Kerkenez - Yanınızdaydı da. Müsaadenizle Allahısmarladık diyecektim. *(Tüccarı görür)* Selâmlar bey ağabey.. *(Hayrola buralarda gibilerden bir işaret yapar)* Derin saygılar.. *(H. Ablaya)* Özür dilerim..

H. Abla - Kardeşin bahçede olmalı..

Kerkenez - *(Tüccara)* Patron, görüşürüz..

Tüccar - Beklerim..

Kerkenez - Afedersin Komiser Hanım Abla, Bey Ağbeyim eksik olmasın, çok açık ellidir..

H. Abla - Anlaşıldı, uzatma.

Kerkenez - Özür dilerim, saygılar..

H. Abla - Güle güle..

Kerkenez - Derin saygılar. *(Kapıyı çeker)*

H. Abla - Öff. Neyse ki gitti..

Tüccar - *(Şaşkın mırıldanır)* Pes..

H. Abla - *(Duymazlıktan gelir)* Kardeşi ne kadar uslu akıllı bir adamsa bu da o kadar zıpır. Doğru dürüst ne iş yaptığı da belli değil.

Tüccar - Benzerlik bu kadar olur yani! Haklıymışsınız..

H. Abla - Evet, şikâyetiniz?

Tüccar - Efendim çok meşgulsünüz, daha ilk günden sizi şikâyetimle rahatsız etmeyeyim. Maksadım..

H. Abla - *(Keser)* Ne demek rahatsız olmak? Biz burda sizlerin hizmetindeyiz..

Tüccar - Eksik olmayın..

H. Abla - Meşgul olmamıza gelince, ona bakarsanız biz her zaman meşgulüz. Meşgul olmadığımız zaman mı var? Biz işe başlayıncaya kadar her türlü kanunsuzluk, her türlü yolsuzluk bizden önce gelmiş buraya yerleşmiş.. *(İç çeker)* Dert! *(Daha derin iç çeker)* Hem de nasıl dert! *(Masanın üstünden bir dosyayı alır, kaldırır, yukardan elinden bırakır.)* Dün bir bugün iki. Merkezden burada stok mal bulunduranların adlarını adreslerini depolarının yerlerini istiyorlar. *(Elini dosyanın üstüne vurur)* Hem de yirmidört saat içinde.. Gel de çık işin içinden. Afedersiniz ne diyordunuz?

Tüccar - Niyetim.. *(Kerkenez bekçi kılığında girer)*

H. Abla - Kardeşin seni arıyordu, gördü mü?

Kerkenez - *(Yaklaşır)* Evet. *(Anahtarı verir)*

H. Abla - Ne o elindeki?

Kerkenez - *(Sol elindeki tabancayı uzatır)* Tabanca.

H. Abla - Tabanca mı? *(Kerkenez tabancayı masanın üstüne bırakır. Tüccar yerinde doğrulur)*

Kerkenez - Arabanın torpido gözünde buldum..

H. Abla - Aferin. *(Tüccar'a)* Biz bütün arabaların torpido gözlerini ararız..

Tüccar - *(Ne diyeceğini bilemez)* Ama..

H. Abla - *(Keser)* Sizindir demiyorum. Birisi sizden habersiz düşmanlık olsun diye koyabilir. Her gün karşılaştığımız olaylar! Taşıma izniniz var mı?

Tüccar - *(Toparlanamayarak)* Ne ne ne gibi?

H. Abla - Tabancayı? İzin belgeniz varsa, gösterin, buyurun alın. Yoksa, kanunu biliyorsunuz? Altı aydan başlar.. *(Tabancayı gösterir)* Soruyorum, düşünün bir kerede cevep verin. Evet, bu tabanca sizin mi?

Tüccar - Ha ha hayır. Değil. Ben de görünce şaşırdım. Kim koymuş anlayamadım..

H. Abla - Bravo! Kazandınız. Dua edin ki afyon esrar falan değil. Bir soruyla iş bitmezdi.. *(Tabancayı Kerkenez'e uzatır)* Bahçeye düşmüş diye bir tutanak hazırlayın, tutanakla birlikte merkeze teslim edin..

Kerkenez - Başüstüne..

H. Abla - Gidebilirsin.. *(Kerkenez selâm verir. Kapıya döner)* Bir dakika..

Kerkenez - *(Geri döner)* Buyurun..

H. Abla - Kardeşin dışarda mı? *(Uygun düşecek bir göz işareti)*

Kerkenez - Gidecekti..

H. Abla - Bak, gitmediyse ikiniz birlikte buraya gelin..

Kerkenez - Başüstüne *(Selâm verir çıkar. H. Abla, Kerkenez çıkarken Tüccara, nasıl beğendiniz mi? Anlamına bir işaret yapar)*

Tüccar - Kardeş kardeşe ikiz de olsa bu kadar benzer yani..

H. Abla - Ben bile karıştırırım. İkisini yanyana görelim şunların. İyice karşılaştıralım. Evet, niyetiniz?

Tüccar - Niyetim, sadece size başarılar dilemekti..

H. Abla - Teşekkür ederim. O kadar mı?

Tüccar - Değil tabii. Ne de olsa yeni kuruldu, mahallemiz karakola kavuştu, mahallemizin karakolu olarak, bir eksiğiniz varsa? Bir yardımımız dokunabilirse?..

H. Abla - *(Gülümser)* Anlıyorum. *(Ciddileşir)* Afedersiniz, doğru dürüst tanışamadık. Sırasını bulup soramadım.

Tüccar - Efendim, adım Bahri Başarır, ticaretle uğraşırım..

H. Abla - Hangi dalda?

Tüccar - Yağ üstüne. Toptancılık. Aslen Kayseriliyim..

H. Abla - *(Canı sıkılmış görülür)* Yaaa?

Tüccar - Hayrola?

H. Abla - Bu fena.

Tüccar - Ne gibi?

H. Abla - Yani burada. Bizim karakolun sınırları içinde, deponuz var..

Tüccar - İstanbul'da kiralar çok yüksek..

H. Abla - Evet ama, az önce merkezden gelen emri size söyledim..

Tüccar - Merak etmeyin bildirim hazırdır..

H. Abla - *(Küçümsemeli bir gülüşle)* Hazır başka, bildiride bulunmuş olmak başka.

Tüccar - Buyurun gelin. Bir sokak geridedir. Hem mahalleliyiz hem de komşu. Bir kahvemizi içersiniz..

H. Abla - Geleceğiz de. Göreceğiz de.

Tüccar - Şeref verirsiniz. Sizinle çok işlerimiz olacak. Çok birlikte olacağız. Bir sakıncası yoksa yarın öğle yemeğini Boğaz'da birlikte yesek?..

H. Abla - Rica ederim sayın Başarır, çok rica ederim. Nasıl olur yani? Gerçi komiserim, çalışan bir kadınım ama, ne de olsa kadınım. Kocam ne der değil mi yani?

Tüccar - Bendeniz sadece mahallemizin komiseri olarak sizi ağırlamak..

H. Abla - O da olmaz. Bu yağ kıtlığında toptancı bir yağ tüccarıyla bir komiser, mecliste gensoru konusu olur vallahi..

Tüccar - Haklısınız. Demek istediğim, yani, kısacası size bir hizmette bulunabilirsem, bir ihtiyacınız varsa?

H. Abla - İhtiyacımız çok ama, çok şükür devlet hepsini düşünüyor. Ödenek çıkmış. Yazısı geldi. Bugün yarın kendisi de gelir..

Tüccar - Çok iyi. Benim de demek istediğim ödenek gelinceye kadar ihtiyaçlarınız gecikmesin diye.. Kredi olarak..

H. Abla - *(Düşünceli)* Yani kredi?

Tüccar - *(Umutla)* Evet kredi.. *(H. Abla kalkar, sağa sola odayı arşınlar. Düşünceli düşünceli çenesini sıvazlar)*

H. Abla - Kredi?

Tüccar - Sadece kredi..

H. Abla - *(Yürür)* Kredi? Evet kredi? *(Birden karar verir.)* Bakın kredi olur. Krediye bir şey demem..

Tüccar - *(Bir zarf uzatır)* Otuz bin yeter mi?

H. Abla - Kredi değil mi? Yettiği kadar..

Tüccar - Üstümdeydi. İleride, eksik gelirse tamamlarız..

H. Abla - Eminim. Makbuz ister misiniz?

Tüccar - Rica ederim. Ne münasebet. Depom size emanet.. Sizin koruyuculuğunuz altında sayılır..

H. Abla - Merak etmeyin.. *(Tüccarın sırtını sıvazlar. Kapı vurulur)* Gir. *(Kerkenez, I. Bölümdeki kılığında başını kapıdan uzatır)* Kardeşin nerede?

Kerkenez - Geliyor. Beni minibüsten indirdi. Görmek istemişsiniz..

H. Abla - Sizi yanyana bir görelim bakalım. Bak Sayın Başarır da ikinizi ayrı ayrı görünce benim gibi şaşırdı.. *(Dışarda bir gürültü. Koşun hırsız var sesleri.)*

Kerkenez - Vukuat var. *(Odada bir koşuşmaca başlar. H. Abla bir pencereye, Tüccar kapıya, Kerkenez öbür pencereye koşarlar. Yer değiştirirler.)*

H. Abla - Nerede?

Tüccar - Nerede?

Kerkenez - Hanım Abla, bu yandan. Bizim birader kovalıyor.. *(Kapıya koşar)*

H. Abla - *(Ardından yetişir)* Aferin. Hep böyle ol. Hadi sen de kovala. Fırla. *(Kerkenez kendini dışarı atar. H. Abla, Tüccar pencereye dönerler. H. Abla pencereden Kerkenez'i gösterir)* İyi koşuyor. *(Çaresizlikle kollarını yana açar.)* Bir daha gelişinizde ikisini yan yana görürüz..

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Ertesi gün. Sahne aydınlandığı sırada, H. Abla, komiser odasında yalnızdır. Masasında yerini alacağı sırada, kapı açılır, Kerkenez, ensesinden kavradığı bir yankesiciyi içeri sokar.)

H. Abla - Bu kim?

Kerkenez - Cepçi, birini çarparken yakaladım..

H. Abla - Getir bakalım şöyle, getir, getir.. *(Ayağa kalkar. Masasını yandan dolanır. Yankesiciyi karşılar. Yankesici, yaban bir hayvanı andırır. Boynunu içeri çekmiş, ürkek bakışlarla sağa sola bakar. Korkudan dili tutulmuş gibidir)* Demek cepçilik ha? Benim bölgemde cepçilik? *(El kaldırır)* Ben başkasının cebinden parasını alan adamın elini havanda döver, kemiklerini parça parça yaparım, it. *(Yankesici siner)* Anlat bakalım kaç kişinin canını yaktın? *(Yankesici büzülmüş susar)* Anlatsana lan. Dilini mi yuttun?

Yankesici - Ben yapmadım..

Kerkenez - Karşıdan gözledim. Durakta, gelen kalabalık otobüslere dalıyordu. Binenleri sıkıştırıyordu. Ceplerini boşaltıp tam otobüs kalkarken kapı kapanmadan iniyordu.

H. Abla - Öyle mi lan? *(Yankesici susar)* Söyle öyle mi?

Yankesici - Ben bir şey yapmadım..

Kerkenez - Dört otobüse bindi indi. Dördüncüden inerken elinde paralarla yakaladım..

H. Abla - Öyle mi diyorum sana?

Yankesici - Kendi paralarımdı..

Kerkenez - Avucundaydı..

H. Abla - Avucundaymış, niye? Sen paranı avucunda mı taşırsın? *(Yankesici susar)* Niye indin otobüsten..

Yankesici - Yanlış binmişim..

H. Abla - Dört otobüse de mi? *(Yankesici susar. Yineleyerek)* Dört otobüse de mi?

Yankesici - Yanlış binmişim..

H. Abla - *(Kerkenez'e)* Boşalt şunun ceplerini.. *(Kerkenez yaklaşırken, yankesici büzülür. Tortop olur.)* Doğru dur, yoksa okşanmak mı istiyorsun? *(Kamçıyı alır. Kerkenez, yankesicinin ceplerini boşaltmaya başlar. Bir bıçak bulur)* Demek bıçağın da var? *(Kerkenez kirli bir mendil, bir tomar da para çıkarır.)* Mendili yerine koy. Parala-

rı say.. *(Yankesici'ye)* Kaç kişiyi çarptın? Söylersen senin için daha iyi olur. *(Yankesici büzülür)* Duydun mu? *(Yankesici yan yan H. Abla'ya bakar)* Belki de salarım..

Yankesici - Üç..

H. Abla - Ha şöyle. Doğru konuş. *(Kerkenez'e)* Paraları ayrı ayrı mı.

Kerkenez - Öyle sayılır..

H. Abla - Ayrı ayrı say..

Kerkenez - *(İlk tomarı sayar)* Bunda 46 lira var..

H. Abla - Ver. *(Parayı alır)*

Kerkenez - *(İkinci tomarı sayar)* Bunda 1330.

H. Abla - Ver.. *(Alır)*

Kerkenez - *(Üçüncü tomarı sayar)* Bunda 7550.

H. Abla - Fena değilmiş. Ver.. *(Alır)*

Kerkenez - *(Kalan paraları sayar)* Ayrıca da dağınık 320 lira.

Yankesici - O kendi param..

H. Abla - Kendi paran mı? *(Yankesicinin baş işareti)* İşe çıkarken kasandan mı aldın? *(Yankesici susar)* Ne iş yaparsın?.. Cepçilikten başka?.. Söyle, nerden kendi paran oluyor? *(Yankesici susar)* Nerden lan? Bayramda el mi öptün?

Yankesici - Kazandım..

H. Abla - Nerden?

Yankesici - Sigara sattım..

H. Abla - Başka?

Yankesici - Zarda kazandım..

H. Abla - Öyle olsun. *(Kerkenez'e)* Ver parasını geri. Hapisanede harçlık olsun.. *(Yankesici'ye)* Sabıkan var mı?

Yankesici - Yok..

H. Abla - Doğru söyle?

Yankesici - Vallaha billaha yok..

H. Abla - Anlarız. *(Yankesicinin bileğini kavrar, parmak izini alır)* Bas bakayım parmağını şöyle.. *(Kerkenez, Yankesicinin parma-*

ğını mürekkeplerken) Demek bugüne kadar hiç yakalanmadın? *(Yankesicinin parmağını bastırır)* Oldu..

Yankesici - Vallahi Abla bir daha yapmam..

H. Abla - Sus. Söyle, nasıl insanlardı çarptıkların?.. Karakola geldiklerinde paralarını geri vereceğiz..

Yankesici - Pişman oldum Abla. Çok pişman oldum..

H. Abla - Önce anlat..

Yankesici - Elini ayağını öpeyim..

H. Abla - Ulan önce anlat sonra yalvar..

Yankesici - Görsem tanımam ki..

H. Abla - O yedibin beşyüzü çarptığını da mı? *(Yankesici düşünür)* Hatırla hadi?

Yankesici - Kadındı.

H. Abla - Yaşlı mı genç mi?

Yankesici - *(Kararsız)* İkisi arası.

H. Abla - *(Not alır.)* Orta yaşlı. *(Sorar)* Boyu bosu?

Yankesici - Eh..

H. Abla - Uzun mu kısa mı?

Yankesici - Öyle işte..

H. Abla - Nasıl?

Yankesici - Ne uzun ne kısa...

H. Abla - *(Not alır)* Orta boylu... *(Sorar)* Esmer, sarışın?

Yankesici - Eh...

H. Abla - Yani?

Yankesici - Ne esmer, ne sarışın...

H. Abla - *(Not alır)* Yani kumral. *(Sorar)* Zayıf, şişman? *(Yankesici başını iki yana sallayarak ikisi arası demek ister)* Anlaşıldı. Balıketi... Öyle mi?

Yankesici - Öyle...

H. Abla - Palto mu pardesü mü? *(Yankesici bilmem anlamına omuzlarını kısar)* Ne renk?

Yankesici - Yeşil...

H. Abla - *(Notlarını okur)* Orta yaşlı, orta boylu, kumral, balıketi, yeşil pardesülü... *(Sesini yükselterek)* Bu mevsimde palto giyilmez, pardesülüdür... *(Sorar)* Parayı neresinden aldın?

Yankesici - Çantasından...

H. Abla - Nasıl?

Yankesici - Çantasının ağzı açılmıştı..

H. Abla - Anlaşıldı. *(Birden öfkelenir)* Hangi elinle? *(Yankesicinin ellerini işaret ederek)* Bununla mı yoksa bununla mı? Benim bölgemde! Ulan sorup öğrenmedin mi bu mahallenin komseri kim? Ha? Ne cesaretle? Ben senin o elini keser, parmaklarının kemiklerini dağıtırım. *(Yankesici gittikçe büzülür)* Hele bir daha bu mahallede görün.. *(Kerkenez'e)* Çıkar şunu dışarı. *(Yankesiciye)* Çık dışarı. Çık. *(Kerkenez, Yankesiciyi dışarı çıkarır)* Kapıyı kapa. *(Kerkenez kapıyı çeker. H. Abla paraları sayar. Çekmeceye kaldırır. Zile basar. Kerkenez görünür. Kapı açıktır)* Sanık orada mı? *(Görür)* Orada.. *(Kerkenez'e)* Gel. *(Yankesici'ye)* Sen değil, sen orada bekle. Kaçayım deme, karışmam. *(Kerkenez'i odaya alır. Kapıyı kapatmasını işaret eder. Kerkenez kapıyı kapatır. H. Abla sesini alçaltır. Kapıya yaklaşır. Eğilir, kulak verir)* Az bekle.. *(Anahtar deliğinden bakar)* Kaçıyor. Kapıdan çıktı.. Fırladı.. *(Doğrulur)* Ohh. Gitti çok şükür. Sabıkalı anlaşılan.. Kaçanı bırak kaçsın. Kaçmayanı da kaçırtacaksın.. *(Yerine doğru döner)* Yokluk işte. *(İç çeker)* İş yok güç yok, okuma yazma yok, elinden tutan yok. Allah kahretsin. *(Kapı vurulur)* Gir. *(Kapı açılır. Eldebir, gebelikleri iyice ilerlemiş durumda görünen biri çok genç, öbürü ellisinde, iki kadını içeri alır. Kerkenez'e)* Hadi sen iş başına. Çık dolan.. *(Gelenleri süzer)* Maşallah maşallah.

Yaşlıca K. - *(Çingene şivesiyle)* Ne itelersin be öyle? Görmez misin hamileyim. *(H. Abla'ya)* Çok şükür dert anlatacak birini gönderdi büyük Allah. Abe hanım kızım az kaldı çocuğumu düşürtecekti bu sizin oğlan bana.. *(İki eliyle göbeğini yukarı çeker)*

H. Abla - Demek hamilesin?

Yaşlıca K. - Te dün sekizini bitirdim dokuza girdim. Görünmez mi? *(İki eliyle göbeğini yukarı çeker)*

H. Abla - İyi. Bizim karakolun ebesi var. Sancın tutarsa burada doğurturuz seni..

Yaşlıca K. - Allah göstermesin. Te benim adam meraktan ölür evde..

H. Abla - Kaç yaşındasın?

Kerkenez - Ben de bu yaşta gebe olur mu diye kuşkulandım..

Yaşlıca K. - Anama kalırsa otuzundayım der. Ama ben iyi bilirim. Tam otuz dört yaşındayım.

H. Abla - Sen otuz dört yaşında isen benim bahçeye çıkıp ip atlamam sek sek oynamam gerekir. Ver bakayım kimlik cüzdanını..

Yaşlıca K. - Ne arasın yanımda?

H. Abla - Geç kalmışsın gebe kalmakta.. *(Genç kadına)* Sen de erken almışsın yükünü. Onbeşinde var mısın?

Kerkenez - Ben de bu yüzden kuşkulandım.. *(H. Abla kadınlara yaklaşır. Eliyle göbeklerine vurur)*

Yaşlıca K. - Ay. Ne yaparsın?

H. Abla - Yokluyorum..

Yaşlıca K. - Hiç mi günahtan korkmazsın?

H. Abla - Kaç yastık bağladın karnına?

Yaşlıca K. - Tövbe tövbe. Ne söylersin anlamadım?

H. Abla - *(Eldebir'e)* Dön arkanı.. *(Kadına)* Kaldır eteklerini..

Yaşlıca K. - *(Utanır pozunda)* Allah göstermesin..

H. Abla - Kaldır. *(Eteğinin ucundan tutar. Kaldıracak olur)*

Yaşlıca K. - *(İki eliyle eteklerini bastırır)* Bağırırım. Ay yetişin..

H. Abla - Bana bak uzatma.

Yaşlıca K. - Sen bizim namusumuzla oynarsın.. *(H. Abla kamçıyı alır)*

H. Abla - Kaldır. *(Küçük kız, kaçacak gibi olur. Eldebir atılır. Kızı yakalar, ellerini arkasında bağlar.)*

Yaşlıca K. - Sen daha dün geldin bu mahalleye. Bu mahallede bizi herkes tanır. Herkes bilir.. İmdat..

H. Abla - Anlarız şimdi. *(Elini kaldırır. Kadın eğilir. Korunur. El-*

debir, bir eliyle genç kadını tutarken, öbür eliyle de yaşlıca kadını arkasından yakalayacak olur. H. Ablanın da katılmasıyla kısa bir boğuşma geçer. Yaşlıca Kadının beline bağladığı kuşak çözülür yere üç paket düşer) Maşallah üçüz doğurdun. *(Kadının kıçına hafif bir kamçı indirir.)* Edebini takın, tek dur, yoksa sağ çıkmazsın bu karakoldan.. *(Yere düşen torbaları alır. Koklar)* Demek esrar? *(Genç kadına)* Hadi güzelim sen de. Acemilik etme. Utanıp sıkılmadan kaldır eteklerini. Bak, daha önce kaldırmış gebe kalmışsın.. *(Genç kadın döne döne kuşağını çözer. İki torba esrar da onun üstünden çıkar)* Sen de ikiz..

Genç K. - Ablacığım ne olur yakma bizi.. Acı..

H. Abla - Sen kendine acımadın mı? Nasıl girdin bu işe?

Yaşlıca K. - Allah seni kocana çocuklarına bağışlasın..

Genç K. - Elini ayağını öpeyim. Nişanlıyım..

H. Abla - Nişanlın mı yükledi bunları sana..

Genç K. - Te gençliğimin hayrını görmeyeyim onun bu işten haberi varsa..

Eldebir - Kimbilir kimlerin maşası bunlar?

H. Abla - Anlayacağız.. Çıkar ikisini de dışarıya.. *(Çıkan kadınlara)* Dışarda düşünün taşının iyice aklınızı başınıza alın.. *(Eldebir kadınları çıkarır.)* Kapıyı çek.. *(Kapı kapanır. H. Abla masanın üstündeki esrar torbalarını alır. Bir bir elinde tartar. Masaya bırakır. Zile basar. Eldebir kapıdan görünür)* Gel.. *(Kadınlara)* Siz orada bekleyin. Karakolda kimse yok diye kaçayım falan demeyin karışmam. *(İçeri giren Eldebir kapıyı kapatır. Yavaş sesle)* Az bekle.. *(Kapıya kulak verir)* Akıllandılar.. *(Anahtar deliğinden bakar)* Yolu tuttular.. Kırıyorlar.. Kırdılar.. *(Rahatlar)* Ohh. Kurtulduk dertlerinden.. *(Masasına dönerken)* Bir de kaçmayacak olsalar nereye koyacaksın?.. Bundan sonra sana birini çıkar dedim mi, çıkar, ardından çağırmamı bekleme. Götür kapının yanına bırak geri gel.. Ulan ne yapacağız bu esrarları?

Eldebir - Anlaşıldı. *(Esrar torbalarını elinde tartar)* Beş kilo var.. Kolay, okuturuz..

H. Abla - Ulan bu iş bana göre değil. Ben hiç böyle işe girmedim..

Eldebir - Ne yapalım, başımıza geldi bir kez. Ben yolunu bulurum, korkma..

H. Abla - Ulan ne bereketli karakolmuş bu. Dün bir bugün iki akıyor.. *(Kapı açılır. Kerkenez, bir erkek, biri kız, hippy kılıklı iki yabancıyı içeri alır.)*

Kerkenez - Komiserim, bunları iki sokak ötede bir Land Rower'da yakaladım. Arabayı kaldırıma çekmişler bekliyorlardı.

Eldebir - Fırının sokağında mı?

Kerkenez - Fırının sokağında..

Eldebir - Komiserim ben de gebe kadınları o sokağın ağzında çevirdim..

H. Abla - Güzeel. Demek bunlar malları bekliyorlardı.. *(Gelenlere, ağır ağır)* Türkçe var? *(Yabancılar, olumsuz anlama iki yana baş sallarlar.)*

Kerkenez - Deutsche? *(Yabancıların olumsuz baş işaretleri)*

H. Abla - Ulan benim çat pat Rumcam var mahalleden. *(Sorar)* Rumca?

Erkek - English..

H. Abla - Doğru deyen kim? Elbet eğri iş.. *(Yabancılara Tarzanca)* Siz ne a rı yor bur da? *(Çabuk çabuk)* Ne arıyor? *(Oldu der gibi, yardımcılarına bakar. Onlar çok iyi anlamına işaretle karşılık verirler)*

Kerkenez - *(Ekler)* Siz what arıyor?

Erkek - We are tourists..

H. Abla - *(İşaretlerle)* Bu ma ha l le de? Ne arıyor?

Erkek - Here is an interesting district. *(H. Abla olumsuz işareti yaparak başını geriye atar)*

H. Abla - No.

Erkek - Yes. İnteresting..

Kız - Yes it is..

H. Abla - Hem de itin gözü. *(Para işareti yapar)* Ha? *(Kızla er-*

kek birbirlerine bakarlar) Siz bek li yor mal, ö de di pa ra? *(İşaret. Yabancıların anlamayarak birbirlerine bakışları)* İki *(Parmakla iki işareti)* Kadın *(Kadını anlatır işaretle. Saç, etek, sonra kendini gösterir. Yabancı kızı gösterir. Odadaki erkekleri göstererek bunlar değil anlamına bir işaret yapar. Sonra yabancı kızla kendini göstererek yineler)* ka dın..

Genç Kız - Two women.. Yes.. *(O da işaret eder, parmaklarıyla iki işareti yapar. Sonra kendisiyle H. Ablayı gösterir, olumlu anlamda.)* We are women.. *(Odadaki erkekleri gösterir. Olumsuz işaretle)* No men..

H. Abla - Oldu. *(Gebe işareti yapar)* İki kadın *(İşaretleri hızla yineleyerek geçer)*

Gebe.. *(Bulundukları mahalleyi işaret eder)* Burada.

Kerkenez - Here two women *(Gebe işareti yapar. Turistler anlayarak, fakat kuşkuyla bakışırlar)*

Eldebir - Abla göster şunlara malları olsun bitsin..

H. Abla - Acele etme..

Eldebir - Dolarla..

H. Abla - *(Para işareti yaparak)* Nerede?

Kerkenez - Where money? *(Turistler güvensizlikle bakışırlar)*

Erkek - Money?

H. Abla - Yes. Kala... İyi yani.. *(Kerkenez başlangıçtan beri yapılan işaretlerden yararlanarak durumu bağlar. İki gebe kadın, karakola geldiler, malları bıraktılar, ben de size geldim haber verdim, sizi aldım geldim. Sokak tehlikeli yer, burası emin yer anlamına olayı işaretlerle anlatırlar.)*

Erkek - *(Göğsünden şişkin bir para cüzdanı çıkarır)* Money, in my pocket.

H. Abla - Esrar torbalarını masanın üstüne sürer gösterir. *(Kerkenez'in işaretlerini tekraralayarak)* İki gebe kadın bize bıraktı. Sizin için. *(Kerkenez'i işaret eder)* Bu sizi gitti buldu, getirdi. Burası kapalı yer. Sokak görülür. *(Cüzdanını gösterir)* Ver para..

Kerkenez - Give money..

H. Abla - *(Torbaları sürer)* Al. *(Yabancılar birden sevinirler..)*

Erkek - Yes..

Kız - Fine. Very well. *(Gülümser. Erkeğe)* Paid?

Erkek - Twelve thousand and five hundred dolars..

H. Abla - *(Kâğıt kalem uzatır.)* İşaretle) Yaz, ne kadar?

Erkek - *(Yazar)* Twelve thousand five handred dolars..

H. Abla - *(Adamlarına)* Ne eder?

Kerkenez - Yediyle çarpar.

Eldebir - Koy iki sıfır daha.

H. Abla - İyidir..

Eldebir - Helâl. Ver gitsin..

H. Abla - Al say paraları. *(Kerkenez cüzdandaki paraları alır)* Doğrudur. Bu gâvur kısmı bu işlerde yalan söylemez.. *(Karşılıklı gülümsemeler)*

E. Abla - *(Torbaları uzatır.. Kıza çantasını açmasını işaret eder. Torbaları çantaya koyar)* Yallah! Bu akşam Edirne..

Kerkenez - *(Saatiyle göstererek)* Tonight Edirne.. *(Yabancılar anlarlar. Gülümserler)*

Erkek - Edirne yes..

Kız - Right now, yes. Directly Edirne.. *(Güler)* Thank you. Thanks a lot.. *(El sıkışır, çıkarlar)*

H. Abla - Ey Allahım girdik bu işin içine ama bakalım nasıl çıkacağız.. Akşam da oldu.. Hadi birer çay içelim.. *(Kerkenez ile Eldebir dışarı çıkacakları sırada, bir kadın dövünerek içeri girer.)*

Kadın - Ay yandım, yandım, yandım... *(H. Abla adamlarına çıkmalarını işaret eder. Kerkenez, Eldebir çıkarlar kapıyı çekerler. Kadına)* Oturun.. Gürültüyü kesin..

Kadın - Kolay mı? Yandım. Mahvoldum. Beş parasız kaldım. Çarptılar. Bütün paramı çarptılar. *(Çantasını gösterir)* Boşalttılar.. Yemek nasip olmasın İnşallah! El sürenlerin elleri kırılsın inşallah..

H. Abla - Gürültüyü bırak hanım, ne oldu anlat?

Kadın - Otobüste. Ah nerden bindim binmez olaydım. Otobüse binerken bütün param yanımdaydı. İnerken baktım, çantam açık. Param yok. Zehir zıkkım olsun inşallah: Hemen geri döndüm. Size geldim..

H. Abla - Gelmekle iyi etmişsin.. Kaç paraydı..

Kadın - Bütün paramı..

H. Abla - Kaç paraydı diyorum?

Kadın - Yedibinden fazlaydı..

H. Abla - Biz yankesiciyi yakaladık.

Kadın - *(Keser)* El sürenlerin elleri kurusun inşallah..

H. Abla - Hanım sözünü bil. Bu karakol o kadar paraya para demez. Buradan milyonlar gelip geçiyor..

Kadın - Benim canım yandı da..

H. Abla - Sorduklarıma karşılık ver. Para seninse alır gidersin. Nasıldı paralar?

Kadın - *(Şaşırır)* Nasıl nasıldı?

H. Abla - Onluk yüzlük beşyüzlük binlik? Nasıldı?

Kadın - *(Şaşkın)* Paraydı işte..

H. Abla - Tam tamına kaç paraydı.

Kadın - Yedibinden fazla..

H. Abla - Tamı tamına söyle..

Kadın - Nasıl söyleyeyim tamı tamına. Sana sorsalar söyler misin?

H. Abla - Niye söylemeyeyim? Sözün gelişi *(Kâğıtta yazılı olan parayı okur)* Bu çekmecede 12500 var.. Söyle?

Kadın - Üç gün önce sekiz bindi. Onu aldım bunu aldım...

H. Abla - Ne kaldı?

Kadın - Bu akılla kolay toplayamam..

H. Abla - *(İlk soruya dönер)* Peki nasıldı?

Kadın - *(Yine şaşırır)* Söyledim ya..

H. Abla - Hiçbir şey söylemedin.

Kadın - Binlik de vardı. Beşyüzlük de vardı..

H. Abla - Başka?

Kadın - Yüzlük de..

H. Abla - Ellilik?

Kadın - Vardı. Olmaz mı?

H. Abla - Halt etmişsin! *(Notlarını karıştırır)* Ne genç ne yaşlı değil, gençsin! Orta boylu değil, boylusun. Balık etli değil kurusun. Kumral değil, sarısın. Paralar da senin değil.

Kadın - Gözüm çıksın..

H. Abla - Sus o kadar beddua ettin, el sürersen ellerin kurur. Paraların hepsi beşyüzlük, beşi de onluk. İçinde ne binlik var ne yüzlük ne de ellilik. Seni utanmaz seni! Seni o buraya gönderen iyice öğretmeden acele göndermiş. *(Yerinden fırlar)* Nerede o it? Kaçtı, onu arıyoruz. *(Zile basar)*

Kadın - Üstüme iyilik sağlık! İstemem!. *(Fırlar. Kerkenez ile Eldebir girerler)*

H. Abla - *(Beklemelerini işaret eder)* Sus yoksa aşağıyı, bodrumu boylarsın.. Burası Şafak Karakolu. Burada böyle numaraları yutmazlar. Demek sen yankesicilerle ortak çalışıyorsun öyle mi?

Kadın - Allah insanı kuru iftiradan korusun.

H. Abla - Alın şunu dışarıya..

Kadın - Haram olsun inşallah! Allah insanı karakola düşürmesin. Haklı giren haksız çıkar. *(Eldemir ile Kerkenez kadını dışarı çıkarır)* Bütün hakkım haram olsun.. Yemeye kısmet olmasın..

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Üç saat sonra. Komiser odası. H. Abla, Kerkenez, Eldebir, konuşmadan çay içerler.. Kerkenez boşalan çay fincanlarını doldurur. Eldebir masanın üstündeki simit koydukları kâğıtları kaldırır. Kaldırırken kâğıtlardaki susam döküntülerini avucuna döker ağzına atar.. Üçü sessiz sedasız çaylarını içerler. H. Abla dışarıya kulak verir. Öte-

kilere, dışarıyı dinlemelerini işaret eder. Üçü dışarıya kulak verirler.. Bir çocuk ağlaması hafiften duyurulur.)

H. Abla - Bu ses ne?... Çocuk bu.. Bebek?.. Bakın bakalım.. *(Üçü birden dışarı koşarlar. Az sonra H. Abla kucağında bir bebekle önden, öbürleri onun ardından odaya dönerler. Kerkenez'in elinde küçük bir bohça vardır)* Bırakmış gitmişler yavruyu..

Eldebir - Ne analar var..

H. Abla - Ulan ne yapsın analar? Kimbilir nasıl çaresiz kalmıştır kadın.. Hangi ana gönlüyle karakolun kapısına bırakır çocuğunu? *(Sever)* Vah canım vah vah tontonuma vah.. Pek de şeker maşallah. Pek de uslu. Nur topu gibi. *(Eldebir'e)* Ulan namussuzlar, erkek değil misiniz? Topunuza lânet! Erkek milleti bırakacağı yere bırakıyor, kadınlar da karakolun kapısına bırakabiliyor ancak!. Bir haftalık var yok..

Kerkenez - Kız mı oğlan mı acaba?

H. Abla - Oğlan olmalı. Ağlaması oğlan ağlaması.. Adı ne acaba?

Kerkenez - Aç olmasın?

H. Abla - Emzirmiş de bırakmıştır.. Baksana bohçasını da bırakmış yanında. Açın bakalım bohçasını. Altını kirletmişse değiştirelim.. *(Bağrına basar)* Donmuş yavrucak. Hemen de kanım ısındı.. Eh, Allah bir de evlât gönderdi demektir. Bugün gelenler belki de onun kısmeti.. *(Kerkenez'e)* Sen bir yerlerden bir şişe süt uydur. Vah benim yavrum! Vah benim tosunum! *(Çocuğu sever)*

Kerkenez - Nereden?

H. Abla - Ne bileyim ben? Hangi kapıyı çalarsan çal, bul getir... *(Kerkenez kararsız duraklar)* Ne bekliyorsun? Bir de adres mi vereyim? Hadi fırla!.

Kerkenez - Arayalım bakalım... *(Kapıya yönelir)*

H. Abla - Bana bak, bulmadan gelme! Buralarda bulamazsan atla cipe bulacağın yere git!..

Kerkenez - Başüstüne abla, sen yüreğini geniş tut, merak etme!.. *(Çıkar)*

H. Abla - *(Çocuğu bağrına basar)* Can bu can! Can kokuyor bu!

Şuna bak, şu güzelliğe bak, hiç kıyılır mı buna? Bırakılıp gidilir mi böylesi!..

Eldebir - Talihliymiş abla, anasından iyisini buldu...

H. Abla - *(İç çeker)* Ah ana olacaktım ki! Orospu çocuğu derler diye doğurmadım! İçime gömdüm o hevesi! O hasretle nasıl canımın yandığını ben bilirim...

Eldebir - Allah onu da verdi işte? Yüreğinin temizliğine göre verdi! Nur topu gibi maşallâh!

H. Abla - Bak gülüyor gördün mü? Alıştı bana! Anladı nasıl sevdiğimi sanki? Alıştı! Ne dersin alıştı mı?

Eldebir - Alıştı vallaha! *(Çocuğa)* Vay kerata! Vay açıkgöz vay! Ulan anandan iyisini buldun, üstelik benim gibi dayın da var!..

H. Abla - Bir ad lâzım buna!

Eldebir - Doğru, düşünelim bakalım...

H. Abla - *(Sever)* Kurban olayım ben sana! Yumuk ellim, yumuk gözlüm! Aman aman aman! Gül bakayım anacığına! Gül gül dünyaları bağışla... *(Eldebir'e)* Düşünüyor musun?

Eldebir - Buldum!

H. Abla - Söyle?

Eldebir - Şafak?

H. Abla - Şafak bey? Bay Şafak? Olmadı!.. Hiç duymadım!..

Eldebir - Yani Eşfak...

H. Abla - Ne demek lan Şafak? Tanyeri değil mi?

Eldebir - Herhalde...

H. Abla - Öyleyse niye Şafak? Tansel! Bak Tansel.. sevdim! *(Çocuğun kulağına)* Tansel! Tan. sel... Adı Tansel! *(Kerkenez girer. Elinde bir şişe süt vardır)*

Kerkenez - Abla senin oğlan kısmetli! Hemen karşıki komşuda buldum...

H. Abla - İyi işte, hemen kaynat..

Kerkenez - İyi ama?..

H. Abla - Aması ne?

Kerkenez - Nasıl içireceğiz?

H. Abla - Biberon lâzım...

H. Abla - Hay Allah, düşünemez oldum! *(Kerkenez)* Hadi atla cipe, nöbetçi eczane neredeyse bul, biberon, çocuk maması ne bulursan al getir...

Kerkenez - Oldu! *(Çıkar)*

Eldebir - *(İşaret parmağını Tansel'in çenesine götürür)* Ulan hergele işin iş! Sende bu aslan dayılar varken sırtın yere gelmez!

H. Abla - Çek ulan o nasırlı parmağını çocuğun çenesinden!.. *(Tansel'i bağrına basar)* Tansel'im benim! Biricik Tanselim! Ben sağ oldukça kimselere ezdirmem seni! Hiç bir şeyden yoksun etmem. Tatlım benim....

PERDE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(İkinci bölümden birbuçuk ay sonra. Şafak Karakolu'nda Komiser odası. Öğleye doğru. Perde açıldığında, Eldebir Yaşlı Adamı içeriye alır.)

Eldebir - Buyurun oturun, Komiser Abla neredeyse gelir..

Yaşlı Adam - Rahatsız etmeyeyim, yalnızsınız, başka zaman uğrayayım.

Eldebir - Oturun! Komiser sizin geldiğinizi görürse sevinir..

Yaşlı Adam - Ben de öyle.. *(Oturur)*

Eldebir - Bir çay?

Yaşlı Adam - Zahmet olmasın..

Eldebir - Az önce demledim. *(Eldebir çıkar. Yaşlı Adam odayı gözden geçirir. Odadaki değişme gözle görünecek kadar açıktır. Odadaki kırık dökük eşya gitmiş yerine yine eski fakat sağlam görünüşlü sandalyelerle bir sehpa gelmiştir. Yaşlı Adam bu olumlu değişmeyi gördükçe memnun olur. Eldebir, çaylarla girer.)* Nasıl gidiyor sizin tapu işleri?

Yaşlı Adam - Şimdilik bize dokunan yok. Adam hâlâ kayıp ama, biz başka yoldan yürüyoruz.

Eldebir - Hangi yoldan?

Yaşlı Adam - Komiser Hanımın gösterdiği yoldan. Haberiniz yok mu?

Eldebir - *(Toparlanır)* Ha, evet, olmaz olur mu?..

Yaşlı Adam - Komiser Hanım eksik olmasın, arka çıktı, elimizden tuttu, evlerimizin yıkılmasını önledi. Sayesinde mahallemizde buldozer görmedik..

Eldebir - Çok, ee.. Çok uğraştı bu konuda..

Yaşlı Adam - Evet çok. Biliyorum. Hepsini biliyorum..

Eldebir - Biliyor musunuz?

Yaşlı Adam - Ne de olsa eski bir polisin..

Eldebir - Doğru!

Yaşlı Adam - Bu işlerin zorluğunu, nasıl çözümlendiğini biliriz..

Eldebir - Bu işler şimdi sizin zamanınızdaki gibi değil.

Yaşlı Adam - Onu da biliyorum..

Eldebir - Pek sanmam.

Yaşlı Adam - *(Çayını yudumlar)* Komiser Hanım takipte mi?

Eldebir - Hayır teftişte! Sabah teftişine çıktı..

Yaşlı Adam - Maşallah çok çalışıyor. Herkesten, her yerde övgüsünü duyuyorum. İyilikleri herkesin dilinde..

Eldebir - Öyledir.

Yaşlı Adam - Sizlerin de.. Mahalleliler sizlerden de çok memnun..

Eldebir - Eksik olmasınlar. Kendilerinin iyiliği. Biz sadece görevimizi yapıyoruz.

Yaşlı Adam - Bakın bugün Mayısın 23'ü değil mi?

Eldebir - Evet..

Yaşlı Adam - 23 Mayıs 1977. Karakol açılalı şunun şurasında daha ne oldu? Bu sabah not defterime baktım. 7 Nisanda Komiser Hanımı ziyarete gelmişim. Nisanın yedisinden Mayısın yedisine otuz, Mayısın onyedisine kırk, *(Parmakların kapatarak sayar)* Onyedisinden bu yana. Onsekiz, ondokuz, yirmi, yirmibir, yirmiiki, bir de bugün, demek bugün kırkaltı. Bu kırkaltı gün içinde Şafak Mahallesi bambaşka bir mahalle oldu.

Eldebir - Komiser Hanıma sorarsanız..

Yaşlı Adam - Evet?

Eldebir - Daha tam istediği gibi göremediğini söylüyor mahalleyi..

Yaşlı Adam - Aman efendim, bu ne alçakgönüllülük: Keşki memleketin her yanı böyle olsa. Huzur, düzen, güven geldi mahalleye. Barış geldi. Olanları duyuyoruz. Gazetelerde okuyoruz. İstanbul'da başka böyle bir mahalle nerede? Ben size bir şey söyleyeyim mi?

Eldebir - Buyurun?

Yaşlı Adam - Ama siz kimseye, Komiser Hanıma da söylemeyin bu söyleyeceğimi...

Eldebir - Doğru olur mu?

Yaşlı Adam - Olur. Kendisi şimdiden bilmesin daha iyi. Kimbilir belki de size hiç açmamalıydım..

Eldebir - Benden sır çıkmaz..

Yaşlı Adam - Çok iyi.. Ben Bakanlığa yazdım..

Eldebir - *(Merakla)* Neyi?

Yaşlı Adam - Sizin çalışmalarınızı. Sizden nasıl memnun olduğumuzu. Size takdirname verilmesini istedim. Komiser hanım terfi ettirilir, takdirname ile teşvik edilirse bütün mahalleli çok sevineceğimizi belirttim. Herhalde bakanlıktan bugün yarın takdirnamesi gelir. Onun için Komiser hanım bunu sizden benden duyarak öğreneceğine, takdirnamesini görerek öğrense çok daha iyi olur diye düşünüyorum. Haklı değil miyim?

Eldebir - Ne diyeyim?.. O. *(Birden)* Değilsiniz:

Yaşlı Adam - *(Bozulur)* Niye?

Eldebir - Komiser Hanım bu işi duyarsa hiç hoşlanmayacak..

Yaşlı Adam - Peki ama niye?

Eldebir - Çok alçakgönüllüdür. Gösterişi hiç sevmez. Bakanlık bu yazıyı kendisi yazdırmış sanır diye sıkılır. Siz de bilirsiniz, çok oluyor böyle danışıklı oyunlar..

Yaşlı Adam - Öylesinin kokusu çabuk çıkar. Benim mektubum öyle değil. Ayrıca ikiyüz kişiye imzalattım..

Eldebir - Eh, Komiser Hanımı belki de daha iyi bir yere verirler. Ne bileyim belki de merkeze alırlar. Siz de kurtulursunuz..

Yaşlı Adam - Allah korusun. Bırakmayız ki..

Eldebir - Dinlerler mi? İyi etmemişsiniz! Hiç iyi etmemişsiniz. O bu mahalleyi çok sevdi çok da seviyor. Buradan ayrılmayı hiç istemiyor, hiç!

Yaşlı Adam - Benim ne de olsa meslekte tecrübem var. Bu gibi mektupların siçil dosyasında bulunması iyidir. Ayrıca üç büyük gazeteye de teşekkür mektupları yazdık..

Eldebir - Ne? Gazetelere de mi?

Yaşlı Adam - Merkezde gazetelerin yazdıklarına çok önem verirler..

Eldebir - Dedim ya.. *(Ne diyeceğini bilemeyerek)* Vallahi siz Komiser ablayı bu mahalleden kaçırtacaksınız.. Zorla kaçırtacaksınız..

Yaşlı Adam - Siz benim kadar iyi bilemezsiniz bu işleri. Öyle çalışıyor diye bir insanı alıp da daha iyi bir işe getirmezler. Daha iyi bir işe daha iyi bir yere tembel de olsa aptal da olsa arkası olanlar gelir. İsterse daha çocuk olsun, genel müdür yaparlar..

Eldebir - O da doğru ya..

Yaşlı Adam - Bizim gibi sizin gibi kimsesizlerin çalışmaları hep sicil dosyasına geçmeli. Biz yazmazsak kim bilecek onun nasıl çalıştığını? A oğlum, bağışlayın ama, kimin kimden haberi var memlekette? Burada bu karakol var mı yok mu? Komiseri kim? Çalışıyor mu? Kesesini mi dolduruyor? Kimin umurunda! *(Sürücü girer)*

Sürücü - Ağabeyciğim selâm. Bizim plâkaları almaya geldim..

Eldebir - *(Ayağa kalkar)* Molozlar kalktı mı?

Sürücü - *(Bir pusula uzatır)* Ablam, eksik olmasın geldi gördü. Bu pusulada emri yazılı. On kamyon. Ağzı ağzına dolu, on kamyon moloz temiz.. *(Eldebir, pusulayı okur. Duvarın dibinde dayalı duran bir çift plâkayı verir. Ayrıca bir hava kornasını da alır verir)*

Eldebir - Komiser çok memnun olmuş. Kornanı da geri veriyor. Bir daha aklını başına al..

Sürücü - Bir daha yola kim moloz döker Ağbey? Dökeni görsem bırakmam! Bizim istediğimiz bu, herkes kanuna uysun, biz de uyalım. Abla gibi komisere canım feda. Helâl.. Eyvallah.. *(Çıkar)*

Yaşlı - Neydi?

Eldebir - Orman yolunun iki yanına moloz döküyorlar ya, bunu bir kamyon moloz dökerken yakaladık. Abla, on kamyon moloz temizleme cezası kesti. Temizlemiş..

Yaşlı Adam - Tevekkeli o yolun günden güne yüzü gülüyor..

Eldebir - Bu böyle yakalanan yedinci kamyon.. *(H. Abla'nın dışardan sesi duyulur)* Komiser geliyor..

H. Abla - *(Kapıda)* Az bekleyin, beklerken de gürültü etmeyin. *(Girer)* Hoş geldiniz.

Yaşlı Adam - Saygılar. *(H. Abla, adama yavaş konuşmasını işaret eder.)*

H. Abla - Yavaş! *(Eldebir'e)* Tansel nasıl?

Eldebir - Uyuyor.

H. Abla - Mamasını yedi mi?

Eldebir - Yedi.

H. Abla - Altı temiz ya?

Eldebir - Temiz.

H. Abla - Ben yokken hiç ağlamadı değil mi?

Eldebir - Ağlamadı.

H. Abla - Güzel. Bir göreyim şu tosunu.. *(Yan odaya girer)*

Yaşlı Adam - *(Merakla)* Hayrola?

Eldebir - Karakolun kapısında bulduk, büyütüyoruz.. *(H. Abla döner. Masasının başına geçer. Masanın üstünü düzeltir)*

H. Abla - *(İç çeker)* Öyle de tatlı uyuyor ki! Bakmaya doyulmaz!

Yaşlı Adam - Allah uzun ömürlü etsin! Talihinden güldürsün! Sevap üstüne sevap işliyorsunuz!

H. Abla - *(Y. Adama)* Eksik olmayın! *(Eldebir'e)* Arayan soran? *(Yaşlı Adama)* Afedersiniz?

Yaşlı Adam - Rica ederim. Pek tabii değil mi?

H. Abla - *(Çabuk)* Teşekkür ederim *(Eldebir'e)* Dinliyorum..

Eldebir - İki kadın..

H. Abla - *(Keser)* Dışardalar. Beklesinler. Başka?

Eldebir - Kurbağanın *(düzeltir)* şey, yani cipin..

H. Abla - *(Keser)* Sahibi mi geldi?

Eldebir - Evet..

H. Abla - Demek nihayet çok şükür adamı bulabildiniz.. *(Ciple ilgili bu konuşma boyunca ikisi arasında Yaşlı Adamın göremeyeceği, bazen görse de anlam veremeyeceği biçimde, bir işaretleşme sürer. H. Abla adamdan para alınıp alınmadığını sorar. Eldebir her şeyin yolunda olduğunu, alındığını belirtir. Yaşlı Adama)* Geldik geleli cipini geri verelim diye adamı aratıyorum.. *(Eldebir'e)* Vereydin cipini gitsin..

Eldebir - Verdim..

H. Abla - İmzasını aldın mı? *(İşaret)*

Eldebir - Aldım.. *(İşaret)*

H. Abla - Ne kadar?

Eldebir - 1500.. *(Şaşıran Yaşlı Adam bir H. Ablaya bir Eldebir'e bakar)*

H. Abla - Çok değil.. *(Yaşlı adamın şaşkınlığını görür)* Kilometre!.

Yaşlı Adam - Evet. Çok değil. Bulunduğuna sevinsin..

H. Abla - Nasıl. Sevindi mi?

Eldebir - Hem de nasıl.

H. Abla - Demek ki o dertten kurtulduk! *(Yaşlı Adama)* Evet, siz nasılsınız Bey Amca?

Eldebir - Bey Amca size teşekküre gelmiş..

H. Abla - Niye yoruldunuz?

Yaşlı Adam - Hanım kızım sizin için ne yapsak az. Hakkınız ödenir mi? Hele şu tapularımızı bir elimizde görelim..

H. Abla - Göreceksiniz..

Yaşlı Adam - O zaman size..

H. Abla - Devam edin.. *(Yaşlı Adam Eldebir'e bakar)* Söyleyin, bu karakolda ne olur ne biterse açıktır. Adamlarım her şeyi bilir..

Yaşlı Adam - Bizim zamanımızda hiç de böyle değildi..

H. Abla - Şimdi böyle. Evet?

Yaşlı Adam - Tapularımıza kavuşunca size hep bir hediye almayı düşünüyoruz..

H. Abla - Bana en güzel hediye sizleri tapu sahibi görmek. Hem siz vereceğiniz hediyeyi verdiniz..

Yaşlı Adam - Aman efendim, ne ki? Adam başına..

H. Abla - Olsun! Bir araya gelince hiç de az sayılmaz! Kısacası bize hiçbir borcunuz yok. Unutalım..

Yaşlı Adam - Biz zaten unuttuk..

H. Abla - Öyleyse biz de unutuyoruz.. *(Evet, daha başka ne kaldı gibilerden, masanın üstünde ellerini dolaştırır. Not defterinin kaleminin yerlerini değiştirir, derin bir soluk alır, adama gülümser)*

Yaşlı Adam - Görüyorum ki her zamanki gibi..

H. Abla - *(Ayağa kalkar)* Evet, çok meşgulüz *(Kapı vurulur)* Gir! *(Kerkenez girer)*

Kerkenez - Mektup..

H. Abla - *(Şaşırır)* Mektup mu?

Kerkenez - Mektup. Komiserliğe. *(H. Abla mektubu alır. Mırıldanarak zarfı okur.)*

H. Abla - Şafak Karakolu Komiserliğine. Hayırdır inşallah *(Yaşlı Adam takdirnamenin geldiğine yorar. Memnundur)*

Yaşlı Adam - Hayırdır..

H. Abla - Resmi!

Yaşlı Adam - Hele açın hayırlısıyla.. *(H. Abla zarfı açar. Mektubu önce kendi okur. Okudukça keyfi yerine gelir)* Mahallemizin siz gelinceye kadar adı bile yoktu. Karakolun tabelâsını gördük de mahallenin adını öğrendik..

H. Abla - *(Kasıntılı)* Merkezden geliyor. İl Emniyet Müdürlü-

günden.. *(Yaşlı Adam, sevinçle Eldebir'e bakar. Geldi, anlamına işaret eder)*

Yaşlı Adam - Ne deniyor?

H. Abla - *(Mektubu uzatır)* Buyurun, okuyun..

Yaşlı Adam - *(Mektubu alır. Acele göz gezdirir)* Evet. *(Coşku ile)* Bravo! İstediğimiz oldu.. Karakol personelinin üstün başarılarından dolayı ödüllendirilmesi Bakanlıktan bildirilmiş. *(H. Abla'ya)* Siz bir maaş, personel yarımşar maaş.. Allah Allah! Emniyet Müdürlüğü sizin dosyanızı bulamamış. Acele personel cetvelinin çıkarılıp gönderilmesini istiyor.. *(Coşku ile)* Hemen gönderin..

Abla - Göndereceğiz.. *(Adamlarına baktıktan sonra.)* Görüyorum ki büro işlerinden iyi anlıyorsunuz..

Yaşlı Adam - *(Gönlü olarak)* Oldukça. Övünmek gibi olmasın ama.

H. Abla - Ben hiç anlamam! Yardımcım da! Hep fiili hizmetlerde çalıştık..

Yaşlı Adam - Ben mutemetlik yaptım. Kayıt memurluğu yaptım..

H. Abla - Çok güzel. Size bir önerim var..

Yaşlı Adam - Buyurun?

H. Abla - Bize yazı işlerinde yardımcı olur musunuz?

Yaşlı Adam - Seve seve..

H. Abla - Sizin için de değişiklik olur. Hem oyalanırsınız hem de ufak bir harçlık çıkar..

Yaşlı Adam - Harçlığın önemi yok ama..

H. Abla - Olmaz olur mu?

Yaşlı Adam - Ben emekliyim. Aylıkla çalışamam..

H. Abla - Hakkınızı ödemek için bir yol buluruz. Gün aşırı yarım gün uğrarsanız yeter..

Yaşlı Adam - Defterleriniz tamam mı? *(Odadakiler aralarında bakışırlar)* Görebilir miyim?.. Varide? Sadıra? Zimmet? Demirbaş.. Bu dört defter şart.. *(Hâlâ elinde duran yazıyı gösterir)* Örneğin bunu varideye işleyeceğiz. Karşılığını sadıraya..

H. Abla - İyi işte! Nereye işlerseniz işleyin. Bu işler sizin..

Yaşlı Adam - Aylık bordro cetvelleriniz hazır mı?

H. Abla - O da değil!

Yaşlı Adam - Eee bu ay aylıklarınızı nasıl aldınız?

H. Abla - Elden, hep elden..

Yaşlı Adam - Yani kendiniz merkez veznesine giderek? Olmaz, mutemedin gidip alması gerekir..

H. Abla - Tabii! Bundan sonra siz gidin alın, bize getirin.. *(Ekler)* Verirlerse..

Yaşlı Adam - Ne demek verirlerse?

H. Abla - Yani muhasebecilerin aksilikleri.. Bıktım. Yok pulu eksik, yok dosyasını bulamadık..

Yaşlı Adam - Merak etmeyin. Ben hepsini yoluna koyarım. Bugün yarın bütün defterleri cetvelleri tamamlarım.. *(Kapıya yönelir)* Müsaadenizle.

H. Abla - *(Uğurlarken)* Güle güle.. *(Yaşlı adam çıkar)*

Eldebir - Abla, ne yaptın?

H. Abla - Beğenmedin mi?

Eldebir - Adam ortalığı karıştırmış berbat etmiş. Gelen yazı onun marifeti. Bakanlığa sana takdirname verilmesi için iki yüz imzalı dilekçe göndermiş..

H. Abla - Elleri varolsun!

Eldebir - Gazetelere açık teşekkür mektupları yazmış..

H. Abla - Allah razı olsun. Demek hâlâ böyle kadir kıymet bilir insanlar var dünyada?

Eldebir - Abla..

H. Abla - *(Keser)* Bana bak, ben bu işi sevdim!

Eldebir - Hangi işi?

H. Abla - Mesleği. Üniformayı. Çok sevdim. Bugüne kadar yalandan polistim, bundan sonra gerçekten polis olacağım. Sen istersen olma!..

Kerkenez - Bakanlık, Şafak Karakolu diye bir karakol olmadığını anlamaz mı?

H. Abla - *(Elindeki yazıyı gösterir)* Bu yazı ne?. Anlasa işin başında anlardı. İş bir kez resmiyete dökülmüş oğlum, artık resmiyet kazanmış, bundan sonra mı anlayacak?

Kerkenez - O da var ya..

Eldebir - Yani bundan sonrası yürür değil mi abla?

H. Abla - Hiç yüreğini bozma! Bakanlık dediğiniz ne? Bir kuyu! Her yanı müdürlük dolu. Karakolları açan müdürlük başka, görevlileri atayan müdürlük başka, aylık dağıtan müdürlük başka, daha böyle.. Bir yığın müdürlük işte. Her biri bir koridorun ucunda. Birbirlerinden haberi mi var?.. *(Elindeki taktirnameye bakar)* Hey Allahım, şu mektuba bak. Şimdi bunu hangi müdür yardımcısı almışsa onu görmeli!

Eldebir - Şişinmiştir değil mi Abla?

H. Abla - Ne sandın? Adam mektup elinde doğru müdürüne, müdür müsteşara, müsteşar bakana..

Eldebir - Bakan başbakana.. Hey anam, adamlar Allah için. boş durmuyor çalışıyor..

H. Abla - Şu bizim aylık cetvelleri Emniyet Müdürlüğünü bir atladı mı üçümüz de aylığa geçiyoruz demektir..

Eldebir - *(Kollarını açar)* Hey Allahım, sen büyüksün, gör artık şu fakir kulunu!.

Kerkenez - Gördü gitti! Evvel Allah bu takdirname bizim cetvellere her kapıyı açar.

H. Abla - Yaa! Hep böyle geleni kapının önüne koyup kaçırmakla karakol işleri yürümez oğlum! Artık bu işe bir resmiyet vermek gerekir:.

Eldebir - Hem madem devlete bu kadar candan hizmet ediyoruz. Hakkımızı ne diye almayalım? Değil mi ya?

H. Abla - Aferin! Aklın işliyor bakıyorum..

Eldebir - Şu aylığa geçtiğimi bir görsem Bey Amcanın elini öpeceğim..

H. Abla - Öpersin!

Kerkenez - Ulan daha önce Ablanın elini öp:

H. Abla - *(Topuğunu vurur)* Sululuk yok! Yeter! *(Eldebir ile Kerkenez hazırola geçerler)* Her şeyden önce ciddiyet isterim! Bugüne kadar göreviniz ağırdı. Bundan böyle daha da ağır olacak.. Duydunuz mu?

Eldebir-Kerkenez - *(Birden)* Duyduk komiserim..

H. Abla - Aferin: *(Çocuğu hatırlar)* Yavaş! *(Ötekilerin sessiz onaylamaları)* Artık devlet görevine geçiyorsunuz. Sorumlulukları-nız var! Sizi uyarıyorum.

Eldebir - Uyar Abla! Sen bildiğin gibi uyar..

H. Abla - Uyarıyorum! Şu birbuçuk ayın içinde dünyanın piyangosu vurdu. Karakolun önünde kendi cipimiz bile var. Bundan böyle artık her gördüğünüzün üstüne saldırmak yok..

Eldebir - Yani..

H. Abla - Ne yanisi?

Eldebir - Şöyle helâlinden?

H. Abla - Helâlinden başka? Onu sonra konuşuruz.. Evet hadi çağır bakalım o dışarda bekleyen iki kadını. Dertleri neymiş?

Eldebir - Simsar ikisine aynı arsayı satmış, ikisinden ayrı ayrı para almış..

H. Abla - Ne? Vay namussuz: Ben o simsara.. *(Tansel'in uyanma mırıltıları duyulur. Yavaşca)* Eyvah uyanıyor. Susun.. *(Mırıltı kesilir. Kulak verir)* Uyudu. Yine uyudu galiba... *(Ayaklarının ucuna basa basa yan odaya yaklaşır, dinler)* Uyumuş.. *(Geri döner. Kapıya yönelir. Eliyle ötekilere işaret eder)* Gelin. En iyisi kadınları *(Eldebir'e)* Senin odanda dinleyelim.. *(Ayaklarının ucuna basarak çıkarlarken)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan dört ay sonra. Sahne aydınlandığında Yaşlı Adam, komiser odasına girer. Elinde evrak çantasıyla, bir gazete vardır.)

Yaşlı Adam - Komiserim kutlarım, candan kutlarım.. *(Gazeteyi elinde sallar)* Gördüm, övündüm, göğsüm kabardı. Hem meslek adına, hem yakınınız olarak..

H. Abla - Hayrola?

Yaşlı Adam - Haberiniz yok mu? Bugünkü Tünaydın'da! Bir sayfa! Neredeyse koca bir sayfa size ayrılmış! *(Gazeteyi açar)* Renkli fotoğraflarınızla... Bakın.. Durun, önce sizin Ekim aylığınızı takdim edeyim.. *(Elindeki çantayı açar. Bir zarf çıkarır. Uzatır. Ayrıca bir cetveli imzalatır.)* Şuraya bir imza lütfen. *(H. Abla imzalar)* Oldu. Paranızı bir saysanız. Yüreğim rahat etsin..

H. Abla - Gereği yok. Yüreğiniz rahat etsin.. *(Çekmecesinden çıkardığı bir zarfı uzatır)* Buyurun, bu da sizin aylığınız. İmza falan istemez..

Yaşlı Adam - İnanın utanıyorum. Her ay böyle.. Belki de cebinizden..

H. Abla - Niye cebimden olsun?.

Yaşlı Adam - Afedersiniz ama, kaynağı? Kaynağı ne? Bulamıyorum?

H. Abla - Karakola yardım faslından.. Evet, gelelim gazeteye?

Yaşlı Adam - *(İlk konu ile ilgili)* Kabul. *(Gazete konusuna döner)* Bakın bütün son sayfa size. Şafak mahallesinin Komiser Ablası.. Bütün mahalle ablalarının sözünden çıkmıyor. Bakın bu fotoğrafın altında ne yazılı: Şafak Mahalleliler Komiser Abla diyorlar başka bir şey demiyorlar! Ben belki gerekir diye üç gazete aldım.. *(Çantasını açar iki gazete daha çıkarır)*

H. Abla - Ne olacak?

Yaşlı Adam - Birini camlatır buraya asarsınız! Birini camlatır eve, biri de dosyanıza girer..

H. Abla - Hadi canım gören görür, ne gereği var?

Yaşlı Adam - Olmaz olur mu? Ayrıca bir gazete de kendim için aldım. Ben kendiminkini camlatacağım. *(Okur)* Altı ay içinde bütün mahallenin gönlünü fethetti. *(Ekler)* Çok doğru! *(Okur)* Şafak mahal-

leliler artık geceleri kapılar açık yatıyor. *(Ekler)* Çok doğru! Bütün İstanbul'da olaylar artarken Şafak Mahallesi'nde olaylar yok denecek ölçüde azaldı. *(Ekler)* Çok doğru! Basın işte hep böyle doğru yazmalı..

H. Abla - Mahallede olaylar azaldı ama..

Yaşlı Adam - Yani?

H. Abla - Bilmem iyi mi oldu kötü mü oldu?

Yaşlı Adam - *(Şaşkın)* Niye?

H. Abla - Hiç!.

Yaşlı Adam - Allah da tanık kul da! Aferin bunları yazan gazeteciye. Yarın bir mektup yazıp hem kutlayacağım hem teşekkür edeceğim. *(Gazeteyi çantasına koyar)* Bizim hanım da okuyunca çok sevinecek. Çok sever sizi..

H. Abla - Eksik olmasın. Çok selâm söyleyin. *(Sarıyer Komiseri kapıda görünür)*

S. Komiseri - Sayın meslekdaşım! Saygılar!. Rahatsız etmezsem?

H. Abla - *(Kalkar)* Ne münasebet?

S. Komiseri - *(Elindeki gazeteyi sallar, güler)* Efendim, özellikle.. *(Kelimeyi bulamaz, coşkunlukla güler. Birden Y. Adamı görür)* Ooo üstad, ne güzel böyle karşılaşmak! Siz de benim gibi komiser ablayı kutlamaya mı geldiniz yoksa? *(İkisiyle de abartmalı yakınlıkla el sıkışır. Oturur. Gazeteyi havada sallar)* Efendim, az önce okudum. Öyle sevindim, öyle sevindim, meslek adına da komşumuz olarak da, çok sevindim. Duramadım, kalktım geldim.. Ne güzel değil mi? Ne kadar güzel demek bizim meslekte de, kırk yılda bir de olsa, çalışanların, doğru çalışanların hakkını veren gazeteciler çıkıyor.. *(Ayakta duran Y. Adama)* Gidiyor musunuz? *(Elini uzatır)* Güle güle! Bize de uğrayın. Ben şimdi bir yıldır, aşağıda Sarıyer'deyim. Hatırladınız değil mi beni?

Yaşlı Adam - Kusura bakmayın..

S. Komiseri - Sizinle on dört yıl önce Kartal Karakolu'nda birlikteydik..

Yaşlı Adam - *(Hatırlar)* Ha, evet.. Siz Yahya..

S. Komiseri - Evet Yahla Kolgezer.. Ondan sonra beni Bolu'ya verdiler. Üç yıl Bolu'da kaldım.. *(Güler)* Ya, Bolu'dan Adapazarı'na. Komiser Yardımcısı olarak dört yıl da orada. Etti mi yedi. Oradan komiser olarak Gebze'ye. Orada iki, oradan iki yıl da Ümraniye'ye. Ümraniye'den de buraya. Yaa. *(Güler)* Yine karşılaştık işte. Çok şükür iyisiniz maaşallah!. *(Güler)* Güle güle. Beklerim. Gelin, ne zaman isterseniz buyurun.. *(Yaşlı adam olumlu baş işaretleriyle çıkar. Oturur)* Hey gidi hey! Yıllar geçiyor işte! Nereden nereye? Kartal'dan Bolu'ya kadar uzandık. Oradan yine dön geriye Sarıyer'e.. *(Güler)* Afedersiniz siz nerelerde bulundunuz?

H. Abla - Benim yolum sizden ayrı...

S. Komiseri - Simanız hiç yabancı değil?

H. Abla - Sanmam.

S. Komiseri - *(Düşünceli)* Allah Allah!

H. Abla - Allah Allah mı? Niye?

S. Komiseri - Ben geçen kış bir ay kadar Beyoğlu merkezinde bulundum, vekâleten..

H. Abla - Yani?

S. Komiseri - Yani siz de oralarda bulunmuşsanız?

H. Abla - Hayır. Ben Beyoğlu merkezinde bulunmadım..

S. Komiseri - Neyse!. *(Yine meraklanır)* Afedersiniz nerelerde sorabilir miyim?

H. Abla - Ben, size göre hep ters yönlerde..

S. Komiseri - Yani?

H. Abla - *(Sağ kolunu açar)* Siz Bolu'da bulunmuşsunuz, ben *(Sol kolunu açar)* böyle Edirne *(Kolunu öne uzatır)* Balıkesir..

S. Komiseri - Edirne'de mi? Komiser Celâl'i tanır mısınız? Tank Celâl'i? Edirne merkez karakolu komiseriydi?

H. Abla - Tanımaz mıyım?

S. Komiseri - Hey gidi koca Celâl! Okuldan arkadaşımdı. Futbolu hep faullü oynardı. Hepimizi devirir devirir geçerdi. O yüzden Tank Celâl derdik.. Hey gidi koca Celâl. Yazık..

H. Abla - Ne oldu?

S. Komiseri - Duymadınız mı? Ölmüş.. *(İç çeker)* Allah rahmet eylesin..

H. Abla - Amin *(Acınır)* Vah vah! Bir fena oldum..

S. Komiseri - Neyse! Başka?

H. Abla - Ne gibi başka?

S. Komiseri - Başka nerelerde? Bir türlü çıkaramıyorum sizi nerede gördüğümü? Buldum buluyorum derken, kaybediyorum. Ama yüzünüzü daha önce mutlaka bir yerde gördüm..

H. Abla - Diyarbakır'da!

S. Komiseri - *(Şaşkın)* Diyarbakır'da mı?

H. Abla - Evet..

S. Komiseri - Oraları hiç tanımam..

H. Abla - İki yıl. İki yıl da Van'da.

S. Komiseri - Neyse! Bakarsınız durup dururken bulur çıkarırım.. Efendim, candan kutlarım. Üç kez okudum sizin için yazılanları. *(Eldebir çay getirir. Çayı alır)* Teşekkür ederim. *(Eldebir'in yüzüne bakınca, bakışları takılılır kalır.)*

Eldebir - Afiyet olsun.. *(Eldebir çıkar)*

S. Komiseri - *(Eldebir'in ardından bakar. Başını iki yana sallar)* Acayip?

H. Abla - Ne oldu?

S. Komiseri - Arkadaş da yabancı değil..

H. Abla - Nereden?

S. Komiseri - O da Beyoğlu'ndan gibime geliyor..

H. Abla - Meslekte yenidir..

S. Komiseri - Evet, belki de sivil görmüş olacağım.. Neyse, efendim belleğim eskiden çok iyiydi. Ama yıllar..

H. Abla - Hep öyle..

S. Komiseri - Neyse! Efendim, sorabilir miyim?

H. Abla - Soracak ne kaldı?

S. Komiseri - Çok afedersiniz. Onu değil, başarınızın nedenlerini?

H. Abla - Abartıyorlar efendim. Gazetecinin, mahallelilerin abartması..

S. Komiseri - Hiç de dediğiniz gibi değil. Başarınız ortada. Görülüyor. Gazete yazmadan da duyuyor, biliyorduk. Şurada iki mahalle burun buruna yaşıyoruz. Biz olaylardan soluk alamıyoruz, sizin bölgenizde çıt çıkmıyor. Ne vurma, ne yaralama.. Nasıl yola getirdiniz?

H. Abla - Yerine göre. Kimine biraz sert kimine daha sert, kimine yumuşak..

S. Komiseri - Yürüyor mu? Burası topu topu bir yıllık bir mahalle. Halkı karmakarışık. Anadolu'nun dört bir yanından gelme. Bir çeşit göçmen.. Ne huyları birbirini tutar, ne dilleri?

H. Abla - Söktürüyoruz. Pişman olacaklara pişman olma payı tanımak gerekir. Kulağını çekince uslanıyorlar. Azılılara karşı da daha azılı çıkarak karşılık veriyoruz..

S. Komiseri - Kadronuz topu topu üç kişi değil mi?

H. Abla - O üç kişiye ayrıca en azından gönüllü yüzüç kişi daha ekleyin..

S. Komiseri - Nasıl?

H. Abla - Karakolun gönüllü yardımcıları var..

S. Komiseri - Hiç bilmiyordum..

H. Abla - Yine de bilmiş olmayın..

S. Komiseri - Gizli polis mi yani?

H. Abla - Gizli değil, polis de değil!

S. Komiseri - Öyleyse?

H. Abla - Sadece vatandaş! Güven içinde huzur içinde yaşamak için karakola destek olan vatandaş..

S. Komiseri - Anlatın, elimden gelirse ben de uygulayayım..

H. Abla - Geldiğimde ne kadar kopuk takımı, hırcı, kavgacı takımı varsa tabancalarına el koyduk..

S. Komiseri - Güzel! Yani bölgeyi silâhtan arındırdınız..

H. Abla - Hayır, aksine. Silâhlandırdık!

S. Komiseri - Anlayamadım?

H. Abla - Her sokakta üç ya da dört dürüst, güvenilir kişi saptadık. Az çok yaşını başını almış, durulmuş, sağlıklı, geçmişi lekesiz, herkesin saygısını kazanmış üç dört kişi. Bu kadarı her sokakta bulunur..

S. Komiseri - Evet?

H. Abla - Topladığımız o tabancaları bu dürüst kişilere verdik. İmza ile, her hafta yoklamaya getirmeleri koşuluyla.

S. Komiseri - İyi ama kanun?...

H. Abla - O kanundan görülen hayır ortada. Doğru kanun bizim uyguladığımız gibi olması gerekir. Benim bölgede kimse tabancasını çekmek için elini beline atınca karşılık görmeden kalmaz. Elini beline atar atmaz en az üç dört kişinin tabancasını kendisine çevrilmiş bulur. Bir sokaktan kaçayım derse, öbür sokakta dört tabancanın daha namlusunun ucuna düşer.. Olay çıkaranlar silâhlı, kurbahları silâhsız olmaz böyle şey. Ya her sokağa iki polis vermek, ya da bizim gibi gönüllü polis yardımcıları yerleştirmek gerekir..

S. Komiseri - Bravo! Çok doğru..

H. Abla - Eh, bu kadarcık aklımla bu yolu seçtim ben. Nedir ki, yan tutmadım. Sağcı solcu ayırmadım. Ayıracak olsaydım, eskisinden beten olurdu durum, ilk önce de ben vurulurdum.

S. Komiseri - Çok haklısınız.

H. Abla - Duyun, benden duyduğunuzu da kimseye söylemeyin. Kalkarlar o gönüllülerin tabancalarını alırlar ellerinden, sonra da..

S. Komiseri - Biliyorum.. Anlıyorum. Gözünü kan bürüyenlere verirler..

H. Abla - Kuzuları, kurtların önüne sürerler..

S. Komiseri - Çok yararlandım söylediklerinizden.. *(Saatine bakar)* Çok vaktinizi aldım. Çok sevindim. *(Elini uzatır)* Bir daha kutlarım.. Bize de buyurun. Yokuşu indiniz mi, bizim karakol..

H. Abla - Biliyorum..

S. Komiseri - Hoşça kalın. *(Kapıya yönelir)*

H. Abla - Güle güle.. *(Masasına döner. Zile basar. Eldebir gi-*

rer) Of! hele şükür gitti. Adam seni de beni de tanıdı.. Ben de adamı tanıdım. Neyse..

Eldebir - Ben de..

H. Abla - Lokantanın önünden her gün geçerdi. Neyse.. Hay Allah dilim neyseye alıştı. Nezle gibi kaptım sözü. Getir bakalım şu vukuat cetvelini..

Eldebir - *(Bir liste uzatır)* Getirmiştim..

H. Abla - *(Listeyi incelemeye başlar)* Röntgenci. Bak sen!

Eldebir - Dersini verdim..

H. Abla - Çok iyi. *(İnceler)* Bak sen! Yine mi Yeşil Yurdu Belediyecileri? Niye tutup getirmedin? Yardım diye düpedüz haraç topluyor bu haydutlar.

Eldebir - Topladıkları bütün paraya, makbuzlarına el koydum.. Tövbe ettiler, gittiler. Bir daha buraya ayak basamazlar..

H. Abla - Bakıyorum iyi yetiştin. Aferin.. *(İnceler)* Sarhoşluk, ağız kavgası, *(mırıldanarak)* şu bu.. Peki, yırt at..

Eldebir - Başüstüne..

H. Abla - Hadi, komşudan Tansel'i al gel istersen.. *(Eldebir çıkar. H. Abla gazeteyi alır. Duygulanarak inceler.)* Şafak mahallesinin komiser ablası! Eh, değildik ama olduk! Bakalım daha ne kadar oluruz?.. Olanlardan ne eksiğimiz var sanki? Bizim de çocukluğumuz çocukluğa benzeseydi, biz de analı babalı büyüsek, okul, hoca görseydik... *(İç çeker)* Ah Ah.. *(Bir gürültü. Partici girer)*

Partici - *(Öfkeli)* Komiser?

H. Abla - Evet?

Partici - Siz misiniz?

H. Abla - Kapıda ne yazıyor! Komiser! İçeri girerken okumadınız mı? Masada ben oturuyorum. Yakamda da üç yıldız var..

Partici - Yeter!

H. Abla - Anlamadım?

Partici - Kiminle konuştuğunuzu biliyor musunuz?

H. Abla - Soracağım. Siz öğrenin önce. Bir kapıyı neresi diye

sormadan açıp içeriye girebildiğinize göre pek önemli biri olacaksınız! *(Bağırır)* Çıkın dışarı!

Partici - Ne? Nasıl?

H. Abla - Çıkın! Kapıyı vurun, gir dersem girin. Burası Şafak Karakolu. Meyhane değil.. Meyhanede bile...

Partici - Fena olursunuz. Zaten olacaksınız..

H. Abla - *(Zile basar)* Çıkın dedim..

Partici - Ben Hamdi Uzun..

H. Abla - Çıkın! *(Kerkenez girer)*

Partici - Müsavat Partisi İl Yönetim Kurulu üyesi, İl Genel Kurulu Grup Başkanı..

H. Abla - Beyefendiye kapıyı göster..

Partici - Sen kim oluyorsun bana kapıyı gösterecek? *(Kerkenez yaklaşır)* Çekil!

H. Abla - Çıkın, kapıyı vurun öyle içeri girin..

Partici - Görürsün sen! Seni haddini bilmez seni! Seni Hakkâri'ye sürdürmezsem bana da Hamdi Uzun demesinler..

H. Abla - *(Kerkenez'e)* Çıkar! *(Kerkenez adamın bileğini kavrar)*

Partici - Çek elini yoksa işinden olursun.. *(Kerkenez kolunu gerisinde büker, adamı kapıya doğru iter)* Görürsünüz ikiniz de. Hakkâri'ye!

H. Abla - Git elinden ne gelirse yap! Bu memleket bizim memleketimiz. Şafaktepe de bizim, Hakkâri de! Senin gibilerin burnunu kıra kıra gerekirse yetmişiki kez dolaşırım bu ülkeyi..

Partici - *(Sürüklenirken)* Görürsün sen, kaltak!

H. Abla - Gün gelir sen de görürsün! Bu halk yanınızda bırakmaz sizin ettiklerinizi..

Kerkenez - Ağzını bozma lan hırbo!. *(Beline bir diz indirip adamı dışarı atar)*

Partici - İmdat! *(Kerkenez adamın ağzını eliyle kapar)*

Kerkenez - Kes, yoksa!.. *(Çıkarır. H. Abla odada yalnız kalır. Sinirlerini yenmeye çalışırken)*

H. Abla - *(Söylenir)* Hamdi Uzun! Allah için ne de uzun ya! Bu

adamlar hep böyle lâfla örtüyorlar eksikliklerini kusurlarını, Sersem!. *(Eldebir, elinde Tansel'i getirdiği, üst yanı başucundan körüklü bir bebektaşır -portbebe- ile girer. Gülümser)* Nasıl?

Eldebir - Keyfi yerinde.. *(Bebektaşırı masanın üstüne bırakır)* Mamasını yemiş.. *(H. Abla yaklaşır. Ayakta, gülümseyerek beşikteki çocuğa bakar)*

H. Abla - Ne de çabuk büyüyor..

Eldebir - Hayrola? Neydi o gürültü?

H. Abla - Kabadayının biri..

Eldebir - Nedeni?

H. Abla - Bakalım anlayacağız.. *(Kerkenez girer)*

Kerkenez - Gitti..

H. Abla - Ne istiyordu?

Kerkenez - Arabasını karakola çekmiştim. Çarşının göbeğinde bırakıp gitmişti. *(Eldebir'e)* Partici..

H. Abla - İyi etmişsin..

Kerkenez - Köpürdü, bilseydim..

H. Abla - Hayır, iyi etmişsin. Bu gibilere yakayı bir kaptırdın mı bir daha dur diyemezsin. Gerisi çorap söküğü gibi gider..

Eldebir - Neye bağladınız?

Kerkenez - Cezayı, çekme parasını ödedi, arabasını aldı gitti. Bizi attıracak. Yemin etti..

Eldebir - Eli cebine gidince tepesi daha da atmıştır. Para ödemeye alışık değiller..

H. Abla - Eh yavaş yavaş toparlanın. Kısmet bu kadarmış. Meydan bunların..

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Bir saat sonra. Sahne aydınlandığında, H. Abla, Eldebir, Kerkenez konuşmadan otururlar. Düşüncelidirler. Telefon çalar.)

H. Abla - *(Alıcıyı alır)* Buyurun. Evet benim. Hakarete uğrayan benim. Biziz yani.. Hay. Hay, başüstüne.. *(Alıcıyı elinden yavaş yavaş bırakır)* Merkezden çağırdılar. Yarın sabah merkezde olmamı istiyorlar. Sayın Hamdi Uzun'a hakaret etmişim! *(Saatine bakar)* Maaşallah, herif bir saat içinde işini halletti.

Eldebir - Kararın?

H. Abla - Ah, sahiden polis olmak vardı. Göndereceklerini bilsem vallahi Hakkâri'ye de giderim ama.. *(Birden canlanır)* Hadi, gidiyoruz. Tepebaşı'na, lokantaya dönüyoruz. Tabii Almanya'dan; yolculuk bitti.

Kerkenez - Hazırız..

H. Abla - *(Tansel'in beşiğini alır)* Bundan böyle ömrüm Tansel'in. Kısmetse onu büyüteceğim. Hayatta neye imrenmişsem nede gözüm kalmışsa ona vermeye çalışacağım. *(Tansel'e)* Yaşa oğlum, güzel oğlum, umut sizlerde! Bu şehir eşkiyalarından sizler büyüyüp arıtacaksınız bu cennet yurdu! *(Arkadaşlarına)* Buyurun... *(Kapıya doğru yürürlerken)*

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

(Ertesi gün. Öğleye doğru. Sahne aydınlandığında Şafak mahalleliler komiser odasını doldururlar.)

Yaşlı Adam - Allah Allah ne oldu bunlar? Öğle oldu hâlâ hiçbiri görünürlerde yok?.

Bir Kadın - Tansel'i de getirmediler. Her sabah bana getirirlerdi..

Bir Adam - Komiser abla bu sabah için uğra demişti.. *(Telefon çalar. Odadakiler birbirlerine bakışırlar. Yaşlı adamın açmasını isterler)*

Yaşlı Adam - Açsam mı?

Bir Adam - Açın elbet..

Y. Adam - *(Alıcıyı alır)* Buyurun.. Ben mi? Ben görevli değilim. Karakola uğramıştım.. Görevlilerden hiçbiri burada yok... Bilmiyorum nerede kaldıklarını?.. Hayır hiçbiri.. Hiddet buyurmayın... *(Odadakilere)* Kapattı.. *(Alıcıyı elinden bırakır)* Emniyet Müdür Yardımcısı..

İkinci Kadın - Ne dedi?

Yaşlı Adam - Görür onlar dedi. Anlayamadım! Bir belâya mı çattılar dersiniz?

Bir Kadın - Galiba..

Bir Adam - Galiba temelli gittiler..

Yaşlı Adam - Bana kalırsa da öyle. Ben bu sesi, bu öfkeyi bilirim. Bir Müdür Yardımcısı böyle konuştu mu...

Bir Kadın - Bütün yoksulların ablasıydı. Bir yankesici üç aylığımı çarpmıştı da kuruşu kuruşuna geri verdi.. Tam 7550 lira..

İkinci Kadın - Bizim arsalarımızı kurtardı, Allah razı olsun..

Bir Adam - Biraz hediyeye düşkündü ama, Allah için, Allah var neme lâzım..

Yaşlı Adam - Hakkı! O kadarı hakkı. O hediyelerin karşılığını kat kat ödedi. Bizler tapu sahibi olduk sayesinde..

Birinci Kadın - Öyle komiser zor gelir bir daha..

İkinci Kadın - Doğru! Ablayı çok ararız biz bundan sonra, çoook.

PERDE

Etiler, 1 Aralık 1979
Son düzeltmeler: 24 Ocak 1985

DÜN NEREDEYDİNİZ

(Oyun, 2 Bölüm)

KİŞİLER

Hızır
I. Kadın: Orta yaşlı (I. Kadın, sonra Gülten)
II. Kadın: Yaşlı
III. Kadın: Genç (III. Kadın, sonra Helga)
I. Erkek: Orta yaşlı (I. Erkek, sonra Mehmet, sonra Ergun)
II. Erkek: Yaşlı
III. Erkek: Genç (III. Erkek, sonra Halim, sonra pilot)

(Olay günümüzde, değişik kentlerde geçer.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

BİR SOKAK

(Oyun başlarken perde açık, sahne karanlıktır. Hızır, salonun dip kapısından girer. Hızlı adımlarla sahneye doğru ilerler. Elinde, orkestra şeflerininkini andıran ince bir değnek vardır. Sahneye çıkar. Ön ortada durur.)

Hızır - *(Saatine bakar)* Evet, saat sekizbuçuk. Her zamanki gibi tam vaktinde yetiştim. Hemen başlayabiliriz. *(Değneğiyle, üç kez sol avucuna vurur. Az bekler.)* Olmadı. Duyulmuyor! *(Cebinden düdüğünü çıkarır, üfler, memnun gülümser.)* Oldu! Işıkçı! *(Sahnenin gerisinde kırmızı bir ışık yanar.)* Hazır mısınız? *(Işık yanıp sönerek kısa sinyaller verir.)* Işıklar! *(Işıklar yanar. Sahnede iki kapı ile üç pencereden oluşan bir sokak dekoru aydınlanır.)* Biliyorum, hep evdeler. Hele bir görelim kendilerini, tanışalım.. *(Hızlı adımlarla sahneyi dolanarak, I. Kadının zilini çalar; II. Kadının tokmağını vurur. Üç pencerenin camlarını değneği ile tıklatır, çıkar.)*

I. Kadın - *(İçerden)* Bir dakika..

I. Erkek - *(İçerden)* Kim o? *(Pencereyi açar dışarıya uzanır. Burnunu, gözlerini kapatan bir karnaval maskesi takmıştır. Tıraş olmaktadır. Yüzü sabunludur. Sağ elinde tıraş fırçası vardır.)*

II. Kadın - *(İçerden)* Geliyorum!

II. Erkek - *(İçerden)* Geldim, geldim..

I. Kadın - *(Sabahlıklı, saçlarını bağlayarak pencereye yaklaşır, pencereyi açar. Karnaval maskelidir.)* Kim o?

I. Erkek - Nereye kayboldunuz?

II. Kadın - *(Pencereyi açar. Maskelidir)* Geldim işte..

(II. Erkek, maskelidir; elinde gazetesi, gözlüğü, kapıya çıkar. Bakınır. Komşularını görür.)

II. Erkek - Kapı vuruldu gibime geldi..

I. Erkek - Gibinize falan gelmedi, vuruldu..

I. Kadın - *(I. Erkeğe)* Kapıda kimseyi gördünüz mü?

I. Erkek - Görmüyor musunuz? Tıraşımı yarıda bıraktım, kapıya koştum..

II. Kadın - Ben de öyle. Telefonda kızım vardı. Yeni evli. Zeytinyağlı dolmanın nasıl pişirileceğini soruyordu. Telefonu kapadım. Değneğiyle penceremin canıma vurdu biri. Değneğinin ucunu gördüm.

I. Erkek - Nerede bu kapıları, pencereleri vuran?

II. Erkek - Tam gazeteme dalmıştım ben de. Kapıyı pek geç açtım da sayılmaz!

I. Erkek - Anlaşılan çocuklar... *(Yüzünü sabunlar)*

II. Kadın - Ya da münasebetsizin biri..

II. Erkek - Ah bu çocuklar!

II. Kadın - Tam ilk kocama yakışan bir oyun..

I. Kadın - Pek çocuk şakası değildi..

II. Kadın - *(Devamla)* Bayılırdı, marifet sanırdı bu türlü oyunları..

I. Kadın - Tanıdık bir çalıştı. Sanki beklediğim biri..

I. Erkek - Her neyse; tıraşımı tamamlamam gerekiyor.. *(Çekilir.)*

II. Erkek - *(I. Kadına)* Hep öyledir. Yanılır insan. Geciken, beklediğimiz o kadar çok tanıdık var ki.. Ama çocuklardır kapıları çalan. *(II. Kadına)* Çocuklardır hanımefendi. Yaz öğleleri, okullar kapalıyken..

I. Kadın - Kulaklarını çekmeli yaramazların..

II. Kadın - İlk kocam çocukluktan bir türlü kurtulamadı. Hep çocuk kaldı...

II. Erkek - Çocukluk işte! Vaktiyle bizim de yaptığımız şeyler..

I. Kadın - Siz de çocuk muydunuz?

II. Erkek - *(Gülümser)* Sormakta haklısınız..

I. Kadın - Kırılmayın. Siz hep böyleymişsiniz gibi gelir bana. Çocukluktan çok uzakta. Hiç çocuk olmamışsınız gibi. Ancak bir yıldır tanıyorum sizi. Bir yıllık komşuyuz..

II. Erkek - Çocukluk yıllarımın tanıkları bir bir gittiler..

II. Kadın - Benim de, benim de.. Yalnız yeni komşular, yeni tanıdıklar mı? Kendi öz çocukları, torunları da hiç genç olmamış gibi görüyor yaşlıları..

II. Erkek - Hiç önemli değil. Yaşlanmak mutluluktur..

II. Kadın - Evet, insanın eli ayağı tuttukça.. *(III. Kadın, pencereyi açar. Maskelidir.)*

III. Kadın - Oooo! Herkes kapıda, pencerede. *(III. Erkek, maskeli, gömleğinin bütün düğmeleri açık, pencerede görünür.)*

III. Erkek - Sahiden kapı çalındıydı galiba..

III. Kadın - Günaydın! Uyan da balığa çıkalım!.

II. Erkek - Sizin kapınız da mı çalındı?

III. Erkek - *(Ciklet çiğner)* Pikap açıktı. Müzik dinliyorduk. İyi duyamadık..

III. Kadın - Kapı çalındı gibime geldi. Bir daha çalınır diye bekledim. Kimdi acaba?

III. Erkek - Aldırma! Kimse kim..

III. Kadın - Merak ediyorum..

III. Erkek - Hastasın galiba?

III. Kadın - Belki de postacıydı?

III. Erkek - İyi ya, yine gelir! Yan evlerden birisindedir. *(Elinden tutar. Kızı pencereden ayırmak ister.)* Gel!

III. Kadın - Dur, bekle biraz..

III. Erkek - Ne yapalım? Gitmiş işte! Seni seviyorum..

III. Kadın - Bütün havam dağıldı. *(Elini kurtarır)* Bırak! Kimdi bir bilsem? *(I. Erkek pencereye döner. Avuçlarındaki kolonya ile yüzünü ovalar.)*

I. Erkek - Kimmiş, anlaşıldı mı?

II. Erkek - *(III. Kadına)* Bir gün nasıl olsa kim olduğu ortaya çıkar. *(I. Erkeğe)* Nasıl olsa anlaşılır.

I. Kadın - Geç olmaz mı?

II. Kadın - Hem de nasıl?

III. Kadın - Bir mektup bekliyorum..

I. Kadın - Kimden?

III. Kadın - Nişanlımdan..

II. Erkek - Çoktan beri mi?

III. Kadın - Her zaman. Bildim bileli. Daha yazarken karşılığı yolda sanıyorum. Postaya verirken, eve dönünce karşılığını bulacağım gibime geliyor..

II. Kadın - Ben ikinizi nişanlı biliyordum..

III. Kadın - Sadece arkadaşız..

III. Erkek - Beni beğenmiyor..

II. Erkek - Memnun değil misin? Niye yakınıyorsun?

III. Erkek - Nişanlanalım diyorum, yanaşmıyor..

I. Erkek - Aferin. Demek ki senden akıllı. Daha çocuksun..

III. Kadın - Ben de anlamıyorum daha ne istediğini. Pop müziği dışında anlaştığımız tek konu yok. Belki postacıydı?

III. Erkek - Hiç değilse gencim. Nişanlısı kendinden onbeş yaş büyük..

III. Kadın - Gençliğini marifet sanıyor..

II. Erkek - Vaktiyle hep gençtik..

III. Erkek - *(Alaylı)* Eltopu mu oynardınız, ayak topu mu?

III. Kadın - Aptallık etme!

II. Erkek - *(Anlamazlıktan gelir)* Siz ne oynuyorsunuz?

III. Erkek - İleri üçlüde..

II. Erkek - Aman ne iyi! Hangi takımda?

III. Kadın - Mahalle takımında!.

I. Erkek- *(III. Erkeğe)* Delikanlı, *(II. Erkeği işaretle)* Sizin şimdi beğenmediğiniz bey, sizin yaşınızda ulusal takımda oynardı. Tribünleri ayağa kaldırırdı topu her ayağına alışında..

III. Kadın - Akıllandın mı?

I. Kadın - Gençtir, akıllanır daha.. Her neyse..

II. Kadın - *(I. Erkeğe)* Galiba haklısınız, kapıyı çalan çocuklar olacak. Ya da kim olduğunu öğrenemeyeceğiz..

I. Kadın - Kimdi bir bilsem? *(Hızır girer.)*

Hızır - Bendim!

I. Kadın - Siz mi?

III. Kadın - Yani?

I. Erkek - Ne diye?

III. Erkek - *(III. Kadına)* Al sana! Geçti mi merakın?

II. Kadın - Ben asıl şimdi meraklandım doğrusu..

II. Erkek - Pek tabii, bir nedeni olmalı?

Hızır - Evet bayanlar baylar, bendim!

I. Erkek - Öyleyse, istediğiniz?

I. Kadın - Söyleyin, istediğiniz ne?

III. Kadın - Nereden geliyorsunuz?

III. Erkek - Ne hakla yani? Herkesin kapısını penceresini çalmak, herkesi ayağa kaldırmak?

II. Erkek - Anlarız şimdi. *(Hızır'a)* Buyurun, hoş geldiniz..

I. Erkek - Evet, sizi dinliyoruz? İstediğiniz?

Hızır - Hiç! *(Mırıltılar.)*

I. Erkek - Şaka mı yani? Çocuk da değilsiniz!

II. Kadın - Buyurun işte! Beğendiniz mi?

Hızır - Şaka değil ama, doğru dürüst anlatılacak bir şey de değil!

I. Kadın - Bir şey anladımsa arap olayım..

II. Kadın - Bu türlü şakalardan bir şey anlayan kim? Bıkar insan, sadece bıkar, bir gün pat der patlar!

Hızır - Bir dakika izin verin. Amacım sadece sizleri eğlendirmek, oyalamak! Söyleyin, evlerinizde yalnız, içiniz sıkılmıyor muydu? içinizde kapının ya da telefonun zilinin çalmasını beklemeyen kim? Kapınızın çalınmamasındansa çalınması elbet daha iyidir. Hele pencerenin tık etmesi! Kapının çalınmasından da tatlıdır. Daha bir yürek oynatır. *(I. Kadına)* Açın pencerenizi güzelim! *(Bir gül atar.)* Bilin kimden? Kapatın gözlerinizi, koklayın. *(I. Kadın, gülütutar. Önce tek eliyle burnuna götürür, koklar. Sonra iki eli arasında daha derinden koklar.)* Kokusundan tanıyabildiniz mi? Kimden?

I. Kadın - *(Mutlu)* Galiba, evet!

II. Erkek - Ah, biliyorum..

II. Kadın - Anlatır mısınız?

II. Erkek - Yıllar önce, ya mayıs sonlarıydı, ya haziran başları..

III. Kadın - İlkyaz deyin..

II. Erkek - İlkyaz olsun. Bir apartmanın giriş katında oturuyordum. Yeşillikler içinde bir semtte, bir apartmanın giriş katında. Dairem sokaktan biraz yüksekte kalırdı. Penceremi açık bıraktım, çıktım, köşedeki bakkala kadar gidip geri döndüm. Odanın ortasında yerde buldum. Pembe bir gül. Kısacık sapıyla. Canlıydı henüz. İnanır mısınız bana canlı gibi geldi. Küçük bir kuş gibi..

I. Kadın - Kim atmış?

II. Erkek - Kimin attığını boynunu doğrultup söyleyecek gibi geldi bana. Dedim ya canlıydı henüz..

III. Kadın - Öğrenebildiniz mi kimin attığını?

II. Erkek - Ruhunu teslim etmeden önce, son bir gayretle gözlerini araladı, bütün gücünü dudaklarında toplayarak fısıldadı!..

III. Kadın - *(I. Kadına)* Görüyorsunuz ya, kolay kolay akıllanacak gibi değil!

III. Erkek - Yemezler! Bu türlü filmler iş yapmıyor artık!

III. Kadın - Sen o kadar anlarsın! *(II. Erkeğe)* Sonra?

II. Erkek - Tanıdığım iki kadın vardı o ara. İkisi de uzakta otururlardı. Sadece buluşacağımız günler gelirlerdi evime. İkisi de olamazdı. Otuzlarımı sürüyordum. Bir genç kız vardı bir sokak ötede onaltısında. Hoşlanırdı benden. Çok açık belli ederdi. Hep odur diye kuşkulandım.

I. Erkek - O muymuş?

II. Erkek - Oydu sanıyorum..

III. Kadın - Odur! Yüzde yüz odur..

III. Erkek - Nereden biliyorsun?

III. Kadın - Kendimden!

II. Kadın - Ne oldu sonra?

II. Erkek - Hiç!

III. Kadın - Tabii küçüktür dediniz, uzak durdunuz?

II. Erkek - Evet, yaptım o aptallığı..

III. Kadın - Ne kadar saçma! *(Kısa sessizlik.)*

II. Erkek - Duyuyor musunuz?

I. Erkek - Neyi?

II. Erkek - Ağustosböceklerini? *(Ötekiler omuz silkerler)* Anılar ağustosböcekleridir. Hep birden öterler... Ya da susarlar.. Odanın ortasında duran o pembe gül gibi anısı. O da sarışın, pembe beyaz tenliydi..

III. Kadın - Ama değerini bilememişsiniz..

II. Erkek - Dedim ya, yanıldım..

III. Kadın - *(İç çeker)* Anılar ağustosböcekleridir demek?

II. Erkek - Öyle..

III. Kadın - Hep birden ötüyorlar işte..

Hızır - Anlatın..

III. Kadın - Üç yıl önceydi. Onaltısındaydım. *(II. Erkeğe)* Sizin gülünüz gibi. En yakın arkadaşımın dayısına âşıktım. Kırkında olmalıydı. Gözlerinin içine düşecekmiş gibi bakardım. Açsa avucuna düşecekmiş gibi dolanırdım yakınında. Bakışlarında ışıltılar, yüzünde

belli belirsiz bir gülümseme ile dinlerdi beni. Gençlerde yoktur o gülümseme. Büyülenirdim. Şakaklarındaki ilk aklara bayılırdım. Yüzümü yüzüne yaklaştırmak, saçlarımı saçlarındaki aklara karıştırmak için deli olurdum. O kaçardı benden..

II. Erkek - Gördünüz mü?

III. Kadın - Ama neden? Neden kırkında bir erkek, liseli bir öğrenciden daha toy oluyor böyle?

II. Kadın - Çekingenleşiyor deyin..

III. Kadın - Ya da çekingenleşiyor? Gençliğinde, yirmi yaşındayken onaltısında bir kız sevmemiş gibi? Onaltısında bir kızın neler bildiğini, yetişkinliğini bilmezmiş gibi?

II. Erkek - Kaçınılmaz bir çekingenlik bu. Yaşı ilerleyen erkek, gülünç düşmekten korkar..

III. Kadın - İki yıl önce, geçen yaz değil önceki yaz, bir gece kulübünde gördü beni. Çocuk olmadığımı anladı. *(İç çeker. II. Erkeğe)* Sigaran yanında mı?

Hızır - *(Sigara tutar)* Buyurun.. *(III. Kadın sigarayı alır. Hızır yakar.)*

III. Kadın - Mersi. Yazlıktaydık. Deniz kıyısında bir motelde. Bizimkiler yatmıştı. Bir arkadaşımla motelin bahçesinde oturuyorduk. O kadar güzel bir geceydi ki uyumak istemiyorduk. Şimdi yüzlerini görsem tanıyamayacağım abuk sabuk iki adam geldi yanımıza. Bir yerlere gidelim dans edelim dediler. Kim olduklarını düşünmedik bile. Önemi yoktu ki! Arabalarına bindik 20 km. ötede bir gece kulübüne gittik. Çoktandır tanışıyormuş gibi dans ediyordum adamla. Yakından. Neredeyse yanak yanağa. Birden onu gördüm. Kulübün barında tek başına oturmuş içiyordu. O da gördü beni. Görmemiş gibi davranmaya çalıştı. Ama gördüğünü anladım. Yüzü allak bullak olmuştu. Birden ağlamak geldi içimden. Dansı bırakmak, ona doğru koşmak, yüzünü gözünü öpmek..

II. Kadın - Ama koşamadın..

III. Kadın - Koşamadım. Katılaşmış gibi kaldım. Birden adım-

ların ağırlaştı. Adımlarımı sürükleyemez oldum. Dansı bitirinceye kadar zor durdum ayakta. Biz yerimize otururken o gitmişti bile. Gecenin ne tadı kaldı ne tuzu!.

II. Kadın - *(Hafifçe iç çeker)* Ah!

II. Erkek - Ben de onsekizine varmadan hiç sevmediğim birinin arabasında görmüştüm onu. Kıyıda, arabalarının burnunu denize vermiş çiftler vardı. Birden o aklıma geldi. Ölçüsüz bir kıskançlığa kapıldım. Sanki onu aramaya çıkmıştım. Yoldan kıyıya döndürdüm arabamı. Rastgele iki araba arasına park ettim. Sağımdaki arabada onu gördüm. Saçları karışmıştı. Yüzü, boynu adamın sert sakallarıyla yer yer kızarmıştı. Meyveleri hoyratça çırpılmış körpe ağaçlara benziyordu..

Hızır - *(Keser)* Berbat oldunuz! Niye berbat olduğunuzu hiç düşündünüz mü? Herhalde haklı değilsiniz. Sizin benzetmenizle, ağaç meyve vermeye başladı mı meyvelerini döker. Bahçenizdeki ağacın meyvelerini siz toplamazsanız başkaları duvardan atlar, toplar. Burada keselim bu hikâyeyi. *(I. Kadına)* Siz, sevgili hanımefendi, gülünüzü elden bırakamıyorsunuz. Herhalde söyleyecekleriniz olmalı?

I. Kadın - *(Gülünü koklar)* Gülleri anımsıyorum. Benim de öyle, ilkyaza düşen bir ilişkimdi. Her gün gül getirirdi bana. Mayısla haziran arasında, bir ay mı, kırk gün mü ne sürdü beraberliğimiz..

II. Kadın - Ne güzel. Sonra?

I. Kadın - Sonra gitti..

III. Kadın - Nasıl?

I. Kadın - Tam bilemem ki şimdi? Bitti işte. Gençlik aşkıydı. Doya doya yaşadık. Birbirimize ne verebileceksek verdik, tamamladık. Bir gün gitti, ya da gelmedi. Ben mi gelme dedim yoksa? Aklımda yüzü yok, sesi yok, elleri yok, sadece gülleri var. Güller var gözümün önünde. Pembe, sarı, kırmızı, al güller. Kapıyı açıyorum, bir buket gül görüyorum. O değil, sanki bir buket gül giriyor kapıdan. Odam, sofam, güllerle doluydu o kırk gün. Masam, büfem, sehpalarımın üstü. Getirdikleri solmadan yenilerini getirirdi..

II. Kadın - Ne güzel!

I. Kadın - Güzel olmasına güzel ya, fazlası başağrısı yapar..

II. Erkek - Demek gitti?

II. Kadın - Söyledi ya..

II. Erkek - Hiç mi hatırlamıyorsunuz kim olduğunu?

I. Kadın - Oniki yıl geçti aradan. Sarhoşluk gibi bir şeydi..

II. Erkek - Sanki benmişim gibi..

I. Kadın - Ama siz değildiniz. Başka bir yere atandı sanıyorum. Uzak bir yere. Sıcak bir yere..

Hızır - Aden'e!

I. Kadın - Galiba. Aden, Abudabi, öyle A'lı bir yer. Bir iki kartını almıştım.

Hızır - Petrol ortaklıklarından birinde çalışıyordu..

I. Kadın - Sarhoşluktu dedim ya. Ayıldım, ne oldu, ne bitti anlayamadım!

II. Erkek - Aşkın en güzeli böylesi belki de. İyi sindirilmişi. En lezzetli yemekler iyi sindirilince hiç yenmemiş gibi olur. Hatırda kalan hep açlıklardır..

I. Erkek - Sadece yemekler mi? Giysiler de! Kendine uyan, iyi dikilmiş elbise, yok gibi durur insanın üstünde. Çekmez, sıkmaz. Bir yeri ağrımadıkça sağlığı yerindedir insanın. Ağrıyan organ kendini hatırlatır..

I. Kadın - Pek beğenmedim bu benzetmeleri..

II. Kadın - Ben de..

II. Erkek - Doğru da ondan. Doğruyu beğenen kim? Çağımızda herkes aldanmak için kuyruğa giriyor neredeyse..

II. Kadın - Güzel olmayan doğru neye yarar?

I. Kadın - Ben de o düşüncedeyim. Çirkin doğrularla üzülmekten, düş kırıklığına uğramaktansa güzel yalanlara aldanayım daha iyi.

II. Erkek - Bildiğim yaşlanıyorum. Geçmişte özlediklerim, hatırladıklarım, aklımdan çıkmayanlar hep doyumsuzluklarım. Yaşayamadığım aşklar, teptiğim kaçırdığım fırsatlar. Öbürleri unutuluyor..

Hızır - Doğru çöp sepetine!

I. Kadın - Kalabalık olmuyor mu bu dediğiniz?

Hızır - Neden olsun?Güzel şiirlerin yazıldığı kâğıtların da yeri orası..

II. Kadın - Galiba anladığım kadarıyla aşkların posası demek istiyorsunuz. Ölüsü. Buruşuk kağıtlara benzer. Yoksa yaşanmışlıkları değil!.

II. Erkek - Ya da denizin getirip kıyıya attıkları. Neler yoktur aralarında? Hiç boş kıyılarda dolaştığınız oldu mu?

I. Kadın - Yeğenim, bir nişan yüzüğü bulmuştu bir kez kumsalda..

II. Erkek - Nişan yüzükleri, gümüşlü taraklar, daha neler..

II. Kadın - Ben eski mektupları arada bir çıkarıp okumasını severim. Okurken hep kalbim çarpar. İlk aldığım günlerde sanırım kendimi..

I. Erkek - Evet, konumuza dönelim. Neden pencerelerdeyiz?

II. Kadın - Ya da kapıların önünde?

I. Erkek - Neydi oynamak istediğiniz oyun bizimle?

Hızır - Yavaş yavaş o oyuna kendiniz girdiniz..

II. Kadın - Ne gibi?

Hızır - Dün neredeydiniz?

III. Kadın - Oyunun adı bu mu?

I. Kadın - Hiç duymadım. *(I. Erkeğe)* Siz duymuş muydunuz?

I. Erkek - Sanmam.

I. Kadın - *(II. Erkeğe)* Siz?

II. Erkek - Bir şeyler çıkarır gibiyim..

II. Kadın - Ne bekliyoruz? Başlayalım..

III. Kadın - Boşuna vakit kaybediyoruz..

Hızır - Yaşadıkça oynadığınız bir oyun bu. Hepinizin bildiği, oynadığı bir oyun. Bir örnek vereyim. Dinleyin. *(Küçük bir ses alma makinesi çalıştırır.)*

Kadın Sesi - Alo..

Erkek Sesi - Buyurun..

Kadın Sesi - 625 52 02 mi?

Erkek Sesi - Evet?

Kadın Sesi - Dün gazetede bir ilânınızı okudum. Satılık bir yazı masasıyla ilgili..

Erkek Sesi - Satıldı efendim..

Kadın Sesi - Satıldı mı? Ne zaman? Daha dün ilan verdiniz?

Erkek Sesi - Dün akşam satıldı.

Kadın Sesi - Ne çabuk?

Erkek Sesi - Az bulunur bir parçaydı..

Kadın Sesi - Yazık! Eşime alacaktım..

Erkek Sesi - Dün telefon edebilseydiniz, beklerdik..

Kadın Sesi - Dün başım öyle kalabalıktı ki.. *(Teybi susturur)* Böyle. O hanım hâlâ o masayı kaçırdığına yanar. Sıradan bir örnek verdim. Daha bunun gibi dünlerde kalmış, kaçmış gitmiş neler var, neler... İş, gezi, kiralık, satılık kelepirler..

I. Kadın - Toptan fırsatlar diyelim..

Hızır - Fırsatlar, gecikmeler, nasıl yakıştırırsanız..

III. Kadın - Başlayalım öyleyse. Nasıl oynayacağız?

Hızır - Sadece sorduklarıma karşılık vereceksiniz..

I. Kadın - Ne soracağınızı bilmiyorum ki..

Hızır - Gördünüz mü? Yan çizmeye başladınız bile. Söyleyin, dün neredeydiniz?

I. Kadın - Dün?..

Hızır - Oysa nerede olmalıydınız? *(Az bekler)* İsterseniz söylemeyebilirsiniz..

III. Kadın - Öyle de oynanabiliyor mu?

Hızır - Zorlama yok. Söylemek istemeyeni atlarız.

II. Erkek - Yanlış olur!

III. Kadın - Niyeymiş o?

III. Erkek - Bence atlamamalı..

II. Kadın - Söyleyip söylememek herkesin kendi bileceği şey..

II. Erkek - Yanlış diyorum, inanın ki yanlış! İçinizde en yaşlı benim. Yanılgılarını en çok anlayan benim demektir bu! Söylenmeyen

yanlar, söylenmeyen mutluluklar, özlemler sanki yoktur, sevgiler yaşanmamıştır. Ancak söylendikçe var olurlar. Söylendikçe güzelleşir yaşadıklarımız, kanatlanır uçar. Şiiri neden bu kadar çok seviyoruz?

I. Kadın - Bu yüzden mi dersiniz?

II. Erkek - İnanın bana. Biraz düşünün. Yaşadıklarımız da, yaşamadıklarımız da söylendikçe tamdır ya da söylene söylene tamamlanır eksikleri. Şairler neden çok sevilirler? Çünkü okuyanlarla paylaşırlar aşklarını. Kimseden gizlemezler. Örnek mi istiyorsunuz, ben Paris'e, Londra'ya, San Fransisco'ya gittim demekle, Marie'yi, Nancy'yi, Elizabeth'i sevdim demek arasında ayrı olan ne? Güzel kentlerde yaşamak gibidir aşklar da..

I. Kadın - Bu benzetmeyi sevdim işte..

I. Erkek - Her neyse, oyuna gelelim..

III. Erkek - *(Yerinde ısınma devinimleri yapar, güler)* Bravo!.

Hızır - *(I. Kadına)* Söyleyin, dün neredeydiniz?

I. Kadın - Yine mi benden başlıyorsunuz?

Hızır - Anlatacaklarınızın ille de dün geçmiş olması gerekmez. Dün, yani geride kalmış günlerden biri. İçten içe pişmanlıklarıyla içinizi yakan günlerden biri? Aklınız neredeydi, siz neredeydiniz? Nerede olmalıydınız, oysa nerelerde takıldınız kaldınız?

I. Kadın - Biraz karıştı şimdi..

Hızır - Az düşünün, çıkaramazsanız anlatmak istediğinizde ben size yardım ederim.. *(II. Kadına)* Ya siz?

II. Kadın - Dün? Benim için dünler ne kadar azaldı? Ne kadar uzun sürüyor? Üç ay, altı ay, bazen bir yıl! Koca bir yıl, günler hep birbirine benziyor. Dün deyince ne kadar gerilere gitmem gerekiyor kestiremiyorum birden. Eskiden, daha gençken dünler ne kadar çoktu? Ne kadar sıktı? Sabah, öğle, akşam, geceler, bir günün içinde yaşayışım değişir dururdu. Rüyalarımda bile. Her gece sayısız rüyalar görürdüm. Her rüya başka bir yerde geçerdi. Hızlı bir trendeydim sanki. Her değişiklik, geride kalan küçük büyük her istasyon bir dündü. Şimdi yolun kıyısında oturmuş geçen trenlere bakıyorum. O hızın dı-

şındayım. Yaşlandıkça dünler uzadı. Dün deyince ne kadar gerilere gitmem gerekiyor, biraz düşünmeliyim..

Hızır - Nasıl isterseniz. *(I. Erkeğe)* Siz? Bir şeyler geliyor mu aklınıza?

I. Erkek - Çok yorgun bir gün geçirdim. İşle, koşuşmakla geçen bir gün. Bu sabah onun için bu kadar geç kalktım. Ne tuhaf, o kadar dolu sandığım günden hatırlamak isteyince hiçbir şey gelmiyor aklıma?

II. Erkek - Hızdan! Hep konuşuyorsunuz. Hatırlamak için biraz durup dinlenmek, geriye bakmak gerekir..

I. Erkek - Belki de. Dün sabah, ilk uçakla, bir iş görüşmesi için Viyana'ya gittim, akşam son uçakla döndüm.

III. Kadın - Harika!

I. Erkek - Nesi harika? Havaalanlarına gidişler dönüşler, uçuş, iş buluşması, öğle yemeği, iş yemeği idi o da, öğleden sonra yine görüşmeler, sözleşmenin yazılması, ne kaldı bana?

Hızır - Biraz düşünün; belki de bir şeyler kalmıştır?

II. Erkek - O hız içinde gözünüzden kaçan bir şeyler olabilir?

III. Erkek - Viyana! Uçakla! Canını sevsinler! Allah bilir uçak vals yaparak inmiştir havaalanına..

I. Erkek - Gidinceye kadar, uçakta, raporları okudum..

Hızır - Gidişte ya da dönüşte, uçakta ilginizi çeken başka bir şey olmadı mı? Bekârsınız? Kazancınız yerinde?

II. Erkek - Hostesler güzel miydi?

I. Erkek - Biri çok güzeldi. Ya da bana öyle geldi. Galiba hoşlandık da birbirimizden..

I. Kadın - Niye ilgilenmediniz?

I. Erkek - Dedim ya elimde 70 sayfalık bir rapor.. *(Keser)* Aptallık işte! Evet, niye?..

II. Erkek - Hiç olmazsa kartınızı verebilirdiniz. Ya da telefon numarasını isteyebilirdiniz?

I. Erkek - Aklım hep sonradan başıma geliyor!

I. Kadın - Yakında yine Viyana'ya gidecek misiniz?

I. Erkek - Gelecek ay..

I. Kadın - Belki yine karşılaşırsınız..

III. Kadın - Viyana şart değil. Başka bir uçakta, ya da akşam yemeğe gittiğiniz lokantada, ne bileyim bir giyim mağazasında, sokakta..

I. Erkek - Keşke..

II. Erkek - Karşılaşmayı candan istiyor musunuz?

I. Erkek - Hem de nasıl! Şimdi, yeni yeni anlıyorum, aylar var, belki de yıllar, bir kadınla göz göze gelince dünkü gibi kalbim çarpmamıştı.

III. Erkek - Ama rapor!

I. Erkek - Alışkanlık benimkisi! İş üstüne kurulmuş. Durup da kendime gelinceye kadar kurulmuş çocuk oyuncakları gibi çalışırım..

II. Erkek - Merak etmeyin, karşılaşacaksınız yine..

I. Erkek - Ne biliyorsunuz?

II. Erkek - Dediğiniz gibiyse, kalbiniz öylesine vurmuşsa, yıldızlarınız bir şeyler hazırlıyor size..

I. Erkek - Tuhaf, aramızda hiçbir şey yok, şimdiden çok özlemiş gibiyim onu..

II. Erkek - Karşılaşacaksınız, isterseniz bahse girelim, karşılaşacaksınız. Ama canınızı sıkacak bir şey söyleyeyim mi size?

Hızır - Oyunda bu yok işte! Önceden sonunu söylemek yok..

II. Erkek - Söyleyeceğim o değil..

I. Erkek - Söyleyin?

II. Erkek - Hepsine boş vermek gerek! Hepsine! Önceden verilmiş sözlere, deste deste raporlara, paraya pula, hepsine! Açıp pencereyi, ayak bağı olan ne varsa rüzgâra bırakmak! Bir daha karşılaşınca hafif olmak! Ah bir daha genç olsam!..

Hızır - Kimse bir daha genç olmaz..

I. Kadın - Doğru. *(Dalgınlaşır. II. Erkeğe)* Dediğiniz gibi açıp pencereyi, ne varsa rüzgâra bırakmalı.. Hatırlıyorum şimdi.. *(Hızır'a)* Anlatabilirim..

Hızır - Biliyordum hatırlayacağınızı..

I. Kadın - Anlatmamı istiyor musunuz?

Hızır - Buyurun.. *(Sahne kararırken.)*

I. Kadın - İki yıl kadar önceydi.. *(Sahne bütünüyle kararır. I. Kadının konuşması hoparlör aracılığıyla sürer.)*

I. Kadının Sesi - Mart sonlarında güneşli bir gündü. Hani o kışın, tasalarının çekip gittiğine, bir daha geri gelmeyeceğine inandığınız günlerden biri. O ara oyunum yoktu tiyatroda. Dinleniyordum. Öğleye kadar evde, postacının gelmesini bekledim. Telefon bekledim. Postacı geldi.Hiç aklımda olmayan bir iki mektupla, bir iki dergi, kokteyl, gösteri çağrıları getirdi. Telefon edenler beklemediklerimdi. Öğleden sonra, yüreğim beklemekten ezik, nereye gideceğimi bilmeden evden çıktım. Adımlarıma bıraktım kendimi. Çok geçmeden bulvardaydım. Bir iki mağazaya girdim çıktım. Vitrinlerin önünde durdum. Dolandıkça iyileştiğimi duyuyordum. Nereye baksam gülümsemek geliyordu içimden. Gözlerimde iri güneş gözlüğüm vardı. Yine de tanınıyordum. Durup arkamdan bakmaları hoşuma gidiyordu. Oysa çoktandır kanıksamıştım bu türlü sevinçleri.. Çalıştığım tiyatronun önünden uğramadan geçtim. Karşılaştığım tanıdıkları kısa selamlaşmalarla atlattım. Sanki verilmiş sözüm varmış gibi bir duygu biçimlenmeye başladı içimde. Biri elimden tutmuş buluşmaya götürüyordu beni. Bir sinemanın önünde durdum. *(Solda, yukarıda, sarı, kırmızı, mavi, yeşil renkli ampuller, neonlu ışıklarla: Sinema yazısı, filmin adı, artistlerin adları yanar. I. Kadın yazıların altında görünür. Üstünde kürkü, gözlerinde güneş gözlüğü vardır. Saçlarını eşarpla bağlamıştır.)*

I. Kadın - İçimde bir ses, geldik, dedi, burası! Bilet aldım, girdim.. *(Soldan çıkar.)*

İKİNCİ TABLO

SİNEMA SALONU

(Bir sinema salonu. Geride, sağda solda kadife perdeli kapılar. Kapıların üstüde: Çıkış yazılı kırmızı ışıklı kutular. Ön plânda yan yana iki koltuk salonu simgeler. Film yeni başlamıştır. Koltuklardan se-

yirciye göre solda kalanında bir erkek oturur. Öbür koltuk boştur. Kesintili elektronik seslerle filmin fon müziği duyulur. Müziğe açılan bir kapı gürültüsü, yaklaşan ayak sesleri karışır. Ayak sesleri iyice yaklaşınca, gerideki perde aralanır. Hızır sinemada yer gösterici olmuştur. Elindeki pilli elektrik lâmbasını yere doğru tutarak girer. I. Kadın, Hızır'ı izler. İlerlerler. Hızır ışığı boş koltuğa tutar, yer gösterir. I. Kadın'ın verdiği bahşişi alır, geri döner. Çıkar. I. Kadın, yüzü seyirciye dönük, salonda var olduğu sanılan seyircilerin önlerinden sürünür görünüşüyle, yan yan geçer, boş koltuğa oturur. Karanlığa alışmayan gözlerle sağına soluna kısa birer bakış atar. Eşarbını çözer. Hemen ardından kürkünü çıkarır, omuzlarına alırken dirseği yanında oturan adama çarpar. Yeniden sağına, adama bakar. Baş devinimlerinden adamdan özür dilediği, karşılığında adamın gelişigüzel bir baş devinimiyle zarar yok demek istediği izlenir. I. Kadın, oturduğu yerde eteklerini düzeltir. Hemen ardından, kürkünü, el çantasını, şemsiyesini oturduğu koltukta bırakarak kalkar. Eşarbı boynundadır. Seyirciye doğru ilerler. Sahnenin önünde durur.)

I. Kadın - *(Eşarbının uçlarını tutarak tartar.)* Tuhaf şey! Dirseğim koluna değince, yıllardır duymadığım bir kalp çarpıntısına kapıldım. Şimdi de içimdeki ses! Bu! diyordu. Sağında oturan!.. *(Eşarbını boynundan alır. Aşağıdaki konuşması süresince, bir yandan eşarbıyla oynar. Gerer, ellerini birleştirir, tek eline alır, öbür eline geçirir, vb.)* Çocuk değildim elbet. Otuzumu sürüyordum. Evlenip boşanmıştım. Sarsıcı iki ilişki geçmişti başımdan. Üstelik o günlerde kendimi âşık sanıyor, sabah akşam eve kapanıp, mektup telefon bekliyordum.. Yeniden kolunun koluma, omuzunun omuzuma değmesi için önlenmez bir istek duymaya başladım. Biraz sağıma yaslandım, omuzum omuzuna değdi. Şaşılacak kadar terbiyeliydi. En küçük bir tepki göstermiyordu. Benden habersizmiş gibi davranışı daha da kamçılıyordu isteklerimi. Yan gözle yüzüne bakıyordum. *(Adam bir cigara yakar.)* Profilini seçiyordum. Yüz çizgileri düzgündü. Yakışıklı sayılırdı. Sevecenlik damarlarım coştu. Aklım ondaydı. Yalnız olmalı, de-

dim, aşksız!. Dinlenecek yer arıyor başı. Okşanacak el, diyordu içimdeki ses. Yaklaş, omuzuna koysun başını, okşa.. Yalnız ölmesa, aşksız olmasa, ne işi var herkesin evinin yolunu tuttuğu bu saatte tek başına sinemada.. Bak, çocuklar gibi dalmış filmi izliyor, avunmaya çalışıyor.. *(Eşarbını boynuna atar; yerine döner.)*

Filmden - *(I. Kadın'la erkek yerlerinde oturmuş filmi izlerler. Geriden, kapının üstünden gelen projeksiyonun ışın demeti başları üstünden geçer. Hoparlörden filmin efektleri, konuşmaları duyulur. Bir otomobilin asfaltta yol alışı. İnen bir uçağın uğultusu.)*

Kadın Sesi - Bir dakika sonra alandayız..

Erkek Sesi - Uçağı kaçırsam belki de sevinirdim..

Kadın Sesi - Elindeydi..

Erkek Sesi - O konuya dönmeyelim.. *(Otomobil bir virajı alır. Fren sesi. Çarpan kapı. Adımlar.)* Burada ayrılalım. En kolayı bu..

Kadın Sesi - Kolay olan hiçbir yanı yok ilişkimizin. Uçağın kalktığını görmeden dönemem..

Erkek Sesi - Beni çelikten mi sanıyorsun?

Kadın Sesi - Biraz öylesin..

Erkek Sesi - Ne olur biraz daha anlayışlı ol..

Kadın Sesi - Bu kadar olabiliyorum ya da olamıyorum. *(İç çeker)* Hale bak! Seni ben uğurluyorum. Kendi elimle postaya verir gibi, karına gönderiyorum.

Erkek Sesi - Gider gitmez yazarım..

Kadın Sesi - Gider gitmez mi?

Erkek Sesi - Geç mi?

Kadın Sesi - Eskiden uçağa biner binmez yazmaya başlardın.. En iyisi bu işi burada noktalamak..

Erkek Sesi - Çocuk olma. Ölüye dönerim sensiz..

Kadın Sesi - Evet, en iyisi. Her buluşmamızın sonu yeniden ölüm oluyor.. *(Uçağın anonsu.)*

Erkek Sesi - Üç hafta sonra geleceğim..

Kadın Sesi - Belki de gelince beni bulamazsın. Bizimkisi mut-

suzluğa çağrı çıkarmak. En iyisi sen karına dön; beni de bırak, belki evlenirim..

Erkek Sesi - Uçağa çağırıyorlar..

Kadın Sesi - Hadi acele et!

Erkek Sesi - Sen de geri dön istersen..

Kadın Sesi - Sandığın kadar zayıf değilim. Gecikme. Hiç arkana bakmadan yürü. Uçağa bin. Böyle uğurlamak istiyorum seni.

Erkek Sesi - Nasıl istersen.. *(Sarılmalarının iç çekişleri.)* Seni sevdiğimi unutma..

Kadın Sesi - Güle güle.. *(Final müziği yükselir.. Uçağın kalkışı, uzaklaşması.. Sinema salonunun ışıkları yanar. Ayağa kalkan seyircilerin uğultusu. Kalkan koltukların çarpmaları. I. Kadın mantosunu giyinirken şemsiyesini düşürür. Almak için eğilir. Şemsiyesini alıp vermek için eğilen erkekle elleri birbirine değer. Erkek şemsiyeyi almıştır. Uzatır. Karşılıklı gülümseme.)*

I. Kadın - Teşekkür ederim.

I. Erkek - Rica ederim.. *(Çıkış koridoruna doğru yürürlerken.)*

I. Kadın - Havalara güven olmuyor. Ne olur ne olmaz diye yanımdan ayıramıyorum.

I. Erkek - Çok iyi ediyorsunuz Gülten Hanım..

I. Kadın - Demek tanıdınız beni?

I. Erkek - Hiçbir oyununuzu kaçırmam. Nasıl buldunuz filmi?

I. Kadın - Fena değildi. Siz?

I. Erkek - Çok sevdim. Oldukça duyguluydu..

I. Kadın - *(Gülümser)* Çok mu duygulandırdı sizi? *(Gerideki kadife perdeli kapıya doğru yürürler. Konuşmaları duyulmaz.)*

Hızır - *(Arkalarından)* Oldu! Başladılar. Konuşmaları kolay kolay bitip tükeneceğe benzemiyor. Sinemadan çıkınca da ayrılacak gibi görünmüyorlar. Daha yer gösterirken anlamıştım burçları arasındaki sürtüşmeyi.. Hadi, gecikmeyelim, gözden kaybetmeyelim çıkışlarını...

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

RESTORAN

(Sahne aydınlandığında, I. Kadın ile I. Erkek, bir restoranda, iki kişilik bir masada yemek yemektedirler. Neşeli bir görünüşleri vardır. Hızır, elinde peçeteye sarılı bir şişe şarap, garson ceketiyle girer.)

Hızır - Bu ikinci şişe! Birbirlerinden hoşlandılar. *(Masaya yaklaşır. Erkeğin kadehine tadımlık şarap koyar.)* Tatmak ister miydiniz?

I. Erkek - *(Tadar)* Hımmm! Güzel..

I. Kadın - Sadece güzel mi?

I. Erkek - Enfes!

I. Kadın - Birinci şişe enfesti..

Hızır - Bu şişeyi de öyle bulacağınıza kefilim hanımefendi..

I. Kadın - Yaşayın!

Hızır - Teşekkür ederim.. *(Kadehleri doldurur)* Afiyet olsun efendim. *(Erkek başıyla teşekkür eder. Kadın gülümser. Hızır, kovadaki boş şişeyi alır. Yeni şişeyi kovaya koyar, çıkar.)*

I. Erkek - *(Kadehini kaldırır)* Mutluluğuna..

I. Kadın - İkimizin de.. *(Kadehini bırakır)* Yavaş yavaş başım dönüyor..

I. Erkek - Bu kadarcık şarapla mı?

I. Kadın - Şaraptan değil. Kendimi buldum. İyileşiyorum. *(Yudumlar)* Harika! Birinci şişeden de güzel. *(Yudumlar)* Çok sevdim. *(Tabağındaki eti keserken)* Et de çok iyi.. *(Eti keserken durur)* Bugün talihim açık! Neyle karşılaşsam birbirinden güzel çıkıyor. Hava güzeldi, film güzeldi, et güzel, şarap güzel, garson akıllı. *(Şakacı)* İnşallah sen de şarap gibi çıkarsın..

I. Erkek - Garsona soralım..

I. Kadın - Sana kefil olacağını sanmam. Sıradan birine benzemiyorsun ama.. *(Söze her başlamasından önce bıçağı ile etini kese-*

cek olur, söze başlayınca durur) Tuhaf değil mi, senli benli konuşuyoruz, daha adını bile bilmiyorum. Sahi, adın ne?

I. Erkek - Mehmet..

I. Kadın - Mehmet! Ne güzel.. Mehmet, düpedüz, özentisiz. Yakışıyor sana. Eh, adın düş kırıklığına uğratmadı. Dilimin dönmediği bir ad da olabilirdi. Afedersin hep ben konuşuyorum.. *(Kestiği eti ağzına götürecek olur. Yine tabağına bırakır.)* Evli misin?

I. Erkek - Değilim..

I. Kadın - İnanayım mı?

I. Erkek - Hemen değil! *(Gülerler)*

I. Kadın - Pek patavatsızım değil mi? Böyle işte, ben aklıma geleni söylerim. Allahtan ki şakadan anlıyorsun. Hiç evlenmedin mi?

I. Erkek - Hiç!

I. Kadın - Neden?

I. Erkek - Kiminle evlenmek istesem razı edemedim..

I. Kadın - İnanmam!

I. Erkek - Evlenmekte çok mu geç kalmış sayılırım?.

I. Kadın - Değil ama.. *(Sözü değiştirir)* Acele etmeyişin iyi olmuş.. Ben ettim..

I. Erkek - Bilmiyordum..

I. Kadın - Çok erken ettim o budalalığı. Onsekizimde! Ama kabahat yalnız benim değil, büyüğü babamın.

I. Erkek - Neden?

I. Kadın - Ben tiyatro için yanıp tutuşuyordum. O, kızımı sahneye çıkartmam diyordu. Evlen, kocan razı olursa artist olursun! Onsekizimi doldurmadan evlendim, sahneye çıktım..

I. Erkek - Cesurmuşsun!

I. Kadın - Cesaret denir mi bilmem? Hiç korkum yoktu ki! Tiyatro uğruna ne deseler gözümü kırpmam yaparım. Hiç de güç gelmez. Öyle bir tutku ki bende tiyatro, uğrunda ateş üstünde çıplak ayakla yürüsem, ayaklarım yanmaz gibime geliyor..

I. Erkek - Sonra?

I. Kadın - Yürümedi. İki yıl geçmeden ayrıldık.

I. Erkek - *(Sigara tutar)* İster misin?

I. Kadın - Evet.. *(Sigarayı alır. Erkek çakmağını çıkaracağı sırada, Hızır yetişir, daha çabuk davranır, ikisinin de sigaralarını yakar. I. Kadın, erkek, baş devinimleriyle teşekkür ederler. Hızır, ikisini selâmlayarak çıkar.)*

I. Erkek - *(İçer)* Kimdi?

I. Kadın - *(İçer)* Söylemeyeyim daha iyi. Şimdi öyle yabancı, o kadar uzak geliyor ki bana, karısı olduğumu düşünmene bile razı olamıyorum. Alt yanı çocukluktu yaptığım.. *(Erkek gülümseyerek dinler.)* Daha ilk günlerde çekişmeye başladık. Sanki yarış vardı aramızda. Hep üstünlüğünü kabul ettirmek hevesindeydi bana. İki sözün başı, kendini övmese, beni kötülemese rahat edemezdi. İlk aylarda tartışmazdım, karşılık vermezdim ama yine bildiğimi okurdum. Sahnede birinci yılım dolmadan başroller benimdi. Bu sefer rol arkadaşlarımı, yönetmenleri, eleştiricileri, oyun yazarlarını kıskanmaya başladı. Büsbütün çekilmez oldu.. *(İçkisini yudumlar.)* Hiç sevmem tiyatro içi gönül oyunlarını. Rüşvet gibi gelir bana. İtilirim. Hem olmaz işte! Çift kişilikli görürüm aktörleri. Rollerindeki kişilikleriyle karıştırırım. Belki haksızım, ama yapamam işte! *(İçer)* Tepemi attıran bir huyu daha vardı. Seviştikten sonra, nasıl? diye sorardı. Sersem! Kızdım evlendiğimizde. Sanki daha önce başkalarıyla yatmışım gibi! Anlamazdım hiçbir şeyi! *(İçer)* Açık açık söyleyeyim mi? Aşk ille de aradığım bir şey değil benim. Zaten aşka ayıracak vaktim de yok! Başım dinç yaşamasını daha bile çok seviyorum. Dırıltısız, özgür!. On yıl oldu boşanalı. Üç ilişkim oldu on yılda. Üçünü toplasam iki yılı doldurmaz. Geri kalan günlerde yalnız yaşadım, rahattım, aramadım kimseyi.. Âşık oldum mu, sanki bir an önce bitse de kurtulsam der gibi, bütün hızımla kaptırıyorum kendimi. Bitince biraz üzülsem bile, rahatlıyorum..

I. Erkek - Şimdi rahat mısın bari?

I. Kadın - Daha bugün ikindiye kadar, biri vardı yaşamımda. İkindiye kadar, telefon eder diye evden çıkmadım, bekledim. Sine-

mada, senin yanında, kolun koluma değince, yok oluverdi. Çocukluktaki balonlar gibi, ipini kaçırdım elimden, uçtu, görünmez oldu..

I. Erkek - Emin misin?

I. Kadın - Öyle sanıyorum. Daha bugün eve kapanmış telefon bekleyen, mektup bekleyen ben miydim diye şaşıyorum. *(İçer)* Bahar geliyor! Yüreğime yığılan karlar da eriyor dağlardaki karlar gibi.. Oh, nasıl hafifim şimdi...

I. Erkek - Yarın telefon edebilir?

I. Kadın - Geç!

I. Erkek - Belli olmaz.. *(İçer)*

I. Kadın - Ben kendimi tanırım. Köprülerini attığım çaylardan eteklerimi toplayıp yaya geçmeye kalkmam..

I. Erkek - Nasıl biri?

I. Kadın - Çocuk gibi. Bir şey istedi mi ağlıyor, sızlıyor, almadan susmuyor..

I. Erkek - Tehlikeli rakip!.

I. Kadın - Hiç benzemiyorsunuz birbirinize..

I. Erkek - Herhalde..

I. Kadın - Sen de üzecek misin beni?

I. Erkek - Kimbilir, belki de üzülen ben olurum..

I. Kadın - Turnede tanıdım. Evli olduğunu sakladı. Güç durumda bıraktı beni. Aile dramlarından ürkerim. Üç kollu üzüntü. Kopması, kapanması daha iyi.. Arandı zaten!. *(Birden değişir)* Canım dans etmek istiyor seninle.. *(Şarkı söyler)*:

Will you with me dance again.
Dance again, dance again..

Aylardır dans etmedim..

I. Erkek - Ben de..

I. Kadın - Gidelim, dans edelim.. Başım dönünceye kadar..

I. Erkek - Vals sever misin?

I. Kadın - Deli olurum.. *(Kadehlerini kaldırır, boşaltırlar.)*

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

GECE KULÜBÜ

(Hızır, gece kulübünün cazında saksofoncudur. Ağır bir caz parçası çalmaktadır. I. Kadın ile Erkek, Hızır'ın önünde, tavandan inen huni biçiminde bir ışık demetinin çemberinde dans ederler. I. Kadın'ın başı erkeğin omuzunda, kısa bir süre, konuşmasız geçer. I. Kadın başını doğrultur, hafif açılır.)

I. Kadın - Çok iyi dans ediyorsun.

I. Erkek - Ben mi? Hiç sanmam!

I. Kadın - Kollarında çok hafif duyuyorum kendimi..

I. Erkek - Sadece müziği dinliyorum, içimden geldiği gibi yürüyorum..

I. Kadın - İyi dans etmek de bu işte! Konuşur gibisin..

I. Erkek - Neler diyorum?

I. Kadın - Bilmiyor musun?

I. Erkek - Dediklerim söylemek istediklerimse çok iyi..

I. Kadın - Çok tatlı şeyler..

I. Erkek - Öyleyse doğru..

I. Kadın - Karşılıklarını da alıyorsun..

I. Erkek - Teşekkür ederim..

(I. Kadın gülümser, başını erkeğin yanağına yaklaştırır. Kısa bir süre sonra saksofonu dinlerler. Ardından dansı bırakır, el ele sahnenin gerisinden çıkarlar.)

(Geçiş)

BEŞİNCİ TABLO

SOKAK

(Hızır, başında gece bekçisi kasketiyle, az önce saksofon çaldığı yerde görünür. Bekçi düdüğünü öttürür. Yan sokakalardan birinden bir taksinin geçip gidişi. Sessizlik. I. Kadın ile Erkek, soldan, önden girerler. Erkeğin kolu kadının belinde, kadının başı erkeğin omuzundadır. Hızır'ın önünde dururlar. Duruşları düzelir.)

I. Kadın - *(Hızır'a)* Merhaba!

Hızır - Merhaba hanımefendi..

I. Kadın - İyisin değil mi? Hava bahar..

Hızır - Çok şükür, artık üşümeyeceğiz..

I. Kadın - Hoşçakal, iyi geceler..

Hızır - Size de.. *(Kadınla erkek sahnenin sağına doğru ilerlerler.)* Sokakta değil samanyolları üstünde yürüyorlar sanki.. *(Kadın ile erkek sahnenin sağında dururlar. Yüzleri birbirine dönük, gülümseyerek, aralarında kısa bir konuşma geçer. Ne konuştukları duyulmaz.)* Müziği duyuyor musunuz? *(Stravinski'nin Le Sacre du Printemps'ından sesler.)* İkisinin de tembel çalgıcıları uyandı. Kemanlarını, flütlerini kutularından çıkardılar. Coşmuş, çalıyorlar.. *(Müzik yükselirken, I. Kadın erkeğin koluna girer. Sarmaş dolaş sağdan çıkarlar.)* Bütün duyuları uyanık. İkisi de bahar sarhoşu! Yıldızlara bakıyorlar. Gecenin seslerini dinliyorlar. Havada bahar kokusu başlarını döndürüyor.. *(İç çeker)* Ah, tatlı gençlik!.. *(I. Kadın ile 1. Erkek sahnenin gerisinden girerler, I. Kadın'ın evi önünde dururlar.)* Ne yazık ki gecenin tadına doyamadan ayrılacaklar.. *(Hızır çıkar.)*

I. Kadın - *(İç çeker)* Geldik! Kapımın önündeyiz.. *(Başıyla evini gösterir. Derin bir soluk alır)* Bir iki saat öncesine kadar baharın geldiğinin farkında bile değildim! Leylâk mı kokuyor?

I. Erkek - Belki de..

I. Kadın - Akşam yemeğe bekliyorum..

I. Erkek - Yedide değil mi?

I. Kadın - Yedide. Seni böyle kapımın önünde bırakmaya gönlüm razı olmuyor. İstersen gel, bir kahve iç..

I. Erkek - Geç oldu. Neredeyse sabah olacak..

I. Kadın - Sen bilirsin.. *(Esner. Gülerek elini ağzına götürür. Uzun bir esneme sesi çıkarırken, parmak uçlarıyla birkaç kez ağzına vurur.)* Uykum geldi. İyileştirdin beni. Hemen yatıp çocuklar gibi tasasız uyuyacağım. O halde akşama.. *(Elini uzatır.)*

I. Erkek - Evet akşama..

I. Kadın - *(Şemsiyesini elinde tuttuğunu görür)* Bütün gün elimde taşıdım. *(Güler)* Bir işe yaramadı.. *(Birden şemsiyeyi açar. Yüzü seyirciye dönüktür. Erkeği şemsiyenin içine alır. Başları şemsiyenin gerisinde kalır.)* Öp beni! *(Erkeğe sarılır. Şemsiye sağa sola dönerken..*

(Geçiş)

ALTINCI TABLO

ÇİÇEKEVİ

(Bir çiçekçi dükkânı. Hızır, şimdi de çiçekçi olmuştur.)

Hızır - Ertesi gün sabah saat onbirdi. Dükkâna genç bir bey girdi..

I. Erkek - *(Girer)* Günaydın..

Hızır - Günaydın beyefendi. Emriniz?

I. Erkek - *(Vitrindeki çiçeklerle ilgilenir)* Çiçekleriniz taze mi?

Hızır - Hangilerini soruyorsunuz?

I. Erkek - Bakara gülleri?

Hızır - Az önce geldi. Vitrine yeni koyduk..

I. Erkek - Görebilir miyim?

Hızır - Pek tabii.. *(Bakara gülleri vazosunu çıkarır)* Güneyden geliyor. Uçakla..

I. Erkek - *(İnceler)* Evet taze.. Seçebilir miyim?

Hızır - Elbette.. *(Erkek, sırtı seyirciye dönük, seçtiği gülleri uzatırken)* İstanbul gülleri henüz tomurcuklanıyor. Daha yetişmedi.. *(Seyirciye)* Dokuz gül seçti. Pazarlık etmedi. Sadece ne tuttuğunu sordu. Gülten Alkan'a gideceğini söyledi. Kartını bıraktı. Buketin geciktirilmeden gönderilmesini istedi. Gitti.. O gün akşama doğru, bir buket de kırmızı karanfil sattım. Karanfiller kime gitti dersiniz?

(Geçiş)

YEDİNCİ TABLO

I. KADIN'IN EVİ

(1. Kadın'ın salonundan bir köşe. Oyunun oynanmasına yetecek kadar eşya. Bir kanepe, bir koltuk, bir orta masası, küçük bir bar.. Orta masasının üstünde, kristal bir vazoda, I. Erkeğin gönderdiği bakara gülleri. Sokak kapısı çalınır. I. Kadın kol saatine bakarak geriden girer.)

I. Kadın - Hayırdır inşallah, bu da kim? *(Sağdan çıkar. Az sonra ardında III. Erkekle döner.)* Hayrola? Böyle yerden biter gibi?

III. Erkek - Geldim işte! Sonunda gelebildim. *(Kırmızı karanfil buketini uzatır.)* Sana lâyık değil ama, aceleye geldi..

I. Kadın - *(İlgilenmez)* Zahmet etmişsin..

III. Erkek - *(Çiçekler elinde kalır. Öpmek için uzanır. Kadın çekilir)* Böyle mi karşılayacaksın beni?

I. Kadın - Ne sandın, düşüp bayılacağımı mı?

III. Erkek - Kuzum neyin var senin? Anlamadan, dinlemeden bu soğukluk niye?. Şaşırttın beni..

I. Kadın - Şaşıran benim..

III. Erkek - Haklısın, kabahatliyim, ama dinlersen..

I. Kadın - Ne yazık ki dinleyecek vaktim yok!

III. Erkek - *(Gülleri görür)* Anlayamıyorum?

I. Kadın - Bir arkadaşımı yemeğe bekliyorum. Mutfakta daha dünya kadar görülecek işim var..

III. Erkek - Senin arkadaşın benim de arkadaşım demektir! Ben yardım ederim sana.. *(Karanfillerini barın üstüne bırakır.)*

I. Kadın - *(Karanfilleri alır, geri verir)* Karanfilerini al, hemen git..

III. Erkek - Kovuyor musun beni.

I. Kadın - Gel demedim ki, önceden çağırmadım ki! Sadece buyur diyemiyorum!.

III. Erkek - Öfkelisin, kızmışsın bana! Haklısın, haber veremedim, çok haklısın, ama bilsen.. Hem aramızdaki yakınlık..

I. Kadın - Bilmiyorum, bilmeye hevesim de yok. Aramızda senin anladığın gibi bir yakınlık olduğunu da sanmıyorum. Vakit kaybettirme bana. Saat yediye geliyor..

III. Erkek - Bir dakika dinle..

I. Kadın - *(Kapıyı gösterir)* Lütfen!

III. Erkek - Sadece bir dakika! Kaç gündür bu dakikanın özlemiyle yaşadım. Seni düşündüm, seni sayıkladım!..

I. Kadın - Ne istiyorsun? Polis mi çağırayım? *(Telefona gider.)*

III. Erkek - Bilirsin, mektup yazmayı beceremem. Şair değilim, yazar değilim, güvenemem doğru dürüst bir şeyler yazabileceğime.. Özellikle sana..

I. Kadın - Daha açıkçası evlisin, ne olur ne olmaz, karının eline geçebilecek şeyler karalamaz, imzalamazsın!

III. Erkek - Karımın mı? Zavallı! Hangi karınım? Boşanıyoruz.. Karımla aramızda bütün bağlar koptu!

I. Kadın - Vah vah! Hiç değilse dürüst ol, yalan söyleme!.

III. Erkek - Yemin ederim ki doğru söylüyorum! Söyle nasıl yemin edeyim?

I. Kadın - İstemez, çarpılırsın!

III. Erkek - Bundan sonra beni ayakta tutan tek güç sensin. Senden destek bekliyorum..

I. Kadın - Yeni mi öğrendin bu dediklerini?

III. Erkek - Tanıştığımız günden beri! Sana kaç kez yeminle söyledim. Biliyorsun!.

I. Kadın - Unuttum!.

III. Erkek - Nasıl olur?

I. Kadın - Belleğim zayıf!.

III. Erkek - Senin mi? Sayfalar dolusu roller ezberliyorsun..

I. Kadın - Unutmasam da anılarla yaşayacak yaşta değilim. Belki ilerde, altmışımda mı, yetmişimde mi hatırlayacak vaktim olur. Şimdilik unuttum..

III. Erkek - Çok acımasızsın!

I. Kadın - Öyleyim. Bana acımayanlara ben de acımam! Dediklerinin tümü aklımdan çıktı. Yüzün bile yabancı geliyor bana...

III. Erkek - Öldürüyorsun beni..

I. Kadın - Sahi, kimsiniz siz? Kimi arıyorsunuz? Ne işiniz var evimde?

III. Erkek - *(Diz çöker)* Ne olur bağışla! Kahroluyorum..

I. Kadın - Düne kadar aklın neredeydi?

III. Erkek - Düne kadar mı? Sadece düne kadar?.

I. Kadın - Düne kadar! Tam iki hafta haber bekledim, telefon bekledim senden. Dün her şey bitti..

III. Erkek - Üzüldüm, çok üzüldüm! İnan soluk alacak, başımı kaşıyacak vaktim olmadı. Karımla uğraşmaktan, didişmekten, işlerden... Ha şimdi telefon ederim, ha biraz sonra ederim derken uzadı gitti.. Sana telefon edeyim diye telefona uzanırken, telefon çaldı, arayanlarla konuştum..

I. Kadın - Uzadı, sonra da koptu bende. Uçtu, silindi. Dün aramızda ne varsa sünger çektim üstüne. Unuttum. Başkası aldı yerini. Onu bekliyorum. Hadi al karanfillerini, kime lâyıksa ona götür..

III. Erkek - Hiç değilse hakaret etme, aşağılama..

I. Kadın - Kabalık eden, aşağılayan sensin karşındakini. Ne hakla habersiz çalarsın kapımı? Sözümüz yokken? Ne hakla? Yanıp tutuştuğumu kim söyledi sana? Kimin sanıyorsun beni? Cariyen mi?

III. Erkek - *(Güllere bakarak)* Anlaşıldı!

I. Kadın - Neymiş anlaşılan?

III. Erkek - Sahiden başka biri var demek?

I. Kadın - İnanmadın mı? Daha kapıdan adımını atarken yemeğe birini beklediğimi söyledim sana..

III. Erkek - Sevgin, bağlılığın bu mu? Bu kadar çabuk mu soğuyorsun sevdiklerinden? Biraz okşayıp kucağından atacağın kedi yavrusu mu sanıyorsun sana bağlananları? Ne yazık ki senin kadar katı yürekli olamıyorum! Duygularım ayaklarımı bağlıyor. Kımıldayamıyorum. Küçüldüğümü bile bile gidemiyorum. Bil ki çok sevdim seni, hâlâ da çok seviyorum!

I. Kadın - Çok acı! Gözlerim yaşaracak!

III. Erkek - Hiç değilse alay etme!

I. Kadın - Biraz ağlasana!

III. Erkek - *(Bakışlarını kaçırır)* Ah! Bilseydim...

I. Kadın - Sahiden ağlıyor! *(Güler)* Başıma gelen!.. Hiç de dayanamam!.

III. Erkek - *(Gözleri yaşlı)* Kim?

I. Kadın - Kimi soruyorsun?

III. Erkek - Beklediğin?

I. Kadın - Tanımazsın.

III. Erkek - Sevecek mi seni? Kıymetini bilecek mi?

I. Kadın - Tasası sana mı düştü?

III. Erkek - Ne iş yapıyor?

I. Kadın - Bilmiyorum!

III. Erkek - Bilmiyor musun? Nasıl olur?

I. Kadın - Sormadım. Önemli mi?

III. Erkek - Başıboş birini sevecek değilsin herhalde?

I. Kadın - Bana ne? Benim işim var. Çalışıyorum. Kimsenin yardımına muhtaç değilim.

III. Erkek - Nasıl biri?

I. Kadın - Çok nazik, anlayışlı.. Eğitimli..

III. Erkek - Ne zaman tanıdın?

I. Kadın - Dün!

III. Erkek - Daha dün, öyle mi?

I. Kadın - Dün öğleden sonra! Hava doyulmayacak kadar güzeldi..

III. Erkek - Bir günde benim yerimi aldı demek?

I. Kadın - Yarın günde!

III. Erkek - Hayır, olamaz! Alamaz!.

I. Kadın - Aldı..

III. Erkek - Alamaz.

I. Kadın - Sen doğru konuşmayı sevmiyorsan ben ne yapayım?

III. Erkek - Öç alıyorsun benden, cezalandırıyorsun beni!

I. Kadın - Görmüyor musun nasıl heyecanlıyım? Gelmesini nasıl sabırsızlıkla bekliyorum? Nasıl yerimde duramıyorum?

III. Erkek - İnanmıyorum! Hepsi rol..

I. Kadın - Aklın varsa git! *(Saatine bakar)* Neredeyse gelir. Karşılaşırsanız pişman olursun. Sen varsın diye ona soğuk davranacak değilim!.

III. Erkek - Diyeceklerimi dinlemedin bile..

I. Kadın - Sen bilirsin, istersen kal, gelince nasıl öptüğümü gör!

III. Erkek - Yarın arayabilir miyim seni?

I. Kadın - Ne diye?

III. Erkek - Konuşmalıyız!

I. Kadın - Konuşulacak ne kaldı?

III. Erkek - *(Dargın)* Anlaşıldı, gidiyorum.. *(Kapı çalınır.)*

I. Kadın - Geç kaldın! *(Koşarak çıkar. Dışardan, sevinç içinde konuşması duyulur.)* Geç canım. Pardesünü bana ver. Özledim bile seni. Hiç ummadığın biri var içerde. Yarın saat önce habersiz çıktı geldi. Tam gidiyordu, sen kapıyı çaldın.. *(I. Erkeğin kolunda sahneye döner.)* Tanıştırayım sizi.. Halim, Mehmet..

I. Erkek - Memnun oldum..

III. Erkek - *(Soğuk)* Ben de..

I. Kadın - Hoş, pek de yabancı sayılmazsınız..

III. Erkek - Beyefendi ile daha önce karşılaştığımızı sanmıyorum..

I. Erkek - *(Soğuk)* Ben de o kanıdayım..

I. Kadın - *(I. Erkeğe)* Halim, dün gece, turnede tanıdığımı söylediğim, uzun uzun anlattığım arkadaşım..

I. Erkek - *(Zorla gülümser)* Hatırladım..

I. Kadın - Belki yarım saattir, geldi geleli. Halim'e de seni anlattım. *(Halim'e)* Öyle değil mi?

III. Erkek - Evet, başka bir şey konuşmaya sıra kalmadı..

I. Kadın - İşte ben böyleyim. Kozlarımı elim açık oynarım..

I. Erkek - Ben de öyle sanırım kendimi..

III. Erkek - Nedir ki o bütün kozları elinde toplar, başkasına koz bırakmaz.

I. Kadın - Beni olduğum gibi seven sever, sevmeyene kapı açık!

I. Erkek - Seni sevmemek elde mi?

III. Erkek - Ya da unutabilmek?

I. Kadın - İki erkeği birden sevemem! Biri başlarsa öbürü biter! *(Halim'e)* Seni sevmiştim. Daha doğrusu sevdiğimi sanmıştım! *(Mehmet'e)* Seni seviyorum.

III. Erkek - Daha doğrusu sevdiğini sanıyorsun!..

I. Kadın - Değişmez! Seninle aramızda... *(Ellerini altlı üstlü sıyırır.)* Bitti! *(I. Erkeğe)* Şaşırttım mı seni? Daha sen söylemeden benim seni sevdiğimi söylemem? Ama güllerin, kanayan güllerin söyledi söyleyeceğini.. Güllerin geldi geleli konuşuyor. Öğleden beri güllerinin dediklerini dinliyorum!. Benim talihim de böyle işte! Düne kadar, günlerdir kapımı çalan yoktu, bugün ikiniz birden... Evet, bir şeyler söyleyin, konuşun, beni durmadan konuşmak zorunda bırakmayın.. *(İki erkek de bir şeyler söylemeye hazırlanırlar, söze başlarlarken..)* Özür dilerim, benim hemen mutfağa girmem gerek! *(Mehmet'e)* Bir şey içmek istersen, bar şurada, aç, ne istersen al.. *(Barı açar, bardak çıkarır, Halim'e)* İstersen sen de bir şey iç öyle git! Ama yemeğe kalacağını umuyorsan avucunu yala.. *(Çıkar)*

III. Erkek - Çok şanslısınız..

I. Erkek - Şans benden önce size gülmüş.. *(I. Kadın elinde buz kovası ile döner.)*

I. Kadın - İkiniz de şanslısınız! *(Kovayı I. Erkeğe uzatır)* İşte buz! *(Çıkar. İçerden)* Umarım kavga etmezsiniz! Ortada kavga edecek bir neden de yok! Kavgayı sevmem! Evimde en küçük bir şey kırılsın, eğrilsin istemem. *(I. Erkek viski şişesini çıkarır.)* Bir sigara tablası bile devrilse canım sıkılır.

I. Erkek - Viski? *(Bardak uzatır)*

III. Erkek - Teşekkür ederim. Gideceğim.

I. Erkek - Siz bilirsiniz.. *(Viski bardağını bırakır. Kendi bardağı elindedir.)*

III. Erkek - *(İçeriye seslenir)* Allahaısmarladık! *(I. Kadın önünde önlük, girer.)*

I. Kadın - Ne o? Gidiyor musun?

III. Erkek - Evet..

I. Kadın - Madem öyle, güle güle.. *(Kapıya uğurlar, geri döner)* Böyledir huyu. Bir kadeh iç de git dedim ya, içmeden gider. Canımı sıkmasa olmaz.. *(Mehmet'e)* Bana yok mu?

I. Erkek - *(Öbür viski bardağını uzatır)* Hazır!

(Karşılıklı kadeh kaldırırlar.)

I. Kadın - Şerefe..

I. Erkek - Şerefe..

(Geçiş)

(Hızır, yazlık beyaz kaptan üniformasıyla görünür. Kaptan şapkası elindedir.)

Hızır - İzlediğiniz ilişkinin sonrası oldukça ilginç! Kısaca özetleyeyim. Halim, ertesi günden başlayarak Gülten'le Mehmet'in arkasını bırakmadı. Yüz bulduğundan değil, bulamadığından! Çok geçmeden üçlü bir dostluk kurdular aralarında! Halim, haftanın yarısı İstanbul'daydı. Gelir gelmez ya Gülten'i, ya da Mehmet'i arıyordu. Sık

sık bir arada karşılaşıyordum üçüyle. En hoşu, bir akşam, Halim'le Mehmet'i, tiyatroda ön sırada yan yana, Gülten'i sahnede alkışlarken gördüm.. Mehmet sabırlı davranıyordu. Gülten'e gelince, iyice rahatsızdı bu beraberlikten. Vakit buldukça, Mehmet'le kaçmayı, izini yitirmeyi denedi. Dağa gittiler, güneye gittiler, boşuna! İki gün geçmeden Halim kokularını aldı, arkalarından yetişti. Son olarak, geçen ay, benim gemimle, Akdeniz gezisine çıkıyorlardı. Nereden öğrenmişse öğrenmiş, hareket edeceğimiz sabah, Halim de gemideydi.. Gezi, üç hafta boyunca, küpeştede, güvertede, yemekte, Gülten'in sağında Mehmet, solunda Halim'le geçti.. Yakınlıkları böyle altı ay sürdü.. *(Çıkar. I. Kadın, elleri, rol dosyası, el çantası, alışveriş torbası ile dolu, sokaktan döner. Salona girince rol dosyasını, çantasını orta masası üstüne bırakır.)*

I. Kadın - Bıktım! Sonunda, ikisinden de bıktım!. *(Alışveriş torbasını mutfağa bırakıp dönerken)* Ben düzeni severim! Her şeyi yerli yerinde severim! Evim, üstüm başım, ilişkilerim, yerli yerinde.. Karışıklık deli eder beni.. *(El çantasını içeriye bırakır döner. Bardan, viski şişesiyle bardak çıkarır. Bardağına viski koyar.)* Ne ister bu Halim? Ne bekler benden? Anlayamadım! *(Sokak elbisesini çıkarırken)* Mehmet'i seviyorum. Biliyor, görüyor, yine peşimde! Bir defol demediğim kaldı. Acındırıyor kendine, diyemiyorum.. *(Sokak elbisesi elinde, geriden çıkar. Sabahlığını sırtına geçirirken döner, bağlar. İçkisini yudumlar.)* Başımın belâsı! Bıktım! Şimdi de karısından sahiden boşanmaya kalktı.. *(Barın üstünde duran çiçek vazosuna bakar.)* Her gün çiçek gönderiyor... *(Orta masasındaki çiçeklere bakar.)* İkisi de.. Allah kahretsin! Çiçek isteyen kim? *(İçkisini yudumlar)* Mehmet'i de içim rahat sevemiyorum onun yüzünden!. Diken gibi aramızda.. *(Rol dosyasını alır. Ayakta karıştırır.)* Harika rol!. *(Odanın içinde, dosya elinde gider gelir, rol çalışır.)* Zayıf bir kadınım ben! Zayıf yanlarımı çok çabuk buldun, sonuna kadar da yararlandın.. *(Gerisini hatırlayamaz)* Sonra? On gün kaldı, hâlâ ezberleyemedim!. *(Sinirli)* Rahat yok ki! Bırakmıyorlar ki.. Yeter artık!. *(Rol dosyasını kanepe-*

nin üstüne bırakır. Barın üstünde duran vazoyu kapar. Mutfağa geçer.) Çöpe, doğru çöpe!. *(Döner)* Hiç değilse gözümün önünden gitti! *(Boş vazoyu yerine bırakır. Telefon çalar.)* Al işte! Bakalım hangisi? *(Telefonu açar.)* Evet? *(Alıcıyı eliyle kapar)* Halim! *(Öfkeli)* Görür gününü! *(Elini çeker)* Bana bak, iyi dinle! Yetti anladın mı? Yetti! Ben çocuk dadısı değilim! Ne sen, ne dertlerin ilgilendirmez beni! Git karınla barış, beni unut! İşim gücüm var benim!.. Ne sen, ne o! İçin rahat etti mi? Bir daha karşıma çıkarsan bil ki katil edersin beni! Hadi, güle güle, *(Alıcıyı çarparak kapar.)* Off, hele şükür!. Sonunda diyeceğimi dedim işte!.. *(İçkisini yudumlar. Bardağını bırakır. Orta masası üstünde duran vazoyu usulca alır.)* Eee Mehmet, sana da yol göründü. Aklımı kimseye takmadan rahat uyumak, rahat uyanmak, başım dinç yaşamak istiyorum biraz da.. Rolüme çalışmak istiyorum.. *(Vazo elinde, çıkar. Boş vazoyla döner. Vazoyu yerine bırakır.)* Mektup mu yazsam? Evet, kısa bir mektup? Ah, Mehmet! İyi çocuksun, hoşsun, akıllısın, efendisin, ama neredeydin, neredeydin daha önce? Bunca yıl neredeydin? Boşandığım sıra çıkamaz mıydın karşıma? Daha bile önce?.. Evlenmeden önce?.. Ben hep tek erkek olsun istedim yaşamımda. Tek erkekle başlasın, bitsin.. Sen olabilirdin o erkek.. *(İçkisini yudumlar. Dalgın)* Mehmet olabilirdi.. *(Kapı çalınır.)* O!*(Kımıldamadan yerinde kalır. Kapı yeniden çalınır.)* Mehmet!.. *(Kulağı kapıda, kımıldamaz.)* Açmayacağım.. *(Kapı üçüncü kez çalarken, eğilir, masa lâmbasını söndürür.)* Açmayacağım.. Anlar, gider.. *(Ayaklarının ucunda kapıya doğru ilerler. Sağda durur. Dışarıyı dinler.)* Gitti.. Merdivenleri iniyor.. *(Döner, masa lâmbasını yakar.)* Gitti. Aramaz bir daha.. *(Kanepeye oturur. Terliklerinin birini yana, öbürünü öbür yana atar. Ayaklarını altına alır. Sabahlığıyla sararak örter. Rol dosyasını açar.)* Ne yapalım? Gitsin varsın!.. *(Bir elinde içki bardağı, rolünü çalışmaya başlar. Ezberini mırıldanırken keser, kısa bir süre dalar, derin bir iç çeker, ardından oturduğu yerde toparlanır, rolünü okurken...*

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

PARİS'TE BİR İLÂN KULESİ

(Paris'te ünlü tiyatro, konser afişleriyle kaplı bir ilân kulesi. Kulenin yanında bir sıra. Hızır afişçidir. Hızır, bir elinde tutkal kovası, öbüründe fırça, boynundan geçirdiği askıya asılı afişleri ile, bir Paris şarkısı mırıldanarak girer. Afişkulesi önünde durur. Kovasını yere bırakır. Afiş asacağı dörtgeni fırçasıyla tutkallar. Katlarını açarak afişini yapıştırır. Fırçalar. I. Erkek girer. Kuleye yaklaşır.)

Hızır - Evet, sıra sizde?

I. Erkek - Yaşamım boyunca o kadar çok geç kaldım, o kadar yanlış kararlar aldım ki.

Hızır - Hangisini anlatacağınızı bilemiyorsunuz!

I. Erkek - Biraz öyle. Yaşamım boyunca her girdiği istasyona geç kalan trenler gibiyim..

Hızır - İyi ya! Oynadığımız oyun da bu..

I. Erkek - Hiç unutmam, Auteuil yarışları yeni başlamıştı. Cumartesi gecesi sabahın ikisine kadar listeleri karşılaştırdım. Üçlü ya-

rışta 28 at koşuyordu. Saat ikiye doğru içime doğdu. Bir sesin dalgasıyla sarsıldım. Üç atı seçtim. La France, Trocadero, Niepce..

Hızır - 32.000 frank vermişti..

I. Erkek - Oynayamadım ki! Pazar sabahı oynamaya giderken bulvarda yakın bir arkadaşımla karşılaştım..

Hızır - Tabii hemen tartışmaya daldınız?

I. Erkek - Doğru..

Hızır - Bilmez miyim? Paris'in tavan araları, ucuz otel odaları, dünyayı kurtarmaya çıkmış her inançta gençlerle doludur..

I. Erkek - O dönemde 32.000 frankla, bir kont gibi yaşayabilirdim Paris'te..

Hızır - Kaçan para olsun! Her zaman fazlasıyla kazanılabilir. Yaşarken bir kez ele geçen, bir daha da geçmez fırsatlar var..

I. Erkek - Hele Paris'te! Talih, mutluluk, insana o kadar sık güler, sonra da öyle çabuk sırtını döner, çeker gider ki..

Hızır - Öyledir. Seine nehri hızlı akar..

I. Erkek - Hem de nasıl!

Hızır - O akıp giden mutluluklardan birini anlatın işte..

I. Erkek - Hele biri! Unutamam!

Hızır - Helga!

I. Erkek - Helga'ydı adı..

Hızır - Bu kulenin önünde karşılaşmıştınız..

I. Erkek - Ekim başlarında olacak..

Hızır - Anlatın istediğiniz gibi.. *(Kovasını alır, fırçası omuzunda, şarkısının gerisini mırıldanarak çıkar..)*

I. Erkek - Paris yükünü bulmuş, tiyatrolar, konserler hızını almıştı. *(Kulede, afişleri incelemeye başlayarak soldan sağa doğru döner. III. Kadın (Helga) girer. Afiş kulesinin önünde durur, afişleri incelemeye başlayarak, I. Erkeğe göre ters yönde ağır ağır kulenin çevresinde döner. İkisi de afişlere dalmışlardır. Yaklaşınca çarpışacak gibi olurlar. Hafif baş devinimleriyle karşılıklı özür diler, geldikleri yönde geri dönerek afişleri incelemelerini sürdürürler. Helga omu-*

zunda asılı çantasını açar. Küçük bir not defteri çıkarır. Kalemini aranırken, ikisi de kulenin çevresindeki turlarını tamamlar, yine çarpışırlar. Karşılıklı gülümserler.)

I. Erkek - Afedersiniz..

Helga - Önemi yok. Ben de dalgındım..

I. Erkek - Kalem mi arıyorsunuz?

Helga - Evet. Çantam karmakarışık..

I. Erkek - Aramaktan vazgeçin *(Kalemini uzatır)* Buyurun..

Helga - Mersi..

I. Erkek - Ne seçtiniz?

Helga - Neler seçmedim ki!

I. Erkek - Neleri öyleyse? Tiyatro mu, konser mi?

Helga - Operada yarın akşam Tristan ile İsolde oynuyor. Gidemem ki!

I. Erkek - Neden?

Helga - Çalışıyorum. İznim yok. Wagner'i sever misiniz? *(Sıraya oturur. Saatine bakar.)* Biraz oturabiliriz..

I. Erkek - Müzik üstüne konuşmaktan çekinirim. Wagner'i de iyi tanırım sayılmaz..

Helga - Bayılırım Wagner'e. Çağdaş müziğin temelidir.. Otursanıza..

I. Erkek - Bir kahvede oturabilirdik..

Helga - Burasi iyi. Pek vaktim de yok..

I. Erkek - Hangi akşamlar serbestsiniz? *(Oturur)*

Helga - Çarşamba, pazar. O gecelerde de Puccini var. Hiç sevmem. Sokak şarkılarını bir parmak aşar..

I. Erkek - Tiyatroyu?

Helga - Sevmez olur muyum?

I. Erkek - Tiyatroya gidebiliriz?

Helga - Çarşambaya mı?

I. Erkek - Aksi gibi çarşambaya verilmiş bir sözüm var..

Helga - Verilmiş söz! Paris'te galiba benden başka herkesin verilmiş sözü var.

I. Erkek - Sizin yok mu?

Helga - Yok dedim ya! İzinli günlerimde canımın istediği yere giderim. Tek başıma dolaşırım..

I. Erkek - Pazara sizin istediğiniz bir tiyatroya gidebiliriz. Bu çarşambadan sonra, benim de size sormadan kimseye verilmiş sözüm olmaz..

Helga - Neden benim istediğim tiyatroya? Siz istemeye istemeye mi geleceksiniz?

I. Erkek - Ben iyi oynanan her oyunu az çok severim. Paris'te kötü oynanan oyun pek yoktur..

Helga - Ama kötü oyunlar yığınla..

I. Erkek - Nasıl karar verelim?

Helga - Siz seçin, beğenirsem gelirim..

I. Erkek - Korkutmayın beni..

Helga - Haklı değil miyim? Beğenmediğim bir oyun seçerseniz buluşmamızın anlamı ne? Çok değişik insanlarız demektir..

I. Erkek - T.N.P.'de Marianne'ın Kalbi'ni gördünüz mü?

Helga - Oldu. Geliyorum.. *(Not defterini açar)* Gérard Philipe, oynuyor. Seçtiklerim arasında var.. Bakın defterimde yazılı. Yazdığımı gördünüz mü yoksa? *(Kalemin tersi ile defterinde gösterir)* Okuyun..

I. Erkek - *(Okur)* G. F. Di., 14.30.

Helga - Yani Gérard Philipe, dimanche, saat 14.30.. Görseniz de çözemezdiniz... Pazara öyleyse. Kolay yer bulunuyor mu?

I. Erkek - Deneriz. Saat birde tiyatronun hemen karşısındaki kahvede buluşuruz. Bir şeyler yeriz..

Helga - Yemek çağrısı da öyle mi? Anlaşılan şansım değişti..

I. Erkek - Gelirseniz sevinirim..

Helga - Pek mi zenginsiniz?

I. Erkek - Doktora öğrencisiyim..

Helga - Paranızı kafeteryalarda saçıp savurmanız gerekmez. Yemeğimi yer, birbuçukta gelirim. Birer kahve içeriz..

I. Erkek - Şu halde pazara birbuçukta..

Helga - İnanamadınız mı? Pazara kadar bir aksilik çıkmazsa tabii..

I. Erkek - Ne gibi?

Helga - Bilemem ki! Daha pazara altı gün var.. *(Saatine bakar)* Gitmeliyim. *(Kalkar)*

I. Erkek - Hemen mi?

Helga - Cehennemin ucunda oturuyorum. Banliyöde. İşim orada. Trenime 15 dakika var. Şuradan hemen metroya dalacağım. *Montparnasse* garında trene yetişeceğim.. Allahaısmarladık.. *(Elini uzatır)* Pazara, birbuçukta. Tiyatronun girişine yakın kahvede..

I. Erkek - Bekleyeceğim. *(Kalkar)*

Helga - Anlaştık. Beni başka söze tutmayın. *(Ayrılırlar. I. Erkek olduğu yerde kalır. Helga hızlı adımlarla sağa doğru bir iki adım ilerler. Birden durur.)* Kaleminizi vermeyi unuttum.. *(Geri döner)*

I. Erkek - Kalsın, pazara alırım.. Sözünüzü unutmazsınız..

Helga - Yine de unutmam!

I. Erkek - Yanınızda bulunsun. Lâzım olabilir..

Helga - İnşallah kaybetmem.. *(Ayrılırlar. Helga acele çıkarken yeniden durur. Bir adım geri döner.)* Adınızı bilmiyorum?

I. Erkek - Ergun..

Helga - *(Yineler)* Er gun, Er gun.. Benim Helga.. Hoşça kal Ergun! *(El sallar)*

I. Erkek - Güle güle Helga.. *(Helga sağdan çıkmadan önce bir kez daha el sallar)* Helga!. *(Helga olduğu yerde durur. Gülümser. Başıyla ne var? anlamına bir devinim..)* Ne budalayım! Sizi gara kadar uğurlayabilirim..

(Geçiş)

İKİNCİ TABLO

PARİS'TE, KAHVE

(Hızır, kahvede garsondur. I. Erkek, yalnız, masasında oturur. Helga, saatine bakarak, hızlı adımlarla, arkasından I. Erkeğe yaklaşır.)

Helga - Merhaba! *(Oturacağı sandalyeyi çeker. Çantasını sandalyenin arkalığına geçiverir.)*

I. Erkek - Merhaba. *(Ayağa kalkmaya davranır.) (Helga, pardesüsünü çıkarırken, eliyle omuzuna dokunarak I. Erkeği oturtur.)*

Helga - Otur.. *(I. Erkeğin uzanan elini sıkarak oturur. Sandalyesini masaya yaklaştırır.)* Sen de erken gelmişsin! *(Saatine bakar)* Daha saat biri yirmi geçiyor..

I. Erkek - Kaç gündür şu saat birbuçuğu bekliyorum, hâlâ olmadı..

Helga - Ben de..

I. Erkek - Nasılsın?

Helga - Pek iyi değil! Madamla geçinemiyorum. Gene izin günlerimi değiştirdi. Oyundan sonra hemen gideceğim.. Canın sıkıldı mı?

I. Erkek - Hemen gitmiyorsun ki! Geldiğine sevindim..

Helga - Geleceğim demiştim. Yerime Gisela'yı bıraktım. Tek arkadaşım. Biz tiyatrodayken o dolaştıracak madamın köpeğini. Keşke başka bir arkadaşınla geleydin tiyatroya..

I. Erkek - Senin yerine mi!?

Helga - Teşekkür ederim. Biliyor musun, tanıştığımız günden beri, şu bir hafta, günler hep seninle berabermişim gibi geldi bana..

I. Erkek - Bana da..

Helga - Neler söylüyorum? Bir türlü sözler ağzımdan çıkmazdı benim. Romantik, gülünç gelirdi. Kötü romanlardaki gibi.. Söyleyebilirmişim demek ki..

I. Erkek - Bu sözleri senden önce ben söylemek isterdim.. Buraya geldiğimde daha saat bir bile olmamıştı..

Helga - Sahi mi! Bilseydim.. Bir saattir sokaklarda dolanıyorum. *Etoile*'den buraya bakına bakına geldim..

I. Erkek - Gözlerimi dışardan ayırmadım oturdum oturalı. Girdiğini görmedim..

Helga - Yan kapıdan girdim.

I. Erkek - Yemek yememişsindir?

Helga - Önemi yok.. *(Hızır yaklaşır.)*

Hızır - Ne emredersiniz?

I. Erkek - Bir şey ye..

Helga - *(Kısa bir kararsızlıktan sonra)* Peki, jambonlu sandviç, kahve..

I. Erkek - Önce birer bardak şarap içelim?.

Helga - Ona da peki, madem istiyorsun..

I. Erkek - *(Hızır'a)* İki jambonlu sandviç, iki *Beaujolais.. (Hızır, çekilir.)*

Helga - Sen de mi bir şey yemedin?

I. Erkek - Aklıma gelmedi.. *(Karşılıklı gülümserler.)*

Helga - Oyundan sonra seni yalnız bırakacağım için şimdiden üzülüyorum. Hiç hoş olmaz. Tiyatro dönüşü, yanımda biri ile uzun uzun oyun üstüne konuşmak isterim. Hele oyunu seversem..

I. Erkek - Treninde beraber olur, konuşuruz. Seni evine kadar uğurlarım..

Helga - Sahi! Hiç düşünmemiştim. Ne iyi.. *(Hızır şaraplarını getirir.)*

Hızır - Matmazel.. *(Helga'nın şarabını masaya bırakır.)* Mösyö *(I. Erkeğin şarabını önüne bırakır)* Sandviçleriniz hazırlanıyor.. *(Çekilir)*

Helga - İyi ama.. *(Düşünceli)* Sonra tek başına yalnız nasıl döneceksin?..

I. Erkek - Birlikte olduğumuz saatleri düşünürüm..

Helga - *(Erkeğin elini tutar)* Buldum! Gisela ile birlikte dönersiniz. Gisela, ben dönmeden evden ayrılmaz..

I. Erkek - Nasıl denk gelirse.. *(Kadehini kaldırır)* Hoş geldin, sağlığına.

Helga - *(Kadehini kaldırır)* Mersi, senin de.. *(Birer küçük yudum içer, bardaklarını önlerine bırakırlar.)*

I. Erkek - Yeni izin günlerin belli mi?

Helga - Değil. Çok kötü! Yarın işi bırakıyorum. Zaten iş değil ceza! Yarın beş ay dolacak. Paris'in dibinde, Paris'i görmeden yaşamak! Kürek cezası, sürgün..

I. Erkek - Haklısın. Neresiydi? Söz arasında unuttum sana sormayı..

Helga - *Bièvre.* Trenle bir saat. Hugo oturmuş, ilk karısı *Adèle* ile. *Saint Beuve* ile komşu.. Anlıyorum, *Adèle* belki bu yüzden *Hugo*'yu, *Saint Beuve*'le aldatmıştır. Can sıkıntısından, yapacak başka iş bulamadığından. Ben günde iki saat köpek dolaştırıyorum, dört saat de çocuklara dadılık.. Ne kalır geriye? Flört falan aklıma gelmiyor..

I. Erkek - Bilsem, *Bièvre*'e gelirdim..

Helga - Ne yapmaya? Birlikte köpek dolaştırmaya mı? Değiştirelim konuyu. Biraz da senden söz edelim. Sen nasılsın? Çarşamba gecesi eğlendin mi?

I. Erkek - Çok eski bir arkadaşımlaydım..

Helga - Kıskanç falan sanma beni! Hiç değilim! Saklaman gerekmez. Eğlendim desen sevinirdim..

I. Erkek - Eğlendim sayılmaz.. *(Hızır sandviçlerini getirir.)*

Hızır - Sandviçleriniz.. *(Helga'nın tabağını önüne bırakır)* Matmazel.. *(I. Erkeğin tabağını önüne bırakır)* Mösyö...

I. Erkek - Mersi..

Hızır - Afiyet olsun.. *(Çekilir)*

Helga - Arkadaşınla bozuşma. Benim ne olacağım belli değil! Bakarsın iki gün sonra *Freiburg*'a dönerim. Paris'te yalnız kalırsın..

I. Erkek - *Freiburg*'da gelir bulurum seni..

Helga - *Freiburg*'da kalırsam tabii. Biliyor musun altı aydır Paris'teyim, doğru dürüst tek arkadaşım olmadı. Daha önce Almanya'da da..

I. Erkek - Çok güzel kızsın. Üstelik zekisin. Paris'te, daha doğrusu dünyanın hiçbir yerinde kolay kolay rahat bırakmazlar seni. Ardına düşmediler mi?

Helga - Çoook! Kübalı, Cezayirli, İranlı, Rum, Fransız, daha bir yığın erkekle tanıştım. Hep, bir saat içinde, başlamadan bitti. Hiçbirini ikinci kez görmedim..

I. Erkek - Neden?

Helga - Yürümedi! Hepsi ne istediklerini çok çabuk belli ettiler.

İtildim. *(Gülümser)* Sahiden *Freiburg*'a gelsen, babam seni görünce ne der diye düşünüyorum?

I. Erkek - Ne gibi? Çok mu sert?

Helga - Oldukça! Erkek arkadaşlarımın hiçbirini beğenmezdi. Haksız da sayılmaz. Çoğu okul arkadaşlarım, birlikte büyüdüğüm çevremizin çocukları. Öyle kusurlar bulurdu ki zavallılarda! Ne yapayım! *Freiburg*'da olanı onlar! Ben seçip *Freiburg*'a yerleştirmedim ki!.. Benim de kusurlarım, eksiklerim olduğunu hiç düşünmez. Prenslere, dâhilere lâyık görür beni..

I. Erkek - Fena mı? Seni çok seviyor olmalı..

Helga - Seviyor herhalde. Fena değilse bile yanlış..

I. Erkek - Kendisi nasıl insan?

Helga - Olgundur. Okumayı sever. Kimya mühendisi. Ecza deposu var. İyi kazanır.

I. Erkek - Sana yardım edebilir öyleyse?

Helga - Kabul etmem ki! Ben Paris'e kendime güvenerek geldim, babama değil!

I. Erkek - Arada, yani sıkıştıkça?

Helga - Sıkışmayız biz! Çevrede görmüyor musun? Bütün Alman kızları çalışır Paris'te. Yurt dışında geçineceğimiz parayı yurt dışında kazanırız. Almanya savaştan çıktı. Dışarıya akıtacak parası yok. Yıkılanları yerine koyuyoruz. Sen ne ile geçiniyorsun? Baba parası mı yiyorsun yoksa?

I. Erkek - Sabahları, bizim turizm bürosunda çalışıyorum. Günde dört saat..

Helga - Aferin! Şarabını rahat içerim şimdi.. Doğrusu ben de çok severim babamı. İyi anlaşırız. *(Düşünceli)* Acılı bizim ilişkimiz.. Ama unutuluyor..

I. Erkek - Niye anlatmıyorsun?

Helga - Yararı ne?

I. Erkek - Daha iyi tanırım seni..

Helga - Gerekli mi ki? Ne olacağımız belli mi? Bakalım bir daha görebilecek miyiz birbirimizi?

I. Erkek - Sana bağlı..

Helga - Benden çok duruma, önümüzdeki günlere. Yeni bir iş bulabilirsem, Paris'te kalırsam ne iyi, bulamazsam?.. İyisi mi sadece hoş bir kız olarak tanı beni. *(Gülümser)* Daha çabuk unutursun.. *(Masanın üstünde I. Erkeğin elini tutar)*

I. Erkek - Unutmak istemiyorum ki seni.. Anlat?..

Helga - *(Elini çeker)* Üç yaşında yoktum babam cepheye gittiğinde. Stalingrad'ta tutsak düştü. Döndüğünde dokuzumu sürüyordum. Tanıyamadım. Bana göre evin içinde, ağızlarda dolaşan bir söylentiydi babam, o kadar. Sevgisine yavaş yavaş alıştım.. Bugünlük bu kadar bu konu.. Hadi sandviçini ye. Şarabını iç. *(Sandviçini ısırır. Kadeh kaldırır. İçkilerini yudumlarlar)*

I. Erkek - Dinle, çok özleyeceğim, çok arayacağım, önümüzdeki hafta görmeliyim seni..

Helga - Nerede olacağımı ne yapacağımı bilemiyorum ki şimdiden! Söz veremem. Ama habersiz bırakmam, arayamazsam yazarım..

I. Erkek - Güçlü bir önsezi henüz birbirimizden kopmayacağımızı duyuruyor. Mutlaka karşılaşacağız yine..

Helga - Ben de isterim karşılaşmamızı. Ama sen çok ciddiye aldın ilişkimizi. Böyle giderse sonunda ayrılmak ikimiz için de çok güç olacak..

I. Erkek - Seni sevmek istiyorum. Hem de şimdiye kadar hiç sevmediğim gibi..

Helga - Duyuyorum o isteğini. Beni korkutan da o işte! Keşke o kadar çok sevmek istemesen! Birlikte Paris'in tadını çıkarır, üzüntüsüz ayrılırdık. Beni de sürüklüyorsun sevmeye..

I. Erkek - *(Helga'nın ellerini avuçlarına alır)* Bir daha söyle?

Helga - Neyi?

I. Erkek - Şu son sözlerini?

Helga - *(Gülümser)* Tehlikelisin! Sevmesini, sokulmasını biliyorsun!

I. Erkek - İçimden geliyor, çok seviyorum seni..

Helga - Ben de hoşlanıyorum senden. Böyle giderse sapıtırız sonunda, yanlış işler yaparız..

I. Erkek - Örneğin?

Helga - Evlenmeye falan kalkarız..

I. Erkek - Ben dünden hazırım..

Helga - Farkındayım. Ama ben değilim! Düşünmeden karar veremem senin gibi. Evlilik sadece aşk, hoşlanmak değil ki!. Bak, ana dillerimiz ayrı, üçüncü bir dille anlaşıyoruz! Nereye yerleşeceğiz? Nasıl yaşayacağız? Üç beş karşılaşmada çözümlenecek işler değil bunlar.. İyisi mi unutalım bu konuyu..

I. Erkek - Hiç değilse umutlanmak istiyorum. Seni bir bulup bir kaybetmeye razı olamıyorum.

Helga - Teşekkür ederim. Kim bilir? Belki de sen haklısın! Ben de seni görmek isterim tekrar. Şansa bırakalım. Körüklemeyelim.. Susuyorsun?

I. Erkek - Ne diyebilirim?

Helga - Üzdüm mü seni?

I. Erkek - Önsezilerimin etkisindeyim henüz. Seni bir daha göremeyeceğime hiç inanamıyorum..

Helga - Bakalım?

I. Erkek - Belki bir gün bütün bütün ayrılacağız ama henüz değil!.

Helga - Öyleyse neşeli olalım şimdi! *(Kadehini kaldırır)* İkimizin şerefine..

I. Erkek - Önce senin.. *(Birer yudum içer, sandviçlerini ellerine alırlar.)*

Helga - *(Sandviçini ısırır)* Çok lezzetli! Öyle acıkmışım ki..

I. Erkek - Ben de.. *(Sandviçini ısırır)*

Helga - Iıı.. *(Gülüşür, ağızları dolu, dudaklarının ucuyla hafifften öpüşürler.)*

Helga - *(Sandviçini çiğner)* Şimdi daha da lezzetli oldu..

(Geçiş)

(Işıklar düşerken Helga çıkar. I. Erkek, masadan kalkar, seyirciye doğru ilerler.)

I. Erkek - Tiyatrodan çıktıktan sonra, o gün sözleşmeden ayrıldık. Pazartesinden başlayarak, gezdiğim oturduğum her yerde Helga'yı aranıyordum. Sokakta, önümde yürüyen, boyu, saçları, deri ceketi, Helga'yı andırır hangi geç kızı görsem heyecanlanıyor, arkasından yetişmeye kalkıyordum. Yaklaşıp da Helga olmadığını anlayınca adımlarım kendiliğinden yavaşlıyor, hüzünleniyordum. O perşembe, öğleden sonra, metroda, *Châtelet*'de yön değiştirdim. *Porte d'Orléans* peronuna inince, karşı peronda Helga ile göz göze geldik. Elinde küçük bir valiz, gidiyordu. Valizini işaret etti. Yakında dönerim, dediğini duydum. Gerisin geriye merdivenlere atıldım. Karşıya geçtiğimde rıhtım boştu. Metrosu gelmiş, bekleyen kim varsa, Helga'yı da almış gitmişti.. O günlerde *Quartier Latin* kahvelerinde iki kez Gisela ile karşılaştım. Mektuplarında Helga'nın bana selâm gönderdiğini, yakında döneceğini söyledi.. O ara çalıştığım büro, onbeş günlüğüne, beni güneye gönderdi. Dönüşümde, otelde, Helga'nın bıraktığı küçük bir pusula buldum. Üç günlüğüne Paris'e gelmiş, beni aramış bulamamıştı. Başka ilişkim yoktu diyemem. Ama yine de aradığım, unutmadığım Helga'ydı. Noel yaklaşıyordu. Öğle yemeğinden sonra *Boulevard Saint Michel*'den nehre doğru iniyordum. Küçük *Cluny* müzesinin önünde, arabasıyla gezici bir çiçekçi duruyordu.

ÜÇÜNCÜ TABLO

PARİS, Bld. SAINT MICHEL

(Hızır, mavi iş tulumu, boyundan geçme önlüğü, lacivert kasketi, kalın eldivenleriyle sokak çiçekçisidir. Hızır'ın çiçek arabası önünde, I. Erkek ile Helga karşılaşırlar. Kaldırımda, boş bir sıra vardır.)

I. Erkek - Helga!

Helga - Ergun! *(Kucaklaşırlar. Sevinç gülüşmeleri..)*

Ergun - Helga'm! Tatlı Helga'm..

Helga - Ergun'um!

I. Erkek - Güzelim, sevgilim..

Helga - Canım!

I. Erkek - Ah, nasıl mutluyum! Nasıl sevindirdin beni..

Helga - Dur, çocuk olmayalım.. *(Ayrılır, el ele kalırlar.)*

I. Erkek - Nereden çıktın sen?

Helga - Beklemiyor muydun?

I. Erkek - Kaç gündür polis hafiyelerine döndüm. Paris'te sokak sokak seni arıyorum..

Helga - Sonunda da buldun! Bir daha kaçırma..

I. Erkek - Aptal mıyım? Gel, çiçek alayım sana.. *(Çiçek arabasına yaklaşırlar.)* Neyi beğendin?

Helga - Sen seç!

I. Erkek - Beğen?.

Helga - Bütün arabayı!

Hızır - Buyurun araba sizin matmazel.. *(Gülüşürler. I. Erkek menekşelere uzanır.)*

Helga - Küçük bir demet yeter..

I. Erkek - Ne önemi var? *(Helga, I. Erkeğin elinden sadece küçük bir demet menekşe alır. Geri kalan menekşeleri arabaya bırakır.)*

Helga - *(Hızır'a)* Kusura bakmayın, kendini Kerim Han sanır..

Hızır - Kerim Han'dan daha zengin matmazel. Sizin gibi bir arkadaşı var..

Helga - Mersi..

I. Erkek - Ne kadar?

Hızır - Bir frank.. *(Helga, küçük menekşe demetini koklar. Sonra ceketinin sol yakasına iliştirir.)*

Helga - Yine kazandın! En çok sevdiğim çiçeği seçtin..

I. Erkek - Az önce çiçeklere bakarken seni düşünüyordum..

Helga - Düşüne düşüne beni ayağına getirdin işte!

I. Erkek - Karşılaşacağız demiştim!

Helga - Ben de istemesem karşılaşmazdık!

I. Erkek - Ne zaman geldin?

Helga - Bir saat önce...

I. Erkek - Deme!

Helga - *(Saatine bakar)* Tam bir saat! Valizimi Gisela'nın odasında kapının arkasına bıraktım, seninle karşılaşmaya çıktım..

I. Erkek - Hemen de nasıl bulduk birbirimizi? Yaşşa sen!

Helga - Belki de ben seni buldum! Yine de şaşırdım bu kadar çabuk karşılaşmamıza?

I. Erkek - Helga! Tatlı Helga! Benim güzel yağmur bulutum! Ben susuz kalmış bir ağacım, sen benim yağmur bulutum! Yağmur çeken ağaçlara döndüm bekleye bekleye..

Helga - Şairsin sen!

I. Erkek - Doğruyu söylüyorum, şiir yazmıyorum..

Helga - Şiirler doğrudur zaten. Doğru yalnız şiirlerdedir. Günlük konuşmalarımızda hep saçmalarız..

I. Erkek - Sokağın ortasında kalakaldık. Şurada Duppont'da oturalım mı?

Helga - Bu sıraya oturalım daha iyi. *(Sıraya ilerlerler)* İlk günkü gibi.. *(Yan yana otururlar)*

I. Erkek - Eskisinden de güzelsin..

Helga - Sen o gözle görüyorsun..

I. Erkek - Bir ucundan sen, bir ucundan ben, ortak bir hikâye yaşıyoruz. Başlayan hikâyeler hep böyledir. Karşılaştırır uçları. Hikâyemiz bitmedi, bak karşılaşıyoruz?

Helga - Bir gün karşılaşmayacağız!

I. Erkek - Daha o güne çok var..

Helga - Belli olmaz..

I. Erkek - Ne aksilik! Son gelişinde görevliydim. Güneye gittim..

Helga - Paris'te körebe oynuyoruz. Ben gelince sen gidiyorsun, sen gelince ben..

I. Erkek - *(Kolunu Helga'nın omuzuna dolar.)* Durdurmalı bu elektrikli merdivenleri..

Helga - Durdur! Göster sihirbazlığını... *(Eğilir menekşelerini koklar)* Kokla, bak ne güzel kokuyor.. *(I. Erkek eğilir, çiçekleri koklar.)*

I. Erkek - Bir şeyler söyler gibi.. Tam anlayamıyorum?

Helga - Kokuların da dili var. Bilmiyoruz ki.. Dedikleri hüzünlü..

I. Erkek - Haklısın, hüzünlü..

Helga - Anlaşılmasa da duyulur..

I. Erkek - Bir saat var, beynimde mi, kalbimde mi, saniye saniye, Helga, Helga diye işliyor ayrıldığımızdan beri.. Senin saatin, şuraya cebime yerleştirmişsin gibi..

Helga - Özlem olmalı! Günün kendimle konuştuğum saatleri vardır. senin var mı?

I. Erkek - Gecenin geç saatleri..

Helga - Uykularım kaçınca..

I. Erkek - Doğru dürüst uyuyamıyorum ki!

Helga - Ben de öyle..

I. Erkek - Geç saatlere kadar seni düşünerek, sağdan sola, soldan sağa dönüp duruyorum yatağımda. Seni karşıma alıp uzun uzun konuşuyorum.

Helga - Neler konuşuyoruz, anlatsana?

I. Erkek - İstanbul'a yerleşiyoruz, bir ev tutuyoruz seninle..

Helga - Niye Paris'e değil? Ya da Freiburg'a?

I. Erkek - İstanbul'daki işim daha iyi geçindirir ikimizi..

Helga - Ben sana Almanca öğretirim, sen bana Türkçe..

I. Erkek - Şart!

Helga - Şart elbet. Almanca konuşacak olsak, bambaşka bir kız olurum.. Bu kadarcık Fransızcamla neyim ki ben?

I. Erkek - Haklısın. Fransızca konuşurken bazan çocuk sanırım ben kendimi..

Helga - Ne düşler kuruyoruz karşılıklı!. Hiçbiri gerçekleşmese de yine de tatlı..

I. Erkek - Kalacaksın değil mi?

Helga - Tam belli değil..

I. Erkek - Niye yine?

Helga - Amsterdam'da KLM'in kurs sınavına girdim. Kazanırsam hemen döneceğim, kurslara başlayacağım. Üç ay sonra hostes olacağım..

I. Erkek - Hostes mi?.

Helga - Fena mı? Dünyanın neresinde olsan bulurum seni..

I. Erkek - Kazanıp kazanmadığın ne zaman belli olacak?

Helga - Belki de olmuştur bile. Bu gece buradayım. Yarın, öbürgün nerede olacağımı bilemem. Gisela'nın adresini verdim. Telgraf gelince Amsterdam'a döneceğim. Bu gece serbestim..

I. Erkek - Aksiliğe bak! Genel müdür burada. Saat yedibuçukta otelinden alacağım, beye bu gece rehberlik edeceğim. Saat yediye kadar birlikte olamaz mıyız?

Helga - Olanaksız. Daha Gisela'yı görmedim. Bir saat sonra evde buluşacağız.

I. Erkek - Yarın?

Helga - Olur..

I. Erkek - Öğleyin ikide şurada Duppont'da buluşalım. Bütün gün, bütün gece birlikte olalım..

Helga - Genel müdür?

I. Erkek - Yarın sabah gidiyor..

(Geçiş)

(Işıklar düşer, Helga çıkar. I. Erkek sıradan kalkar, seyirciye doğru ilerler.)

I. Erkek - Ertesi gün, öğleyin ikide Duppont'un terasındaydım. Helga'nın yerine Gisela geldi. Helga'nın sınavı kazandığını, sabah uçağıyla Amsterdam'a gittiğini söyledi. Üç ay geçti. Mart sonlarında Helga'dan bir kart aldım. Amsterdam'dan postalamıştı. Üç gün sonra Paris'te olacağını, akşam, Beşinci Georges Oteli'nin holünde beklememi yazıyordu..

DÖRDÜNCÜ TABLO

PARİS, GEORGES V OTELİ'NİN BARI

(Hızır barmendir. Helga, önde, I. Erkek arkada girerler. Bara doğru ilerlerler.)

Helga - Hosteslik yakışmış mı bana?

I. Erkek - Hostes güzeli olmuşsun..

Helga - Eh, o kadar değilse bile fena sayılmam... *(Barın önündeki yüksek taburelerden birine oturur. I. Erkeğe sağındaki tabureyi gösterir.)* Otur, benim konuğumsun.

I. Erkek - Niyeymiş o?

Helga - Hostesliğimi kutlayacağız. Kazancım yerinde.. *(Hızır yaklaşır.)*

Hızır - Bonsoir monsieur dame?

Helga - *(I. Erkeğe)* Önce birer cin tonik?

I. Erkek - Nasıl istersen..

Helga - İki cin tonik..

Hızır - Hemen monsieur dame. *(Çekilir, içkileri hazırlar.)*

Helga - Söyle, unutmadın ya beni?

I. Erkek - Hiç hatırlamıyorum. Az önce holde tanışmadık mı? *(Gülüşürler.)*

Helga - Sahi, geceleri uykun kaçınca hâlâ konuşuyor musun benimle?

I. Erkek - Hemen her gece..

Helga - Vah benim Ergun'cuğum, desene çok üzüyorum seni..

I. Erkek - Şikâyetçi değilim..

Helga - *(Ciddileşir)* Teşekkür ederim..

I. Erkek - Unutmamı mı bekliyordun?

Helga - Değil ama, ne de olsa burası Paris. Hayat hızlı..

I. Erkek - Ya senin seçtiğin iş?

Helga - Sorma, daha bu sabah Chicago'daydım..

I. Erkek - Bièvre mi uzak, Chicago mu?

Helga - Herhalde Bièvre.. *(Gülüşürler. Hızır cinlerini getirir. Küçük bir tabak da yeşil zeytin bırakır.)*

Hızır - Monsieur dame.. *(İkisi başlarıyla teşekkür ederler. Hızır çekilir. Kendi yerinde, bardakları kurular. Şişeleri kaldırır. v.b.)*

Helga - Bir aydır uçuyorum. Daha önce iki ay kurs gördüm. Bir aydır nerelere gittim bilsen. Roma, Kahire, Yeni Delhi, Bangkok, Tokyo, bir de.. Bil, neresi?

I. Erkek - İstanbul!

Helga - Bravo! İstanbul'u da gördüm. Havadan görünüşü cennet. Sen dönünce İstanbul'da seni arayacağım. Beni gezdirirsin..

I. Erkek - Bir ay sonra dönüyorum..

Helga - Bir şey kalmamış..

I. Erkek - Bir turizm ortaklığını yöneteceğim. Kazancı çok iyi. Belki de İstanbul'da kalmaya razı ederim seni..

Helga - Bu sözlerin sırası değil bu akşam.. Çok yer görüyorum ama çok da yoruluyorum. Bu sabah 5'te kalktım. Chicago, Londra, Paris.. Saat sekiz. Demek ki 15 saattir ayaktayım.. Ne yersin?

I. Erkek - Bilmem?

Helga - Tuhaf, karnım aç, ama iştahım yok. Dur bakalım, hele içkilerimiz bitsin..

I. Erkek - Yorgun görünmüyorsun?.

Helga - Sen onu bir de bana sor. Dinle, gelir gelmez görmek istedim, o kartı attığım gün öyle özlemiştim ki seni.. Bu akşam dokuzbuçuğa kadar burada otururuz. Bir şeyler yer içeriz. Sonra sen otelin e dönersin, ben odama çıkar yatarım..

I. Erkek - Yarın Paris'te misin?

Helga - Yarın değil, öbür gün.. Yarın sabah sekizde Viyana üstünden Moskova'ya gideceğiz. Gece orada kalacağız. Öbür gün dönünce üç gün Paris'te izinliyim. Üç günü de sana ayırdım. Sevindin mi?

I. Erkek - Çok! Söyle nasıl teşekkür edeyim sana?

Helga - Şimdiye kadar ettiğin gibi. Bu gece, yarın gece, uykun kaçarsa yatağında benimle konuş..

I. Erkek - Öbür gün kaçta döneceksin?

Helga - Öğleden sonra dörtte...

I. Erkek - Müsaade edersen havaalanında karşılarım seni..

Helga - İstemez. Ben servis arabasıyla gelirim. Saat beşte burada ol. Oturduğun taburede. Böyle, sırtın kapıya dönük. Gelip gözlerini kapatacağım ellerimle. Bakalım tanıyacak mısın kim?

I. Erkek - Helga, Helga! Sevinç sarhoşu edeceksin beni..

Helga - Üç gün birlikte olacağız. Ya tam anlaşırız o üç günde, ya da birbirimize sırt döner kendi yollarımıza gideriz..

I. Erkek - Kabul! *(Bardağını kaldırır)*

Helga - *(Bardağını kaldırır)* Mızıklamak, hile yapmak yok! Üç gün birbirimize olduğumuz gibi görüneceğiz.. *(İçerler.)*

(Geçiş)

(Işıklar düşer. Helga çıkar. Işıklar yükseldiğinde I. Erkek taburesinde yalnızdır. Taburesini seyirciye doğru döndürür.)

I. Erkek - Saat 7. Hâlâ uçaktan haber yok.. *(Hızır'a)* Ne dersin?

Hızır - Uçağı devralacak ekip, holde. Odalarını boşalttılar. Yol çantaları hazır, bekliyorlar..

I. Erkek - Meraklanmaya başladım..

Hızır - Hiç meraklanmayın. Gecikmedir. Sık sık olur böyle gecikmeler..

I. Erkek - Gecikme de olsa haber vermeleri gerekmez mi?

Hızır - Neredeyse haberi gelir. Ne olduğu anlaşılır..

I. Erkek - Ne gibi?

Hızır - Belki de üç beş dakika sonra uçak ekibi geliverir. Matmazeli yanınızda görüverirsiniz.. *(III. Erkek pilot üniformasıyla girer.)* Şimdi öğreniriz ne olduğunu. Gidecek ekibin pilotu gelen..

III. Erkek - Kalıyoruz. Bu gece de Paris'teyiz Jean!

Hızır - Hayrola?

III. Erkek - Bana bir cin. Bildiğin gibi.. Moskova uçağı uykuda..

Hızır - Dönmeyecek mi?

III. Erkek - Koyu sis. Moskova havaalanı uçuşa kapalı. Yuttu bizim uçağı. Kimbilir kaç gün sürer..

Hızır - Sizinkiler de Moskova'da kaldı öyleyse..

III. Erkek - Öyle oldu. Artık Bolşoy Operası'nın repertuvarında ne varsa görürler..

Hızır - Siz? *(Cinini verir)*

III. Erkek - Biz yarın Havana'ya gidiyoruz. Onların orda karda ayakları tutmazken, biz Havana'da denize gireriz.. Sağlığına Jean.. *(I-II. Erkekle Hızır arasındaki konuşma sözleri duyulmaz olur. I. Erkek taburesini seyircilere döndürür.)*

I. Erkek - Dört gün her akşam, taburemde, Helga'nın uçağından haber bekledim. Dördüncü gün Moskova havaalanı açıldı. Helga'nın uçağı Paris yerine Amsterdam'a döndü.. *(Taburesinden iner. Sahnenin önüne doğru ilerler.)* Helga! Helga! Nerelerdesin? Duyuyor musun sesimi? *(Geride tek ışık, omuzunda yol çantası, hostes üniformasıyla, kımıltısız duran Helga'yı aydınlatır.)* Seni bekliyorum, seni özlüyorum, seni seviyorum Helga! Uçakların gürültüsü arasında duyabiliyor musun dediklerimi? Uyuyamıyorum Helga! Yağmurlarını bekleyerek kuruyorum olduğum yerde! Terminallerin kalabalığında, boşalan uçak yolcuları arasında, beton alanlarda görüyorum seni. Hızlı hızlı yürüyorsun. Saçların dağılıyor rüzgârda.. Işıltılı gözlerini, gençliğini görüyorum.. Gidiyorsun, gidiyorsun, gidiyorsun! Uçaklar öyle hızlı, o kadar çabuk gözden kayboluyorlar, bizler öylesine yerlerimize çakılıyız ki.. Günler çabucak dün oluyor.. Bil, İstanbul'un üstünden geçen her uçak seni hatırlatacak bana. Ya sen? İstanbul'un üstünden geçerken Ergun aşağılarda, şu yapılar, sokaklar ağı arasında diyecek misin?

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

PARK

(Kentin içindeki küçük parklardan biri. Birbirinden uzakta iki sıra. Sahnenin önünde, solda küçük bir el arabası. Sıralardan birinde II. Kadın oturur. Dizleri üstünde resimli bir dergiyi karıştırır. Öbür sırada, II. Erkek gazetesini açmış, okur. Gazete yüzünü kapatır. Hızır, parkın bahçıvanıdır. Hızır girer. Küçük bahçe çapasını, tırmığını, çim makasını, el arabasına bırakır. Arabayı kollarından kavramışken bırakır.)

Hızır - Tuhaf, hâlâ birbirlerini göremediler! Oysa ikisi de gördüklerini anlayıp tanımadan yanlarından kuş uçurmaz! Ne görseler, ne duysalar ille de kim olduğunu, ne olduğunu anlayıp öğrenecekler! Vakitleri bol! Kendilerinden hiçbir iş bekleyen, kendilerinin de yapacak hiçbir işleri yok! Pencerelerinin önünde, kahvelerde, ya da güzel havalarda böyle parklarda oturup, önlerinden geleni geçeni izledikleri dönem! Sıra onlarda. Onların hikâyesinde. Durun, uyarayım biraz. *(Arabayı kollarından kavrar, kaldırır. Sağa doğru ilerler.)*

II. Kadın - *(İlgilenir)* Görüyor musunuz? Ne de çabuk tamamladınız?

Hızır - Daha buralardayım..

II. Kadın - Çok iyi bakıyorsunuz çiçeklere..

Hızır - Elimden geldiği kadar.. İyi günler, hoşça kalın..

II. Kadın - Size de.. *(Hızır ilerler.)*

II. Erkek - Maşallah! Bitti demek? Gidiyor musunuz? *(Gözlüğünü çıkarır.)*

Hızır - Karşıya geçeceğim. Havuzun öbür yanına..

II. Erkek - Yaa, işiniz çok, bahçe büyüdü.. Allah kolaylık versin..

Hızır - Eksik olmayın. İyi günler..

II. Erkek - İyi günler..

Hızır - İyi günler.. *(Arabası ile sağdan çıkar.)*

II. Kadın - Çok çalışkan adam..

II. Erkek - Evet, hiç boş durmu... *(Gözlüğünü takacakken durur. Şaşkın, heyecanlı)* A-a! Siz? Sen?.. Merhaba.. *(Yerinden kalkar.)*

II. Kadın - *(Heyecanlı)* Yaa! Ben.. Merhaba..

II. Erkek - *(Sevinçle, II Kadının yanına oturur)* Müsaade eder misin?

II. Kadın - Ne demek?

II. Erkek - Allah Allah, deminden beri burada mıydın?

II. Kadın - Şöyle böyle yarım saattir. Demek tanıyamayacağın kadar değişmişim?

II. Erkek - Hiç de değil! Gazeteye dalmıştım.. Şu Allahın belâsı yakın gözlüğümü taktım mı bir adım önümden geçeni tanıyamıyorum. Sen görmedin mi beni?

II. Kadın - Dikkât etmedim. Gazete yüzünü kapatıyordu..

II. Erkek - Hiç bilmiyordum Londra'dan döndüğünü..

II. Kadın - Bir ay oldu..

II. Erkek - Çok kaldın?

II. Kadın - Beş yıl. Daha önce de beş yıl Amerika'da kızımın yanındaydım..

II. Erkek - Şimdi?

II. Kadın - Bir aydır oğlumun yanındayım yine. Londra'dan döndük..

II. Erkek - Haberim olmadı dönüşünden. Oysa hep sorar öğrenirim nerede olduğunu.. Yirmi yıl oldu karşılaşmayalı..

II. Kadın - O kadar çok oldu değil mi? Çok yaşlandım!

II. Erkek - Gözlerin, gözlerin hiç değişmemiş!

II. Kadın - Değişmez olur mu? Ama senin sadece saçların biraz ağarmış o kadar..

II. Erkek - Benim gözümde sen hep yirmi yaşındasın. Bir yaş olsun yaşlanmadın! Ne kadar güzeldin!

II. Kadın - Güzeldin dediğine göre..

II. Erkek - Az önce şu sıraya otururken seni hatırlamıştım. Sık sık bu parka gelirdik; hatırında mı?

II. Kadın - Galiba..

II. Erkek - Gelirdik! Havuz böyle değildi, yollar asfaltlanmamıştı. Küçük bir havuz vardı, yerlerde çakıllar. Havuzun karşısındaki sıraya otururduk..

II. Kadın - Havuz gözümün önünde..

II. Erkek - Simit alırdık parkın girişinde..

II. Kadın - Sahi, ne tatlı gelirdi o yıllarda o kuru simitler!

II. Erkek - *(Dalgın)* Evet, sen severdin. Çoğu da sen alırdın! Evinizde her şey boldu. Simit değişik gelirdi sana. Ama ben açlıktan kemiririm o simitleri. Karnım hep açtı. İştahımı görünce yarı simidini bana verirdin.. Mideme otururdu!

II. Kadın - Hiç farkında değilim..

II. Erkek - Saatlerce konuştuğumuz olurdu bu sırada..

II. Kadın - Hem de bu sırada, öyle mi?

II. Erkek - Sıra değişmiştir elbet.. Yani küçük havuzun karşısında..

II. Kadın - Neler konuştuğumuz da hatırında mı?

II. Erkek - Tümü!

II. Kadın - Ben unutkan oldum. Neyi nereye koyduğumu bile karıştırıp duruyorum her gün..

II. Erkek - Dalgınlıktan o. O kadarı hepimizin başında. Her şey değişiyor aslını ararsan. Kabahat sende değil. Bırakmıyorlar! Parkları değiştiriyorlar, havuzları değiştiriyorlar, caddeleri sokakları değiştiriyorlar, çakıl döşeli park yollarını asfaltlıyorlar. Saygı duymuyorlar anılarımıza! Belleğimize yardımcı olacak ne varsa siliyorlar.. *(Dalar)* Evleneceğini bana bu parkta söylemiştin..

II. Kadın - Bilmem! Galiba..

II. Erkek - Galiba değil, hatırladın!

II. Kadın - Kararsızdım henüz. Evleneceğim adamı iyi tanımıyordum...

II. Erkek - Nasıl şaşırdığımı hiç unutmam! Nasıl donup kaldığım hatırında mı?

II. Kadın - Belli etmemiştin!

II. Erkek - Sana mı? Dudağım kımıldasa ne diyeceğimi bilirdin! Yüzüme baksan, gözlerimden aklımdan geçenleri okuduğunu görürdüm..

II. Kadın - Sana öyle geliyordu belki de..

II. Erkek - Her gün, her Allahın günü beraberdik. Gerçi tek aşk sözü geçmemişti aramızda ama..

II. Kadın - Çok iyi arkadaştık aklımda kalan..

II. Erkek - Her sabah seni kapından alır, akşam kapına bırakırdım. İlkokul, ortaokul, lise, üniversite hep böyle geçti..

II. Kadın - Çok güzel günlerdi..

II. Erkek - Hâlâ utangacım senin önünde! Hâlâ çekingenim. Cesaretsizim!.

II. Kadın - Ne demek o?

II. Erkek - Dargın gibisin bana..

II. Kadın - Niye dargın olayım?

II. Erkek - Kırgınsın! Sesinden belli..

II. Kadın - Nereden çıkarıyorsun kırgınlığımı? Sevindim seni gördüğüme..

II. Erkek - Bana o yıllarda en küçük bir cesaret vermemiştin, şimdi de vermiyorsun..

II. Kadın - Kuzum kaç yaşındayız biz? İkimiz de yetmişi döndük..

II. Erkek - İyi ki gördüm seni, iyi ki karşılaştık..

II. Kadın - Kavga etmek için mi?

II. Erkek - Söylemem için. Sonra istersen kavga da ederiz! Hiç değilse bir kez kavga etmiş oluruz. Karşılıklı boşaltırız içimizdekileri.

II. Kadın - Neymiş onlar?

II. Erkek - Yaşamım boyunca, bugüne kadar açılamadım sana. Hep yükünü, ağırlığını taşıdım duygularımın. Söyleyeceğim artık, bil!

II. Kadın - Elli yılı aştıktan sonra mı?

II. Erkek - Elli yılı aştıktan sonra. Ne çıkar? Yaşlandık! Ama bilmelisin! Bu sırrı mezara götüremem! Seni sevdim. Çok sevdim. Yaşamım boyunca unutamadım..

II. Kadın - *(Mutlu)* O zaman niye söylemedin beni sevdiğini?

II. Erkek - Bilmiyor muydun? Söylemem mi gerekirdi?

II. Kadın - Elbet gerekirdi. Bir gün olsun bana kadın gözüyle baktığını açığa vurmamıştın ki! Hep arkadaş gibi davranırdın..

II. Erkek - Cesaretim mi vardı?

II. Kadın - Niye yoktu?

II. Erkek - Biraz cesaretlenecek olsam, şakaya vururdun, alaya alırdın..

II. Kadın - Çok alıngandın.

II. Erkek - Demek unutmamışsın!

II. Kadın - Daha ne kadar cesaret verecektim sana? Her gün sabahtan akşama beraberdik diyen sendin az önce..

II. Erkek - Demek hatırlıyorsun?

II. Kadın - Biraz..

II. Erkek - Tümünü hatırlıyorsun! Şurada havuzun karşısında oturduğumuz günleri de..

II. Kadın - Hatırlıyorum..

II. Erkek - Bana evleneceğini söylediğin günü de..

II. Kadın - Evet! Niye evleneyim bıraktın? Niye evlenme demedin?

II. Erkek - Nasıl diyebilirdim?

II. Kadın - Bilmiyor muydun?

II. Erkek - Neyi?

II. Kadın - Seni sevdiğimi?

II. Erkek - Doğru mu söylüyorsun?

II. Kadın - Aklın neredeydi o zaman? Seni sevmesem niye evleneceğimi gelip sana söyleyeyim? Düşündün mü?

II. Erkek - Ah aptalın biriyim ben! Sevse, başkasıyla evleneceğini bana söylemez, diye düşünmüştüm aksine..

II. Kadın - Ya da öyle düşünmek kolayına gelmişti..

II. Erkek - Anla, söyleyemezdim o günlerde seni sevdiğimi. Cesaretim yoktu. Hiç cesaretim yoktu!

II. Kadın - Simit falan sevmezdim ben! Senin yemen için alırdım. Simidimi yarılamadan, bile bile sana verirdim. Sık sık bize yemeğe çağırırdım. Annem, babam, kardeşlerim severler, hep evin çocuğu gibi karşılarlardı seni. Daha ne kadar cesaret verebilirdim, söyle?

II. Erkek - Bilsen o yıllardaki duygularımı, ezikliğimi..

II. Kadın - Neydi? Ne olabilirdi?

II. Erkek - Seni kraliçe gibi görürdüm, erişilmez, yükseklerde. Kendimi köle! Seni güzel, kendimi çirkin! Seni eksiksiz, kusursuz, kendimi yarım, ham!.. Üstelik o kadar yoksuldum ki. Taşralıydık, babam ancak yarı aç yarı tok geçinebileceğim kadar para gönderebilirdi. Parktaki sırada otururken bir gün eskimiş ayakkabılarıma ilişmişti gözlerin. Ayaklarımı nasıl sıranın altına kaçırdığımı hatırlıyorum kızararak. Neyim vardı önüne koyacak? Neyim vardı sev beni diyecek?

II. Kadın - Gençtik! Umutların vardı..

II. Erkek - Evet düşler içinde yüzerdim.. Hırsla gelecekteki başarılara hazırlardım kendimi. Seni seviyorum demeyi hak edeceğim başarılara. Başarılı biri olarak çalmayı kurardım kapını düşlerimde..

II. Kadın - İnanırdım sana. Ben de kapılırdım o düşlerine. İnandırmıştın beni. Bir genç kızı düşlerine inandırmak az şey mi?

II. Erkek - Bağışla beni..

II. Kadın - Çoktan bağışladım. Zaten kırılmamıştım ki!.. Peki daha sonra karşılaşmalarımız oldu. Niye şimdiye kadar söylemedin beni sevdiğini?

II. Erkek - Hep nedenleri vardı. Açıklayabilirim..

II. Kadın - Açıklaman gerekmez. Kendine göre nedenler sıralayacaksın elbet. Ama ben başka nedenlerini de biliyorum.

II. Erkek - Evlenmenden beş yıl sonra karşılaşmıştık ilk olarak..

II. Kadın - Sen başka bir kadına âşıktın..

II. Erkek - Âşık mâşık değildim.

II. Kadın - Âşıktın! Kaç kez gördüm ikinizi. Birbirinizden başka kimseyi görmüyordu gözünüz..

II. Erkek - Gençlik ilişkisiydi o. Senden başka kimseye âşık olmadım ben!

II. Kadın - Benim mutlu olup olmadığımı düşündün mü, gelip sordun mu? İşinde ilerlediğini duyuyordum. Sorsan, mutsuzum desem, ne diyecektin acaba?

II. Erkek - Kocanın durumu çok üstündü benden. Ünlü bir doktordu..

II. Kadın - Bana ne? Ünlü bir doktordu, o kadar! Ortak tek yanımız yoktu. Ne sevdiğimiz bir kitap, bir şiir, bir şarkı, bir film, ne başka bir şey! Onun güldüğüne ben gülmezdim. Benim güldüğüme o. Siyasal görüşlerimiz öyle! Onun verdiği partiye oy vermek şöyle dursun, tiksinti duyardım. Hemşirelerle, hastalarıyla aldatırdı beni.. Hem de en bayağılarıyla.. Sık sık karşılaşırdık seninle?

II. Erkek - Evet, durgun görünüyordun..

II. Kadın - Niye mutsuz demiyorsun? Açık açık belli ederdim! Neden söylemedin beni sevdiğini? Aşk yoktu yaşamımda..

II. Erkek - Öyle çok saygım vardı ki sana. Üçlü bir ilişki düşünemezdim!.

II. Kadın - Öyle bir ilişkiden söz eden kim? Kocamla duvar vardı aramızda. Yedi yıl dayanabildim. Ayrıldık. Daha önce de ayrılabilirdim sen isteseydin.. Ayrıldığım günlerde olsun neredeydin?

II. Erkek - Yurtdışındaydım ben de..

II. Kadın - Yurtdışına gitmeden önce şarkıcı bir kadına âşıktın. Dedikodu dergilerinde sık sık birlikte geçerdi adınız. Dönüşte ilk aradığın o şarkıcı oldu, ben değil. Oysa beklemiştim...

II. Erkek - Boşandıktan altı ay sonra evlendiğini duydum başkasıyla. Evlenmek için boşandığını sanmıştım.. Severek, sevilerek..

II. Kadın - Severek sevilerek! Aşk değildi bizimkisi de..

II. Erkek - Acaba?

II. Kadın - Gençlikti! Seninkiler gibi..

II. Erkek - Bilemezdim ki..

II. Kadın - Yirmi yıl önce, son karşılaşmamızda, duldum. Üç yıl önce kaybetmiştim kocamı. Durumun iyiydi. Yine mi cesaretsizdin?

II. Erkek - Yolunu beklemiştim o gün. Sevdiğimi söylemek için.

II. Kadın - Niye söylemedin?

II. Erkek - Öyle soğuk davranmıştın ki..

II. Kadın - O kadarı da hakkımdı sanırım..

II. Erkek - Evet, hakkındı..

II. Kadın - Niye açık konuşmuyorsun? Niye doğru söylemeye yanaşmıyorsun? Niye bağlanmaktan kaçtığını, ürktüğünü söylemiyorsun?

II. Erkek - Sana bağlanmaktan mı?

II. Kadın - Bana, başka kadınlara! Senin yaradılışın böyle! Düşlerinin âşığısın! Düşlerine başkalarını da âşık eder, ama ortak olmazsın! Her kadın ayak bağıdır gözünde. Ben de, başkaları da! Daha ilk günden çıkış kapısını açık tutarsın arkanda. Bu yaşta olsun doğru anla kendini. Sevdiklerini suçlama. Daha öğrencilik yıllarında bağlanmaktan kaçtın. Cesaretsiz olur musun sen? Kendine öylesine bir güvenin vardı, kendini öyle bir beğenirdin ki, yüzlerce çocuk arasında seni seçmemin, seninle arkadaşlık etmemin nedeni cesaretindi, hayata korkmadan bakışındı..

II. Erkek - Yanılmışım, çok yanılmışım. Hiç evlenmedim, biliyor musun?

II. Kadın - Biliyorum..

II. Erkek - Evlensek şimdi elli yılı geride bırakmış olacaktı evliliğimiz..

II. Kadın - Belki de..

II. Erkek - Haklısın! Hep ayrılabileceğim, kolaylıkla kopabileceğim kadınlarla yakınlık kurdum yaşamım boyunca. Sana açılacak olsam çok iyi biliyorum ki ayrılamazdık. Keşke açılsaydım..

II. Kadın - Boşuna pişman olma..

II. Erkek - Değmez mi sanıyorsun? Her zaman pişman oldum! Bil, yaşamım boyunca oldum. Bazı günler öyle aradım, öyle özledim ki seni..

II. Kadın - Sonra da unuttun..

II. Erkek - Bazen de evlensek acaba sürdürebilir miydik diye düşünürüm. Çok zor günler geçirdim, parasız, sinirli, o yılları kolay kolay geride bırakabilir miydik? Benim toyluk yıllarımı, senin genç-

lik, güzellik, görkemli yıllarını? Herkesin gözü üstündeydi.. Kavgasız, birbirimizi ağır suçlamalarla kırmadan?

II. Kadın - Bütün evlilikler geçirir o sınavları. Gençlikle, sevgiyle hepsi yenilir, geride kalır..

II. Erkek - Kimbilir belki böylesi de iyi. Hiçbir kırgınlık, acı söz yok anılarımızda.. Hiçbir karşılık beklemeden ömrüm boyunca sevdim seni. Eski masallardaki gibi..

II. Kadın - Teşekkür ederim..

II. Erkek - Ellerini olsun öpebilir miyim?

II. Kadın - Çok mu istiyorsun?

II. Erkek - Çook! *(Kadının uzattığı elini öper. İkisinin de gözleri yaşarır. Bakışlarını birbirlerinden kaçırırlar.)*

II. Kadın - Bu yaşımda duygulandırdın beni..

II. Erkek - Ben de duygulandım.

II. Kadın - Öğleye geliyor, kalkmalıyım. Torunum, çocukların yanında, kum havuzunda..

II. Erkek - Yarın yine parka gelecek misin?

II. Kadın - Bakalım, hava böyle güzel olursa..

II. Erkek - Yağmurlu olursa, telefon ederim. Kapalı bir yerde otururuz..

II. Kadın - Olabilir.. Allahaısmarladık..

II. Erkek - Ben de geliyorum, evine kadar uğurlayacağım seni..

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

MEZARLIK

(Önde düz beyaz mermerden bir mezar. Geride selviler.)

Hızır - *(Siyahlar içinde)* Serin selvileriyle mezarlık! Bütün hikâyelerin bittiği, bar tutmuş söylemez olmuş dudakların sustuğu yer!

Sessiz taşlar, ağız dil vermeyen ak mermer.. Gelin, yaklaşın ey ölümlüler.. Yaklaşın kederlerinizle.. *(Oyunun kişileri, ellerinde küçük çiçek demetleri, kadınlar sağdan, erkekler soldan, siyahlara bürünmüş girerler. Ağır adımlarla mezara yaklaşır, dururlar.)* Ellerinizde çiçeklerinizle yaklaşın! Nerelerdeydiniz talihin güldüğü, güneşlerin açtığı o bulutsuz günler? Okunacak raporlarınız, ezberlenecek rolleriniz, verilmiş sözleriniz vardı. Birbirinizi yanlış anladınız, kırdınız gücendirdiniz. Doğruyu anladığınız günler, tümü geride kaldı, dün oldu.. Yaklaşın başlarınız önünüzde! Kokularına doyamadığınız çiçeklerinizi, umutlarınızın mezar taşına koyun! Kapayın gözlerinizi. Belleklerinizde bir kez daha eski günlere, dünlere dönün.. Hatırlayın, hatırlayın... Hatırlayın gençlik, güzellik günlerinizi...

PERDE

Etiler, Şubat 1981

BİR SABAH GÜLEREK UYAN

ÖNSÖZ

"Bir Sabah Gülerek Uyan"ın kişileri, bizim tiyatro edebiyatımızın pek az ilgilendiği kimseler. Suna Say'ın hizmetçisi Nafize Işık'ın dışında tümü aydın takımı. Suna Say evlenerek üniversiteyi yarıda bırakmış. Sınıf arkadaşları Gönül Eren ile Feriha Tokbay tamamlamışlar. Biri İngilizce öğretmeni, öbürü turist rehberi. Oyundaki erkeklerin her biri mesleklerinde başarıya ulaşmışlar. Sadri Fincancıbaşı büyük bir işadamı, Bülent Tunalı büyükelçi, Halim Soyköse profesör, Faruk Karlıdağ tanınmış bir avukat. Ergun Uran genç yaşta üne ulaşmış sevilen bir şair. Giderek Nazife Işık da sıradan bir hizmetçi değil. Okur yazar, kendi işinde yetişmiş, belli bir görgü çizgisine ulaşmış...

Oyundaki kişilerin ilk göze çarpan ortak yanları bu. İkinci bir ortak yanları ise oyunun temel sorunu: Bütün bu kişiler mutlu değiller. Aydın olmaları, başarılı olmaları, mutlu olmalarına yetmiyor. Tümü mutluluklarının ardında, oyun boyunca mutluluklarını arıyorlar. İçlerinde mutlu denilebilecek tek kişi varsa o da Nazife Işık. O içinden geldiği gibi yaşıyor, istekleri ile kişiliği arasında denge kurabiliyor.

Kırkına yaklaşan Suna Say'ın yaşamında mutluluk iki kez kapısını çalıyor. Biri üniversite yıllarında. Bu ilişki açıklanmamış bir öğrenci aşkı olarak kalıyor, külleniyor. İkincisi, eşinin ölümünden iki yıl sonra, Ergun'u tanıyınca. İlk sevdiği erkek henüz evlenmeyi, ev açmayı düşünemeyecek parasız bir öğrencidir. Ergun da neredeyse öy-

le! Arada Suna'nın uyurgezer gibi yaşadığı yirmi yıla yakın bir süre var. Duyguları kar altında kalmış gibi geçirdiği bir yirmi yıl. Suna bu yirmi yılın sonunda, ilk kez severek sevilerek yaşadığı, bir sabah gülerek uyandığı bir aşkı sürdürebilir mi? Çevresinin değer yargılarına sağır kalarak yaşam koşullarını değiştirebilir mi? En önemlisi kendisinden on yaş küçük bir erkeğin yeminlerine, vaatlerine bağlanabilir, kendisi sevdiği sürece sevileceğine inanabilir mi?

Denilebilir ki yaşamın sorunları bir satranç oyunundaki gibi çıkıyor oyunun kişileri karşısına. Satrançta yanlış sürülen bir taş nasıl geri alınamazsa, oyunu yenilgiye doğru yönlendirirse, Bir Sabah Gülerek Uyan'da da kişiler yaşamlarında attıkları yanlış adımlarla açmaza düşüyorlar. Feriha evli bir erkeği sevmenin, Halim Soyköse yanlış bir evliliğin diyetini ödüyorlar. Bülent Tunalı ile Sadri Fincancıbaşı'nın ilk evlilikleri âdetâ kendi kişiliklerinden soyutlanmış. Kendileri ile evlendikleri kadınlar arasında olmaktan çok, sağladıkları yaşam koşulları ile seçtikleri kadınlar arasında kalan bir evlenme. Suna da evlenirken kurtulamıyor bu yanılgıya düşmekten vb...

Günümüzde roman okuyucusu olsun, tiyatro seyircisi olsun gerçekle yüz yüze gelmekten hoşlanmıyor, aldanmayı, oyalanmayı seviyor. Suna Say'ın mutluluğunu sürdürememesi bu açıdan beni korkutan bir durum. Biliyorum ki kimi seyirci, yalan da olsa Suna Say'ı mutluluğa kavuşturmamı bekleyecek benden. Ne yazık ki yaşam gözlemlerim bu sonuca ulaştırmıyor beni. Herkesin övdüğü, hayranı olduğu güzelliği, belki de Suna'nın mutsuzluğunu hazırlayan en önemli etkene dönüşüyor oyunumda. Bakın çevrenize, henüz okul sıralarında iken güzellikleriyle göz alan, bu yüzden parlak diye nitelenen evlenme önerileriyle okuldan koparılan yüzlerce kadın göreceksiniz Suna gibi. Sadece varlık içinde rahat yaşamanın mutlu edebildikleri için söylenebilecek sözüm yok. Ya ötekiler, duygularını, kalplerinin çağırışını susturamayanlar?.. Oyunumun konusunu seçerken olsun, yazarken olsun yaşadığım hüznü onlarla paylaşacağımı umuyorum.

Necati Cumalı

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Nazife Işık: 30 yaşında, Suna'nın hizmetçisi.
Gönül Eren: Suna'nın arkadaşı, lise öğretmeni.
Feriha Tokbay: Suna'nın arkadaşı, turist rehberi.
Suna Say: Orta yaşlarda, dul, güzel bir kadın.
Halim Soyköse: Profesör, Suna'nın ölen kocasının arkadaşı.
Bülent Tunalı: Dışişleri memuru, Suna'nın ölen kocasının arkadaşı.
Sadri Fincancıbaşı: Tüccar, Suna'nın ölen kocasının arkadaşı.
Faruk Karlıdağ: Avukat, Suna'nın ölen kocasının arkadaşı.
Ergun Uran: Otuz yaşında, şair.

(Olay, 1950'lerde Ankara'da geçer. Dekor: Suna'nın evinde, salon, hol, veranda. Solda: Giriş holü. Holü soldan ayıran duvar bir kanepe arkalığını aşacak yüksekliktedir. Dekoratif demir çubuklar etajerlerle tavana bağlanır. Etajerlerde çeşitli bakırlar, vazolar vardır. Önde holü salona, geride yemek odasına bağlayan kapılar... Ortada: Sahnenin hemen hemen 4/5'ini kaplayan salon. Oldukça ince bir beğeni ile oldukça da pahalı döşenmiştir. İngiliz stili çağla yeşili kadife kaplı bir koltuk takımı, maun küçük bir yazı masası, masanın etajer bölümü üstünde orta yaşlı bir erkeğin gümüş çerçeveli fotoğrafı... Bunların yanı sıra uygun yerlerde telefon, müzik dolabı, sahnenin boyutlarına uygun düşerse empire stili ikinci bir koltuk takımı, sehpalar, değerli vazolar. Duvarlarda Courbet'yi aşmayan bir dönemden seçilmiş altın yaldızlı kalın çerçeveli tablolar, reproduction'lar. Sağ-

da: Ortadaki bir kapıdan yatak odaları bölümüne geçilir. Sahnede yer almayan Suna'nın yatak odası geride kalmakta, bahçeye baktığı anlaşılmaktadır. Yatak odasının verandaya açılan ikinci bir kapısı vardır. Geride: Baştanbaşa camlı bir bölme, salonu verandadan ayırır. Sağda solda iki kapıdan verandaya çıkılır. Veranda evin bahçesine bakar. İki yandan, merdivenlerle bahçeye inilebilir. Canlı renkli kumaşlardan seçilmiş şilteleriyle beyaz bir koltuk takımı, büyük saksılarda çiçekler... Yemek odası sahnenin dışında kalmakta, salonun solundaki boşluktan başlamaktadır. Oyun bütünüyle yukarıdaki dekorun değişik bölümlerinde geçer.)

Birinci Bölüm: Mayısın ilk günleri.
İkinci Bölüm: Mayıs ayının geri kalan günleri.
Üçüncü Bölüm: Eylül çıkarken.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Mayıs başlarında bir öğle vakti. Perde açıldığında sahnede kimse yoktur. Sonuna kadar açık bırakılan radyodan bir halk türküsü duyulur. Giriş kapısının zili çalar. Radyo parazitlenir. Zilin ikinci çalışında, Nazife, yatak odalarına geçilen kapıdan koşarak girer, radyoyu kapatarak sahneden geçer, hol kapısından çıkar. Az sonra, Gönül önde, ardında Nazife, konuşarak girerler. Gönül spor bir tayyör giymiştir. Elinde bir ful demeti ile Varlık dergisinin son çıkan sayısı vardır.)

G. Eren - Hanımının evde olmadığı nasıl da belli! Zili üç kez çaldım, ancak duyabildin!

N. Işık - Afedersiniz, arka odadaydım.

G. Eren - Radyonun sesi sokağın başından duyuluyordu. Radyoyu burada açar arka odada dinlersen duyamazsın elbet! Ne yapıyordun arka odada? *(Nazife'yi inceler.)*

N. Işık - *(Tedirgin)* Ne yapabilirim? Biraz ütüm vardı.

G. Eren - Yalnız mıydın? *(Elindeki dergiyi yazı masasına bırakır.)*

N. Işık - Anlayamadım!

G. Eren - Ben senin ne çapkın olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun?

N. Işık - *(Konuyu değiştirir.)* Suna Hanım'ı bekleyecek misiniz?

G. Eren - Çıkalı çok oldu mu? *(Salonu inceler.)*

N. Işık - On bire geliyordu...

G. Eren - *(Kol saatine bakar.)* Neredeyse bir olacak. Berbere mi gitti?

N. Işık - Bilmiyorum! Buyurun oturun, neredeyse gelir, yemeğe döneceğini söyledi...

G. Eren - Telefon eden oldu mu? *(El çantasını koltuklardan birinin üstüne bırakır. Sağı solu inceleyerek salonda dolanır.)*

N. Işık - *(Hatırlamaya çalıştıktan sonra.)* Hayır!

G. Eren - Saklıyor musun yoksa?

N. Işık - Ne münasebet!

G. Eren - Feriha Hanım?

N. Işık - Etmedi.

G. Eren - Tuhaf! Desene kapınızı ilk çalan benim yine! Anlaşıldı, bana oturup beklemek düşüyor... *(Ful demetini uzatır.)* Kuzum şu fulleri al da bir yere yerleştir.

N. Işık - *(Ful demetini alır.)* Bir şey içer misiniz?

G. Eren - Ne gibi bir şey?

N. Işık - Kahve? Ya da meyve suyu?

G. Eren - Bir şey içeceğim ya, daha ne içeceğimi ben de bilmiyorum. Hele acele etme bakalım.

N. Işık - Siz bilirsiniz! *(Küçük bir çini vazoyu alarak çıkacak olur.)*

G. Eren - Dur! *(N. Işık durur, olduğu yerde geri döner.)*

N. Işık - Buyurun?

G. Eren - Elindeki vazoyu bırak. O canım fullerimi kapıyor. En iyisi. *(Gösterir.)* Sehpanın üstündeki şu gümüş vazoyu al!

N. Işık - Hay hay... *(Vazoları değiştirir.)*

G. Eren - Geçenlerde çok hoş bir taksi şoförünün yanında gördüm seni! Pek içli dışlıydınız?

N. Işık - Arkadaşımdı.

G. Eren - Yakışıklı çocuktu. Evlenecek misiniz?

N. Işık - Sanmam! *(Elindeki gümüş vazo ile çıkmak üzere ilerler.)*

G. Eren - Niye?

N. Işık - *(Yine durur, olduğu yerde Gönül'e döner.)* Evlenmeyi hiç düşünmedim!

G. Eren - Çok yakışıyordunuz birbirinize?

N. Işık - Olabilir, ama böyle daha iyi...

G. Eren - Nesi iyi?

N. Işık - Bizim gibiler evlenince iş değişir. Erkek kısmı hemen horozlanmaya kalkar! Çok şükür ekmeğimi namusumla kazanıyorum, kocam bile olsa kimsenin kölesi olmam!

G. Eren - Aferin, senin böyle düşündüğünü bilmezdim... *(Sözü değiştirir.)* Maşallah, nereye baksan, evinizin dört bir yanı çiçek dolu! *(Camlı bölmeye yaklaşır, dışarıya bakar, verandanın kapısını açar.)* Pek bahçenizden kopmuşa benzemiyorlar?

N. Işık - *(Güler.)* Bahçeden koparmaya sıra kalmıyor!

G. Eren - Herhalde! Eee, akşama neler hazırladınız bakalım?

N. Işık - Hiçbir şey!

G. Eren - Nasıl olur?

N. Işık - *(İç çeker.)* Oluyor işte!

G. Eren - Hanımın doğum günü olduğunu unuttu mu yoksa?

N. Işık - Unutmamıştır ama...

G. Eren - Öyleyse? *(N. Işık karşılık vermekte güçlük çeker. Hanımının durumuna gerçekten üzülmektedir. Omuzlarını kaldırır, göğüs geçirir.)*

N. Işık - Ah, tatlı hanımım ah!

G. Eren - Nesi var?

N. Işık - Bilmem ki! Yüzü hiç gülmüyor!

G. Eren - Boşuna tasalanıyor. Her neyse git gel bakalım, hele şu elindekilerden bir kurtul! *(Nazife çıkar. Gönül koltukla kanepe arasındaki sehpanın üstündeki kristal vazoda duran kırmızı güllere*

yaklaşır. Ellerini gerisinde bağlayarak eğilir, koklar.) Hımmm! Kimden acaba? *(Sehpanın üstünde bulduğu küçük bir zarfı açar, içindeki kartı çıkarır okur.)* Bülent Bey'den! *(Kartı yerleştirerek zarfı yerine bırakır.)* Pek açık elli değildir ama kıyabilmiş demek! *(Yazı masasına yaklaşır. Etajerin üstündeki çini vazoda duran pembe karanfilleri koklar.)*

G. Eren - Kimden bu karanfiller?

N. Işık - *(Girerken.)* Sadri Bey'den.

G. Eren - Tahmin etmiştim! *(Müzik dolabı üstündeki kırmızı gül vazosunu gösterir.)* Ya bu güller?

N. Işık - Onlar da...

G. Eren - Günde kaç çiçek gönderiyor böyle?

N. Işık - Karanfilleri dün göndermişti, gülleri bugün.

G. Eren - Aman ne iyi! *(Karanfillere biçim verir.)* Suna Hanım kendi mi koydu bunları buraya?

N. Işık - Tam buldunuz?

G. Eren - Niye?

N. Işık - Gelen çiçeklere dönüp de baksa bari! El bile sürmez! *(Ful vazosunu etajerin üstüne bırakır. Karanfilleri ortadaki sehpanın üstüne indirir.)* Buyurun! *(Kapı çalınır.)*

G. Eren - Kapı!

N. Işık - Çiçekçi! *(Acele çıkar. Gönül yazı masası üstünde duran açılmamış bir mektubu alır. Pulunu damgasını inceler. Çevirip arkasına bakar, yerine bırakır. Nazife elinde bir buket kırmızı karanfille döner.)*

G. Eren - Allah versin, bugün çiçekçiler size çalışıyor! Kimden?

N. Işık - Halim Bey'den olmalı.

G. Eren - Ne bildin?

N. Işık - Onun çiçekçisiydi. *(Boş vazolardan birini alırken, Gönül önünü keser, bukete ilişik kartı okur.)*

G. Eren - Haklısın! Halim Bey'den! *(Nazife'ye yol verir. Çıkarken arkasından)* Böyle çiçekler içinde yaşamak hoş değil mi Nazife?

(Kısa bir süre karşılık alamaz. Salonda yalnız kalınca verandaya çıkar. Bahçeye bakar. Nazife girerken salona döner.)

N. Işık - *(Sahneye girerken.)* Çiçekler hoş ama...

G. Eren - Hoş olmayan ne?

N. Işık - Yalnızlık! *(Vazoyu kanepenin öbür yanındaki sehpanın üstüne bırakır.)*

G. Eren - Gelen çiçeklere bakılırsa hanımını pek yalnız bırakmıyorlar demektir.

N. Işık - Gönderenler kim ki?

G. Eren - Beğenemedin mi?

N. Işık - Hep rahmetli beyefendinin arkadaşları!

G. Eren - Fena mı? Demek ki vefalı çıktılar!

N. Işık - Ne vefa, ne vefa! Eksik olsun onların vefaları!

G. Eren - Niye?

N. Işık - Açık açık birbiriyle yarıştalar!

G. Eren - Ne yarışıymış o? *(Nazife karşılık vermez.)* Hıı?

N. Işık - Sanki siz bilmiyor musunuz?

G. Eren - *(Gülerek.)* Bakalım hanımın elinden elmayı hangisi kapacak, öyle mi? *(Nazife güler.)* Gülerken elinle ağzını kapama. İnci gibi dişlerin var. Bırak görünsünler! *(Nazife elini ağzından çeker. Bu kez başını geriye çevirir. Gülmesini sürdürür. Gönül yazıhanenin etajeri üstünde duran Suna'nın ölen kocası Hulki Say'ın gümüş çerçeveli fotoğrafını alır. Fotoğrafa bakarak.)* Yaa Hulkicik, ölmeyecektin! Karısı güzel olanlar dostlarından önce ölmemeli! Bu işler böyle! Ardında bıraktığın dostlarınla övünebilirsin! *(Fotoğrafı yerine bırakır. Nazife'ye döner.)* Ne dersin? Yarışı kim kazanacak? *(Nazife olduğu yerde hoşnutsuzluğunu belirten yüz buruşturmalar, devinimlerle bakışlarını Gönül'den kaçırır. Omuz silker.)* Söyle?

N. Işık - İnşallah hiçbiri!

G. Eren - Mi dersin?

N. Işık - Şimdilik çiçekçiler!

G. Eren - *(Güler.)* Ay bu çok hoş işte! Bu sözünü hanımına söy-

leyeceğim! Sahi, şakayı bırakalım, ya rahmetli beyefendinin arkadaşlarından biriyle evlenirse?

N. Işık - Allah korusun! Allah yazdıysa bozsun!

G. Eren - Niye?

N. Işık - İzin verirseniz gidip ütümü tamamlayayım...

G. Eren - Kaçmak yok! Beğen bakalım, hanımın evlenecek olsa kimin evin beyefendisi olmasını istersin? *(Gönderdikleri çiçeklere bakarak.)* Sadri Fincancıbaşı'nın mı? Bülent Bey'in mi? Profesör Halim Soyköse'nin mi? Sahi bir de Faruk Bey var?

N. Işık - Hepsi de hanımımdan uzak olsun!

G. Eren - Hulki Bey öleli iki yıl geçti. Hanımın hep böyle yalnız kalacak, yaşamın dertlerini tek başına yüklenecek değil ki! Bak gelen çiçekler ya pembe, ya kırmızı?

N. Işık - Ben hanımımın yüzü gülsün isterim!

G. Eren - Hepimizin istediği o! Hiç tanımadığı biriyle evlenmesindense? Benim bildiğim sen Hulki Bey'i severdin?

N. Işık - Severdim elbet. İyiydi, kibardı, acı söz etmezdi ama...

G. Eren - Ama?

N. Işık - Suna Hanım'la yirmi beş yaş araları vardı?

G. Eren - Çok mu?

N. Işık - Kimi yerde çok, kimi yerde değil. Bazen baba kız gibi dururlardı.

G. Eren - Haksızlık ediyorsun! Beyefendinin arkadaşları hiç de yaşlı saymıyorlar kendilerini. *(Kartını alır, bir göz atar.)* Bak, Halim Bey mutluluklar diliyor hanımına! Yani. *(Dudak büker.)* Vaat ediyor!

N. Işık - Hanımım da ona şifalar dilesin bari?..

G. Eren - Nedenmiş o?

N. Işık - O önce romatizmalarını iyi etsin!

G. Eren - Canım romatizma dediğin genç yaşlı herkeste var!

N. Işık - Onunkisi kireçleşmiş! Ellerini dizlerine bastırmadan yerinden kalkamıyor!

G. Eren - Fena mı? Senin için kolaylık olur. Mutfaktan tuz bi-

ber kalkar, ıhlamur cezvesini ateşten indirmezsin! Evin içi mis gibi ıhlamur kokar! *(Nazife'nin yüz buruşturmaları. Hoşnutsuzluğunu açıklayan el yüz devinimleri.)* Halim Bey'i gözün tutmadı anlaşılan. *(Başıyla güllerini göstererek.)* Bülent Bey'i?

N. Işık - *(Ne diyeceğini kestiremeyerek)* Nasıl desem? Pek, pek... Çıkaramadım işte...

G. Eren - Çekinme!

N. Işık - Pek kurumlu mu desem, kibirli mi?

G. Eren - Başka?

N. Işık - Süslücene desem mi ki? *(Bırak kalsın, geçelim anlamına bir el işaretiyle susar.)*

G. Eren - Hepsi de doğru. Faruk Bey?

N. Işık - *(Güvenli)* Vallahi o çok konuşuyor ama, dediğinden bir şey anlayamıyorum.

G. Eren - Ya Sadri Bey?

N. Işık - *(İç çeker.)*

G. Eren - Ne oldu, niye iç çektin?

N. Işık - Ondan korkulur!

G. Eren - Niye?

N. Işık - Tuttuğunu koparır gibime geliyor! *(Kapı çalınır.)*

G. Eren - İnşallah hanımımdır.

N. Işık - Değil! *(Çıkarken)* Feriha Hanım'ın çalışı.

F. Tokbay - *(Dışardan)* Kim var?

N. Işık - *(Dışardan)* Gönül Hanım.

F. Tokbay - *(Girer)* Merhaba! *(Gönül'le öpüşürler.)* Suna evde yok mu?

G. Eren - Otur, neredeyse gelir.

F. Tokbay - Ne yapıyoruz akşama, belli oldu mu?

G. Eren - Gelince öğreniriz.

N. Işık - Bir şey içer misiniz?

F. Tokbay - Kahve lütfen.

G. Eren - Öyleyse bana da.

N. Işık - Baş üstüne. *(Çıkar.)*

F. Tokbay - Kuzum, sahi akşama ne yapacağımız hâlâ belli değil mi?

G. Eren - Nazife'nin demesine bakılırsa değil!

N. Işık - Ne oldu bu Suna'ya böyle?

G. Eren - Toparlanması lâzım!

F. Tokbay - Nereye gitmiş?

G. Eren - Galiba avukatına!

F. Tokbay - Doğum gününde mi?

G. Eren - Anlaşılan öyle!

F. Tokbay - Sen bir silkelesene şunu! Kendine gelsin! Bu işi becersen becersen bir sen becerirsin!

G. Eren - Niyetleniyorum. Onun derdi açık! Sevmesi sevilmesi lâzım! Seveceği biri lâzım. Galiba da buldum!

F. Tokbay - Kim?

G. Eren - Ergun!

F. Tokbay - *(Şaşırarak)* Nasıl olur?

G. Eren - Neden olmasın?

F. Tokbay - Şey... önce...

G. Eren - Diyeceklerini biliyorum. Suna'dan küçük diyeceksin, doğru dürüst bir işi yok diyeceksin, parasız diyeceksin...

F. Tokbay - Ayrıca da...

G. Eren - Ayrıca da?

F. Tokbay - Senin flörtün?

G. Eren - Hayır, değil!

F. Tokbay - Ben öyle sanıyordum...

G. Eren - Olsa niye saklayayım? Bizimkisi yürümedi! Başlamadan bitti! Burçlarımız bağdaşmadı anlaşılan. Duygusal açıdan çok ayrı insanlarız. Çok iyi arkadaşız, o kadar... Ergun Suna'ya hayran. Şair, yaratıcı, duygulu, coşkulu. Suna'nın sönmüş küllenmiş duygularını ancak o tutuşturabilir!

F. Tokbay - Suna'nın haberi var mı?

G. Eren - Henüz yok! Görünüşte öyle, ama gerçekte var! Bir ay önce bizde tanıştırdım. Belki açıkça anlatamam, kanıtlayamam ama, ikisi arasındaki elektriklenmeyi hemen gördüm. Böyle şeyler anlatılamaz ama duyulur, görülür.

F. Tokbay - Biliyorum!

G. Eren - Bu akşam toplanırsak, Ergun'u da çağırmasını söyleyeceğim... Sende ne var ne yok? Pek rahat görünmüyorsun?

F. Tokbay - Aldırma! *(Sinirli devinimlerle çantasından cigara paketini çıkarır. Paketi Gönül'ün önüne bırakır. Çantasını karıştırarak çakmağını arar. Bulunca, kapar gibi alır, önce çakmağı yakar, sonra Gönül'e cigara tutar.)* Yak! *(Kendi de bir cigara yakar.)* Her zamanki hikâye!

G. Eren - Kavga mı ettiniz?

F. Tokbay - *(Cigarasından derin bir soluk çeker. Dumanını üfürür.)* Bu sabah, telefonda, artık bu son, inşallah kurtulurum!

G. Eren - Bu kaçıncı kurtulmak isteyişin?

F. Tokbay - Hayır bu son! Görür o! On bir yıl adeta oyuncağı oldum! On bir yıldır uydusuyum sanki. Çocuklar biraz büyüsün boşanırım, evleniriz diyordu; oğlu üniversiteye gidiyor, kızı bu yıl liseyi bitirecek!

G. Eren - Bu kadar uzatmayacaktın! *(Nazife kahvelerini getirir. Susarlar. Nazife kahvelerini verir, çıkar.)*

F. Tokbay - Biliyorsun, ne zaman ayrılmaya kalksam, kuzu kesilir. Ne yapıp yapıp yumuşatır beni!

G. Eren - Neydi, kavganız?

F. Tokbay - Kiminle konuşsam, çıkacak olsam, sorun oluyor. Düşünebiliyor musun Bülent Bey'i bile kıskanıyor!

G. Eren - Ne hakla? Parasını yemiyorsun, eline bakmıyorsun?

F. Tokbay - Gel de anlat! Kıskanılacak ne olabilir Bülent Bey'le benim aramda? Belki de bulabileceğim en zararsız arkadaş o! Bugüne kadar hoşlanmayacağım en küçük bir öneride bulunmadı. Biliyorsun onun da aklı Suna'da...

G. Eren - Kes at, olsun bitsin!

F. Tokbay - Alışkanlık işte. Benimkisi sadece alışkanlık!

G. Eren - Belki onunkisi de...

F. Tokbay - Ah, yalnız kaldığım zamanlar nasıl boğulur gibi olduğumu bilse! Hele geceleri! On bir yıl geceleri tek başıma! Sevdiğin erkek karısının koynunda uyusun, sen pencerede yıldızları say! *(İç çeker.)* Offff offf!.. Bıktım! Niye bu kadar kıskanç anlamıyorum ki!

G. Eren - Belki de bahane arıyor?

F. Tokbay - Ne gibi bahane?

G. Eren - Bağlantınızı koparmaya!

F. Tokbay - Hiç düşünmemiştim! Hâlâ çok düşkün bana?

G. Eren - O işin hayvansal yanı? Bilinçaltında yer eden senden kopmak.

F. Tokbay - *(Dalgın)* Belki de?

G. Eren - Kıskançlığa aklım ermez benim! Ne demek kıskançlık? Düpedüz mızıkçılık! Bir başladı mı kurt düşmüş demektir o ilişkiye. Kemire kemire yer çürütür! Güven olmayan yerde sevgi de yoktur!

F. Tokbay - Olabilir!

G. Eren - Bana kalırsa bırak inceldiği yerden kopsun! *(Kapı çalınır.)* Suna?

F. Tokbay - İyi ki geldi? Kurtuluruz şu konudan!.. *(Suna girer. Gönül, Feriha, kalkar karşılarlar.)*

G. Eren - Nerelerdesin kuzum?

S. Say - Hiç sorma! *(Öpüşürler.)*

F. Tokbay - Merhaba! *(Öpüşürler.)*

S. Say - Merhaba!

G. Eren - *(Saatine bakar.)* Saat bir!

S. Say - Bir olmuş mu?

N. Işık - *(Kapıdan)* Bir emriniz var mı hanımefendi?

S. Say - *(Konuklarına)* Kahve?

G. Eren - İçtik!

S. Say - O halde yemeğe kalırsınız...

G. Eren - Sen hele bir otur! *(Oturur.)*

F. Tokbay - *(Otururken)* Akşama ne yapıyoruz?

G. Eren - Evet, sen onu söyle?

S. Say - *(Nazife'ye)* Gidebilirsin, teşekkür ederim! *(Nazife boş fincanları alır, çıkar.) (Otururken Feriha'ya)* Akşama mı?

G. Eren - Ayol bugün doğum günün! Kutlayıp gidelim mi yoksa?

F. Tokbay - Daha saçını bile yaptırmamışsın!

G. Eren - Senin doğum günlerin en neşeli günlerimiz olurdu eskiden! Böyle mi kutlayacağız?

S. Say - Benim davalardan, borçluların ardından koşmaktan saçımı, doğum günümü düşünecek halim mi var? Şimdi üstelik bir de İnci'nin sıkıntısı...

F. Tokbay - İnci benim bildiğim çok akıllı kızdı...

G. Eren - Ne yaptı da üzdü seni?

S. Say - *(Feriha'ya)* Yaşına göre fazla akıllı! *(Gönül'e)* Okulundan geliyorum. Müdürü çağırmıştı, gittim, görüştüm...

G. Eren - Ne diyor?

S. Say - Derslerini önemsemediğinden yakındı. Önce, çok zeki, yetenekli, görgülü gibilerden bir giriş, ardından sınıfını küçümsüyor, öğretmenlerini beğenmiyor, bilmesi gereken şeyleri bırakıp derslerinin dışında bir yığın şeyle uğraşıyor diye saydı döktü...

F. Tokbay - Bu yıl liseye geçecek değil mi?

S. Say - Geçebilirse tabii!

G. Eren - Bu dönemde kolejde yatılı çocuk okutmak yıkım!

S. Say - Var yok dayanmaya çalışıyorum! Müdür çok çalışması gerekir dedi. Dersten çıkmasını bekledim, konuştum. Her zamanki gibi rahat yine! Anneciğim, sen üzülme, merak etme! Ona kalırsa bütün dersleri birer günlük iş! Birer günde okunacak birer roman!

F. Tokbay - Tam İnci'ye yaraşacak sözler! Kendine böyle güveni olması iyi bir şey!

S. Say - Bu kadarı şımarıklık!

G. Eren - Çok da güzel kâfir. Büyüdükçe de güzelleşiyor!

F. Tokbay - *(Suna'ya)* Gittikçe senin genç kızlığını andırıyor. Lisenin en güzel kızı sendin!

S. Say - Ben çekingendim.

F. Tokbay - Hep çekingendik. Ne oldu çekingen olduk da? Hep cezasını çektik. Şu durumumuza bak bir! Yirmi yıl önce, liseyi bitirirken nasıldık, şimdi nasılız? Hangimiz mutlu olmayı bildik? İnci ne olmayı düşünüyor?

S. Say - Ne olmayı düşünmüyor ki!

G. Eren - Tabii önce mimar! Elinde kocaman T cetveli, plân bloku, cakalı cakalı akademiye gidip gelmek!

S. Say - Mimar, plânlama uzmanı, elektronik mühendisi, disk jokey... Üç beş ayda bir karar değiştiriyor! Libya hava yollarında hostesliken tır şoförlüğüne kadar...

G. Eren - Sevsinler çapkını!

F. Tokbay - Bana kalırsa sonunda mutlaka bir şeyler olur...

G. Eren - Ya da onsekizini doldurmadan dehasına uygun bir palavracıyla evlenir!

S. Say - Allah korusun! En büyük korkum o! Mesleğine karışmam. Olsun da ne olursa olsun! Yeter ki benim gibi kocasının eline bakmasın. Şimdilik bu yıl sınıfını geçsin başka bir şey istemem. Sınıfını geçerse Almanya'ya göndereceğim. Dayısı yanına almak, Almanya'da okutmak istiyor!

G. Eren - Çok iyi edersin. Ağabeyin çok iyi düşünmüş. Senin on altı yaşında bir kızın sorunlarıyla uğraşacak zamanın değil. Önce kendini düşün! Nedir bu halin? Hayata küsmüş gibisin!..

F. Tokbay - Hiç yaşamıyorsun!

S. Say - İçimden gelmiyor ki!..

G. Eren - Bitsin artık bu kış uykusu. Deliğinden çık!

S. Say - Dertler bırakıyor mu?

F. Tokbay - Davaların ne durumda?

S. Say - Karmakarışık, Hulki'nin ortakları her gün yeni bir pürüz çıkarıyor! Bu sabah önce avukat telefon etti.

G. Eren - Tam gününü seçmiş?

F. Tokbay - Hiç anlamıyorum doğrusu, Hulki'nin işleri hep iyi görünürdü?

S. Say - Ben de öyle bilirdim! İşlerinden söz etmezdi ki! Aldığını verdiğini yeni yeni davalarından öğreniyorum.

G. Eren - Kocalar böyledir işte! Çocuk yerine koyarlar karılarını. Süs eşyası gibi görürler. Sonra da arkalarından çık çıkabilirsen işin içinden!

S. Say - İki yıldır ortakları kârdan bir kuruş pay ödemediler. Elimde avucumda ne varsa eriyip gidiyor...

G. Eren - Aldırma, sıkma canını! Bırak davalarınla avukatın uğraşsın! Kızın İngilizceyi söktü. Yanına Almancayı da ekleyecek. İki dil, o güzellikle dünyanın neresinde olsa kendini kurtarır. Seni de nasıl olsa yalnız bırakmazlar... Daha da sıkıştın mı evleniverirsin!

S. Say - O türlü bir evlilik istemiyorum!

G. Eren - Öyleyse sev, sevil, yaşa biraz!

S. Say - Dediğin kadar kolay olsa! *(Feriha Tokbay yazıhanenin üstünden Gönül'ün bıraktığı Varlık dergisini alır, karıştırır.)*

F. Tokbay - *(Suna'ya)* Varlık mı okuyorsun?

S. Say - Benim değil.

G. Eren - Benim. Bu sayısında Ergun'un üç yeni şiiri var. Ergun'un şiirlerini okumak için aldım. *(Dergiyi Feriha'nın elinden alır, Suna'ya uzatır.)* Görmek ister misin?

S. Say - *(Dergiyi alır.)* Teşekkür ederim.

G. Eren - Öyle nefis şiirler ki! Değişik, yepyeni, sağlıklı, yaşam dolu!

F. Tokbay - Sık sık övüldüğünü duyuyorum. Geçenlerde hakkında çok güzel bir yazı okudum.

G. Eren - Kendi kuşağının en iyi iki üç şairinden biri. Bana kalırsa en iyisi! *(Suna Say, sayfaları çevirir. İlk sayfalarda Ergun'un şiirlerini bulur.)*

S. Say - Ha, evet! Rahat rahat okumak isterdim. Dergin bugünlük bende kalabilir mi?

G. Eren - Zaten sana getirmiştim. Bir zamanlar şiiri çok severdin...

F. Tokbay - O bir zamanlardı...

S. Say - Yine seviyorum ama izleyemiyorum!

G. Eren - Ergun'u hatırladın değil mi?

S. Say - Tabii. Çok sıcakkanlı çocuktu...

G. Eren - Öyledir. Büyülediğini de biliyor musun?

S. Say - *(Yapmacık bir hayretle.)* Ben mi?

G. Eren - Evet, büyüledin!

S. Say - Hiç farkında değilim!

G. Eren - Bu akşam sana Ergun'u da getirebilir miyim?

S. Say - Bu akşam mı? İyi ama, bu akşama en küçük bir hazırlığım yok!

G. Eren - Sen onu düşünme!

F. Tokbay - Bir soğuk büfe her şeyi çözümler!

G. Eren - Sen berbere git, sonra da dinlen. Benim dersim yok. Feruş da bugün öğleden sonra boş. İkimiz alışverişi yaparız.

S. Say - Siz yorulmayın. Nazife'yle de bir şeyler aldırabilirim.

G. Eren - O işleri Nazife ile aramızda hallederiz. Sen hazırlan, her zamankinden güzel ol.

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablo'nun gecesi. Suna Say'ın evinde doğum günü toplantısı. Sahne aydınlanırken telefon çalmaktadır. Nazife Işık, telefonun alıcısını elinden bırakır. Verandaya doğru ilerler. Halim Soyköse ile Bülent Tunalı ön koltuklarda oturmuş konuşmaktadırlar. Gönül Eren, Faruk Karlıdağ, Sadri Fincancıbaşı verandada üçlü bir grup oluşturmuşlardır.)

N. Işık - *(Verandadan bahçeye seslenir.)* Hanımefendi, telefon! Ablanız...

S. Say - *(Dışardan)* Geliyorum. *(Verandada görünür.)* İçerden konuşacağım... *(Yatak odaları bölümüne geçer. Nazife Işık salondaki telefona döner. Alıcıyı alır, hanımının içerden telefonu açtığını anlayınca, alıcıyı yerine koyar. Salondan çıkar.)*

H. Soyköse - Hanımefendi ile ayrıldığınızı duydum, bilmem doğru mu?

B. Tunalı - Evet, tamamladık o formaliyeti. Biliyorsunuz bir yıldır ayrı yaşıyorduk!

H. Soyköse - En doğru hareket sizinki; bizim gibi olmaktansa! On iki yıldır karım İstanbul'da ben burada...

B. Tunalı - Oğlunuz herhalde koca delikanlı olmuştur?

H. Soyköse - Evet, büyüdü. Annesinin yanında. Gelecek yıl teknik üniversiteyi bitirecek. Karımla yabancı gibi bir şey olduk. Ne bir araya gelebiliyoruz ne de boşanabiliyoruz... *(Gönül Eren, Sadri Fincancıbaşı, Faruk Karlıdağ salona girerler.)*

G. Eren - *(Konuşanlara yaklaşır.)* Sizi bahçede göremedik?

H. Soyköse - Ah sormayın hanımefendi, en küçük bir rutubetten kaçınmam gerekiyor!

B. Tunalı - Halim Bey'i yalnız bırakamadım. *(Feriha Tokbay ile Ergun Uran bahçeden verandaya çıkarlar. Salona geçerler. Feriha konuşanlara yaklaşır. Ergun verandanın kapısı önünde duraklar.)*

G. Eren - Bülent Bey, biliyor musunuz, bekârlık size müthiş yaradı? Öyle değil mi Sadri Bey.

S. Fincancıbaşı - Evet yaradı...

H. Soyköse - Sadriciğim, iki gözüm, bekârlık kime yaramış ki Bülent Bey'e yarasın!

F. Karlıdağ - Kime mi? Hı! Meselâ bana! Doğrusu ben hiç evlenmedim ama bekârlığın bir zararını da görmedim.

G. Eren - Sen başka! Sana kurşun işlemez!

S. Fincancıbaşı - Sen ne yesen kan olur!

F. Tokbay - Gönül haklı! *(Bülent Tunalı'ya)* Bülent Bey sizde günler geriye doğru gidiyor! Dorian Gray gibi, genç kalmanın sırrını bulmuşsunuz...

B. Tunalı - Teşekkür ederim! *(Suna girer. Ergun'a güler. Feriha'ya yaklaşır.)*

S. Fincancıbaşı - *(Suna'yı görmeden)* Eee Faruk, hepimiz evlilikten iyi kötü boyumuzun ölçüsünü aldık. Kararın ne? Ömrünün sonuna kadar bekâr kalmak mı? *(Gönül'e göz kırpar.)*

F. Karlıdağ - Ne dersin evleneyim mi?

G. Eren - Karar verirsen belki bir yardımımız dokunur! *(Sadri Fincancıbaşı'na göz kırpar.)*

F. Karlıdağ - Evleneyim demek?

S. Fincancıbaşı - Durduğun kabahat!

F. Karlıdağ - *(Suna'ya sırıtarak)* Ne dersiniz, evleneyim mi?

S. Say - Bana mı soruyorsunuz?

F. Karlıdağ - Evet özellikle!

S. Say - Ben sizin ne annenizim ne ablanız!

F. Karlıdağ - Hoppala!..

H. Soyköse - Hanımefendi yemekler nefis!

S. Say - Öyleyse tabağınız niye boş?

S. Fincancıbaşı - Evet, tabakları yenileyelim... *(Büfeye doğru yürür.)* Buyurun... *(Sadri, Halim, Gönül, Feriha, Faruk büfeye ilerlerler. Bülent Tunalı, Suna'ya yaklaşır.)*

B. Tunalı - Önümüzdeki hafta operada Salome'nin galası var. Birlikte gidebilir miyiz?

S. Say - Hiç sanmıyorum!

B. Tunalı - Hemen karar vermeyin. Daha önümüzde bir hafta var?

S. Say - Kararımın değişeceğini sanmam! Bu ara kalabalığa karışmaktan hiç hoşlanmıyorum. *(Ergun'a doğru ilerler.)* Ergun bey siz niye hep böyle uzak duruyorsunuz?

E. Uran - Öyle miyim?

S. Say - Üstelik kadehiniz de boş!

E. Uran - Yeni bitirdim.

S. Say - Hadi yenileyin! Durun, size güvenim yok, verin ben yenileyeyim!.. *(Ergun'un elinden kadehini alır. Öbür eliyle Ergun'u elinden tutar. Büfeye götürür. Sadri Fincancıbaşı yanında Halim Soyköse ile büfeden döner. Bakışlarıyla Suna Say ile Ergun Uran'ı arkalarından izler.)*

S. Fincancıbaşı - Bu Ergun Bey'in şiirlerini okudun mu?

H. Soyköse - Pek okudum diyemem. Adını duyuyorum.

S. Fincancıbaşı - Nasıl şair?

H. Soyköse - Gençler beğeniyorlar. Geçen yaz benim oğlanın elinde görmüştüm bir kitabını. *(Faruk Karlıdağ, elinde tabağı kadehi yaklaşır.)*

F. Karlıdağ - Yahu Fincancıbaşı, kutlamayı unuttum.

H. Soyköse - Neyi?

F. Karlıdağ - Duymadın mı, Hollandalılarla yeni bir bira fabrikası kuruyor?

H. Soyköse - Kutlayalım öyleyse?

S. Fincancıbaşı - Kutlamak için henüz erken!

F. Karlıdağ - Şerefe! *(Kadeh kaldırır.)*

H. Soyköse - *(Kadeh kaldırır.)* Haydi uğurlu olsun!

S. Fincancıbaşı - *(Kadeh kaldırır.)* Sağ olun!

F. Karlıdağ - Mükemmel iş! Bizde bira darlığı kolay kolay giderilemez. Haziran dedi mi bira karaborsada. *(Telefon çalar.)*

S. Fincancıbaşı - Suna Hanım, telefon!..

S. Say - Teşekkür ederim. İçerden konuşacağım... *(Yatak odaları bölümüne geçer.)*

S. Fincancıbaşı - Romatizma şikâyetleriniz nasıl?

H. Soyköse - Sorma, üç dört gecedir doğru dürüst uyuyamıyorum...

F. Karlıdağ - Havanın rutubet derecesi çok yüksek. Ne ilâç alıyorsun?

H. Soyköse - Almadığım kaldı mı? Midem ilâçlardan berbat! *(Gönül Eren ile Ergun Uran ellerinde kadehleri, tabakları salona dönerler.)*

S. Fincancıbaşı - Bence en iyisi aspirin. Ben zorda kaldım mı aspirin alırım. Aspirinden başka ilâca yanaşamam. *(Suna salona döner.)*

F. Karlıdağ - Burası çok sıcak! *(Verandaya çıkar.)*

G. Eren - Kimdi?

S. Say - İnci. Doğum günümü kutladı.

S. Fincancıbaşı - Aferin! Unutmamış demek.

H. Soyköse - Gözünüz aydın!

F. Karlıdağ - *(Verandanın kapısından)* Hey millet, ay doğuyor, içerde pişeceğinize gelin! Soyköse sen de gel. Serinlersin! *(Gönül, Ergun, Halim Soyköse, S. Say verandaya doğru ilerler. S. Fincancıbaşı hole çıkar, elinde küçük bir paketle geri döner.)*

S. Fincancıbaşı - Suna Hanım! *(Suna Say verandanın kapısı önünde durur, geri döner.)* Bir dakika!

S. Say - Buyurun. *(S. Say, S. Fincancıbaşı'na yaklaşır. Bülent Tunalı ile Feriha Tokbay verandaya doğru ilerlerler.)*

B. Tunalı - Turist rehberliği sizi yormuyor mu?

F. Tokbay - Yormaz olur mu? Mevsim ilerledi mi hemen her gün ya Konya'da ya Göreme'deyim...

B. Tunalı - Ne yazık ki Konya'yı da Göreme'yi de henüz göremedim!

F. Tokbay - Bir gidişimde benimle gelin.

B. Tunalı - Çok isterim.

F. Karlıdağ - *(Verandanın kapısından)* Hadi yürüyün biraz? *(Kapıdan çekilir. B. Tunalı ile F. Tokbay verandaya geçerler.)*

S. Fincancıbaşı - Size küçük bir sürprizim var. Herkesin içinde veremedim.

S. Say - Bu güzel çiçeklerinizden sonra bir de hediye mi? Gerekir miydi?

S. Fincancıbaşı - Roma'dan sizin için almıştım. Roma'da güvendiğim bir antikacım vardır. Her gidişimde bana hoşuma gidecek bir parça bulur. Bunu sizin için almıştım. *(Suna paketi alır.)*

S. Say - Teşekkür ederim, zahmet etmişsiniz. *(Kısa bir susuştan sonra.)* Herkesin içinde açmayayım isterseniz?

S. Fincancıbaşı - Balkondalar. Bir görün...

S. Say - *(Paketi açar. Deri bir kutu çıkar.)* Merak etmeye başladım...

S. Fincancıbaşı - Açın! *(Suna Say kutuyu açar.)*

S. Say - Ne güzel saat!

S. Fincancıbaşı - Padova kontunun sarayından. Bakın, yapım tarihi burada. Romen harfleriyle. *(Okur)* 1582.

S. Say - Evet, okudum.

S. Fincancıbaşı - Tamamen el işçiliğidir. Dış bölümü bütünüyle fildişi, maden bölümü 22 ayar altın.

S. Say - Korkutuyorsunuz beni, değerli şeyleri hiç de iyi koruyamam!

S. Fincancıbaşı - Siz mi? *(Açıklamalarını sürdürür.)* Değişik bir vuruşu vardır. *(Saati vurdurur.)* Hoş değil mi?

S. Say - Evet, çok hoş!

S. Fincancıbaşı - Şuradan kuruluyor. *(Kurar)* Kuruldu işte! *(Cep saatine bakar.)* Onu on geçiyor. Ayarını da yapalım. *(Ayarlar)* Oldu... Haftada bir kurarsınız.

S. Say - İyi ki söylediniz. *(Seslenir)* Nazife...

S. Fincancıbaşı - İsterseniz burada dursun! *(Saati yazı masasının üstüne koyar.)*

S. Say - Yerini siz beğenin! Balkona çıksak...

N. Işık - *(Görünür)* Buyurun hanımefendi...

S. Say - Şu kâğıtları al lütfen... *(Paket kâğıtlarını uzatır.)*

N. Işık - Peki hanımefendi. *(Kâğıtları alır çıkar. Suna Say, saatin kutusunu yazıhanenin çekmecesine kaldırır.)*

S. Fincancıbaşı - Söylemek istediğim bir şey daha var.

S. Say - Buyurun?

S. Fincancıbaşı - Önümüzdeki çarşamba Maggy Ruff'un defilesi var. Gitmek ister misiniz?

S. Say - Teşekkür ederim. Hiç o havada değilim! *(Verandaya doğru yürürken, dışardan salona dönenlerle karşılaşır.)*

G. Eren - Ayın doğuşu bulunmaz güzellikteydi!

S. Say - Beğendiniz mi?

H. Soyköse - Evet eşsizdi.

F. Karlıdağ - Eşsizdi söz mü? Müthişti, müthiş!

B. Tunalı - Çankaya'da oturmanın bu türlü üstünlükleri var!

S. Fincancıbaşı - İçimizde bir şair var. O ne diyor? Önce onu öğrenelim?

F. Karlıdağ - *(Ergun'a)* Hayran oldun değil mi?

E. Uran - *(Dingin)* Güzeldi...

F. Karlıdağ - O kadar mı?

S. Fincancıbaşı - Artık bu gece için bir şiir yazarsınız!

E. Uran - Ben ayışığı şairi değilim!

B. Tunalı - Ayışığını sevmiyor musunuz? Beethoven'in en güzel sonatlarından biri ayışığı üstünedir..

E. Uran - O anlamda söylemedim!

S. Say - *(Bu tartışmanın yarattığı soğukluğu gidermeye çalışır.)* Ergun Bey'in şiirlerini hiç okumadınız mı?

S. Fincancıbaşı - Ben Haşim'de kaldım. Daha sonrakileri anlayamıyorum!

S. Say - Bugün Varlık'ın son sayısında üç yeni şiirini okudum, üçü de birbirinden güzel şiirlerdi. Şimdi bütün şiirlerini okuyamadığıma üzülüyorum. *(Ergun'a)* Bana bütün şiirlerinizi getirin, okumak isterim...

E. Uran - Emredersiniz.

S. Fincancıbaşı - Başka ne iş yapıyorsunuz Ergun Bey?

E. Uran - Ne gibi? *(Gönül Eren yaklaşır.)*

G. Eren - Benim kadehimi gören var mı? *(Ötekiler yanına yöresine bakınarak aranırken, kadehini bulur.)* Buldum!

S. Fincancıbaşı - Tabii yalnız şiirle geçinmiyorsunuz?

E. Uran - Geçinebildiğim kadar!

S. Say - *(Gönül'e)* Ne kadar masum söylüyor!

G. Eren - Evlâdım!

F. Karlıdağ - Başka bir işin yok mu yani? Hepimiz şiir yazdık gençlikte!

E. Uran - Var!

G. Eren - Ergun gerçekten şair. Öyle bulûğ çağında âşık olduğu kıza şaşkınlıktan bir şeyler karalayanlardan değil!

F. Karlıdağ - *(Gönül'e)* Bırak da söylesin!

E. Uran - Gökyüzünü boyarım her sabah!

S. Say - *(Güler)* Bu çok hoş işte!

S. Fincancıbaşı - Sizin mi bu şiir?

G. Eren - Bilmiyor musunuz? Orhan Veli'nin.

S. Say - Yaşasın Orhan Veli! *(Kadehini kaldırır.)*

F. Karlıdağ - Ergun Bey şair olduğuna göre sosyalisttir de!

S. Say - Ne biliyorsunuz?

F. Karlıdağ - Şimdiki genç şairlerin topu sosyalist!

G. Eren - Başka ne olabilirler?

E. Uran - Siz şair olmadığınıza göre herhalde sosyalist de değilsiniz!

F. Karlıdağ - Teorik olarak sosyalizme karşı değilim ama..

E. Uran - Karşı olduğunuz ne?

F. Karlıdağ - Herkes sosyalist olsun ben de olayım!

E. Uran - Herkesten size ne? Siz herkesin sosyalist olmasını beklerseniz, herkes de sizin sosyalist olmanızı beklemez mi?

F. Tokbay - Hulki de sosyalistti!

H. Soyköse - Hulki sosyalist değil ütopistti!

F. Karlıdağ - Benim sosyalistim diyenlere güvenim yok! Karşı olduğum o! Sosyalistim diyorlar, viski içiyorlar, apartmanlarının kirası ile ya da arsa satarak geçiniyorlar!

S. Say - Hadi, Ergun Bey'in canını sıktığınız yeter! *(Ergun'a)* Ergun Bey siz onlara bakmayın, her sabah gökyüzünü boyamayı sürdürün...

G. Eren - Bakın ne geliyor! *(N. Işık doğum günü pastası ile girer.)*

F. Tokbay - Happy birthday to you! *(Salondakilerin değişik hayranlık mırıltıları.)*

G. Eren - Happy birthday to you!

S. Fincancıbaşı - *(Alkışlar)* Suna, iyi ki doğdun! *(Ötekiler alkışlara katılırlar. Gülüşmeler.)*

G. Eren - Hadi, hep birden, *(el çırpar)* happy birthday to you. *(Hep birden doğum günü şarkısını yinelerlerken.)*

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(İkinci tablo'dan az sonra. Konuklar doğum günü pastalarını yemişler, salonun değişik yerlerine dağılmışlardır. Bir grup verandadır.)

F. Karlıdağ - *(Suna Say'ın önüne çıkar.)* Bu akşam başbaşa iki cümle olsun görüşemedik!

S. Say - Görüşüyoruz ya işte!

F. Karlıdağ - Etrafınız hep kuşatılmış durumda...

S. Say - Şikâyetçi misiniz?

F. Karlıdağ - Şey yani... *(Suna verandaya doğru yürüyecek olur.)* Dinlemeyecek misiniz?

S. Say - Ne yani?

F. Karlıdağ - Yarın akşam sizi yemeğe davet etmek istiyordum.

S. Say - Hımmm! Hem de yarın akşam!

F. Karlıdağ - Yani serbest misiniz demek istedim?

S. Say - Değilim!

F. Karlıdağ - Bir sözünüz mü var?

S. Say - Evet, saat dokuzbuçukta yatıp uyuyacağım!

F. Karlıdağ - Şu halde öbürgün akşam olsun?

S. Say - Ooo! Öbürgüne daha yıl var, şimdiden ne yapacağımı bilemem! *(Salonun öbür ucuna doğru ilerler. Yazıhaneden bir kitap alır. H. Soyköse'ye uzatır.)* Aklımdayken kitabınızı vereyim.

H. Soyköse - Acelesi yoktu.

S. Say - Okudum. *(Kitabı uzatır.)*

H. Soyköse - Şaheser değil mi? Freud'e gelinceye kadar aşkı masallarla karıştırırdık. Cinsel isteklerin marazi kaynaklarını, ruhsal doyumsuzlukları açıklayan Freud oldu.

S. Say - Pek ilgilenemedim. Ben sade bir kadınım.

H. Soyköse - Sade kadın ya da erkek yoktur. Kendini baskı altında tutan ya da ne yaptığını, ne istediğini bilmeyen kadınlar, erkekler vardır. Bir daha gelişimde size Freud'un "Seks Teorisi Üstüne Üç Deneme"sini getireceğim.

S. Say - Benim için Freud yeter. Şimdi daha başka kitaplar okumak istiyorum...

H. Soyköse - Ne gibi?

S. Say - Güzel bir roman örneğin. Güzel bir roman, bir aşk romanı biliyor musunuz? Şöyle Kırmızı ile Siyah ya da Anna Karenina ayarında?

H. Soyköse - Roman? *(Düşünür.)* Roman? Biraz düşüneyim...

S. Say - Düşünün, aklınıza gelince bana haber verirsiniz...

F. Karlıdağ - Polis romanlarından hoşlanırsanız getireyim...

S. Say - Hoşlanmam! *(Aralarında konuşan Ergun Uran ile Gönül Eren'e yaklaşır.)* Nasıl, eğlenebiliyor musunuz?

G. Eren - Ergun bugün neler yaptığını anlatıyordu...

S. Say - Öyleyse ben de dinleyeyim.

G. Eren - *(Ergun'a)* Evet, anlat, nerelere gittin?

E. Uran - Neresi gel dediyse...

G. Eren - Sahi mi? Çok hoş!

S. Say - *(Gülümser.)* Nasıl oluyor o iş?

E. Uran - Neredeyse gün ışırken uyandım. Baktım penceremden masmavi bir gök. "Gel!" diyor. "Şimdi" dedim. Tıraş oldum, giyindim, bugünlerde Balzac'ın "Sönmüş Hayaller"ini okuyorum. Yanıma aldım, fırladım. Atatürk Bulvarı gölgeler içindeydi henüz. Atkestaneleri iyice yeşerdi. Sabahları gölgeleri batıya doğru uzuyor. Her ağaç gülerek sanki günaydın diyordu bana. Böyle ağaçlarla se-

lâmlaşarak bulvarı bir baştan bir başa yürüdüm. Döndüm, Özen'in masalarını yeni yeni kaldırıma çıkarıyorlardı. Garson Yusuf Efendi ile selâmlaştık. *(Ötekiler yavaş yavaş yaklaşarak Ergun'un konuşması ile ilgilenirler.)*

S. Say - Ne güzel!

E. Uran - O beyaz örtülü masalardan birine oturdum. Çayımı içtim. Saat 9'a kadar Özen'de kaldım. Bulvardan akan memur kalabalığını işine uğurladıktan sonra kalktım, aklıma Meclis Parkı geldi. Ankara'nın en eski parklarından biridir. Hukuk Fakültesi'ne giderken o parkta ders çalışırdık. Kimbilir ağaçları ne kadar büyümüştür dedim, gittim. Bir sıraya oturdum. Okumak istedim boşuna! Öğleye kadar ancak on sayfa okuyabildim!

F. Karlıdağ - On sayfa çok az!

E. Uran - Öyle tatlı bir güneş vardı ki! Yumuşak, sevecen, güleç! Kertenkeleler gibi oturduğum sıranın üstünde kımıldamadan kaldım.

H. Soyköse - Kertenkeleler sindirim sırasında öyle kalırlar.

S. Say - Şiirlerinizdeki gibi konuşuyorsunuz. Sonra?

E. Uran - Bahara güneşe kavuşmanın tadını çıkardım. Bu kış o kadar uzun sürdü ki... Siz hiç, bir yaprağın nasıl açtığını gördünüz mü?

S. Say - Hayır, görmedim.

E. Uran - Karşımda göz vermiş bir dut ağacı vardı. İki saat içinde bütün o gözler, açtı. Küçük küçük yapraklara dönüştü. Küçük yumuk eller gibi! Dünyaya yeni gelen canlılar gibi. Öyle güzel bir olaydı ki...

S. Say - Görür gibiyim...

G. Eren - Ne güzel anlatıyor değil mi?

S. Say - Evet, başka?

E. Uran - Sağıma soluma bakındım, çocukların oyunlarını seyrettim.

F. Karlıdağ - *(Keser.)* Çocuk bakıcılarını da tabii!

E. Uran - Oraları hep işyerleri oldu artık. Çocuk bakıcıları pek gelmiyor. Üç beş çocuk top oynuyorlardı. Emekliler vardı, ellerinde gazeteleri... *(Birden Suna'ya döner.)* Bu sabah sokağa çıktınız mı?

S. Say - Çıktım ama, iş için...

E. Uran - Boş olduğunuz bir sabah, aklınızda hiçbir şey yokken, evden çıkın, Güven'e kadar yürüyün. Kuğulu Park'a gidin. O park size yakın, sabahları o kadar güzel oluyor ki, çok seveceksiniz.

S. Say - İlk fırsatta gideceğim.

S. Fincancıbaşı - Maşallah Ergun Bey Ankara'nın bütün parklarını biliyor!

E. Uran - *(Birden S. Fincancıbaşı'na)* Beyefendi, sizden hiç yol soran, adres soran olur mu? Olmaz değil mi? *(Köylü şivesiyle)* Postane ne yanda? Numune Hastanesi'ne ne yoldan gidilir ki? İstasyon yolunu deyiverin mi hemşerim? diye kesmezler önünüzü. Cesaret edemezler. Benim ederler. *(Suna ile Gönül'e döner.)* Bugün çok hoş birini tanıdım. Öğleye doğru parktan Ulus'a çıktım. Yine biri önümü kesti. Ömür bir tipti. Başında eğri büğrü bir şapka. Teneke çerçeveli gözlükler. Dikdörtgen acayip bir bıyık, paçalar daracık, yıkana yıkana iyice çekmiş, rengini atmış bir pantolon, şemsiyesi omuzunda, çıkınını şemsiyesine vurmuş, "Efendi birader, Rüzgârlı Sokak ne yana düşer bilin mi ki" demez mi bana! Koskoca Ulus Alanı'nda adamın yol sormak için beni gözüne kestirmesine güldüm. Nedense köylüler, dışarlıklılar, çocuklar hep beni seçerler bu türlü işler için. Yol sorarlar, postanede zarflarının üstünü yazdırırlar. Cigaramdan cigaralarını yakarlar...

F. Karlıdağ - Trafik Müdürlüğü'nün haberi var mı bu yardımlarınızdan? *(Esprisinden güler.)* Ya da Turizm Bölge Müdürlüğü danışma bürosunun? *(Yine güler. Çevresindekilere bakınır. Kadınlar soğuk karşılar sözlerini.)*

H. Soyköse - Vaktiniz bol olmalı! *(Fincancıbaşı, Tunalı onaylarlar.)*

S. Say - Aldırmayın siz onlara, anlatın?

E. Uran - *(Omuz silker.)* Bu kadardı. Öğleden sonra sinemaya gittim.

G. Eren - Ergun, şu geçen gün karşılaştığın sokak satıcısının taklidini yapsana...

E. Uran - Dostlarınız ciddi kişiler!

G. Eren - Suna'nın çok hoşuna gidecek, hadi.

S. Say - Hadi, dinliyorum, ne satıyordu?

E. Uran - Hiç! Su. Boyuna küçük bir tabla asmış, içinde dizi dizi şişeler...

G. Eren - Hadi, nasıl satıyordu? Yap! Çok güzel taklit ediyorsun!

E. Uran - *(Satıcıyı öykünerek.)* Bayan, bay, küçük hanım, hanım teyze, efendi, beybaba, müdür bey. *(Gönül'ü kolundan kavrar, çevirir.)* Dur, nereye? Emekli misin yoksa hâlâ dirsek mi çürütüyorsun? Bakmadan görmeden, duymadan, dinlemeden, anlamadan, denemeden nereye? *(Gönül'ü öbür yana çevirir.)* Beni her gün burada bulamazsın! Burada kader kısmet çektirmiyoruz, maydanoz da toplamıyoruz! Enayiliği bırak, sersemlik etme, budalalık istemez, anladın mı? Buna derler bitirim suyu! *(Tabladan bir şişe alır gibi yapar, kolunun geniş devinimleriyle sağa sola gösterir.)* İşte buna! Bak, bak, bak, haberim yoktu, şimdi buradaydı gitti deme! Japonya'dan geldi bunun reçetesi. Bunu bilen iki kişi! Aptal değilsen, sersem değilsen, boş yere bütün gece kaşınmazsın! Mutfakta pirincinin, içinden, fasulyenin içinden, tasından tencerenden böcek çıkmaz! Alırsın bir şişe bundan, iki bardak suya karıştırır sıkarsın. Anladın mı? Yarım saat sonra al süpürgeyi eline, evinde, kilerinde, mutfağında, karyolanın altında, kanepenin üstünde, koltuğunda, minderinde, şuranda buranda, ne kadar pire, sivrisinek, karasinek, karınca marınca, hamamböceği, karafatma, yaş kuru, küçük büyük, ortanca mortanca ne varsa süpür kurtul!

S. Say - *(Gülerek)* Çok hoş! Ne zamandır bu kadar gülmemiştim!

E. Uran - Adam böyle gelene geçene söve saya şişeleri tüketiyordu!

S. Fincancıbaşı - Aferin adama!

F. Karlıdağ - *(Yazıhanenin üstünde duran Hulki Say'ın fotoğrafına bir süre baktıktan sonra.)* Ah ah! Hey gidi Hulki Bey!

H. Soyköse - *(Göğüs geçirir.)* Yıllar nasıl da çabuk geçiyor! *(Sadri'ye)* Otuz yıl oldu biz seninle Galatasaray'ı bitireli.

S. Fincancıbaşı - Şöyle geriye baktın mı dün gibi...

H. Soyköse - Gerçekten öyle. Nereye gitti o otuz yıl gel de anla...

F. Karlıdağ - Sacit'i duydunuz mu? Sizlere ömür!

B. Tunalı - Ya çok üzüldüm! Mülkiye'de benden iki yıl ilerdeydi...

H. Soyköse - Efendim, hepimiz bir yaşa geldik ki artık ön siperlerdeyiz. Yıllar ön siperlere sürdü bizi! Her an sağımızdan solumuzdan biri vurulup düşüyor!

S. Fincancıbaşı - Bırak bu karamsar sözleri! Benim daha öyle bir niyetim yok! Bugüne kadar hep çalıştım, yoruldum, yaşamın tadını ancak bundan sonra çıkaracağım!

S. Say - Sinemalarda güzel filmler var mı?

E. Uran - İnce eleyip sık dokumazsanız...

S. Say - Çoktandır sinemaya gitmedim...

E. Uran - Neden?

S. Say - Belki de yalnızlıktan!

E. Uran - Ulus Sineması'nda Lana Turner ile Ray Milland'ın bir filmi var. Görmek isterseniz?..

S. Say - Olur! Birlikte gidebiliriz.

E. Uran - Ne zaman?

S. Say - Yarın akşama doğru bana telefon edin, kararlaştırırız. Saat beşten sonra evde olacağım...

E. Uran - Teşekkür ederim.

S. Say - Telefon numaramı biliyor musunuz?

E. Uran - Biliyorum! *(Yanlarında duran telefona baktıktan sonra.)* Okudum!

S. Say - Okuduğunuzu gördüm... *(Gülümser. Gönül yaklaşır.)*

G. Eren - Kadehimi gören var mı?

F. Tokbay - Burada! *(Gönül'e kadehini uzatır.)*

F. Karlıdağ - Şu kadehine artık sahip ol allahaşkına! (*Kadeh kaldırır içerler.)*

E. Uran - Piyanoyu siz mi çalıyorsunuz?

S. Say - Bir zamanlar çalardım.

E. Uran - Dinlemek isterdim...

S. Say - Ne zamandır kapağını açmadım...

G. Eren - Olsun!

F. Tokbay - Kulaklarımızın pası gider... *(Suna, piyanonun kapağını açar.)*

S. Say - Bakalım çalabilecek miyim?

G. Eren - Çocuklar susun! Suna piyano çalacak!

B. Tunalı - Sahi mi? Bravo! *(Alkışlar.) (Hayret mırıltıları.)*

F. Karlıdağ - Ne oluyor bu hanıma böyle anlayamıyorum? Oğlu yaşında bir şiir heveslisine bu ne itibar?

H. Soyköse - Freud'u okuyun! Freud'u çok iyi okumak lâzım! Kadınları ancak o zaman doğru anlarsınız! *(Suna çok kısa bir gamdan sonra, Chopin'in bir valsini (Opüs 64, No:2) çalmaya başlar. Perde yavaş yavaş kapanır. Kapandıktan sonra bir süre piyano devam eder.)*

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Birinci bölümün ertesi günü. Öğleden sonra. Perde açıldığı sırada N. Işık çiçek vazolarının sularını değiştirir. Suna Say elinde ince bir kitapla yatak odaları bölümünden girer. Kapının eşiğinde durur. Kısa bir süre Nazife'nin çalışmasını izler.)

S. Say - Dün gecenin hesabını çıkardın mı?

N. Işık - Hepsi aklımda.

S. Say - Ben sana yaz demiştim? *(Bir koltuğa oturur. Kitabını okumaya hazırlanır.)*

N. Işık - Ne harcadımsa aklımda hanımefendi. İsterseniz yazayım.

S. Say - Evet yaz! Verdiğimin aldığımın hesabını doğru olarak bilmeliyim... *(Kitabını açar. Okumaya başlarken kapı çalınır.)* Gönül galiba? Kapıyı açar mısın? *(N. Işık kapıyı açmak üzere çıkar. Gönül ile Feriha ellerinde alışveriş torbalarıyla girerler. Suna, kitabını yazı masasının üstüne bırakır. Arkadaşlarını karşılar.)*

G. Eren - Nasılsın şekerim?

S. Say - Teşekkür ederim, iyiyim, sen?

G. Eren - Geceki keyfim hâlâ sürüyor! *(Öpüşürler.)*

F. Tokbay - Merhaba! İyi ki dün gece toplandık!

S. Say - Merhaba! *(Öpüşürler.)* Evet, ben de eğlendim!

G. Eren - Bugün hiç çıkmadın mı?

S. Say - Sabahtan çıkmıştım.

G. Eren - Ooo! Erkencisin desene!

F. Tokbay - Seni almaya geldik! Bulvarda bir çay içeriz diye. Hadi, üstünü değişeceksen değiş!

G. Eren - Hemen çıkalım! *(Salonu inceler.)* Aaa! Sadri Bey'in piposunun işi ne burada?

S. Say - Unutmuş! Oturun bir iki dakika!

G. Eren - Tanıdım, Faruğun çakmağı! Ayol bu ne? Unutulmuş eşya bürosu mu burası? Eldivenler Bülent Bey'in! Halim Beycik bir şey unutmamış mı?

S. Say - Dün gece Freud'ünü geri vermiştim, almamış!

G. Eren - Bu ne dalgınlık yarışı böyle?

F. Tokbay - Herhalde bu gece birbiri ardından damlarlar!

S. Say - Buyursunlar, beni evde bulabilirlerse! Otursanıza... *(G. Eren ile F. Tokbay otururlar. Suna ikisine cigara tutar. Masa çakmağını alır. Feriha'nın cigarasını yakar.)*

F. Tokbay - Sağol! Ağzım zehir gibi, yine de içiyorum! Off, hâlâ sarhoşum galiba... *(Boş eliyle alnını bastırır.)*

S. Say - Dün gece sarhoş sayılmazdın? *(Cigarasını yakmak için G. Eren'e döner. G. Eren daha önce çantasından çıkardığı kendi çakmağı ile cigarasını yakar.)*

G. Eren - Yaktım, Sen yorulma!

F. Tokbay - O kadarla kalsa!

G. Eren - Dün gece senden çıktıktan sonra azdık! Önce Süreyya, ordan Marmara'ya, kısacası sabahladık! *(Suna Say oturmadan önce bir cigara yakar.)*

S. Say - Eğlendiniz yani?

G. Eren - Hem de nasıl?

S. Say - *(Oturur.)* Kim kim?

F. Tokbay - İkimiz, bir de Faruk'la Bülent Bey...

S. Say - Ötekiler?

G. Eren - Ayrıldılar.

F. Tokbay - Senden çıktık, Sadri Bey Halim Bey'i arabasına aldı, gittiler. Bülent Bey kalanları Süreya'ya davet etti. Ergun kabul etmedi. *(Gönül'e)* Kuzum ne kendini beğenik o çocuk?

G. Eren - Hiç de öyle değildir!

F. Tokbay - Peki neydi o çalımı öyle?

G. Eren - Parasızdır sadece!

F. Tokbay - Off hâlâ başım ağrıyor, bir aspirinin yok mu?

S. Say - Olmaz olur mu? *(Seslenir)* Nazife!

G. Eren - *(Sözünü tamamlar.)* Ergun kimseye borçlu kalmak istemez!

N. Işık - *(Görünür)* Buyurun!

S. Say - Feriha Hanım'a aspirin getir. *(Feriha'ya)* Neyle içersin?

F. Tokbay - Su!

S. Say - *(Nazife'ye)* Duydun değil mi?

N. Işık - Evet hanımefendi. *(Çekilir.)*

G. Eren - *(Feriha'ya)* Sen başkalarını bırak! Dün gece nasıl coştun onu anlat! Neydi o şarkılar? Hele Bülent Bey'le pek can ciğerdin?

F. Tokbay - Benimle uğraşma Allahaşkına! *(N. Işık bir tabla içinde bir bardak su ile aspirin getirir. Feriha'ya tutar.)*

N. Işık - Buyurun.

F. Tokbay - *(Aspirini ağzına atar.)* Teşekkür ederim. *(Biraz su içer. Bardağı geri verir.)* Teşekkür ederim.

N. Işık - Bir şey değil. *(Çıkar.)*

S. Say - Ergun çok mu parasız?

G. Eren - Parasız sayılır.

S. Say - Yazık! Çok zeki çocuk oysaki!

G. Eren - Parayı zeki olanlar kazanmıyor ki!

F. Tokbay - Dün gece bizden ayrılırken pek romantikleşmişti!

S. Say - Ne yaptı?

G. Eren - Hiç canım, biraz yürümek istediğini söyledi, o kadar!

F. Tokbay - *(Alaylı)* Hali bayağı içime dokundu!

G. Eren - Çok hoş çocuk değil mi Ergun?

S. Say - Evet, çok da iyi şair!

F. Tokbay - Ne biliyorsun, okudun mu?

S. Say - Okuyorum! Az önce siz gelmeden önce kitabı elimdeydi... *(Kitabı gösterir.)*

F. Tokbay - Maşallah, ne çabuk?

S. Say - Ne tuhaf? Bu sabah Tunalı Hilmi'de bir kitapçıya girdim, içerde karşılaştık! Anlaşılmaz şey! Bugüne kadar adım attığım bir kitapçı değildi...

G. Eren - Öyle olur!

S. Say - Nedir o öyle olan?

G. Eren - İnsanların burçları yaklaşınca... Nerede olsa karşılaşırlar...

S. Say - Bilmem, hiç anlamam yıldızlardan! Bana kitaplarını verdi. Çok güzel şiirler...

G. Eren - Okudukça daha da güzel bulacaksın! Üstelik güvenilir çocuktur. Dur dediğin yerde durmasını bilir. Bir kadından vermek istemediği şeyi istemez!

S. Say - Öyle görünüyor.

F. Tokbay - Kuzum, Suna'ya ne Ergun'dan? Dengi mi? Bağlanabilir mi? Suna'ya evlenebileceği gibi biri yakışır!

G. Eren - Suna ile ben evlilikten boyumuzun ölçüsünü aldık; şimdi sıra sende...

F. Tokbay - Ben evlenemem ki!

G. Eren - Neden evlenemezmişsin?

F. Tokbay - Biliyorsun benim durumumu? Boşanırsa skandal olur!

G. Eren - Anlaşılan akıllanamayacaksın! *(Suna'ya)* Sacide evleniyor duydun mu?

S. Say - Hayır. Kiminle?

G. Eren - Biraz düşünsen bulursun!

F. Tokbay - Bülent Bey'in en iyi arkadaşıydı Sacide ile ayrılmalarına kadar!

S. Say - Suat'la mı?

G. Eren - Demedim mi bulursun diye? New York'a gidiyorlar? Suat, Birleşmiş Milletler daimi delegesi olmuş!

F. Tokbay - Sacide her vakit dört ayak üstüne düşer.

G. Eren - Dört ayak üstüne düşmeyi ayarlar da ondan!

S. Say - Hayırlı olsun diyelim! *(Sözü değiştirir.)* Ne ciciler aldınız yine?

F. Tokbay - Pek önemli değil!

S. Say - Görelim de, önemli mi değil mi anlarız! *(F. Tokbay kalkar. Naylon torbasını alır. İçindekileri çıkarırken.)*

F. Tokbay - Yeni bir mayo aldım kendime. Hiç niyetim yoktu, görünce dayanamadım.. Fransız. *(Gösterir.)* Fena değil, değil mi?

G. Eren - Fena değil laf mı? Şiir!

S. Say - Çok güzel!

F. Tokbay - Sahi sevdin mi?

S. Say - Hem de çok! Çok yakışacak sana!

G. Eren - Ben de bir bluz aldım. Hiç aklımda yoktu. Bu kâfir sürükledi, sabah sabah masrafa soktu beni. *(Bluzunu gösterir.)* Beğendin mi?

S. Say - Çok iyi seçmişsin. Güle güle giy!

F. Tokbay - Yeni bir butik. Yüksel Caddesi'ni geçince. Çok güzel şeyler satıyor. Bazen turist götürüyorum. Bana indirim yapıyor. İstersen birlikte gideriz.

S. Say - Eksik olma. Ben bu ara olanlarla idare ediyorum.

G. Eren - İyi mi yapıyorsun sanki?

S. Say - İnci'den sıra kalmıyor ki! *(Sözü değiştirir.)* Benim saat altıda sizden ayrılmam gerekiyor.

G. Eren - Çıkalım öyleyse.

S. Say - Bir dakika üstümü değiştireyim. *(Yatak odaları bölümüne geçer.)*

G. Eren - Ne oldu, barıştınız mı?

F. Tokbay - Ben evden çıkmadan az önce telefon etti.

G. Eren - Ne diyor?

F. Tokbay - Hiç! Hatırımı sordu.

G. Eren - Kuzum, sen Bülent Bey'le evlensene!

F. Tokbay - Daha neler! Hiç aklımdan geçse bari!

G. Eren - Niye geçirmiyorsun? Bir düşün...

F. Tokbay - Nasıl olur? Durup dururken?..

G. Eren - Üstelik beğeniyorsun da?

F. Tokbay - Sadece iyi arkadaşız, o kadar.

G. Eren - Pek o kadar değil! Hoşlanıyorsun!

F. Tokbay - Onun aklı Suna'da!..

S. Say - *(İçerden)* Benim değil!

G. Eren - İyi İngilizce, Fransızca biliyorsun, örnek bir elçi karısı olursun! *(Suna döner. Şık bir tayyör giymiştir.)*

S. Say - Ben hazırım! *(Gönül ile Feriha kalkarlar.)*

F. Tokbay - Çok şıksın!

G. Eren - Şimdi eski Suna'ya dönmüşsün!

S. Say - Sizden sonra Ergun ile sinemaya gideceğim!

G. Eren - Aferin!

S. Say - *(Seslenir.)* Nazife!

N. Işık - *(Görünür.)* Buyurun?

S. Say - Ben bu akşam erken dönmem. Kim ne unuttuysa burada, *(Gösterir)* sahipleri gelirse verirsin!

N. Işık - Siz merak etmeyin hanımefendi.

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan on gün sonra. Gece. Suna Say, Ergun Uran'a fotoğraf albümünü gösterir. İkisi kanepede yan yana oturmuşlardır.)

S. Say - Annem!

E. Uran - Güzel kadın!

S. Say - Gençliğinde çok güzeldi. Hâlâ da yaşının güzelidir. *(Sayfayı çevirir.)* Babam...

E. Uran - Güven veren bir yüzü var!

S. Say - Öyleydi.

E. Uran - Hayatta mı?

S. Say - Annem hayatta, babam değil! Kasaba doktoruydu. Çok yer dolaştık çocukluğumda. *(Sayfayı çevirir.)* Annemle babamın birlikte çekilmiş bir fotoğrafı.

E. Uran - Mutlu görünüyorlar!

S. Say - Mutluydular. Babam tıp öğrencisi iken tanımış annemi. Fakülteyi bitirir bitirmez evlenmişler. Hep âşık kaldılar, son yıllarına kadar iki öğrenci gibi sevişirlerdi.

E. Uran - Ne güzel!

S. Say - *(Sayfayı çevirir.)* Burhaniye'de. Külüstür bir Ford'umuz vardı. Her yanı sallanırdı. Babam makinelerle oynamaya bayılırdı. Her yerini söker takardı arabasının...

E. Uran - Ayakta duran o güzel kız kim?

S. Say - *(Şakacı.)* Kim acaba?

E. Uran - Çok afacana benziyor!

S. Say - Çoook! Düz duvara tırmanırdım. Yanımdakiler ablamla ağabeyim. *(Sayfayı çevirir.)* Ablam, ağabeyim, ben, bayramlıklarımızla...

E. Uran - Çok tatlı! Saçların yine kurdeleli.

S. Say - *(Canlı)* Ah o kurdeleler! Ne meraklıydım! Kurdelesiz kapıdan dışarıya adım atmazdım! Her bağlayışında olmadı diye annemi üzerdim, ablam aksine dingin yaradılışlıydı! *(Sayfayı çevirir.)* Yine üçümüz...

E. Uran - Şimdi nerede?

S. Say - Batman'da. Kocası petrol mühendisi. Huyları anneme çok benzer.

E. Uran - Mutlu mu?

S. Say - Hem de nasıl! Bir kızı bir oğlu var. Bütün dünyası kocası ile çocukları! Annem onun yanında!

E. Uran - Ağabeyin?

S. Say - Almanya'da. Orada evlendi. O da doktor! Kızımı gelecek ay onun yanına göndereceğim. *(İç çeker.)* Hikâye işte! *(Sayfayı çevirir.)* Turgutlu'da. İlkokulu bitirdiğim yıl, yanımdaki en yakın arkadaşım. Hastane odacısının oğluydu. Haşarı, çevik, yerinde duramayan bir çocuktu. Hayrandım ona. Âşıktım belki de!.. Ne oldu kimbilir? Okuyamamıştır herhalde!.. Koleji bitirdiğim yıl! Mudanya'da. Babam çekmişti.

E. Uran - Pek değişmemişsin!

S. Say - Hıh! Onu ben bilirim! *(Sayfayı çevirir.)* Üniversitede. Bir grup Adaya gezmeye gitmiştik. Gönül'ü, Feriha'yı tanıdın mı?

E. Uran - İkisi de incecik kızlar!

S. Say - Öyleydiler. Gönül fakülteyi bitirince yanındaki çocukla evlendi. Yürütemediler. Feriha'nın yanındaki o yıllardaki büyük aşkı. *(Güler.)* Feriha'nın aşkları nedense hep büyüktür. Hep sondur. Bu son, bundan vazgeçemem der, yine âşık olur! *(Gülüşürler.)*

E. Uran - Senin yanındaki?

S. Say - Tanıdın mı?

E. Uran - Yüzü yabancı gelmiyor.

S. Say - Herhalde! Yakın arkadaşımdı. Şimdi ünlü bir profesör. Okuduğum kitapları hep o seçer getirirdi.

E. Uran - O kadar mı?

S. Say - Ne gibi?

E. Uran - Sadece arkadaş mıydınız?

S. Say - Âşıktık sanıyorum! Ama ne o ne ben bu konuda tek söz etmedik birbirimize...

E. Uran - Neden?

S. Say - O yaşların çekingenliği. Ben fakülteyi bitirince evleniriz sanıyordum, olmadı. Evlensek belki de mutlu olurdum. Bilinmez

ki... *(Sayfayı çevirir.)* Hulki'yle. Kocam. Edebiyat Fakültesi'nin altıncı sömestrindeydim evlendiğimizde. Fakülteyi bıraktım. Boğaz'da ilk oturduğumuz evin balkonunda. Yirmiüç yaş büyüktü benden. Sonradan Ankara'ya taşındık. *(Sayfayı çevirir.)* Venedik'te...

E. Uran - Seviyor muydun?

S. Say - Hulki'yi mi?

E. Uran - Evet?

S. Say - Alışkanlık işte! Yıllarca birlikte yaşayınca... *(Sayfayı çevirir.)* Nice'te... Ölümüne üzüldüm. Kalp kriziydi. Akşam yemeğinden sonra, karşımda otururken, kahvesini içerken, gidiverdi... *(Sayfaları daha hızlı çevirmeye başlar.)* Monte Carlo'da. Paris'te. Seine kıyıları... Bir fırsatını bulup Paris'e gitmelisin... Senin için şart... Bir şair mutlaka Paris'te bir yıl yaşamalı... Londra'da, Roma'da... *(Birden yerinden kalkar.)* Yeter artık. Sıkıldın!

E. Uran - Hiç de sıkılmadım!

S. Say - *(Gülümser.)* Sen sıkılmadınsa ben sıkıldım!

E. Uran - Yaşamını öğrenmek ilgilendiriyor beni.

S. Say - Birtakım birbirinden kopuk, bütünleşmemiş anılar! Yaşamımın bütün hikâyesi bu işte. Anlamsız, saçma. Aylak bir kadınım değil mi?

E. Uran - Hiç aklımdan öyle bir şey geçmedi.

S. Say - Şimdiye kadar geçmediyse bir gün geçer! Yalan değil! Kendimi boş yere suçlamıyorum! Aylak bir kadınım ben! Gençliğini, yeteneklerini boşuna harcamış, kocasının eline bakan, aylak bir kadın! *(Kadehini alır. İç çeker.)* İçiyor musun?

E. Uran - *(Kadehini alır, ayağa kalkar.)* Elbette!

S. Say - İçelim öyleyse!

E. Uran - Sağlığına. *(İçerler.)* Çiçekler değişmiş!

S. Say - Gönderiyorlar!

E. Uran - Taptaze çiçekler!

S. Say - Gönderenleri ilk geldiğin gece tanıdın. Ölen kocamın arkadaşları...

E. Uran - Biliyorum!

S. Say - Hepsi aşktan, evlilikten yüzü gülmemiş erkekler. Sadri Bey'i karısı bir basketbolcu ile aldattı. Ayrıldılar. Bülent Bey'inki o türlü bir hikâye. Hulki ile beni çok mutlu sanırlardı. Aramızdaki anlaşmazlıkları dışarıya sızdırmazdık! Hulki'yi kendilerine yakın bulduklarına göre keramet bendedir sanıyorlar!

E. Uran - Haksız değiller!

S. Say - Niye sesin öyle bozuk çıktı?

E. Uran - Ne gibi?

S. Say - Buruk? Değiştin, durgunlaştın birdenbire?

E. Uran - Farkında değilim!

S. Say - Olmaz olur musun? Apaçık görülüyor. Benimle ne kadar açık konuşursan o kadar kazanırsın, bunu bil!

E. Uran - Biliyorum!

S. Say - Öyleyse? Aklın neye takıldı? Bulmaya çalış...

E. Uran - Anlattıkların etkiledi beni...

S. Say - Evet?

E. Uran - Az önce bazı söylediklerin...

S. Say - Tamamla!

E. Uran - Kocanla, kendinle, benimle ilgili bazı sözler...

S. Say - Hangileri örneğin?

E. Uran - Örneğin yirmiüç yaş büyüktü benden, deyişin. Aranızdaki bir uzaklığı, *(kelimeyi arar)* bir yabancılığı belirten bir ton vardı sesinde...

S. Say - *(Geçmiş günleri hatırlamaya, değerlendirmeye çalışarak.)* Öyleydik! *(Kesin bir tonla)* Yirmiüç yaş büyüktü benden! *(Dalgın)* Her zaman ölçülü bir yakınlık vardı aramızda... *(Ekleyerek)* İyi geçinirdik!

E. Uran - Mutlaka! Ölçülü bir yakınlık! İyi geçinen iki bahçe komşusu gibi. Ama ikisi de kendi çitlerinin gerisinde! Kadınla erkek arasında uyuşmazlığı daha köklü, daha doğru nedenlerle açıklayamayanların ilk aklına gelen yaş ayrılığı olur! Yaşları denk olan bütün ka-

rı kocalar, bütün âşıklar mutlu mu? Yürütebiliyorlar mı ilişkilerini? Kaldırabiliyor, aralarından söküp atabiliyorlar mı o çiti?

S. Say - Öyle bir şey söylemedim!

E. Uran - Hiç el ele tutuşup kırlarda yan yana koşuştuğunuz, ne bileyim evin içinde, merdivenlerde kaçtığınız kovaladığınız olmazdı değil mi birbirinizi?

S. Say - Pek hatırlamıyorum!

E. Uran - Saçma sapan şeylere birlikte katıla katıla güldüğünüz olmazdı...

S. Say - Ne gibi?

E. Uran - Birden örnek bulamıyorum şimdi. Ne bileyim? İkinizden birinin topuğunun bir yere takılması, dökerken tuzluğun kapağının açılıvermesi, rüzgârın oynadığı bir oyun, uçan bir şapka, tersine dönen bir şemsiye...

S. Say - Hayır! *(Dalgın)* Her davranışı ölçülü biçiliydi. Konuşması, devinimleri... Sanki o, hep ceketi ilikli, ben bir misafirliğe gidecekmiş gibi sokak giysileriyle dolaşırdık evde. Başkalarıyla nasılsak yalnız kaldığımız saatlerde de öyleydik!

E. Uran - Az önce, yirmiüç yaş büyüktü benden, derken hep bunlar vardı sesinde. El ele konuşamazdık, gülüşemezdik, içimizden geldiği gibi yaşayamazdık, güneşte terleyemez, yağmurda ıslanamazdık der gibiydin. Yaşanmamış yılların özlemiyle doluydun...

S. Say - Kimbilir, belki de haklısın. Onaltı yıl evli kaldık. Onaltı yıl öyle, dingin, patırtısız gelip geçiverdi. Öylesine alışmışım ki o durgunluğa, o öleli beri iki yıldır kabuğumun içinde, senin dediğin çitin gerisinde kaldım. Kimseye yakınlık duymadığım gibi kimseyi de yakın duyamadım kendime...

E. Uran - Evet, beni de!

S. Say - Seni de mi, bunu da nereden çıkardın?

E. Uran - Az önce kendinden kopardın, Paris'e gitmemi istedin!

S. Say - Senin iyiliğin için, sanatın için!

E. Uran - *(Keser)* Senin için belki kolay, ama benim için senden bir yıl ayrı kalmak kolay mı sanıyorsun?

S. Say - *(Yaklaşır. Elini Ergun'un saçlarına götürür.)* Çocuk! Çocuksun, biliyor musun? Ne de çabuk alınıyorsun? Neredeyse İnci'nin ağabeyisisin diyeceğim sana... Ne o?.. Bir de şimdi gözlerin yaşardı? *(Gülümser. Başını çevirerek, gözlerini kendisinden kaçıran Ergun'u elinden alır; kendisi bir koltuğa oturur, yere, ayaklarının dibine oturan, başını dizlerine koyan Ergun'un saçlarını okşar.)* O başka bir şeydi. Keşke olanaklarımız uygun düşse de birlikte gitsek. Paris çok şey katar sana. Ufkun genişler... Doğrusunu istersen ben de ayrılmak istemem senden.

E. Uran - Az önce çok kolay söyledin o sözleri...

S. Say - Doğru, kolay söyledim, çünkü ben daha gerçekçiyim senden!

E. Uran - Hayır!

S. Say - *(Sözünü sürdürerek.)* Galiba sen değiştireceksin beni! Bugüne kadar tanıdığım kimseye benzemiyorsun. Şaşırttın sanki! On gün içinde hayata döndüğümü duyuyorum seninle! Ama, neye yarar?.. Neyse, kapatalım bu konuyu...

E. Uran - Aksine, konuşalım. Ben konuşmak istiyorum!

S. Say - Ben de konuşmamak! *(Şakacı)* Söyle, hangimizin dediği olsun?

E. Uran - İyi ama...

S. Say - Dinle, bu akşam neşeliydim aslında. Hâlâ da neşeliyim, can sıkıcı konulardan hoşlanmıyorum!

E. Uran - *(Suna'nın ellerini alır.)* O kadar çok seviyorum ki seni! O kadar çok...

S. Say - On gün içinde! Beni de şaşırtan bu!..

E. Uran - Öyle dolu bir on gün ki! Geçmiş bütün yaşamımdan daha uzun, daha zengin! Boş geçen aylar, yıllarla zaman uzamıyor. İlk gördüğüm gün seveceğimi bildim seni...

S. Say - Bazen ürküyorum senden!

E. Uran - Neden?

S. Say - Bu kadar çok sevme, bu kadar çok bağlanma bana!

E. Uran - İyi ama, neden, neden, neden?

S. Say - Yorgun, yenik, yaşamının güz aylarına ayak atmış bir kadınım ben! Senin sevdiğin gibi sevemem! Senin aşkının karşılığını veremem!..

E. Uran - Böyle konuşma n'olur!

S. Say - Kaç yaşındayım hiç düşündün mü?

E. Uran - Hayır!

S. Say - On yaş büyüğüm senden!

E. Uran - Ne çıkar? Önemli mi?

S. Say - Önemli! Hem de çok önemli! Şimdi görmeyebilirsin, ama bir iki yıl geçmeden göreceksin yüzümdeki çizgileri!

E. Uran - Seni seviyorum ben! Seni, yüzünün, saçlarının ötesinde, sesinde dolaşan, esen, seni! Koku gibi görülmeyen, duyulan seni!

S. Say - Sadece güzel sözler bunlar!

E. Uran - Ben sadece gerçeğe yaklaşmaya çalışıyorum!

S. Say - Gerçek dediklerinse büsbütün anlayamıyorum! Böylesine sevilmedim hiç! Neyimi seviyorsun benim bu kadar? Neden seviyorsun?

E. Uran - Bir sabah gülerek uyan, yeter bana! Çocukluk fotoğraflarındaki gibi. İçinden gelerek, kendiliğinden, gülerek!.. Sesinden, gülüşünden gölgeler silinsin!..

S. Say - Dediğin o kadar zor ki! Yine de teşekkür ederim! *(Değişik bir tonla)* Deneyelim bakalım! *(İçer. Boş elini Ergun'a uzatır.)* Bak, elim buz gibi! Isıtabilecek misin bu soğuk elleri?

E. Uran - *(Suna'nın elini öper.)* Sevgilim benim!

S. Say - *(Kadehini uzatır.)* Boşalmış! *(Kadehi ters çevirir.)* Bak, boş! *(Güler)* Böyle mi kalsın istiyorsun?

E. Uran - *(Fırlar)* Yenileyelim!

S. Say - Hadi, bu kez sen yap o işi! *(Ergun, Suna'nın kadehini alır. Servis masasına gider. Konyak koyarken.)* Acıma! Daha, daha, oldu! *(Ergun kadehini verir.)* Susadım! Doya doya içmek istiyorum! *(Ergun servis masasına döner. Kendi kadehini yineler. Kadehini kok-*

lar, kaldırır.) Hadi, içelim! *(Yudumlar.)* Hayatımda hiç sarhoş olmadım! Belki de bu akşam olurum!.. *(Yudumlar, güler.)* Olmadı, gülemiyorum! *(Kadehi diker, bitirir, güler.)* Eh, biraz daha iyi! *(Kadehini uzatır.)* Yenile!

E. Uran - Çok hızlı içiyorsun!

S. Say - Lütfen!

E. Uran - Biraz ara ver!

S. Say - Lütfen, nazik ol! *(Ergun kadehi yenilerken.)* Daha, daha, o çok az!.. *(Ergun kadehini verir. Yudumlar.)* Ne güzel! *(Kadehi koklar. Güler.)* Gülüyorum! *(Güler.)* Daha iyi!. Belki sonunda senin istediğin gibi gülerim! *(Kadehi diker. Tamamlar.)* Belki! *(Ayağa kalkar. Acılı kahkahalarla gülerek yerinde döner kanepenin üstünden yastığını kapar. Yere halının üstüne atar. Kendini sırt üstü yere bırakır. Ergun'a kollarını açar.)* Gel!

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(On gün sonra, öğleden önce. Suna Say, Sadri Fincancıbaşı kahve içerler.)

S. Fincancıbaşı - Saat nasıl, doğru işliyor mu?

S. Say - Herhalde..

S. Fincancıbaşı - *(Kahve fincanını bırakır, kalkar, saati alır.)* Durmuş!

S. Say - *(Oturduğu yerden.)* Farkında değilim!

S. Fincancıbaşı - *(Cep saatine bakarak saati ayarlar, kurar.)* Haftada bir kurulması gerekir...

S. Say - Bugünlerde saatsiz yaşıyorum! Acıkınca yiyorum, uykum gelince uyuyorum...

S. Fincancıbaşı - Duruşmanız nasıl geçti?

S. Say - Değişik bir şey yok!

S. Fincancıbaşı - Yani?

S. Say - Umutsuz görünüyor!

S. Fincancıbaşı - Ben başlangıçtan beri umutsuzdum.

S. Say - Doğrusunu isterseniz tam anlamıyla ilgilenemiyorum da...

S. Fincancıbaşı - İzin verirseniz bir de ben gireyim araya. Ortaklarınızla bazı anlaşma yolları bulunabilir.

S. Say - Teşekkür ederim Sadri Bey. Avukatım elinden geleni yapıyor. Siz yorulmayın. Ne yapalım, gerekirse ben de bir iş bulur çalışırım!

S. Fincancıbaşı - Sizin için çalışmak kolay mı sanıyorsunuz?

S. Say - Neden olmasın? Gönül, Feriha, daha başka arkadaşlarım hep çalışıyorlar...

S. Fincancıbaşı - Onların çalışmalarının epeyi eski bir başlangıcı var. İşlerinin güç yanlarını gençlik yıllarında geride bıraktılar. Siz sıfırdan başlayacaksınız! Dinleyin, sizinle açık konuşmak istiyorum!.. *(Kahve fincanını bırakır.)*

S. Say - *(Kalkar cigara kutusunu tutar.)* Cigara alır mıydınız?

S. Fincancıbaşı - Hayır. Teşekkür ederim. Sizinle açık konuşmak için geldim...

S. Say - Kapatsak daha iyi olur!

S. Fincancıbaşı - Ben konuşmamızın iyi olacağı kanısındayım!

S. Say - Aramızda açık konuşulacak bir konu da yok galiba!

S. Fincancıbaşı - Şimdi söyleyeceğim. Biliyorsunuz, Hulki'nin en yakın dostu bendim. Sizi de yakından tanırım. Güzelliğinizi, inceliğinizi, evinize bağlılığınızı nasıl takdir ettiğimi her fırsatta açıklamışımdır.

S. Say - Biliyorum, beni hep olduğumdan fazla görürsünüz.

S. Fincancıbaşı - Hayır, her zaman olduğunuz gibi gördüm. *(Birden)* Evlenmeyi düşünüyor musunuz?

S. Say - Bugünlerde hayır!

S. Fincancıbaşı - Bir daha evlenmeyecek misiniz?

S. Say - Şimdiden bilemem!

S. Fincancıbaşı - *(Kısa bir susuştan sonra.)* Benimle evlenir misiniz?

S. Say - Sizinle mi? *(Kahkaha ile)* Belki bir gün evlenirim ama sizinle değil! *(Ciddi)* Sizin karınız, ben? Allahım, daha neler?..

S. Fincancıbaşı - Ben gülmüyorum!

S. Say - Afedersiniz.

S. Fincancıbaşı - Nasıl isterseniz öyle yorumlayın; ister size beslediğim duygular için, ister kızınızın, sizin geleceğinizi güven altına alınak istediğim için...

S. Say - Sizi daha çok kırmak istemem. Kapatalım bu konuyu.

S. Fincancıbaşı - Kolay kolay kırılmam! Duyguları ile karar verenlerden değilim. Şimdi siz de beni kırılmadan dinleyin lütfen!

S. Say - Buyurun, dinliyorum.

S. Fincancıbaşı - Çalışmaktan söz ediyorsunuz. Ne türlü bir iş tutabilirsiniz? Düşündünüz mü? Hayatı sandığınız kadar doğru tanımıyorsunuz! Düş bunlar! Bundan sonra yaşayışınızı değiştirmek sizin için çok güç, giderek olanaksız!

S. Say - Deneyeceğim!

S. Fincancıbaşı - Deneseniz de başaramayacaksınız!

S. Say - Göreceksiniz!

S. Fincancıbaşı - Evet, göreceğiz! Sonunda önerimi kabul edeceksiniz!

S. Say - Çok iyi işadamısınız!

S. Fincancıbaşı - Sandığınız kadar değil!

S. Say - Belki sandığımdan da fazla!

S. Fincancıbaşı - Özür dilerim! *(Cüzdanını açar.)* Beni, iyi bir işadamı değil, iyi bir dost olduğumu kanıtlamak zorunda bıraktınız! *(Cüzdanından çektiği bir bonoyu uzatır.)* Alın bu bonoyu!

S. Say - Henüz yardıma muhtaç değilim!

S. Fincancıbaşı - Ne olduğunu bilmiyorsunuz ki! Alın okuyun önce. Sonra dilerseniz yırtın!

S. Say - Yeter! Bononuzu cebinize koyun lütfen!

S. Fincancıbaşı - Önce dinleyin!

S. Say - Satılık değilim!

S. Fincancıbaşı - Öyle bir şey aklımdan bile geçmez. Bono Hulki'nin. Ölümünden iki ay önce vermişti. Sizin bilginiz olduğunu sanmıyorum! *(Suna bonoyu alır, okur.)*

S. Say - Söylemeliydiniz! Ortaklık tasfiye ediliyor. Alacaklılar arasında sıraya girerdiniz. Sorunu avukatıma duyuracağım! *(Bonoyu sehpanın üstüne bırakır.)*

S. Fincancıbaşı - Sakın ha!

S. Say - Bağışlanacak kadar önemsiz bir para değil!

S. Fincancıbaşı - Lütfen anlayın beni!

S. Say - *(Ayağa kalkar.)* Bitti mi?

S. Fincancıbaşı - Yanlış anladınızsa bir daha özür dilerim!

S. Say - Ben müsaadenizi rica ediyorum. Dışarda bir sözüm var...

S. Fincancıbaşı - Bugün sinirlisiniz! Sinirlenmeniz gereksiz! *(Bonoyu alır. Dört parça eder, parçaları cigara tablası içine bırakır.)* Sinemaya mı gideceksiniz?

S. Say - Biraz fazla meraklısınız?

S. Fincancıbaşı - Hayır! Dostunuz olarak size söylemek istediğim bir şey var.

S. Say - Neymiş o?

S. Fincancıbaşı - Belki işlerinizin verdiği sıkıntı, belki hayatta yalnız kalmanın verdiği bunalım, bugünlerde çocukça davranıyorsunuz!

S. Say - Ne demek istediğinizi anlayamadım?

S. Fincancıbaşı - Ergun Bey'le arkadaşlığınız dedikodulara yol açıyor! Dün gece yine birlikte sinemada olduğunuzu bana bile duyurdular...

S. Say - Çok güzel filmler görüyorum, fena mı?

S. Fincancıbaşı - Size yakıştırmıyorlar!

S. Say - Ona ben karar veririm! Başka söyleyeceğiniz var mı? *(Saatine bakar. El çantasını alır.)*

S. Fincancıbaşı - Sizden önce çıkmama müsaade edin! *(Hole doğru yürür, durur.)* Ben sabırlıyımdır, bekleyeceğim!

S. Say - Bononuzu yırttığınız için pişman olmayın. Yenisini imzalar avukatıma veririm.

S. Fincancıbaşı - Bir şey değişmez! Gün gelecek, öfkelerinizde yanıldığınızı anlayacaksınız. Hayatı sizden iyi tanırım...

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

(Bülent Tunalı salonda yalnızdır. N. Işık çay tepsisiyle girer. Ortadaki sehpanın üstünde çay servisini hazırlar.)

N. Işık - Çayınızı verebilir miyim?

B. Tunalı - Hanımefendiyi bekleyeceğim.

N. Işık - Nasıl arzu ederseniz... *(N. Işık yemek odası boşluğundan çıkar. Birkaç saniye sonra Suna Say sağdaki kapıdan girer.)*

S. Say - *(Sağdaki koltuğa otururken.)* Özür dilerim. Konuşmam biraz uzun sürdü...

B. Tunalı - *(Suna'nın bardağına çay koymaya davranır.)* Müsaade eder misiniz?

S. Say - Zahmet olmazsa...

B. Tunalı - Rica ederim! *(Çayları boşalttıktan sonra şekerliği alır.)* Kaç şeker emredersiniz?

S. Say - Bir lütfen! *(Bardağını uzatır. B. Tunalı şeker koyar.)* Mersi!

B. Tunalı - Bir şey değil! *(Kendi şekerini koyar. Şekerliği bırakır. Çayını alır, kanepenin Suna'nın koltuğuna yakın köşesine oturur. Çayını hafif hafif karıştırırken.)* Kararname imzaya sunuldu. Eylül sonunda büyükelçi olarak Prag'a gidiyorum.

S. Say - Öyle mi? Çok güzel! Kutlarım. Prag'ı görmedim ama,

Orta Avrupa kentlerini severim. Bisküvi almaz mısınız? *(Bisküvi tabağını uzatır.)*

B. Tunalı - Mersi. *(Bir bisküvi alır. Çay tabağının kıyısına bırakır.)* Peşte, Viyana, Prag bir üçgenin üç köşesi gibidir. Tümüyle eş atmosfer! Gerçi şimdi Çekoslovakya Doğu blokunda. Prag'ın eski neşesi yok deniliyor. Ama Prag, yine Zlata Prag'dır, Altın Prag. Bugünkü saç tuvaletiniz size çok yakışmış!

S. Say - Teşekkür ederim!

B. Tunalı - Hanımefendi!

S. Say - *(Keser. Püro kutusunu uzatır.)* Bir püro?

B. Tunalı - *(Küçük bir el devinimi ile.)* Mersi. *(Suna püro kutusunu bırakır. Bir cigara alır. Ağızlığına takar.)*

S. Say - O halde ben bir cigara içeyim.

B. Tunalı - *(Suna'nın cigarasını yakar. Yerine oturur.)* Hanımefendi!

S. Say - Bir çay daha?

B. Tunalı - Mersi. Almayacağım.

S. Say - Demek ki yakında Ankara'dan ayrılıyorsunuz? Herhalde hareketinizden haberim olur?

B. Tunalı - Henüz mayıs sonlarındayız. Hareketime epeyi zaman var.

S. Say - *(Cigarasının dumanını üfler.)* Evet, hatırladım, eylül sonu demiştiniz.

B. Tunalı - Belki de ekim. İnanın bir türlü sevinemiyorum!

S. Say - Neden? Az önce Prag'ı övüyordunuz?

B. Tunalı - Sizden ayrılmak bana çok hüzün verecek!

S. Say - Biz de arayacağız sizi. Feriha'yı görüyor musunuz?

B. Tunalı - Sizde karşılaştığımızdan beri bir kez gördüm. Dün akşam yürüyüşe çıkmıştınız galiba?

S. Say - Evet.

B. Tunalı - Macar Elçiliği'nde kokteyle gidiyordum. Arabadan gördüm sizi. Kavaklıdere'ye doğru yürüyordunuz. Yanınızdaki arkadaşınızı doğum gününüzde sizde gördüğüm gence benzettim.

S. Say - Doğru benzetmişsiniz.

B. Tunalı - Şairdi galiba?

S. Say - Oldukça sevilen, başarılı bir şairdir.

B. Tunalı - O gece eğlenceli taklitler yapıyordu. Neydi adı?

S. Say - Söylesem nasıl olsa yine unutacaksınız!

B. Tunalı - Ankara'nın akşam üstleri, özellikle geceleri güzel oluyor bu mevsimde...

S. Say - Evet, ben de seviyorum!

B. Tunalı - Çankaya'da çok güzel yeni bir restoran açıldı. Sizi hafta içinde uygun göreceğiniz bir gece yemeğe davet etmek istiyordum?

S. Say - Hulki öleli beri kimseyle dışarda yemek yemedim.

B. Tunalı - Size önemli söyleyeceklerim vardı. Yemekte konuşacağımızı umuyordum.

S. Say - *(Kendi kendine.)* Allahım siz de mi?

B. Tunalı - Afedersiniz dediğinizi anlayamadım?

S. Say - Önemli değil!

B. Tunalı - Size olan hayranlığımı bilmemeniz olanaksız. İzin verirseniz düşündüğümü doğrudan doğruya söyleyeyim: Prag sefiresi olmayı kabul eder misiniz?

S. Say - *(Güler.)* Çok yüksek bir atama! Hele çalışmaya yeni başlayacaklar için!..

B. Tunalı - Corps diplomatique'in en parlak kadını olacağınıza bahse girerim. Bütün resmi kabullerde gözleri kamaştıracaksınız!

S. Say - Özür dilerim. Kabul edemeyeceğim!

B. Tunalı - Fakat... *(Onuru kırılmıştır. Sözünü tamamlayamaz, değiştirir.)* Nedeni genç arkadaşınız mı?

S. Say - Açıklamak zorunda mıyım?

B. Tunalı - Dedikodulara inanmak istememiştim. Karşılığınızı hemen vermeyin, biraz düşünün.

S. Say - Karşılığımı verdim. Bilirsiniz sık sık karar değiştirenlerden değilim!

B. Tunalı - Bu çocukça hevesi fazla uzatmazsınız herhalde?

S. Say - *(Kalkar.)* Size şimdiden başarılar, iyi yolculuklar dilerim.

B. Tunalı - *(Kalkar.)* Umudumu kesmeyeceğim!

S. Say - Sizi bir daha bu konuya dönmemek şartıyla görebilirim... *(Elini uzatır.)*

B. Tunalı - *(Suna'nın elini öper.)* Bekleyeceğim!

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

(Ertesi gün, akşamüstü. Suna, kanepede oturmuş, tırnaklarını törpüler. Önündeki sehpanın üstünde yeni içilmiş bir çay bardağı, kitaplar, dergiler, bir gazete.)

N. Işık - *(Sağdan girer.)* Hanımefendi, Faruk Bey geliyor!

S. Say - *(Hayretle)* Faruk Bey mi? Ne münasebet? Nereden gördün?

N. Işık - Yatak odasının penceresinden...

S. Say - Hem de habersiz! Kapıyı açma!

N. Işık - Beni gördü?

S. Say - Öyleyse çabuk kaldır şu çay bardağını... *(Nazife Işık bardağı alır.)* Şunu da... *(Sehpanın üstündeki cigara tablasını verir. Kendisi telâşla gazeteleri, dergileri toplar.)* Ben evde yokum, duydun mu? Bu kadarı da can sıkar artık. Kaç gündür gelmek istiyor, vaktim yok diyorum, anlamalıydı? *(Elinde kitapları, dergileri, gazeteleriyle yatak odaları bölümüne kaçar. Kapı çalınır. Nazife Işık yemek odası boşluğundan çıkar. Çay bardağını bırakmış olarak holden sahneye döner. Kapıyı açar.)*

F. Karlıdağ - Merhaba!

N. Işık - Merhaba.

F. Karlıdağ - Suna Hanım evde mi?

N. Işık - Hayır, değil!

F. Karlıdağ - Demek evde yok?

N. Işık - Evet yok!

F. Karlıdağ - Yani dışarda?

N. Işık - Evet dışarda!

F. Karlıdağ - Hoppala! *(Ne diyeceğini bilemez. Kısa bir aradan sonra.)* Ama sen evdesin?

N. Işık - Görevim!

F. Karlıdağ - Eh, öyleyse ben de oturur beklerim! *(Salona girmek ister.)*

N. Işık - *(Önleyerek.)* Az önce çıktı. Herhalde çabuk dönmez!

F. Karlıdağ - *(N. Işık'ı süzer.)* İyi ya! *(Sırıtır.)* Biz de seninle kırk yılın başı ahbaplık ederiz! Kimbilir sende ne havadisler vardır? *(Salona girer.)*

N. Işık - Ne havadis olacak bende?

F. Karlıdağ - *(Kanepeye oturur.)* Olmaz olur mu? Vardır! Ben biliyorum olduğunu? Gel şöyle! Gel, yanıma otur. *(Eliyle kanepeye vurur.)* Otur da anlat!

N. Işık - *(Şaşkın.)* Benim yerim mutfak!

F. Karlıdağ - Bırak mutfağı mutfağı! Gel dedim gel! Nazlanma hadi! Gel söyle bakalım, bir aydır uğrayamadım, bugünlerde kimler geliyor size?

N. Işık - Her zamanki tanıdıklar.

F. Karlıdağ - Aralarında yenileri yok mu? *(Elini kanepeye vurarak yanında yer gösterir.)* Hâlâ gelmeyecek misin?

N. Işık - Müsaadenizle...

F. Karlıdağ - Acele etme. Yeni tanıdıklar? Ergun Bey örneğin?

N. Işık - Hanımımı beklemeseniz iyi olur!

F. Karlıdağ - Söylemek istemiyor musun? Ben bir dedikodu duydum, doğru mu? Hanımın Ergun Bey'i evlât edinecekmiş diyorlar? *(Güler.)*

N. Işık - *(Öfkeli)* Tövbe tövbe! *(Hol kapısına yönelir.)*

F. Karlıdağ - Ne o? *(Yerinden fırlar.)* Yanıma gelmeyecek misin? Gel bak sana neler söyleyeceğim...

N. Işık - *(Öfkeli)* Bu ev benim olsaydı, söyletirdim ben sana söyleyeceğini! *(Hole yönelir.)*

F. Karlıdağ - *(Nazife Işık'ı bileğinden yakalar.)* Sen benim yanıma gelmezsen ben mutfağa gelirim ona göre!

N. Işık - Bırak kolumu!

F. Karlıdağ - Yıllardır körmüşüm ben! Ne güzel kadınmışsın sen! Müthişsin yani!

N. Işık - Bırak dedim. Sözüm ona bey olacaksın!

F. Karlıdağ - N'olur aksilik etme! Delirttin beni!

N. Işık - Bırak dedim sana! *(Elini hızla çeker.)*

F. Karlıdağ - Değme güzel kadınsın sen!

N. Işık - Kala kala sana mı kaldım?

F. Karlıdağ - Sen yatakta kimbilir ne dehşet olursun! *(Öpmek ister.)*

N. Işık - Çopur suratlı, sen de! *(Yumruklar.)*

F. Karlıdağ - Canım!

N. Işık - Canın çıksın! Geber!

F. Karlıdağ - Güzelim!

N. Işık - *(Bütün gücüyle iter, kurtulur.)* Yeter be! *(F. Karlıdağ yeniden yakalamak ister. N. Işık yemek odası boşluğundan kaçar. F. Karlıdağ kovalar. N. Işık hol kapısından koşarak salona döner. Yatak odalarına doğru koşar.)* Hanımefendi! Hanımefendi yetişin! *(N. Işık yatak odaları kapısından çıkar. F. Karlıdağ arkasından yatak odaları bölümüne geçeceği sırada kapıda Suna Say ile karşılaşır.*

F. Karlıdağ - *(N. Işık sanır, Suna'ya sarılmak ister.)* Yakaladım işte!

S. Say - *(F. Karlıdağ'a bir tokat indirir.)* Defolun!

F. Karlıdağ - Yani siz... *(Şaşkın, kalakalır.)*

S. Say - Seni utanmaz, seni!

F. Karlıdağ - *(Sol eliyle yanağını tutar.)* Evdeydiniz yani! *(N. Işık, Suna'nın gerisinde görünür.)*

N. Işık - Daha da lâf ediyor.

S. Say - Defolun, bir daha da görünmeyin!

F. Karlıdağ - Çok afedersiniz. *(Başı önünde kapıya yönelir.)*

(Karanlık)

ALTINCI TABLO

(İki gün sonra, gece. Suna Say yalnızdır. Sabahlığını giymiş. Bir masa lâmbasının ışığında Ergun Uran'ın şiir kitaplarından birini okur. Kapı çalınır. Suna Say kimseyi beklemediği için kapının çalınışını hayretle karşılar. "Kim acaba" gibilerden omuzlarını kısarak elinde kitap doğrulur, kapıya kulak verir... Bekler. Kapı ikinci kez çalınınca kalkar, tavan ışıklarını yakar. Hole geçer.)

S. Say - *(Dışardan)* Kim o?

H. Soyköse - *(Halim Soyköse, her zamanki uyuşukluğunun aksine canlı adımlarla girer.)* Hayırlı akşamlar!

S. Say - *(Soğuk)* Hayırlı akşamlar!

H. Soyköse - *(Şapkasını asar.)* Yalnızsınız! *(Ellerini ovuşturur.)* Nazife izinli galiba?

S. Say - Evet!

H. Soyköse - *(Suna'nın elini alır; öper.)* Sadri ile Bülent İstanbul'dalar.

S. Say - Elimi bırakın lütfen!

H. Soyköse - Ergun Bey Siyasal Bilgiler'in şiir gecesinde...

S. Say - Evet, ne olmuş?

H. Soyköse - Yalnızsınız diye düşündüm...

S. Say - Sizi beklemiyordum! *(Saatine bakar.)* Saat on. Birazdan yatacaktım.

H. Soyköse - Daha erken, çok erken! Bütün hayatımın en heyecanlı gecesi bu! İlk olarak yalnızız. Elinizi bırakmayacağım! *(Yeniden Suna Say'ın elini almak ister. Suna elini kaçırır.)*

S. Say - İçkilisiniz. Perhiziniz ne oldu?

H. Soyköse - *(Salona geçer.)* Evet içtim! Biraz cesaret kazanmak için, içtim. *(Bir daha Suna'nın elini öpmek ister.)*

S. Say - Bu şekilde devam ederseniz...

H. Soyköse - Dinleyin, bir dakika beni dinleyin. Yüreğim volkan gibi... *(Yine Suna'nın elini öpmeye kalkar.)*

S. Say - Çok oluyorsunuz!

H. Soyköse - Ne olur bir kez daha elinizi öpeyim... *(Hareketini yineler.)*

S. Say - Eee ama! *(H. Soyköse'yi şiddetle iter. Adam sendeler. Yakınındaki bir koltuğun üstüne yığılır.)* Ya gidin, ya oturun bir sade kahve için! Bu halinizle sokakta bir arabanın altında kalırsınız!

H. Soyköse - Beni ittiniz! İttiniz!..

S. Say - Allahım!

H. Soyköse - Oysa ki ben... *(Kalkmaya çalışır.)* İttiniz!

S. Say - Nasıl davranmamı bekliyordunuz?

H. Soyköse - Kimse itemez beni! *(Kalkar.)*

S. Say - Ben ittim işte!

H. Soyköse - *(Yumuşaklıkla oturur.)* Elli dokuz yaşındayım. Aşk yoktu, mutluluk yoktu yaşamımda! Boşanacağım! Hayatım hep kölelikti benim. Dengim olmayan taşralı bir kadınla evlendim. Boşanacağım! İttiniz... Beni ittiniz!..

S. Say - Bir kahve?

H. Soyköse - Elinizi verin? *(Elini uzatır. Suna'nın elini tutmak ister.)*

S. Say - Lütfen taşkınlığı bırakın...

H. Soyköse - Hayatımda tek güzel, tek seçkin varlık sizsiniz. Yıllardır hep sizi sevdim. İlk gördüğüm günden beri, söylemeye cesaret edemeden... Boşanacağım! Sizinle evleneceğim!

S. Say - Halim Bey!

H. Soyköse - Hayır beni itemezsiniz! Bir profesörü itemezsiniz! *(Kalkar.)*

S. Say - Oturun!

H. Soyköse - Benim onurum var!

S. Say - Öyleyse korumasını bilin!

H. Soyköse - *(Oturur.)* Okuduğunuz o kitap ne?

S. Say - Görüyorsunuz!

H. Soyköse - *(Kitaba uzanır.)* Şiir.

S. Say - *(Kitabı çeker alır.)* Merakınızı giderdiniz mi?

H. Soyköse - *(Alaylı)* Ergun Uran'ın şiirleri. Bitirim suyu gibi!..

S. Say - Lütfen kalkar gider misiniz?

H. Soyköse - *(Hareketini yineler.)* Sizi öpeceğim! *(Suna geri çekilir. Adam boşta kalır.)* Bütün hayatımda güzel bir kadın, elleri bozulmamış, saçları güzel kokan bir kadın öpemedim!..

S. Say - *(Şapkasını verir.)* Hadi alın şapkanızı, çıkın! Bakalım bir daha ne yüzle karşıma çıkacaksınız?

H. Soyköse - Kadınlar hiçbir zaman sevmedi beni!

S. Say - Gülünç oluyorsunuz!

H. Soyköse - Gençliğimde de sevmedi!

S. Say - Hadi gidin uyuyun!

H. Soyköse - Sizi de kaybettim. Artık sizi de kaybettim! Kimbilir nasıl hor görüyorsunuz beni!

S. Say - Bir taksi çağırayım mı?

H. Soyköse - Beni hor görmediğinizi söyleyin!

S. Say - Görmüyorum!

H. Soyköse - Öyle değil! Sahiden hor görmediğinizi söyleyin!

S. Say - Sadece sarhoşluğunuzu görüyorum!

H. Soyköse - Kimbilir kimlere anlatacaksınız bu halimi? Arkamdan alaya alacaksınız...

S. Say - Düşünmedim!

H. Soyköse - Kimseye anlatmayacağınıza söz verin!

S. Say - Demek ne kadar çirkin davrandığınızın farkındasınız?

H. Soyköse - Söz verin! Mevkiimi, onurumu düşünün...

S. Say - Sizde benim onurumu biraz düşünseniz..

H. Soyköse - Söz vermezseniz gitmem!

S. Say - Ne yapayım? Polis mi çağırayım, yoksa bağırıp üst kattakilerden yardım mı isteyeyim?

H. Soyköse - Söz verin...

S. Say - Veriyorum!

H. Soyköse - Evet, şair değilim...

S. Say - Hâlâ terbiyesizlik ediyorsunuz! Freud'u benden önce siz okuyun! *(Dış kapıyı açar.)* Güle güle.

H. Soyköse - Gidiyorum! *(Çıkar. Suna kapıyı kapatır. Derin bir soluk alarak salona döner, kendini bir koltuğa bırakır.)*

S. Say - Offf, hele şükür!

(Karanlık)

YEDİNCİ TABLO

(Dört beş gece sonra. Gece yarısı. Oyun, sahnenin kapalı perdelerden sızan ay ışıklarıyla aydınlanmasıyla başlar. Sokak kapısı açılır. Kapıdan giren ışık salona vurur. Suna ile Ergun gülüşerek girerler. Holün lâmbası yanar. Ergun salona girer. Tavan lâmbalarını yakar. Suna'nın gelmesini bekleyerek kısa bir süre salonda dolanır.)

E. Uran - Ne yapıyorsun?

S. Say - Postadan gelenlere baktım... *(Girer. Üstünde ince bir gece pardesüsü, elinde küçük bir gece çantası vardır. Çantasını yazı masası üstüne bırakır. İlerler, verandaya bakan camlı kapıların perdelerini açar.)* Oh! Üç beş saat içinde nasıl özlemişim evimi! *(Çantasını bıraktığı yerden alır. Yatak odaları bölümüne geçerken.)* Şimdi geliyorum.

E. Uran - Nazife yok mu? *(Suna perdesüsünü çıkarmış, çantasını bırakmış olarak döner.)*

S. Say - Bu akşam izin gecesi. *(Bol ayışığı ile aydınlanan veran-*

daya, bahçeye, sonra da salonun ışıklarına bakar.) Bu saatte bu ışıklar fazla!

E. Uran - Evet, odada sanki biri daha var!..

S. Say - *(Salon ışıklarını söndürür. Sahne bol ay ışıklarıyla aydınlanır.)* Böyle nasıl?

E. Uran - Çok daha iyi!

S. Say - Teybi açar mısın? *(Ergun teybi açar. Frank Sinatra'nın söylediği bir hafif müzik parçası başlar.)* Sesini biraz kıs. *(Ergun teybi ayarlar.)* Oldu. Şimdi yanıma gel! *(Ergun yaklaşır. Ellerini Ergun'a uzatır. Bir süre el ele kalırlar. Ergun'a küçük bir öpücük kondurur. Ellerini çeker.)* Çok eğlendik değil mi?

E. Uran - Çoook!

S. Say - Şimdiye kadar gece kulüpleri hep sıkardı beni. İlk kez bir gece kulübünde sıkılmadan vakit geçirdim!..

E. Uran - Yine gideriz.

S. Say - *(Salonda ufak tefek düzeltmeler yaparak.)* Belki on yıldır dans etmemiştim. Belki on yıldan da fazla. Kocamla evliliğimizin ilk yıllarında danslı yerlere giderdik. Sonraları kestik, ikimiz için de sıkıcı oluyordu... *(Ürperir, ellerini ovuşturur.)* Bak, yine ellerim buz gibi... *(Salonun ortasında durur, kollarını uzatarak ellerini Ergun'a verir. Çocuk oyunlarındaki gibi, izdüşümleri seyirciye dönük, bir süre ayakta kalırlar. Kollarını hafif hafif sallarlar.)*

E. Uran - Üşüdün belki de. Epeyi yürüdük.

S. Say - Çok tatlıydı! Ayakkabılarım rahat olsa, el ele sabaha kadar yürürdüm seninle! Biliyor musun nereye gideceğimi bilmeden, çok güzel bir yere gidiyormuş gibiydim. Sen?

E. Uran - Ben de...

S. Say - Kimbilir, belki de cennete! Bunlar hayatımda ilk kez duyduğum duygular benim!.. *(Ellerini çeker. Sözü değiştirir.)* Bazıları sıcak sever, ben de onlardanım galiba! Gördün mü o filmi?

E. Uran - Göremedim!

S. Say - Ben de! Adı hoşuma gidiyor! Ne içeceksin?

E. Uran - Sen ne içersen!

S. Say - En iyisi konyak yine! *(Konyak kadehlerini doldururken teypteki şarkıya katılır. Şarkıyı mırıldanarak Ergun'un yanına döner.)*

The moon is yellow.
And the night is calm.

(Ergun'un kadehini uzatır. Kendi kadehini kaldırır.) Şerefe! Duydun mu şarkı söylüyordum?

E. Uran - Evet, çok güzeldi.

S. Say - Tuhaf, yıllardır ilk kez! *(Gülümser.)* İlk kez içimden geldi. Ben sahiden değişiyorum galiba!..

E. Uran - Çabuk kestin. Sesin çok güzel.

S. Say - Güzeldi, bir zamanlar! Söylememiştim değil mi sana? Ben öğrencilik yıllarımda sekiz yıl piyano dersi, bir süre de şan dersi aldım. Öğretmenlerim sesimi beğenirlerdi! Neye yarar? Hepsi çarçur oldu gitti!.. Konyak iyi geldi. *(İç çeker.)* İçelim! *(İçkilerini yudumlarlar. Suna bir koltuğa oturur. Ergun'a yer gösterir.)* Gel otur! *(Ergun, koltuğun koluna ilişir.)*

E. Uran - Çiçeklere ne oldu? Dört bir yan eskisi gibi çiçeklerle dolu değil artık?

S. Say - Neden anlamadın mı?

E. Uran - Galiba anladım biraz!

S. Say - Neden?

E. Uran - Benimle pek geçinemiyorlardı!

S. Say - *(Güler.)* Biraz öyle! *(Şakacı.)* Seninle geçinemeyenin yeri yok bu evde! *(Ciddileşir.)* Bundan sonra eski çiçekleri pek göremeyeceksin! Gönderenlerin ayaklarını kestim! En son bir Halim Bey kalmıştı. Dün gece o da pasaportunu aldı!

E. Uran - Anlatmamıştın?

S. Say - Sıra gelmedi ki! Başka bir gün, konuşacak söz kalmazsa anlatırım!

E. Uran - En sinirime giden oydu!

S. Say - Niye?

E. Uran - Durmadan yaşlanmaya itiyordu seni. Elinden gelse manastıra kapanmanı isterdi. İlle de Freud okumanı istemesi nedendi sanıyorsun? Aklınca cinsel içgüdülerin hayvanlık olduğuna inandıracak, hoşlandığın bir erkek olursa soğutacak uzaklaştıracak seni! Freud'un öğretisinden bu türlü yararlanabilmek için onun gibi hastalıklı bir profesör olmak gerekir!

S. Say - Dersini aldı! Bir daha kolay kolay ayak atamaz, bu eve!

E. Uran - Kıskanıyorum, çekemiyorum falan sanabilirsin diye bugüne kadar söylememiştim ama o grubun her biri bir felâket!

S. Say - *(Güler.)* Nasıl felâket? Hadi söyle, eğleniyorum!

E. Uran - Bülent Bey, elçiliğin gümüş takımları, halıları gibi görüyordu seni! Yemek masasında ne güzel durur, koltuk takımına, halılara ne güzel uyar gibilerden!

S. Say - Çok hoş! *(Güler.)* Doğru! Ötekiler?

E. Uran - Sadri Bey, basketbolculara karşı sağlam bir yatırım! Dürüstlüğüne sığınıyor! Şu Faruk Karlıdağ o patavatsızlığıyla nasıl olur da dava kazanır ona şaşıyorum!

S. Say - Bazen de kaybediyor olmalı! Benimle olduğu gibi!

E. Uran - Doğum gününde pek ümitliydi. *(Düşünceli.)* Ama asıl beni korkutan başkası!

S. Say - Kim?

E. Uran - Gönül!

S. Say - Gönül mü? Neden?

E. Uran - Durmadan yönetmeye kalkıyor seni! Olur olmaz yerde yaşamına burnunu sokuyor!

S. Say - Unutma, seni bana Gönül tanıştırdı!

E. Uran - Bir gün uzaklaştırabilir de!

S. Say - Ben çocuk muyum? Gönül'e kanacak değilim!

E. Uran - Etkileyebilir!

S. Say - *(Değişik.)* Senin eski arkadaşın?

E. Uran - Yani?

S. Say - Öyleymiş!..

E. Uran - Benim Gönül'e âşık olabileceğimi düşünebiliyor musun?

S. Say - Neden? Çirkin kadın sayılmaz. Zeki, kültürlü...

E. Uran - Ama kadın değil! Sanki Mefisto! Bir gün, seviştiğiniz yeter diyecek, seni doldurmaya başlayacak diye bir duygu var içimde!..

S. Say - Korkma! Ben Gönül'ün demesiyle değişmem! Seni beğenmeseydim, Gönül beğendiremezdi... *(Teypteki şarkıya kulak verir.)* Ah, işte bunu çok seviyorum!.. *(Şarkıya katılır. Bir iki sözünü mırıldanır.)* **Only you**... *(Keser.)* Ne kadar güzel! Çok da güzel söylüyor... *(Ergun'a elini uzatır.)* Biraz ısındım galiba? Konyak iyi geldi...

E. Uran - *(Suna'nın elini alır.)* Evet.

S. Say - *(Bahçeye doğru bakar.)* Dışarısı ne kadar güzel! Gel... *(El ele verandanın camlarına kadar yürürler. Suna Say, camlı kapıyı açar. Sırtları seyirciye dönük, el ele kapının içinde kalırlar.)* Dinle! *(Başını Ergun'un omuzuna bırakır.)* Ayı duyuyor musun?

E. Uran - Galiba...

S. Say - Ne diyor?

E. Uran - Gülümsüyor ikimize. Bizden memnun!

S. Say - *(Ergun'a doğru döner. Kollarını Ergun'un boynuna dolar.)* Sevgilim benim!.. *(Kucaklaşırlar.)*

PERDE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(İlk iki bölümün dekoru. İkinci bölümden üç ay sonra.)

BİRİNCİ TABLO

(Birinci bölümün başında olduğu gibi, perde açıldığında sahnede kimse yoktur. Radyo açık bırakılmıştır. Bir tiyatro programı duyulur. Kapı çalınmaktadır. N. Işık, yemek odası boşluğundan girer. Radyoyu kapadıktan sonra, hole geçer, kapıyı açar. Suna Say girer. Teni iyice güneş yanığıdır. Üstünde açık renk bir tayyör vardır.)

S. Say - *(Girerken.)* Bir daha böyle açarsan atacağım bu radyoyu evden! Komşular bir şey demiyorlar mı sana?

N. Işık - Mutfaktaydım hanımefendi!

S. Say - Beni arayan oldu mu?

N. Işık - Gönül Hanım telefon etti.

S. Say - Ne dedi?

N. Işık - Uğrayacak.

S. Say - Başka bir şey yok mu?

N. Işık - Kızınızdan mektup var...

S. Say - Nerede?

N. Işık - Yazı masasının üstüne koydum.

S. Say - Peki, ben alırım. *(Mektubu alır. Bir koltuğa oturur. Ayakkabılarını çıkarır.)* Ayaklarım taş kesti bunların içinde. Bana eski beyazlarımı getirir misin? *(N. Işık çıkar.) (Mektubu açar. Okumaya başlar.)* Melek anneciğim! *(İç çeker. Kendi kendine.)* Allah için, ne de meleğim ya! *(N. Işık ayakkabıları getirir.)* Halıcıya uğradın mı?

N. Işık - Uğradım.

S. Say - *(Ayakkabıları giyerken.)* Halı satılmış mı?

N. Işık - Duruyor.

S. Say - Haziran sonunda verdik. Halı üç aydır onda! *(Kalkar.)* Daha ne bekliyor? *(Yatak odaları bölümüne geçer. İçerden.)* Satacaksa satsın, satmayacaksa alsın parasını versin! *(Kızının mektubunu okuyarak döner. Tayyörünün ceketini çıkarmış, el çantasını içerde bırakmıştır.)*

N. Işık - Haklısınız.

S. Say - Yarın uğrayıp söyle. Havalar hâlâ çok sıcak!

(Boş bir vazo içinde kıvrılmış duran telefon faturasını görür.)

Bu ne, telefon mu geldi?

N. Işık - Dün gelmişti.

S. Say - Niye söylemedin?

N. Işık - Aklımdan çıkmış.

S. Say - *(Faturayı inceler.)* Oh oh! Temmuz başından beri ev kapalıydı. Hoş evde olsam da kimseye telefon ettiğim yok! Kim konuşuyor bu kadar? Şehirlerarası... Taşköprü'ye üç telefon? Senin memleketin?

N. Işık - Şeyyy, çok eski hanımefendi. Tatilden önce... Amcam hastaydı.

S. Say - Söylemen gerekirdi. Aylığından kesmek zorundayım.

N. Işık - Siz bilirsiniz...

S. Say - Şimdiye kadar ufak tefek şeylere hep aldırmadım. Şimdi nasıl geçindiğimi sen de görüyorsun. Durmadan halılarımı, gümüşlerimi satıyorum... *(Kapı çalınır. Kapıya kulak verir.)* Feriha galiba? *(N. Işık kapıyı açar. Feriha girer.)*

F. Tokbay - Sunacığım, kardeşim, ah nasıl özledim seni!

S. Say - Ben de... *(Öpüşürler.)* Hoş geldin, geç...

F. Tokbay - İyice yanmışsın! Çok yakışmış sana. Ne kadar iyi görünüyorsun!.. Tatilin çok iyi geçmişe benziyor, nerelere gittin? *(Otururlar.)*

S. Say - Ege kıyılarındaydık. Ayvalık, Foça, biraz Urla, biraz Çeşme, Kuşadası... Sen nasılsın?

F. Tokbay - Fena!

S. Say - Hayrola? Korkuttun beni.

F. Tokbay - Nasıl berbat bir yaz geçirdiğimi, ne üzüntüler çektiğimi bir bilsen, bana acırsın. *(İç çeker.)* Evleniyor!

S. Say - Evleniyor mu? Kiminle?

F. Tokbay - Kiminle olduğunu duyunca daha da şaşıracaksın! Altı aylık sekreteriyle. Kız ona yakışan biri olsa canım yanmaz! Güldürüyor herkesi kendine. O kırkdört yaşında, sekreteri ondokuz! Öyle de adi halli bir şey ki! Kızılay'da gösterdiler, bir kılık, evlere şenlik! Nesi varsa ortada! Açık sarı, saydam bir bluz giymiş, çingene pembesi bir etek, sütyen külot ne varsa görünüyor! Geçen ay bir çocuk aldırmış dediler!

S. Say - Karısı ne oldu? Boşandı mı?

F. Tokbay - Boşanacak! Karısını İstanbul'a göndermiş, çocuklarla birlikte. İstanbul'daki evi, buradaki katı onlara bırakıyor! Sekreterine Kavaklıdere'de bir kat almış, şahane! *(Kapı çalınır.)*

S. Say - Gönül! *(N. Işık kapıyı açar.)*

G. Eren - Ah, canım benim! *(Kendisini karşılayan Suna'ya doğru atılır, öpüşürler.)* Ah nasıl özlemişim seni! Nasıl, nasıl! *(Az geri çekilir.)* Dur bakayım şöyle azıcık sana! Kız bu ne güzellik böyle! Ne hoş yanmışsın! Ne kadar şekersin! Aşk cilâlamış seni! *(Yerlerini alır, otururlar.)* Bayıldım sana. Ergun nasıl?

S. Say - O da iyi. Birazdan gelir, görürsün.

G. Eren - *(Feriha'ya)* Ferihacığım, sana bir haberim var. Bil bakalım buraya gelirken kimi gördüm?

F. Tokbay - Onu mu?

G. Eren - Budalalığı bırak! Onu görecek olsam başımı çevirip bakmam. Başka birini, seni sordu.

F. Tokbay - *(Kararsız.)* Bülent Bey'i mi?

G. Eren - Evet! Balin otelinde tek başına oturuyor. Şimdi gidersen görürsün...

F. Tokbay - Ben mi? Ayağına mı gideyim? Anlayamadım!

G. Eren - Anlatayım da anla. Balin otelinin lobisinde gördüm. Oturduk. Bir dondurma yedim. Hep senden konuştuk. İki kez aramış bulamamış seni. İki aya kadar Prag'a gidiyormuş. Hadi kalk, görünüver!

S. Say - Gönül doğru söylüyor. Bana ne zaman istersen gene gelirsin...

F. Tokbay - Saçım başım hiç de iyi değil bugün.

G. Eren - Aksine...

S. Say - İstersen, banyoya geç, taran!

F. Tokbay - Evet. *(Kalkar.)* Kendimi bir kontrol etsem iyi olacak... *(Yatak odaları bölümüne geçer.)*

G. Eren - Feriha için en iyisi, en çıkar yol bu! Bülent Bey yalnız kalamayan bir adam. Hele Prag'da hiç yalnız kalamaz...

F. Tokbay - *(Döner.)* Düzeltebilmiş miyim?

G. Eren - Bozuk değildi ki... Hadi, gecikme! *(Ayağa kalkar.)*

F. Tokbay - Hiç içimden gelmiyor ama, ona inat gideceğim.

G. Eren - Aferin! Çivi çiviyi söker, unutma! *(Feriha'yı uğurlar.)*

F. Tokbay - Allahaısmarladık.

G. Eren - Güle güle.

S. Say - Güle güle. Güzel haberler bekliyoruz... *(Feriha gider. Suna ile Gönül salona dönerler.)*

G. Eren - Eee Sunacığım anlat, telefonda konuştuklarımızın dışında daha ne var ne yok?

S. Say - Hiç! Her zamanki sıkıntılar! İş bulmam, çalışmam lâzım.

G. Eren - İş mi? *(Düşünür.)* Sana göre iş?..

S. Say - Başka çarem kalmadı!

G. Eren - Başka nasıl bir iş bulunur bilmem ki! Bir devlet dairesine, bankaya falan giremezsin. Hem onsekiz yaşında liseyi yeni bitirenlerin aldığını alacaksın, hem de çoluk çocuğun buyruğu altında çalışacaksın. Sen orada alacağın parayı Nazife'ye veriyorsun...

S. Say - Nazife sadece verdiğim aylıkla kalsa...

G. Eren - Orası yüzde yüz!

S. Say - Nazife'yi yakında göndereceğim.

G. Eren - Vah benim nazlı Sunacığım vah! Senin böyle dertlerin mi olacaktı!

S. Say - O kadar üzgün değilim! Biliyorsun İngilizcem zararsız. Belki bir özel ortaklıkta...

G. Eren - *(Keser.)* Sekreterlik falan mı? Yapamazsın!

S. Say - Ya da özel ders versem?

G. Eren - O türlü kazançlarla ev dönmez.

S. Say - Butik açsam?

G. Eren - Kolay mı? O işin senin beceremeyeceğin güçlükleri var. Kaçakçılarla işbirliği etmekten tut, daha bir yığın dümen... Ayrıca da sermaye!

S. Say - Denemek istiyorum!

G. Eren - Boşuna! Kuzum afedersin ama neden evlenmiyorsun?

S. Say - Evleneceğim belki de...

G. Eren - Kiminle?

S. Say - Kimin ile olabilir?

G. Eren - Ergun'la mı?

S. Say - Başka kim var hayatımda?

G. Eren - Kuzum sen delirdin mi?

S. Say - Niye?

G. Eren - Bu kadar toy, bu kadar çocuk musun?

S. Say - Belki de ilk kez seviyorum hayatımda?

G. Eren - Olabilir! Ama evlenmek nedir bilmen gerekir. Aşk değildir sadece!

S. Say - Öbür türlüsünü denedim. Hem de kolay katlanılabilen bir adamla. Biliyorsun Hulki'nin az bulunur yanları vardı. Gelgelelim en küçük bir heyecan yoktu yaşayışımızda. Robotlar gibi yaşıyorduk...

G. Eren - Gerçekçi olmalısın. Bazı erkekler iyi âşık bazı erkekler de iyi koca olur!

S. Say - Ergun o kadar iyi kalpli, o kadar uysal ki!..

G. Eren - Bana mı tanıtacaksın! Ama henüz nereye kadar tanıyorsunuz birbirinizi? Kimbilir daha karşılıklı terlikle bile oturmamışsınızdır! Gördüğünüz birbirinizin hep hoş yanları. Sonra daha önemlisi...

S. Say - Biliyorum, benden on yaş küçük!

G. Eren - Şimdiden demediklerini bırakmıyorlar. Bir de evlenirseniz herkes nasıl karşılar, bir düşünsene!

S. Say - Bıktım herkesin dediklerinden! Evlenmemizi isteyen Ergun!

G. Eren - Ayrıca sonunu düşün.

S. Say - Hiçbir şey düşündüğüm, düşünebileceğim yok! Gittiği yere kadar gider..

G. Eren - Sen bol paraya alıştın. Parasızlık nedir haberin yok! Sıfırdan başlamak, hayatta hiç geçmediğin yollardan geçmek kolay değil senin için...

S. Say - O kolay değil, bu kolay değil, sen de Sadri Fincancıbaşı gibi konuşuyorsun! Başka ne yapabilirim söylesene? Ergun'dan kopmam kolay mı? Mutluluk nedir birkaç ay tattıktan sonra, eski ölü yaşayışıma dönmek kolay mı? Ayrılmamız belki de Ergun'u daha çok sarsar! O kadar ayrı bir dünyada yaşıyor ki!

G. Eren - Onun kendine seçtiği yaşayış o! Ancak böyle yaşarsa mutlu olur, kendine, sanatına bağlı kalabilir. Ayrılırsanız o acıyla üç beş şiir yazar avunur...

S. Say - Böyle konuşma!

G. Eren - Yanlış anlama!

S. Say - Çok zalimsin! Görsen, bir yazısından bir çift terlik, koca bir kitap çevirisinden ancak bir kat elbise alabilecek kadar para ka-

zanıyor, yine de milyonlar kazananların duymadığı bir sevinç duyuyor. Eli de alabildiğine açık. O kadar rahat harcıyor ki harcarken. Parasız kaldı mı sesi çıkmıyor. Boynunu büküp oturuyor!

G. Eren - Dediklerin hep doğru. Ergun'u seviyorsun, sevmekte de haklısın, çünkü sevilecek çocuk. Ama evlenmeyi aklından çıkar. Ergun'u seninle tanıştırırken, biraz yaşayışın renklenir, sıkıntılarını unutursun diye düşünmüştüm. Böyle bir son aklımın ucundan geçmezdi. Şairler sevilir, evlenilmez! Onun şair arkadaşlarından boheminden kopup büsbütün sana bağlanabileceğini sanıyorsan aldanıyorsun!

S. Say - Dört ay geçti, hemen her gün beraberiz!

G. Eren - Çünkü dört aydır o yine kendi hayatını yaşıyor. Evlenirseniz iş değişecek. Düzenli bir işe girip düzenli para kazanmak zorunda kalacak. Şimdiki özgür havasından uzaklaşacak. Hele istediği gibi yazamayınca...

S. Say - Suçu bende mi bulacak demek istiyorsun?

G. Eren - İster istemez! Çünkü doğrusu da sen olacaksın! Çünkü istediği gibi boş gezip düş kurarak yazacak vakti kalmayacak. Her geçen gün sinirli, huysuz biri olup çıkacak!

S. Say - *(Dalgın)* Acaba?

G. Eren - Evet! Bu bağlantıyı tadında bırakırsan güzel bir anı olur senin için, ötesi tehlikeli. Bazı oyuncakların içini açmak çocukları düş kırıklığına uğratır, unutma!

S. Say - Düşünemiyorum...

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan on beş gün sonra. Akşam. Sahne aydınlandığında Suna yalnızdır. Bir süre, perdeyi aralayarak, pencereden sokağı seyreder. Perdeyi elinden bırakır. Bekleyiş içinde olduğunu belli eden bir sabırsızlık içinde, kısa adımlarla salonda dolaşır. Piyanoya

yaklaşır; oturur; Chopin'in 2. no'lu etüdünü çalmaya başladığı sırada, kapı çalınır; yerinden fırlar. Holde kapıyı açmaya giden Nazife ile karşılaşır.)

S. Say - Sen bırak, kapıyı ben açarım... *(N. Işık geri döner. Suna Say kapıyı açar. Gelen Ergun Uran'dır. Sarılırlar.)*

E. Uran - *(Suna'yı kulağının dibinden öper.)* Ah, günler çok uzun!

S. Say - Aksi değil mi? Yaz çıkıyor artık...

E. Uran - Senden uzakta uzun! Hem biz seninle yaza girmedik daha! *(Getirdiği çiçekleri uzatır.)*

S. Say - Ooo! Çiçekler! Ergunum çiçek almış bana!

E. Uran - *(Çiçekleri verir.)* Benim bu öksüz kır çiçeklerimi sevecek kadar alçakgönüllü kraliçeme.

S. Say - *(Büyük bir sevinçle.)* Asıl sevdiğim çiçekler bunlar işte! Ne güzel! Hiç kimse bu kadar güzel çiçek getirmedi bana! Ömrümde bundan daha güzel çiçek almadım! *(Aşırı sevinç gösterileri. Odada döner, sıçrar. Ergun'un boynuna sarılır. Boş bir vazoya atılır. Vazoyu alır çıkar.)*

E. Uran - *(Suna'nın arkasından.)* Bir zamanlar bu evin her köşesi çiçeklerle doluydu! Güller, karanfiller, orkideler...

S. Say - *(Döner. Mutluluk içinde, vazoyu önce yazı masasının üstüne koyar, beğenmez, piyanonun üstüne götürür.)* Yine olmadı! Kasılan, kendini beğenik çiçeklerdi tümü! *(Çiçekleri koklar.)* Ah elimden bırakamıyorum bunları! En iyisi böyle... *(Vazoya sarılır.)* Böyle taşımak! *(Sonunda çiçekleri piyanonun üstüne bırakır.)* Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim! *(Piyanonun tuşlarıyla oynayan Ergun gülümser. Tek parmakla piyanoda eski bir tangonun notalarını çıkarmaya çalışmaktadır. Tangoyu mırıldanarak Suna'yı kolları arasına alır.)*

E. Uran - **"Düştüm şimdi ben aşkın o zalim kaygusuna"**
Hadi dans edelim...

S. Say - Dur, düşüreceksin beni! *(Tangoyu mırıldanmaya devam ederek Suna'yı kollarında döndürür.)*

E. Uran - **"Bana her an ilham veren senin aşkındır Suna"** *(Gülerek)* Tray lom! *(Durur Suna'ya sarılır.)* Canım benim, canım!

S. Say - Bu ne neşe! Ne oldu bugün?

E. Uran - İş buldum! İş! Yaa! Sen ne sandın beni? *(Ayrılırlar.)*

S. Say - Peki, otur da anlat!

E. Uran - Sen yanıma otururşan otururum...

S. Say - İçecek bir şey alayım önce. Ne içersin?

E. Uran - Rakı! *(Suna kadehleri hazırlar.)*

S. Say - Nasıl bir iş bu?

E. Uran - Aylıklı sağlam bir iş.

S. Say - Nerede?

E. Uran - Bir çeviri bürosunda. Dört gün sonra, yani bir kasımda başlıyorum.

S. Say - *(Çıkarken.)* Ne yapacaksın orada?

E. Uran - *(Arkasından kapıya ilerler.)* Çeviri elbet!

S. Say - *(Elinde rakı şişesi, sürahi ile döner.)* Anlıyorum ya, ne çevireceksin?

E. Uran - Ne bileyim ben? Ne verirlerse! Ticaret mektupları, prospektüsler, sözleşmeler, kimlik belgesi örnekleri, daha bir sürü zırva.

S. Say - Tatsız değil mi senin için?

E. Uran - Aksine çok tatlı! Günde beş sayfayı geçen çevirilere ayrıca sayfa başına ücret ödeyecekler. *(N. Işık, küçük bir tepsi içinde peynir, daha başka mezeler getirir. Suna tepsiyi Nazife'nin elinden alır. İçindekileri ortadaki sehpanın üstüne yerleştirir.)* Niye susuyorsun? Daha kutlamadın bile beni?

S. Say - Sevmedim bu işi!

E. Uran - Niye?

S. Say - Sana göre değil!

E. Uran - Nesi bana göre değil! Makineye kâğıdı taktım mı taak tak tak, bir saatte beş sayfa çevirmem işten değil. Sonra gelsin ge-

risi! Günde üç dört sayfa da fazladan iş çıksa geçinir gideriz... *(Suna Say, kuruyemiş çıkarır.)*

S. Say - Yazık!

E. Uran - Neymiş yazık olan? Yoksa çeviri bürosunun parasına mı acıyorsun?

S. Say - Bütün gününü alır senin! *(Ergun'un kadehini verir. Kendi kadehini alır. Ergun'un karşısına oturur.)* Niye giriyorsun bu işe? Benim için mi?

E. Uran - Senin için, benim için, ikimiz için, artık ne dersen de...

S. Say - İkimiz içinse sevinemedim!

E. Uran - Ne yapalım? Ben sevindim!

S. Say - Ciddi söylüyorum!

E. Uran - Anlayamıyorum? Ne var bunda keyfini kaçıracak?

S. Say - Senin hayatın böyle güzel! Kuş gibi, uçarak, dilediğin yere konarak. Kafese giriyorsun, farkında değilsin! Ben razı değilim bu büroda çalışmana...

E. Uran - İyi ama...

S. Say - Ben seni böyle tanıdım, öyle sevdim, değişmeni istemiyorum!

E. Uran - Değişeceğimi nereden çıkarıyorsun?

S. Say - Değişeceksin! İster istemez değişeceksin! Sevmediğin sevemeyeceğin senin için sıkıcı gelen şeyler çevire çevire. "Üstün nitelikleriyle sayın tüketicilerin yararlarına sunulur..." Ne bileyim, daha bunun gibi, kuru, ruhsuz bir yığın gevezelik! Böyle şeyler kurutur seni, sanatını öldürür!

E. Uran - Her şairin ikinci bir işi vardır...

S. Say - Böylesi değil!

E. Uran - Ayrıca, şimdi sorumluluklarım var benim!

S. Say - Beni de geriye iten bu işte! Farkında olmadan biraz daha para, biraz daha para derken bütün gücünü, zamanını bu işe vereceksin, ardından içkiye! Sanatına zaman kalmayacak...

E. Uran - Sunacığım, sevgilim, izin ver de bir süre için katlanayım bu işe!

S. Say - Hayır! Bir gün bile katlanmana razı değilim!

E. Uran - İyi ama evlenmeyecek miyiz?

S. Say - Bizim aşkımız böyle güzel! Ödemesiz, alışverişsiz! Değişmemeli, dayanabileceğimiz kadar dayanırız...

E. Uran - Yani nasıl? Ayrılacak mıyız?

S. Say - Ağzımdan böyle bir söz çıkmadı!

E. Uran - Peki ne demek oluyor bu acı, püff! Bu yanık kokan sözler?

S. Say - Şimdilik ayrılmamız için bir neden yok! İlerde ayrılmak zorunda kalırsak...

E. Uran - *(Parmağını Suna'nın dudakları üstüne koyar.)* Sussss! Bu sözü duymayayım bir daha ağzından! Hadi içelim! *(Kadehlerini yudumlarlar.)*

S. Say - Bir arkadaşım vaktiyle demişti ki bana, çocuklar, bazı meraklı çocuklar vardır; güzel bir oyuncak verildi mi ellerine, oynamakla kalmazlar, ille de söker, deşer, içinde ne var ne yok diye anlamaya kalkarlar. Oysa çokluk, saman, ot, ona benzer bir şey çıkar oyuncağın içinden...

E. Uran - Bugün canın sıkkın senin! Söyle ne oldu? Kiminle karşılaştın?

S. Say - Ne ilgisi var? Sadece biraz gerçekçiyim!

E. Uran - Kim o arkadaşın, Gönül mü?

S. Say - Niye hemen Gönül'ü suçluyorsun?

E. Uran - Onun sözleri bunlar!

S. Say - Ben de düşünemez miyim?

E. Uran - Dinle, başka türlü oyuncaklar da vardır! Her nesnenin içi saman ot dolu değildir mutlaka. Ne bileyim, bak, yemek masasının üstünde duran nara. Nar çatlayınca bakılmasına doyulmayacak kadar güzelleşir!

S. Say - Öyle değil! Meraklı bir çocuksun sen! Eline aldığın kadarıyla yetinmiyorsun, evlenecek kadar tanıyor musun beni? Zayıf yanlarımı, kaprislerimi, kusurlarımı göstermedim ki sana! Verebile-

ceğim iyi ne varsa hep onları gördün! Sinirli, huysuz zamanlarımı görsen sever miydin acaba beni?

E. Uran - Birisi mutlaka bugünlerde aklını çelmiş senin! Kim o, bir bilsem! Dediklerin hep bir hastanın başında okunan dualara benziyor! Bak, şunu bil, seni kaybedersem, sensiz kalırsam vurulurum, kolum kanadım kırılır! Doğrulamam kolay kolay bir daha!

S. Say - Çok gençsin! Bir hafta geçmez anıların arasına karışırım. Daha çok kadın tanıyacaksın hayatında. Benden biraz daha iyi, biraz daha kötü, biraz daha güzel, biraz daha çirkin, çok kadın seveceksin!

E. Uran - İstemiyorum, istemiyorum!

S. Say - Felâket değil dediğim. Sevmek en büyük yeteneğin senin! Beni değil kimi olsa böyle sevecektin. Raslantı, bu bahar, karşına beni çıkardı... Sevebiliyorsun, ne güzel, ne cömert veri! Kadınları çeken yanın bu! Öyle sınırsız öyle uçsuz bucaksız bir seviş tarzın var ki!..

E. Uran - Seni seviyorum ben! Madem inanıyorsun bırak da ömrümün sonuna kadar her gün artan bir aşkla seni seveyim.

S. Say - Kim istemez, hangi kadın geri çevirir bu dileği? Ama ben senin kadar güçlü değilim ki!..

E. Uran - Offf! Ne diyeyim bilemiyorum!

S. Say - Bugün pencereden bakıyordum. Karşıki apartmanın penceresinden bir evin içini gördüm. Adam açmış gazetesini okuyordu. Ayağında terlikler, sırtında pijama. Kadın ütü yapıyordu. Seninle öyle mi olalım istiyorsun?

E. Uran - Ne kötülük var bunda?

S. Say - Bütün söyleyeceklerimiz tükenmiş, karşılıklı gazete okumak, esnemek istemem seninle!

E. Uran - Ben de gazete okurum, herkes okur. Her kadın ütü yapar. Birlikte yaşayınca her şey güzel gelir bana.

S. Say - Belki de duyduklarımı tam anlatamıyorum. Gençliğimde tanısaydım, evlenirdim seninle, mutlu olurdum. Bir işe girer, çalı-

şır, pazar günleri ütü de yapardım. Ama şimdi ayak uyduramam diye korkuyorum!

E. Uran - Ben evlenmemizi istiyorum. Açıp pencereyi bağırayım mı sensiz yaşayamam diye? Seni kaybedersem ölürüm diye?

S. Say - Daha önce hiç sevmedin mi hayatında?

E. Uran - *(Donuk.)* Sevdim!

S. Say - Ne oldu?

E. Uran - Evlendi. Akrandık, öğrenciydik. Benden çok yaşlı, çok değişik bir adamla evlendi...

S. Say - Sen ne yaptın?

E. Uran - Vuruldum sanki! Yaralandım! İyileşmez bir yara. Hani yaralı hayvanlar vardır, gider, günlerce su kıyısında, güneşlenir, yarası kapanıncaya kadar kımıldamadan yatar. Yemez içmez, gülmez, sevinmez hep uyuklar gibidir. Günlerce öyle kalır. Belki altı ay, belki bir yıl öyle kaldım ben de. Gözkapaklarımı kaldırıp önümden geçen kadınlara bile bakmadım. Vurgun, bitkin, yığılmış, uykuda gibi dolandım, bir gün içimde kımıldamalar başladı.

S. Say - Ayrılırsak, bu kez daha çabuk iyileşeceksin!

E. Uran - Acaba? Yoksa duygularım mı körlenecek? Yirmi yaşındaydım o sıralar. Üstelik bir kadının neler düşündüğünü anlayamayacak kadar çocuktum, toydum! De bana, kaybetmeyeceğim değil mi seni?

S. Say - Kaybetmeyeceksin!

E. Uran - Söz ver!

S. Say - O türlü değil! Bazı şeyler vardır ki kaybolmaz, kalır! Birlikte olsak da olmasak da seninle olacağım yaşadıkça! Yaşattığın mutluluk en güzel günleri benim hayatımın!..

E. Uran - *(Suna'nın dizleri dibine oturur. Ellerini alır.)* Benimle kal, hep böyle yakınımda, ellerin ellerimde kal! Benim güzel günlerim önümde daha! Yirmidokuz yaşındayım. Benim yaşımda bir sanatçı nedir ki daha? Hele bizde? Bir çırak, bir hevesli! Bugün bir oyun konusu düşündüm...

S. Say - *(Ergun'un saçlarını ağır ağır okşar.)* Muhakkak çok güzeldir! Anlat, nasıl?

E. Uran - Anlatmam önemli değil! Her gün böyle bir oyun, bir öykü konusu düşünüyorum. Ya da bir roman konusu geçiyor aklımdan. Durmuyorum üzerinde. Not bile almıyorum. Oyun yazmak, roman yazmak benim için erken daha. Yirmidokuz yaşında olduğumu unutma! Molière, Shakespeare bile ilk başarılı oyunlarını kırkına yakın verdiler. Ben içime birtakım tohumlar düştüğünü, çatlayıp yeşermeye başladığını duyuyorum henüz! Başverip olgunlaşınca hasat günleri gelecek o tohumların. Şimdi karşılaştığım her insan ilgilendiriyor beni! Mutlu mu mutsuz mu diye düşünüyorum. Anlamaya çalışıyorum. Kolay kolay kimseyi unutmuyorum. Bir gün sahneye çıkaracağım onları. Birbirlerine seyrettireceğim! Acılarını, hüzünlerini, sevinçlerini, yalnızlıklarını, umutlarını bölüşecekler, avunacaklar, mutlu olacaklar oyunlarımı doldurdukları salonlardan çıkarken! Yüreğimin sıcaklığından hepsine birer pay, birer dilim dağıtacağım onlara. Çocukluğumda, ikindi üstleri, annemin bana verdiği reçelli ekmek gibi, birer dilim...

S. Say - *(Eğilir. Ergun'un saçlarından öper.)* Yazacaksın, inanıyorum! Çok güzel oyunlar yazacaksın! Yazdıklarından çok daha güzel şiirler...

E. Uran - O zaman yanımda olmalısın benim!

S. Say - Sen çocuksun! *(Sesi titrer.)* Çok tatlı, çok tatlı, kocaman bir çocuk...

(Ergun'un yüzünü avuçları arasına alır, önce alnından sonra gözlerinden öper.)

E. Uran - Gözlerimden öptün! Uğur getirmez bana!

S. Say - Öyle geldi içimden! *(Gülümser, kadehini alır.)* Hadi kalk, sevdiğin bir plak koy pikaba. Bu gece hiç eğlenmediğimiz kadar eğlenelim...

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(Bir hafta sonra. İkindi üstü. Suna, salonda edebiyat dergilerini karıştırmaktadır. Telefon çalar. Suna okuduğu dergiyi dizleri üstüne bırakır. Telefonu açıp açmamakta kararsızdır.)

S. Say - Nazife, telefona bakar mısın?

N. Işık - *(Hol kapısından girer, telefonu açar.)* Evet... Buyurun... *(Vericiyi eliyle kapatır.)*

Sadri Bey...

S. Say - *(El hareketiyle karışık.)* Evde yok de... *(Nazife vericiyi açarken.)* Yahut da dur, geliyorum... *(Kalkar.)*

N. Işık - *(Vericiye)* Bir dakika beyefendi...

S. Say - *(Vericiyi alır. Nazife'ye.)* Peki sen git. *(Nazife, merakını açığa vuran kararsız adımlarla, bir iki kez arkasına bakarak çıkar. Vericiye.)* Siz misiniz Sadri Bey? Nerelerdesiniz böyle?.. Tatildeydim, bir süre Ankara'dan kaçmak istedim... Bu akşam mı?.. Gürültüsüz bir yerde olabilir... Yemekte anlatırsınız hepsini... Hayır eve uğramayın, evde olmayacağım... Akşamüstü Gönül'e söz verdim... Evet saat dokuza doğru Gönül'den alırsınız... Teşekkürler, güle güle... *(Telefonu kapatır. Bir an telefonun başında kararsız kalır. Telefonun yanındaki sandalyeye çöker. Gözlerini Ergun'un çiçeklerinden ayıramaz. Bitkin bir durumdadır.)* Ne yapalım?.. Ne gelir elimden?.. Hayat böyle... Belki de en iyisi, ikimiz için de en hayırlısı bu... *(Kalkar.)* Nazife...

N. Işık - *(Girer.)* İçerki odadan dolmakalemimi getirebilir misin bana? *(Nazife yatak odaları bölümüne geçer.)* Offf! Allahım sen bana kuvvet ver... *(Nazife döner. Kalemi verir.)* Teşekkür ederim. *(Kısa bir süre odanın ortasında ayakta, verilmesi çok güç bir kararın eşiğinde, birbiri içinde yumruklarını sıkarak, perişan bir halde kalır. Neredeyse acıdan inleyecek durumdadır.)* Off! Çok zor! Çok zor! *(Karar vererek.)* Bir denerim, olursa olur... *(Yazı masasının başına otu-*

rur. Bir kâğıt çeker. Yazmaya başlar.) Ergun... Elinin körü!.. *(Kendi kendine çatarak.)* Ergun! *(Kâğıdı yırtar. Düşünceli.)* Daha doğru, daha beni anlayabileceği bir söz?.. *(Yazmaya hazırlanır.)* Aşkım benim. *(Yüz buruşturur.)* Olmadı! Sırası değil! *(Yeniden yazmaya davranır.)* Birtanem. Off! Aynı şey... En iyisi Ergun! Yoksa Ergunum mu desem? *(Birden hıçkırarak yazı masasına kapanır.)* Ergunum, Ergunum, canım, bir tanem, kıymetlim!.. Yardım et bana, yardım et, ne olursun!.. *(Kalkar, barı açar, bir kadeh konyak doldurur. Bir yudum içer. Kadeh elinde yazı masasına döner.)* Allahım, kuvvet ver bana! *(Konyağın gerisini içer. Acele üç beş satır çiziktirir. Mektubu katlar, zarfa koyar. Kalkar. Mektup elinde.)* Nazife!

N. Işık - *(Girer.)* Neyiniz var?

S. Say - *(Kararsız.)* Hiç, seni çağırdım...

(Mektubu gerisine gizler.)

N. Işık - Sapsarısınız?

S. Say - Bir şeyim yok.

N. Işık - Sallanıyorsunuz.

S. Say - *(Yazı masasına tutunur.)* Hafif bir baş dönmesi.. Hava almam lâzım. Çıkacağım. *(Telefon çalar. İkisi birden, oldukları yerde kımıldamadan telefona bakarlar.)*

N. Işık - Telefon!

S. Say - *(Heyecanını tutmaya çalışır.)* Bırak açma... *(Kol saatine bakar.)* Açma...

N. Işık - Ergun Bey olmalı... *(Telefon çalmakta devam eder.)*

S. Say - Bilmiyorum. *(Eliyle alnını bastırır. Silkinir. Kalkar. Telefona doğru bir iki adım atar. Durur.)* Hayır!.. Kalsın.. *(Kararlı.)* Kimseyle konuşacak durumda değilim... Çıkıyorum... *(El çantasını alır.)* Bu gece ne zaman döneceğim belli değil! Anahtarım var. Ergun Bey gelirse masanın üstündeki mektubu verirsin... *(Telefon çalmakta devam ederken kapıya doğru ilerler.)*

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

(Bir saat sonra. Sahneden piyano eksilmiştir. Nazife, Ergun'a kapıyı açar..)

N. Işık - Buyurun..

E. Uran - *(Nazife'nin elini sıkar.)* Nasılsın, Nazife bacı?

N. Işık - Teşekkür ederim.

E. Uran - *(Evin içini dinler.)* Hanım yok mu? *(Karşılığını beklemeden salona geçer.)* Suna! *(Yatak odalarına doğru ilerler.)* Sunacığım! *(Nazife'ye döner. Tekrarlar.)* Yok mu?

N. Işık - Çıktı.

E. Uran - Çıktı mı? Ne zaman?

N. Işık - Bir saati geçiyor!

E. Uran - *(Saatine bakar.)* Bir saat önce telefon ettim. Kimse açmadı...

N. Işık - *(Kısa bir duraklamadan sonra.)* Ben alışverişteydim...

E. Uran - *(Bakınır.)* Piyano ne oldu? Yoksa?

N. Işık - Evet, satıldı..

E. Uran - Off! Ne oluyor anlamıyorum? Peki, kendisi nerde? Gecikti herhalde?

N. Işık - Hayır, geç gelecek..

E. Uran - Geç mi gelecek! Bana bir haber bırakmadı mı?

N. Işık - *(Göstererek.)* Masada bir mektubunuz var..

E. Uran - *(Olanları anlar. Üzgün, yavaş sesle.)* Peki, ben alırım.

N. Işık - *(Üzgün.)* Kahve içer misiniz?

E. Uran - *(Kendini toparlamaya çalışır. Yarım kalan bir gülümseme ile.)* Hayır.. Sen bekleme.. *(Mektup elinde, bir koltuğa oturur. Boş elinin parmak uçlarıyla bir süre alnını ezerek kararsız kalır. Ani bir hareketle mektubu açar.)*

Hoparlörde Suna'nın Sesi: Ergun, ayrılmamız gerekiyor. Öy-

le bir yere geldik ki bundan sonra aşkımıza bir cümle daha ekleyemeyiz. Seni evde bekleyecek cesareti kendimde göremedim. Beni affet. Neden sorma. Her şey çok, ama çok güzeldi. Birlikte geçirdiğimiz her gün, her dakika için sana binlerce teşekkür... Suna..

E. Uran - *(Birden acıyla yerinden fırlar.)* Nerede? *(Yatak odalarına doğru atılır. Hızla geri döner.)* Nerede? *(Yemek odası boşluğunda kaybolur, yine hızla geri döner.)* Nerede? *(Nazife'yi omuzlarından kavrar.)* Bilmiyor musun nereye gittiğini? Söyle! Nerede?

N. Işık - Söylemedi ki!

E. Uran - *(Sarsar.)* Saklama Nazife, söyle, oyuncak değil bu!

N. Işık - Bilmiyorum..

E. Uran - Nasıldı?

N. Işık - Üzgün... Sizin gibi?..

E. Uran - Telefon eden oldu mu?

N. Işık - *(Kararsız.)* Duymadım..

E. Uran - Nereye gitti? *(Nazife susar.)* Hanımın çocukluk ediyor, bilmen lâzım? *(Nazife susar.)* Gönül Hanım'a mı?

N. Işık - Belki de..

E. Uran - Teşekkür ederim.. *(Telefona atılır. Gönül'ün numarasını çevirir.)* Çaldı.. *(Sabırsızlıkla bekler.)* Cevap vermiyor.. *(Nazife'ye.)* Hem de çok çocukluk ediyor... Cevap yok... Anlaşılan çıkmışlar... *(Telefonu ellerinden bırakır.)* Kendisi bilir... *(Mırıldanır.)* Madem böyle istiyor... *(Üzgün. Ağır adımlarla hole doğru ilerler.)* Geldiğimi söyle... O kadar... Başka hiçbir şey söyleme... Allahaısmarladık!

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

(Ertesi gün, öğleden sonra. Sahne aydınlandığı sırada, sağda solda kapalı valizler görünür. Suna küçük bir valizi daha yerleştirmeye çalışır.)

S. Say - Off! Acı bu hayat; ne yapsan acı! Ya da biz yaşamasını bilmiyoruz.

G. Eren - Başka elinden ne gelir ki...

S. Say - Çirkin bu benim yaptığım, çok çirkin!

G. Eren - En doğrusunu yaptın!

S. Say - Hayır çirkin. Kaçtım adeta...

G. Eren - Aldırmaa!

S. Say - Yüzyüze gelip söyleyebilmek, ayrılalım demek kolay değildi ki. Nerde bende o kuvvet? Biraz üzgün dursa dayanamazdım. Nasıldı o dün gece sana uğradığında?

G. Eren - Geçer, hepsi geçer, üstünde durma?..

S. Say - Nasıldı? Çok mu içmişti? Sarhoş muydu?

G. Eren - Değildi o kadar...

S. Say - Ben biliyorum nasıl olduğunu...

G. Eren - *(Saatine bakar.)* Sadri Bey neredeyse gelir. Elini çabuk tut biraz...

S. Say - *(Gönül'ün dediklerini dinlemeden, devamla.)* Kurşun yemiş, yaralı... Kolu kanadı kırık... Bakışları güvensiz... Her yanı acılar içinde...

G. Eren - Biraz öyleydi. Geçer bunlar, hepsi geçer. Doya doya yaşanmış tatlı bir aşkın anısı olur. Acının böylesi gelsin insanın başına. Bomboş dümdüz bir hayattansa, insanın yaşamında bu türlü acılar bulunsun. Sen iyisin ya?

S. Say - Bir de iyi mi olmamı istiyorsun? Etlerimin içinden kemiklerim, parmaklarımdan tırnakların sökülüp alınıyor sanki... Ergun'dan sonra Sadri Fincancıbaşı'nın karısı!.. *(İç çeker.)* Ohhhh!.. Allahım... Zor, çok zor!

G. Eren - Akşama İstanbul'dasın. Değişiklik olacak senin için. Böyle durumlarda yer değiştirmek, yolculuk iyi gelir...

S. Say - İçimden hâlâ bir ses "Vazgeç, çık Ergun'u ara!" diyor. Nasıl peki dedim anlamıyorum. Sanki dünden beri beynim durdu. *(İç çeker.)* Ne yapabilirdim bilemiyorum ki? Evin bütün geçim yükünü

Ergun'a yıkmak! Kendim bir yana, bir de kızım var. Yengesiyle geçinemedi. Okul giderleri neredeyse bir sermaye... *(İç çeker.)* Görüp göreceğim bu kadarmış işte!..

G. Eren - Üzülme, daha çok güzel günlerin olur ilerde...

S. Say - Bitti! Hepsi bitti! Benim gibi aylak bir kadın için hayat aslında uzun! Bundan sonra aşk yok benim hayatımda! Bütün mutluluğum iki evlilik arasında bu beş ay sadece... O sözde dostlar, durmadan Ergun'u çekiştirenler, beni soğutmaya çalışanlar bayram etsinler şimdi. Sonunda bu duruma getirdiler işte! Dünden beri ölü gibiyim. Duygusuzlaştım, uyurgezer oldum!..

G. Eren - Sunacığım, büyütüyorsun. Acın daha çok yeni...

S. Say - Hayır! Bundan sonra hep böyle! Yemek masaları, iş konuşmaları, iş yemeklerinde Sadri Bey'in çevresindekilerle basmakalıp konuşmalar, beylik fıkralar, mizah dergilerinden aktarma esprit'ler... *(Kapı çalınır.)*

N. Işık - *(Girer.)* Hamfendi, Bülent Bey'den geldi... *(Bir zarf uzatır.)*

G. Eren - Davetiye olacak, Feriha ile evleniyorlar..

S. Say - *(Zarfı açar.)* Evet. Çabuk karar verdiler.

G. Eren - Öyle olacağını biliyordum..

S. Say - Üçümüz de mutlu olmasını beceremedik. Ne sen, ne Feriha ne de ben.. *(Nazife hazır bavulları hole çıkarır.)*

G. Eren - Yalnız biz mi? Bizim sınıftan kiminle karşılaşsam hepsinin bir derdi var. Çoğu ilk kocalarından boşandı...

S. Say - Dünden beri şu bizim Nazife'ye bir iki kez imrendiğim oldu dersem inanır mısın? Keşki onun gibi hizmetçilik yapacak cesareti kendimde görebilseydim!..

G. Eren - Saçmalama..

S. Say - Saçmalamıyorum.. Kazanıyor hayatını. Gönlünün sevdiği ile yaşıyor.. Ergun darıldı mı bana dersin?

G. Eren - Kimseye kırgın kalamaz o! Hele sana...

S. Say - Öyle olursa üzüntüm hafifler biraz.. Ne güzel şiirleri var..

Oyunlar yazacak ilerde.. Adını duyacağım hep.. *(İç çeker.)* Ankara'yı ilk kez sevmiştim.. İstanbul'a yerleşeceğim. Bundan sonra Ankara'yı görmek dokunur bana...

G. Eren - Yine karşılaşırsınız Ergun'la...

S. Say - Hayır, bitti! Öylesi bana göre değil! Ergun'la karşılaşmak isterim elbet, ama çok ilerde. İki dost gibi.

G. Eren - Onu zaman gösterir.

S. Say - İlk evliliğim de böyle olmuştu benim. Biliyorsun, kiminle evlenmeyi düşünüyordum, kiminle evlendim.

G. Eren - En güzel yerinde nokta koydun bu işe, inan. *(Kapı çalınır. Sadri Bey girer.)*

S. Fincancıbaşı - Hazırlıklarınız tamam galiba?

S. Say - Sizi bekliyordum.

G. Eren - Program Sadri Bey?

S. Say - *(Nazife'ye.)* Su saatini kapa. *(Nazife çıkar.)*

S. Fincancıbaşı - İstanbul'da sadece üç gün kalacağız. Avukatım telefon etti. Üç gün içinde nikâh pasaport muameleleri tamamlanacak...

N. Işık - *(Döner.)* Kapattım hanımefendi..

S. Say - Balkonun pancurlarını kapat. Açık bir yer kalmasın iyice bak.. *(Nazife geride pancurları kapatır. Oda kararır. Suna elektrik lâmbalarından birini açar.)*

G. Eren - *(Sadri'ye.)* Evet?

S. Fincancıbaşı - İki ay kadar, Costa Del Brava, Madrid, Palma de Mayorka'da bir balayı gezisi. Dönüşte Londra, Paris'te birer hafta. Suna bazı eksiklerini tamamlar diye düşünüyorum. Noel'i, yılbaşını Roma'da geçirdikten sonra döneriz...

G. Eren - Enfes..

S. Say - Bu kadar uzun gezi sıkar beni.. Önümüzdeki ay İnci Almanya'dan dönecek. Yirmi gün sonra İstanbul'da oluruz..

S. Fincancıbaşı - *(Suna'ya hediye ettiği saati eline alır.)* Saat kalmış...

S. Say - Kolumda saatim var..

S. Fincancıbaşı - İstanbul'a almayacak mısın?

S. Say - Öbür eşyalarımla birlikte gelir. Uçakla gidiyoruz. Ağırlık olur.. *(Kararlı.)* Ben hazırım.. *(Koltuğun üstünde duran pardesüsünü giyer.)* Nazife hadi mantonu giy.. *(Gönül'e.)* Nazife'yi İstanbul'a alıyoruz..

S. Fincancıbaşı - Evet, buyurun... *(Yol verir.)*

S. Say - *(Sadri'ye.)* Gönül havaalanına kadar bizimle geliyor.

S. Fincancıbaşı - Çok iyi.. *(Nazife mantosunu giymiş döner.)*

S. Say - *(Nazife'ye.)* Çıkarken elektrik sigortasını kapat.. *(Üçü ellerine birer valiz alırlar. Gönül önde, ardından Sadri Bey, sonra Suna birbiri ardından çıkarlar. Işıklar söner. Sahne sadece henüz açık kalan sokak kapısından aydınlanır. Nazife'nin çıkıp kapıyı çekmesiyle sahne kararır.)*

PERDE

Etiler, 1980

VATAN DİYE DİYE

Namık Kemal'in Yaşamından Sahneler

(Dram, 3 Bölüm)

"Anılsın mesleğimde çektiğim cevr-ü meşakkatler
Ki edna zevki âlâdır vezaretten sedaretten"

Namık KEMAL

NİÇİN NAMIK KEMAL?

Tarihimizi bilmiyoruz. Bu eksiklik her yeni gelen kuşağın Türkiye'nin toplumsal gerçekleriyle sıfırdan başlayarak karşılaşması gibi kaçınılmaz bir kısır döngü doğuruyor. Her yeni gelen kuşak tarihini bilmediği için, köklerinin yabancısı olarak yüzeyden tanışıyor çevresiyle. Çevresini oluşturan insanların kültürel kalıtını, düşünce yapısını, karakter özelliklerini; toplumda kemikleşmiş denilebilecek kimi alışkanlıkların, yerleşmiş kalmış ters kararların hangi etmenlerden kaynaklandığını kendi yaşam deneyimiyle çözmeye, kavramaya çalışıyor. Eninde sonunda her yeni gelen kuşağın çabaları bu kısır döngünün çemberinde başladığı yerde son buluyor. Kısacası; yürümüyor, ilerlemiyor...

Günün birinde zamanla edindiğimiz dağınık bilgilerle, karşılaştığımız bütün güçlüklerin geçmişin kalıtı, uzantısı olduğunu anlamaya başlıyoruz. Görüyoruz ki köklerimizden kopuk yaşamışız. Bizden önce gelen kuşaklar bizim çektiğimiz acıları yaşamış, bizim yaşadığımız sorunlara çözümler aramış, çözümler denemişlerdir. Biz bu çabaların tümünden habersiz, onların yola çıktıkları yerden yola çıkıyor, onların soluklarının tükendiği yerde tükeniyoruz. Bilmediğimiz, ilgilenmediğimiz için onların çabalarını değerlendiremiyor, sürdüremiyoruz. Yaptığımız iş, daha önce onların açtıkları temellere ilgisizliğimiz yüzünden dolan toprağı dışarı atmak gibi bir şey! Bu yüzden yaşadığımız sürece geçmişin acılarını hafifletemediğimiz gibi gerçekleştirdiği olumlu atılımları da koruyamamış, sürdürememişiz. İş işten geçmek üzere! Yaşlanmaya, biz de daha öncekiler gibi yok olmaya doğru gidiyoruz...

Namık Kemal ile tanışıklığım, dostluğum; yaşamımın bu düşüncelerin bende uyandığı bir döneminde başlar. O büyük vatan tutkununun yaşamını, savaşlarını öğrendikçe eserinin bizim için olan değerini daha iyi anladım. Bugün de toplumumuzda gerçekleştirmeye çalıştığımız aydınlanma, Batılılaşma, ulus olma çabalarının; ilk hızını ondan aldığını gördüm. Tüm insancıl değerlerle yüklü kimliği, hayranlık uyandıran taşkın zekâsıyla kişiliğine içten bir yakınlık, yürekten bir saygı duydum. Bu oyunum bu duygular, düşüncelerden doğdu...

Dünyada pek az kişi yaşadığı yıllarda onun kadar yaşadığı topluma damgasını vurmuştur. Yaşamı, geçen yüzyılın ikinci yarısının toplumsal, siyasal, kültürel tüm etkinlikleriyle iç içedir. Namık Kemal bütün bu etkinliklerde başrollerde görülür.

Namık Kemal, Tanzimat Fermanı'nın açıklanmasından bir yıl sonra, 21 Aralık 1840'ta Tekirdağ'da doğar. Annesinin babası Abdüllâtif Paşa o ara Tekirdağ mutasarrıfıdır. Onsekiz yaşına kadar büyükbabasının tuttuğu özel hocalardan ders alarak yetişecektir. Yaşamında sadece büyükbabasının İstanbul'da bulunduğu bir dönemde sekiz dokuz ay kadar okula gitmiştir. Büyükbabasının sağladığı hocalardan Arapça, Farsça, tarih öğrenir. Daha sonra Abdüllâtif Paşa'nın Sofya'da bulunduğu yıllarda Fransızca öğrenmeye başlar...

Ahmet Hamdi Tanpınar, onun için, yaşamında her işi erken gerçekleştirdi, der. Büyükbabası Kars Mutasarrıfı iken, onüç ondört yaşında Karslı saz şairlerinin arasına karışır, şiirler yazar. Büyükbabasının atandığı Sofya'da oranın saz şairleriyle bu bağlantısını sürdürür. Onsekiz yaşında ilk divanını tamamlar.

Sofya'da onyedisine yeni basmışken, Niş kadısının kızı Nesime Hanım'la evlenir. Nesime Hanım ondördünü yeni bitirmiştir o ara, 1858 yılında İstanbul'a yerleşirler. Ertesi yıl büyükbabasını yitirir. İstanbul'da Gümrük Kalemi'nde göreve başlamıştır. Kalemin başyazıcısı dönemin ünlü divan şairi Leskofçalı Galip Bey'dir. Kemal, ilk kez önemli bir şair ile tanışmış olur. Galip Bey ile çevresindeki öbür ün-

lü şairlerle dostluk kurar. Bu tanışmalardan sonra o güne kadar yazdığı şiirleri zayıf bulur, tamamladığı ilk divanını yırtıp yok eder. Nedir ki yirmiiki yaşına geldiğinde yeni bir divan tamamlayacak kadar doğurgan bir yaratıcılığı vardır. O yaşta dönemin beş ünlü şairinden biri sayılmaktadır.

Namık Kemal'in bu ilk gençlik yılları, hemen akla geleceği gibi, Tanzimat'la başlayan Batılılaşma akımının bizdeki ilk gençlik yıllarıyla birleşir. Namık Kemal'in kişiliğinin gelişmesi bu paralelliği tam anlamıyla yansıtacak niteliktedir. Bir yıl kadar çalıştıktan sonra gümrükteki işini bırakır. Mustafa Reşit Paşa'nın, Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak kurduğu Bâb-ı Âli'deki Tercüme Odası'nda görev alır. Tercüme Odası o dönemde yabancı basını izleyen bir kuruluştur. Kemal, Tercüme Odası'nda Batı eğitimiyle yetişmiş Menapirzade Nuri, Kayazade Reşat, daha başka yeni dostlar edinir. Fransa'nın aydınlanma çağı yazarlarına yakınlık duyar. Voltaire'i, Rousseau'yu, Montesqieu'yü, Diderot'yu okur. Montesqieu'den çeviriler yapar.

Yirmiiki yaşında Şinasi Efendi ile tanışacaktır. Bir rastlantı sonucu alıp okuduğu Şinasi Efendi'nin Münacat'ı, şiir anlayışını bir kez daha yıkar. Münacat, bilinen mazmunlarla yazılmamıştır. İlk beyitinden başlayarak bir düşünce çizgisi üzerinde gelişir, tamamlanır. Genç Namık Kemal'in yaşamla sıkı sıkıya bağlı gözlemci bir zekâsı, düşünme yeteneği vardır. Şinasi Efendi'nin Batılı şiir anlayışına bağlı bu şiiri, Kemal'in kendi yeteneklerini bulmasına yardımcı olur. Yaşamında Tercüme Odası'nda başlayan batıya dönüş, Şinasi Efendi ile tanışmasıyla daha da hızlanır. Leskofçalı Galip Bey ile öbür divan şairi dostlarının çevresinden bütünüyle kopar.

O yıl, Şinasi Efendi'nin çıkardığı Tasvir-i Efkâr gazetesinde gazete yazılarına başlar. Daha ilk yazılarıyla okuyucunun gözdesi olur. Bu kez genç yaşta ünlü bir gazetecidir. Gazete yayınlarında daha çok denemeci kimliği öne çıkar. Eğitim sorunları, özellikle kadınların eğitilmesi üzerinde önemle durur. Bilgili gençlerin ancak bilgili annelerin elinde yetişeceğini savunur. İstanbul'un geçirdiği yangınların

yol açtığı zararları o güne kadar görülmemiş bir açıklıkla sergiler. Yeni yapılacak yapıların kâgir olmasını ister. Devlet yönetimindeki savurganlıkları üzüntü ile belirtir. Yabancıların baskılarından yakınır. Devletin tam bağımsızlığını, vatandaş haklarını savunur.

Bir yandan da eylem adamıdır. 1866 yılı ilkyazında Belgrad Ormanı'ndaki Valide Bendi'nde, beş arkadaşı ile birlikte yaptıkları bir toplantıda, sonraları Jön Türkler adını alarak yarım yüzyıl boyunca siyasal yaşamımızı etkileyecek Yeni Osmanlılar Derneği'ni kurarlar. Derneğin amacı Meşrutiyeti getirmek, toplumumuzun Batı'ya uyumunu sağlayacak dönüşümler yapmaktır. Dernek, kuruluşundan on yıl sonra 1876'da, geçici bir süre için bile olsa, I. Meşrutiyet'in kurulmasında etkin olarak amacına ulaşacaktır.

Yeni Osmanlılar Derneği'nin gizli çalışmalarının açığa çıkarılması üzerine, 1867 yılı baharında bazı arkadaşları ile birlikte yurtdışına kaçmak zorunda kalır. Paris'te, Londra'da, kısa bir süre de Cenevre'de yaşar. Bu sürgün döneminde ünlü Hürriyet gazetesini çıkarır. Döneminin gençliğini, genel olarak kamuoyunu derinden etkileyen; ulusun kendi seçeceği temsilcilerle kendini yönetmesini, insan haklarını savunan yazılar, Hürriyet Kasidesi gibi sarsıcı şiirler yazar. Bir yandan da hukuk dersleri alır, tiyatro görgüsünü, bilgisini geliştirir.

Dönemin Başbakanı Âli Paşa, 1870 yılında yazı yazmamak koşuluyla yurda dönmesine izin verir. Dönüşünde bir süre işsiz kalır. Geçimini sağlamak için Teodor Kasap'ın çıkardığı Diyojen gazetesine imzasız yazılar yazar. 1871'de Âli Paşa'nın ölümünden sonra İbret'i çıkarır. Çok geçmeden yazılarındaki sert eleştirileri yüzünden Gelibolu Mutasarrıflığı'na atanarak İstanbul'dan uzaklaştırılır. Susmak elinde değildir. Gelibolu'dan Diyojen'e, İbret'e imzasız yazılar yazmayı sürdürür. Bir yandan da mutasarrıflık örgütündeki yolsuzluklar, aksaklıklarla uğraşır. Bozuk devlet kuruluşunun bütün göstergeleri mutasarrıflığa yansımıştır. Üç ay sonunda görevine son verilir.

2 Ocak 1873'te İstanbul'a döner. İlk çıkan birkaç imzalı yazısı İbret'in bir ay süreyle kapatılmasına yol açar. 1 Nisan 1873'te Gedik-

paşa Tiyatrosu'nda oynanan ilk oyunu "Vatan Yahut Silistre" yarattığı coşku ile büyük gösterilere neden olur. Tutuklanarak Magosa Kalesi'ne kalebend olarak sürülür. Kıbrıs Valisi Veys Paşa'nın anlayışlılığıyla cezası kale içinde kapalı yaşamaya dönüştürülür. Okumasına yazmasına izin verilir. Otuzsekiz ay kale içinde küçük bir odada yaşar. Kıbrıs'ın öldürücü sıtmasına tutularak sık sık sıtma nöbetleri geçirir. Yine de bu otuzsekiz ayı çok verimli bir çalışma dönemi olarak değerlendirir. Tiyatro, roman türünde toplam onbir eser verir.

V. Murat tahta çıkınca bağışlanır. İstanbul'a döner. Ne ki V. Murat sinir depresyonları geçirmektedir. Eylül 1876'da tahtı II. Abdülhamit'e bırakır. II. Abdülhamit Kemal'i önce Danıştay üyeliğine, ardından da Meşrutiyet Anayasası Hazırlama Kurulu'na üye olarak atar. Bu kurulda olumlu önerilerle yararlı olmaya çalışması, azınlıkta kaldığı için boşa gider. II. Abdülhamit'in, kuruluşundan bir ay sonra Milletvekilleri Kurulunu dağıtmasının ardından Şubat 1877'de tutuklanır. Yargılandığı sürece beş buçuk ay Sultanahmet Cezaevi'nde tutuklu kalır. Aklanınca Midilli Adası'na sürgün gönderilir. İki yıl sonra Avrupa'ya kaçarak yeniden siyasal savaşına başlamasını önlemek için adaya mutasarrıf olarak atanır. Bu görevinde yine devlet yönetimindeki çürümenin adaya yansıması demek olan yolsuzluklar, yabancıların devlet tanımayan başıboş davranışları ile uğraşmak zorunda kalacak, görevi Midilli'den Rodos'a, oradan da Sakız Adası'na kaydırılacaktır. Bu adada, kırksekiz yaşında, çok verimli bir döneminde soğuk algınlığı sonucu 2 Ocak 1888 günü ölür.

Yaşamının bu kısa özetinden görüleceği gibi gazeteciliğe başladığı 1862 yılından ölümüne kadar geçen yirmi altı yılın ondokuz yılını, İstanbul'dan, kendi yazın sanat çevresinden uzakta, kaçak, kalebend, tutuklu, sürgün olarak Avrupa, Gelibolu, Magosa, Sultanahmet Cezaevi, Midilli, Rodos, Sakız adalarında geçirmiştir. Bu yıllar arasında İstanbul'da yaşadığı yedi yıl içinde ise iki yılı aşkın bir süre işsiz bırakılmış, imzasıyla yazı yazması yasaklanmıştır. Kısaca yaşamı çile dolu olarak geçmiştir. 1877'de Midilli'ye sürüldükten sonra ölü-

müne kadar geçen onbir yıl, izinle olsun İstanbul'a dönmesine izin verilmemiştir.

Namık Kemal İstanbul'dan uzak yaşadığı yıllarda, İstanbul kültür yaşamıyla mektuplaşarak bağlantı kurar. Türk Tarih Kurumu'nun dört büyük cilt halinde yayınladığı mektupları, getirdiği yorumlar, değindiği olaylarla çağını yansıtan kalıcı bir değer taşır. Çoğu mektupları dönemine göre çok açık bir İstanbul Türkçesiyle yazılmıştır. Mektuplarından yapılacak dikkâtli bir seçme, 1865-1888 yılları arasında kültür, sanat, toplum olayları açısından ulusumuzun durumunu en iyi biçimde tanımamıza yardımcı olacak nitelikte görünür. Bu mektuplardan anlaşılır ki döneminin kültür eylemlerini uzaktan da olsa yönlendiren odur. Genç yetenekleri daha ilk adımlarında desteklemeye başlar, Abdülhak Hamit, Recaizade Ekrem gibi gençlere eleştirileriyle öncülük eder, yol gösterir.

Edebiyat adamı, gazeteci, düşünür, politikacı olarak çok yönlü kişiliği, dönemi içinde değerlendirildiğinde, yaşamı görkemli bir anıta dönüşür. Topluma eğitim, hukuk, ekonomi, toplumsal bilinç açılarından çağdaş Batılı düşünceler aşılar. En ağır basan yanı ise tarihçiliğidir. Tarih alanında, çocuk yaşında babaevinde zengin bir kitaplık bulmuştur. Magosa'da durmadan İstanbul'dan getirttiği tarih kitaplarını okur. Her biri 750 sayfadan oluşacak 14 ciltlik bir Osmanlı Tarihi yazmaya girişir. Kitabının ancak ilk üç cildini tamamlar. Tarihe bakış açısı çağdaş niteliktedir. Roma İmparatorluğu'nun Anadolu'da egemen olduğu yıllardan başlar. Osmanlı tarihinin ancak bu temellere bağlanarak anlaşılabileceği kanısındadır. Ölümünden iki ay önce İstanbul'da yayınlanan ilk fasikülünden sonra, yazılışında padişahı küçük düşürücü bazı sözcükler bulunduğu sakıncasıyla tarihinin yayınlanması önlenir. Her ne kadar üzüntüsünü yenmeye çalışır görünse de moralini büyük ölçüde sarsan bu yasaklamanın erken ölümüne neden olduğu düşünülebilir.

* * *

Namık Kemal'in yazdıkları ve eylemleriyle verdiği düşünce savaşı, vatan kavramı üstünde yoğunlaştırılabilir. Vatan, onun gece gün-

düz aklından çıkmayan bir tutkudur. Yaşamı boyunca vatanın tüm sorunlarına sahip çıkarak, kendi kuşağının olduğu kadar kendisinden sonra gelen kuşakların da yüreklerinde vatan tutkusunun yer etmesine öncülük etmiştir. Onun aşıladığı vatan kavramı, çağdaş ulus anlayışımızın, cumhuriyet anlayışımızın oluşmasında çıkış noktası, ilk temel ilke olarak biçimlenir. Sınırları içinde dışarıya karşı bağımsız, toprakları üstünde özgür insanların yaşadığı, vatandaş haklarıyla sorumluluklarının belirlenerek güven altına alındığı, taşının toprağının değerlendirilerek üzerine titrenen bir vatan sevgisidir onun savunduğu.

Yaşadığı dönem tam bir çöküş, yıkılış, bozgun dönemidir. Osmanlı Devleti, maliyesi, ordusu, eğitimi ile umutsuz bir gidiş içindedir. Böyle umutsuzluğun, güvensizliğin, korkuların genel karamsarlığın yer ettiği, vatandaşlık bağlarının koptuğu, dağıldığı bir toplumda toparlayıcı olmak, geleceğe dönük umut kapıları açmak bir aydının yüklenebileceği, yüklenmesi gereken baş görev olarak önem kazanır. Namık Kemal'in, yüreğinin zekâsının ateşiyle başardığı bu görevdir, bu kutsal görevdir.

Atatürk'ün yaşamını inceleyenler, gençlik yıllarında Tevfik Fikret'in, Namık Kemal'in onun üzerindeki etkilerini bilirler. Tevfik Fikret, şiirimizde Kemal'in yarattığı toplumsal coşkuyu sürdürür. Atatürk'ün söylev üslubunda, yazı üslübunda Namık Kemal'in etkileri izlenir. Diyebiliriz ki Atatürk'ün komutan olarak cephelerde, daha sonra devlet adamı olarak sivil yaşamında giriştiği savaşlarda, buyruğunda çarpışanların yüreklerine aşıladığı vatan aşkında en büyük destekçisi Namık Kemal olmuştur. Nitekim Namık Kemal'in oğlu Ali Ekrem'in, İkinci İnönü Savaşı'nın kazanılmasını kutlama telgrafına verdiği karşılıkta Atatürk, soylu bir değerbilirlikle, Namık Kemal'in tarihimizdeki önemli yerine değindikten sonra: "...Yaralı vatanın bağımsızlığının kurtarılması için ölmek yolunda bugünkü kuşağı özveriyle eğiten büyük Kemal üstüne saygılarımı açıklamama olanak sağlayan telgrafınıza özellikle şükranlarımı sunarım..." diyerek Namık Kemal'e duyduğu yakınlığı belirtir.

Atatürk'ün Misak-ı Milli sınırlarıyla belirlediği vatan, bu vatanın ulus olma bilinciyle birleşmiş halkı, seçtiği cumhuriyet rejimi Namık Kemal'in özlemini çektiği düşlerin gelişerek gerçekleşmeleri olarak yorumlanabilir...

* * *

Namık Kemal ile ilgili çalışmalarıma 1967 yılında başladım. O ara beni çok çeken bir trilogia oluşturacak üç konum vardı. Adlarını koymuştum: "Vatan Diye Diye", "Millet Şarkısı", "Sivas'ta On Gün". İlkinde Namık Kemal'in vatan tutkusu ile özdeşleşen yaşamıydı tema. İkincisinde Tevfik Fikret'in çürümüş bütün toplumsal değerlendirmelere, boşinanlara başkaldıran erdemli direncini belirtmeye çalışacaktım. Üçüncü konum Sivas Kongresi'nin yalnız adamı Mustafa Kemal'in Sivas'ta verdiği on günlük düşünce savaşı! O dönemin özellikle mandacılığı seçen yaygın görüşlerine karşı Mustafa Kemal, Sivas'ta kongre öncesi, kongrenin ilk iki günü, kongreden yenik çıkacak gibi görünür. Ağırlık mandacılıktan yanadır. Kongre, Mustafa Kemal'i bağımsızlık savaşından vazgeçirmek için toplanmış gibidir. Kongreye iki üç kişilik küçük bir destek bularak başlar. Sonuncu gün, girişilecek bağımsızlık savaşına kongreyi inandırmıştır! Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'nı o gün kazanmıştır! Bir anlamda Sivas'ta o dört gün, Anafartalar'dan daha çetin bir savaş vermiştir. Bu üç konuyu yeni Türkiye'nin, cumhuriyetin temel taşları niteliğinde birbirini tamamlayan bir üçleme olarak görüyordum. Burada açıklaması uzun sürecek nedenlerle bu tasarımı bugüne kadar bütünüyle gerçekleştiremedim.

1967 baharında üç ay süren bir hazırlık çalışması sonunda "Vatan Diye Diye"yi senaryo taslağı olarak yazdım. Taslak umduğum ilgiyi görmedi. Dekor, kostüm, büyük figüran kalabalığı gibi nedenlerle yapımcılar filmi çekmeye cesaret edemediler. İlerleyen çalışmalarım coşkulu düşüncelere götürdü beni. Konuyu roman olarak düşünmeye başladım. Bir ara yazabileceğime de inandım. 1974'te basınımızda bu tasarımla ilgili haberler çıktı. Nedir ki gerçekleri doğru yansıtabilecek böyle bir romanın en azından yedi sekiz, belki de on yıllık

bir çalışmayı gerektireceğini anladım. Ayrıca romanın göze alamadığım, daha doğrusu, kendimde hak görmediğim bazı zorunlulukları daha vardı. Özellikle kişilerin ruh durumlarını belirtmem gereken yerlerde belgeler yeterli değildi, kendi eklemelerimle tamamlayacaktım. Bu davranışı da doğru bulmuyordum. Doğruluğuna yüzde yüz inanmadıkça kimseye söylemediği sözü söyletmeye, düşünmediğini düşündürmeye hakkım yoktu! Uzun kararsızlıklardan sonra, belgelerden ayrılmayarak, konuyu oyun olarak işlemeye karar verdim. İlk yazılışını 1984 yılında tamamladığım elinizdeki oyun böyle bir çalışmadan doğdu. Oyunumdaki bütün yerleri belgelere dayanarak seçtiğim gibi, bütün konuşmaları özellikle Namık Kemal'in mektuplarına ağırlık vererek düzenledim. Bu yıl, gönlüm razı olmasa da, bazı ayrıntıları, sahneye uygulanması güç sahneleri ayıklayarak oyunu bir daha yazdım.

* * *

Namık Kemal'in yaşamı bir nehir yaşamıdır. Bir nehir gibi çıkış yerinden sona doğru yer değiştirerek akar. Yaşadığı yerler, geçtiği yol, İstanbul, Avrupa kentleri, İstanbul, Gelibolu, Magosa, İstanbul, Midilli, Rodos, Sakız olarak değişir. Yaşadığı yerler değiştikçe, doğal olarak çevresi, aralarında yaşadığı insanlar da değişir. Namık Kemal'in yaşadığı dönemi tüm özellikleriyle yansıtmayı amaçladığım için, oyunumu Namık Kemal'in yöresinde döneminin en renkli kişilerini seçerek kurdum. Kişi açısından olsun, yer açısından olsun elimden geldiği ölçüde tutumlu olmaya çaba gösterdiğim halde, rol bölümünün o dönemi tam yansıtacak kadar kalabalıklaşmasından çekinmedim! Namık Kemal'in yaşamının nehir akışı göstermesi bu tutumumda beni yüreklendiren bir etken oldu. Görüleceği gibi oyunda her bölümde rolü olan sadece Namık Kemal ile eşi Nesime Hanım vardır. Kalabalık görünen rol bölümünden sadece öbür on kişi, oyunun değişik iki ya da üç tablosunda görünürler. Bu tablolar arasında da görev alacak oyuncuların elbise, makyaj değiştirebilecekleri kadar süre vardır. Rol bölümünü kalabalıklaştıran öbür kişiler ise Namık Kemal'in yaşam akışı içinde görünür kaybolurlar. Bu bakımdan oyun, döneminin renk-

lerini yansıtmaktan vazgeçilmesine gerek kalmayacak yapıdadır. Otuz kişiyi aşmayan kadrolarla rahatlıkla oynanır. Olanakları kısıtlı tiyatrolar bu kadroyu daha da daraltabilirler...

Oyun konularını tarihten alan yazarlar genellikle kendilerini özgür sayarak yaratıcılıklarına ağırlık verirler. Shakespeare, IV. Henri ya da III. Richard'da; Corneille, Horace'ta, Le Cid'de; Racine, Hugo tarihsel oyunlarında bu yöntemi izlerler. Tarihin ana çizgisine, temel olaylarına bağlı kalarak diledikleri sözleri söyletirler kişilerine. Nedir ki onların bu tutumlarını yalanlayacak belgeler kayıptır. Namık Kemal'in yaşamını yansıtırlarken ben bu türlü davranamazdım. Yaşamı yakın tarihti bize; dedikleri, yazdıkları korunmuştu, biliniyordu. Özgür davranmam belgeleri saptırmak; yaşamını yazdığım kimse de gerçek Namık Kemal değil, benim yarattığım Namık Kemal olurdu! Kaldı ki bu türlü davranmama gerek de yoktu. Namık Kemal'in gerçek yaşamı, bir tiyatro oyununu yüceltecek kadar hareketli, soylu bir yaşamdı, beni hayranlıkla, saygıyla dürüst bir çalışmaya çekmeye yetiyordu.

Ölümünün yüzüncü yıldönümünde, yaşamını ulusumuzun mutluluğuna adamış, mutluluğunu ulusumuzun mutluluğunda vatanımızın gönendirilmesinde bulmuş, seçkin bir zekâya, soylu bir düşünce savaşçısına vatandaşlık borcumu ödemek istedim bu çalışmamla. Dileğim bizlerin tanımakta geç kaldığı büyük bir değerimizi genç kuşakların daha lise sıralarında tanımalarına yardımcı olmaktı. Onlar için, sahnelenmesi dışında, el kitabı olabileceği umudundayım bu oyunumun. Yetişen her genç, oyunu kullanma çağına gelinceye kadar, Namık Kemal, Tevfik Fikret, Mustafa Kemal gibi temel değerlerimizi doğru tanır, doğru değerlendirirse, yüzelli yıldır süregelen kendimizi bulma çabalarımızın olumlu tarihsel çizgisine oturacağına, genç demokrasimizin gelişmekte sağlık kazanacağına inanıyorum...

Necati Cumalı

KİŞİLER

Namık Kemal Bey: Şair, yazar, gazeteci, politikacı, tarihçi
Maide Hanım: N. Kemal'in üvey annesi
Mustafa Asım Bey: N. Kemal'in babası, müneccimbaşı
Nesime Hanım: N. Kemal'in eşi
Menapirzade Nuri Bey: Yeni Osmanlıların kurucularından
Sağır Ahmet Paşazade Mehmet Emin Bey: Yeni Osmanlılar'ın kurucularından
Kayazade Reşat Bey: Yeni Osmanlılar'ın kurucularından
Mr. Revalaki: İngiliz Elçiliği çevirmeni
Kalavasi Usta: Tasvir'in basımevi ustabaşısı
Karabet Usta: Tasvir'de dizgici
Yusuf Ağa: Tasvir'in dağıtıcısı
Lala Topal Süleyman Ağa: Veliaht V. Murat'ın lalası
V. Murat: Veliaht
Arifi Paşa: Tercüme Odası Başkanı
Ali Paşa: Başbakan
Ebuzziya Tevfik Bey: Gazeteci, Yeni Osmanlılar'dan
Ziya Paşa: Şair, devlet adamı, yazar
Jean Pietri: Courrier d'Orient başyazarı
Mahir Bey: Maide Hanım'ın kardeşi
Teodor Kasap Efendi: Gazeteci
Tütüncübaşı Şevki Ağa: Hidiv İsmail Paşa'nın adamlarından
Güllü Agop Efendi: Tiyatro yönetmeni, oyuncu
Piranuhi Hanım: Güllü Agop Tiyatrosu oyuncusu
Ahmet Mithat Efendi: Gazeteci, romancı

Rabia Hanım: Magosa yargıcının eşi
Hasan Nef'i: Magosa yargıcının yeğeni, şair
Teğmen Zeki: Magosa kalesinde yazıcı
Dr. Mehmet Aziz: Magosa'da doktor
İsak: Namık Kemal'in uşağı
Abdüllâtif Suphi Paşa: Cinayet Mahkemesi Başkanı
Ayşe Hanım: Genç kız, A. Suphi Paşa'nın kızı
Toros Saraçyan Efendi: Avukat
Ali Ekrem: N. Kemal'in oğlu
Dr. Ornştayn: Sakız Adası'nda doktor
Dilenci, Morlu Kadın, Mirasyedi, Haremağası, Derviş, Kalem Efendisi, Hafiye, Satıcı,Nizamı Cedit Subayı, Yeşilli Kadın, Kitapçı, Konuk, Odacı, Sadullah Bey, Melik, Ayetullah Bey, Mustafa Refik Bey, Yaver, Yüzbaşı Bahri, Bir Teğmen, Abdullah, İslam Bey, Hanife, Sıtkı (Oyuncular), Yargıç Zühtü Efendi, Yüzbaşı Şevket, Hizmetçi Kadın, Genç Bir Memur, İki Çocuk, Dağıtıcılar (5 kişi), Seyirciler, Polisler, Gardiyanlar, Erler, Tutuklular, Cinayet Mahkemesi Üyeleri, Dinleyiciler.

(Olaylar 1862-1888 yılları arasında İstanbul, Magosa, Sakız'da geçer.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

İSTANBUL'DA SAHAFLAR ÇARŞISI

(Şubat 1862. Ramazan ortaları. Namık Kemal'in yaşamında önemli bir gün... Önlerindeki kitap sergileriyle yan yana sıralanan kitapçı dükkânları. Arkalıksız iskemlelerinde oturan kitapçılar ile konukları, müşterilere hizmet gören tezgâhtarlar. Sandığı nakışlı pirinç levhalar aynalarla kaplı bir ayakkabı boyacısı. Göğüs bağır açık, bağdaş kurmuş dilenen, yarı kaçık bir dilenci. İmsakiye satan bir derviş. Fesli, kızıl pantolonlu, göğsü nişanlarla dolu bir Nizamı Cedit subayı. Bir kalem efendisi. Ardında biri mor, biri yeşil feraceli iki hanımıyla dolanan bir harem ağası. Avrupalılaşmış kılığıyla mirasyedi bir genç. Sabun köpüğünden balonlar yapmaya yarayan çubuklar satarak çarşıyı gözaltında bulunduran bir hafiye... Bütün bu kişiler, çarşının canlı yaşayışını yansıtan bir hareketlilik içindedirler. Kitaplarla ilgilenir, aralarında konuşur, selâmlaşırlar vb.)

Dilenci - Oh ne iyi ne iyi! Allah biraz da bizi iyi etsin! *(Elindeki paslı bir teneke kutuyu, içindeki bozuk paraları şıngırdatarak gelene geçene tutar.)*

Morlu Kadın - *(Haremağasına)* Lala, fukaranın gönlünü ediniz! *(Mirasyediye göz süzer)*

Mirasyedi - Mürüvvetiniz sadece fukaralara mı? *(Haremağası dilencinin kutusuna iki metelik atar)*

Dilenci - *(Oturduğu yerde oynar)* Şıngır şıngır şıngırdam! Şıngırdam, şıngırdam!..

Morlu Kadın - *(Mirasyediye)* Maşallah sağlığınız varlığınız yerinde görünüyor. Görünmeyen bir eksiğiniz mi var? *(Fıkırdar, arkadaşıyla gülüşür)*

Dilenci - Oh ne iyi ne iyi! Siz iyi, biz de iyi! *(Oynar)*

Mirasyedi - O güzel gözleriniz uzaklaşırsa var diyecek neyim kalır ki?.. *(İki çocuk ellerinde fenerleriyle hoplaya sıçraya gider, çarşıdakileri dolanır, para isterler)*

Haremağası - *(Mirasyediye)* Hanım evlidir, sohbet ettiğiniz yetsin *(Ardında kadınlarla başka bir kitapçının önüne geçer. Kadınlar aralarında gülüşür, fıkırdaşırlar. Mirasyedi, Kalem Efendisi ile karşılaşır, konuşurlar.)*

Derviş - Ramazan imsakiyeleri, imsakiye verelim! *(Kalem Efendisi'ne imsakiye uzatır)*

Kalem Efendisi - Aldım istemem!

Derviş - *(Başka bir kâğıt uzatır)* Makamınız cennet ola!

Kalem Efendisi - Onu da aldım! Ramazan'ın yarılandığından haberin yok mu?

Derviş - Bendeki yenidir, bugün basıldı. Daha mürekkep kokusu üstünde! *(Kâğıdı koklar. Kalem Efendisi'ne koklaması için uzatır)*

Kalem Efendisi - *(Geri çekilir, sıyrılmak ister)* İhtiyacım yok!

Derviş - *(Önünü keser)* Biz ekmek yemeyelim acımızdan ölelim mi? On parayı da mı çok gördünüz? *(Kalem Efendisi yelek cebinden çıkardığı meteliği uzatır, Derviş'in kâğıdını geri çevirir)*

Kalem Efendisi - İstemez, kalsın! *(Arkadaşıyla yürürler. Hafiye sırtını duvara vermiştir. Sabunlu suyla dolu bir çanağa elindeki çubuğu daldırır, çıkarıp üfler, köpükten balonlar yapar.)*

Hafiye - Yavruları sevindirelim hanımlar efendiler, haydi yavrularımızı sevindirelim... *(Cami yönünden giren yeni bir satıcı, Bektaşi ilâhilerini andıran uydurma bir beste ile Şinasi Efendi'nin Münacât'ının ayrı basımını satmaktadır.)*

Satıcı -

Hak taalâ azamet âleminin padişehi
Lâ mekândır olamaz devletinin taht gehi...

(Nizamı Cedit Subayı, yer değiştiren kadınlara yaklaşır, bıyıklarını burarak yeşil feraceli kadını süzer. Dilenciye para verir.)

Subay - *(Yeşilli Kadın'a)* Baharı getirmişsiniz sultanım!

Yeşilli Kadın - İltifat ediyorsunuz!

Subay - Lütfedin de bir tebessümünüzle benim şu çorak gönlüm de bahara erişsin!.. *(Kadınlar aralarında fıkırdaşır, gülüşürler.)*

Yeşilli Kadın - Gönlünüz oldu mu?

Dilenci - *(Oynar)* Oh ne iyi ne iyi! Siz iyi, biz iyi!

Subay - Konağınızın yerini bilsem kapınızda binek taşı olmaya razı olurdum...

Yeşilli Kadın - Kıyamam, pek gençsiniz! Böyle nişanlarınızla kalın daha iyi...

Dilenci - *(Tenekesini sallar)* Şıngır şıngır şıngırdam...

Haremağası - *(Subay'a)* Sohbetiniz yetsin hele! Hanım evlidir, Sofracıbaşı'nın gelinidir... *(Subay, Haremağası'na bahşiş verir.)*

Subay - Öğrendiğime memnun oldum!

Dilenci - *(Oynar)* Şıngır da şıngır şıngırdam... *(Kadınlar gülüşürler. Haremağası'nın önünde uzaklaşırken Yeşilli, Subay'a göz süzer. Namık Kemal Kapalıçarşı yönünden Sahaflar'a girer.)*

Kitapçı - (Konuğuna) Namık Kemal Bey geliyor! *(Konuk iyi giyimli yaşlı bir İstanbul efendisidir. Sol elinde bastonu, sağ eliyle kulağını tutarak kitapçıya eğilir.)*

Konuk - Kim buyurdunuz?

Kitapçı - Namık Kemal Bey! Şuradan... *(Gösterir)*

Konuk - Evet, şimdi gördüm. Pek genç maşallah!

Kitapçı - Genç olmasına pek genç lâkin divan sahibidir! Bir elin beş parmağı gibi, günümüzün de beş iyi şairi varsa biri Namık Kemal Bey'dir!.. *(Parmaklarıyla sayar)* Leskofçalı Galip Bey, Hersekli Arif Hikmet Bey, Hafız Müşfik, Ali, Namık Kemal Bey...

Konuk - Kendileri bir yerde görevliler mi?

Kitapçı - Bâb-ı Âli Tercüme Odası Kalemi'nde memur...

Satıcı - *(Namık Kemal'in önünü keser)* Sadece yirmi para beyzadem...

N. Kemal - Nedir o?

Satıcı - Münacat!

N. Kemal - Münacat öyle mi, almam için mi?

Satıcı - Siz belli ki şiir âşığısınız!

N. Kemal - *(Güler)* Hadi gönlünü kırmayayım öyleyse... *(Yelek cebinden çıkardığı parayı uzatırken)* Tanrı'nın cebi büyük, ay Ramazan, herkes günahına bakmadan kopardığını kâr sayıyor... *(Kâğıdı alır)* Nedir münacatı Tanrı'dan?

Satıcı - Okursunuz beyzadem!

N. Kemal - Sen okudun mu?

Satıcı - Okudum pek beğendim.

N. Kemal - Evet, nedir dileği?

Satıcı - Bağışlayın, ben sizler kadar anlamam ama Tanrı'nın en büyük bağışı mağfiretidir bilirim. Tanrı'dan daha büyük başka ne istenebilir?

N. Kemal - Doğru söyledin! *(Paranın üstünü vermek için aranan satıcıya)* Kalsın!

Satıcı - Yüz para vermiştiniz?

N. Kemal - Hakkındır! *(Elindeki kâğıda aklı takılmıştır. Satıcıdan ayrılmadan önce bir göz atar.)* İlginç, hoşça kal! *(Kâğıdı katlar, cebine koyacakken açar ilk beyiti bir daha okur.)* Çok ilginç! *(Katlar, cebine koyar)*

Satıcı - *(İlâhisini sürdürerek uzaklaşır)*

Bi nihayet keremi âleme şamil mi değil
Yoksa âlemde kulu âleme dahil mi değil.

Çocuklar - *(N. Kemal'in yöresinde dönerler)*

Yağ parası mum parası
Akşam oldu kandil parası...

N. Kemal - *(Bozuk para aranır)* Anladık anladık... *(Kitapçı kalkar, kutularına bozuk para atarak N. Kemal'i çocukların elinden kurtarır.)*

Kitapçı - Üstadım buyurun dinlenin...

N. Kemal - Hay Allah razı olsun! Bâb-ı Âli'den buraya Nuruosmaniye Caddesi'nin iki yanı irili ufaklı dilenci! Saldırılarından illallah! Mübarekler dilenci değil vergi tahsildarı sanki...

Kitapçı - Pek haklısınız!

N. Kemal - Cennetimiz dilencilerin hayır dualarına kaldıysa yandık! *(Güler)* Ramazan gelince daha da azdılar. Yalnız dilenciler değil zamparalar da!..

Kitapçı - Oturmayacak mısınız?

N. Kemal - Başka zaman. Gecikmeyeyim, bizimkilerin gözü yoldadır... Eyvallah!

Kitapçı - O halde başka zaman bekleriz. Devletli... *(Sahneden çıkıncaya kadar N. Kemal'in gidişini izler.)* Alnında yıldızı var...

Konuk - Bir şey mi buyurdunuz?

Kitapçı - *(Dalgın, ağır ağır)* Kemal Bey'in... Alnında yıldızı var diyorum... Geçtiği yerden bir ışık çizgisi çekerek geçer sanki... Akan bir yıldız gibi iz bırakır. *(Gözleri hep Namık Kemal'in çıktığı yerde, yerine otururken)* Baktıkça geçtiği yerde hep gelişini gidişini görür gibi olurum... Çok, pek çok adını duyacağız ilerde...

Hafiye - *(Yaklaşır)* Giden Namık Kemal Bey miydi?

Kitapçı - Niye soruyorsun?

Hafiye - Merak ettim de...

Kitapçı - Senin neyi merak ettiğini bilirim ben! Hadi bakayım, çek git başımdan! Hafiyelik edeceksen işine beni bulaştırmadan et! Bu mübarek günde günahına ortak etme beni!..

(Geçiş)

İKİNCİ TABLO

(Hubyar'da, Namık Kemal'in babası Mustafa Asım Bey'in evinde oturma odası. Az sonra. Mustafa Asım Bey ev kılığıyla, mindere oturmuş kitap okur. Minderin öbür ucunda N. Kemal'in üvey annesi Maide Hanım oturur. Kemal, az önce yıkadığı ellerini havluyla kurulayarak girer.)

N. Kemal - İyi akşamlar valide hanım, iyi akşamlar sevgili velinimetim...

Maide - İyi akşamlar Kemal Bey.

M. Asım - Hoş geldin.

N. Kemal - *(Babasının elindeki kitaba göz atar.)* Mesnevi mi yine?

M. Asım - Biz onunla yetiştik!

Maide - Babanız okuyor ben de dinliyorum.

N. Kemal - Tatlı hikâyelerdir. *(Babasına)* Nasıl teleskobunla oynadın mı bugün?

M. Asım - Hem de nasıl? Hava tam istediğim gibiydi... Yıldızını gördüm. Talihin açık. Çok yükseleceksin!.. Nasılsın? *(N. Kemal gömleğinin kollarını indirir, ilikler.)*

Maide - *(Kalkar)* Ben mutfağı bir dolanayım. İftar yaklaştı... *(Çıkar)*

N. Kemal - Altüst oldum, çarpıldım!

M. Asım - Hayrola yine?

N. Kemal - Şinasi'nin Münacatını okudun mu?

M. Asım - Hayır.

N. Kemal - Bentlerimi yıktı, taşırdı beni.. *(Hırkasını giyer)*

M. Asım - Senin altüst olmana, taşmana alıştım artık! İki gün önce Leskofçalı Galip Bey'in "Demadem hûn akar çeşmim gibi şehbal-i milletten" dizesini okurken Mevlevi dervişleri gibi kendinden geçiyordun...

N. Kemal - Bu bambaşka bir ses! *(Nesime ayaklarının ucuna basarak görünür.)*

Nesime - Kemal, çok yüksek sesle konuşuyorsun! Biraz yavaş, Feride'yi yeni uyuttum!..

N. Kemal - Emredersin sultanım! *(Nesime çıkar. Babasına)* Sahaflara uğradım. Kitap sergilerini dolaşırken Bektaşi kılıklı biri elime bir kâğıt tutuşturdu. Yirmipara istedi. Adam ilâhi satıyordu. Derviş Yunus'un falan sandım. Bir göz atıp bırakayım dedim, bırakamadım! Elimde mi? Aklım takıldı kaldı. Eve gelirken yolda iki üç kez okudum. Okudukça aydım, aydınlandım, kendimi buldum! Benim yazmak istediğim bu işte! *(Coşkulu)* Şinasi Efendi'yi tanır mısın?

M. Asım - Şiiri yabancımdır. Tasvir-i Efkâr'da yazdıklarından bilirim.

N. Kemal - Nasıl bulursun? Beğenir misin?

M. Asım - Her sözü çekitaşı gibi. Gerçi bizim okumaya alıştığımız gibi yazmıyorsa da, her dediğine inandırıyor. Gelecek yazısını bekletiyor, aratıyor...

N. Kemal - Ben sevmezdim, beğenmezdim, beğenmeden okurdum! Dümdüz hünersiz yazılar derdim. Yanılmışım! Şimdi anladım ki hüner, marifet onunki! Bizim kafiye salatası, cinas turşusu yazılarımız hep oyun

Beni affeylemeye fazl-ı ilâhisi yeter
Sanma hâşâ kerem-i nâmütenahisi biter...

Hey koca Şinasi, sen neredesin ben nerede! *(Nesime görünür)*

Nesime - Kemal Allahını seversen daha yavaş! Feride'yi güç belâ uyuttum...

N. Kemal - Bağışla Nesimeciğim...

Nesime - Coşmadan konuş...

M. Asım - Daha yavaş sesle... *(Nesime çıkar)*

N. Kemal - Elimde mi? Unutuveriyorum. Bir süredir boşluk içindeydim. Yazdıklarım olsun, okuduklarım olsun, eksik görünüyor, doyurmuyordu beni. Ben doluyum! Boğazıma kadar dolu! İçimi dökmek, açılmak istiyorum. Dillenmek isteyen bebek gibi çırpınıp duruyordum! Bizim anladığımız yazdığımız şiirde el kol bağlı, kundaklı!

Şu bizim saz şairlerinden, Mevlevi dervişlerinden hanidir gönlüm geçti! Aralarında yer almak istediğim soydan değil onlar! Çoğu bilgisiz kişiler. Devletin gidişi, toplumun durumu, vatanın öksüzlüğü, çağımızın yenilikleri sabah akşam beynimi kurcalayan sorunlar benim! İçimi dökemedikten, kimliğimi kanıtlamadıktan sonra şiirle uğraşmanın anlamı ne? Ah Şinasi Efendi! Ah Koca Şinasi, çok büyük kişisin, bağışla beni!

M. Asım - Daha çok gençsin Kemal! Yirmi iki yaşındasın, yolunu bulmakta gecikmiş sayılmazsın! Şinasi Efendi'ye karşı suç işlemiş de değilsin!

N. Kemal - Küçümsedim! Yazılarında kafiye aramıyor, cinas yapmıyor diye! Şimdi gülünç buluyorum kendimi, utanıyorum. Haklı, o kafiye yapacağım diye sözünü saptırmıyor. Her dediği ok gibi! Düşünceleri hedefine varıyor. Büyük adam o!

M. Asım - Bu düşüncelerini bilse sevinir.

N. Kemal - *(Coşkulu)* Gidip söylesem mi dersin?

M. Asım - Elbette!

N. Kemal - Gideceğim, kalemini öpeceğim, elini alnını öpeceğim!.. *(M. Asım parmağını dudağına götürür, yavaş konuşmasını hatırlatır.)*

M. Asım - Tanışman senin için iyi olur.

N. Kemal - Ya dili? Ne açık dil o! İstanbul dili ile yazıyor. Satıcı bile okumuş anlamış. Bizim yazdıklarımızı kaç kişi okur anlar? *(Maide görünür.)*

Maide - Sofra hazır! *(İçeriye)* Nesime Hanım sofraya buyurun...

M. Asım - *(Cep saatine bakar)* Topun atılmasına dört dakika var. *(Kalkar)*

N. Kemal - Şinasi'yi her okuyan anlayabilir!

M. Asım - Hadi sofraya geçelim. Konuşmamızı sofrada sürdürürüz. *(Bir çocuk ağlaması duyulur.)* Eyvah! Feride'yi uyandırdık galiba!..

(Geçiş)

ÜÇÜNCÜ TABLO

TERCÜME ODASI KALEMİ

(Üç gün sonra. Tanzimat'ın yenilikleri arasında Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak Büyük Reşit Paşa'nın kurduğu Tercüme odası'nda Kemal'in çalıştığı oda. Kemal'in masası boştur. Oda arkadaşı Menapirzade Nuri, kendi masasında çalışır. Masasının üstündeki zili alır, sallar.)

Odacı - *(Girer)* Buyurun Nuri Bey?

Nuri - Paşa odasında yalnız mı?

Odacı - Hayır, mösyö Revalaki var.

Nuri - Paşa yalnız kalınca bana haber ver.

Odacı - Başüstüne efendim. *(Çıkar. Sağırzade Mehmet Emin girer. Kolalı gömlek yerine mintan giymiştir. Elinde Fransızca gazetelerle bir kitap vardır.)*

Mehmet - Selâm!

Nuri - *(Kalkar, sevinçli bir yakınlıkla)* Mehmetçiğim, sevgili kardeşim, nerelerdesin? Hoşgeldin, geç buyur... *(Masasının önündeki sandalyeyi gösterir.)*

Mehmet - *(Otururken)* Teşekkür ederim. Kemal yok mu?

Nuri - Kanatlandı yine! Tasvir-i Efkâr'a Şinasi ile tanışmaya gitti. Üç gündür dilinde Şinasi'den başka söz yok!

Mehmet - Çok iyi etmiş, Şinasi'yi tanımakta geç bile kaldı...

Nuri - *(Saatine bakar)* Bir saati geçti. Neredeyse gelir... *(Gazetelerini işaretle)* Neler aldın? *(Mehmet elindeki gazetelerle kitabı Nuri'nin masasına bırakır.)*

Mehmet - Journal d'Orient ile Figaro. Görmek ister misin?

Nuri - Sevinirim. *(Figaro'yu alır)* Yeni mi?

Mehmet - Gelirken, Karaköy'den. *(Tabakasını çıkarır, sigara sarmaya başlar.)*

Nuri - *(Kitabı alır)* Ne okuyorsun?

Mehmet - Rousseau'nun Contrat Social'ini...

Nuri - Bakabilir miyim?

Mehmet - Pek tabii... Henüz yarıya kadar okuyabildim.

Nuri - Bitirince ver, ben de okuyayım.

Mehmet - Hayır, sen de al! Emanet okunacak kitaplardan değil. Kitaplığında bulunmalı. Sık sık açıp beş on sayfa okumak çok şey düşündürüyor okuyana.

Nuri - Hemen alırım. Eee anlat, bir haftadır nerelerdeydin?

Mehmet - Hemen her gün Fatih Medresesi'ne taşındım.

Nuri - Ne işin var Fatih Medresesi'nde?

Mehmet - Genç bilgin dostlarım var, onlarla konuşuyor, tartışıyoruz.

Nuri - Anlaşıldı neden medreseliler gibi mintan giydiğin!

Mehmet - Kolalı gömlekle aralarına karışıp dostluk kuramam herhalde! Hepsi halk çocukları...

Nuri - Anlaşabiliyor musunuz?

Mehmet - Hem de çok iyi! Uyanık çouklar. Çok çabuk kavrıyorlar sorunları, çünkü sorunların içinde yaşıyorlar. Aç bir dimağları var. Batı'yı tanımak istiyorlar... *(Kemal girer)*

Kemal - Hazret bu ne mutluluk! Bizi neredeyse unuttun sanmıştım? *(Kucaklaşırlar)* İyi ki geldin, sevineceğin haberlerim var...

Mehmet - Şinasi ile tanışabildin mi?

Kemal - Yanından geliyorum. *(Kayazade Reşat girer.)*

Reşat - *(Kemal'e)* Hoşgeldin. (Mehmet'e) Merhaba. (El sıkışır)

Kemal - *(Coşkulu, Nuri'ye)* Oldu mirim! Gazeteciliğe başlıyorum. Tasvir-i Efkâr'a kapılandım...

Nuri - Hadi bakalım, göster kendini.

Reşat - *(Alaycı)* Allah sonunu hayırlı etsin! *(Gülüşürler)*

Mehmet - Şinasi'yi sevdin mi?

Kemal - Sevmemek elde mi? Soyluluk, saygınlık heykeli! Çok başka adam beyler! Bizim tanıdığımız bildiğimiz ölçülerin dışında! Ağzından çıkan her söz batman! Az konuşuyor, öz konuşuyor!

Reşat - Sana hiç benzemiyor desene! *(Gülüşürler)*

Mehmet - Neler konuştunuz?

Kemal - Neler mi? (Duraklar, gülümser) Daha çok ben konuştum galiba! (Elini alnına vurur) Oysa onu dinlemeye gitmiştim!

Reşat - Sıra bırakmamışsındır ki! *(Gülüşürler)*

Kemal - Arada ettiği bir iki söz yetti bana. Fransızcamı ilerletmemi, düzyazıyı önemsememi söyledi...

Mehmet - Düzyazı düşünce ürünüdür!

Kemal - Daha da önemlisi yüreklendirdi!

Nuri - Neler diyerek?

Kemal - Düşünen bir kafanız var, ilgi alanınız geniş, yalnız şiire takılıp kalmayın, iyi bir yazar olabilirsiniz, dedi. *(Coşar)* Yüzünü kara çıkarmayacağım! *(Odada dolanır, ellerini ovuşturur.)*

Mehmet - Şinasi ile tanışmakla çok iyi ettin! Yazı dünyasında sana doğru yol gösterebilecek tek kişi o! Leskofçalı Galip Bey ile Arif Hikmet Bey ile çağımızda bir yere varamazdın!..

Kemal - Tanır mısın Şinasi'yi?

Mehmet - Fransa'da öğrenciyken karşıdan görürdüm. Tanınmış Fransız yazarlarıyla, Lamartine, Renan, Littré ile dosttu. Biz çoluk çocuk kalırdık, pek sokulamazdık yanına. Çalışkanlığını överler, çene ile vakit öldürmez derlerdi. Çok büyük cumhuriyetçi olduğunu söylerler.

Nuri - Sahi mi? Ben durgun bir adam olarak bilirim!

Mehmet - Sönmüş yanardağlar da karşıdan öyle görünür. Ağızlarında alev görünmez ama derinleri kızgın lâv kaynar...

Nuri - Tepebaşı Kahvesi'nde camın önünde otururken görürüm hep geçerken. Dalgın dalgın oturur tek başına. Hep dertli, mahzun, hasta gibi görünür...

Mehmet - Sen de beş yıl Paris'te kal, dönüşte tutulursun o hastalığa! Sokaklara, geçenlere baktıkça onlar nerede, biz nerede diye iç çeker durursun! Pencereden gördüğün İstanbul'dur, gözlerinin önünden akan Paris! Çok gerilerdeyiz kardeşim, çoook! Çok şeyler yapmamız, çok şeyi değiştirmemiz gerekiyor! 1848 ayaklanmasında, Pa-

ris'te Panteon'a üç renkli bayrağı çeken iki kişi kimdir biliyor musun!.. İkisi de Türk! Biri Şinasi, öbürü Sait Sermedi!

Reşat - Deme!

Kemal - Yaşasınlar ikisi de! *(Sadullah Bey girer, elinde bir yazı vardır. Mehmet'in elini sıkar.)*

Kemal - Gel Sadullah, bir sen eksiktin!

Sadullah - Size eğleneceğiniz bir haber...

Kemal - Hemen uçur!

Sadullah - Ali Paşa'nın yeni bir incisi...

Reşat - Ne yumurtladı yine?

Nuri - Söyle de gülelim...

Sadullah - Mutluluk aracı nedir?

Nuri - Mutluluk aracı mı?

Kemal - Açık açık konuşturma adamı!

Mehmet - İndir pantolonunu bak! *(Gülüşürler)*

Sadullah - Dinleyin: *(Elindeki yazıdan okur)* "Büyük devletlerin birbirleriyle aralarında karşılıklı iyi ilişkiler kurmalarında, birlik beraberlik sağlamalarında mutluluk aracı olan anlaşmalar... *(Gülüşürler)*

Kemal - Anlaşıldı!

Reşat - *(Kahkaha ile)* Mutluluk aracı!

Mehmet - Kime bu yazı?

Sadullah - Tahran elçisi Hüseyin Han'a.

Nuri - Döktürmüş!

Kemal - Kutlu olsun! *(Gülüşürler)* Hem kuzum birlik ne, beraberlik ne? İkisi ayrı şeyler mi?

Sadullah - Değil ama o işin heybeti! Üsluba daha çatık kaşlı bir hava verir...

Kemal - Hey Allahım. Şinasi gibi bir değeri işinden atan adamın kim olduğuna bir bak!

Mehmet - Yüksek Eğitim Kurulu tam Şinasi'nin bulunması gereken yerdi!

Sadullah - Hem de ne diye!..

Reşat - *(Tamamlar)* Sakalını kesti diye!

Nuri - Sakal bahane! Adam zekâ düşmanı, yetenek düşmanı!

Kemal - Yöntemi bu: Yetenekli birini gördü mü, ne olur ne olmaz, ilerde yerini alır diye daha ilk adımda ezmeye bakar...

Mehmet - Allah razı olsun! İyi ki öyle yapar!

Reşat - Ne demek o?

Mehmet - Kimi işten uzaklaştırmışsa devlet kapısından uzaklaşınca daha etkin, daha yararlı oluyor! İşte Mustafa Refik, Mir'at'ı çıkarıyor. İşte Hafız Müşfik! Ali Paşa onun hakkı olan yere damadını getirmeseydi Müşfik kalem efendisi olur çıkardı. İşinden ayrıldı, Ceride-i Havadis'te ışık saçan bir yazar oldu. Şinasi bütün vatanseverlerin önünde bayrak gibi dalgalanıyor! Gençliğe namus örneği, dürüstlük örneği oldu! *(Odacı girer. Mehmet susar.)*

Nuri - Güvenilir kişidir! *(Odacıya)* Evet?

Odacı - Paşa yalnız...

Nuri - Teşekkür ederim. *(Kalkar)* İmzalatacağım bir iki yazı var... *(Çıkarken kapıda Revalaki ile karşılaşır.)* Buyurun Bay Revalaki, şimdi dönerim. Arkadaşlar odada...

Revalaki - Bonjour beylerim!..

Kemal - Bonjour Mösyü Revalaki! *(Revalaki odadakilerin ellerini sıkar. Mehmet'in önünde durur.)*

Revalaki - Beyefendiyle teşerrüf etmemiştik?

Kemal - Evet, tanışmıyorsunuz. Posta Telgraf Bakanı Sağır Ahmet Paşazade Mehmet Emin Bey...

Revalaki - Öyle mi! Şimdi müşerref oldum! *(Mehmet'e)* Sayın beybabanıza çok büyük saygı duyarım. Ne yazık ki tanışmayız. Fakat amcanız Sayın Mahmut Nedim Paşa'nın yakın dostu olmakla onur duyarım...

Mehmet - Amcamı ben de çok severim.

Kemal - Mösyö Revalaki İngiliz Elçiliği başçevirmeni...

Mehmet - Çok güzel.

Revalaki - Siz de Tercüme Odası'nda mı görev aldınız?

Mehmet - Hayır, sadece dostlarımı görmeye geldim.

Kemal - Mehmet özgürlüğüne âşıktır. O bizim gibi devlete teslim olmadı! *(Revalaki'ye)* Niçin ayaktasınız?

Revalaki - *(Oturur)* Teşekkür ederim. *(Mehmet'e)* Biliyorsunuz, benim İstanbul'da uğramaktan en çok mutlu olduğum yer burasıdır. Belki de en çok bu oda! Burada çağdaş, aydın, genç Osmanlılar arasında ben de genç duyuyorum kendimi... *(Kemal'in masasındaki kitaba bakar.)* Voltaire, Dictionaire Philosophique okuyorsunuz? Beğeniyorsunuz?

Kemal - Genellikle evet! *(Odadakilere)* Şu Voltaire de bizim Ahmet Vefik Paşa gibi! Paşanın eski Bursa'yı yıktığı gibi eskiyi yıkıyor! *(Revalaki'ye)* Hepsi hoş ya, İslamiyet'ten pek bilerek söz etmiyor!

Revalaki - Bütün ciltleri okudunuz?

Kemal - Henüz ilk iki cildi...

Revalaki - Sizin yargılarınıza katılmayacağım için beni bağışlayınız. Sizin yaşınızda yadsınan görüşlerin benim yaşıma gelince doğruluğu anlaşılır! Benim böyle çok oldu. Biliyorsunuz daha önemi olan nedir?

Kemal - Söyleyin?

Revalaki - Çok okuyunuz. Sizin gibi, katılmadığınız görüşlere karşı çıkınız zararı yok, körü körüne katılmaktan iyidir. Benim gençliğimde Müslüman gençleri batıya sağırdı... *(Nuri döner.)* Biliyorsunuz Fransa'da cumhuriyeti kim getirdi? Robespierre, Danton değil, Napoléon Bonapart değil, Voltaire, Rousseau, Montesqieu, Diderot getirdi. Siz de şimdi onları okuyorsunuz, bu çok iyi!

Reşat - Ne dersiniz Bay Revalaki bizde meşrutiyet kurulur mu?

Revalaki - Gidiş, bütün dünyada böyle gösteriyor. Biz Osmanlı devleti de dünya devletiyiz; ay devleti değiliz!

Kemal - Yaşayın Bay Revalaki!

Nuri - Ağzınız diliniz var olsun!

Revalaki - Hep bir arada yaşayalım...

Mehmet - *(Ötekilerle birlikte)* Bravo!

(Geçiş)

DÖRDÜNCÜ TABLO

TASVİR-İ EFKÂR'DA N. KEMAL'İN ODASI

(Üçüncü tablodan üç yıl sonra)

Kemal - *(Kulisten)* Eee Kalavasi cenapları, anlat, dünden bugüne haberler neler? *(Elinde bir şişe konyak, canlı adımlarla girer. Başdizgici Kalavasi ile Karabet Usta onu izlerler.)*

Kalavasi - Bizdeki haberler hep iyidir paşam!

Kemal - Neler o iyi dediğin? *(Konyak şişesini yazı masasının çekmecesine koyar.)*

Kalavasi - Tasvir elden ele dolaşıyor, herkesin dilinde Kemal Bey, Kemal Bey!..

Karabet - Ama genç ama yaşlı, Kemal Bey diyor başka şey demiyor!

Kalavasi - Yazınız hazırdır?

Kemal - *(Eliyle alnına vurur)* Yazı burada!

Kalavasi - Eyvah!

Kemal - Niye eyvah!

Kalavasi - Hamile bir bayan karnını gösterirse nüfus memuru çocuk var sayar? Yoksa dokuz ay beklemek ister?

Kemal - *(Kahkaha ile)* Ömürsün! *(Konyak şişesini çıkarır. Dibine vurarak açar. Yudumlar.)* Hele üstümden şu sabah mahmurluğu gitsin!

Kalavasi - *(Alnını gösterir)* Orası hazine! Orada var bin yazı, oysakim bana şimdi gerek bir yazı...

Kemal - *(Şişeyi uzatır)* Yudumla!

Kalavasi - Allah korusun!

Kemal - Günaha mı girersin? *(Karabet'e)* Sen? *(Karabet, elini göğsüne götürerek teşekkür etmekle yetinir.)*

Kalavasi - Ben içersem satırların bacakları dolanır, gazete nara atar!

Kemal - Keyfiniz bilir! *(Yudumlar, şişeyi kaldırır.)* Hele şükür kendime gelebildim...

Kalavasi - En çok bir saat müsaade. Yazı isterim!

Kemal - *(İç cebinden yazısını çıkarır verir.)* Al öyleyse!

Kalavasi - *(Yazıya göz atar.)* Tamamdır? Düzeltmişsindir?

Kemal - Tamam sayılır...

Kalavasi - Hani? Üstünden hiç kalem geçmemişsindir bre paşam?

Kemal - Bu üçüncü yazışım...

Kalavasi - Nasıl da ağnarım görüorsun? Sen titiz yazarsın, öyle kırk kez düzeltmeden imza atmazsın! Bir daha okumak istiorsun?

Kemal - Fena olmaz! Aklımın takıldığı bir iki yer var...

Kalavasi - *(Yazıyı geri uzatır.)* Madem var, hadi Arap köle kırmızı pabuçları giysin, tabanları kaldırsın! *(Kemal yazısını okur, çıkmalar yapar. Karabet'e)* Arap köle kimdir biliorsun?

Karabet - Bilmem mi? Kalemidir!

Kalavasi - He ya kalemidir! Kırmızı papuç nedir biliorsun?

Karabet - Kör değilim görüorum, mürekkebidir!

Kemal - *(Yazısını Kalavasi'ye uzatır)* Oldu galiba!

Kalavasi - *(Yazıyı Karabet'e geçirir)* Hadi, durma, hemen dizmeye başla... *(Karabet yazıyı alır, sayfaları çevirir, saatine bakar.)*

Karabet - Öğleye hazırdır!

Kalavasi - Öğleye kalmasın... *(Karabet çıkar. Kemal'e)* Konusu nedir?

Kemal - Kadınlarımızın eğitim sorunu! Kadınlarımızın okutulmasını savunuyorum. Bilgili çocukları ancak bilgili anneler yetiştirebilir...

Kalavasi - Bravo!

Kemal - Okul anne kucağından başlar!

Kalavasi - Bizde böyle bir yazı çok gerekli idi! *(Kemal şişeyi çıkarır, yudumlar.)*

Kemal - Sanki üstümden bir yük kalktı! *(Şişeyi kaldırır.)*

Kalavasi - Anlıorum geriliyorsunuz! Yazdıktan sonra bu gerginlik yine sürüor sizde?

Kemal - Gazeteyi elime alıp okuyuncaya kadar...

Kalavasi - İyi değil! Yatışınız biraz... Ben Karabet'e yardım edeyim. Dizelim, okuyunuz. Ufak bir düzeltme olursa yine yaparız...

Kemal - Yaparsın ama başıma da kakarsın!

Kalavasi - *(Güler)* O kadar olacak gayrı! Öyle yapmasam baştan sona yeniden yazarsın, gazete yarın değil öbür gün çıkar! *(Yusuf Ağa girer, gazeteye gelen mektupları getirir. Kalavasi çıkmaktan vazgeçer.)*

Kemal - Gel bakalım Yusuf Ağa, dünden beri özledim seni!

Yusuf - Biz de seni bey! Mektuplarınız. *(Mektupları verir.)*

Kemal - Ver bakalım.

Kalavasi - Kaç mektup?

Yusuf - Onbir.

Kalavasi - Dün dokuz idi. *(Tahtaya vurur.)* Nazar değmesin. Her gün artıyor.

Kemal - Ya satış?

Yusuf - Hızlı. Son iki gündür Beyoğlu'na çıkmadan bitiriyorum.

Kalavasi - 1000 basıyoruz 1000 satıyoruz. 1500 bassak 1500 satacağız. Tek pedalla yetişmez ki! Bize modern bir makine gerek. Paris makineleri gibi...

Kemal - Alacak para nerede?

Yusuf - Kulakları çınlasın Şinasi Efendi'nin zamanında 500'ü geçemezdim!

Kemal - Şinasi Efendi satış ardında değildi.

Kalavasi - Siz de değilsiniz! Ama satış artıor, neden biliorsunuz?

Kemal - Sen söyle neden?

Kalavasi - Şinasi Efendi ağır adamdı. Akılla yazardı. Siz gönül adamısınız. Hem akıl hem gönülle yazıorsunuz. Bizim halk duyguludur. Coşkulu yazıları sever...

Yusuf - 1000 satıyoruz ama bir Tasvir'i en az üç kişi okuyor!

Kalavasi - Beş kişi! Tünelde vapurda görüorum. Tasvir okuyan-

lara göz atmaktan herkesin boynu uzuor... *(Kemal mektuplarını açarken, ilk olarak, dikkâtini çeken bir zarfı alır.)*

Kemal - Ne güzel zarf! Kâğıdı da! Bittim!..

Kalavasi - Görebilirim? *(Kemal zarf kâğıdını uzatır. Kalavasi alır, göz atar.)* Nerede satılır biliorum, size alırım.

Kemal - *(Para çıkarır)* Parasını vereyim.

Kalavasi - Acelen nedir? Daha almadık! Meraklı insan başkadır!

Kemal - Sultan Aziz silâh meraklısı, ben de kalem kâğıt!

Kalavasi - Kalem daha öldürücüdür!

Kemal - Bana kalırsa iyileştiricidir! *(Melik görünür, kapının eşiğinde durur.)* Ne o Melik? Niye öyle eşikte kaldın? *(Melik elleri önünde bağlı gülümser.)*

Ey Melik Melik
Cepleri delik!

(Gülümser) Bu mu iyi yoksa bu mu:

Ey Melik Melik Melik
Tükendi mi metelik?

Tükendi mi ha? *(Gülüşürler)* Öyle boynu bükük durma dayanamam!

Melik - Tükenmesin mi bey? Kalabalığız...

Kemal - Haklısın Melikçiğim, bana da yetmiyor kör olası! Sarraf olmak varmış bu dönemde! Hadi ben neyse, müslümandan sarraf çıkmaz, olamadım, sen ne akla uydun da dizgici oldun? Ermeninin akıllısı hep sarraf!

Melik - Sarraflık akıldan çok bunu ister bey! *(Parmaklarıyla para işareti yapar)* Bende de o yok! Benim işim iyidir!

Kalavasi - Biz, yazanı, dizeni, dağıtanı, bir soydanız Kemal Bey! Kanımıza mürekkep kokusu sinmiş...

Melik - Sizin gibi, Şinasi Efendi gibi yazarlara hizmet ettikçe

biz de işe yaradığımızı, insanlığımızı duyuyoruz, bu bize yeter!

Kemal - Coşturma beni, haftalığını çifte ödeyeceğim! *(Melik'e parasını verir.)* Haftalığın hazırdı! *(Melik parasını alıp teşekkür ederken.)*

Yusuf - *(Pencereden dışarıya bakarak)* İt oğlu it yine orada?

Kemal - Kim?

Yusuf - Şu her günkü kör dilenci! Pencereni, gazeteye giren çıkanı gözlüyor!

Kemal - Kör diyorsun?

Kalavasi - Körlüğü numara! Rol oynuyor. Halis muhlis hafiyedir. Müsaadenizle... *(Melik ile birlikte çıkarlar.)*

Yusuf - Dün Karaköy'de gördüm, kara gözlükleri, elinde kör bastonu, vagondan çıkanlar arasında pire gibi koşturuyordu! Kim bilir kimin arkasındaydı yine...

Kemal - Varsın gözlesin! Sayemizde ekmek yiyenler çoğalıyor, kötü mü?

Yusuf - Ne belli işini dürüst yaptığı? Zaptiyeden bahşiş koparmak için kim bilir ne yalanlar uydurur kerata? Tövbe tövbe! Bir gün kafam kızacak, çekip alacağım gözlükleri gözünden, bastonunu elinden, yıkacağım yere, vereceğim kıçına kıçına!

Kemal - Sakın ha! Bırak gözlesin! Kapımız güven altında olur! Bizim gizlimiz kapalımız yok! Tütün kaçırmıyoruz, kalpazanlık etmiyoruz, aksine, rüya görsek, açığa vurup yazıyoruz!.. *(V. Murat'ın Lalası Topal Süleyman Ağa kapıda görünür.)* Bir şey mi istediniz?

Süleyman - Namık Kemal Beyefendi ile görüşmek istiyordum...

Kemal - Buyurun görüşün! *(Gülümser)* Benim! *(Topal Süleyman girer. Yusuf Ağa'ya bakarak bekler.)* Gazetemizin dağıtıcısı, Yusuf Ağa...

Süleyman - Bendeniz Süleyman. Veliaht Murat Efendi'nin lalasıyım. Efendimizin bir ricası için sizi rahatsız ediyorum.

Kemal - *(Yer gösterir)* Şöyle oturun. Hoş geldiniz. Kahveyi nasıl içersiniz?

Süleyman - Zahmet buyurmayın.

Kemal - Ben de içeceğim...

Süleyman - Emir buyurursanız az şekerli olsun. *(Yusuf Ağa, selâm verir çıkar.)* Sizi çok daha yaşlı sanırdım. Maşallah inanılmayacak kadar gençsiniz. Bu yaşta bu başarı, bu ün bu olgunluk her kişiye kolay nasip olmaz!

Kemal - Eksik olmayın. Veliaht efendimize ne gibi bir hizmette bulunabilirim? Kendileri ne emrederse yerine getirmek beni onurlandırır...

Süleyman - Kıymetli vakitlerinizi fazla almadan arzedeyim. Üzücü bir iş. Eski bir dert, yeni bir frenk oyunu! Perşembe Pazarı'nda İstepan derler bir sarraf vardır. Biz onu Osmanlı bilirdik, İngiliz uyruklu imiş. Efendimizin eli dardaydı; saray, ödeneğini kısmıştı. Efendimiz dünyaya geldiklerinde, valideleri sultan bir elmaslı hırka giydirmişler, o hırkayı bu İstepan'a rehin ettik, 400.000 kuruş borç aldık. Geçende parayı götürdüm, hırkayı rehinden almak istedim, sattım demez mi! Hırka, verdiği paranın en az on katı ederdi...

Kemal - Edepsize bak sen!

Süleyman - Ne yazık ki öyle!

Kemal - Elleri kirli bir sarraf, toprakları üstünde zengin olduğu Osmanlı Devleti'nin gelecekteki hükümdarına böyle meydan okuyabiliyor! Bugünleri de mi görecektik? *(Öfkeyle dolanır.)* Bu frenklerin bu türlü haydutluklarını, serkeşliklerini, bizi hiçe saymalarını duydukça deli oluyorum! Efendimizin benden emirleri nedir?

Süleyman - Veliaht V. Murat Hazretleri üslubunuzun hayranı, yazılarınızın takdirkârıdırlar. İstepan edepsizini dava edecekler, acaba diyorlar, Kemal Bey lütfeder, mahkemeye verilecek kâğıdı kaleme alırlar mı? Siz bu hizmeti kabul ederseniz pek memnun olacaklar...

Kemal - Seve seve... *(Kalavasi girer.)*

Kalavasi - Yazınızı görecek misiniz?

Kemal - Tabii! *(Süleyman'a)* Vaktiniz var mı?

Süleyman - Sizi görmek için İstanbul'a indim...

Kemal - Size bazı soracaklarım var; borcun alındığı tarih, elmas-

lı hırkanın özellikleri gibi. Yazımı okuyup acele düzeltmem gerekiyor, bana üç beş dakika izin vermenizi rica edeceğim...

Süleyman - Estağfurullah, haddim mi? *(Yusuf Ağa kahveleri getirir.)*

Kemal - Buyurun kahvenizi için, ben de yazımı düzelteyim...

(Geçiş)

BEŞİNCİ TABLO

KURBAĞALIDERE'DE VELİAHT V. MURAT'IN KÖŞKÜNDE SALON

(Bir hafta sonra. Topal Süleyman, N. Kemal'i salona alır. İçerden piyanoda çalınan bir vals duyulur.)

Süleyman - Buyurun, dilediğiniz gibi oturun, geldiğinizi veliaht hazretlerine haber vereyim...

Kemal - Piyanoyu kim çalıyor?

Süleyman - Kendileri!

Kemal - Pek güzel, haber vermekte acele etmeyin! Hele şu çaldıkları parçayı tamamlasınlar. Dinlemek istiyorum...

Süleyman - Dünden beri yeni bir besteye çalışıyorlardı, sanıyorum ki çaldıkları odur.

Kemal - Bizim sultanlarımız ya şairdir ya müzisyen. *(Piyano susar, V. Murat girer.)*

V. Murat - Pek üzgünüm üstad. Geldiğinizi şimdi haber verdiler, çok beklediniz mi?

Kemal - Hayır yeni geldim, henüz oturmama vakit olmadı.

V. Murat - Öyleyse buyurun oturun. *(Oturur, Kemal'e karşısında yer gösterir. Lala çıkar.)* Geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Pek değerli çalışmalarınızdan vakit ayırıp buralara kadar yoruldunuz...

Kemal - Bilâkis onur duydum. Er geç padişahımız olacak, dev-

letimizin yazgısına hükmedeceksiniz. Size hizmet etmek benim için bir vatan borcudur.

V. Murat - Gün gelir kısmet olursa o hizmeti hep birlikte yerine getireceğiz. Ben ancak sizin gibi seçkin zekâların desteği, kılavuzluğu ile mülkümüze yararlı olabilirim. Güç günler yaşıyoruz Kemal Bey! Korkum odur ki ilerde bizi daha da güç günler bekliyor...

Kemal - Şahsıma gösterdiğimiz güvene, yakınlığa çok teşekkür ederim efendimiz. Ayrıca gerçekleri doğru görerek iktidara hazırlanmanızın bizler için büyük umut kaynağı olduğunu belirtmek isterim...

V. Murat - Dava dilekçeniz olağanüstü güzellikteydi. Dava dilekçesini aşan, kaleminizden çıkan her ürün gibi, edebiyat değerine ulaşan bir eserdi. Beni memnun etti!

Kemal - Sağ olun Efendimiz!

V. Murat - Sonra, sizi yakından tanımak istiyorum. Tasvir-i Efkâr'da yazdıklarınızı dikkâtle izliyorum. Bütün düşünceleriniz özgün, çekici olduğu kadar ülkemizin de hayrına! Daha da olumlu yanı, yaşadığımız bu kara günlerde, hepimizi coşku ile saran vatan millet aşkı ile dolu!

Kemal - Bu iltifatları sizden işitmek, benim naçiz kalemimin en büyük ödülü efendimiz!

V. Murat - İnanın sadece gönlünüzü almak için söylemiyorum. Sizinle sık sık görüşmek, dost olmak, düşünce dünyanızı yakından tanımak isterim. Dostluğunuz benim de ufkumu genişletecektir...

Kemal - Her zaman emirlerinizdeyim efendim...

V. Murat - Şöyle düşündüm: Bana edebiyat dersleri verebilir misiniz?

Kemal - Bilmem ki haddim mi?

V. Murat - Bu alçakgönüllü sözlere hiç gerek yok! Sizinle karşılaşınca hiç yanılmadığımı anladım. Yazılarınızla bütünleşen bir kişiliğiniz var! Gösterişi sevmeyen, sade, rint, alçakgönüllü. Sizi ilk gören meziyetlerinizi anlar...

Kemal - İnanın hiç düşünmediğim biri varsa o da kendimim!

İçimden geldiği gibi yaşarım. Nasıl biri olduğumu hiç düşünmedim şimdiye kadar. Ne olmadığımı biliyorum, ama ne olduğumu tam bildiğimi söyleyemem...

V. Murat - Haftada bir sizinle buluşacağız. Bana edebiyat dersleri vereceksiniz. Çağdaş şairlerimizin, edebiyatçılarımızın çalışmaları ile ilgili sizden bilgi alacağım...

Kemal - Bundan daha zevkli bir görev düşünemem!

V. Murat - Küçük bir noktaya daha değineceğim. Çalışma koşullarınız herhalde sizi bazı gerçeklerle yüz yüze getirmiştir. Sizinle sık sık görüşmem sarayda kuşku ile karşılanabilir! Küçük kardeşim Abdülhamit'in de derslerimizde bulunmasını isteyeceğim. *(Gülümser)* Kendisi Abdülaziz'in pek sadık habercisidir...

Kemal - İsabet edersiniz. *(Topal Süleyman girer.)*

V. Murat - Nedir?

Süleyman - Efendimiz, Mıgırdıç Muratyan Bey geldiler.

V. Murat - *(Duvar saatine bakar.)* Yemeğe bekliyordum... Vakit ne çabuk geçmiş! *(Kemal'e)* Tanışır mısınız?

Kemal - Adını duyarım.

V. Murat - Siz de yemeğe kalır mıydınız? Tanışmanız pek yararlı olur...

Kemal - Emredersiniz.

V. Murat - *(Süleyman'a)* Buyursun. Yan salona alın. *(Süleyman çıkar.)* Mıgırdıç Muratyan Paris'te okumuştur. Müzik hayranıdır. Çok kibar, kültürlü bir gençtir, seveceksiniz..

Kemal - Herhalde.

V. Murat - Büyük servet sahibi. Bildiğiniz gibi saray beni sık sık maddi zorluklarla karşı karşıya bırakıyor. Bu güç günlerimde bana el uzatan tek dostum o! Bir şey daha: At sever misiniz?

Kemal - Sevmemek olası mı?

V. Murat - Atlarımdan ikisini size ayırdım. Kabul ederseniz, hatıram olarak yarın hanenize getirsinler?

Kemal - Pek sevinirim!

V. Murat - Buyurun yan salona geçelim. Konuğumuzu bekletmeyelim...

(Geçiş)

ALTINCI TABLO

BELGRAD ORMANLARINDA VALİDE BENDİ

(1865 Haziranı ortalarında bir pazar günü. N. Kemal, Menapirzade Nuri, Kayazade Reşat, Sağır Ahmet Paşazade Mehmet Emin, Suphi Paşazade Ayetullah, Mustafa Refik, bir yer sofrası başında içerler. İki uşak ayakta onlara hizmet eder.)

Ayetullah - Salatalıklar iyice yıkanmış değil mi?

Reşat - Görülmüyor mu?

Ayetullah - İstanbul'da kolera görülmüş diyorlar...

Kemal - Aman çocuklar korunun. Olur olmaz şeyler yemeyin. Mideyi ağır yemeklerle yormayın, üşütmeyin, bir de azar azar için. *(Kadehine içki koyar.)*

Nuri - Bu öğütler bu sofra için değil! *(Mehmet'e)* Yemeklerin hepsi birbirinden lezzetli. Annenin elleri dert görmesin.

Mehmet - Annem mutfağına ancak yemeğin tadına tuzuna bakmak için girer.

Kemal - Yemeklerin tadı tuzu yerinde olduğuna göre Nuri'nin duası yerini bulmuş demektir. *(Kadehini kaldırır.)* Sağlığınıza ey erbab-ı hamiyet!

Mehmet - *(Kadeh kaldırır)* Sağlığınıza!

Ötekiler - *(Kadeh kaldırır)* Sağlığınıza!

Mehmet - İyi dedin Kemal, biz erbab-ı hamiyetiz! Osmanlılık onurunu kendi onurumuzla bir, giderek daha önde tutan vatanseverleriz! Burada sadece yemek yemek için bir araya gelmedik! Dertlerimiz

belli. Gece gündüz buluşuyor, sabahlara kadar dertleşiyoruz. Hep başladığımız yerdeyiz! Ne yapacağız? Nasıl bir çıkış, kurtuluş yolu bulacağız? Bugün bu sorunu tartışmak, karara bağlamak için buradayız!

Reşat - Niçin konuşmuyoruz?

Refik - Ne bekliyoruz?

Ayetullah - Bu toplantının sohbet olmaktan çıkması için usulü ile yürütülmesini öneriyorum. Bir başkan seçelim, gündem saptayalım...

Reşat - Yerinde olur.

Nuri - Başkanlığa Mehmet Emin kardeşimizi öneriyorum.

Refik - Kabul!

Reşat - Kabul!

Kemal - Mehmet Emin, başkanlık senin hakkın. Fransa'da okudun, batıdaki ilerlemeleri yerinde gördün, batıyı en iyi tanıyanımız sensin...

Mehmet Emin - Canlarım, güveninize teşekkürler! Bildiklerinizi yineleyerek sabrınızı taşırmak istemem. Durum gözler önünde. Vatan batıyor! Sizler gibi onurlu çocukları sahip çıkarsa vatanın dertleri çözüm yoluna ulaşabilir. Hep birlikte çalışıp devletimizi kurtaralım, eski parlak günlerine kavuşturalım. Ben bu yolda bana vereceğiniz her görevi, canımı hiçe sayarak yerine getireceğime namusum üzerine söz veririm!.. *(Alkışlar)* Şimdi ilk sözü Kemal'e veriyorum. Kemal, halkımızın bu kara günlerinde Tanrı'nın bize bir bağışıdır. Kalemi ile üç yıldır gaflet uykusuna dalmış kütleleri uyandırıyor, küllerini savurup yüreklerin ateşini tazeliyor! *(Alkışlar, "Yaşasın Kemal!" sesleri.)*

Nuri - *(Kadehini kaldırır)* Kemal'in şerefine!

Mehmet - Kemal'in şerefine! *(İçerler)* Kemal, en yetkili sensin. Devletin durumunu kısaca özetle bize ki ne yapacağımızı, neye karar vereceğimizi bilelim? *(Oturur)*

Kemal - *(Kalkar)* Kardeşler, söze başlarken aklıma ilk gelen bizim Ali'nin ünlü beyiti oluyor:

Neşve tahsil ettiğin sagâr da senden gamlıdır
Bir dokun bin ah dinle kâse-i fağfurdan

Evet, biz yaralıyız, vatan yaralı; hangimize, neremize değilse bin ah fışkırıyor. Güzel bir yaz geçiriyoruz. Cennet gibi bir vatanımız var; cennette yaşıyoruz ama bu cennet neden böyle karanlık, bu cenneti karartan, üstüne gölge eden ne? Kardeşlerim! Cennetin hakkı bolluk, mutluluktur. Biz ise acı çekiyor, darlık içinde yaşıyoruz! Vatanın hangi derdini öne alayım? Maliyemiz borca batak! Yabancılarla ilişkilerimiz yüz kızartıcı! Bağımsızlığımız, ulusal onurumuz ayaklar altında! Başımızdaki sadrazam Allah göstermeye!

Mehmet - Vaktimiz var, bu konularda durumu özetleyiniz...

Kemal - Mecit döneminde dışarıya sekiz milyon borçlanmıştık, bu kez o borcu ödemek için on milyon borçlandık, Fuat Paşa'ya sorarsanız devlet borçsuz yönetilmez, der. Haklı! Onun, sarayın, Ali Paşa'nın savurganlıklarını iç kaynaklarla karşılamak hokkabazlık ister! Devlet memurları sekiz aydır aylıklarını alamazken Fuat Paşa yalısına, ayda elli altın aylıkla Fransa'dan bahçıvan getiriyor! Rüşvet almış yürümüş, açığa dökülmüştür. Neredeyse hak sayılıyor! Biliyorsunuz, Mısır Valisi Sait, kumarına sefahatine kaynak olsun diye Avrupa'dan borç almak için izin istedi. Ali Paşa önce olmaz demişken, alınacak borçtan kendisine 10.000 kese pay ayrılınca haftası geçmeden olur dedi.

Nuri - Ne yapsın o kadarcık pay almasın mı!

Reşat - Ne de olsa garip! Babadan dededen bir şey bulmadı!

Nuri - Bahçıvanın oğluydu!

Refik - O da mı çoluğuna çocuğuna bir şey bırakmasın? *(Gülüşmeler)*

Mehmet - *(Kemal'e)* Dinliyoruz?

Kemal - Yeni Mısır valisi sonu nereye varacağı bilinmez ayrıcalıklar ardında. Duymuşsunuzdur saraya gönderdiği portakal sandıklarının üstü portakal, altı altın döşeli çıkıyor.

Refik - Vali İsmail, Paris borsasında efendimiz adına oynuyor, kazançtan pay gönderiyor...

Ayetullah - Nedense efendimizin payına düşen hep kazanç, kayıptan haber yok! *(Gülüşmeler)*

Kemal - Devletin hazinesi Galata sarraflarının elinde. Bu cennet ülkede yaşayın dediğimiz, kanımızla zengin ettiğimiz bu çapulcular devletin maliyesini hacir altına aldılar! Durumun daha da acı olan yanı halk arasında yaygınlaşan umursamazlık! Kimse bu çöküntüyü yadırgamıyor: Neredeyse olağan karşılıyor!

Nuri - Biz karşılamıyoruz!

Refik - *(Aynı anda)* Karşılamayanlar da var!

Ayetullah - Halk karşılamayanları izleyecektir. Yeter ki sesimizi duysun!

Mehmet - *(Kemal'e)* Sözlerinizi tamamlayın.

Kemal - Girit ateşler içinde. Sırbistan öyle. Ordumuzun, donanmamızın gücü kuvveti yerinde. Pire'de Yunan'a dersini verdi. Sırp ayaklanmasını bastırdık. Öyleyken bu pısırıklık niye? Çünkü Ali Paşa yabancıların sözünden çıkmıyor. Cömertliğiyle Paris Konferansı'nda İngiliz delegesini bile şaşırtmadı mı? "Ne yapayım Türkten çok Türk olamam ya!" demek zorunda kaldı adam...

Nuri - Posta imtiyazını unutma!

Kemal - Oraya geliyorum. Eflâk Buğdan'da, Mısır'da; Fransa'nın posta işletme imtiyazı kaldırıldı. Anadolu'da Rumeli'de sürüyor! Olur iş mi bu? Bir devlet kendisine bağlı eyaletlerde kaldırılan bir imtiyazın ana toprakları üzerinde sürdürülmesine nasıl olur da izin verir? Son olarak nasıl bir baskı altında yaşadığımızı hatırlatacağım. Özgürlüklerimiz zincire vurulmuştur. Hafiye jurnalları ile yargılamasız tutuklama, sürgün kararları veriliyor. Zaptiye dairesinin bodrumu hemen her gün yeniden doluyor. Ali Paşa sadrazam, Hüsnü Paşa zaptiye bakanı olarak birkaç yıl daha yerlerinde kalırlarsa, bu gidişle ülkede sürgüne gönderilmedik adam kalmayacak, bizde de Sibirya'ya benzer bir sürgün bölgesi arayıp bulmak gerekecek!..

Nuri - Kahrolsun zalimler!

Ötekiler - Kahrolsunlar!

Mehmet - *(Kemal'e)* Teşekkür ederiz! *(Alkışlar, Kemal oturur.)* Namık Kemal Bey kardeşimiz durumun kendisine yakışır bir açıklık-

la değerlendirmesini sundu bize. Var olsun! *(Alkışlar)* Haklısınız, kahrolsun zalimler, ama nasıl kahrolacaklar? Dertleşmelerimizle bu iş yürümüyor. Karar vermemiz gereken sorun şu: Ne yapmalı? Ne yapabiliriz? Ne yapacağız?

Nuri - Yapılacak iş açıktır!

Mehmet - Nedir?

Nuri - Ülkeyi Sadrazam Ali Paşa'nın elinden kurtarmak!

Refik - Ne değişir? Bir Ali Paşa gider, bir başka Ali Paşa gelir!

Kemal - Ali Paşa'nın sadrazamlıktan uzaklaştırılması bir aşamadır. Kısa bir süre olsun soluk alma olanağı sağlar.

Mehmet - Sadrazamlık için sırada amcam Mahmut Nedim Paşa var. Düşüncelerini, karakterini yakından tanırım. Hoşgörülü, ağır düşünceli bir kişidir. Yurdunu gerçekten sever. Sadrazam olursa özgürlüklerimizi tanıması için etkileyebiliriz...

Reşat - Kemal, Veliaht Murat Efendi ile her hafta buluşuyor. Nuri, İkinci Veliaht Abdülhamit'in süt kardeşi, araları iyi. Bu görüşlerimizi onlara aşılayabilirler...

Ayetullah - Mahmut Nedim Paşa'nın makama geçince değişmeyeceğini şimdiden kim söyleyebilir? Denenmiş bir kişiyi, kişiliğini kanıtlamış bir kişiyi sadrazamlığa getirmeye çalışmalıyız...

Nuri - Örneğin kimi?

Ayetullah - Ahmet Vefik Paşa'yı!

Refik - Evet, bence de! Bilgisi, dürüstlüğü ile güvenilir kişidir. Yenilikçidir...

Reşat - Ben yine de Mahmut Nedim Paşa'da direniyorum. Mehmet her gün bağlantı kurarak düşüncelerimizi kendisine işleyebilir!

Kemal - Beyler, düş kuruyoruz. İş oraya gelmedi. Henüz kimseyi sadrazamlığa getirebilecek bir güç değiliz!

Refik - Çok doğru!

Kemal - Kişileri bir yana bırakıp ülkemizi meşrutiyete kavuşturmanın yollarını aramalıyız...

Refik - İşte, şimdi konuşmalarımız olumlu bir çözüm yoluna girdi!

Kemal - Geçen gün Courrier d'Orient başyazarı Jean Piétri ile

iki saate yakın süren bir konuşma geçti aramızda. Biliyorsunuz gerçek bir düşünce adamıdır. Bizi bizim kadar sever. İstanbul'da tek güvenilir yabancı dostumuz odur!

Refik - Şinasi Efendi'yi kurtaran da o oldu...

Ayetullah - Evet, ne karara vardınız?

Kemal - Piétri tek kurtuluş yolumuzun meşrutiyet olduğuna beni iyice inandırdı. Üç beş vezirle bir sadrazamın aralarında, biraz sen biraz ben, değişe değişe ülkeyi yönetmelerine bağlanmaktansa, kırk milyonluk bir ulusun yazgısını dört beş yüz temsilcisinin aralarında tartışarak kararlaştırması elbet daha güvenli bir yoldur.

Nuri - O halde yaşasın meşrutiyet!

Refik - Ben kendimi bildim bileli Fransız devrimini örnek almamız gerektiğini savunurum!

Mehmet - Hangimiz meşrutiyete karşıyız?

Reşat - Şu halde amacımız açık: Meşrutiyeti getirmek!

Kemal - Nasıl? Önemli olan bu!

Ayetullah - Meşrutiyeti getirmek istiyorsak örgütleneceğiz!

Mehmet - Başlangıçtan beri ne yapacağız derken söylenmesini beklediğim görüş buydu!

Ayetullah - Size durumumuza uygun iki örgüt örneği getirdim: Biri İtalyan Carbonari örgütünün, öbürü Lehistan Gizli Kurtuluş Örgütü'nün yönetmeliği. İkisini de dikkâtle okudum, inceledim...

Mehmet - Sonuç, önerileriniz?

Ayetullah - Bu kuruluşlarda olduğu gibi yedişer kişilik hücrelerle örgütleneceğiz. Her üye numaralanacak, hücre başkanları yedili tam sayılarla anılacak. Yedi, ondört, otuzbeş gibi. İlk aşamada beş, daha sonra otuzbeş, üçüncü aşamada iki yüz kırkbeş hücreyi bulduk mu iki bin kişilik etkin bir güç oluşturacağız. Ondan sonra Erbab-ı Hamiyet Yeni Osmanlılar olarak eyleme geçmemiz işten bile değil!

Mehmet - Öneri başka ülkelerde denenmiş, çok yerinde bir öneri!

Ötekiler - Kabul edelim...

Nuri - Bir numara benim!

Refik - İki ben!

Reşat - Üç!

Mehmet - Dört!

Ayetullah - Beş ben!

Kemal - Bana altı kalıyor!

Mehmet - Hayır, sen gazetecisin, yazarsın! Örgütün dışında kalmalısın. Yazılarınla etkin olman yeter!

Nuri - Bu da doğru!

Reşat - Sen bu işi bize bırak!

Nuri - Yaşasın meşrutiyet!

Ötekiler - Yaşasın! *(Kadeh kaldırır, sonuna kadar içerler.)*

(Geçiş)

YEDİNCİ TABLO

SADRAZAM ALİ PAŞA'NIN ODASI

(9 Mart 1867. Ali Paşa, masası başındadır. Ufak tefek, ince yapılı bir adamdır. Konuşurken önüne bakar, ağır ağır konuşur.)

Yaver - Paşa Hazretleri, Arifi Paşa geldiler?

Ali - Alınız.

Yaver - Emredersiniz. *(Geri geri çekilir, kapıyı açarak Arifi Paşa'yı içeri aldıktan sonra çıkar, kapıyı çeker.)*

Arifi - *(Kapının eşiğinde Ali Paşa'yı selâmlar.)* Bendenizi emretmişsiniz efendim?

Ali - Rica ettim. Buyurun, oturun, görüşeceklerimiz var... *(Arifi Paşa oturur.)* Sizi iyi gördüm.

Arifi - İyiyim efendim. Duacınızım. Bendeniz sizi her zamankinden daha iyi gördüğümü söylemek istiyordum...

Ali - Neredeee? Nerede efendim! Beşinci kez sadrazamlığa getirilmem fazla oldu. Padişahımız efendimizden her ne kadar affımı

diledimse de kabul etmediler. Devlet yükü bu zayıf bedenime artık ağır geliyor!

Arifi - Padişahımız, haklı olarak, sizin her zaman yerinde olan kararlarınıza, bunca deneylerle olgunlaşmış kişiliğinize, bu güç günlerde devletin ne kadar ihtiyacı olduğunu çok doğru değerlendirdiler efendim. Sizin yerinizi doldurabilecek bir başka kimse de hatıra gelmiyor!

Ali - Teşekkür ederim. Öyle de olsa bedenen olsun zihnen olsun yeterli kudret ile liyakati kendimde göremiyorum. Gücüm, algılama yeteneğim her geçen gün daha zayıf düşüyor...

Arifi - Daha çok yıllar bu millet sizin büyük hizmetlerinizden yararlanacaktır efendim.

Ali - Gayret edeceğiz. *(Sözü değiştirir)* Gazeteleri dikkâtle izliyor musunuz?

Arifi - Vaktin elverdiği ölçüde...

Ali - Gidişleri hiç doğru karşılanacak gibi değil! Devlete karşı takındıkları tutum beni endişelendiriyor!

Arifi - Ne gibi efendim?

Ali - Biliyorsunuz bizim basınımız çok yenidir. Henüz altı yedi yıllık bir tarihi var. Daha emekleme çağında. Böyleyken yürümesini öğrenmeden koşma hevesinde. Devlete karşı bir gidiş alması basınımızın geleceği açısından hiç de iç açıcı sayılmaz... Bugünkü Muhbir'i, Tasvir'i gördünüz mü?

Arifi - Gördüm efendim.

Ali - Öyleyse?

Arifi - Ne yazık ki buyurduğunuz gibi acemilikten gelen yanılmalardan korunamıyorlar...

Ali - Siz buna acemilik mi diyorsunuz? Acemilik, yanılma değil, haddini bilmezlik! Boylarından büyük işlere karışıyorlar, zihinleri bulandırıyorlar! Girit sorunu bir devlet işidir: Muhbir gazetesinin sahibi Filip Efendi ile kalemşoru Ali Suavi hocanın çözebileceği bir iş değil! İkisi de küstahlık ediyorlar! Filip Efendi'nin dediğine bakın: Girit'e yardım kampanyası açıyor, sonra da gelen yardımları Girit'e

gidip zulüm gören Osmanlılar'a kendim dağıtacağım diyor! Yani devlete güvenmem, para emanet edemem! Ali Suavi, her şeyi ben bilirim, benden başka bilen dürüst kişi yok savında! Mısır Valisi İsmail Paşa'nın bazı isteklerini kamuoyunu ayaklandıracak gibi sömürüyor. Belgrad kalesinin bugün için devletimizin elinde kalmasında ne gibi bir yarar düşünülebilir? Kale, Rusların elinde, Sırpları kışkırtmak da bir sömürü konusu! Fransa ile İngiltere, kalenin Sırp yönetimine bırakılması ile Sırbistan'daki ayaklanmaların yatışacağı görüşündeler. Devletimizin görüşü de bu yönde...

Arifi - Çok yerinde bir görüş efendim.

Ali - Hoca Ali Suavi Efendi sizin gibi çok yerinde bulmuyor! Hâlâ Fatih döneminin, Kanuni Sultan Süleyman döneminin yarattığı duygularla imparatorluk halkının yönetilebileceğini halka aşılıyor. Bu duygular hoşa gider, kolay taraftar toplar ama uygulanamaz. Ne devletimiz Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki devlet, ne Sırplar o eski çoban Sırplar!

Arifi - Çok haklısınız.

Ali - Beni asıl üzen, kaleminizden Namık Kemal Bey'in ona ayak uydurarak taşkınlık etmesi. Biliyorsunuz Kemal Bey'den ümitliydim. Yangın yazısından dolayı kendisine nişan verdirmiştim...

Arifi - Ne de olsa şairdir efendim. Coşkulu bir gençtir. Fakat iyi niyetlidir. Padişahımıza bağlıdır...

Ali - Yaptıklarıyla değil! Hoca Ali Suavi ile ağızbirliği etmişler. Biri Tasvir'de, öbürü Muhbir'de, biri hık derse öbürü hak diyor! Hadi Ali Suavi halktan gelme sarıklı biridir, ya Kemal Bey? Abdüllâtif Paşa'nın torunu, Topal Osman Paşa soyundan geliyor. Yazdıkları, devlete bunca hizmet etmiş atalarının kemiklerini sızlatmaz mı? Ondan bu türlü yazılar beklemezdim! Devletin güçsüzlüğünü halkına duyurmak onurlu bir davranış değildir. Muhbir hak ettiği cezayı görecek! Siz de Kemal Bey'e gereken öğütleri verin. Tasvir-i Efkâr'ı bırakması iyi olur!..

Arifi - *(Kalkarken)* Başüstüne efendim!

(Geçiş)

SEKİZİNCİ TABLO

ARİFİ PAŞA'NIN ODASI

(Bir saat sonra. Arifi Paşa masası başında, Kemal masanın önündeki koltukta otururlar.)

Arifi - Çalışmanızdan, kısa sürede görevinizde gösterdiğiniz gelişmeden çok memnunum.

Kemal - Değerbilirliğinize teşekkür ederim efendim.

Arifi - *(Bir kâğıdı gösterir)* Bu yazı sizin değil mi?

Kemal - Evet efendim.

Arifi - Yazınız inanılmayacak kadar güzelleşti. Göreve başladığınız günlerde okunmaz bir şeydi. Hatırlar mısınız, *(gülümser)* sümüklüböcek izine benzetmiştim, düzeltin demiştim?

Kemal - Haklıydınız efendim. Emirlerinizi yerine getirmeye çalıştım.

Arifi - Başardınız da. Her alanda yeteneklisiniz. Azmederseniz elinizden kurtulacak iş yoktur. Kaleminizin kudreti, bilginiz, kültürünüz, herkesçe bilinen zekânızla devlet hizmetinde en yüksek mevkilere adaysınız...

Kemal - O yönde bir ihtirasım yoktur efendim.

Arifi - Olmalı! Vatanın sizin gibi seçkin zekâların hizmetine her dönemden daha çok ihtiyacı var...

Kemal - Bendeniz gazetecilikle o hizmeti yerine getirmeye çalışıyorum efendim...

Arifi - Gazetecilik dışardan bir hizmettir ne de olsa. Memuriyetinizle bağdaşmıyor!

Kemal - Memuriyet hizmetlerimi hiç boşlamamaya çalıştığımı sanıyordum efendim...

Arifi - O anlamda söylemedim. Gazetecilik sizi ister istemez hükümetlerle çatışmak zorunda bırakıyor. Böyledir, hükümetle çatışmadan halka yâr olamazsınız. *(Kısa sessizlik)* Tasvir-i Efkâr'ı bıraksanız?

Kemal - *(Kısa bir duraklamadan sonra)* Bırakabileceğimi sanmıyorum paşa hazretleri...

Arifi - Tabiidir ki karar vermek size aittir. Görevinizdeki geleceğiniz bakımından hatırlatmıştım!

Kemal - *(Kalkar)* Emirleriniz bu mudur?

Arifi - Devlet hizmetinde saç ağartmış, sizi seven bir büyüğünüz olarak sadece öğütlerim...

Kemal - Hiçbir makam hırsım olmadığına inanmanızı isterim efendim. Vatanıma kalemimle hizmet etmek beni mutlu eden tek tutkumdur!

Arifi - *(Kalkar)* Doğrusunu isterseniz pek az kimseye nasip olan kudretli bir kaleminiz var Kemal Bey! Üstünüz olarak size yararlı olacak yolları hatırlattım, fakat okuyucunuz olarak gazeteciliğe bağlı kalacağınızı duyduğuma sevindim...

Kemal - Çok teşekkür ederim paşa hazretleri, bu sözleriniz ömrüm boyunca bana güç kaynağı olacak!

(Geçiş)

DOKUZUNCU TABLO

TASVİR-İ EFKÂR'DA KEMAL'İN YAZI ODASI

(Ertesi gün. Kemal, masasında Muhbir'i okumaktadır. Menapirzade Nuri ile Ebuzziya Tevfik odaya girerler. Kemal, elinde gazete ile kalkar, dostlarını kendine özgü coşku ile karşılar, kucaklaşır.)

Kemal - Şu Ali Suavi yaman adam azizim. Tanrı'nın Osmanlı devletinin bağrına taktığı pırlanta! Hayranım adama! Belgrad Kalesi'nin Sırplara verilmesine karşı yazdığını okudunuz mu? *(Gazeteyi uzatır)*

Nuri - Okudum!

Kemal - İmrendim! Bu yazıyı daha önce ben yazmak isterdim!.. Niye öyle durgunsunuz?

Tevfik - Muhbir kapatıldı!

Kemal - *(Hayretle)* Nasıl?

Nuri - Bir aylığına!

Kemal - Allah Allah, hiç haberim olmadı?

Nuri - Birazdan olur!

Kemal - Kimden duydunuz.

Nuri - Sadullah'tan. Biliyorsun Milli Eğitim Basın Bürosu'na geçti.

Kemal - Anlaşılır şey değil! Suçu neymiş?

Nuri - Suçu mu olması gerekir? Ali Paşa'nın canını sıkması yeter!

Kemal - *(Elinde gazete)* Ulusal onurumuzu yüceltmekten başka ne var bu Belgrad yazısında? Özellikle kimsenin sahip çıkmadığı vatanın öksüz kaldığı bugünlerde?

Tevfik - Ali Paşa'ya dokunan Belgrad yazısı değil, Suavi'nin Mısır Hıdivi İsmail Paşa'nın hıdivliğin babadan oğula geçmesini istemesine karşı son yazdığı yazı diyorlar...

Kemal - Haksız mıydı?

Nuri - Mısır'daki değişiklik işin kılıfı. Mısır hazırlık. Bizde de saltanatın eskisi gibi babadan oğula geçmesini sağlayacak bir değişiklik için çalışıyorlar...

Kemal - İyi vallaha! Yine beş yaşında çocuklar padişah olsun, koca devleti cariyelikten gelme hanım valideler yönetsin!.. *(Yusuf Ağa girer.)* Hayrola?

Yusuf Ağa - Muhbir'den mektup geldi.

Kemal - Ver. *(Mektubu açar, bir göz atar.)* Filip Efendi'den. Doğru, gazeteyi bir ay kapatınışlar, oku... *(Mektubu Nuri'ye verir. Yusuf'a)* Öbür mektup kimden?

Yusuf - *(Mektubu uzatır)* Basın dairesinden. *(Kemal ikinci mektubu açar, okur, Yusuf Ağa çıkar.)*

Nuri - Neymiş?

Kemal - Söylerim... *(Mektubu okumasını bitirir.)* Vay vay vay! Şu kapatma nedenlerine bak! Devletin, halkın yararlarını hiçe saymak! Zihinleri bulandırmak! Yalan haberler yaymak! Yasalara aykırılığı açık olan asılsız yorumlarla devleti küçük düşürmeye kalkmak... Hay anasını, neymiş bu yalan haberler?

Nuri - Filip Efendi de, haklı olarak, bilsek ona göre davranırdık diyor!

Kemal - Kim biliyor ki Ali Paşa'dan başka? Herhalde yalan olan Belgrad kalesinin Sırplara verilmesi, Mısır Hıdivi'nin herkesçe bilinen istekleri değil!

Tevfik - Filip Efendi savunmasının Tasvir'de yayınlanmasını istiyor!

Nuri - Yayınlayacak mısın?

Kemal - Görevim! Bana düşen bu!

Tevfik - Tasvir'i de kapatırlar! Zaten bırakmanı istiyorlar...

Kemal - Kapatsınlar!

Nuri - Zorbalar devlete hâkim oldukça dürüst bir adam olarak yaşamak güçleşiyor Kemal!

Kemal - Ne yapabilirim başka? Zulmün karşısında susmak, cezalandırılmak korkusundan daha güç, daha ağır...

Nuri - Haklısın!

Kemal - Kim küçük düşürüyor devleti?

Nuri - *(Alaycı)* Kim olacak, Filip Efendi, Ali Suavi, sen!..

Kemal - Öyle! *(Masasının üstündeki gazeteleri öfkeyle karıştırır.)* Şu paçavralara bak! La Turquie, Phare du Bosphore, Gazette du Levant, Levant Times, Esprit, Levant Herald... Türkiye'nin adını kullanmak, Türklerin haklarını savunmak bunlara kaldı! Kendi ülkesinde ipten kazıktan kurtulmuş ne kadar serseri varsa geliyor, bizde gazeteci oluyor! Kendi memleketimizde bize sövüp sayıyor! Bunlara dokunan yok, Muhbir kapatılıyor, benden kalemimi bırakmam isteniliyor! Görür onlar...

Nuri - Sinirlenmeden karar ver! Soğukkanlı ol!

Kemal - Olabileceğim kadar oldum! Yarın ben Muhbir'in savunmasını yayınlayacağım, hem de doğu sorunu üstüne açık bir yazı yazacağım! Ali Paşa anlasın, Fransası İngilteresi bizim kara gözlerimiz için değil, Ortadoğu'daki çıkarları için Kırım'da kan döktü...

Tevfik - Ateşin üstüne körükle gidersin!

Kemal - Sırası. Sinersem ekmeklerine yağ sürmüş olurum! Filip Efendi'nin Girit'e yardım kampanyasını Tasvir'de ben sürdüreceğim...

Tevfik - Bırakmazlar!

Kemal - Bıraktıkları sürece! Daha nasıl susalım? Girit Müslümanlarından gelen mektuplar yürekler parçalayıcı! Her mektup facia, gördükleri zulüm tüyleri ürpertir, yayınlamıyoruz! Yayınlasak halk ayaklanır! Bugünlerde Aksaray'dan geçtiniz mi? *(Nuri ile Tevfik'in olumlu baş işaretleri.)* Filip Efendi Girit'e gidip yardım paralarını kendim dağıtacağım demekte haklı! Hocapaşa yangını üstünden iki yıl geçti. Halk yangından zarar görenlere neredeyse üç Hocapaşa kuracak kadar yardımda bulundu. Hani? Daha tek taş dikilmiş değil!

Nuri - Geçenlerde Suphi Paşa vezirler toplantısında yardım paraları ne oldu diye soracak olmuş, Ali Paşa Halep'e sürgün etmeye kalktı...

Tevfik - Bereket Abdülaziz önledi...

Kemal - Allahın belâsı pis numaracı! Padişahı da halkı da kendisi olmadan işlerin yürümeyeceğine inandırdı! Kime sorsan devleti ona muhtaç görür! Hem her işe el atar, sırada adam bırakmaz, hem sızlanır! Yoruldum, yaşlandım, para sıkıntısı çekiyorum, bir sürü name... Sadrazamlığı zorla kabul etmiş pozunda...

Nuri - İstemem yan cebime koy numarası...

Tevfik - Mercan'da kulübede otururken memuriyete başlamış, Mercan'da konak, Bebek'te yalı, Çamlıca'da köşk sahibi...

Kemal - Hep devletin verdiği aylıkla! Böyle adama yardım paraları nereye gitti diye sorulur mu? *(Revalaki girer.)*

Revalaki - Bonjour beyler!

Odadakiler - Bonjour.

Kemal - Bonjour Bay Revalaki. Nerelerdesiniz? Bir haftadır görünmediniz?

Revalaki - Ben de sizleri özledim. Eh, uğurlu olsun diyelim!

Kemal - Uğurlu olan ne?

Revalaki - Ben ne vakit önemli bir haber var, o vakit gelirim!

Kemal - O doğru!

Revalaki - Erzurum'a vali yardımcısı oluyorsunuz. Hem de ikinci rütbe, birinci derece nişanla...

Kemal - Ben mi?

Revalaki - Zatıâliniz!

Kemal - Bu da nereden çıktı?

Revalaki - Bilirsiniz kimsenin duymadığı haberleri önce ben duyarım! Muhbir kapatıldı. Ali Suavi Hoca da tutuklandı. Yarın Kastamonu'ya sürgüne gönderiliyor!

Kemal - Demek beni de Erzurum'a?

Revalaki - Kararlaştırıldı, daha yazıya dökülmedi. Siz ne de olsa paşa torunusunuz. İlk verilen ceza böyle olur, hafif kulak bükmek! Gazeteciliği sürdürürseniz gerisi gelir...

Kemal - Başka neler duydunuz?

Revalaki - Ziya Paşa da Kıbrıs mutasarrıfı oluyor!

Tevfik - İstanbul'da şair, yazar bırakmıyorlar!

Kemal - Haremağası Sürur Ağa şiir karalıyor. Bir de Ayaşlı Hayri! İkisi saraya yeter!

Nuri - Ayaşlı uçuyor olmalı. Herif Ali Paşa'dan bir şey mi isteyecek; akşamdan Kemal'i bulur sataşır, ertesi gün paşanın yanına o sataşma haberi ile gider...

Tevfik - İstediğini de koparır!

Revalaki - Sevineceğiniz haberlerim de var!

Kemal - Duyalım da biraz yüzümüz gülsün!

Revalaki - Mustafa Fazıl Paşa padişaha çok önemli bir mektup yazdı...

Tevfik - Yayınlandı mı?

Kemal - Göremedik henüz?

Revalaki - Mektup bende. Size getirdim. (Mektubu uzatır.) Buyurun!

Kemal - *(Mektubu alır, açar.)* Fransızca. Epeyi uzun.

Revalaki - Evet Fransızcadır. Paşa Türkçeye çevrilmesini basılıp dağıtılmasını istiyor. Çeviride size güveniyor!

Kemal - Başlangıç müthiş! Delikanlılar dinleyin: "C'est la verité qui entre le plus tard au palais des Empreurs..." Evet, padişahların sarayına en geç giren gerçeklerdir! Bizim de öteden beri dediğimiz bu!

Nuri - Sonra?

Tevfik - Dinliyoruz?

Kemal - Çevirerek okuyorum: Çünkü padişahların çevresi gerçeğin duyulmasını önleyen dalkavuklar, ikiyüzlü yiyicilerle kuşatılmıştır...

Nuri - Her zaman, her dönemde...

Kemal - Şu sözlere bakın: Beni en çok korkutan şey, bütün bağımlı uluslarda görüldüğü gibi, bizim Osmanlı toplumunda da yaygınlaşan ahlâk çöküntüsüdür. Bu çöküntü her geçen gün artmakta, yaygınlaşmakta, derinleşmektedir...

Tevfik - Bu sözler senin! Senin yazılarından aktarma!

Kemal - Daha iyi! *(Mektubu gelişigüzel karıştırır. Aklına takılan yerlerini Türkçeye çevirerek okur.)* Bütün Avrupa, halkının eğitimi için seferberlik durumundadır... *(Sayfa çevirir.)* Biz İstanbul'u asker değil ahlâk kuvvetiyle, inançla aldık! *(Sayfayı çevirir.)* Din ile devletin ayrılması mutlaka gerçekleştirilmelidir! Toplumlararası hukuku belirleyen din ile mezhep değildir! Din, değişmez gerçek olan yerinden ayrılır, yani dünya işlerine karıştırılırsa bundan toplumun zarar gördüğü ölçüde din de zarar görür... *(Çevirir)* Devleti kuran değilsin, nedir ki kurtarıcısı olmak elinizdedir... Hep böyle gidiyor. Çok güzel Bay Revalaki! Arkadaşlarımla ben bir iki gün içinde bu mektubu dilimize çevirir size veririz...

Revalaki - Bütün baskı giderlerini Mustafa Fazıl Paşa karşılayacak: Bastırılması benden...

Kemal - Dağıtımı?

Revalaki - Jean Piétri yardımcı olacak. 50.000 basılacak! Paşanın emri budur...

Nuri - Şu Mustafa Fazıl Paşa iyi ki Sayıştay Başkanlığı'ndan uzaklaştırılmış!

Revalaki - Galiba hıdivlik hakkının alınmasında da bir hayır var!

Kemal - Şu işe bakın, Mustafa Fazıl Paşa dururken hıdiv, İsmail'in oğlu olacak!

Revalaki - Paşa Paris'te boş durmuyor, çalışıyor, gözü kulağı hep siz gençlerde... *(Kemal masasının üstünde duran bir fotoğrafa çarpar. Fotoğraf yere düşer. Revalaki Kemal'den önce davranır, fotoğrafı alır, Kemal'e uzatır.)* Fotoğrafı düşürdünüz...

Kemal - Sevgili Mustafa Refik! Mirat'ı çıkarırdı. Koleranın kurbanı oldu! Sevgili Refik, şimdi aramızda olacaktın! Galiba beklediğimiz günler geliyor...

(Geçiş)

ONUNCU TABLO

COURRIER dORIENT DEPOSU

(Bir hafta sonra. Gün doğmadan az önce.)

Tevfik - Paketler hazır Yusuf Ağa! Sabah namazı dağılmadan önce camilere yetişecek. Kapıda açılacak, namazdan çıkanlara dağıtılacak...

Yusuf Ağa - Biz de hazırız bey!

Tevfik - Bu açık paketten de her adama yirmi otuz mektup ver. Kuşaklarına soksunlar, önlerine çıkan kimselere versinler yolda...

Yusuf Ağa - Merak etme bey...

Tevfik - Hadi al, bu Fatih Camii'ne... *(Yusuf paketi, gerisinde duran I. Adam'a aktarır.)*

Yusuf Ağa - Duydun değil mi? Al, fırla. Bekçilere zaptiyelere uzak ol... *(I. Adam paketi alır. Kuşağına açık mektupları yerleştirir. Çıkar.)*

Tevfik - Bu Süleymaniye Camii'ne...

Yusuf Ağa - *(II. Adam'a)* Süleymaniye'ye... *(II. Adam paketi kapar, açık mektupları kuşağına sıkıştırır.)*

Tevfik - Al, Şehzadebaşı Camii'ninkiler...

Yusuf Ağa - *(III. Adam'a)* Duydun ya? *(III. Adam, paketi yerden kapar.)*

III. Adam - Evvel Allah! *(IV. ve V. Adamlar girerler.)*

IV. Adam - Surların dışında oturuyoruz...

V. Adam - Yarı yürüyerek yarı koşarak...

IV. Adam - Ancak yetişebildik!

Yusuf Ağa - Geç kalmış sayılmazsınız...

Tevfik - Biri Sultanahmet Camii'ne, öbürü Ayasofya'ya... *(Yusuf paketleri adamlara aktarır. Bir genç girer.)*

Bir Genç - Ben Beyoğlu'nda Kitapçı Daniel Selaki'den geliyorum, bir paket...

Tevfik - *(Keser)* Seni bekliyor, al!.. *(Paketi verir. Yusuf Ağa'ya)* Kalan iki paketin birini ben Beyazıt Camii'ne götüreceğim, öbürünü Yeni Cami'ye sen!.. *(Paketleri alanlar, seyircinin arasına inerler. Mektupları dağıtarak çıkarlar.)*

(Geçiş)

ONBİRİNCİ TABLO

ASMALI MESCİTTE COURRIER d'ORIENT GAZETESİ'NDE JEAN PIETRI'NİN ODASI

(13 Mayıs 1867)

Ziya Paşa - *(Cep saatine bakar.)* Sekiz!

J. Pietri - *(Dışarıya kulak verir.)* Geliyor. Bu onun çıkışı. Kemal Bey sözüne bağlıdır, geç kalmaz. İşte geldi...

Kemal - *(Soluk soluğa girer.)* Selâm! Oh, tıkandım. *(Ziya Paşa'ya)* Sizden önce gelmek isterdim Ziya Bey, bağışlayın, gevezenin biri aşağıda yolumu kesti...

Ziya Paşa - Ben de henüz yeni geldim. *(Kollarını açar, kucaklaşırlar.)* Bundan böyle kader ortağıyız. Bakalım bu gidiş bizi nerelere sürükleyecek? Oturalım... *(Otururlar)*

J. Pietri - Kahve?

Kemal - Kahveye hayır diyemem!

J. Pietri - *(Odacıya)* Biliyorsun, az şekerli. *(Odacı Kemal'i selâmlayarak çıkar.)*

Ziya Paşa - Hemen konuya girebiliriz. Vakit erken sayılmaz.

J. Pietri - Mustafa Fazıl Paşa sizi Paris'e davet ediyor. Paris'ten gelen adamının getirdiği habere göre paşanın sizin *(Ziya Paşa'ya)* Kıbrıs'a, *(Kemal'e)* sizin de Erzurum'a atanmalarınızdan haberi var. Uğradığınız haksızlıklardan üzgün. Sizi vatanın kurtuluşu için kalemlerinizle Paris'e, hizmete çağırıyor.

Ziya Paşa - Benimkisi atanma değil ölüm cezası. Daha önce Kıbrıs mutasarrıfı idim. Sıtmadan bir deri bir kemik döndüm. Paşa bu sefer sağ dönemeyeceğimi bilerek gönderiyor... *(Kemal'e)* Sizin yolculuğunuz ne durumda?

Kemal - Bazı para sorunlarımı öne sürerek oyalıyorum...

Ziya Paşa - İyi ediyorsunuz. Sıkıştırmıyorlar mı?

Kemal - Hem de nasıl! Bir okşayıp bir azarlayarak! Son olarak yola çıkmam için gereken para yardımında bulunulacağını yazı ile bildirdiler. *(Cebinden çıkardığı bir mektubu uzatır.)* Görmek ister misiniz?

Ziya Paşa - *(Mektuba göz atarak)* Yeter ki bir an önce sizi başlarından uzaklaştırsınlar!

J. Pietri - Galiba uzaklaştıramayacaklar!

Ziya Paşa - Galiba! *(Kemal'e mektubu geri verirken.)* Ne karşılık verdiniz?

Kemal - Teşekkür ettim. Kıt kanaat geçinmeye alışık olduğumu, böyle bağışlara alışırsam huyumun bozulacağını söyledim!

J. Pietri - Açıkça alay etmişsiniz!

Ziya Paşa - Haketmişler. Kendileri bu gibi bağışlara alışıktırlar!

Kemal - Paris'te Mustafa Fazıl Paşa'ya hizmetimiz ne olacak?

J. Pietri - Gazete çıkaracaksınız. Birlikte çalışmak istediğiniz arkadaşlarınızı da götürebilirsiniz. *(Çekmecesinden iki zarf çıkarır. Üstlerini okuyarak Ziya Paşa ile Kemal'e uzatır. Ziya Paşa'ya)* Bu size? İçinde 20.000 frank var. *(Kemal'e)* Bu da size 100.000 frank. Aileleriniz için. Paris'te ayrıca aylığa bağlanacaksınız...

Kemal - Ne dersiniz?

Ziya Paşa - Siz?

Kemal - Ben hazırım!

Ziya Paşa - *(Zarfı cebine koyar.)* Ben de! Birlikte kimleri önerirsiniz?

Kemal - Gelebilirse önce Ali Suavi'yi...

J. Pietri - O geliyor!

Kemal - Bir aydır Kastamonu'ya sürgün, gözetim altında?

J. Pietri - Biz o işi çözümleriz. Başka?

Ziya Paşa - Kabul ederse Agâh Efendi'yi...

Kemal - O da bizim gibi çaresiz? Kabul eder sanırım.

J. Pietri - Agâh Efendi'yi geliyor kabul edin. Başka?

Kemal - *(Coşkulu)* Şinasi Efendi Paris'te. Bize katılırsa karşımızdaki bütün kaleler yıkılır!

J. Pietri - Şinasi Efendi ile düzenli haberleşiyoruz. Politikadan umut kesti. Önce kültür diyor, sonra politika! Paris'te büyük bir Türkçe sözlük hazırlıyor. Daha Türkçenin sözlüğü yok, sözlüksüz kültür olmaz görüşünde...

Kemal - Ben yine de gider gitmez Şinasi'yi arayacağım. *(Revalaki girer.)*

Revalaki - Bütün dostlar burada! *(El sıkarken)* Haberler kötü!

Kemal - Ne oldu yine?

Revalaki - İhbar edildiniz!

Ziya Paşa - Kim edildi?

Revalaki - Yeni Osmanlılar! Bugün on iki kişi tutuklandı. Mahmudiye zırhlısına hapsedildi. Polis henüz ele geçmeyen Sağırzade Mehmet Bey'le, Kayazade Reşat Bey'i arıyor... *(Ebuzziya Tevfik girer.)*

Kemal - Gel, tam haberin üstüne geldin.

Tevfik - Tutuklamalar başlamış.

Kemal - *(Revalaki'ye)* İhbar eden kim? Biliniyor mu?

Revalaki - Ayetullah Bey!

Kemal - Nasıl!

Tevfik - Olamaz!

Ziya Paşa - İnanmam!

Kemal - Kendimden kuşkulanırım ondan kuşkulanmam!

Revalaki - Gençsiniz. Madem böyle işlere girdiniz daha böyle çok inanmadığınız şeylerle karşılaşacaksınız!

Ziya Paşa - İhbarın konusu ne?

Revalaki - Veliefendi çayırında yapılan son toplantı! O toplantıda Mehmet Emin silâhlı eyleme geçilmesini, Ali Paşa'nın, bazı bakanların öldürülmesini önermiş, Ayetullah karşı çıkmış... *(Kemal, Ziya Paşa, Tevfik aralarında bakışmalar.)*

Ziya Paşa - Anlaşıldı!

Kemal - *(Ziya Paşa'ya)* Nuri'yi, Reşat'ı, Mehmet'i de Paris'e götürmeliyiz...

Ziya Paşa - Ele geçmeden gelebilirlerse iyi olur...

Revalaki - Bir an önce Fransız Elçiliği'ne sığınsınlar!

J. Pietri - Daha iyisi buraya gelsinler. Ben gazetede saklarım.

Kemal - Tevfik, sen çabuk davran. Reşat'ı bu gece gör, gerekeni söyle. Recaizade Ekrem'i de gör. Yarın ikiniz birlikte gazeteye gelin. Gazeteyi ikinize bırakacağım...

Tevfik - Onbirde gazetede oluruz. Hoşçakalın. *(Çıkar)*

Revalaki - Yolculuk ne zaman?

J. Pietri - 17 Mayıs sabahı. Bosfor vapuruyla.

Revalaki - Hayırlı olsun. Geçirmeye geleceğim.

J. Pietri - Valeri lokantasını biliyor musunuz?

Ziya Paşa - Evet, Galatasaray'da...

Kemal - Fransız Elçiliği'ne inen yokuşa karşı...

J. Pietri - Çok güzel, 16 Mayıs Çarşamba akşamı, yani üç gün sonra, Ziya Bey siz lokantada olun, Kemal Bey siz de gelince ayrı bir masaya oturun. Ziya Bey kalkıp, karşıya geçince kalkın, siz de karşıya geçin. Birlikte elçiliğe inin. Elçi Mösyö Bouret o gece sizi yemeğe bekliyor. Yolda giyecekleriniz elçilikte hazır olacak. Gece yarısı Tophane'ye inip vapura geçeceksiniz...

Kemal - Ötekiler?

J. Pietri - Ali Suavi ile öbür arkadaşlar 30 Mayıs'ta kalkan vapurla gelecekler. Siz Mesina'da vapurdan inip onları bekleyeceksiniz...

Revalaki - Merveilleux! (*)

Ziya Paşa - *(Kalkar)* Vedalaşalım mı?

J. Pietri - Elçilikteki yemekte birlikte olacağız!..

(Geçiş)

ONİKİNCİ TABLO

HUBYAR. KEMAL'İN BABA EVİ

(17 Mayıs 1867 akşamı. Mustafa Asım, elinde mavi kâğıda yazılı bir mektubu okurken, Nesime odaya girer.)

Nesime - Beybaba kapıyı siz mi açtınız?

M. Asım - Evet kızım.

Nesime - Gelen kimdi?

M. Asım - Tanımadığım biri.

(*) Harika.

Nesime - Ne istiyor?

M. Asım - Komşunun evini sordu...

Nesime - Yoksa benden kötü bir haber mi saklamaya çalışıyorsunuz?

M. Asım - Hayır kızım! Yok öyle bir şey!

Nesime - Öyleyse bu durgunluğunuz, üzüntünüz neden?

M. Asım - Sadece biraz keyifsizim. Üzgün mü görünüyorum?

Nesime - Hem de çok! Elinizde sakladığınız kâğıtlar neler? Kemal'den mi?

M. Asım - *(Tutuk)* Ha-hayır, değil!

Nesime - Biliyorsunuz Kemal dün gece eve gelmedi!

M. Asım - Elimdekiler sadece iki mektup...

Nesime - Tutuklanmış mı? Sürgüne mi gidiyor?

Maide - *(Hotozunun firketelerini iliştirerek girer.)* Mustafa Asım Bey mektuplar kimden?

M. Asım - İkisi de Kemal'den!

Nesime - Allahım! Söyleyiniz ne olmuş? Ne diyor?

M. Asım - Merak edilecek bir şey yok kızım. Aslında iyi haber!

Nesime - Niye mektup yazmış? Kendisi nerede? Niye yirmi dört saattir görünmedi?

M. Asım - Kemal Paris'e hareket etmek zorunda kalmış kızım. Bir süre Kemal'den ayrı kalacağız. Sen bu milletin kara gün dostu büyük bir vatanseverin eşisin...

Nesime - *(Bir sandalyeye ağır ağır çökerek oturur.)* Biliyorum!

M. Asım - Böyle ayrılıklara hazır olmalısın! *(Mektupları Nesime'ye uzatır. Nesime, bakışları sabit bir noktada, mektupları alır, kımıltısız kalır.)* Kemal inşallah Paris'ten görgüsünü bilgisi arttırmış olarak dönecek! *(Nesime mektuplara bakar, okumak ister. Gözleri yaş doludur, okuyamaz.)*

Maide - Bize haber veremez miydi? Hadi biz neyse, ama kızcağız dünden beri kapı ile pencere arasında kaldı... *(Nesime mektupları göğsü üstüne bastırır. Başını öne eğer. Ağladığını saklamaya çalışır.)*

M. Asım - Sizin üzüntünüzü görürsem gidemem, kararını değiştirmek zorunda kalırım diye korktum diyor!

Nesime - İçime bir şeyler doğmuştu...

M. Asım - Yakında kavuşursunuz kızım...

Maide - Yeter ki sağlık olsun, bunların hepsi geçer!

Nesime - *(Mendilini sıkarak)* Hapiste değil ya, buna da şükür! *(Daha uzun sinirlerine hâkim olamaz. Hıçkırır. Koşarak sahneden çıkar.)*

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

HUBYAR. BABA EVİ.

(25 Kasım 1870. N. Kemal'in yurtdışından İstanbul'a döndüğü günün gecesi.)

Kemal - *(Elinde konyak şişesi)* Yunan konyağı. Gelirken Atina'dan aldım... *(Dibini yumruklayarak şişeyi açar. Küçük bir kadehe koyduğu konyağı babasına uzatır.)* Tatmak ister miydiniz?

M. Asım - Hayır!

Kemal - *(Mahir'e)* Siz?

Mahir - Sizi yalnız bırakmayayım...

Kemal - Eksik olmayın. *(Kadehi Mahir'e verir. Kendi kadehini doldurur. Şişeyi bırakır.)* Hep söylerim Hanım valide, evimize çifte saadet getirdiniz. Babam sizinle iyi bir eş, ben de kardeşiniz Mahir Bey'le iyi bir dost kazandım. Sağlığınıza... *(Kadeh kaldırır.)*

Maide - *(Gülümser)* Çok naziksiniz Kemal Bey!

Kemal - Dostluğunuzun şerefine Mahir Bey!

Mahir - Şerefinize. Hoş geldiniz. *(İçerler)*

M. Asım - Çok hızlı gidiyorsun!

Kemal - Yaralıyım baba! Her yanım yara bere içinde! Kime güveneceğimi, kime dost diyeceğimi şaşırdım! Hangi dala tutunsam kırılıyor, elimde kalıyor...

M. Asım - Yine de dostsuz kalmış sayılmazsın!

Kemal - Üç buçuk yıl, üç buçuk yıl bir hafta vatanımdan uzak yaşadım! Avrupa sürgün oldu bana! Neler umarak gittim, nasıl dönüyorum! Bu gidiş tam bir bozgun oldu!

Mahir - Öyle yorumlamayın, çok güzel yazılar yazdınız!

M. Asım - Londra'da çıkardığın Hürriyet gazetesi burada kapışıldı. Elden ele dolaştı...

Maide - Çok da güzel şiirler yazdınız...

M. Asım - Hukuk öğrendin. Görgün bilgin arttı...

Maide - Hele Hürriyet Kasidesi. Eşsiz bir şiir. Okur musunuz? Bir de sizden dinlesek?

Kemal - Bu gece hiç o havada değilim!

Maide - Niye üzülüyorsunuz? **"Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadrü kıymetten"** diyen siz değil misiniz?

M. Asım - Ben de en çok:

"Ne mümkün zulm ile bidâd ile imhayı hürriyet.
Çalış idraki kaldır muktedirsen âdemiyetten"

beyitini severim.

Mahir - Ben son beyitini:

"Kilâb-ı zulme kaldı gezdiğin nazende sahrâlar.
Uyan ey yâreli şir-i jiyan bu hâb-ı gafletten!"

Kemal - Eksik olmayın! *(İçer)*

Nesime - Zulüm köpekleri! Çomarlar! Ortalık onlara kaldı!

Kemal - Havlamaları kulaklarımı tırmalıyor!

M. Asım - Duyma! Dinleme!

Kemal - Elimde mi? *(Kısa bir aradan sonra)* Ali Paşa'yı ziyaret etmem isteniyor!

M. Asım - Gidersin!..

N. Kemal - Ben?

M. Asım - Usuldendir...

N. Kemal - Usulden! Ziyaret değil teslim olmak! Bana açık açık git teslim ol diyorlar! Yenilen kumandanın kılıcını yenene teslim etmesi gibi, git, kalemini ayakları dibine bırak!

M. Asım - Sen yenilmedin ki! Yazdıkların belleklerde. Ektiğin düşünceler yaşıyor. Er geç yeşerecek. Sonunda yenik düşecek onlardır!..

Kemal - Onların gözünde yenildim!

Mahir - Halkın gözünde yenen sensin!

Kemal - Öne sürdükleri barış koşulları ağır! Gazeteni bırak dediler! Yoksa bir daha memleketine ayak atamazsın, çoluk çocuğunun yüzünü göremezsin! Hürriyet'i o yüzden bıraktım! Elime kalem alıp gazetecilik yapmamak koşuluyla dönüşüme izin verdiler!

M. Asım - Bu yasak da geçer!

Mahir - İmzasız da yazsan millet seni tanır...

Nesime - Mustafa Fazıl Paşa utansın! Teslim olan kumandan o, sen değilsin!

Mahir - Ağzınız diliniz var olsun Nesime Hanım!

Kemal - Gidişimizin daha ikinci ayında sözüne güvenip gurbetlere düştüğümüze pişman etti her birimizi. Biz 1867 Haziran'ının ilk günlerinde Paris'e geldik, Temmuz'da Abdülaziz'in Fransa gezisi başladı. Mustafa Fazıl Paşa ne yaptı biliyor musunuz? Ortasında kocaman bir kendi resmi olan bir Goblen halısı dokutmuş, Paris'te, törende Abdülaziz'in oturacağı koltuğun önüne, ayakları altına serdirdi!..

Nesime - Sonra? Abdülaziz çiğnedi mi resmini?

Kemal - İncelik gösterdi, basmadı üstüne!

Nesime - Tuh! Yazıklar olsun onun paşalığına!

Kemal - Avrupa'da iki ay Abdülaziz'in ardında dolandı. Viyana'ya kadar uğurladı. Eylül'de de İstanbul'a döndü. Yani bizi Paris'e getirttikten dört ay sonra...

Mahir - Yeni Osmanlılar'ı dağıtmak için Mustafa Fazıl Paşa'yı İstanbul'a çektiler, akıllarınca Yeni Osmanlılar'ın yardım kaynağını kuruttular!

Kemal - Aldanmış da sayılmazlar! Allah'tan üç yıl geçinecek senetlerimizi bizi bırakıp gitmeden önce elinden almıştık! *(İçer)*

M. Asım - Çok içiyorsun!

Kemal - Çok gerginim baba, yatışamıyorum!

M. Asım - İçmek istersen her zaman bir bahane bulursun!

Maide - Bu gece ilk gecesi. Hoş görün. Ne de olsa kavuşma heyecanı!

Kemal - Vatan hasreti hasretlerin beteri baba! Çekilir hastalık değil! Hele bir yazar, bir şair için... Kendim oralarda, aklım, yüreğim, ruhum buralarda! Hep böyle iki parça yaşadım! Bir şair, dilinin konuşulduğu yerden uzakta yaşayamaz! Ah nasıl bir acıdır o! Nasıl dinmek bilmez bir ağrıdır! Durmadan sızlatır insanın etlerini! Uykuda bile rahat vermez...

Maide - Haklısınız Kemal Bey!

Kemal - Teslim olmadım ben! Onlara değil vatan hasretine yenildim! Kalmak elimdeydi, Mustafa Fazıl'ın kestiği yardımın kat kat fazlasını ağabeyisi Mısır Hıdivi İsmail Paşa vermek istedi, almadım. Alsam Nesime'yi çocuklarımı yanıma getirtip ömrümün sonuna kadar Paris'te, Nis'te yaşayabilirdim. Kalemimle Mısır'ı İsmail'e bağışlamam zengin olmama yeterdi! Bağışlamadım. Herkes şunu bilsin ki Mustafa Fazıl'ı Osmanlı olduğu için destekledim! Mustafa Fazıl Mısır'ı istemiyordu, Mısır Valiliği istiyordu!

M. Asım - Herkes biliyor oğlum.

Mahir - Kimse suçlamıyor sizi!

Kemal - Sözde Yeni Osmanlılar partisiydik! Birbirimizi yedik! Araba beygirlerini koşarsın, sekiz saat yan yana gider; biz araba bey-

girleri kadar olamadık, çektiğimiz arabayı devirdik! *(İçer)* Yalnız Mustafa Fazıl Paşa değildi cılk çıkan. O kadar övdüğüm göklere çıkardığım Suavi, dengesizin biri çıktı sonunda. Kendine âşık! Kendi dev, çevresindekiler cüce! Durmadan düşünce değiştirdi. Kimseye hesap vermek gereğini duymadı. Ziya Paşa başka bir dengesiz! Ufacık bir çıkarına dokunan olmasın, hemen uzuyor tırnakları! Ben Hürriyet'i bıraktıktan bir ay sonra işin cıvığını çıkardılar! Düşünün, Napoléon'a kurşun sıkanların elini kolunu sallayarak dolandıkları Londra'da, yayın yoluyla hapse hüküm giymek marifetini gösterdiler! Kiminle savaştıklarını anlayabilene aşkolsun! Sen bir yandan saltanatın görevleri üstüne bend bend yazılar döşen, bir yandan da rüya başlığı altında padişahın ayaklarına kapan! Tenhalarda elini eteğini öptüklerini arkalarından şunun bunun önünde yererek kahramanlık taslamak benim işim değil! Bin yalanla, sayıklamaya varan övgülerle rütbe, ödenek dilenmedim ben! Suavi, bütün arkadaşların eşlerine, kocaları Paris'te hovardalık yapıyor diye yazacak kadar sapıttı! Tanrı tanığımdır, Nesime'nin önünde bir kez daha söylüyorum, üç buçuk yıl, bir gün haram nedir bilmedim. Zevk, eğlence aramadım! *(İçer)* İkisine de, hünkârı överek gazete çıkaracaksak buralara kadar niye sürüklendik, dedim. Hünkâra yağ çekmekle hürriyet savaşı yürütülmez, dedim, hünkârla iş görecekseniz bunu İstanbul'da düşünmeliydiniz, dedim!

Mahir - Şinasi Efendi size katılmadı mı?

Kemal - Katılmadı!

Nesime - Aradınız mı Şinasi Efendi'yi?

Kemal - Gider gitmez, ayağımın tozuyla!

Mahir - Nasıl karşıladı?

Kemal - Soğuk, çok soğuk!

Nesime - Severdi seni...

Kemal - Belki yine de sever. Başka bir adam o! Saat gibi, derviş gibi yaşıyor. Bütün gün Paris Milli Kitaplığı'nda. Sanki bekçisiyle birlikte kitaplığı o açıp o kapatıyor. Umutsuz! Memlekette özgürlük geleceğinden umut kesmiş. Önce bilgi, kültür, sonra politika, özgürlük, diyor...

M. Asım - Haklı!

Kemal - Hem haklı, hem değil!

M. Asım - Nasıl oluyor o?

Kemal - Kültür, bilgi sadece okumakla sağlanmaz. Politik olgunluk kitapla gelişmez. Eylem içinde gelişir, yanılgıları, sevaplarıyla... *(İçer)*

M. Asım - İçtiğin yetti. Geldiğinden beri ikinci şişe...

Nesime - Verin şişeyi kaldırayım...

Kemal - Çok içiyorum! Fanton da böyle söylüyor. *(Şişeyi kaçırır.)* Sevgili hukuk profesörüm! Gider gitmez hoca diye ellerine sarıldım, iliklerime kadar sömürdü beni!..

M. Asım - Fanton hocan senin, seviyor seni!

Kemal - Sever, bilirim, ama parayı daha çok sever!

M. Asım - Hep iyi şeyler söyledi senin için. Hâlâ İstanbul'da. Londra'ya dönmedi, senin dönüşünü bekledi...

Kemal - Yüzünü şeytan görsün!

M. Asım - Aramayacak mısın?

Kemal - O defter kapandı!

M. Asım - Ne zararını gördün?

Kemal - Daha ne zararını göreyim? Ben onunla hukuk dersleri almak için ilişki kurdum, o adımın değerini anladıkça adımı öne sürerek ticarete kalktı. Adımı ticaret işlerinde amblem olarak kullanmış! İstanbul'da çevirmediği dolap kalmamış. Saat, yelpaze, kâğıt, müzik aygıtları, şarap ticareti yapmış. Yangın haritası yaptırmayı önermiş. Bağdat demiryolu için aracı olmaya kalkmış, Kuran basacaktık birlikte. Devlete yirmi bin satmayı kuruyordu. Ben saf saf her işine yardımcı oldum. Biraz da Avrupada aç kalırım korkusu karıştı işe. O da korkumu sömürdü. Herkes beni ticaret yapmış sanacak onunla birlikte! Kırk para almış değilim...

Maide - Biliyoruz!

Kemal - *(İçer)* Düzenbaz kerata!

M. Asım - O senin düzenbaz dediğin Fanton, arkadaşları içinde

en zeki, en yetenekli Kemal'dir diyor senin için! Yazık ki çok içiyor, diyor. Yeter içtiğin!

Kemal - Bu son kadeh babacığım! *(Şişeyi Nesime'ye verir.)* Kaldırabilirsin.

M. Asım - Arkadaşlarının başına gelen sana ders olmadı mı? İçkiden zehirlenmeyen kim?

Kemal - Ben henüz hiçbir zararını görmedim.

M. Asım - Görmeni mi bekliyorsun? O çok sevdiğin Leskofçalı Galip Bey otuzdokuz yaşında içkiden öldü!

Kemal - Ölmedi, öldürdüler! Öldürdüler o cevher gibi zekâyı, namus örneği insanı! İşsiz bıraktılar, kahrettiler!

M. Asım - Seni de işsiz bırakabilirler. Ölecek misin? Öldürecek misin kendini?

Kemal - Ben savaşımı veriyorum, daha da vereceğim!

M. Asım - Ölmen düşmanını sevindirir. İçtikçe düşmanının ekmeğine yağ sürüyorsun, bunu bil! *(Karısına)* Maide Hanım, biz müsaade isteyelim...

Maide - *(Kalkar)* Kemal Bey de dinlensin! *(Kardeşine)* Mahir, sen bizde kalacaksan odan hazır...

Mahir - *(Saatine bakar)* Geç oldu sizde kalayım...

Maide - Çıkalım öyleyse... Kemal Bey iyi geceler, iyi geceler Nesime Hanım...

M. Asım - İyi geceler...

Mahir - İyi geceler Kemal Bey. *(Nesime'ye)* İyi geceler!

Kemal - İyi geceler.

Nesime - Size de... *(Maide Hanım, elinde odadaki gaz lâmbalarından biriyle önden çıkar, M. Asım, Mahir onu izlerler. Kemal ile Nesime arasında kısa bir süre bakışmalarla sessiz geçer. Kemal önce önüne bakar; sonra konuşmasını bekleyen Nesime ile göz göze gelir. Nesime bakışlarını öne eğince, kararsız davranışları bir kez daha yinelenir.)*

Kemal - Nesime!

Nesime - Dinliyorum, söyle!.: *(Kemal ellerini uzatarak yaklaşır.)*

Kemal - Sevgili Nesime!

Nesime - *(Kalkar, Kemal'in masaya bıraktığı kadehi alır.)* Kaldırayım mı?

Kemal - Ellerini ver!

Nesime - *(Ellerini uzatır.)* Baban dönüp geri gelebilir. *(Oda kapısını kollar.)*

Kemal - Oturalım şöyle...

Nesime - Geç olmadı mı?

Kemal - Gece bizim, gel otur... *(Nesime'yi kendine çeker, saçlarından öper.)* İyiyim artık! Çok iyiyim. Otur yanıma... *(Nesime'yi bir koltuğa oturtur, önünde diz çöker.)* Boşalmıştım doldum, kuruydum yeşerdim. Senin yanında, bir günde, bir gecede... *(Nesime'nin ayakları dibine oturur. Başını Nesime'nin dizlerine koyar.)* Sen bütün özlediklerimin simgesisin. İstanbul'sun sen! Türkçesin! Çocuklarımın annesisin, sevgilisin! Özlemimi dindirdin, yatıştırdın!..

Nesime - Teşekkür ederim. *(Kemal'in saçlarını okşar.)*

Kemal - Yenemeyecekler beni! Umutlanmasınlar! Yenilmeyeceğim! Şimdi böyle, daha güçlü duyuyorum kendimi! Gülüm benim! *(Nesime'nin ellerini alır öper.)*

Nesime - Çok yorgunsun, odamıza gidelim!

Kemal - Evet yorgunum. Bir iki dakika başım dizlerinde kalsın geçer!.. *(Kemal, başı Nesime'nin dizlerinde, elinde Nesime'nin eli, hareketsiz kalır. Nesime, öbür eliyle hafif hafif okşarken, eğilir Kemal'i saçlarından öper.)*

(Geçiş)

İKİNCİ TABLO

ALİ PAŞA'NIN KONAĞI, KABUL SALONU

(Üç gece sonra. Duvar saati dokuzu vurmaktadır. Bir uşak Kemal'i kabul salonuna alır, çekilir. Kemal bir süre ayakta kalır, bekler, salonu inceler. Sonunda oturur. Cebinden kalem kâğıt çıkararak, not-

lar alır. Saat dokuz buçuğu vurur. Ali Paşa salona girer. Kemal ayağa kalkar. Paşa'ya doğru ilerler.)

Ali Paşa - Hoşgeldiniz Kemal Bey, rahatsız olmayınız. *(Bir adım ilerledikten sonra durur, Kemal'in yaklaşmasını bekler, el sıkışırlar.)*

Kemal - Estağfurullah!

Ali Paşa - Saraydan beklenmedik bir ziyaretçim vardı. İstemeyerek gecikmiş oldum.

Kemal - Önemi yok efendim. Zihnim öylesine alışıktır ki boş durmamaya, bendeniz nerede olsa vaktin nasıl geçtiğini anlamam!

Ali Paşa - Burada mı rahat edersiniz, çalışma odama mı geçelim?

Kemal - Siz nasıl rahat ederseniz... *(Ali Paşa bir koltuğa oturur. Kemal'e karşısında yer gösterir.)*

Ali Paşa - Burada daha dostane sohbet ederiz...

Kemal - *(Oturur)* Teşekkür ederim. *(Uşak beklemektedir.)*

Ali Paşa - Ne emredersiniz, kahve, konyak?

Kemal - Kahve olsun efendim.

Ali Paşa - Kahve, yanında da konyak. *(Uşak çekilir, çıkar.)* Bay Fanton Avrupa'da kendisinden hukuk dersleri aldığınızı, bilginizi çok ilerlettiğinizi söyledi.

Kemal - Hâlâ ilerletmeye çalışıyorum efendim.

Ali Paşa - Çok memnun oldum. Devlet hizmetinde bu bilginizi değerlendirecek fırsatlar bulacağımız umudundayım...

Kemal - Takdir sizdendir paşa hazretleri.

Ali Paşa - Bay Fanton sizi bütün arkadaşlarınızdan daha zeki, daha yetenekli buluyor. Meziyetleriniz esasen bizce de biliniyordu... Hukuk dışında başka incelemeleriniz de oldu mu?

Kemal - Sık sık müzeleri gezerdim efendim. Tiyatro görgümü bilgimi genişlettiğimi sanıyorum.

Ali Paşa - Çok iyi. Biliyorsunuz tiyatromuz sizden büyük hizmetler bekliyor. Neler gördünüz?

Kemal - En çok Shakespeare hayranı oldum efendim. Çok da piyes okudum.

Ali Paşa - Ben roman okurum da piyesleri görmeyi severim.

Kemal - Oyun okumanın sahnede görmek kadar tad vermediği doğrudur efendim. Nedir ki oyunlarda hayat daha yoğunlukla yansıtılır. Romanlardaki gereksiz ayrıntılardan ayıklanmıştır.

Ali Paşa - Bundan sonra ben de piyes okumayı deneyeyim öyleyse. *(Uşağın sunduğu kahveleri konyakları alırlar.)* Fransa'daki son siyasal gelişmeleri de izlemek fırsatı buldunuz?

Kemal - Elimden geldiği kadar...

Ali Paşa - Sizce şu son savaşta Fransızların Almanlara yenilmesinin nedenleri nelerdir?

Kemal - Yenilgide Fransız halkının dövüşmek istememesinin başlıca etken olduğu kanısındayım efendim.

Ali Paşa - Öyle mi dersiniz?

Kemal - Görünüş oydu efendim. Halk III. Napoléon'un baskılı yönetimine karşıydı. Devleti, orduyu desteklemedi...

Ali Paşa - Halk plebisit sonucu III. Napoléon'a istediği hakları tanımamış mıydı?

Kemal - Oylamalar güvenilir ölçüler değildir paşa hazretleri! Takdir edersiniz ki bu türlü oylamalarda her seferinde halkın yönlendirilmesi, aldatılması yolları bulunur.

Ali Paşa - Görüşleriniz çok ilginç. Benim için de yeni. Sizden Fransa'nın yenilgisi üstüne daha ayrıntılı yazılı bir rapor istesem?

Kemal - Emir buyurursunuz!

Ali Paşa - Bana büyük bir hizmette bulunmuş olursunuz.

Kemal - Buyurduğunuz raporu en kısa sürede sunmaya çalışacağım efendim. *(Ali Paşa doğrulur. Kemal kalkar.)*

Ali Paşa - Sizi sık sık bekleyeceğim Kemal Bey. Evim de makamım da dilediğiniz zaman sizi açıktır.

Kemal - Teşekkür ederim paşa hazretleri...

(Geçiş)

ÜÇÜNCÜ TABLO

DİYOJEN GAZETESİ

(9 Eylül 1871)

Teodor Kasap - *(Masası başında)* Buyursunlar Kemal Bey! *(El sıkışırlar)* İnşallah yazı getirdiniz?

Kemal - *(Yazılarını verirken)* Bir değil, iki yazı...

Teodor Kasap - Çok iyi! *(Yazılara göz atar)* Yine imzasız mı?

Kemal - İmza atmamı mı bekliyordun?

Teodor Kasap - Peki tabii! Ali Paşa öldü. Artık gazetecilik yapabilirsiniz. Hani eskiler nasıl derler, mani zayi olunca memnu avdet eder...

Reşat - Zayi olunca değil, zail olunca!

Teodor Kasap - Her ne ise! Kemal Bey'e gazeteciliği yasak eden zat öldüğüne göre kanımca başka bir yasal engel yoktur!

Nuri - Doğru söylüyor!

Teodor Kasap - Bana sorarsan artık gazete bile çıkarabilirsin...

Kemal - Hani aklımdan geçmiyor da değil! *(Ebuzziya'ya)* Ne dersin?

Ebuzziya - Ben hazırım!

Kemal - Var mısınız, bir deneyelim mi?

Reşat - Ben dünden hazırım.

Nuri - Öyleyse ben önceki günden!

Kemal - Çıkaracağız öyleyse! On ay oldu Paris'ten döneli, hâlâ kızaktayım. Memuriyet vermezler, gazetecilik yasak, bu adam ne yer ne içer neyle geçinir, düşünen yok! Kala kala Diyojen'de çıkan haftada bir ya da iki yazıya kaldım...

Ebuzziya - Basımevimiz var, Tasvir'in makineleri bizi bekliyor. Kadromuz hazır! *(Odadakileri gösterir.)* Yeter ki sen kararını ver!

Kemal - Verdim. Günlük gazete çıkaracağız. Adı İstikbal!

Ebuzziya - Güzel isim.

Reşat - Tam bize uygun!

Nuri - Vurucu!

Kemal - Umudumuz gelecekte. Bugünleri ayakta kalarak geçirsek bize yeter. Hemen izin için başvuralım...

Reşat - İzin kolay çıkmaz gibime geliyor!

Ebuzziya - Ne diye?

Reşat - Ali Paşa öldü ama Zaptiye Nazırı Hüsnü Paşa yerinde!

Kemal - Köstekler mi dersin?

Reşat - Yüzde yüz! Sana neden memuriyet vermediklerini anlamadın mı? Ali Paşa'yı ziyarete gittin ama Hüsnü Paşa'ya gitmedin!

Ebuzziya - Ali Paşa raporunu pek beğenmişti...

Reşat - Hüsnü Paşa aracı koydu, ziyarete gitmeni bekledi...

Nuri - Tutumunu bağışlamaz!

Kemal - O kadar ucuzlamadım!

Reşat - Teodor, sen bunun Hüsnü Paşa'nın aracısına verdiği karşılığı biliyor musun.

Nuri - O kadar üstüme düşmesin, yoksa döner yine Paris'e giderim!

Teodor Kasap - Daha da bağışlasın istiyorsun! *(Gülüşürler)*

Kemal - İstikbal'e izin çıkmazsa başka bir yol var...

Ebuzziya - Hangi yol?

Kemal - İbret'in sahibiyle anlaşabilirim. Gazetesini bana kiralamak istiyor...

Reşat - Bu olur işte!

Kemal - Öyleyse gidelim şimdi, şerefine içelim... Teodor Kasap sen de bizimle geliyor musun?

Teodor Kasap - Elbette! Seninle cehenneme desen gelirim...

Kemal - Yürü öyleyse!

Teodor Kasap - Bir dakika. Yazıları içeri vereyim! *(Zile basar. Sonra da para cüzdanını açar. Para uzatır.)* Al!

Kemal - O ne?

Teodor Kasap - Alacağın. İki yazı parası!

Kemal - Yazıları daha yeni verdim?

Teodor Kasap - Geri almıyorsun ya! Demek ki alacaklısın, Diyojen'de telif hakkı peşindir!..

(Geçiş)

DÖRDÜNCÜ TABLO

İBRET GAZETESİ, YAZI ODASI.

(9 Temmuz 1872. Kemal, Nuri, Reşat ceketlerini çıkarmış çalışırlar. Kemal yazısı elinde, yandaki odasından yazı odasına girer.)

Kemal - Reşat ne yazıyorsun?

Reşat - Şu Hakayük'ül Vekayi'nin herzelerini düzeltmekten başka konulara sıra kalmıyor ki birader! Mısır Hıdivi'ni Abdülaziz'le eşit tutmaya kadar vardırdı dalkavukluğu!

Nuri - Bu kadarı dalkavukluk falan değil düpedüz satılmışlık!

Reşat - Dersini verdim!

Kemal - Kalemin var olsun! Ben de Mithat Paşa'ya bulaştırdıkları iftiraya karşılık verdim. Kalem dilenci değneği değildir. Anlasın itler!

Nuri - Okur musun?

Kemal - Ebuzziya nerede?

Nuri - Az önce dışarı çıktı.

Kemal - Ceketi sandalyesinde. Gelsin okuyayım. Nelerle uğraşıyoruz? Memleketin bunca önemli sorunu varken...

Reşat - Ne yazık ki öyle!

Kemal - Az önce masamda ne düşünüyordum biliyor musun?

Reşat - Söyle?

Kemal - Gün gelecek, bizde de eğitim yaygınlaşacak. Gelecek kuşaklar, şu bizim İbret'i kıyıda köşede bulup karıştıracaklar, bizim ciddiye aldığımız kimi konular onlara çocuksu ya da gülünç görüne-

cek, hoşgörü ile gülümseyecekler belki, ama yine de bizim yana yakıla anlatıp da bir türlü dinletemediğimiz fırsatların nasıl yok olup gittiğini görünce yürekleri yanacak!..

Nuri - Tevfik geldi...

Kemal - Yazımı okumak için seni bekledim. Dinleyin! *(Okumaya başlar)* Garaz marazdır!

Ebuzziya - Dışarda biri var, seni görmek istiyor, istersen önce onu sav...

Kemal - Kimmiş?

Ebuzziya - Seni tanıdığını söyledi. Avrupa'da karşılaşmışsınız...

Kemal - Adı?

Ebuzziya - Tütüncübaşı Şevki!

Kemal - O mu? Ne işi varmış benimle? Hıdiv İsmail'in adamı! Hayırdır inşallah! *(Yazısını Tevfik'e verir.)* Sen oku, bakalım olmuş mu? *(Odasına geçer. Odasının koridor kapısından geleni içeri alır.)* Şevki Ağa buyurun...

Şevki Ağa - *(Girer)* Demek beni hatırladınız. Selâmünaleyküm...

Kemal - Kusura bakmayın, gazetenin sıkışık saati, gelişinizin nedeni?

Şevki Ağa - İsmail Paşa Hazretleri'nin selâmlarını getirdim!

Kemal - Aleykümselâm!

Şevki Ağa - Sizinle arkadaşlarınıza ayrıca hediyeleri var! *(Kuşağından bir kese çıkarır.)* 5000 altın!

Kemal - Neden? Biz Hıdiv Paşa'ya hediyelerini hak edecek hiçbir hizmette bulunmadık?

Şevki Ağa - Gazeteniz henüz yeni, bundan sonra bulunursunuz! 5000 altının iki bini sizin, biner altını Reşat, Nuri, Tevfik beylerin...

Kemal - Ne türlü bir hizmet bekliyorlar bizden?

Şevki Ağa - Gazetenizde Mısır'ı konu etmeyin yeter!

Kemal - Birbirimizi yeni tanımıyoruz Şevki Ağa! Ben sizi nasıl unutmamışsam, sizin de benim nasıl biri olduğumu unutmamış olmanız gerekir!

Şevki Ağa - Haklısınız Kemal Bey ama karşılaşmamızdan bu yana aradan üç yıla yakın bir süre geçti...

Kemal - Ne çıkar? Ben üç yıl önce ne isem yine oyum! Hıdivinizin bir başka adamı, Felâtun Paşa, Ostand'ta, sus payı olarak bu paranın tümünden fazlasını önermişti!

Şevki Ağa - İyi ama o dönem siz Mustafa Fazıl Paşa'ya inanıyordunuz, o çok güvendiğiniz paşanın sizi nasıl ortada bıraktığını gördünüz! Çok zorluklar çektiniz, hâlâ da çekiyorsunuz!

Kemal - Şevki Ağa, ben o dönemde de kendi düşüncelerime hizmet ediyordum, şimdi de kendi düşüncelerime hizmet ediyorum! Hıdiv Paşa'nın düşüncelerimin fiyatı olmadığını öğrendiğini sanıyordum!..

Şevki Ağa - İzin verirseniz...

Kemal - Bu gazete bu gibi pazarlıkların yeri değildir!

Şevki Ağa - Çok gençsiniz Kemal Bey, şunu biliniz ki...

Kemal - Bildiğim, bu paranın yarısı ile yalnız susacak değil, istediğinizi yazacak kalemler de bulursunuz...

Şevki Ağa - Bağışlarsanız bir olasılığı daha hatırlatayım?

Kemal - Konuğumsunuz, buyurun hatırlatın?

Şevki Ağa - Acı kaçacak gerçi, bu paranın yarısından daha azı ile sizi susturacak makamlar da bulunabilir!..

Kemal - Onlarla anlaşmak sizin bileceğiniz bir iş!

Şevki Ağa - Siz bilirsiniz! *(Kalkar)*

Kemal - Güle güle!

(Geçiş)

BEŞİNCİ TABLO

İBRET GAZETESİ, YAZI ODASI

(Ertesi gün. 10 Temmuz 1872)

Mahir - Kemal Bey, gazetenin bugünkü hesabını çıkardım.

Kemal - Nasıl?

Mahir - Dünkü sayıdan sizin payınız 20 altın. Buyurun. *(Verir)*

Kemal - Sizin, arkadaşların?

Mahir - Bizler de on dörder altın alıyoruz.

Kemal - Çalışanlar?

Mahir - Kimseye bir kuruş borcumuz yok! Ayrıca parasını ödeyip bir haftalık kâğıt aldım.

Kemal - Senin gibi bir müdürümüz varken sırtımız yere gelmez aslanım!

Mahir - İş sizin kaleminizde! Sizin gibi bir başyazarımız varken sırtımız yere gelmez! Satışımız 12.000'i buldu. Görülmüş şey değil!

Kemal - Bu gidişle zengin olacağız desene!

Reşat - *(Girer)* Bırakırlarsa!

Kemal - Hayrola?

Reşat - Al, *(bir zarf uzatır)* Basın Dairesi'nden geliyor!

Kemal - Açmadınız mı?

Reşat - Damgası bile itiyor elimi! *(Kemal zarfı açar, bir göz atar.)*

Kemal - *(Kalkar)* Çalışmanıza gerek yok beyler! *(Ebuzziya Tevfik ile Nuri masalarından kalkarlar.)*

Ebuzziya - Ne iş çıkardılar yine?

Kemal - Dört ay kapatıldık!

Nuri - Nedeni?

Kemal - Nedeni! Ne olur nedeni? Bilinen şeyler: Kamuoyunun hükümete olan güvenini sarsmak, zihinleri bulandırmak!..

Reşat - Eksik olmasınlar, yaz geldi, çalışmayın dinlenin diyorlar!

Kemal - *(Dalgın)* Herif dediydi!

Ebuzziya - Hangi herif?

Kemal - Dün gelen. Tütüncübaşı Şevki! Para yedireceği adamı bulmuş...

Ebuzziya - Dedimdi sana. Abdülaziz'in Kuşçubaşısı Hurşit Bey'e 2000 altın verirse gazeteyi kapatır diye...

Kemal - Ben aksini söylemedim ki! Offff of! Diyojen kırk gündür kapalı, şimdi de İbret... *(Basın Dairesi'nden gelen yazı elden ele dolaşır.)*

Nuri - İmza yine bizim Sadullah'ın!

Reşat - *(Üzgün)* Yeni Osmanlı arkadaşımız Sadullah!

Nuri - Şunun şurasında Mustafa Fazıl'ın mektubunu birlikte çevireli kaç yıl oldu?

Reşat - Çabuk akıllandı. Bizimle birlik olup sürüneceğine büyüklerine yaranıp saltanat sürüyor!

Kemal - Daha neler göreceğiz! Özgürlük savaşçılığı güç meslektir, çelik gibi yürek ister!.. *(Hepsi düşüncelidir. Kısa bir süre sessiz kalırlar.)*

Mahir - Aldığım kâğıtları geri vereyim bari...

Kemal - Hey gidi Allahsızlar! Biz ne yiyip ne içeceğiz, neyle ev döndüreceğiz? Şu kemik yalayıcıların elinde ne günlere kaldık! Ulan, İstanbul'da hamamların, Galata çalgılı kahvelerinin ön kapısı arka kapısı sabah akşam türlü rezalete açık işliyor, Ramazan günü cami kapıları önünde zampara kulampara destanları avaz avaz bağıra çağıra satılıyor, hükümet onları bırakıp bizimle uğraşıyor!

Ebuzziya - *(Girer)* Bir yazı daha...

Kemal - Aç bakalım ne çıkacak? *(Alaya vurur)* Kuş mu civciv mi? (Gülüşmeler)

Reşat - Bu işin ciddi yanı kalmadı!

Tevfik - Sürülüyoruz! Hepimiz bir yana! Dağıtıyorlar! *(Mektubu Kemal'e verir. Kemal mektuba göz atar.)*

Kemal - Yeni görevleriniz hayırlı uğurlu olsun beyler! *(Nuri'ye)* Hadi bakalım, yine dört ayak üstüne düştün!

Nuri - Bırak şakayı!

Kemal - Ankara Mektupçusu oldun! *(Reşat'a)* Sen de Bilecik Kaymakamı!

Reşat - Bir bu eksikti!

Kemal - Tevfik İzmir bilmem ne mahkemesi başyazıcısı, bendeniz Gelibolu Mutasarrıfı!.. *(Ceketini ilikler. Kasılır.)* Nasıl, mutasarrıflık yakıştı mı?

Mahir - Yaşa Kemal, yıkılma hep böyle ol!

Kemal - Reşat'ın dediği gibi ciddiye alınır yeri kaldı mı bu maskaralıkların? Hele şu yedikleri naneye bak! Atanmamın kesinleşmesi için bir de kefil göstermemi istiyorlar!

Reşat - Ne kefili?

Kemal - Ne bileyim ben? Herhalde mutasarrıflığın kasasını deveye yükletmemem için!

Nuri - *(Dalgın)* Ankara'ya?

Mahir - *(Kemal'e)* Gidecek misin?

Kemal - Ne kefil ararım ne de giderim! İş isteyen ben değilim!

Reşat - Birader ben ne anlarım kaymakamlıktan? Bu yaşa kadar bir ev bile yönetmedim? Koca Bilecik'i nasıl yönetirim? *(Sağırzade Mehmet girer.)*

Mehmet - Geçmiş olsun...

Reşat - *(Soğuk)* Amcana uğradın mı?

Mehmet - Anlatırım...

Nuri - Neyi anlatacaksın? Yeni Osmanlılar'ın kuruluşunda amcanı sadrazam yapmak için hepimizi Ali Paşa'yı devirmeye zorluyordun!

Ebuzziya - Ne devirmesi? Öldürmeye!

Nuri - Hadi şimdi amcanı zaptet!

Reşat - Birlikte amcanı öldürelim istersen!

Mehmet - Yanılmışım! Şunu bilin ki ben önce sizin dava arkadaşınızım, sonra amcamın yeğeni!

Reşat - Amcanın onbir aydır ettiğini kimse etmedi bu memlekete!

Nuri - On bir aydır, Ali Paşa'yı bin defa rahmetle aratıyor!

Kemal - Evet en büyük iyiliği Ali Paşa'ya oldu. Paşa'yı temize çıkardı. Daha büyük bir iyiliği de beni geleceğimizin güvenli olduğuna inandırdı. Amcan bile batıramadıktan sonra kimse batıramaz bu milleti!

Mehmet - Söylenenlerin çoğu dedikodu!

Kemal - Hâlâ mı amcanı savunuyorsun?

Reşat - Dedikodu olan ne? Dış borçların artışı mı? Rumeli-Bağdat demiryolu işinde Baron Hirscht'ten alınan 500.000 altın rüşvet mi?

Bütün devlet hizmetlilerine onbir aydır köşe kapmaca oynatması mı?

Kemal - Kış demeden yaz demeden valiler kaymakamlar ordan oraya atılıyor. Bir ay içinde görev yeri üç kez değiştirilen valiler var! Hele Mithat Paşa'ya oynadığı oyun! Dedikodu mu?

Reşat - Mithat Paşa Bağdat'ı güle çevirmişti, ne diye Edirne'ye atıyor?

Nuri - Her birimiz hiç aklımızdan geçmeyen yerlere sürülüyoruz?

Mehmet - Geçimlerimizi sağlamak için iş verdiğini söylüyor!

Ebuzziya - Aç değildik!

Reşat - *(Alaycı)* Hay Allah razı olsun!

Nuri - İçimizde amcana avuç açan, iş isteyen oldu mu?

Mehmet - Gelibolu Osmanlılar'ın Avrupa'ya geçişinde ilk duraktır diyor. *(Kemal'e)* Seni devlet görevinde yükselmekte ilk durak olur, uğur getirir diye Gelibolu'ya vermiş!

Nuri - Sen inanıyor musun?

Kemal - Mehmet, birbirimizi kırmayalım istiyorsan, kapatalım artık aramızda amcanın sözünü! Yoksa ağzımdan ağır sözler çıkacak!..

(Geçiş)

ALTINCI TABLO

GEDİKPAŞA GÜLLÜ AGOP TİYATROSU

(Bu tabloya geçerken ışıklı yazılarla: 2 Ocak 1873 Başyazarımız Namık Kemal Bey bugün Gelibolu'dan döndü. 1 Nisan 1873 İbret'in Müjdesi: Kemal Bey'in büyük hamasi eseri: VATAN YAHUT SİLİSTRE Bu gece Gedikpaşa Güllü Agop Tiyatrosu'nda...)

1. SAHNE: KULİS

(İslam Bey'in nişanlısı Zekiye'yi oynayan Piranuhi Hanım, ilk

sahnedeki giysileriyle, beline inen saçlarını salıp taramış, elinde kitabı, sahneye çıkmaya hazırdır. Sıtkı Bey rolünü oynayan Güllü Agop, Namık Kemal Bey ile birlikte Piranuhi Hanım'ın soyunma odasındadır. Abdullah Çavuş'u, İslam Bey'i oynayan oyuncular girerler.)

Abdullah - Salon tıklım tıklım...

G. Agop - Oyunun başlamasına daha yirmi dakika vardır!

Abdullah - Fuayede kimse kalmadı, herkes salona geçti!..

İslam Bey - Yerlerine oturdular, perde açılsın bekliyorlar!.. Çok sabırsızdırlar!

Piranuhi - *(Ellerini göğsünde kavuşturur)* Allahım! Sen yardım et!

G. Agop - Bekleyeceklerdir. Başka çare yok! Tiyatro saatinden önce başlamaz! Avrupa'da âdet böyledir!..

İslam Bey - Biz hazırız!

Piranuhi - *(Aynada hazırlıklarını inceler)* Ben hiç değilim!

İslam Bey - Eksiğin nedir? Makyajın olmuştur.

Piranuhi - Oyundan önce münakaşanızla lütfen beni sinirlendirmeyiniz! *(Kalbini tutar)* Zaten heyecandan ölüorum!

Kemal - Sizlere başarılar dileyeyim yavaş yavaş...

Piranuhi - Ah gitmeyiniz, pardon, söylemeyiniz Kemal Bey, çok korkuyorum!

Kemal - Çok güzel oynayacaksınız!

Piranuhi - Çok naziksiniz, fakat ben öyle heyecanlıyım tasavvur edemezsiniz! Ay, sanki dilim tutulacak, konuşamayacağım, veriniz elinizi... *(Kemal'in elini alır.)* Görüorsunuz ellerim buz gibidir... *(Kemal'in elini göğsüne koyar.)* Bakın duyuorsunuz kalbim nasıl atıor? Ay Allahım, duracak sanıorum, sanki öleceğim!..

Kemal - Perde açılır açılmaz bir şeyiniz kalmaz!

G. Agop - Piranuhi her oyundan önce böyledir!

İslam Bey - Her oyundan önce ölür!

Abdullah - Çoktan öbür tarafta olmalıydı...

Piranuhi - Hayır bu heyecanım bambaşkadır!

İslam Bey - Dışişleri Bakanı locasında!

Abdullah - Başmabeyinci Hurşit Bey de!

G. Agop - Mustafa Fazıl Paşa da. Hiç böyle gece yaşamadık!

Piranuhi - Ben de onu söylüorum, anlamıorsunuz! Ah Kemal Bey, piyesiniz fevkalâdedir! Zekiye hayatımın rolüdür! Bana dua ediniz! İnşallah mahcup olmam!.. *(Nuri ile Reşat girerler.)*

Nuri - Başarılar Piranuhi Hanım!

Reşat - Başarılar Güllü Yakup Efendi! Başarılar Kemalciğim!

G. Agop - *(Saatine bakar)* İlk işareti veriniz! *(Üç vuruş duyulur.)*

Piranuhi - Allahım, bayılacağım! *(Makyajını denetler.)*

G. Agop - Beş dakika sonra başlıyoruz. Tam saatidir! *(İki vuruş duyulur. Odadakiler arasında başarı dileği kucaklaşmaları.)*

Piranuhi - Ay, salonda kimse soluk almıor!

G. Agop - Sahnede yerlerinizi alınız! *(Piranuhi sahneye geçerken Kemal'in ellerini sıkar.)*

Piranuhi - Kemal Bey, hakkınızı helâl ediniz!..

2. SAHNE: SAHNE

(İslâm Bey, Zekiye'nin evi önünde birliğine seslenir. Zekiye elinde kitabıyla penceredeedir.)

İslam Bey - Vatan dardadır! Ayaklar altındadır! Düşmana Tuna'yı geçirtmeyeceğiz! Benimle birlikte ölmeye hazır mısınız?

Erlerin Sesleri - Hazırız!

İslam Bey - Ölülerimizi çiğnemeden düşman Tuna'yı aşamayacak! Aşan olursa bizi ya ölü ya yaralı bulacak! *(Salondan gelen büyük alkış duyulur.)* Beni seven benden ayrılmaz, arkamdan gelir! *(Zekiye ölen kardeşinin üniformasını giyer.)*

Hanife - *(Girer)* Kızım bu ne hal?

Piranuhi - Kollarımda şehit düşen kardeşimin üniforması! İyi ki saklamışım!..

Hanife - Neden iyi ki!

Piranuhi - Gidiyorum!

Hanife - Nereye gidiyorsun? Ne oluyorsun?

Piranuhi - Beni seven arkamdan gelir dedi, duymadın mı? Gidiyorum! *(Piranuhi çıkar. Hanife mindere yığılır kalır. Savaşa giden birliğin marşı duyulur.)*

Amalimiz efkârımız ikbali vatandır
Serhaddimize kale bizim hâki bedendir
Osmanlılarız ziynetimiz kanlı kefendir
Kavgada şahadetle bütün kâm alırız biz
Osmanlılarız can veririz nâm alırız biz!

(Salondan büyük bir alkış koptuğu duyulur.)

3. SAHNE: FUAYE

I. Seyirci - Müthiş kardeşim, her yanım titriyor!

II. Seyirci - Benim de boğazıma bir şey geldi düğümlendi!

I. Seyirci - Bundan sonraki perdeler daha da duygulu sahnelerle dolu, Sirac'ın ekinde herhalde oyunu okumuşsundur?

II. Seyirci - Okudum, okurken bile birçok yerinde ağladım!

I. Seyirci - Bize böyle oyunlar gerekli! Bizi birleştirecek, ulusal bağlarımızı güçlendirecek oyunlar! *(Başka bir köşede)*

III. Seyirci - Bütün kişiler gerçekmiş! Namık Kemal Bey kişilerini hayattan almış...

IV. Seyirci - Öyle diyorlar...

III. Seyirci - Abdullah Çavuş'un gerçek adı Mustafa Çavuş'muş. Zekiye'yi Kars'ta tanımış Kemal Bey!

II. Seyirci - Kimmiş?

III. Seyirci - Bir Kürt kızı. Askere alınan nişanlısının ardından Kars'a gelmiş. Tabura trampetçi olmuş, şehit düşmüş!

IV. Seyirci - Bravo! Ya İslam Bey?

III. Seyirci - İslam Bey bir Arnavut Beyiymiş! Yüz yirmi gönüllü ile Silistre savunmasına katılmış!

IV. Seyirci - Bravo! Kemal Bey hepsinin ruhlarını ölümsüzleş-

tirdi! Bizim kendilerine minnet borçlarımızı ödedi! Kalemi şad olsun!.. *(İki vuruş)*

I. Seyirci - Yerlerimize...

II. Seyirci - Yürüyelim... *(Tek vuruş)*

4. SAHNE: SAHNE

(Perde açılır)

Sıtkı - Çocuk sen kimsin?

Piranuhi - Efendim?

Sıtkı - Kimsin dedim?

Piranuhi - Bir adam!

Sıtkı - Adın ne?

Piranuhi - Adem! *(Salondan gelen gülüşmeler. İslam Bey yaralı olarak sahneye girer.)*

Sıtkı - İslam Bey, yaralı mısınız? *(Koluna girer.)*

Piranuhi - *(Yardıma gelir)* Allahım!

İslam Bey - Nehri aştılar! On bin kişiler! Üç yüz kişi ile karşıladık!

Piranuhi - Uzanın ayakta durmayın! *(Top sesleri duyulur.)*

İslam Bey - Atın! Atın! Uyuyan aslanları uyandırın! Çok geçmez çatık kaşlarını karşınızda, gerilmiş pençelerini göğsünüzde bulursunuz! *(Doğrulur)* Elinizden gelirse Azrail'le birlik olun! O hepimizin canını almadıkça bu kale düşmez! *(Salondan kopan alkışlar arasında "Düşmez" sesleri.)*

5. SAHNE: KULİS

Piranuhi - Kemal Bey, Kemal Bey nerede?

Kemal - Buyurun Piranuhi Hanım?

Piranuhi - Kutlarım sizi! Canıgönülden kutlarım! Böyle gece ömrümde yaşamamıştım, seyirci vecd içindedir! *(Salondan alkışlar*

duyulur.) Sahneye dönüorum, buradan ayrılmayınız!

G. Agop - *(Girer)* Cephanelik sahnesi! Düşmanın cephaneliğini uçuracaklar! *(Sahneden bir patlama sesi, ardından salondan gelen büyük alkış duyulur. Güllü Agop'un yüz çizgileri, devinimleri bütün bu olanların uyandırdığı mutluluğu yansıtır.)*

6. SAHNE: SAHNE

Abdullah - Düşman sırtını dönmüş kaçıyor! *(Alkış sesleri. Sıtkı, İslam Bey, aralarında Zekiye, onların ardından Abdullah Çavuş, erlerin marş söyleyerek geçtikleri görülür.)*

İşte aduv karşında hazır silâh
Arş yiğitler vatan imdadına
Arş ileri, arş bizimdir felâh
Arş yiğitler vatan imdadına!

Yara nişandır tenine erlerin
Mevt ise son rütbesidir askerin
Altı da birdir üstü de birdir yerin
Arş yiğitler vatan imdadına!

(Salondan seyircilerin son dizelerde marşa katıldıkları duyulur.)

İslam Bey - Hadi bakayım sesiniz yok mu?

Piranuhi - Yaşasın vatan!

Ötekiler - Yaşasın vatan, yaşasın Osmanlılar! *(Perde kapanır.)*

Seyirciler - Yaşasın vatan! Yaşasın Kemal Bey! *(Bitmeyen alkışlar, uğultular, bağrışmalarla perde tekrar tekrar açılır kapanır.)* Yaşasın Kemal'i millet! Var olsun fedai Kemal Bey! Ke-mal Bey! Ke-mal Bey! Ke-mal Bey! *(Tempo ile alkış tutulduğu duyulur.)*

Bir Ses - Kemal Bey'i isteriz!

Sesler - Kemal Bey'i görmek isteriz! Bağrımıza basmak isteriz!..

7. SAHNE: KULİS

Piranuhi - *(Kemal'i elinden tutar, sahneye çekmeye çalışır.)* Geliniz! Sahneye geliniz! Halk sizi istior!

Kemal - Yapamam! Ben alkıştan, gösterişten ürkerim!

Nuri - Kemal, halkı kırma!

Piranuhi - Hadi Kemal Bey, beni üzmeyiniz, lütfen geliniz!

Kemal - Siz gidin, halkı bekletmeyin...

Piranuhi - Beraber gideceğiz... *(Sahneye koşar)*

Kemal - Benim zayıf eserime bu ilgi fazladır!

Sesler - *(Tempolu alkışlarla)* Ke-mal Bey, Ke-mal Bey!

Piranuhi - *(Geri döner)* Beni kırmayınız! Geliniz...

G. Agop - Müellifsiniz, halk müellifi istior, Avrupa'da âdet böyledir.

Kemal - Gerçekten yapamam!

Piranuhi - Elinizi veriniz. Sizi ben götüreceğim! Hatırım için!

Kemal - Alkışlar sizedir. Halkı bekletmeyin" *(Piranuhi ile G. Agop sahneye dönerler.)*

8. SAHNE: SOKAK

(Kemal, arkadaşları Nuri, Reşat ile sokaktadır.)

Kemal - Çabuk uzaklaşalım!

Nuri - Haklısınız galiba!

Kemal - Bu seyirci başımıza iş açacak! Kimseye görünmeyelim!

Reşat - Bu alkış değil, ayaklanma!

9. SAHNE: SAHNE

G. Agop - *(Seyirciye)* Büyük yazar, büyük vatan millet şairi...

Sesler - Yaşasın! Bin yaşasın! Allah milletimize bağışlasın! Allah muradımıza erdirsin!

G. Agop - *(Seyirciyi yatışmaya çağıran el işaretleriyle)* Gösterdiğiniz sevgiye minnettardır!

Bir Ses - Canımız feda!

Bir Ses - Biz ona minnettarız! Görmek isteriz!

Sesler - Ke-mal Bey! Ke-mal Bey! Ke-mal Bey! İs-te-riz! İs-te-riz! *(Güllü Agop'un yatıştırma çabaları.)*

Bir Ses - Kemal Bey gibi yazarı olan bir millet ölmez!

Bir Ses - Ölmez bu vatan!

Bir Ses - Kahrolsun düşmanlarımız!

Bir Ses - Kahrolsun kahredenler! *(Güllü Agop sonunda seyirciyi yatıştırır.)*

Güllü Agop - Bir dakika dinleyiniz, müsaade ediniz!..

Bir Ses - Yaşasın Gedikpaşa Tiyatrosu!

Bir Ses - Yaşasın sanatçılar!

Bir Ses - Susalım, dinleyelim lütfen! *(Sessizlik)*

G. Agop - Teşekkür ederim. Kemal Bey yorgun, son derece heyecanlıdır! Kendisi tiyatrodan ayrılmış, dinlenmeye gitmiştir! *(Uğultular başlar.)*

Bir Ses - Olamaz!

Bir Ses - Tiyatrodan ayrılmayın arkadaşlar, bekleyin!

Bir Ses - Elini öpeceğiz!

Bir Ses - Kalemini öpeceğiz!

Başka Biri - Tiyatronun önünde toplanalım ey vatanseverler!

Bir Başkası - Tiyatronun önünde, dağılmayın!

Yine Biri - Hep birlikte İbret'e yürüyeceğiz!

Sesler - İbret'e! İbret'e!

G. Agop - Lütfen anlayışlı olunuz! Yatışınız! Evlerinize gidiniz!..

Sesler - İb-re-te! İb-re-te!..

10. SAHNE: SOKAK

(Seyirciler ellerinde fenerlerle geçerler.)

Bir Seyirci - Yürüyelim efendiler! Düzgün yürüyelim!

Başkası - İbret'e! İbret'te buluruz!

Bir Başkası - Yaşasın vatan!
Başka Biri - Yaşasın Kemal Bey!
Bir Ses - Allah muradımızı versin!
Sesler - Ver-sin! Ver-sin! Ver-sin! *(Uzaklaşırlar)*

(Geçiş)

YEDİNCİ TABLO

GÜLLÜ AGOP TİYATROSU, MÜDÜR ODASI

(6 Nisan 1873)

Kemal - *(Elinde La Turquie)* İbret'in kapatılma kararını alkışlayan tek gazete bu! Adı da La Turquie! Hükümeti şimdiye kadar gevşek davranmakla suçluyor! Oyunlara sansür konmalıymış!

Nuri - Yediği naneye bak!

Kemal - Böyledir bu tatlısu frenkleri! Kendi ülkelerinde özgürlüğü, insan haklarını savunur, bizim gibi ülkelere gelince karşı çıkarlar! Anlaşılan bize öz vatanımızda gazetecilik yaptırmayacaklar!

G. Agop - Kapatılma gerekçesi nedir?

Kemal - Kişilerle uğraşıyormuşuz!

Nuri - Kişiler dedikleri Altıncı Daire Belediye Müdürü! Haydut bütün Beyoğlu'nu soydu soğana çevirdi, biz de hepsi hepsi halktan gelen bir şikâyet mektubunu yayınladık!

Kemal - Hep kurt ile kuzu hikâyesi!

Ebuzziya - O mektup işin bahanesi!

Kemal - Asıl neden senin iki gündür Vatan Yahut Silistre'yi öven o uzun yazın!

Nuri - Alt yanı bir tiyatro eleştirisiydi!

G. Agop - Kapatma kararı kaç gün?

Kemal - Süresiz! Bu kez temelli kapatıldık!

Nuri - Ne yapacağız?

Kemal - Susacak değiliz elbet! İbret'i kapatırlar, Saadet'i çıkarırız! O kapatılır Mürevvet çıkar, Hürriyet çıkar! Ben ölürüm benim ardımdan bir Kemal bin Kemal olur karşılarına çıkar! Off of! Kişilerle uğraşmak bize keyif mi veriyor a paşam? Çalan biz miyiz? Çırpan biz miyiz? Akılsızca aptalca işlerle ülkeyi batıran biz miyiz?.. Hükümetin gazetelerden beklediği dili anlayan beri gelsin!

Ebuzziya - Kulağıma gelen, oyunda murat sözünün geçmesi sarayı kudurtmuş! Hele halkın sokaklara dökülüp, Allah muradımızı versin diye bağırmaları! Açık açık Abdülaziz'i devirip yerine V. Murat'ı geçirmek için kışkırtma olarak yorumlanmış! *(Bir polis oda kapısını açar.)*

G. Agop - Kime baktınız memur bey?

Polis - Kemal Bey burada mı?

Kemal - Buyurun, benim?

Polis - Müşir Paşa Hazretleri sizi istiyor!

Kemal - *(Kalkar)* Bir bu eksikti!

Nuri - Başka kimseyi istemiyor mu?

Polis - Hayır efendim.

G. Agop - Hayırdır inşallah!

Kemal - Gidelim... *(Fesini giyer, polisin önünde çıkar.)*

Nuri - Sıra bende!

G. Agop - Kaçınız!

Nuri - Nereye? *(Öfkeli)* Hem de kimden? Neden? Kendi vatanımda kanun kaçağı olarak mı yaşayacağım? Suçum ne? Beğenilen bir oyunu övmenin suç olduğu nerede duyulmuş? *(Sessiz, kısa süren bir bekleyiş, kapı vurulur.)*

G. Agop - Buyurun?

II. Polis - İçinizde Menapirzade Nuri Bey var mı?

Nuri - Var!

II. Polis - Kimdir?

Nuri - Benim?

II. Polis - Müşir Paşa Haz...

Nuri - *(Keser)* Beni istiyor. Sizi bekliyordum. Buyurun gidelim! *(Çıkarken kapıda durur.)* Geri dönmezsem lütfen eve haber verin!..

(Geçiş)

SEKİZİNCİ TABLO

SULTANAHMET CEZAEVİ

(9 Nisan 1873 Çarşamba... Sahnenin değişik köşelerinde, Kemal, Nuri, Medreseli Hakkı Efendi'nin hücreleri. Kemal sırtüstü uzanmış, ellerini ensesi altında kenetlemiş, düşüncelere dalmıştır. Nuri kitap okur. Hakkı peykesinin kıyısına ilişerek oturmuş, düşüncelidir.)

I. Gardiyan - *(Ebuzziya'ya)* Burada bekleyin. *(Çıkar. Gardiyan, Ahmet Mithat Efendi'yi getirir.)*

II. Gardiyan - Burada yüzbaşıyı bekleyeceksiniz! *(Çıkar)*

A. Mithat - Hay hay efendim. *(II. Gardiyan çıkar. Ebuzziya'ya)* Vay mirim! Hayrola! Siz de mi buradasınız? Ben sizi Mustafa Fazıl Paşa'nın konağına yemeğe gitti biliyordum?

Ebuzziya - Ben de sizi burada görünce hayret ettim üstad!

A. Mithat - Bir yanlışlık olacak! Birazdan anlaşılır, herhalde düzeltilir... *(I. Gardiyan, Kemal'i hücresinden alır.)*

Ebuzziya - Kemal Bey ile Nuri Bey, bir de bizim İbret'e arada sırada yazı yazan bir Medreseli Hakkı Bey vardır, onlar da burada...

A. Mithat - Sizlerin burada bulunmanız belki İbret'in kapanma kararı ile ilgilidir, bendenizin bulunmasının hikmetini anlayamıyorum? *(I. Gardiyan, Kemal'i getirir.)*

Kemal - Oooo! Bizim Ahmet Mithat Efendi Üstadımız da buradalar! Bir yanlışlık olmasın üstad!

A. Mithat - Bendeniz de o kanaatteyim Kemal Bey kardeşim. Az önce Ebuzziya Tevfik Bey kardeşimize onu söylüyordum! *(II. Gardiyan, Nuri Bey'i getirir.)*

Kemal - Bilirsiniz sizinle birlikte olmak beni her zaman mutlu eder, gelgelelim Sultanahmet Cezaevi'nde buluşacağımız hiç aklıma gelmezdi! Nasıl oldu merak ettim? *(I. Gardiyan, Medreseli Hakkı Efendi'yi getirir.)*

A. Mithat - Efendim tiyatroya ne kadar düşkünümdür bilirsiniz! İlk gecesi oyununuzu görememiştim, kalktım ikinci temsiline gittim. Tam perde açılacağı sırada locaya bir polis geldi, "Ahmet Mithat Efendi kimdir" dedi...

Nuri - *(Gülerek)* Benim dediniz!

A. Mithat - Evet...

Kemal - *(Keser)* Müşir Paşa Hazretleri...

Nuri - *(Tamamlar)* Sizi istiyor, dedi.

A. Mithat - Buyurduğunuz gibi oldu! Müşir Paşa tiyatrodadır, iltifat edecekler sandım. "Hangi locadadırlar" diye sordum...

Kemal - Doğru Müşir Paşa'nın makamına yollandınız!

A. Mithat - Buyurduğunuz gibi. Makamından da buraya... *(Deniz Yüzbaşısı Bahri Bey, arkasında bir teğmen, iki erle girer.)*

Yzb. Bahri - Geçmiş olsun beyler!

A. Mithat - Allah ömürler versin efendim.

Kemal - Sağ olun!

Yzb. Bahri - Ne yazık ki bu tatsız görev bana düştü! İzin verirseniz emri yerine getirmem gerekiyor...

A. Mithat - İzin ne demek, rica ederiz!

Yzb. Bahri - Sizleri daha uzun ayakta tutmadan, görev emrini açıklayacağım...

Kemal - Buyurun açıklayın?

Yzb. Bahri - *(Yazılı emirnameyi açarak)* İbret gazetesi yazarı Namık Kemal Bey, zararlı yazılarından dolayı cezalandırılarak kalebendlikle Magosa'ya; Sirac gazetesi sahibi Ebuzziya Tevfik Bey ile

Dağarcık gazetesi sahibi Ahmet Mithat Efendi, Rodos Kalesi'ne; İbret gazetesi yazarlarından Menapirzade Nuri Bey ile Medrese öğrencilerinden Hakkı Bey Akkâ Kalesi'ne sürgün edilmişlerdir... *(Emirnameyi kapatır.)* Sizleri sürgün yerlerinize götürmekle de ben görevliyim...

A. Mithat - Afedersiniz yüzbaşı bey bendeniz sürgüne gönderilmemin nedenini anlamış değilim?

Kemal - Hava değişimi!

A. Mithat - Kemal Bey kardeşim, izin verin de yüzbaşı bey konuşsunlar, şakayı aramızda yaparız!

Yzb. Bahri - Veliaht Murat Efendi'yi tahta çıkaracak girişimlerde bulunmuşsunuz!..

A. Mithat - Ben mi?

Yzb. Bahri - Siz, hepiniz! Söylenen bu. Sürgün fermanını yazan ben değilim!

A. Mithat - Fesuphanallah! Bendeniz işinde gücünde, ailesi dışında kimse ile ilişiği olmayan bir yazarım. Siyasetten anlamam! Abdülaziz'den sonra kimin tahta çıkacağını sorsalar bilmem!

Yzb. Bahri - Meşrutiyet ilân edecekmişsiniz!..

A. Mithat - Ben mi? Ben aksine meşrutiyete karşıyım. Halkımız yeteri kadar olgunlaşmadıkça meşrutiyetin yarar değil zarar getireceğini savunurum! Kemal Bey ile bu konuda bitmez tükenmez tartışmalarımız vardır!

Kemal - *(Yzb. Bahri'ye)* Yazdıkları herkesçe bilinir. Üstad siyasetin "se"sinden habersizdir... *(Gülümserler)*

Yzb. Bahri - Bir dakika izin verirseniz, ben yol kâğıtlarınızı alacağım, sonra buradan çıkıp Sirkeci'ye vapura gideceğiz! *(Çıkar)*

Kemal - *(A. Mithat'a)* Doğrusu tutuklanmanın nedenini ben de anlayamadım. İçimizde bir sana yazık oldu!..

A. Mithat - Ben hâlâ düzeltilir umudundayım!..

Ebuzziya - Boşuna umutlanma üstad! Hafiyelerin marifeti bu. Hafiyeler ne bilsin sen meşrutiyetten yana mısın, meşrutiyete karşı mısın?

Nuri - Bilseler bilseler, İbret'te, yetmezmiş gibi Kemal Bey'in evinde gece yatısına kalıp sabahlara kadar meşrutiyet, meşrutiyet dediğinizi bilirler...

A. Mithat - O halde beni de Magosa'ya verselerdi bari! Tartışmalarımızı tamamlardık!.. *(Gülüşmeler)*

Teğmen - Kemal Bey, sizleri gören sürgüne değil, Çırçır'a sefaya gidiyor sanır!

Kemal - Alt yanı sürgüne gidiyoruz teğmen! Ölüme değil! Bunun, sürgünden dönüşü de var!

A. Mithat - Hay Allah! Müşir Paşa'dan iltifat beklerken...

Hakkı - Ben evimde geceliğimi giymiş Telhis-i Dimiski'yi okuyordum, geldiler aldılar...

Kemal - Hele sabredin beyler, daha yola çıkmadık!

A. Mithat - Çıkıyoruz işte, ne kaldı?

Kemal - Bu kapıdan çıkınca bakalım halk ne der?

A. Mithat - Düş kurmayı bırak Allah'ını seversen Kemal Bey! Ferman ne diyor ona bak!

Kemal - Halk beni sürgüne bırakmaz, kıyamet kopar!

A. Mithat - Halk kimi sürgüne bırakmamış, kimin ardından kıyamet koparmış şimdiye kadar? Boş düşler bunlar!..

Kemal - Yeni bir dörtlüğümü dinlemek ister misiniz?

A. Mithat - Yüzbaşı beyi bekliyoruz nasıl olsa, buyurun.

Kemal - Dün gece yazdım:

Zâlim olsa ne rütbe biperva
Yine bünyadı zulmû biz yıkarız
Merkezi hâke atsalar da bizi
Kürre-i arzı patlatır çıkarız!

(Arkadaşları alkışlarlar. Teğmen ile erler de alkışlara katılırlar. Bahri Bey elinde kâğıtlar, çantası ile içeri girer.)

Yzb. Bahri - Gidiyoruz...

PERDE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

MAGOSA KALESİ

I. SAHNE: YARGIÇ ZÜHTÜ'NÜN EVİ

(Yargıç Zühtü'nün eşi Rabia, pencereden dışarısını seyretmektedir. Yargıç Zühtü, odanın dibinde namazını kılar. Yeğeni Hasan Nef'i sedirde kitap okur.)

Rabia - *(Nef'i'ye)* Dayın namazını bitirmedi mi?

Nef'i - Bitiriyor, selâma geçti...

Rabia - Yazık! Pek de genç!.. Pek soylu, pek efendi görünüyor; pek de yakışıklı...

Nef'i - Kim?

Rabia - Yeni bir kalebend getiriyorlar!.. Kim acaba? Katile soyguncuya benzemiyor?.. Gelip bir baksana... *(Nef'i pencereye yaklaşır.)*

Nef'i - Yüzü yabancım değil! *(Yargıç Zühtü, namaz seccadesini kaldırarak yaklaşır.)*

Zühtü - Namık Kemal Bey!

Rabia - Nasıl olur?

Nef'i - Ben de fotoğraflarına benzetmiştim!..

Zühtü - Söylemişlerdi, kalebend gelecek deniliyordu...

Rabia - O güzel yazıların karşılığı bu mu? O büyük hizmetleri böyle mi ödüllendiriliyor? Yazık, yazık, yazık!.. Yüreğim parçalandı. Bir fena oldum!.. *(Oturur, parmak uçlarıyla şakaklarını bastırarak, başını öne eğer.)*

Zühtü - Zamanı bilmez gibi konuşuyorsun hanım!..

Rabia - Yazık! Kale komutanı olacak o taş yüreklinin elinde kimbilir neler çeker? Hemen gidip vali paşayı görmelisin! Hemen...

Zühtü - Vali Paşa Lefkoşe'de...

Rabia - Öyleyse yarın sabah erkenden git gör, Namık Kemal Bey'i o insafsızın eline bırakma!

Zühtü - Hele yarın olsun...

Rabia - *(Kalkar)* Zavallı, ne yer, ne içer bu gece? Eli kolu bomboştu! Yemek hazırlayacağım, Nef'i alır götürür!.. Allahım süngülüler arasında, bir düzine süngülü arasında nasıl geçirildiğini gördükten sonra bu gece gözüme uyku girmeyecek... *(Odadan çıkar.).*

2. SAHNE: KEMAL'İN HÜCRESİ

(Hücrenin demir kapısını açan bir er, Kemal'i içeriye iter, kapıyı kapatır. İki adım eninde, üç adım boyunda, taş duvarları rutubet kusan bir oda. Üstünde yıpranmış, parçalanmış bir hasır serili taştan bir peyke. Kapının solunda, mazgal gibi, demir parmaklıklı küçük bir pencere. Kemal bir süre, hücrenin loşluğuna alışamadan ayakta kalır. Gözlerini ovuşturur, açar, olduğu yerde dönerek hücreyi inceler. Alnına bulaşan bir örümcek ağıyla irkilir. En ürktüğü şey örümcektir. Bu kez ayağının dibinden geçen bir kertenkeleden korunmak için yana kaçmak zorunda kalır.)

Kemal - Tepemde örümcek, ayaklarımda kertenkele! *(Eliyle ker-*

tenkeleyi ürkütmek ister.) Hadi işine! Şuna bak, durmuş arsız arsız yüzüme bakıyor? *(Ayağını yere vurur.)* Hışşşt! Al sana, yine orada... Anlaşılan yalnız canı sıkılıyordu, benimle kendine arkadaş buldu!.. Merhaba!.. Sırıtıyor mu ne? *(Öne doğru bir atak yapar. Ayağını yere vurur. Elinin tersi ile kertenkeleyi uzaklaştırmak ister.) Bana bak, benim seni eğlendirecek halim yok! Bas bakalım, hadi yallah! (Güler)* Sırıtıyor! Bizim saray hafiyeleri gibi! Kapıdan kovsan pencereden başını uzatıyor... *(Duvarları inceler. Gözü ışığa alışmıştır.)* Karafatmalar, örümcekler, Allah bilir akrep de vardır... *(Pencereye yaklaşır. Hücrenin dışında sahne, deliğinden deşiğinden çıkan, üstü başı paramparça Adem babalarla dolar. Tümü kalede çile dolduran hükümlülerdir. Sıtmadan, açlıktan bir deri bir kemik kalmış titreşir, ellerindeki kuru ekmekleri kemirirler. Biri yerde bir cigara izmariti bulur. Elinden kapmak için hepsi onun üstüne atılırlar. Gardiyan kırbacını şaklatarak gelir, iki büklüm kaçışırlar... Kemal pencereden iç çekerek ayrılır. Döner, peykesinin kıyısına ilişerek oturur. Oturması ile kalkması bir olur.)* Allah kahretsin! Nem içinde... *(Paltosunu peykenin üstüne serer.)* Eee ne dersin Kemal, diri diri tıkıldığın bu mezardan sağ çıkar mısın?.. Ne kadar dayanırsın bu delikte kalmaya?.. Allah'ın belâsı yer, kale değil taş yığını, toprağın üstünde çıban!.. *(Paltosuna oturur.)* "Altı da birdir üstü de birdir yerin!" Acaba?.. *(Kalkar)* Evet, birdir diyorum! Birdir!.. İçimden gelen ses hâlâ bu!.. Aferin oğlum Kemal! Şimdi yazdıklarına imza atmaya hak kazandın işte! Gerçekten inanarak yazmışsın yazdıklarını! Bil ki bundan sonra da her okuyan inanacak!.. Denedim kendimi, denedim, çok şükür sağlam çıktım!..

Anılsın mesleğimde çektiğim cev-rü cefalar
Ki edna zevki âlâdır vezaretten sedaretten!..

Duydunuz mu ağlar, örümcekler, kertenkeleler! Duydunuz mu bu sesi? Bu ses benim sesim! Bu dört duvar arasında boğamazsınız bu sesi!.. *(Demir kapı açılır, incecik bir şilte uzatır bir er.)*

Er - Al! Tut bakalım...

Kemal - Nedir?

Er - Yatağın! Beğenmedin mi?

Kemal - *(Şilteyi alır.)* Hiç beğnemem mi? Zahmet etmişler!

Er - *(Kuru bir tayın uzatır.)* Bu da ekmeğin!

Kemal - İstemez, tokum!

Er - Sen bilirsin! *(Kapıyı çekerek çıkar. Kemal paltosunu kaldırır, şilteyi peykeye serer.)*

Kemal - Yaprak gibi! Olsa ne olur, olmasa ne olur?.. *(Pencereye yaklaşır.)* Akşam indi... *(Gider demir kapıyı vurur. Az bekler. Yeniden kapıyı vuracağı sırada kapı açılır.)*

Er - Ne o, ne gürültü ediyorsun?

Kemal - İçecek su, lâmba vermeyecekler mi?

Er - Yok mu?

Kemal - Göremedim! *(Er hücreye girer, gaz lâmbasını bulur.)*

Er - İşte! Aramadın mı?

Kemal - Su? *(Er, peykenin dibinde küçük bir testiyi gösterir.)*

Er - Testin orada! *(Kemal testiyi alır, sallar.)*

Kemal - Boş! *(Er testiyi Kemal'in elinden alır, sallar.)*

Er - Boşmuş! Doldurur getiririm... *(Çıkar, kapıyı çeker. Kemal lâmbayı yakar. Ceketini çıkarır. Katlar, yastık yapar, paltosunu yorgan gibi peykenin üstüne uzatır. Kapı açılır. Er, ağzı çam kozalağı ile kapalı küçük testiyi uzatır.)* Al, ağzını açık bırakma, kurt böcek girer! *(Kemal, testiyi ağzına diker, bir yudum almasıyla ağzındaki suyu yere tükürmesi bir olur!)*

Kemal - Allah kahretsin! Su değil, güherçile! *(Testiyi bırakır. Lâmbayı kısar, uzanır. Paltosunu üstüne çeker. Yatağına yerleşirken, birden bir esin dalgasıyla doğrulur. Coşkuludur.)* Akif Bey!.. Akif Bey, yeni oyunumun adı!.. *(Değişik ışıklar, hücrenin dışında, az önce Adem babalar sahnesinde olduğu gibi, bu kez dört bir yana dağılan Akif Bey oyunundaki kişileri aydınlatır. Oyundan bazı sahneler bale olarak oynanır. Dilruba, gelinliği ile ellerini uzatarak Akif Bey'e yak-*

laşır. Akif Bey'in babası Süleyman ile arkadaşı Şahin bu evliliğe karşı geldiklerini belirten devinimlerle görünürler. Savaşa giden Akif Bey, Dilruba ile helâlleşir. Dilruba, Akif'in arkasından hizmetçisi Kamer'le âşığı Esat'a yazılı bir pusula gönderir. Akif'in ölüm haberi gelir. Dilruba kendisini almaya gelen Süleyman'ı, tersleyerek uzaklaştırır. Akif geri döner, Kamer'le anlaşır. Sandık odasına saklanır. Gerdeğe giren Dilruba ile Esat'ın karşısına çıkar, silâhını çeker ateş eder, Esat'ı vurur. Esat Akif'i hançerler. Kaçan Dilruba'yı Süleyman yetişip bıçaklar. Işıklar Kemal'in hücresine yönelir!) Akif Bey!.. *(Yattığı yerde doğrulur)* Baştan sona bütün perdeleri görüyorum!.. Güllü Yakup hazır ol! Yeni oyunum geliyor! Bunu yasaklayamayacaklar!.. Hele elime kâğıt kalem geçsin! On günde yazar bitiririm... Güllü Yakup, Piranuhi Hanım, hazır olun!.. Yaşşa Kemal! Aslan Kemal! Hadi Allah rahatlık versin! Yat, rahat rahat uyu!.. *(Uzanır)*

3. SAHNE: HÜCRENİN ÖNÜ

(Ertesi sabah. İki nöbetçi hücreye kulak verirler.)

I. Nöbetçi - Ses yok!
II. Nöbetçi - Tuhaf?
I. Nöbetçi - Gün minare boyunu buldu, neredeyse kuşluk?
II. Nöbetçi - Ne oldu dersin?
I. Nöbetçi - Ölmüş olmasın?
II. Nöbetçi - Dün akşam turp gibiydi!
I. Nöbetçi - Akrep, yılan falan soktuysa?
II. Nöbetçi - Vursana kapıyı...
I. Nöbetçi - Belki de canına kıymıştır?
II. Nöbetçi - Niye vurmuyorsun? *(Kemal, içerden kapıyı vurur.)*
I. Nöbetçi - Bize sıra kalmadı! *(Kapıyı açar.)*
Kemal - Günaydın aslanlar!
I. Nöbetçi - Günaydın!

II. Nöbetçi - Günaydın bey, uyuyabildin mii?

Kemal - Deliksiz!

I. Nöbetçi - Taşın üstünde?

II. Nöbetçi - Alışık görünmüyorsun?

Kemal - Siz onu bunu bırakın da şimdi, söyleyin... Şey nerede?

I. Nöbetçi - Ayakyolu mu?

Kemal - Aferin, anlayışlısın!

I. Nöbetçi - Götüreyim... *(Kemal, I. Nöbetçi'nin ardından çıkar. Hasan Nef'i ile Teğmen Zeki girerler.)*

Zeki - Burası! *(II. Nöbetçi'ye)* Kemal Bey kalktı mı?

II. Nöbetçi - Yüzünü yıkamaya gitti komutanım!

Zeki - Gece bir sıkıntısı oldu mu?

II. Nöbetçi - Hiç! Sıkıntı bir yana şimdiye kadar uyudu...

Zeki - Hiç yakınmadan?

II. Nöbetçi - Evindeymiş gibi! Gıkı çıkmadı. Hani neredeyse öldü sandık!.. Böyle adam görmedim! Teğmenim aklında kaldı mı hani bir Bursalı Emin Bey getirmişlerdi, daha kale kapısından girerken ayakları çözüldü, az kaldı yere yığılıyordu...

Nef'i - Dönüyorlar... *(Kemal ile I. Nöbetçi girerler.)*

Zeki - Üstadım, ben teğmen Zeki, tabur yazıcısıyım...

Nef'i - Ben Hasan Nef'i, Magosa malmüdürü yardımcısı...

Zeki - Yargıcımız Zühtü Efendi'nin de yeğenidir... Size kahvaltı getirdi...

Nef'i - Sizi burada gördüğümüze üzüldük! *(Kahvaltı sepetini verir.)* Evden hazırladılar...

Kemal - Bin yaşasınlar!

Nef'i - Dün gece yemek getirecektim, kale kapanmıştı, yetişemedim...

Kemal - Açlık duymadım! Erkenden uyumuşum...

Zeki - Tuzla'dan mı karaya çıktınız?

Kemal - Evet...

Nef'i - Tuzla'dan buraya yürüdünüz?

Kemal - Öyle oldu!

Zeki - Yedi saat yol eder! Yorgun düşmediniz mi?

Kemal - Belki de ondan uyumuşumdur. Yorgunluğu aklıma getiremedim...

Nef'i - Evde İbret'in, Hürriyet'in, Tasvir'in bütün sayıları saklı durur. Ev halkı geçmiş olsun dediler...

Kemal - Sağ olsunlar!.. Aldırmayın, sizleri tanımak da bir kazanç! Başıma bu iş gelmese sizleri nereden tanıyacaktım!.. İçeri buyurun desem, sığmayız. *(Güler)* Nasıl oturalım?

Zeki - Burada, gölgede oturun kahvaltınızı edin...

4. SAHNE: KEMAL'İN YENİ ODASI

(Üç gün sonra. Kemal, hücresinin üst katındaki odaya taşınmıştır. Teğmen Zeki, Hasan Nef'i ile birlikte odaya yeni girmişlerdir.)

Zeki - Veys Paşa'nın emriyle bundan sonra odanız burası...

Nef'i - Dayım Vali Veys Paşa'yı gördü. Paşa üç gün hücrede kalmanıza çok üzülmüş...

Kemal - Var olsun! *(Hapşırır)* Kötü nezleyim! Aşağıdaki izbenin yadigârı! *(Odayı inceler)* Oda değil ayağa kalkmış dört duvar!

Zeki - Temizlettik, badanalattık!

Nef'i - Yazı yazabilirsiniz, kitap getirtebilirsiniz!

Kemal - Şimdi sevindim işte! *(Odayı bir daha inceler.)* Deniz görüyor! Oldukça geniş, aydınlık! Aşağıda hücre diye tıkıldığım o ahırın duvarları sünger, gecenin bütün rutubetini emip sabahları insanın üstüne kusuyor!

Zeki - Bu oda havadardır. Tavla bilir misiniz?

Kemal - İstanbul'da oynamaya vaktim olmazdı...

Zeki - Burada vaktiniz olursa oynarız...

Nef'i - Kitap isterseniz getireyim. Ben de edebiyata meraklıyım...

Kemal - Şimdilik bana bir şişe lâl mürekkep, bir top beyaz kâğıt getirin yeter! Beş on da zarf...

Nef'i - Bugün getiririm...

Kemal - *(Kale avlusunda dolanan birini göstererek)* Bu kim?

Zeki - Katırcı Yani! Duymuşsunuzdur?

Nef'i - Gazetelerde sık sık adı geçerdi...

Zeki - İzmir yöresini kastı kavurdu...

Kemal - Eşkıya Yani?

Zeki - Ta kendisi!

Nef'i - Zulmü derebeylerine imiş! Köylüleri korurmuş, çok iyilik edermiş!..

Kemal - Eşkıyanın akıllısı öyle yapar! Derebeyinin parası altını vardır, derebeyini soyar! Köylünün nesini soyacak? Köylüye iyilik eder, kendine de yataklık ettirir! Damında ahırında saklanır... Bu kim?

Zeki - İstalyanos! Önce Ruslara sonra Sırplara casusluk etmiş, ardından Bulgarları ayaklandırmış...

Nef'i - Affı Şahane çıkmış dediler!

Kemal - Çıkar! Af öylesine yakışır, bana değil!

Nef'i - Şu sakallı ihtiyar da Şeyh Ahmet Efendi. Kuleli olayı kurbanlarından!..

Kemal - Bilirim! *(Hapşırır)* Allahın belâsı nezle, göz açtırmıyor!

Zeki - Geçmiş olsun! Benim tabura uğramam gerekiyor...

Kemal - Öğle paydosunda beklerim. Tavlanızı alın da gelin! *(Zeki çıkar)*

Nef'i - Benden başka bir isteğiniz var mı? Ben de işe gideceğim?

Kemal - Bir kasa kırmızı şarap getirebilseniz? Buranın suyuna alışmam olanaksız!

Nef'i - Gayret ederim...

5. SAHNE: KEMAL'İN YENİ ODASI

(Altı ay sonra)

Dr. Mehmet Aziz - Nasılsınız bugün?

Kemal - Pek iyi sayılmam doktorcuğum...

Dr. M. Aziz - Hayrola?

Kemal - Üç gün önce çok sevdiğim bir dostumun ölüm haberini aldım. Sağırzade Mehmet Bey'in...

Dr. M. Aziz - Başınız sağ olsun!

Kemal - Yeni Osmanlılar'ın ilk kurucularındandı. Akran sayılırdık...

Dr. M. Aziz - Çok yazık! Sizin yaşınız ölüm yaşı değil! Kendinize iyi bakın, üzüntünüzü yenin!

Kemal - Üzüntü bir değil ki doktor! Bakın, Gülnihal basılmış, gönderdiler, *(Kitabı uzatır)* size vermek üzere imzalamış ayırmıştım, verirken utanıyorum!..

Dr. M. Aziz - Neden? Çok sevinirim... *(Kitabı alır karıştırır, sunu yazısını okur)* Teşekkür ederim...

Kemal - Kitaplarımın adım olmadan yayınlanmasını yadırgamıyorum da budanmasına deli oluyorum! Bana kalırsa şimdiye kadar yazdıklarım arasında en güzel oyunumdu! Kuşa çevirmişler! Sansür en güzel en sevdiğim konuşmalarını çıkarmış! Yazdığıma yazacağıma neredeyse pişman oldum...

Dr. M. Aziz - İlerde gün gelir tam baskıları yayınlanır, üzülmeyin!..

Kemal - İlerde, hep ilerde! Biliyorum ilerde yayınlanır ama biz hiç gün göremeyecek miyiz? İleriye ulaşan bu geçitler, köprüler üzüntüsüz aşılmıyor! Biliyorum ama yine de bazen kanım tepeme vuruyor!

Dr. M. Aziz - İçkiyle nasılsınız?

Kemal - Her zamanki gibi, ne daha çok ne daha az!..

Dr. M. Aziz - Yine de azaltmaya bakın...

Kemal - Kolay değil ki doktor! Bu Allahın belâsı yer cehennem! Bu cehennemde uzun bir yazı hastalıksız kazasız geride bırakmak elde mi? Ne havası hava ne suyu su! İstanbul'da acısını alsın diye rakının üstüne su içerdik, burada suyun acısını alsın diye üstüne rakı içmek gerekiyor!..

Dr. M. Aziz - Daha başka açık bir şikâyetiniz var mı?

Kemal - Gözlerim, gözlerim çok ağrıyor!

Dr. M. Aziz - Çok çalışıyorsunuz... *(Çantasından aygıtlarını çıkarırken)* Ya okuyorsunuz ya da yazıyorsunuz...

Kemal - Çalışmak zorundayım. Giderlerimi karşılayacak tek kaynağım kalemim...

Dr. M. Aziz - *(Göz pertavsızını takar, yaklaşır)* Bir görelim bakalım... *(Muayene eder)* Yanına, kaşınma!..

Kemal - Var!

Dr. M. Aziz - *(Muayenesini tamamlar)* Gözleriniz aşırı yorgun!

Kemal - Sık sık sulanıyor?..

Dr. M. Aziz - Konjonktivit ayrıca göz kapaklarınızda iltihap var, küçük bir ameliyat gerekecek!

Kemal - Şu Allahın belâsı otsineklerinden! Akşam oldu mu, hele durgun havalarda, Prusya ordusu gibi milyonlarla saldırıyorlar! Isırdıkları yer zehir doluyor!

Dr. M. Aziz - Önemli değil, beş on günde iyi ederiz...

Kemal - İyi ettiğiniz bu kaçıncı hastalığım?

Dr. M. Aziz - Bizim işimiz hastalıkları iyi etmek! Sargılar açılıncaya kadar içki içmeyeceksiniz!

Kemal - İçmeyiveririm!

Dr. M. Aziz - Tabii okuyamayacaksınız da...

Kemal - İşte o kötü!

Dr. M. Aziz - Gözleriniz tam dinlenmeli...

Kemal - Son birkaç aydır Osmanlı tarihine daldım. Tarihimizi doğru bilmiyoruz doktor, daha doğrusu bilmiyoruz! Oysaki en çok bilmemiz gereken, tarihimiz...

Dr. M. Aziz - Çalışmalarınızı iyileşince sürdürürsünüz...

Kemal - Size çok borçluyum doktor! Ödeyemediğim için sıkılıyorum!

Dr. M. Aziz - Siz sözümden çıkmayın yeter! Bana başka borcunuz yok! Bizim, vatan şairi Namık Kemal Bey'e ödeyemediğimiz daha büyük borçlarımız var!..

6. SAHNE: KEMAL'İN YENİ ODASI

(On gün sonra. Kemal, gözleri sargılı, sırtını karyolasının arkalığına vermiş, yatağında oturur. Uşağı İsak, İstanbul'dan getirdiği iki sandığı açma hazırlıkları içindedir.)

Kemal - İsak!

İsak - Buyurun?

Kemal - Ne susuyorsun? Anlatsana...

İsak - "Zavallı Çocuk", "Akif Bey"den de çok sattı. "Kanije" bir haftada tükendi...

Kemal - *(Sevinçli)* Sahi mi? Üstelik Ahmet Nafiz takma adıyla?

İsak - Evet! Halk Ahmet Nafiz'in siz olduğunu hemen anladı...

Kemal - Başka?

İsak - Ne yazsanız kapışılıyor...

Kemal - Tükenenler yeniden basılmıyor mu?

İsak - Hepsinin yeni baskıları hazırda...

Kemal - Niye anlatmıyorsun, niye hep sormamı bekliyorsun?

İsak - Sandıkları açmaya çalışıyorum...

Kemal - Konuşmana engel mi? Evdekiler nasıl?

İsak - Hep iyiler. Nesime Hanım affınız için padişaha dilekçe vermeyi düşünüyor, size söylememi istedi!

Kemal - Yararı olacağını sanmam!

İsak - Affolunmayan hırsız katil bile kalmadı diyor!

Kemal - Denesin bakalım! Topal Süleyman Veliaht Murat'ın yardımını getirdi mi?

İsak - Ben oradayken gecikmesi kırk günü doldurmuştu.

Kemal - Düzenbazın tekidir. Üstüne oturur elinden gelirse, Feride nasıl?

İsak - Ellerinizden öper. *(Elindeki kâğıda bakarak)* Sandıkların birinde yiyecekler var. Peynirler, reçeller, şerbetlikler, iki kutu da Hacı Bekir lokumu...

Kemal - O kutulardan birini doktora ayır.

İsak - Öbür sandıkta kitaplar, giyecekler...

Kemal - Önce onu aç öyleyse!

İsak - *(Kâğıttan okuyarak)* Yedi cilt Tarih-i Reşad, üç cilt Müneccimbaşı Tarihi...

Kemal - Senin bir daha gelişine kadar bana iki ay yeter...

İsak - Zarf, kâğıt, mürekkep, iki pantolon, bir yelek, bir fes...

Kemal - Ya terlikler?

İsak - *(Kâğıtta yazılı mı diye aranır)* Terlikler.. terlikler?

Kemal - Feride bana terlik işlediğini, göndereceğini yazmıştı?

İsak - *(Kâğıtta aradığı notu bulur)* Haklısınız, evet, göndermiş...

Kemal - *(Sabırsız, doğrulur)* Niye söylemiyorsun?

İsak - Elimdeki kâğıtta gönderilenler sırayla yazılı, sırasıyla.

Kemal - *(Keser)* Ver! Önce terliklerimi ver! *(Gözlerindeki sargıyı aralamaya kalkar)*

İsak - Ne yapıyorsunuz? Doktorunuzu kızdıracaksınız!

Kemal - Çabuk, terliklerimi ver!

İsak - Buyurun... *(Terlikleri verir)*

Kemal - Canım kızım! *(Terlikleri okşar, koklar, dudaklarına götürür)* Feridecığimin elleri kokuyor! Güzel gözlerini, o güzel ellerini kasnak işlerken görür gibiyim! Altın saçlı kızım benim!.. *(Yatağına yan oturur, terlikleri giyer)* Ne renk? Siyah üstüne mi?

İsak - Evet, kuzguni siyah üstüne...

Kemal - Görmesem de bilirim! Kalbimle görürüm ben! Allar, maviler, pembeler, yeşiller, beyazlar... Dallar, çiçekler! *(Koklar)*

İsak - Dediğiniz gibi...

Kemal - Dediklerim hep var değil mi?

İsak - Hepsi var.

Kemal - Kalbimle görürüm ben! Hanım kızım benim, biriciğim! Her gece rüyama girer, garipliğimi unutturur! İyice büyüdü mü?

İsak - Büyüdü, boyunuzu buldu! *(Kemal, yeni terlikleri ayağında, odada kör adımlarıyla dolaşır. Birden gülmeye başlar)*

Kemal - Niye gülüyorum biliyor musun?

İsak - Söylemezseniz nereden bileyim?

Kemal - Tavuskuşu öyküsü aklıma geldi...

İsak - Yine bilemiyorum!

Kemal - Tavuskuşu, tüylerinin parlak renklerini gördükçe kabarır, ardından ayaklarının çirkin karasına bakar başlarmış bağırıp çağırmaya! *(Güler)* Benimkisi aksi! Bir şu dökülen üstüm başım gözlerimin önüne geliyor, bir ayaklarımın nasıl donandığı, bayram ettiği; o keyifle uçasım geliyor!.. *(İsak da gülmeye başlar)*

(Geçiş)

İKİNCİ TABLO

HUBYAR

Nesime - *(Baş örtüsünü düzelterek girer)* Nerelerde kaldınız Süleyman Efendi. Neredeyse ikinci ay dolacak?

Topal Süleyman - Efendim bir türlü...

Nesime - Vaktiniz mi olmadı?

Süleyman - Vaktim değil de...

Nesime - Söylemekte sıkıntı çektiğiniz nedir?

Süleyman - Gelmeye cesaret edemedim, yüzüm tutmadı...

Nesime - Niye tutmuyormuş yüzünüz?

Süleyman - Veliaht efendimiz sıkıntıda olduklarını, bu aylığın son olduğunu söylediler!..

Nesime - Onüç altınlık bir aylığı ödeyemeyecek kadar mı sıkıntıdalar? Vah vah!..

Süleyman - Bunu size nasıl söyleyeceğimi düşündükçe...

Nesime - Son olarak getirmeniz gereken hangi aylıktı? Temmuzda getirmeniz gereken mi, ağustos aylığı mı? Haftaya ağustos çıkıyor?..

Süleyman - Temmuz! Saray, efendimizin ödeneğini kesti!

Nesime - Ne kadar yazık! Sizin de bir gelir kapınız kapandı öyleyse!

Süleyman - Bendenizin ne günahı olduğunu anlayamıyorum...

Nesime - Onu sizin daha iyi bilmeniz gerekir!

Süleyman - Sinirlenmenize hak veriyorum ama...

Nesime - *(Keser)* 13 altın! Tuhaf bir sayı! Neden on beş değil acaba? İki altınını yolda gelirken düşürmeyesiniz?

Süleyman - *(Kalkar)* Ben...

Nesime - Bir dakika daha! Böyle iki ay gecikmekle daha da ayıp ettiniz! Vaktinde gelseniz hiç değilse biz de nasıl davranacağımızı bilirdik...

Süleyman - Emanetiniz burada. *(Küçük bir keseyi sehpaya bırakır)* İzninizi istesem!

Nesime - Efendinize ayrıca söylemenizi istediğim bir çift sözüm daha var: Kocam, Murat Efendi'nin adını andı diye ondört aydır sürgünde, Magosa cehenneminde çile dolduruyor! Efendinize kendisine bağlı olanlara pek vefalı davrandığını söyleyiniz!

Süleyman - Üzüldüğünüzü söylerim!

Nesime - Ne dedimse olduğu gibi söyleyin, sözler benimdir! Eşime saygım olmasa söyleyeceğim başka sözler de vardı...

Süleyman - Allahaısmarladık, Allaha emanet olun!

Nesime - Yüzünüzü görmekten kurtulduğum yeter! *(Arkasından kapıyı çarpar)* Cehenneme kadar! *(Seyirciye döner)* Kimin için bu fedakârlıklar? Kimin için? Eşim o cehennemin acılarına kimin için katlanıyor? Ben, kızım, oğlum kimin için bu hasrete, bu sıkıntılara boyun eğiyoruz? Kendine en yakın, en çok hizmeti geçen bir dostuna verdiği sözü tutmayan bir veliaht için mi?

(Geçiş)

ÜÇÜNCÜ TABLO

KEMAL'İN ODASI

(Yirmi ay sonra. Kemal sıtma nöbeti geçirmektedir. Hasan Nef'i üstüne bir yorgan daha örter. Dr. Mehmet Aziz girer.)

Dr. M. Aziz - Nasıl?

Nef'i - Yeni daldı...

Dr. M. Aziz - Uyandırmayın...

Nef'i - Bir saat önce yine sıtma nöbeti tuttu. Bu sıcakta tir tir titriyordu...

Dr. M. Aziz - Çok normal.

Nef'i - Allah'tanki yanındaydım, sizin dediğiniz gibi sulfata verdim, limonata yaptık içirdim...

Dr. M. Aziz - Çok iyi etmişsiniz...

Nef'i - Evden bir yorgan daha getirip üstünü örttüm...

Dr. M. Aziz - O da çok iyi olmuş... *(Kemal'in alnını yoklar)* Ter başlamış!

Nef'i - Yetmişüç nisanının ortalarında gelmişti, bugün 30 Mayıs 76. Otuzyedi ayı doldurdu, otuzsekizinci ayı sürüyor. Çekmediği kalmadı!

Dr. M. Aziz - İstanbul'dan haber yok mu?

Nef'i - Saraydan ses çıkmadı. Nesime Hanım, aylar önce bir cuma, Ihlamur Köşkü'nden dönerken Abdülaziz'in yolunu bekleyip affı için dilekçe vermişti ama...

Dr. M. Aziz - Biliyorum. Öbür dostlarından? Sanatını sevenlerden?

Nef'i - Onların gücü yetmiyor anlaşılan...

Dr. M. Aziz - *(Hastayı yoklar)* Ateşi düşüyor, bünyesi çok kuvvetli. Kendine biraz bakarsa doksan yaşına kadar yaşar...

Nef'i - Bakmıyor ki!

Dr. M. Aziz - Doğru. Düşüncesi öylesine vatan memleket sorunlarıyla dolu ki kendini düşünmeye sıra gelmiyor... *(Kemal yatağında döner)* Nasılsınız Kemal Bey?

Kemal - Siz misiniz doktor? Yine mi benim için yoruldunuz?..

Dr. M. Aziz - Hâlâ dostunuz olarak görmüyorsunuz beni!..

Kemal - Teşekkür ederim, daha iyiyim... *(Doktor, çantasını açar, hazırlıklarını yapar)*

Dr. M. Aziz - Bir iğne yapacağım. Bir saat sonra bir şeyiniz kalmayacak! *(Top sesleri duyulur. Ardı ardına toplar atılmaktadır)* Bir şeyler oluyor?

Nef'i - Acaba, Abdülaziz?..

Dr. M. Aziz - Evet, saltanatı sona erdi galiba! Cülus topları bunlar...

Nef'i - Yüz biri tamamlayacak... *(Top seslerine, davul zurna, bağrışmalar karışır)*

Zeki - *(Dışardan sesi duyulur)* Kemal Bey, Kemal Bey! Müjde! Müjde kurtuldunuz!.. *(Soluk soluğa girer. Elinde bir telgraf vardır. Kemal yatağında doğrulur)* Kemal Bey gözünüz aydın! V. Murat Padişah oldu! Telgrafınız var! *(Kemal yataktan kalkacak olur)*

Dr. M. Aziz - *(Kemal'i önlemek ister)* Siz yatın!

Kemal - *(Zeki'ye)* Verin! *(Telgrafı alır. Doktora)* Merak etmeyin iyiyim!..

Dr. M. Aziz - Öyleyse yatakta kalın! *(Kemal telgrafı okur. Fırlar)*

Kemal - Nasıl yatakta kalırım doktor! Ölü olsam dirilirim!

Nef'i - Kimden?

Kemal - *(Doktoru kucaklar)* Basiretçi Ali Bey'den! Müjdeyi veriyor!.. *(Odadakiler Kemal'le, birbirleriyle sevinç içinde kucaklaşırlar. Davul sesleri, çığlıklar yaklaşır. Top sesleri sürer. Kale avlusundaki tutuklular bayram ederler.)*

(Geçiş)

DÖRDÜNCÜ TABLO

DOLMABAHÇE SARAYI

(20 gün sonra)

Kemal - Gözünüz aydın Şevket Bey, sonunda bugünleri gördük!

Emir Subayı Yzb. Şevket - Ne yazık ki sevinemiyorum Kemal Bey!

Kemal - Neden?

Yzb. Şevket - Padişahımız rahatsız. Giderek hasta! Sinir bunalımları geçiriyor!

Kemal - Hafif bir şeydir inşallah!

Yzb. Şevket - Ne yazık ki değil! Birazdan kendiniz görürsünüz...

Kemal - Bu haberi hiç beklemiyordum!

Yzb. Şevket - Bir yandan bilgisiz yeteneksiz birtakım doktorlar, bir yandan haremden çevresini saranların kocakarı ilâçları, düzeltmek bir yana sağlığını daha beter ettiler! *(Kemal'i V. Murat'ın odasına alır)* Efendimiz, Namık Kemal Bey, cülusunuzu kutlamaya geldiler. *(Kemal'e yol verdikten sonra çekilir, çıkar. Kemal bir süre kapının eşiğinde kalır. V. Murat ile konuşmadan bakışırlar. Kemal, yaklaşmak için bir adım atacak olur. V. Murat sırtını döner. Kemal'e yerinde kalmasını, yaklaşmamasını işaret eder. Pencereden dışarısını gözden geçirir. Pencerenin sağını solunu, perdelerin arkalarını arar. Kemal'e doğru dönerken haykırır.)*

V. Murat - Kestiiii! *(Elleriyle yüzünü kapatır, mırıldanır)* Bileklerini kesti! *(Birden Kemal'e döner)* Belki de kestiler? *(Yatışır, Kemal'e doğru ilerler)* Kemal Bey kardeşim, beklediğimiz bu muydu? Biz böyle mi olacaktık? Böyle mi karşı karşıya gelecektik?

Kemal - *(Bir iki adım atar)* Üzülmekte çok haklısınız efendim, fakat...

V. Murat - *(Geri geri çekilir)* Fakat?

Kemal - Sizi bünyece çok sağlıklı gördüm...

V. Murat - Değilim! *(Sırtını döner)* Değilim! *(Koluyla gözlerini kapatır)* Hiç sağlıklı değilim! *(Birden Kemal'e döner, bağırır)* Değilim diyorum!.. *(Bir perdenin arkasına gizlenir. Sonra çıkar)* İlâç kokuyor! İlâç istemiyorum! *(Bağırır)* Her yer ilâç! İstemiyorum!.. Kobaylara döndürdünüz beni! İlâç içmek istemiyorum!.. *(Bir koltuğa bırakır kendini. Yatışır)* Sadece uyumak istiyorum! Doya doya uyumak! Bir aya yakın oldu gözümü kırpmadım! Uyumak... Visal-i Nur, uyut beni! Başımı dizine koyup uyumak istiyorum!.. *(Fırlar)* Böcekler! Yine böcekler sardı beni! Kemal, yetiş, tut, üstüme üstüme geliyorlar. Kovala, bırakma! Tut şu böcekleri! Tut, ez... *(Kapı açılır, Yzb. Şevket görünür)*

Şevket - Kemal Bey, buyurun! *(Kemal, geri geri padişahı selâmlayarak çıkarken)*

(Geçiş)

BEŞİNCİ TABLO

HAYAL GAZETESİ

(18 Aralık 1876)

Kemal - *(Teodor Kasap'ın odasına girer)* Koca gazeteci, uyan!

T. Kasap - *(Kalkar, Kemal'i karşılar)* Ooo! Çok şükür yüzünü görebildik sayın Danıştay üyesi, anayasa komisyonu üyesi... *(Kucaklaşırlar)*

Kemal - Bırak sitemi, sen benim her zaman ilk aklıma gelen dostumsun! Vaktim oldu...

T. Kasap - Takıldım biraz! Nasıl koşuştuğunu duyuorum. Otur, soluklan... *(Kemal masanın önündeki koltuğa oturur)*

Kemal - Fena olmaz!

T. Kasap - *(Kadehi uzatır)* Nasıl gidiyor anayasa çalışmaları?

Kemal - *(Kadehi alır)* Hazırlanan metin bugün Abdülhamit'in onayına sunuldu. Hafta sonuna kadar herhalde çıkar...

T. Kasap - *(Cigara tutar)* Sonuçtan memnunsun?

Kemal - *(Cigarayı alır)* Değilim!

T. Kasap - Hiç kimse de değil! *(Kemal'in cigarasını yakar)*

Kemal - Hazırlanan metni biliyor musun?

T. Kasap - Ben de, başka gazeteciler de, İstanbul Konferansı'na katılan bütün yabancı devlet delegeleri de günü gününe izliyoruz. *(Kadehini kaldırır)* Şerefe...

Kemal - *(Hayal gazetesinin masa üstünde duran son sayısını alır)* Hayal'in çıkışını kutlamaya geldim, sıra bırakmadın! Hayal'in şerefine! *(İçerler)*

T. Kasap - Sağ ol! Nasıl buldun?

Kemal - Bazı şive, ifade bozuklukları var, onlar da düzelir...

T. Kasap - O ancak senin yardımınla olur!

Kemal - Diyojen'i, ardından Çıngıraklı Tatar'ı kapattılar, hâlâ gazete çıkarmakta direniyorsun, hâlâ akıllanmadın!

T. Kasap - Sen akıllandın mı? *(Gülüşürler)*

Kemal - Anayasaya ne diyorsun?

T. Kasap - O 113. madde yer aldıktan sonra anayasa yandı kül oldu. Padişaha yargılanmadan yurtdışına adam sürmek yetkisi veriyor!

Kemal - Polis belgelerine dayanarak...

T. Kasap - İnandın? O işin kılıfı...

Kemal - Sen benim ne düşündüğümü benden iyi bilirsin! Tanzimat Fermanı bu yetkiyi kaldırmıştı, daha gerilere düştük!

T. Kasap - Polis memurdur, emre göre belge düzenler! Bu maddeden sonra anayasayı kaldır rafa koy!

Kemal - Çok dedim ama dinletemedim!

T. Kasap - Dinleteceğini sanıyordun?

Kemal - Şu kırk gün içinde, padişaha yirmiye yakın yazılı öneri sundum, huzura kabul edildim, iltifat gördüm...

T. Kasap - Komisyonda kaç kişiydiniz?

Kemal - Yirmi altı!

T. Kasap - Yirmi altının en azından on sekizi padişahın adamı! Bakanlar, paşalar, yüksek memurlar! Hepsi şöyle ya da böyle meşrutiyete karşı! Geri kalan Mithat Paşa, Ziya Paşa, Abidin Paşa, senin gibi yedi sekiz ilerici de aralarında anlaşma olmayan kişiler!.. Tabii aranızda çekiştiniz durdunuz...

Kemal - Öyle oldu!

T. Kasap - Mithat Paşa anayasa hukuku, meşrutiyet konularında, yöneticiliği kadar kuvvetli değil! Avukat Odiyan Efendi'den ne duyarsa onu satıyor!

Kemal - Onun ayrımına ben de vardım! Örneğin, giriş bölümünde, padişahın görev ile yetkilerini açıkça saptayalım dedim, öbürleriyle birlikte o da gereksiz gördü...

T. Kasap - Pahalı ödeyecek! Abdülhamit babasından, amcasından, kardeşlerinden çok daha ölçülü hesaplı, çok daha uzun sürelerle düşünen bir padişah! Saltanata hazırlıklı! Düşündüklerini renk vermeden saklamasını biliyor!

Kemal - Nereden varıyorsun bu yargıya?

T. Kasap - Bekliyor! Göreceksin, kendisine karşı olanlara bütün kozlarını bir bir çaktırdıktan sonra, kendi kozlarını çekip saldırıya geçecek! Mithat Paşa'yı, seni, Ziya Paşa'yı görevlere getirmesi, komisyona üye seçmesi hep hesaplı işler! Sizleri dışarda bıraksaydı daha tehlikeli olurdunuz!.. *(Dışardan gittikçe yaklaşan davul zurna sesleri, bağrışmalar gelir)* Hacı Şakir ile adamları! *(İkisi de sokağı gören pencereye yaklaşırlar)*

Kemal - Aralarına Harp Okulu öğrencileri de karışmış!

T. Kasap - Rus Elçiliği'ne yürüyorlar!

Kemal - Görüyorum! 11 Aralık'ta İstanbul Konferansı başladığından beri İstanbul'un dört bir yanında gösteriler var...

T. Kasap - Her geçen gün daha büyüyor, yaygınlaşıyor!

Kemal - Yürekler acısı!

T. Kasap - İstanbul'da, Osmanlı devletinin başkentinde, İngiltere, Fransa, Rusya, Avusturya-Macaristan, Almanya, İtalya, Osmanlı devletinde yapılacak dönüşümleri saptamak için konferans düzenliyorlar, üstelik de Osmanlı devletinin temsilcisine aralarında yer vermiyorlar!

Kemal - Söyleme, kahroluyorum!

T. Kasap - Hepimiz, bütün Osmanlılar kahroluyor! *(Gürültüler iyice yaklaşır)* Duymak istersin? *(Pencereyi açar)*

Hacı Şakir - *(Sesi)* Ey Osmanlılar! Bizim toprağımızda, bizim işlerimizi, bizi aralarına almadan, bizden olmayanlar, ne hakla görüşürler! Buna katlanacak mıyız?

Sesler - Asla! Burunlarını kırarız! Kahrolsunlar!

Hacı Şakir - Kırk gün önce Bosna Hersek'ten geldim! Oradaki ayaklanmaları bastırdık, yığınla şehit verdik! Bulgaristan'da, Sırbistan'da, Karadağ'da bütün ayaklanmaları bastırdık! Bu nasıl haktır? Nasıl adalettir? Bu konferans ayaklanmaları cezalandıracağına ödüllendiriyor! Cephede kan dökerek kazandıklarımızı masada kalemle geri veriyor! Savaşalım ey Osmanlılar!

Sesler - Savaşalım!

Hacı Şakir - Padişahımız gençtir, kılıcını kuşansın, başa geçsin!

Sesler - Geçsin! Bin yaşasın!

Hacı Şakir - Mithat Paşa başbakan olsun!

Sesler - Olsun! Saraya yürüyün! *(Teodor Kasap pencereyi kapatır. Dışardan Vatan Yahut Silistre oyununun marşı duyulur. Yerlerine dönerlerken, Kemal yazı masası üstünde duran bir karikatürü alır, inceler)*

Kemal - Bu eli kolu bağlı adam karikatürü ne?

T. Kasap - 113. madde yasalaşırsa yayınlamak için hazırlıyorum!

Kemal - Alt yazısı ne olacak?

T. Kasap - Yasalar içinde özgürdür *(Gülüşürler)*

Kemal - Dedim ya akıllanmayacaksın!

T. Kasap - Sen, ben, bu gelişte o şansı kaçırdık Kemal, kısmetse bir daha dünyaya gelişte akıllanırız!

(Geçiş)

ALTINCI TABLO

SULTANAHMET CEZAEVİ

(17 Mart 1877. Kemal ile T. Kasap, cezaevindeki odalarında, sokağa bakan pencerenin demir parmaklıkları gerisinde...)

T. Kasap - Sabahtan beri sildiler süpürdüler...

Kemal - Koskoca alanı bir dilleriyle yalamadıkları kaldı!

T. Kasap - Padişahın cuma namazını Sultanahmet'te kıldığı hiç duyulmamıştı!

Kemal - Belki de bizi özlemiştir? Ziyarete gelecek!

T. Kasap - 113. maddenin kokusu çok çabuk çıktı. Mithat Paşa bir buçuk ay içinde başbakanlıktan Brendizi'ye sürüldü, saraya karşı gelenlerin her biri başka bir cehenneme!..

Kemal - Haftası geçmeden de çok şükür seninle beni burada buluşturdular!

T. Kasap - Karikatürümün yüzünden buradayım. Neresi yalan! Sen de ben de yasalar içinde özgürüz işte! *(Demir parmaklığı kavrar, sarsmak ister)* Mithat Paşa Brindizi'de özgür! Bakalım bir daha yüzünü görür müyüz?

Kemal - İçimi karartma Allahını seversen!

T. Kasap - Aklımdan geçeni söyleyeyim de kapansın bu konu. Mahkemelerimiz nasıl biterse bitsin, dağıtacaklar bizi, bir daha birbirimizin yüzünü göremeyeceğiz!

Kemal - Yine de yenilen biz olmayacağız!

T. Kasap - Orası kesin!..

(Geçiş)

YEDİNCİ TABLO

CİNAYET MAHKEMESİ

(3 Temmuz 1877. Başkan Abdüllâtif Suphi Paşa, Üye Lebip Efendi, Üye Mithat Bey, Üye Vasa Efendi, Üye Hristoferidi Efendi'den oluşan mahkeme kurulu yerlerini almıştır. Sanık yerinde Namık Kemal, arkasında bir candarma, savunma yerinde Avukat Toros Saraçyan, dinleyiciler.)

Başkan A. Suphi - Hediyye Derneği'ne üye imişsiniz?

Kemal - Evet!

A. Suphi - Ne zaman üye oldunuz?

Kemal - Dernek geçen eylülde, Hersek olayları başladıktan sonra kuruldu. Orada çarpışan erlerimize kışlık çamaşır, yiyecek yardımı sağlamayı amaçlıyordu. Üye olanlar arasında ben de vardım...

A. Suphi - Kimlerle birlikteydiniz?

Kemal - Ziya Paşa başkandı. Şipka kahramanı Süleyman Paşa, Galata Emniyet Müdürü Agop Paşa, daha başka paşalar hep üyeydiler. Yasalara göre kurulmuş açık bir dernekti. Çalışmaları resmi makamlarca bilinir...

A. Suphi - Daha sonra, bu derneğe bağlı olarak Asakir-i Milliye taburlarını kurmuşsunuz, amacınız neydi?

Kemal - Devletimiz bugün yarın çıkacak bir savaş tehlikesi ile karşı karşıyadır. Orduya kaynak olacak gönüllü birlikler hazırlamak istiyorduk...

A. Suphi - Devletin askerlik daireleri var. Askerlik dairelerine başvurabilirdiniz, niye başvurmadınız?

Kemal - Askerlik daireleri askerlik yaşı gelmiş vatandaşları askere alır, birliklerine gönderir. Biz her yaşta vatandaşın haftada iki gün eğitim görerek savaşa hazır olmasını istiyorduk.

A. Suphi - Asakir-i Milliye kurulduğu günlerde "Biz millet askeriyiz devlet askeri değiliz" demişsiniz. Bu sözlerle ne demek istediniz?

Kemal - Benim devlet ile millet arasında bir ayrılık görmediğim herkesçe bilinir. Bu türlü saçma sözler etmem söz konusu olamaz!

A. Suphi - Asakir-i Milliye dağıtıldığı gün, Hediyye Derneği'nin toplantısında Zâtı Şahaneye sözlü saldırıda bulunmuşsunuz?

Kemal - Yalan söylüyorlar!

A. Suphi - Hakkınızda bu türlü tanıklık eden var?

Kemal - Kim?

A. Suphi - Merhum Fuat Paşa'nın torunu Hikmet Bey!

Kemal - O toplantıda Hikmet Bey'den başka en az otuz kişi daha vardı. Böyle bir saldırıda bulunup bulunmadığım onlardan sorulabilir. Kaldı ki o dönemde ben Anayasa Hazırlık Kurulu üyesiydim. Tutuklanmama kadar aradan iki aylık bir süre geçti. Bu süre içinde görevim dolayısıyla sık sık huzura kabul edildim. Zâtı Şahanelerinin iltifatlarını gördüm. Saldırıda bulunduğum o günlerde Zâtı Şahaneye duyurulmuş olmak gerekir. Zâtı Şahanenin kendilerine sözlü saldırıda bulunan bir kimseye iltifatlarda bulunması garip düşmez mi?

A. Suphi - Harp okulu öğrencileriyle ilişkileriniz oldu mu?

Kemal - İçlerinde şiire edebiyata meraklı olanlar zaman zaman beni görmeye gelirlerdi...

A. Suphi - Öğrencilerden Ali Nazmi adında birini tanıdınız mı?

Kemal - Galiba. Adı yabancım değil.

A. Suphi - *(Bir defter gösterir)* Bu defter onun dolabında yapılan aramada bulunmuş. Bakın ne yazıyor: "Halifeliğin Osmanoğullarından alınarak, gerçek sahibi Mekke Emiri Abdülmuttalip Efendi'ye verilmesi doğru olur."

Kemal - Bu sözlerin benimle ne ilgisi var?

A. Suphi - Hilafetle saltanatı birbirinden ayırmak, saltanatı bir kurul eliyle yönetmek doğru olur demişsiniz?

Kemal - Ben o kadar bilgisiz değilim! Az çok hukuk bilirim, söz sanatıyla uğraşmışlığım vardır. Kullandığım sözlerin anlamını bilerek kullanırım. İmametin bir anlamı da saltanattır. Saltanatın hilafetten ayrılamayacağını, bir kurul eliyle de yürütülemeyeceğini bilenlerdenim!

A. Suphi - V. Murat Efendi'nin emir subayı Yüzbaşı Şevket Bey size gelir gidermiş?

Kemal - Son üç ay içinde yalnız bir kere geldi...

A. Suphi - Beş bin kişi ile Çırağan Sarayı'na gidip V. Murat'ı soracağım, ondan hayır gelmezse Mekke Şerifi'ni 1000 altın aylıkla padişah yapacağım demişsiniz! Bu sözler Ali Nazmi Efendi'nin dediklerini tutuyor?

Kemal - Bu sözlerdeki çelişki açık değil mi? Sultan Murat'tan yana isem, Şerif'i nasıl padişah yapmayı düşünebilirim? Şerif'i padişah yapmayı aklımdan geçirecek olsam gidip Sultan Murat'ı ne diye arayayım?

A. Suphi - Dışişleri'nden İsmail Bey: "Halk beni İstanbul milletvekili görmek istiyor, galeyan halinde" dediğinizi söylüyor?

Kemal - Ben İsmail Bey'e bu sözü söylemedim. Halkın beni İstanbul milletvekili görmek istediğini ise söylemeyen yoktur! İsmail Bey bu sözü her köşebaşında duymuş olabilir!..

A. Suphi - Hediyye Derneği'nde "Esse-i lâyüssena / İlle vekad yüselles" dizelerini okumuşsunuz, yeri neydi?

Kemal - Bu dizeleri okuduğumu hatırlamıyorum! Hatırlayan niçin, ne münasebetle okuduğumu da herhalde bilir...

A. Suphi - Hak oyunu üçtür, yani Abdülaziz, V. Murat'tan sonra sıra Abdülhamit'te, demek istediğiniz söyleniyor?

Kemal - Bağışlayın Sayın Başkan, elimde olmayarak şu ördek diye ad taktıkları adamın alınganlığını hatırladım. Hani, yanında biri hava bulutlu diyecek olmuş, öteki vay sen bana ördek dedin diye kavga çıkarmış! Buluttan yağmur yağar, yağmurdan su birikir, birikken suda ördek yüzer gibisinden...

A. Suphi - Kurmay Rıfat Bey'i tanır mısınız?

Kemal - Çok eski dostumdur!

A. Suphi - Dostluğunuz nereden gelir?

Kemal - İkimiz de az çok edebiyatla uğraşır, şiirler, tiyatro oyunları yazarız. Büyük şairimiz Nef'i Efendi "Ehli dil birbirini bilmemek insaf değil" der. Biz de o büyük şairimizin sözüne uyduk!..

A. Suphi - Rıfat Bey'in sizin hakkınızda bir ifadesi var!

Kemal - *(Sarsılır)* Nasıl! Rıfat da mı curnalcı olmuş? Kabul! Sayın Başkan, artık yeryüzünde iyilik, dostluk, doğruluk; insanlık, vatan millet sevgisi gibi şeyler olduğuna inancım kalmadı! Hepsi boş hepsi yalanmış! Her ne suçla suçlanıyorsam kabul ediyorum! Suçluyum! Ne ceza verilecekse verilsin, bu duruşma uzamasın!..

Toros - Sayın Başkan!

A. Suphi - Buyurun Toros Efendi!

Toros - Söz konusu ifadeyi görebilir miyiz?

A. Suphi - Buyurun, görün... *(Dosyayı mübaşirle Toros'a gönderir, Kemal ifadeyi okur, rahatlar)*

Kemal - Bu ifadede beni suçlayan ne var?

A. Suphi - "Esse-i lâyüssena/ İlle vekad yüselles" dizelerini okuduğunuzu söylüyor?

Kemal - Ben size okumadım demedim, niçin nerede okumuşum dedim...

A. Suphi - Rıfat Bey niçin okuduğunu hatırlayamam diyor?

Kemal - Öyle dediğini okudum. Rıfat Bey hatırlayamadığı için mi suçlu oluyorum?

A. Suphi - Hayır ama, baksanıza Rıfat Bey "Kemal budaladır" diyor?

Kemal - Bana da sorarsanız Rıfat eşektir! Bizi birbirimize sövdük diye yargılayacaksanız, izin verin de o konuda birbirimizden davacı olmak bizlere ait bir hak olsun! *(Dinleyiciler arasında gülüşmeler)*

A. Suphi - Rıfat Bey'in dedikleri sizden her türlü söz beklenir anlamına gelmiyor mu?

Kemal - Ben o kanıda değilim. Kurulunuz böyle bir anlam verebiliyorsa söyleyecek sözüm kalmaz!

A. Suphi - Kurulumuzun görevi her sözü açıklığa kavuşturmaktır. Gerçekte önemi olan bir ifade değil!

Kemal - Bu yorumunuza Rıfat adına da kendi adıma da teşekkür ederim...

A. Suphi - *(Mahkeme üyelerine)* Sorulmasını istediğiniz başka bir şey? *(Üyelerin olumsuz baş işaretleri. Kemal'e)* Sorgunuz tamamlandı. Karşılığı beklenen bazı yazılar var. Duruşmayı 10 Temmuz'a bırakıyorum. *(Toros Saraçyan'a)* Haftaya savunmanız hazır olsun...

(Geçiş)

SEKİZİNCİ TABLO

A. SUPHİ PAŞA'NIN KÖŞKÜ

Ayşe - Babacığım, yorgun değilseniz sizi rahatsız edebilir miyim?

A. Suphi - Elbet sevgili kızım, gel otur...

Ayşe - Bilmem bağışlayacak mısınız. Bugüne kadar hiç cesaret edemediğim bir konuda sizinle konuşmak istiyorum? *(Oturur)*

A. Suphi - O konu ne olabilir, merak ettim? Bugüne kadar seni, aklından geçen her düşünceyi çekinmeden bize açacak gibi yetiştirdiğimi sanıyordum?

Ayşe - Sandığınız gibi benim özel yaşamımla ilgili bir konu değil baba!

A. Suphi - Ya nedir?

Ayşe - Sizin resmi görevinizle ilgili! Saygısızlık olarak kabul etmezseniz ilk olarak sizin işinizle ilgili bir konuyu açmaya cesaret edeceğim!..

A. Suphi - Senin hiçbir dileğini kırmayacağımı bilirsin. Bana olan saygından en küçük bir kuşkum olmadığını da...

Ayşe - Açık söyleyeceğim. Damat Mahmut Celâlettin Paşa'yı hiç mi hiç sevmem! Bu sabah köşke sizi görmeye gelişi beni çok rahatsız etti. Bahçede size bir şeyler fısıldadığını gördüm. Büsbütün tedirgin oldum! Bugün bütün gün bu tedirginlik içinde yaşadım. Herkes sarayda her türlü fesadın onun başı altından çıktığı kanısında. Sizden ne istediğini öğrenebilir miyim? *(A. Suphi Paşa susar)* Karşılık ver-

meyecek misiniz? *(Ağlamak üzeredir. Mendilini avucu içinde sıkar, sonra gözlerini kurular)* Bana güveniniz yok mu?

A. Suphi - *(Yavaşça)* Hünkâr Namık Kemal Bey'in mahkûm edilmesini istiyormuş!..

Ayşe - Tahmin etmiştim!

A. Suphi - Yani?

Ayşe - Dediklerini kendi uydurmuş olamaz mı?

A. Suphi - Olabilir!

Ayşe - Açık açık mı söyledi?

A. Suphi - Pek değil!

Ayşe - Ya nasıl?

A. Suphi - Efendimizin dava hakkında ne düşündüğümü merak edip sormasını istediğini söyleyerek...

Ayşe - Siz ne karşılık verdiniz?

A. Suphi - Efendimiz emin olsunlar, adalet neyi emrediyorsa yerine getirilecektir dedim...

Ayşe - Afedersiniz babacığım ne demeye geldiğini anlayamadım?

A. Suphi - Mahmut Celâlettin Paşa da anlayamadı ama anladığını sandı, rahatladı! Sana anlatayım kızım: Allah'ın adaleti ayrıdır, padişahın adaleti ayrı! Ben Allah'ın adaletini kastettim, o padişahın adaletini anladı!..

Ayşe - Hünkârdan korkmuyor musunuz?

A. Suphi - Bir gün hünkârın da benim de huzurunda hesap vereceğimiz bir yargıç vardır kızım, ben yalnız ondan korkarım!

Ayşe - Ne kadar sevindiğimi bilemezsiniz!

A. Suphi - Kararımı söylemedim!

Ayşe - Beni bir kez daha bağışlayın sevgili babacığım! O büyük şairi mahkûm eden bir babanın kızı olmak, ilerde çocuklarımın böyle bir ayıbın lekesini taşımalarını görmek istemem!

(Geçiş)

DOKUZUNCU TABLO

CİNAYET MAHKEMESİ

(10 Temmuz 1877)

A. Suphi - Savunmanız hazır mı?

Toros - Emredersiniz...

A. Suphi - Buyurun o halde!

Toros - Bu duruşmanın başlarından beri, görevimi yerine getirmek için, her nezaman söz istedimse, konuşmama izin verildiği için, size, yüksek kurulunuza teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum sayın başkan! Şimdiye kadar değindiğim noktalara ekleyecek pek sözüm olmadığı için konuşmam kısa olacak... Dilimizde, vatan millet sözlerine, bugüne kadar yabancısı olduğumuz bir derinlik, kutsal bir anlam kazandıran, her an kopması beklenen kaçınılmaz bir savaş tehlikesinin dillerden düşmediği bugünlerde, kalemine, hizmetlerine en çok muhtaç olduğumuz büyük bir edibin, yalan oldukları apaçık, düzmece oldukları kadar da çirkin ifadelerle yargılanarak, altı aya yakın bir süredir tutuklu bulunması çok üzücü bir olaydır! Müvekkilimin savunmasını ben değil, bu büyük milletin yaşamak iradesi, ayakta kalmak azmi üstlenmiştir! Velûd kalemi, birbirinden değerli eserleriyle öncü bir kuşağa vatan millet aşkını aşılayan, büyük insan, büyük yazar Namık Kemal'i vatana, padişaha ihanetten savunmak, eserinin, hizmetlerinin yanında, benim mesleğimin sınırlarını, naciz kişiliğimin yeteneklerini çok aşan durumdur! Sözlerime müvekkilimin aklanacağına inanarak son veriyorum!.. *(Oturur. Yargıç A. Suphi, üyelerle çok kısa bir danışmadan sonra...)*

A. Suphi - Karar! *(Yargıçlardan başka salonda kim varsa ayağa kalkar)* Toplanan delillere göre öne sürülen suç oluşmamış, mahkemece araştırılacak başka bir husus da kalmamıştır. Gerekçeli karar daha sonra hazırlanmak üzere, cinayet mahkemesi sizi suçsuz görüyor Kemal Bey!

Kemal - Sağ olun!

Dinleyiciler - Yaşasın adalet! Yaşasın yargıçlarımız! Yaşasın vatan!

Kemal - Güzel savunmanıza, hak etmediğim övücü sözlerinize çok teşekkür ederim! Ücret kabul etmediğiniz için size borçlu kalıyorum!..

Toros - İmzaladığınız kitaplar benim en büyük servetimdir! Bu meslekte edindiğim en büyük onur, Namık Kemal Bey'in avukatı olmaktır! Size borçlu olan, minnettar olan benim! *(Sarılırlar)*

(Geçiş)

ONUNCU TABLO

SAKIZ ADASI / KEMAL'İN SAKIZ ADASI'NDAKİ EVİ

(Kasım 1888 sonları. Kemal, eşi Nesime Hanım'la akşam gezisinden döner. Hizmetçi kendilerini karşılar. Kemal'in fesini, Nesime Hanım'ın çarşafının üstünü alır, çıkar. Kemal ile Nesime Hanım salona geçerler.)

Kemal - Eğlendin değil mi Nesime? *(Öksürür)*

Nesime - Ben eğlendim gerçi ya sen yine üşüttün galiba? *(Ali Ekrem girer)*

Kemal - Hayır, iyiyim! *(Oğluna)* Annenle kıyıda uzun bir araba gezintisi yaptık...

A. Ekrem - Hava size dokunacak kadar aşırı rüzgârlı değil miydi? Ayrıca çok geç döndünüz?

Nesime - Babana bir türlü anlatamadım, gezintiyi uzattı!

Kemal - Güneşin batışı o kadar güzeldi ki doyamadım! *(Öksürür. Hizmetçi kadın, Kemal'in terliklerini getirir)*

A. Ekrem - Güneşin batışını evimizin penceresinden de seyredebilirdiniz...

Nesime - *(Hizmetçiye)* Beyefendiye ıhlamur kaynatır mısınız?

H. Kadın - Hemen şimdi? *(Kemal'in ayakkabılarını alır çıkar)*

Kemal - Dinle Ekrem, annenle otuziki yıldır evliyiz, ilk olarak baş başa bu kadar güzel bir gezinti yaptık. Burnumdan getirme! *(Öksürür)*

A. Ekrem - Öksürdüğünüz için söyledim.

Kemal - Öksürüğüm yeni değil benim. Midilli'den beri on yıldır öksürürüm!..

Nesime - Yine de korunman gerekir!

Kemal - Bu konuyu kapatalım! Sizinle konuşmak istediğim daha önemli bir konu var! *(Hizmetçi kadın ıhlamuru getirir. Nesime Hasım bardağı kadının elinden alır, kocasına verir.)*

Nesime - *(Kadına)* Ihlamur cezvesi hep ateşte kalsın! *(Hizmetçi kadın, olumlu bir baş işareti vererek çıkar)*

Kemal - Hatırın için içiyorum. Hasta olduğumdan değil! Oturur musunuz?

Nesime - Üstümü değiştirecektim!

Kemal - Sonra değiştirirsin! *(Nesime ile Ali Ekrem otururlar)*

Nesime - Buyurun?

Kemal - Feride'nin günü yaklaştı. Bir iki aya kadar torun sahibi olacağız. *(Ali Ekrem'e)* Sen de dayı olacaksın! Feride İstanbul'da yalnız...

Nesime - Ne yapabilirim? İki parça olamam ki! Sen buradasın.

Kemal - Doğumunda senin Feride'nin yanında olman doğru olur. Dört gün sonra İstanbul'a giden bir Avusturya vapuru uğrayacak, oğlunla birlikte İstanbul'a gidersiniz...

A. Ekrem - Sizi burada nasıl yalnız bırakırız?

Kemal - O ne demek! Ben çocuk muyum? Hem evde bana bakacak insan var!.. *(Kapı çalınır)*

A. Ekrem - Dr. Ornştayn olmalı! Az önce uğramıştı... *(Çıkar)*

Kemal - Çok iyi. *(Nesime'ye)* Üstünü değişmediğin iyi oldu. Doktor seni de görsün... *(A. Ekrem, Dr. Ornşytayn ile birlikte döner. Kemal kalkar, doktoru karşılar)* Hoşgeldiniz sevgili doktor!

Ornştayn - Bu akşam doktor olarak değil okuyucunuz olarak uğradım! Candan kutlarım! Osmanlı Tarihi'nin birinci fasikülünü okudum, hayran oldum! Büyük eser...

Kemal - Teşekkür ederim...

Ornştayn - Roma Tarihi ile başlamanız çok yerinde!

Kemal - Temellere inmek gerekirdi...

Ornştayn - İkinci fasikül geldi mi?

Kemal - Bugünkü postadan bekliyordum, çıkmadı!..

Ornştayn - Çok büyük bir eser olacak görünüyor. Sabırsızlıkla bekliyorum. Hiç sözünü etmediniz?

Kemal - Hele bir çıksın da dedim...

Ornştayn - Çok alçakgönüllü kişisiniz Kemal Bey!

Kemal - Bir o kadar da güvensiz!..

Ornştayn - Siz mi!

Kemal - Hayır, kendime değil! O kadar çok uğraşanım çelmeleyenim var ki ne yazsam yayınlanırken yine ne kulp takacaklar diye bir korku sarıyor içimi...

Ornştayn - Bu eserinize bir şey diyebileceklerini sanmıyorum! Plânı nedir?

Kemal - Her biri 750 sayfalık 14 cilt olacak. *(Hafif öksürür)* Birinci fasikül 7500 bastı, haftası olmadan tükendi. Bizde ulaşılmış bir satış değil...

Ornştayn - Eserinizin hakkı!

Kemal - Böyle giderse para sıkıntılarımız sona erer umudundayım!

Nesime - Sıkıntıda denecek kadar darda değiliz çok şükür!

Kemal - Doktor yabancımız değil! *(Doktora)* Dokuz yıldır, önce Midilli'de, sonra Rodos'ta şimdi de Sakız'da mutasarrıfım. Devleti temsil ediyorum. Aylığımla geçinemedim. Feride'yi evlendirirken Rodos'ta bir tefeciye ağır faizle borçlandım...

Nesime - Tarihin kazancıyla bir ay içinde öder kurtuluruz...

Kemal - Bu borcun ayıbı bize değil hanım! *(Ornştayn'a)* Yeni yeni anladığım bir şey var doktor. Bizde hükümet bütün memurlarına hır-

sız gözüyle bakıyor! Öyle düşük aylıklar ödüyor ki; ya nasıl olsa çalışıyorsunuz ya da çalın da denk getirin anlamına geliyor! *(Öksürür)*

Ornştayn - Böyle büyük bir eser hazırladığınız için kendinize çok iyi bakmalısınız. Şimdi hepimizin görevi size çok iyi bakmak...

Kemal - Görüyorsunuz ya ıhlamur içiyorum!

Nesime - Siz de içer miydiniz doktor bey?

Ornştayn - Hazırda varsa! Çok oturmayacağım. *(Kemal'e)* Sağlığınız nasıl? *(Nesime çıkar)*

Kemal - İyiyim. Benimkisi hafif bir öksürük! Sizin görüşünüzü almak istediğim başka bir sorunumuz var...

Ornştayn - Buyurun? *(Nesime girer, yerine oturur)*

Kemal - Sizin güzel adanızın sert rüzgârları ne yazık ki benim bronşitime, eşimin bunca yıldır türlü üzüntülerle harap olan sinirlerine yaramadı... *(Hizmetçi kadın, doktorun ıhlamurunu getirir)*

Nesime - Benim adadan hiçbir şikâyetim yok! *(Doktora ıhlamurunu verir)*

Ornştayn - *(Ihlamurunu alır)* Kemal Bey haklıdır, öyledir, alışmayan için adamızın havası serttir!

Kemal - *(Nefise'ye)* Sen şikâyet etmesen de ben bu sürekli rüzgârların sana yaramadığını görüyorum! *(Doktora)* İyi gelir diye üç dört aylığına İstanbul'a gitmesini söylüyorum, haksız mıyım?

Ornştayn - Haksız değil çok haklısınız! Üç dört aylık bir hava değişimi eşinize en iyi gelecek ilâçtır! *(Kapı çalınır. Ali Ekrem çıkar. Kemal öksürür)*

Nesime - Görüyorsunuz Kemal Bey çok öksürüyor. Bu öksürüğüyle içim rahat bırakıp gidemem!..

Ornştayn - Üç dört ay uzun bir süre değil!

Kemal - Sen burada bile olsan beni iyileştirecek olan yine Doktor Ornştayn! *(Güler)* Değil mi doktor?

A. Ekrem - *(Döner)* İstanbul'dan bir telgrafınız var! *(Telgrafı babasına verir. Kemal telgrafı açar, okur, oturduğu yerde yığılır gibi kalır)*

Nesime - *(Kalkar)* Kemal Bey!

Ornştayn - *(Kalkar)* Ne oldunuz?

Nesime - Çok mu kötü bir haber? *(Kemal bir şey söylemeden elindeki telgrafı açık olarak yanındaki sehpanın üstüne bırakır. Ali Ekrem telgrafı alır. Doktora da göstererek okur.)*

Kemal - *(Nesime'ye, aşırı üzgün)* Tarihimin yayınlanmasını yasakladılar!..

Nesime - Yine mi! Ne istiyorlar hâlâ senden? Ne kulp uydurmuşlar yine?

A. Ekrem - Yazılışındaki bazı deyimler padişahın duygularını incitebilirmiş!

Nesime - Allahım sen sabır ver! Kendilerine gelince ne ince duygulu oluyormuş bu padişahlar!..

Ornştayn - Şaşılacak bir karar! Ben o türlü tek söz, tek sataşma görmedim. Aksine, alkışlanacak çok sözler gördüm! Yazık, çok yazık. Türkçe büyük bir eser kazanacaktı...

A. Ekrem - Yine kazanacak! Üzülmeyin baba, siz çalışmalarınızı sürdürün!..

Kemal - *(Üzgün)* Sanki biliyordum böyle olacağını...

Ornştayn - En önemli olan üzülmemeniz! Akciğer hastalıklarının en büyük düşmanı üzüntüdür!..

Nesime - Seni bu üzüntüyle bırakıp bu odadan öbür odaya gidemem! Ne İstanbul'a ne başka bir yere!..

Kemal - Ben onurum söz konusu olmadıkça hiçbir şeye hastalanacak kadar üzülmem doktor! *(Kalkar, gülümsemeye çalışır)* Geçti! Birer kadeh konyağa ne dersin! *(Konyak şişesini, kadehleri alır; kadehin birini doktora verir)* Kitap kitaptır, dört yüz yıl sonra bile olsa yine basılır! Sağlık olsun! Üzülmeyecğiz, ne ben, ne siz! Sağlığına doktor!

Ornştayn - Sağlığınıza! *(Kadehlerini yudumlarlar)*

Kemal - Şu rutubetli havalar sona erince geceli gündüzlü yazmaya başlayacağım! Benimle uğraşanlara inat! Ne yapsalar kalemimi elimden alamazlar!.. *(Kadehini boşaltıncaya kadar içer)*

(Geçiş)

ONBİRİNCİ TABLO

SAKIZ RIHTIMI

(Dört gün sonra. Limandan ayrılan vapurun düdüğü duyulur. Kemal, Dr. Ornştayn ile birliktedir. Durur, düdük sesinin geldiği yöne el sallar... Hizmetçi kadın, Kemal'in gerisindedir. O da el sallar...)

H. Kadın - Ben eve dönüyorum beyefendi...

Kemal - İyi edersin kızım...

H. Kadın - Siz oyalanacak mısınız?

Kemal - Birazdan gelirim... *(Öksürür)*

H. Kadın - Hanımefendi dışarda uzun kalmamanızı tembih etti!..

Kemal - Gecikmem, merak etme! *(Hizmetçi kadın ayrılır, çıkar)*

Ornştayn - Allah kavuştursun!

Kemal - Amin!

Ornştayn - Rıhtımda uzun kaldınız sayılır Kemal Bey, hava sert! Gecikmeden dönelim isterseniz...

Kemal - *(Bir daha el sallar)* Gittiler çok şükür! *(Doktora döner)* Dönebiliriz... *(Ağır adımlarla yürürler)*

Ornştayn - Uğurlamaya gelmeniz bile doğru değildi! Söylemiştim...

Kemal - Hiçbir zaman doğru dürüst bir koca olamadım doktor. Karıma bütün yapabildiğim bu kadarcık bir şey!

Ornştayn - Boş yere üzülüyorsunuz!..

Kemal - Bütün yaşamımda vatan tutkusu benim için aile bağlarından önde geldi! Sofya'da bizi evlendirdiklerinde ben on altı yaşındaydım, karım on dört! Öylesine dillere destan güzeldi ki, uzak illerden hiç tanımadığımız kadınlar yüzünü görmeye gelirlerdi... Yazık, mutlu edemedim!..

Ornştayn - Yanılıyorsunuz! Sizi, eşinizi neredeyse bir yıldır tanıyorum; bugün geriye dönmeniz mümkün olsa, sorsalar, benim bil-

diğim Nesime Hanım yine sizinle evlenir! Görmediniz mi içi ne kadar rahatsız gitti?..

Kemal - Biliyorum. Zor razı ettim! Fakat doktor, vatan sevgisiyle benim çektiğim acılar, ermişlerin çektiği acılar gibi mutlulukla karışıktı! O ise benim eşim olarak katlandı bu acılara! Sadece üzüntülerini çekti...

Ornştayn - Eşiniz olarak da mutluluğunu!

(Geçiş)

ONİKİNCİ TABLO

KEMAL'İN EVİNDE YATAK ODASI

(2 Aralık 1888. Kemal hasta yatağındadır. Odada beş gaz lâmbası, ondört mum yanar. Hizmetçi kadın, mutasarrıflıktan genç bir memur, Dr. Ornştayn yatağın çevresindedirler...)

H. Kadın - Dünden beri hemen hemen hiçbir şey yemedi...

Ornştayn - Süt içmesi yeter.

H. Kadın - Onu da zor içiyor? *(Kemal kımıldar)*

Ornştayn - Nasılsınız Kemal Bey?

Kemal - Daha iyiyim sanıyorum... *(Mırıldanır; dediği anlaşılmaz)*

Ornştayn - Bir şey mi istediniz?

Kemal - *(Gülümser)* Hugo'nun Sefiller'ini okuyordum yeniden, yarıda kaldı. *(Genç memura)* Verebilir misiniz? *(Genç memur doktora bakar; doktor vermesini işaret eder. Genç kitabı verir)* Teşekkür ederim! *(Açar, okumak ister)* Gözlerim o kadar yorgun ki...

Ornştayn - Biraz dinlenin sonra okursunuz...

Kemal - Ne büyük kitap! İnsancıl duygular, soylu davranışlarla dolu! Bütün kahramanlarını severim! Jean Valjean'ı, küçük Cosette'i, Cavroche'u, inanır mısınız polis Javert'i bile... *(Kitabı göğsüne bırakır)*

Ornştayn - Benim de çok sevdiğim bir kitaptır...

Kemal - Bizde de bu çapta kitapların yazıldığı günler gelecek!

Ornştayn - Pek tabii! Siz o günlerin ilk habercisisiniz? *(Kemal mırıldanır)* Ne dediğinizi duyamadım?

Kemal - Bir şiirim. Üzgün günlerimde yazmıştım...

Ornştayn - Duymak isterdim?

Kemal -

Ölürsem görmeden millette ümmid ettiğim feyzi
Yazılsın seng-i kabrimde vatan mahzun ben mahzun!

(Dalgınlaşır) Evet, mahzun... Biraz dinleneyim, belki uyurum...

Ornştayn - Çok iyi olur... *(Odadaki saat sekizi çalar. Odadakiler saatin vuruşlarını dinlerler)*

H. Kadın - Doktor bey! Eyvah! *(Kemal'in başı yana düşer)* Gitti! Tatlı dilli beyefendiciğim! *(Ağlar)*

Ornştayn - Metin olun! *(Yaklaşır. Kemal'in gözkapaklarını indirir, başını düzeltir)* Ne yazık ki kurtaramadık!

H. Kadın - Tek acı sözünü duymadım!

Genç Memur - *(Gözyaşlarını kurular)* Hiçbirimiz duymadık!

Ornştayn - Başınız sağ olsun!

G. Memur - Bütün vatanın!.. Vatan diye diye yaşadı...

Ornştayn - Vatan diye diye öldü... *(H. Kadın diz çöker, Kemal'in ellerini öper)*

PERDE

Birinci yazılış: Etiler, 17 Haziran 1984
İkinci yazılış: Etiler, 4 Mayıs 1987

KAYNAKÇA

ABDÜLHAMİD: Abdülhamid'in Hatıra Defteri *(Selek Yayınları, İst. 1960)*

AMİCİS, Edmondo de: İstanbul 1874 *(Çev. Prof. Dr. Beynun Akyavaş, Kültür Bakanlığı Y., Ank. 1981)*

Ali RIZA BEY, Balıkhane Nazırı: Bir Zamanlar İstanbul *(Baskıya hazırlayan Niyazi Ahmet Banoğlu, Tercüman Yayınları, tarihsiz, İstanbul)*

BERKES, Niyazi: İki Yüz Yıldır Neden Bocalıyoruz *(2. Baskı, İstanbul Matbaası, 1965)*

DARGA, Muhibbe: Dr. Ali Alparslan, Namık Kemal'in Bilinmeyen Bir Mektubu *(TTK Basımevi, Ank. 1969)*

DİZDAROĞLU, Hikmet: Namık Kemal, Hayatı, Sanatı, Eserleri *(Varlık Yayınevi, Kasım 1952, İst.)*

İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal: Son Sadrazamlar *(I. ile II. ciltler, 3. baskı, Dergâh Yayınları, İst. 1982)*

KAPLAN, Mehmet: Namık Kemal *(Doktora tezi, İÜ Edebiyat Fak. Yayınları, İst. 1948)*

MARDİN, Yusuf: Namık Kemal'in Londra Yılları *(Milliyet Yayınları, İst. 1974)*

KUNTAY, Mithat Cemal: Namık Kemal, Devrinin İnsanları ve Olayları Arasında *(I. Cilt, Maarif Mat. İst. 1944)*

KUNTAY, Mithat Cemal: *(II. Cilt, I. Kısım, İst. 1949, M. Eğitim B.)*

KUNTAY, Mithat Cemal: *(II. Cilt, II. Kısım, Maarif B. İst. 1956)*

NERVAL, Gérard de: Muhteşem İstanbul *(Çev. Refik Özdek, Boğaziçi Yayınları, İst. 1974)*

ÖZÖN, Mustafa Nihat: Namık Kemal Hayatı ve Eserleri *(Kanaat Kütüphanesi, İstanbul 1931)*

ŞÜKRÜ, Kemalettin: Namık Kemal, Hayatı ve Eserleri *(Kanaat Kütüphanesi, İstanbul 1931)*

TANPINAR, Ahmet Hamdi: 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi *(Çağlayan Kitabevi, İst. 1967)*

TANSEL, Fevziye Abdullah: Namık Kemal'in Mektupları *(I. Cilt, İstanbul, Avrupa, Magosa Mektupları, TTK Basımı, Ank. 1967)*

TANSEL, Fevziye Abdullah: A.G.E. *(Cilt II, İstanbul ve Midilli Mektupları, TTK Basımı, Ank. 1969)*

TANSEL, Fevziye Abdullah: A.G.E. *(Cilt III, Midilli Mektupları, TTK Basımı, Ank. 1973)*

TEBER, Serol: Mehmet, Reşat ve Nuri Beyler *(De Yayınları, İst. 1986)*

EBUZZİYA, Tevfik: Yeni Osmanlılar Tarihi *(Hürriyet Yayınları, Mart 1973, İst.)*

TOROS, Taha: Yazarın özel arşivinde bulunan Namık Kemal ile ilgili yazıları ile fotoğraflar.

GEL EVLENELİM, YÜRÜ BOŞANALIM

(Evlenme konusu üstüne fantezi oyun, 3 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Görevli - Yazıcı: 30 yaşlarında, erkek. Birinci, ikinci bölümlerde nikâh memurluğunda görevlidir, üçüncü bölümde mahkemede tutanak yazıcısı olur.

Sevil Okatan: Gelin

Kadri Kaygısız: Güvey

Nikâh Memuru - Yargıç: Orta yaşlı. Tiyatronun kadrosuna göre kadın ya da erkek olabilir. Birinci, ikinci bölümlerde nikâh memuru, üçüncü bölümde yargıç.

I. Tanık: 50'sini aşkın, kadın.

II. Tanık: 50'sini aşkın, erkek.

Postacı - Çiçekçi - Fotoğrafçı - Mübaşir: Bu dört rolü tek erkek oyuncu üstlenir.

(Olay günümüzde geçer.)

Birinci Bölüm: Perili bekleme odası
İkinci Bölüm: Eğlenceli bir nikâh töreni
Üçüncü Bölüm: Daha da eğlenceli bir boşanma davası

(İkinci Bölüm, Birinci Bölümü izler. İkinci Bölüm ile Üçüncü Bölüm arasında bir yıllık bir süre vardır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

PERİLİ BEKLEME ODASI

(Perde kapalıdır. Kadri ile Sevil, oyuna salondan girerler. Sahneye doğru ilerlerler.)

Kadri - Hadi canım, gel, ver elini!

Sevil - Elimde çiçeğim var!

Kadri - *(Sevil'in soluna geçer)* Öbür elini ver!

Sevil - Görmüyor musun eteğimi tutuyorum!..

Kadri - Öyleyse bırak kucaklayıp uçurayım seni! *(Sevil'i kucaklamaya hazırlanır)*

Sevil - Rezil olacağız! Bu kadar kişinin önünde ölçülü ol biraz!

Kadri - Gelin görsünler! Güzeller güzeli bir gelin! *(Sevil'i kucaklar kollarına alır)*

Sevil - Ne oluyorsun? Kaçmıyorum!

Kadri - Sen kaçmıyorsun, ben kaçırıyorum! Gel evlenelim.

Sevil - Delisin sen!

Kadri - Senin delin! *(Öper)* Evlenelim! Davul, zurna, trampet, flütler, kemanlar çalsın!

Sevil - Çalsınlar öyleyse!

Kadri - Gören duyan bayram etsin!

Sevil - Söyle çalsınlar!

Kadri - Emret! Güle oynaya evlenelim! *(Sahneye çıkarlar. Kapalı perdenin önünde Sevil'i kucağından indirir.)*

Sevil - Hey! Trampetler, borular! Çalın!... *(Hafif süvari uvertüründen bir parça duyulurken perde açılır. Sahne karanlıktır. Sahne halka halka aydınlanırken, sırtı seyirciye dönük Görevli, kollarını iki yana açmış, Kadri ile Sevil'in sahneye girmelerini engeller. Öyle ki sol kolu Sevil'in göğüs çizgisi düzeyinde bir turnike kolu gibidir. Dekor: Nikâh salonunun bekleme odası. İki yanda iki kapısı olan bir oda. Geride bir adam boyu yükseklikte başlayan, tavana kadar varan bir uçtan bir uca bir pencere.)*

Görevli - *(Smokin giymiş görevli, kollarını indirir, ağır ağır sola döner, sağ eliyle selamlayarak Sevil'e yol gösterir.)* Buyurun geçin! Burası... *(Sevil, Görevli'nin sol kol çizgisinde durur. Odayı inceler.)*

Sevil - Burası... iyi ama... yani neresi?

Görevli - Araf! Geçiti kapatmayın! İzin verin nişanlınız da geçsin... *(Sevil, bir turnikeden geçiyormuş izlenimi veren bir bel hareketiyle sahneye geçer. Kadri'ye)* Buyurun!

Kadri - Teşekkür ederim! *(Sahneye geçer.)*

Görevli - Gerekmez! Görevimi yerine getiriyorum...

Sevil - *(Bir iki adım dolandıktan sonra)* Ne sıkıcı yer bu böyle! Hiç sevmedim!..

Görevli - Burada bekleyeceksiniz!

Sevil - *(Kadri'ye)* Haklı değil miyim?

Kadri - Olabilirsin ama...

Sevil - Aması ne?

Kadri - Ben ayrımında değilim! Benim gözüm senden başka bir şey görmüyor!..

Sevil - Palavrayı bırak!

Kadri - Galiba biraz erken geldik, bütün sorun bundan kaynaklanıyor!..

Görevli - *(Saatine bakar)* Biraz değil, tam yarım saat!

Sevil - *(Kadri'ye)* Senin yüzünden! Hep acele edersin!

Kadri - Geç kalmaktan iyidir!

Sevil - Her zaman değil! *(İncelemesini sürdürür)* Kupkuru bir duvar, işe yaramaz bir pencere! *(Pencereye yaklaşır ayak burunları üstünde yükselir, pencereden dışarısını görmek ister. Boyu yetişmeyince olduğu yerde bir iki kez sıçrar)*

Kadri - Yapma, ayağını burkacaksın!

Sevil - Ben mi? Sen beni voleybolde fileye çıkarken hiç görmedin anlaşılan! Bak da gör! *(Ayakkabılarını ayağından atar, yeniden bir iki kez sıçrar.)* Boşuna, erişilmiyor! *(Sahnede dolanarak ayakkabılarını ayaklarına geçirir.)*

Görevli - Erişseniz de yararı yok!

Sevil - Nedenmiş ol?

Görevli - Cam hem açılmaz hem de kırılmaz! Hamuru çelikle yoğurulmuştur!

Sevil - Anlamı ne yani bu sözlerin?

Görevli - Hiç! Sadece size önceden bilgi veriyorum!

Sevil - Saçma! *(İncelemesini sürdürür)* Yalnız sıkıcı değil, çok sıkıcı yer! İnsan burada bir iki saat kalacak olsa evlenmekten vazgeçer, geri döner... *(Sahneye girdiği yere yönelir. Görevli sol kolunu uzatır, engeller.)*

Görevli - Boşuna denemeyin!

Sevil - *(Görevliyi sol kolunu öne iterek döndürmek ister. Kol, turnike kolları gibi tek yönlüdür, geri işlemez. Sevil bu kez, kolu kendine doğru çeker. Görevli olduğu yerde döner. Sağ kolu yana açılır. Bu kez sağ koluyla Sevil'in yolunu engeller.)* Aaa! Çıkışı yok!

Görevli - Bu nikâh dairesinin plânı her konuda kılı kırk yaran bir mimarın elinden çıkmıştır!

Sevil - Övünün de kimseye söylemeyin!

Görevli - Mimarın odaya bu biçimi vermesinin bir anlamı olduğunu düşünmek hiç aklınıza gelmiyor mu?

Sevil - Allah için, tam nikâh öncesi düşünülecek bir sorun!

Görevli - Geç kalmış sayılmazsınız!

Sevil - *(Kadri'ye)* Ben yoruldum, al bu bayla biraz da sen oyna!..

Kadri - Daha başka söyleyecekleriniz?

Görevli - Mimarın, bu odaya bu biçimi vermeden önce, değişik medeni kanunların aile hukuku ile ilgili bütün hükümlerini, evliliğin tarih boyunca değişik toplumlarda geçirdiği ekonomik, toplumsal, ruhsal, cinsel...

Sevil - *(Keser. Alaycı)* Siyasal! Unutmayın!..

Görevli - *(Sözünü sürdürerek)* Evet, siyasal! Tüm evrelerini titizlikle incelediği, güvenilir uzmanların onayından geçerek kesinleşmiş bir değerlendirmedir...

Sevil - Bu sözler bana hiç yabancı gelmiyor?

Kadri - Haklısın!

Görevli - Bu oda, dış görünümüyle evliliğin yapısal kuruluşunu simgeler. Evlenecekleri nikâh memurunun önüne çıkmadan önce, son bir kez nasıl bir yükümlülük altına gireceklerini düşünmeye çağırır!

Sevil - Bu sözleri ben daha önce nerede duydum?

Kadri - İlk kez duyuyorsun!

Sevil - Hayır, daha önce duyduğumu kesinlikle biliyorum!

Kadri - Yanılıyorsun güzelim! Dinlediğin bol sözcüklü entel dili! Okuduğun tiyatro roman eleştirileri, dinlediğin izlediğin açık oturumlarda hep bu sözcükler geçer, karıştırıyorsun!

Sevil - Belki de...

Kadri - Belki de değil, yüzde yüz! Günümüzde politikacılar sanata özenir, sanatçılar politikaya...

Görevli - Şunu unutmayınız ki nikâha gelen her çift sizin kadar yürekli değildir!

Sevil - Yani?

Görevli - Bu odaya giren kimi çiftlerin eli ayağı titrer. Biz buna nikâh spazmı deriz...

Sevil - Ne çıkar bundan?

Kadri - İzin verin de evlenmeden önce herkes bu coşkuyu yaşasın!

Görevli - Bizim izin verip vermememizle iş bitmiyor! Bu coşku bazen hiç beklenmedik sonuçlar doğuruyor...

Kadri - Ne gibi?

Görevli - İlk günlerde nişanlısı elini bırakınca pencereden atlayıp kaçan, ya da kapıdan kırıp giden evlilik adayları görülüyordu. Mimarımız bu gibi tatsız olaylara karşı önlem olarak...

Kadri - Kapıya sizin gibi canlı bir turnike ekledi...

Sevil - Pencereleri kırılmaz çelik hamuru ile yoğurulmuş...

Görevli - *(Tamamlar)* Evet, cam taktırdı...

Kadri - Evli mi?

Görevli - Kim?

Kadri - Mimarınız?

Sevil - Aferin, tam ben soracakken sen sordun!

Görevli - O konuda açık bir bilgim yok!

Kadri - Önce evli olup olmadığını öğrenmeliydiniz!

Sevil - Yaşşa! Şimdi daha da gözüme girdin!

Görevli - Yeri ne bu sorunun?

Sevil - Olmaz olur mu? Öyle, medeni kanun karıştırmakla, tarih incelemekle evleneceklerin işine karışılmaz!

Görevli - Benim söyleyeceklerim bu kadar!

Sevil - Plâk bitti! *(Odayı inceler)* Araftayız!

Görevli - Çünkü buradan sonra yolunuz ya cennete ya cehenneme çıkar...

Sevil - Merak etmeyin, biz cennete bilet aldık! *(Kadri'ye)* Öyle değil mi Kadkom?

Kadri - Tam öyle Sevdoşum!

Görevli - Gidiş dönüş mü?

Kadri - Siz mi ödeyeceksiniz?

Sevil - Aferin! Böyle erkek ol! *(Postacı görünür.)*

Postacı - Postaaa! *(Görevli turnike durumunu alır. Kollarını yana açar.)*

Görevli - *(Kadri'ye)* Girişi kapamayın lütfen! *(Sevil'e)* Siz de biraz açılır mısınız?.. *(Sol kolunu indirir. Yarım sağa döner. Postacı girer.)*

Postacı - Sayın Kadri Kaygısız?

Kadri - Benim!

Postacı - Telgraflarınız var... *(Kadri'ye bir deste telgraf verir. Defterini imzalatır. Bahşişini alır.)* Teşekkür ederim!

Sevil - *(Merakla yaklaşır)* Kimlerden? *(Postacı Görevli'nin gerisinde yan duvara dokunur. Duvarda bir kapı açılır, Postacı çıkar, kapı kapanır.)*

Kadri - Açınca görürüz...

Sevil - Hepsini bana ver, ben açarım... *(Telgrafları Kadri'nin elinden alır)*

Kadri - *(Görevli'ye)* Postacı ne oldu?

Görevli - Gitti!

Kadri - Nereden? Ortada kapı falan görünmüyor?

Görevli - *(Yan duvarı göstererek)* O duvarda postacıların çıkışı için özel bir kapı vardır!

Kadri - Nerede?

Sevil - *(Kadri'ye)* Hayri kim?

Kadri - *(Avucuyla duvarı yoklar)* Göremiyorum!

Sevil - Oku da gör!

Görevli - Hanımefendiye karşılık verin...

Kadri - Ne dedin?

Sevil - Hayri kim?

Kadri - Kardeşim! *(Görevli'ye)* İnanılmaz şey!

Sevil - Telgraf Almanya'dan geliyor?

Kadri - *(Görevli'ye)* Şaşırdım kaldım!

Sevil - Ben de!

Görevli - Hanımefendiyi karşılıksız bırakmayın...

Kadri - *(Sevil'e)* Afedersin?

Sevil - Telgraf Almanya'dan geliyor?

Kadri - Hayri benim küçüğüm, Almanya'da çalışır...

Sevil - Hiç söylemedin! *(İkinci telgrafı açmıştır)* Nurullah?

Kadri - *(Aklı kapıda, sabırsız)* İzmir'den çok yakın arkadaşım...

Sevil - *(Telgrafları açar)* İskender?

Kadri - O da İzmir'den yakın arkadaşım... *(Görevli'ye)* Çok ilginç!

Sevil - Huri?

Kadri - *(Görevli'ye)* Nasıl açılıyor?

Görevli - Şifrelidir?

Sevil - Ne demek nasıl açılıyor? *(Telgrafı açar)* Böyle!

Kadri - Kapı? *(Görevli'ye döner)*

Sevil - *(Kadri'yi kendine döndürür)* Ben Huri'yi soruyorum?

Kadri - Ablam, Trabzon'da öğretmen!

Sevil - Senin ablan da mı var?

Kadri - Evet! *(Görevli'ye)* Açsanıza?

Sevil - Hiç söylememiştin?

Kadri - Neyi?

Sevil - Trabzon'da ablan olduğunu?

Kadri - Sırası gelmemiştir! *(Görevli'ye)* Açacak mısınız?

Görevli - Ben şifreyi bilmem ki!

Kadri - Hiç mi öğrenmek istemediniz?

Görevli - Neden isteyeyim? Ben o kapıyı kullanmam ki!

Sevil - Meryem kim?

Kadri - Küçük halam!.. Kuzum hiç mi merak etmiyorsun? Gözümüzün önünde duvarda gizli bir kapı açıldı, Postacı çıktı gitti?

Sevil - Kapıyı merak etmenin sırası mı? Şimdi elimde telgraflar var! Onur kim?

Kadri - *(Telgrafları Sevil'in elinden alır. Tek tek kimlerden geldiklerini okur.)* Onur teyzemin torunu. Fikret yeğenim, Sena yeğenim, Perihan yeğenim...

Sevil - Ne çok akraban var! Dışarısı, bekleme salonu senin akrabalarınla dolu!

Kadri - Eksik olmasınlar, beni severler!

Sevil - Arkadaşlarım uyarmışlardı zaten!

Kadri - Ne diye?

Sevil - Bir yığın kayınbirader görümceyle nasıl başa çıkacaksın diye?

Kadri - *(Üç dört telgrafı hızla geçer)* Bunlar da arkadaşlarımdan *(Arada iki telgraf ayırır)* Al, bu ikisi sana...

Sevil - *(Telgraflara atılır)* Ah, teyzemden! Beni çok sever! *(Okurken)* Bilmezsin ne şeker kadındır! *(Okur. Ardından)* Benim gibi bir kız seçtiğin için senin hem çok şanslı hem de doğru görüşlü bir erkek olduğunu söylüyor! Yerleşelim bize çağıracağım! Gelsin bir iki ay kalsın! Çok da güzel yemek pişirir. Tanıyınca sen de çok seveceksin!

Kadri - Herhalde!

Sevil - *(İkinci telgrafı okur)* Nermin'den! Dayımın kızı! Zaten uzaktaki iki yakınıma çağrı göndermiştim! Gelemediği için çok üzülmüş! İzin alabilse mutlaka, mutlaka gelirdi! Seni kutluyor!

Kadri - Teşekkür ederim!

Sevil - Çok da güzel kızdır! Geldiğinde bize yemeğe çağırırım, tanırsın!

Kadri - Sevinirim!

Sevil - Benim yerim yok, al bu telgrafları sen sakla! *(Birden ayağı eteğine takılır)* Ay, az kaldı düşüyordum! *(Kadri'nin elini tutar)*

Kadri - Korktun mu canım?

Sevil - Yüreğim ağzıma geldi! Tam nikâh memurunun önüne çıkacakken...

Kadri - Korkma yanında ben varım!

Görevli - Ben de varım!

Sevil - Sizin yardımınıza gereksinmem yok! *(Kadri'ye)* N'olur elimi bırakma. Bu ayakkabılarla hiç rahat değilim!

Kadri - Ölünceye kadar bırakmayacağım!

Görevli - İyi edersiniz! Yerler yeni cilâlandı, kaygandır!

Sevil - Bir bu eksikti! Bu odada doğru olan ne?

Görevli - Hiç de sandığınız gibi değil!

Kadri - Ne gibi?

Görevli - Bu odanın tatlı yanları da vardır...

Sevil - Henüz tatlıya benzer yanını görmedik!

Görevli - İlgilenmediniz ki!

Sevil - İlgilenmediğim ne kaldı?

Görevli - Bu oda lunaparklardaki perili köşklere benzer. Az önce Postacı *(Hokkabazlar gibi el çırpar)* gözünüzün önünde çıktı gitti...

Sevil - Postacıdan bana ne? Bir daha yüzünü görsem tanımam!

Kadri - Evet, nasıl oldu o iş?

Sevil - Sen şimdi bu saçma sapan merakları bırak da benimle ilgilen...

Kadri - Bir isteğin mi var?

Sevil - Eteğime bir şey olmuş mu? *(Eteğini iki yandan parmak uçlarıyla kaldırır sağa sola döndürür.)*

Kadri - Göremiyorum!

Görevli - Sapasağlam!

Sevil - Siz kendinizi yormayın! *(Ayak burunları üstünde sağdan sola 360 derece döner)* Bir kez daha, daha dikkatli bak!

Kadri - *(İnceleyerek)* İçin rahat etsin!

Görevli - Tertemiz!

Sevil - Size düşüncenizi soran olmadı! *(Bu kez soldan sağa 360 derece döner)* Bir şey olmadığına eminsin değil mi? İçerde rezil olursam sorumlusu sensin!

Kadri - Hiç merak etme!

Sevil - Böyle uzun etek incecik topuklarla yürümeye hiç alışık değilim!

Görevli - Hiç belli olmuyor!

Kadri - Kelebekler gibi uçuyorsun!

Sevil - *(Okşanmış)* Teşekkür ederim! *(Görevli'ye)* Hep böyle konuşulmasını severim benimle!

Görevli - *(Etekliğini tutmak ister)* Yerli mi Fransız ipeklisi mi?

Sevil - *(Görevli'nin eli üstüne hafif bir tokat indirir)* Elinizi çeker misiniz!

Görevli - Mutlaka Fransızdır!

Sevil - Yerliye benziyor mu?

Kadri - Paris'ten getirttik!

Görevli - Belli oluyor! *(Elini Sevil'e doğru uzatır)*

Sevil - *(Yumuşaklıkla)* Elinizi lütfen!

Görevli - Özür dilerim! Kendime hâkim olamıyorum! Sizde elimi çeken bir güç var!

Sevil - *(Kadri'ye)* Duyuyor musun? *(Görevli'ye)* Hep öyle söylerler!

Görevli - Burcunuz?

Sevil - Başak!

Görevli - Tahmin etmiştim!

Sevil - Nasıl?

Görevli - Altıncı duyuya inanır mısınız?

Sevil - Hangi kadın inanmaz!

Görevli - Bir de...

Sevil - Evet?..

Görevli - Gözlerinizden!

Sevil - Gözlerim ne diyor?

Görevli - Gözleriniz düşlerle dolu!

Sevil - *(Kadri'ye)* Duyuyor musun?

Görevli - Çiy düşmüş ağustos sabahlarını hatırlatıyor!

Sevil - *(Kadri'ye)* Dinle!

Görevli - Başak burcunda doğanların gözleri! Hemen belli oluyor!

Sevil - Hayır! O sizin zekânız!..

Görevli - O kadar açık bir gerçek ki!

Sevil - Böyle sözler duymaya gereksinmem vardı! Evden o kadar moralim bozuk çıktım ki!.. *(Nikâh salonuna dolan kalabalığın uğultusu duyulur.)* Ne oluyor?

Görevli - Nikâh başlıyor.

Kadri - Bizimki mi?

Görevli - İzin verin bir yanlışlık yapmayayım! *(Cebinden çıkardığı listeye bakar)* Bayan Sevil?

Sevil - Benim...

Görevli - Bay Kadri Kaygısız?

Kadri - Ben.

Görevli - Bu nikâhtan sonra sıra sizin... Tanıklarınız hazır mı?

Kadri - Biz gelirken dışarda arabalarını park ediyorlardı!

Görevli - Hoş, hazır olmasalardı da önemi yok! Yedek tanıklarımız var...

Kadri - Daha ne kadar bekleyeceğiz?

Görevli - On beş bilemediniz yirmi dakika...

Sevil - Burası çok sıcak değil mi?

Kadri - Boğucu!

Görevli - Ne çok sıcak, ne boğucu! *(Duvarda küçük bir kapak açar)* Havalandırma çalışıyor! *(Bir derece alır, baktıktan sonra yerine koyar, kapağı kapatır)* Isı 19 derece...

Sevil - Dereceniz de mi var?

Kadri - Üstelik havalandırmanız da?

Görevli - İlgilenmediniz ki! Bu oda evliliğin tatlı yanlarını da simgeler...

Sevil - Isıyı göstererek, havalandırma ile mi?

Görevli - Bir kez daha söylüyorum: Bu odanın yaşamınıza büyük tatlar katacak gizleri vardır!..

Kadri - Nelermiş onlar?

Görevli - Söylemeye hakkım yok! O sizin işiniz. Siz bulup ortaya çıkaracaksınız... İzninizle!

Sevil - Hemen gidiyor musunuz?

Görevli - Gitmem gerekiyor!

Sevil - Yine görüşelim!

Görevli - Nikâhta görüşeceğiz.

Sevil - İlerde de...

Görevli - Çok isterim!

Sevil - Evimize bekleriz.

Görevli - Sevinerek gelirim. İzninizle, geç kalıyorum! *(Çıkar)*

Sevil - *(İç çeker)* Ne ince adam!..

Kadri - Allah için!

Sevil - Sen öyle bulmuyor musun?

Kadri - Bulmuyorum!

Sevil - *(Küçümseme ile)* Ya nasıl buluyorsun?

Kadri - Yılışığın biri! Midemi bulandırdı!

Sevil - Demek ki anlaşamıyoruz şekerim! Ben çok anlayışlı ince ruhlu bir adam olduğu kanısındayım!

Kadri - Mübarek olsun!

Sevil - Ne demek o?

Kadri - Bilmiyor musun?

Sevil - Bu sözün burada yeri ne, onu anlayamadım?

Kadri - Tepe tepe kullan!

Sevil - Daha neler! Kıskandın öyle mi? Hiç beklemezdim!

Kadri - Saçmalama kıskanıp mıskanmadım!

Sevil - Beni o adama lâyık görüyorsun yani?

Kadri - Sadece o adamı yılışığın biri olarak gördüğümü, midemi bulandırdığını söyledim! O kadar!..

Sevil - Ben herhalde kala kala nikâh memurluğunda doğru dürüst ne iş gördüğünü bilmediğim bir adama kalmadım!

Kadri - Doğru dürüst ne iş gördüğünü bilmediğin birini ne diye eve çağırıyorsun?

Sevil - Ben o adamı eve mi çağırdım?

Kadri - Ya ne yaptın?

Sevil - Daha neler! Ne zaman çağırdım?

Kadri - Onu da mı bilmiyorsun?

Sevil - Ne dedim yani?

Kadri - Eve bekleriz dedin...

Sevil - Eve çağırmak demek mi bu?

Kadri - Ya ne demek?

Sevil - Sadece gönül almak! Eve bekleriz demekle doğru dürüst tanımadığım bir adamı eve çağırdığımı söyleyemezsin herhalde! Ne gün verdim ne saat! Adam bizi eğlendirmek için yırtındı durdu!

Kadri - Eteğini elleyerek mi? *(Görevli'nin yaptığını yineler)* Fransız mı?

Sevil - *(Kadri'nin elini iter)* Alt yanı küçük bir memur! Bu türlü görgüsüzlükler ona yakışabilir ama sana yakışmıyor?

Kadri - Yılışıklık yılışıklıktır, kimseye yakışmaz! Her zaman her yerde mide bulandırır...

Sevil - Ne o kavga mı edeceğiz yani?

Kadri - Benim öyle bir niyetim yok!

Sevil - Belli! Daha şimdiden başladın, öyle mi? Daha yarım saat sabredemedin! Unutma henüz karın değilim!

Kadri - Şimdiden başlayan sensin! Sen de henüz kocan olmadığımı unutma! *(Konuşmaları tam bir kavga durumuna dönüşür, birbirine karışır)*

Sevil - Bana şimdiden karınmışım gibi kabalık edemezsin!

Kadri - Ne sanıyorsun, bana şimdiden gem vurup yedeğinde çekeceğini mi?

Sevil - Karın olmakla esirin olacak değilim, bunu kafana koy!

Kadri - Bana dilediğin gibi diş geçiremeyeceğini bil!

Sevil - Her türlü kabalıktan tiksinirim, nefret ederim! *(Kusar gibi)* Öööl Öööl

Kadri - Bağırıp çağırmak sana hiç yakışmıyor!

Sevil - Sen kendine baksana bir!

Kadri - Çirkin oluyorsun!

Sevil - Ya sen! Öööl Tulumbacılara benziyorsun!

Kadri - Sen de dudulara!

Sevil - Nasıl şimdiye kadar dikkât etmemişim!

Kadri - Allah razı olsun şu heriften, gözümü açtı!

Sevil - Ona asıl teşekkür etmesi gereken benim! Nikâh memuru önünde evet demeden iyi ki iç yüzünü gördüm.

Kadri - Ben de!

Sevil - İmza attıktan sonra bir yığın iş! Avukat, mahkeme, tanıklar manıklar...

Kadri - Nafaka mafaka...

Sevil - Utan utan!

Kadri - Senden mi?

Sevil - Ben gidiyorum... *(Sahneye girdikleri yöne yönelir. Gelen Çiçekçi ile karşılaşır. Çiçekçi, eli kolu çiçek sepetleri ile dolu girer. Çiçekçi'ye gülümsedikten sonra Kadri'ye döner)* Çiçekçi'yi karşılamayacak mısın?

Çiçekçi - Bay Kadri Kaygısız?

Kadri - Benim!

Çiçekçi - Yardımınızı rica edecektim... *(Kadri yaklaşır)* Şu en üstteki buketleri alsanız...

Sevil - Ben de yardım edeyim... *(Sevil en üstteki zambak buketini alır.)*

Çiçekçi - Teşekkür ederim? Bugün yalnız çalışıyorum da... *(Kadri, öbür üç buketi alır. Sevil, buketin kimden geldiğini inceler)*

Sevil - Beyaz zambak! *(Yüz buruşturur)* Nereye koyayım bunu? *(Çiçekçi, sağ duvarda bir yere dokunur. Bir raf açılır. Elindeki sepetlerden birini açılan rafa bırakır.)*

Kadri - Biraz bekle, adamın elleri boşalsın!

Çiçekçi - Bu sabah iki çırağım da kaçtı... *(Karşı duvara bir yere iki fiske vurur. Fırlayan rafa ikinci sepeti yerleştirir.)* Maça gittiler... Maçlara çırak dayanmıyor! Bütün iş bana kaldı... Müşterileri karşılamak, telefona bakmak, sepetleri hazırlamak, yerlerine götürmek... Her maç günü çırak kaçıyor...

Sevil - Polenleri dökülüyor! Gelinliğim lekelenecek...

Çiçekçi - Şimdi ben buradayım, aklım dükkânda!

Sevil - Atacağım! Berbat kokuyor!

Kadri - Ver! *(Çiçekçi karşı duvara bir yere sırtını dayar, kırmızı bir ışık yanar sönerken tavandan kancalı bir halat iner, Çiçekçi elindeki üçüncü sepeti kancaya asar.)*

Çiçekçi - Bu da oldu! *(Sağ ayağıyla duvarda bir yere hafif bir tekme atar. Duvarda bir kapak açılır. Bir sehpa çıkar. Sehpanın çıkmasını beklemeden sol ayağını sağ ayağı gerisinden dolandırarak duvara hafif bir tekme daha atar. Bu kez bir raf açılır. Elindeki sepeti rafa bırakır. Döner Kadri'nin elindeki buketleri alır. Her buketi kokladıktan sonra sehpanın üstüne bırakır. Son olarak beyaz zambak buketini koklar.)* Mevsimi! Harika kokuyor! *(Buketi Sevil'e doğru uzatır)* Koklayın bakın!

Sevil - *(Geri geri çekilir)* Kokladım!

Çiçekçi - *(Sevil'e yaklaşır)* Bronşları açar...

Sevil - *(Geri geri uzaklaşır)* İstemez!

Çiçekçi - Siz bilirsiniz. Vaktim de yok! Çıraklarımın ikisi de kaçtı. Dükkânı kapadım da geldim... *(Zambakları derin derin koklar.)* Ohhh! *(Sehpaya bırakır. Teslim fişlerini çıkarır)* Birer imza lütfen...

Kadri - İmzalayayım... *(İmzalamaya başlar)*

Çiçekçi - *(Fişleri değiştirdikçe)* Bunu da lütfen, bunu da... Teşekkür ederim... Bunu da... Hayret!

Kadri - Nedir hayret olan?

Çiçekçi - *(Yeni bir fiş uzatır)* Bunu da... Burası içeriye nasıl girmişseniz öyle duruyor!..

Sevil - Ya nasıl duracaktı?

Çiçekçi - *(Kadri'ye)* Teşekkür ederim! *(Yeni bir fiş uzatır)* Bunu da... *(Sevil'e)* Bu oda, bu sehpa, bu raflar, bu askılar gibi daha neler neler doludur! *(Kadri'ye)* Teşekkür ederim!

Sevil - Biz görmedik!

Çiçekçi - Son bir fiş kaldı! *(Uzatır)* Özür dilerim Bay Kaygısız, bu odaya, bu kadar kayıtsız kalmanız hiç iyiye işaret değil!

Sevil - Nedenmiş o?

Çiçekçi - *(Kadri'ye)* Kalemi lütfen! *(Kalemi alır)* Teşekkür ederim! *(Sevil'e)* Evliliğinizin geleceği açısından! *(Bütün devinimleri, konuşmaları telâşlıdır. Fişleri acele sayar, cebine koyar. Kadri'nin verdiği bahşişi acele bir göz attıktan sonra iç cebine koyar)* Yine de mut-

luluklar dilerim! Kusura bakmayın benim acele gitmem gerekiyor. Bu sabah çıraklarımın ikisi de kaçtı! Bütün iş bana kaldı. Telefona bakmak, siparişleri almak, sepetleri hazırlamak... Dükkân kapalı, beni bekliyor... Lütfen gözlerinizi kapatın!.. Gözlerinizi kapatmak istemezseniz, olur a, lütfen sırtınızı bana dönün... *(Kadri ile Sevil sırtlarını dönerler. Çiçekçi arkalarında açılan bir geçitten çıkar gider. Kapanan bir kapı sesi duyulur. Kadri ile Sevil birbirlerine dönerler)*

Sevil - Ne oldu?

Kadri - Bu da uçtu gitti!

Sevil - Tuhaf!

Kadri - Anlaşılır gibi değil!

Sevil - Boş ver! Gittiyse gitti! *(Gülmeye başlar)*

Kadri - Haklısın! *(Gülmeye başlar)*

Sevil - Neye gülüyorsun?

Kadri - Hiç! Sen gülüyorsun diye!

Sevil - Ben az önceki senin durumuna gülüyorum!

Kadri - Ben de senin durumuna!

Sevil - Nasıl köpürdüğün gözlerimin önüne geldikçe!

Kadri - Küplere biniyordun!..

Sevil - Anlaşılan sen kavgaya doymuyorsun, ne yazık ki şimdi gönlünü edemem! *(Karanfil sepetine yaklaşır)* Mutlaka annemdendir! Ah en sevdiğim çiçek! *(Eğilir, koklar)* Canım annem, bütün zevklerimi bilir! Gel, yaklaş sen de kokla! *(Birlikte karanfilleri koklarlar. Derin bir soluk alır)* Başımı döndürdüler! Harika karanfiller! Ne kadar iri değil mi? Ne kadar da diri! *(Kadri olduğu yerde kıvranmaya başlar. Çenesini avucuna alır)* Annem böyledir, her şeyin en iyisini seçer!

Kadri - Dişim ağrıyacak galiba!

Sevil - Kusura bakma şekerim ama gelen çiçeklerin içinde en güzeli annemin karafilleri.

Kadri - Aksi gibi de yarın cumartesi!

Sevil - Akkavak Sokak nerede biliyor musun?

Kadri - Bizim dişçi cumartesi pazar dağa gider...

Sevil - Birden aklıma geldi, Akkavak Sokak'ta satılık bir Avrupa yemek odası takımı varmış...

Kadri - Diş ağrısı tam sırasını buldu...

Sevil - Gazetede ilânını okudum...

Kadri - İki gün sürerse...

Sevil - Nedir o iki gün süren?

Kadri - Afedersin dişim ağrıyor da...

Sevil - Akkavak Sokak'la diş ağrısının ilgisi ne anlayamadım?

Kadri - Dişimin ağrısına dalmıştım...

Sevil - Herhalde o kadar önemli bir ağrı değildir. Önemli olsa nikâh saatini beklemezdi! Buradan çıkınca bir aspirin alırsın geçer!..

Kadri - Akkavak Sokak mı dedin?

Sevil - Günaydın! Allah için ne de güzel anlaşıyoruz! Tıpkı Aydoğan Eniştemle Şükriye Halam gibi...

Kadri - Hatırladım! *(Topuğunu yere vurur. Kadri'nin topuğunu yere vurmasıyla, sahnenin tabanından önlü arkalı bir boy aynası yükselir. Ayna, alt yanından bir mille bir dikdörtgen üzerine oturtulmuştur. Dikdörtgen çekmecelidir. Aynanın iki yanında birbirinden güzel kadın şapkaları ile dolu iki vitrin vardır. Ayna iki vitrin arasında rahatlıkla döner.)*

Sevil - *(Sevinçle el çırpar)* Aaaa! Bu ne? Bayıldım! Ah ne kadar güzel! Pırıl pırıl bir ayna! Ne kadar sevindirici! Birbirinden güzel şapkalar! *(Tepeliğini Kadri'ye verir)* Tut! *(Şapkalardan birini giyer. Aynanın karşısında türlü duruşlar alır. Yaklaşır, uzaklaşır; döner...)*

Kadri - Hatırladım dedim!

Sevil - *(Şapkasını değiştirir. Gözleri aynada)* Neyi canım?

Kadri - Akkavak Sokağı...

Sevil - *(Bütün aklı şapkalardadır. Dinlese de Kadri'nin ne dediğini anlamaz. Mutluluktan uçan bir durumda şapkasını seyreder. Aynadan gözlerini ayıramaz...)* Ne olmuş o sokağa?

Kadri - Yerini hatırladım diyorum...

Sevil - Güzel!.. Aklında tut! *(Başında şapka Kadri'ye döner)* Güzel durdu mu? *(Kadri başıyla onaylar. Kadri'nin karşılık vermesine sıra bırakmadan.)* Az önce bana sorsalar, en çok ne istersin diye, bir boy aynası derdim. Evden çıkalı beri kendimi görmemiştim. İstediğimden de iyisini buldum... *(Başındaki şapkayı çıkarır. Kadri'ye uzatır)* Tut! *(Şapkayı Kadri'nin boş eline tutuşturur. Yeni bir şapka alır giyer. Gözleri yine aynada, az önceki oyun...)*

Kadri - Valikonağı'ndan aşağıya inerken...

Sevil - *(Keser)* Öyle mi?...

Kadri - Sağdaki sokak...

Sevil - Ne var o sokakta canım?

Kadri - Yemek odası takımı demiştin?

Sevil - Unuttum!

Kadri - Akkavak Sokağı...

Sevil - *(Başında yeni şapkası, saçlarına biçim verir)* Sen hâlâ Akkavak Sokağı'nda mısın? *(Kadri'ye döner)* Bu nasıl?

Kadri - Daha çok yakıştı! *(Sevil, aynaya döner)*

Sevil - Haklısın! *(Şapkasını çıkarır Kadri'ye uzatır)* Tut! Niye şapkaları hep elinde tutuyorsun canım? Yerlerine assana! *(Kadri uzattığı şapkayı alır asarken yeni bir şapka giyer. Kadri'ye döner)* Ya bu?

Kadri - Sen güzel şapkalar giymek için dünyaya gelmişsin canım!

Sevil - *(Şapka değiştirir)* Tut! Teşekkür ederim. Çok incesin! Bu?

Kadri - Daha doğrusu şapkalar sen giyince güzelleşiyor!

Sevil - Galiba! Teşekkür ederim... Acaba saçımı düz mü tarasaydım? Sen beni perçemli hiç görmedin değil mi?... *(Karşılık beklemeden)* Yoksa ortadan mı ayırsaydım?... Galiba bu saçım da fena değil! *(Şapka değiştirir, çıkardığı şapkayı Kadri'ye uzatır)* Tut!

Kadri - Şaşırıyorum!

Sevil - Yanıma gelsene! *(Kadri yaklaşır.)* Şöyle yanımda dur, biraz gerimde... Başbaşa... Bakalım yan yana iyi duruyor muyuz?.. Eski kartpostallardaki gibi.. Hiç de fena durmuyoruz... *(Birden Kadri'ye döner)* Senin görüşün ne? *(Karşılık beklemeden aynaya döner)*

Kadri - Doyulmaz şeysin! *(Gerisinden kollarını Sevil'in beline dolamak ister.)*

Sevil - Dur! *(Kadri'ye döner)* Özgürlüğümü kısıtlama!

Kadri - Özgür değil misin?

Sevil - Daha denemediğim şapkalar var.... *(Başındaki şapkayı çıkarır, Kadri'ye uzatır, yeni bir şapka alır giyer. Kadri elindeki şapkayı yerine asmadan bir kez daha Sevil'i kucaklamayı dener)*

Kadri - Şiirsin!

Sevil - *(Kurtulur)* Tepeliğimi buruşturacaksın! *(Yeni şapkasıyla)* Spor bir tayyörle harika durur!

Kadri - Evet! *(Kucaklamak ister)* Şimdi de harika duruyor!

Sevil - Dur!

Kadri - Ne oldu?

Sevil - Bakayım ellerine? *(Kadri'nin uzattığı ellerini avuçlarını yoklar)* Terli değil! Birden ödüm koptu! Terliyseler tepeliğim mahvolurdu! *(Sırtını döner)* Şimdi kucaklayabilirsin! *(Başını, gerisinden kendisini kucaklayan Kadri'nin omuzuna bırakır.)*

Kadri - Bir öpücük? *(Kadri öpmek ister)*

Sevil - *(Yanağını kaçırır)* Havamı bozma! *(Yeniden başını Kadri'nin omuzuna bırakır.)* Sadece böyle başbaşa, ikimizi aynada görmek istiyorum! *(Kadri'nin kollarından fırlar)* Çekmecelerde ne var acaba? *(Tepeliğini Kadri'nin elinden alır)* Ver! *(Çekmeceleri işaretle)* İlgilenir misin? Ben eğilemiyorum, korsem var! *(Kadri dikdörtgenin alt çekmecesini açar)*

Sevil - Aaa! O ne? Şemsiye! *(Korse giydiğini unutur, eğilmeye kalkar, eğilemez)* Ay, korse giydiğimi unuttum! Ne olursun çabuk al ver! *(Kadri elinde şemsiye ile doğrulur)* Aksiliğe bak, bir elimde çiçeğim, bir elimde tepeliğim! *(Tepinir)* Ne olursun aç da ver! *(Kadri, şemsiyeyi açar. İpekli kumaştan gökkuşağı renklerini bir araya getiren bir şemsiyedir. Sevil, başında son giydiği şapka, bir elinde çiçeği bir elinde tepeliği şemsiyenin altına girer, son derece sabırsızdır.)* Şöyle tam aynaya doğru döner misin? *(Kadri dediğini yerine getirin-*

ce, birden Kadri'ye döner) Ayyy bittim ben bu şemsiyeye! Ver! *(Ellerini uzatır.)* Dur! *(Çiçeğini uzatır)* Önce çiçeğimi al! *(Kadri çiçeği alır)* Şemsiyeyi ver! *(Kadri şemsiyeyi verir)* Tepeliğimi de al... *(Kadri tepeliği alırken, aynaya döner, birden yeniden Kadri'ye döner. Şemsiyeyi uzatır)* Al! En iyisi tepeliğimi giyeyim! Elinde berbat edeceksin! *(Başından şapkayı çıkarır Kadri'ye uzatır)* Bunu da al! *(Kadri'nin uzattığı çiçeği tuttuğu elinin serçe parmağına şapkayı takar. Tepeliği alır giyer)* Teşekkür ederim... *(Şemsiyesiyle aynanın karşısında değişik pozlar takınır, şemsiyesini döndürerek eski bir İstanbul türküsünü söyler)*

Beyoğlu'nda gezersin.
Gözlerini süzersin.
Sevdiceğim, yavrucağım.
Niçin niçin beni üzersin?..

(Türkü söyleyerek aynanın yöresinde döndükten sonra Kadri'nin önünde durur. Kadri'yi şemsiyesinin altına alır. Aynaya döner.) Böyle, ikimiz bir şemsiye altında... Gerçekten perili köşkmüş burası! Şu evlilik denilen şey hiç de o kadar kötüye benzemiyor! Üst çekmecede ne var dersin? *(Kadri üst çekmeceyi açar.)*

Kadri - Makyaj malzemeleri...

Sevil - Deme! *(Şemsiyesini bir elinden öbürüne aktarır)* Ay nasıl da meraklandım! Gösterir misin?

Kadri - Hangisini istiyorsun?

Sevil - Hangisi olursa! *(Şemsiyesini öbür eline aktarır.)* Doyamıyorum!.. *(Makyaj malzemeleri çekmecede küçük tepsiler içinde durmaktadır. Kadri, altı kutuluk bir tepsi elinde doğrulur. Sevil kutulardan birini başıyla işaret eder)* Şunu açar mısın? *(Kadri pat kutusu açar. Sevil eğilir koklar. Ardından serçe parmağının ucuyla az bir şeyi şemsiyeyi tutan elinin üstüne sürerek dener.)* Çok iyi cins! Dior galiba? Kolay bulunmuyor!.. *(Sağına soluna bakınır.)* Armağan falan mı acaba?

Kadri - Herhalde!

Sevil - Alsam mı?

Hoparlörde Kadın Sesi - Günaydın sevgili genç evlilik adayları!

Kadri - Günaydın!

Sevil - Bize mi diyor?

Kadri - Herhalde!..

Hoparlörde Erkek Sesi - Hizmetinize sunduğumuz güzellik malzemeleri sadece makyajınızı tazelemek içindir...

Sevil - Etrafta kimseyi görüyor musun?

Kadri - Sen görüyorsan ben de görüyorum!

Kadın Sesi - Rastık güzellik malzemeleri size sonsuz mutluluklar diler!..

Erkek Sesi - Kullandığınız her malzemeyi kullandıktan sonra lütfen yerine koyunuz!..

Sevil - Ben de Dior sanmıştım!

Kadın Sesi - Rastık!

Erkek Sesi - Rastık!

Sevil - Yazısı, kutusu, rengi, her şeyi Dior taklidi...

Kadri - İşin bitti mi?

Sevil - Aman al! Bir şeye benzese bari... *(Elinin tersiyle hafifçe tepsiyi geri iter. Kadri, tepsiyi çekmeceye koyar)*

Kadın Sesi - Teşekkür ederim!

Sevil - Bizi görüyor mu Allahaşkına?

Kadri - Sanmıyorum! *(Denemek için tepsiyi çekmeceden alır.)*

Kadın Sesi - Günaydın sevgili genç evlilik... *(Kadri tepsiyi çekmeceye bırakır.)* Teşekkür ederim! *(Kadri tepsiyi çekmeceden alır)* Günaydın genç evlilik... *(Tepsiyi çekmeceye bırakır)* Teşekkür ederim!

Kadri - Ses bandı...

Sevil - Ne soğuk şaka!

Kadri - Tepsi alınıp yerine bırakıldıkça kayıt işliyor...

Sevil - Ne büyük marifet!..

Erkek Sesi - Şimdi lütfen çevrenizi kontrol edin... *(Sevil yeniden ayna önünde şemsiyesiyle oynamaya başlar.)*

Sevil - Şemsiyem bana yeter!

Kadın Sesi - Ediyorsunuz değil mi?

Erkek Sesi - Bütün aldıklarınızı bir bir yerlerine koyun, çekmeceleri kapatın...

Kadri - Şemsiyeyi verir misin?

Sevil - Şemsiyeyi de mi istiyor?

Kadın Sesi - Unutmayın, bütün aldıklarınızı!

Kadri - Duydun değil mi?

Sevil - Ya canım vermek istemezse?

Kadri - Onu bilemem! *(Ayna, dikdörtgen yerinde sarsılmaya başlar, çiğ renkli ışıklar yanar söner. Düdükler öter.)* İstiyor!

Sevil - Aman al! *(Kadri'ye)* Alsın da gürültüyü kessin! *(Kadri şemsiyeyi kapatır, yerine koyar. Sarsıntı, ışıkların yanıp sönmesi, gürültü kesilir.)*

Erkek Sesi - Şimdi lütfen aynayı düz duruma getirin...

Sevil - *(Aynayı düzeltir)* Al aynanı da!

Erkek Sesi - Çekmecelerin kapanışını kontrol edin! *(Kadri çekmeceleri kontrol eder)*

Kadın Sesi - Teşekkür ederim!

Sevil - Bir şey değil hanımefendi!

Erkek Sesi - Yerlerinizde kalın lütfen! *(Ayna, dikdörtgen tabandan aşağıya çekilir, taban kapanır.)*

Kadın Sesi - Rastık güzellik malzemeleri...

Erkek Sesi - Bol çeşit, üstün kalite, ucuzluk...

Kadın Sesi- Her zaman her yerde yardımınıza yetişir!

Erkek Sesi - Sizin en yakın dostunuzdur!

Kadın Sesi - Rastık!

Erkek Sesi- Rastık!

Sevil - Susturur musun şunu!

Kadın Sesi - Hizmetimizle size yararlı olabildikse! *(Kadri ile Sevil sesi susturma çareleri arar, yaka silkerlerken)*

Erkek Sesi - Kendimizi mutlu sayarız!

Sevil - Hâlâ konuşuyor!

Kadri - En iyisi kulaklarını tıka! *(İkisi de parmaklarıyla kulaklarını tıkarlar)*

Kadın Sesi - Telefon 188 89 90

Erkek Sesi - Benyandım Sokak, Koşal Apartmanı Kat 1

Kadın Sesi - Mutluluklar dilekleriyle...

Erkek Sesi - Hoşça kalın!

Kadın Sesi - *(Uzatarak)* Hoşça kalıın!

Sevil - *(Kulaklarını açar)* Hele şükür!

Kadri - Sevgili Sevil Hanım bir reklâm dinlediniz!

Sevil - Sevgili Kadri Bey şimdi sıra hava durumunda!... Keşke o aynayı bir tekme atıp kırsaydım!.. Bir daha çıkarsana şunu...

Kadri - Nasıl çıktı bilmiyorum ki!

Sevil - Vur ayağını yere! *(Kadri ayağını yere vurur.)* Daha hızlı! Böyle!.. *(Ayağını yere vurur)* Ayy!

Kadri - Ne oldu?

Sevil - Çorabım kaçtı galiba? *(Olduğu yerde dikkât kesilir)* Evet, kaçtı... *(Yan döner, eteğini kaldırır, bakar)* Kaçmış! Eyvah, rezil oldum! Kaçtı diyorum sana inanmıyorsun! Nikâh memurunun karşısına nasıl çıkarım şimdi?

Kadri - Görünmez ki! çok yukarıda...

Sevil - Şimdilik! iner, yürür... Çabuk bir çift çorap bul bana...

Kadri - Eteklerin de uzun...

Sevil - Eteklerimin uzun mu kısa mı olduğu üstüne düşünceni sormuyorum herhalde! Çorabım kaçtı, çorap bul diyorum sen hâlâ karşımda durmuş yüzüme bakıyorsun!..

Kadri - Burada nerden çorap bulayım?

Sevil - Nereden bulursan bul! İki numara, ajurlu, açık renk, hemen al gel...

Kadri - Nereden? Neredeyiz görmüyor musun?

Sevil - Nesi varmış bulunduğumuz yerin? Bilâkis her yere yakın!

Kadri - Yakın dediğin nereye yakın?

Sevil - Şurada hemen köşebaşında bir tuhafiyeci var. Gelirken gördüm...

Kadri - Buradan nasıl çıkarım?

Sevil - Nasıl çıkarsan çık! Kapıdan, bacadan, duvardan... Erkek değil misin?

Kadri - Dört bir yan sımsıkı kapalı!

Sevil - Camı kır, pencereden atla, göster erkekliğini...

Kadri - Olay çıkarmamı mı istiyorsun?

Sevil - Korkaksın korkak! Erkek olan duvarları deler, sevgilisi için dağları düz eder...

Kadri - O sinemada, filmlerde...

Sevil - Hayatta olduğu gibi olmaktan kolay ne var? Anlaşıldı, senden iyi koca olmaz!.. *(Ojesiyle çorabının kaçığını durdurur)*

Kadri - Camları kırmadım diye mi?

Sevil - Önce şunu aklına koy; kocalar hiçbir zaman hayır demez, olmaz demez...

Kadri - Ya ne der?

Sevil - Olur der, peki der, hemen der...

Kadri - Camları da kırar, öyle mi?

Sevil - Kırmasa bile kırarım der!

Kadri - Sonra?

Sevil - Sonra kadının dediği yerine gelmiş olur, vazgeçer, dileğini geri alır...

Kadri - Erkeklik bu mu?

Sevil - Anladın değil mi?

Kadri - Anlar gibi oluyorum!

Sevil - Öyleyse, hadi koş bir çift çorap al gel bana!

Kadri - Hemen canım, şimdi!

Sevil - Teşekkür ederim Kadroşum! Çok incesin! Az bekle, belki bir çaresini bulurum, boşuna yorulma!

Kadri - Yorulmak ne demek! Senin için dünyanın bir ucuna olsa giderim...

Sevil - Gereği kalmadı! Küçük bir kaçıktı, biraz oje, durdurdum! Almış kadar oldun, çok teşekkür ederim! Eşi bulunmaz bir kocasın! *(Elini uzatır)* Öpebilirsin!..

Kadri - Ne büyük armağan bu böyle? *(Öper)*

Sevil - Daha büyüğünü de hak ettin ama...

Kadri - *(Sevil'in bileğini öper)* Allah pazarı üçtür...

Sevil - Burası yeri değil!

Kadri - *(Bileğin öbür yanını öper)* Bu ne tatlı, *(Öper)* Bu ne cici *(Öper)* Bu ne minik eller...

Sevil - *(Elini geri çeker)* Dur! Mendilini ver!

Kadri - Ne oldu yine?

Sevil - Tükürüklemişsin! (*Kadri mendilini çıkarır)* Sil!

Kadri - Özür dilerim!

Sevil - Özür dilemek çözüm değil!

Kadri - Üzüldüm!

Sevil - Öyle hem öper hem tükürüklerini saça saça konuşursan daha çok üzülürsün! Bir daha öperken konuşma! ...Ağzını da sil!.. *(Kadri ağzını siler. Sevil elini uzatır)* Öp şimdi!.. *(Avucunu döndürür)* Avuçlarımın içinin öpülmesi hoşuma gider... *(Kadri öper. Sevil gözlerini kapatır, başını arkaya atar.)* Oldu! Ay, yapma! Yeter! Yeter... *(Elini çeker)* En zayıf yanımı öğrendin işte! Artık beni istediğin gibi sömürebilirsin!.. *(Bir iki adım geri çekilir)* Bakayım şöyle karşıdan sana!.. Fena değil, giderek hoşsun, oldukça çekicisin!.. Biraz yan döner misin? *(Kadri yan döner)* Profilin oldukça düzgün! Yakışıklı sayılırsın!.... *(Dudaklarıyla bir öpücük gönderir)* Öptüm!

Kadri - Ne diye böyle uzaklara kaçıyorsun?

Sevil - *(Gıdıklanmış gibi)* Kaçmayayım da sonra...

Kadri - *(Yaklaşır)* Öksüz kalmış gibiyim...

Sevil - N'olur yaklaşma! *(Geri çekilir)*

Kadri - Korkuyor musun?

Sevil - Elbette!.. *(Öptürdüğü avucunu parmak uçlarıyla yoklar)* Dudaklarının yeri hâlâ içimi gıdıklıyor...

Kadri - Ya ben ne durumdayım bir bilsen!.. *(Sevil'i yakalamak ister, Sevil kaçar.)*

Sevil - Ay yapma! Yapma diyorum! Yüksek topuklarla koşturma beni! *(Kaçarken dönüş yapacağı sırada sağ eliyle duvara vurur. Duvarda açılan bir dolaptan renk renk bir top çıkar)* Tut! Çabuk tut! *(Kadri topu tutar.)* Hadi at bana, at, oynayalım!

Kadri - Atıyorum! *(Atar)*

Sevil - At! *(Dört beş adım uzaklıkta, karşılıklı dururlar. Kadir topu atar, Sevil tutar)* Voleybol oynar mısın?

Kadri - Oynamaz olur muyum?.. At!

Sevil - Basket? *(Topu atar)*

Kadri - Elbette! *(Tutar, hemen geri atar.)*

Sevil - Hızlı da koşar mısın? *(Tutar, hemen geri atar)*

Kadri - *(Tutar)* Niye soruyorsun? Tut! *(Atar)*

Sevil - Önce karşılık ver? *(Tutar, hemen geri atar)*

Kadri - Niye sorduğunu söyle? *(Tutar, topu bekletir)*

Sevil - Atsana, niye bekletiyorsun?

Kadri - Niye sorduğunu söyle?

Sevil - Oyunbozanlık etme de at! Soruma karşılık ver?

Kadri - Fena koşmam! *(Topu atar)*

Sevil - Bayılırım hızlı koşan erkeklere! *(Tutar, geri atar)*

Kadri - *(Tutar)* Başka neye bayılırsın? *(Atar)*

Sevil - Kitara çalanlara! *(Tutar)*

Kadri - Ben de bayılırım ama...

Sevil - *(Atar)* Ama?

Kadri - *(Tutar)* Çalmasını bilmem!

Sevil - *(Gülerek)* Tıpkı benim gibi! At!

Kadri - Tut! *(Atar)*

Sevil - *(Tutar)* Bana araba kullanmasını öğreteceksin değil mi?

Kadri - Arabamız olunca...

Sevil - En çok ne istiyorum biliyor musun? Bir spor arabamız olsun, bir de Teriye köpeğim...

Kadri - Topu unuttun?

Sevil - *(Topu yere vurur, tutar)* Dinle, direksiyonda ben, arka pencerede cam aralık, başını dışarıya uzatmış Teriyem?... Düşünebiliyor musun? Ne çarpıcı olur değil mi?.. *(Topun düştüğü dolapta kırmızı bir ışık yanar söner)*

Kadri - Sahibi topu istiyor!

Sevil - *(Atar)* Ver! *(Kadri, topu tutar, dolaba koyar)* Teşekkür etmeyi unutma! *(Olduğu yerde tepinmeye başlar)* Ayyy! Ay, ay ayyy!

Kadri - Neyin var?

Sevil - Birden çok heyecanlandım!

Kadri - Ne var heyecanlanacak?

Sevil - Olmaz olur mu?.. Şu Teriye... Ay!..

Kadri - Biraz tut kendini...

Sevil - Tutamam ki! Ayyy!

Kadri - Ne oluyorsun Allahaşkına?

Sevil - Tu tu tu tu tu!

Kadri - Anlayamadım?

Sevil - Anlamalıydın! Do do do do do!

Kadri - Açık söyle?

Sevil - La la la la la!

Kadri - Ne diyorsun?

Sevil - Açık söylüyorum! Mi mi mi mi mi!

Kadri - Burada başbaşayız!

Sevil - Ne değişir! Do do do mi mi mi si si si pi pi pi..

Kadri - Pipin mi?

Sevil - Hımmmm!

Kadri - Tutamaz mısın?

Sevil - Utandırmasana insanı!.. Ayyy!

Kadri - Nasıl yardım edebilirim bilmem ki! *(Bakınır)*

Sevil - *(Birden rahatlar)* Ohh! geçti!

Kadri - Gözünaydın!

Sevil - Heyecanlandım mı böyle olur! Bazen de çok ayakta ka-

lırsam... *(Sağ duvarda yeşil sarı ışıklar yanar söner)* İlgilensene! *(Kadrı yaklaşırken ışıklar söner. Açılan bir kapağın arkasından U biçimi iki koltuk çıkar.)* Gelin güvey koltukları! Bayıldım! Al yerleştirelim!.. *(Koltukları ortaya çeker, birbirine dönük, birinin sağ kolu öbürünün sol koluna değecek gibi yerleştirirler. Sevil oturur.)* Gel sen de karşıma otur!

Kadri - Şaşırmaya başladım!

Sevil - Galiba bizi dinliyorlar?

Kadri - Ayıp ediyorlar öyleyse!

Sevil - Baksana çok ayakta kalamam dedim...

Kadri - Haklısın! Hemen iki koltuk gönderdiler... *(Kısa bir an düşünürler)*

Sevil - Adam sen de! Dinlerlerse dinlesinler! Ne yapalım yani? Herkesin pipisi gelir, değil mi ama?

Kadri - Orası doğru...

Sevil - Her neyse, başka şeyler konuşalım...

Kadri - İyi olur!

Sevil - Hadi konuş!

Kadri - Ne konuşayım?

Sevil - Hiç konuşmadığımız dünya kadar konu var...

Kadri - Örneğin?

Sevil - Örneğin?.. Benimle böyle, bu kadar yakın, karşı karşıya oturmaktan mutlu musun?

Kadri - Başım dönüyor!

Sevil - Nasıl olup da evlendiğimize şaşmıyor musun?

Kadri - *(Kararsız)* Şaşıyorum desem?...

Sevil - Ben çok şaşıyorum doğrusu!

Kadri - Niye?

Sevil - Liseyi bitirirken bizim sınıfta hiç evlenmeyeceğim diyen bir ben vardım, oysa arkadaşlarım içinde ilk önce ben evleniyorum! Bütün arkadaşlarım nasıl olup da bu kadar çabuk karar değiştirdiğime şaşıyorlar!.. Kabahat hep senin!

Kadri - Pişman mısın?

Sevil - Henüz pişman değilim ama ilerde olabilirim?

Kadri - Olmayabilirsin de!..

Sevil - Bana kalsa yine de bu kadar çabuk evlenmezdim ama o kadar çok ısrar ettin ki...

Kadri - Kabahat benim oldu!

Sevil - Evet senin! *(Koltuğu iterek kalkar. Koltuğun itilmesiyle birlikte La Comparsita çalmaya başlar.)*

Kadri - *(Kalkar)* Ama ben pişman değilim! *(Koltuğu inceler.)*

Sevil - Ne çalıyor duyuyor musun?

Kadri - *(İncelemeyi keser)* Evet, hiç pişman değilim..

Sevil - Öyleyse ne bekliyorsun? Seni dansa kaldırmamı mı? *(Kadri yaklaşır, selâm verir. Sevil'in elini alır, dansa başlarlar.)*

Kadri - Kabahat hep benim olsun canım! Ölünceye kadar!..

Sevil - Öyle olması çok doğal! Hep de öyle olacak! *(Yanak yanağa dans ederlerken Görevli girer)*

Görevli - Sıranız geldi!

Sevil - *(Telâşlanır)* Demeyin!

Kadri - Hadi canım çabuk ol! *(Görevli'ye)* geliyoruz!

Sevil - Eteğime basacaksın!

Kadri - Hadi gel, pişman olmana sıra kalmadan, gel evlenelim!

Sevil - Madem o kadar çok istiyorsun, evlenelim canım!... *(Dans ederek çıkış kapısına ilerlerlerken)*

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

EĞLENCELİ BİR NİKÂH TÖRENİ

(Nikâh salonu. Sevil, Kadri, tanıklar nikâh masası başında yerlerini almış, bekleme odasındaki çiçekler, masanın yöresine taşınmıştır. Nikâh memurunun masasının gerisinde, duvarda, çok iri bir çift geyik boynuzu. Nikâh memuru sağdan girer. Palyaço makyajı yapmıştır. Yüzü patla sıvalı, yanaklarındaki kırmızılıklar; dudakları, kaşları, gözleri abartmalı olarak boyalıdır. Saçlarını ortadan ayırmış, iki yana iyice yatırarak taramıştır. Üstünde iki yüzlü bir cüppe vardır. Cüppenin bir yüzü yeşil, öbür yüzü kırmızı; yakasının her iki yüzü siyah kumaştandır. Nikân memuru olarak cüppenin yeşil yüzünü giymiştir. Bir elinde bulmaca sütunu üste gelecek gibi katlanmış bir gazete, öbür elinde bir kalem vardır. Çabuk adımlarla sahneyi sağdan sola arşınlar.)

N. Memuru - Gelin geldi mi? *(Görevli, memurun hemen ardından girer. Ayak uydurarak memuru izler. Koltuğu altında siyah ciltli kocaman bir defter vardır.)*

Görevli - Geldi!

N. Memuru - *(Durur)* İyi! *(Yürür)* Güvey geldi mi?

Görevli - *(Yürür. Ayak değiştirerek memura ayak uydurduktan sonra)* Geldi! *(Memur sahnenin solundan geri döner. Durur)*

N. Memuru - Güzel! *(Yürür)* Tanıklar?

Görevli - *(Ayak değiştirdikten sonra)* Geldi!

N. Memuru - *(Durur. Görevli'ye döner.)* Çok iyi! Defteri aldın?

Görevli - Aldım!

N. Memuru - Bravo! *(Basketbolda sayı yapan oyuncular gibi el vuruşurlar. Yürür. Görevli kendisine ayak uydurur. Yeniden durur.)* Kayıtları işledin?

Görevli - *(Durur)* İşledim!

N. Memuru - Yaşşa! *(El vuruşurlar. Yürür. Yine durur, Görevli'ye döner.)* Fotoğraflar tamam?

Görevli - *(Durur)* Tamam!

N. Memuru - Aferin! *(El vuruşurlar. Yürür. Yürürken ayak değiştirir. Görevli de ayak değiştirerek adımlarını uydurur. N. Memuru birdenbire durur. Görevli'ye döner. Çarpışırlar. Görevli özür dileyen hareketlerle geri geri çekilir.)*

Görevli - Çok afedersiniz!

N. Memuru - Az etsem ne değişir?

Görevli - Az afedersiniz!

N. Memuru - O da o kapıya çıkar!

Görevli - En iyisi ölçüsünü siz tayin edin!

N. Memuru - Ettim!

Görevli - Nereye?

N. Memuru - Şimdilik yerinde kalıyorsun!

Görevli - Sağ olun!

N. Memuru - *(Çok çabuk konuşarak)* Boşuna çene çalmayı bırak şimdi! Gelin geldi, güvey geldi, tanıkları geldi, defteri aldın, kayıtları işledin, fotoğraflar tamam? *(Görevli her soruya, soruldukları kadar çabuk olumlu baş işaretleriyle karşılık verir.)* Sorun yok öyleyse!.. *(Elindeki gazeteye bakarak)* Kuzeydoğu Almanya'da bir ırmak? *(Yürür)*

Görevli - *(Ayak değiştirerek yürür)* Kuzeydoğu Almanya'da bir ırmak? *(Sahnenin ortasına gelince dururlar. N. Memuru sağa, Görevli sola dönerler, kollarını kavuşturur sonra biri sağ, öbürü sol eliyle çenelerini kavrar, düşünceli bir duruş takınırlar)*

N. Memuru - Dört harfli?

Görevli - Dört harfli?

N. Memuru - (*Parmak uçlarını çabuk çabuk oynatır)* Dört harfli, dört harfli, dört harfli?.....

Görevli - *(Eş hareket)* Dört harfli dört harfli dört harfli?... *(Geri döner)* Tuna!

N. Memuru - *(Geri döner)* Tuna mı? *(Gazeteye bakar)* Olmaz, ilk harfi E?

Görevli - İlk harfi E?

N. Memuru - Hem Tuna Viyana'da...

Görevli - Doğru Viyana'da...

N. Memuru - Yani, yani Avusturya'da...

Görevli - Doğru Avusturya'da... *(N. Memuru, coşar, Mavi Tuna'yı mırıldanarak dönmeye başlar.)*

N. Memuru - Maa-vi Tu na nay nom nay nom!

Görevli - *(Eş hareket)* Nay nay naynom nay nom nay nom!

N. Memuru - Nay nay nay nay nayyyy naynom naynom!

Görevli - Nay nom nay nom! *(Dururlar)* Olmadı!

N. Memuru - Düşün, kafanı iyice yokla! *(Yürür)*

Görevli - *(Ters yöne yürür)* Kafamı iyice yoklamalı... (*Sahnenin iki ucundan döner, yürüyüşlerini sürdürürler.)*

N. Memuru - Kuzeydoğu Almanya'da?

Görevli - Kuzeydoğu Almanya'da?

N. Memuru - Dört harfli bir ırmak?

Görevli - Dört harfli bir ırmak?

N. Memuru - İlk harfi E?

Görevli - İlk harfi E?

N. Memuru - Birader ben otuz yıl olmuş liseyi bitireli, coğrafya kitabını kapatalı...

Görevli - Üstelik öyle dış gezilere gidecek gücümüz de yok!

N. Memuru - Bizim gibi doğduğu yerde yaşayıp ölenlere...

Görevli - Coğrafya kitabını yirmi otuz yıl önce kapatanlara...

İkisi Birden - Böyle sorular sormanın anlamı ne?

N. Memuru - *(Öfkeyle)* Evet ne?

Görevli - *(Öfkeyle)* Niye, niçin, neden?

N. Memuru - Bizler alt yanı birer küçük belediye görevlisiyiz!

Görevli - Bugün nikâh dairesinde,

N. Memuru - Yarın bahçeler müdürlüğünde,

Görevli - Olmazsa temizlik işlerinde,

N. Memuru - Öbürgün imar...

Görevli - *(Keser)* Şef, orası sana bana düşmez!

N. Memuru - Haklısın, mezarlıklar müdürlüğünde...

Görevli - Oldu, mezarlıklar müdürlüğünde...

N. Memuru - Ömrümüzü doldururuz!.. Bana bak, ne demek istiyor bu herif?

Görevli - Kim herif?

N. Memuru - Bu bulmacayı hazırlayan? Amacı ne? Bizi küçük düşürmek mi?

Görevli - Ben de onu öğrenmek istiyorum, ne hakla?

N. Memuru - Aklınca bilgisizliğimizi yüzümüze vuruyor!

Görevli - Amacını anlamadığımızı sanıyor hıyar!

N. Memuru - Var mısın akşam buradan çıkınca gidip bulalım şunu?

Görevli - İyice bir sorguya çekelim, terletelim!

N. Memuru - Terletmekle kalmak yok, adamakıllı benzetelim!

Görevli - Özür dilemezse altıokka ederiz!

N. Memuru - Kafa tutmaya kalkarsa bir temiz döveriz!

Görevli - Ayağını eline veririz!

N. Memuru - Ceketini ters giydiririz!

Görevli - Varım!

N. Memuru - Oldu! *(El vuruşurlar. Sevil el çırpar)*

Sevil - Ben de varım! *(Kadri'yi, tanıkları, alkışlamak için kışkırtır. Onlar da ne olduğunu anlamadan alkışa katılırlar.)*

Kadri - Nereye?

Sevil - Bilmem, eğlenceli bir yere gidiyorlar galiba! *(Tanıklar ciddileşirler, birbirlerine bakarak)*

I. Tanık - Ne denir?

II. Tanık - Gençlik işte!..

Kadri - *(Uyarır)* Sevil!

N. Memuru - Teşekkür ederiz! Siz sakin olun, yerinizden ayrılmayın hanımefendi! İkiden fazla kişilerin toplu harekete girişmeleri yasalarımıza aykırıdır, gösteri sayılır.

Görevli - Sayın şefimle ben bu işi çözümleriz. Siz bizim için kendinizi tehlikeye atmayın!

N. Memuru - Birazdan geliyoruz, az bekleyin..

Sevil - Ay nasıl merak ediyorum!

Görevli - Gönlünüz rahat etsin!

Kadri - Sevil!

Sevil - Unutma, henüz karın değilim!..

N. Memuru - *(Yürür)* Şunu bir daha deneyelim...

Görevli - İyi olur... *(Yürür)*

N. Memuru - Kuzeydoğu Almanya'da bir ırmak?

Görevli - Dört harfli, ilk harfi E?

N. Memuru - *(Durur)* Gel de çık işin içinden? *(Sahnenin ortasında sırt sırta yine düşünceli duruşlarını alırlar.)* Eee? Eee? Eee?

Görevli - *(Sessizleri ekleyerek)* Eb, eg, ef, ek, el...

N. Memuru - *(Birden döner)* El, el? Gerisini söyle?

Görevli - Elb?

N. Memuru - Elbe!

Görevli - Elbe!

N. Memuru - Bildik! Ofyahu! *(El vuruşurlar.)* Hele şükür! *(Gazeteyi düz tutar. Yazmak ister. Kalem işlemez. Silkeler, gene yazmaz, dudaklarında tükürükler.)* Kalem de kalem olsa!

Görevli - Devlet malı!

N. Memuru - Ne verdiği aylık aylığa benzer, ne kalem kaleme! Oldu, şimdi soldan sağa. İlk harfi E. İki harfli. Başımızı sokarız?..

Görevli - Başımızı sokarız? İlk harfi E, iki harfli?

N. Memuru - Lâfa da bak! Başımızı sokarız?

Görevli - Lâfa benzese bari?

N. Memuru - Sen başını nereye sokarsın?

Görevli - Nereyi boş bulursam...

N. Memuru - Kiralar hem pahalı... *(Keser.)* Buldum: Ev!

Görevli - Yaşa şef büyük adamsın!

N. Memuru - *(Yazar)* Yukarıdan aşağı, bağlaç? İki harf? Ve. O da oldu... *(Yazar)* Ve...

Görevli - Ne kaldı?

N. Memuru - Bir kadın adı? Beş harfli. İlk harfi L?

Görevli - Leylâ?

N. Memuru - Ben diyecektim!

Görevli - Leman da olur?

N. Memuru - Bakalım. Soldan sağa üç harfli, armudun iyisini yer?

Görevli - Ayı!

N. Memuru - Yazıyorum *(Yazar)* A-yı. İlk harfi L üçüncü harfi Y, Leylâ! Yazıyorum! *(Yazar)* Ley-Lâ!

Görevli - Ah Leylâ!

N. Memuru - Canım!

Görevli - Ben de Mecnun!

N. Memuru - *(Masadakilere)* Geliyoruz!

Görevli - *(Masadakilere)* Geliyoruz! *(Leylâ adının hatırlattığı bir türküye başlarlar. Türküyü baştan sona doğru dürüst bilmedikleri için dizelerini karıştıra karıştıra söylerler. Bir yandan da türküye uyarak oynarlar. Oyunları da türküleri gibi uydurmadır. İçlerinden geldiği gibi, karşılıklı gider gelir, döner, eğilip kalkar, el çırpar, ayak vururlar.)* Mecnunum Leylâmı gördüm.

N. Memuru -
Bir kerecik baktı geçti
Görevli -
Soramadım bir çift sözü
N. Memuru -
Sandım ki Zühre yıldızı
Görevli -
Şavkı beni yaktı geçti...

(Masadakiler el çırparak tempo tutarlar. Daha sonra ayağa kalkarlar. Kadın tanıkla Sevil, erkek tanıkla Kadri, ikinci üçüncü sesler olarak türküye katılırlar.)

N. Memuru -
Hasretinden duramadım
Görevli -
Ben bu sırra eremedim
N. Memuru -
Seher vakti göremedim
Görevli -
Yıldız gibi aktı geçti...
Masadakiler -
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki zühre yıldızı
N. Memuru -
Görevli -
Şavkı beni yaktı geçti...

(Masadakiler alkışlar. Nikâh Memuru ile Görevli, masadakileri alkışlarlar. Nikâh memuru, kalemini iç cebine, gazeteyi yan cebine koyar, masaya yönelir. Görevli onu izler. Nikâh masası tabandan iki karış yükseklikte bir stand üzerindedir. Nikâh memuru standın bir kıyısında durur. Sağını solunu aranır.)

N. Memuru - Allah Allah!

I. Tanık - Bir şey mi arandınız?

Görevli - Merdivenini aranıyor!

N. Memuru - Nerede bu merdiven? *(Eğilir, oturanların sandalyeleri altına, nikâh masası altına bakar. Masanın yöresinde böyle aranarak döner. Kadın tanık ile Sevil eteklerini toplar, örtünürler.)*

Görevli - Efendim...

N. Memuru - Bırak şimdi efendini!

Görevli - Efendim...

N. Memuru - Başlatma efendine de! *(Masadakilere)* Lütfen ilgilenir misiniz? Şurada iki basamaklı bir merdiven olacaktı? *(Masadakiler ayağa kalkar, masanın, sandalyelerinin altını aranırlar.)*

II. Tanık - *(Saçları dökülmüş, yüzü gülmeyen bir adamdır)* Biz geldiğimizde merdiven yoktu!

Görevli - Ben de onu söyleyecektim!

N. Memuru - Almışlar mı yine?

I. Tanık - Merdivensiz çıkmayı bir deneseniz?

N. Memuru - Çok denedim efendim, bugüne kadar denemedim mi sanıyorsunuz?

II. Tanık - Bizler de yardım etsek?

N. Memuru - Bugüne kadar çok yardım eden oldu! Size gelinceye kadar hiç yardım eden olmadı mı sanıyorsunuz?

Görevli - *(Sinirli sinirli bir sağa bir sola gider gelir. Tiki tutmuştur. İkide bir sağ omuzunu silkeler. Başının gerisini kaşır.)*

Sevil - Bir karışlık yer!

N. Memuru - Siyatiğim var!

Görevli - Bacağı açılmaz... *(Memurun ardından o da gider gelir. Memuru izler.)*

II. Tanık - Verin elinizi...

N. Memuru - Veremem efendim!

I. Tanık - Kaldırın bacağınızı!

N. Memuru - Kalkmaz efendim!

Kadri - Haydi korkmayın!

N. Memuru - Boşuna zorlamayın, ben sizin gibi genç miyim? *(Ayağını kaldırmaya standa atmaya çalışır, düşer gibi olur.)*

I. Tanık - Bu yana gelin! *(Standın sağına geçer.)* Verin elinizi!

N. Memuru - Müsaade edin, gayret edeyim... *(Az önce standın solunda yaptığı hareketi yineler. Yine düşecek gibi olur. Sirklerde ortaoyununda her fırsatta yinelenen bu merdiven çıkma oyununu iki kez yineler. Sonunda dört beş adım geriler. Koşarak gelir. Sıçrar, standa çıkar.)* Oh! *(Ötekiler alkışlarlar.)*

I. Tanık - Bravo!

Sevil - Arslansınız!

II. Tanık - Gördünüz mü? Çıktınız işte!

Kadri - Daha çok iş var sizde!

N. Memuru - *(Oldu bitti anlamına ellerini silkeler. Üstünü başını düzeltir. Pantolonunu yukarı çeker. Tiki sürmektedir. Kimseye söz sırası bırakmadan aşağıdaki konuşmaya başlar. Görevli onun sağında, ayakta yerini alır. Masada yerini alırken)* Efendim, kusura bakmayın. Koskoca belediye. Alt kat nikâh salonu, üst kat fen işleri. İkisinin iki basamaklı bir merdiveni var. Ampul değiştirecek olsalar gelip alıyorlar. Sonra geri getirmiyorlar. Vaktimiz olursa biz gidip alıyoruz. Olmazsa böyle karşıdan atlayarak yerime geçiyorum. Evet, hoşgeldiniz! Ben nikâh memurunuz, *(Görevli'yi gösterir)* Bey yardımcım! Adını söylemesem de olur. Nasıl olsa unutacaksınız. Bunca yıllık nikâh memuruyum, kimsenin nikâh memurunu bir daha aradığını görmedim. Adını bileni de. Nikâh memurunun adı, nikâh memurudur herkesin gözünde. Herkes işi bitinceye kadar! Sık sık ikinci kez karşılaştıklarım da oluyor. Onlar ikinci kez nikâh olanlar. Herkes hayatta bu enayiliği bir kez yapar. Bu gibiler cesur oluyor. Bir daha yapıyorlar. İnsanların cesareti derece derece. Bazen de sınırsız oluyor. Üçüncü dördüncü kez evlenenler olursa onlarla üçüncü dördüncü kez karşılaşıyorum. Çok yaygın bir sözdür. Evlenmeyen bekârlığın kıymetini bilemez derler. Bu gibiler ne evliliğin kıymetini biliyorlar ne de bekârlığın! *(Saatine ba-*

kar) Sıranız gelmesine geldi, ama saatiniz gelmedi! Ben evlenecekleri beş on dakika erken içeri aldırırım. İlke olarak nikâhı on dakika geç kıyarım. Nikâh dairesinin saatini de on dakika geç ayar ederim. Eder bilmem kaç dakika. Efendim, İstanbul trafiği, evet İstanbul trafiği dediniz mi gerisini söylemek gerekmez. Gerisinin ne olduğunu herkes bilir. Var mı? Yok! İstanbul'un trafiği diye bir şey yok! Her geçen gün daha da yok oluyor! Böyle bir kentte nikâh memuru olmanın elbet bazı üzerine düşen kendi iç sorunları, sorunsalları var. Kendini bilen bir nikâh memuru, kimseden yardım görmese de bunları kendi kendine çözmek, sonuçlandırmak, bir paket haline getirerek gelecek kuşaklara sağlıklı bir biçimde ulaştırmak yükümlülüğünü bir dakika bile gözden uzak tutamaz! Ben de bazı çağrılıların ne kadar çaba gösterseler de hepimizin vicdan azabı olan bu trafiği aşarak imza törenine, gelin ile güveyi öpmeye, şeker dağıtımına yetişemeyeceklerini yılların deneyimlerinin bana aşıladığı bir gerçek olarak algıladığımdan saat konusunda üstüme düşen önlemleri alıyorum. Gerçi, kendi nikâhlarına yetişemeyenler bir sonraki nikâha katılarak, herkesin ne giydiğini ne takıp takıştırdığını görürler ama ne de olsa insanın yakından tanıdıklarını çekiştirmesinin tadı başkadır. *(Bir yudum su içer.)* Bu kısa açıklamamla sizlerin merakınızı yerine getirdikten sonra... *(Görevli'ye)* Defteri ver... *(Masadakilere)* Deftere geçiyorum. *(Gözlüklerini takar. Görevli defteri açar, N. Memuru'nun önüne koyar.)* Nerede? *(Görevli defterde kayıt yerini gösterir.)* Evet, burada! *(Esner)* Hay Allah! Bağışlayın! Öğleden sonraları beş on dakika kestiremezsem hep böyle oluyor! *(Esner)* Ver! *(Defteri Görevli'nin elinden kapar, kendi önüne koyarken açık sayfayı kapatır.)* Hay Allah kapandı! *(Defteri gelişigüzel bir yerinden açar, sayfaları ileri geri karıştırır.)* Neredeydi o? Hah! *(Bulmuş gibi deftere eğilir)* Olmadı, bu değil! *(Doğrulur, karıştırmasını sürdürür)* Şu aksiliğe bak! Tam buldum sanıyorsun... Hah! *(Aynı oyun)* Bu da değil! *(Sayfaları çevirmesi gittikçe hızlanır. Görevli uzanıp defteri almak ister.)*

Görevli - İzin verirseniz?

N. Memuru - *(Görevli'nin elini iter)* Çek elini! Sen yerini gös-

terdin, üstüne düşeni yaptın... *(Defteri karıştırır)* Sabırlı ol, bekle! *(Sayfaları karıştırır)* Sana sorulmayan işe karışma! *(Sayfaları çevirir)* Bu ne biçim yer göstermek? *(Defteri çarparak kapatır; Görevli'ye uzatır)* Al, bul, doğru dürüst göster! *(Görevli defteri alır)* İnsan bir görevi yapacaksa tam yapmalı, ya da yapamayacaksa yapamam elimden gelmez demeli, üstlenmemeli!.. *(Görevli, kayıt yerini bulur defteri uzatır)* Gördüm, ver, teşekkür ederim... *(Defteri kaparak alırken yine kapatır)* Al sana, bu ne biçim defter, alırken kapanıveriyor, yaylı mı ne?.. Şunu açıp da doğru dürüst önüme koymayı beceremiyor musun?

Görevli - Hay hay efendim... *(Defteri alır açar)*

N. Memuru - Ver, gördüm!

Görevli - *(Defteri geri çeker)* İzin verin...

N. Memuru - *(Defteri kendine çeker)* Anlaşıldı!

Görevli - Kapanmasın!

N. Memuru - Sen üstüne düşeni yaptın!

Görevli - Açık olarak önünüze koyayım...

N. Memuru - Sen o işi bana bırak... *(Çekişirlerken, Görevli açık olarak defteri masanın üstüne koymayı becerir)*

Görevli - Buyurun!

N. Memuru - Görüyorum... Oldu! *(Esnemesi tutar)* Hay Allah, dedim ya öğleden sonra beş on dakika kestiremezsem... *(Esner)* Aksi gibi de bugün öğle yemeğinde yoğurtlu kebap yedim... Çay kahve? Hemen gelir...

I. Tanık - Teşekkür ederim. Ekstrasistolüm var...

N. Memuru - Nedir o?

I. Tanık - Çarpıntı yapıyor!

N. Memuru - Siz?

II. Tanık - (Çatık) Bir sade kahve!

N. Memuru - Siz?

Sevil - Coca cola varsa?

N. Memuru - Bulunur. *(Kadri'ye)* Siz?

Sevil - *(Kadri'nin yerine karşılık verir)* İkimize bir şişe yeter!

N. Memuru - Hepsini duydun. Benimkini biliyorsun, kendine de her ne söyleyeceksen...

Görevli - Hay hay..

N. Memuru - *(Esner)* Birazdan geçer! *(Gözlüklerini indirip kaldırarak, bir Sevil'e bir defterdeki fotoğrafına bakar.)* Biraz sağa döner misiniz? *(Sevil başını hafif sağa döndürür.)* Teşekkür ederim. Şimdi de biraz sola? *(Sevil başını hafif sola döndürür)* Oldu, teşekkür ederim! *(Kadri'ye)* Siz de.. *(Esner.. Eliyle başını sağa döndürmesini işaret eder. Eliyle yeter işareti verir.)* Şimdi de... *(Yeniden esnemesi tutar. Sözünü işaretle tamamlar, sol işareti verir)* Oldu, teşekkür ederim. *(Görevli çayları kahveleri getirir.)*

N. Memuru - *(Kahvesini yudumlar)* Buyurun, hem kahvelerimizi içelim hem de... *(Yudumlar)* İş görelim *(Gözlüklerini kaldırır)* Hanımefendi bu fotoğraf sizin mi? *(Gözlüklerini kaldırıp indirerek bir I. Tanığa, bir defterdeki fotoğrafa bakar.)*

I. Tanık - Tabii değil mi?

N. Memuru - Pek tabii değil!

I. Tanık - Başka kimin olabilir?

N. Memuru - Kusura bakmayın ben görevimi yerine getiriyorum! Çektireli herhalde yıllar oldu! *(Fotoğrafın arkasına bakar)* Foto Seher!

I. Tanık - Hazırda başka fotoğrafım yoktu da...

N. Memuru - Foto Seher, hemen şurada, bizim nikâh dairesinin az ilerisindeydi. Kapatalı yirmi beş yıl oldu. *(Bir fotoğrafa bir kadına bakar)* Fakat gözler, o gözler! Hiç değişmemiş! *(Görevli'ye)* Ne dersin?

Görevli - Çok haklısınız!

N. Memuru - Kusura bakmayın, ben görevimi yerine getiriyorum! Hayat ne yazık ki budur sayın hanımefendi! Geçip gidiyor, geriye bu fotoğraflar kalıyor! *(İç çeker)* Ah, ah! Foto Seher! *(Elinde fotoğraf)* Sizin bu fotoğrafı çektirdikten sonra Foto Seher'den çıktığı-

nızı görür gibiyim. Yüksek topuklar, dimdik yürüyüşünüzle, caddede, kaldırımdan, arada bir vitrinlere bakarak Galatasaray'a doğru uzaklaştığınızı... Herkesin de dönüp dönüp size baktığını... Kim bilir belki de ben bile?..

I. Tanık - *(Saçını düzeltir)* Olabilir!

N. Memuru - O yıllarda burada yazıcıydım. Beyoğlu büyülü bir yerdi. Sabah onbirle yarım arası, İstanbul'un bütün güzel kadınları İstiklâl Caddesi'nde görünürlerdi. Öğleden sonra da çay saatinde. Şimdi otomobillere kapandılar. Avrupa'dan giyiniyorlar. Sokakların caddelerin tadı kaçtı. Sokaklar kötü giyimli, iyi beslenmemişlerle dolu. Evet, gidiş bu! Yoksullar günden güne daha yoksul daha solgun benizli, zenginler daha zengin. Hepimiz elektrikli bir merdivendeyiz. Merdivenin bir ucu dibe yeraltı karanlığına iniyor, bir ucu maviliklere çıkıyor.. Elbet bu elektrikli merdiveni durdurmak gerekir!.. Sonuç olarak söyleyeyim hanımefendi, hiçbir şey yitirmiş değilsiniz! Şimdi çok daha olgun çok daha çekicisiniz! Gözleriniz çok daha derin bakıyor... *(Görevli'ye)* Değil mi?

Görevli - Hem de nasıl!

I. Tanık - Teşekkür ederim!

N. Memuru - *(Kadının sağ elini alır)* Yüzüğünüz harika! Opal mi?

I. Tanık - Taşı opal, çevresi gördüğünüz gibi, pırlanta..

N. Memuru - Göz kamaştırıcı!

I. Tanık - İlk kocamın armağanı...

N. Memuru - *(Kadının öteki elini alır)* Bu da öyle! Safir mi?

I. Tanık - Safir, çevresi gördüğünüz gibi pırlanta. İkinci kocamın armağanı...

N. Memuru - İncileriniz eşsiz!

I. Tanık - İlk kayınvaldemden kalmıştı!

N. Memuru - Küpeleriniz kadar güzelini görmedim!

I. Tanık - İkinci kayınvaldemden kalmıştı!

Sevil - Ben en çok iğnenize bayıldım!

I. Tanık - Ah, çok duygulu bir yanıma dokundunuz. Ben de en çok o iğnemi severim... *(Derin bir iç çeker.)*

Sevil - Özür dilerim!

N. Memuru - *(İç çeker)* Anlıyor gibiyim!

I. Tanık - Doğru anladınız! *(İç çeker. Mendilini çıkarır. Ötekiler de iç çekerler)* Yazık ki umut edilen mutlu sona ulaşamadan son bulan bir bağlantının yadigârı! *(Gözlerinin yaşını siler)* Bana çok büyük acılara mal oldu!..

Görevli - *(Burnunu çeker)* Vah vah!

Kadri - *(Öksürür)* Çok yazık!

Sevil - *(İç çeker)* Hâlâ seviyorsunuz değil mi?

I. Tanık - *(Hafif bir baş işaretiyle)* Evet!

Sevil - Anlıyorum!

I. Tanık - Hayat!

N. Memuru - *(Gözlerini kurular)* Neyse, vicdanınız rahatsa sorun yok! *(Fotoğrafçı görünür. Fotoğraf çekmeye hazırlanır.)* Acele etme!

Fotoğrafçı - Sadece ışığı ayarlıyorum! *(Uzun saçlı, kadife ceketli, papyonludur. Büyük sanatçı pozları ile fotoğraf çekeceği açıları saptar.)*

N. Memuru - Öyleyse işine bak! *(II. Tanığa)* Sizin fotoğrafınız?

II. Tanık - Evet?

N. Memur - Saçsız?

II. Tanık - Evet?

N. Memuru - Siz saçlısınız?

II. Tanık - Ne olmuş?

N. Memuru - Kusura bakmayın ben görevimi yerine getiriyorum!..

II. Tanık - Size engel olan mı var? Getirin!

N. Memuru - Afedersiniz yani benim bildiğim saç önce vardır, sonra dökülür. Sizin önce saçınız yokmuş sonra çıkmış? *(II. Tanık, peruğunu aralar.)* Kusura bakmayın, ben görevimi yerine getiriyorum...

II. Tanık - Tanıklıklarda, törenlerde, kokteyllerde kullanırım...

N. Memuru - Anlaşıldı, teşekkür ederim. İşleme geçiyorum... *(Defterdeki kayıtları inceler.)* Son derece çabuk mırıltılı bir konuşma

ile): Bayan Sevil doğumu 1965, doğum yeri Kars, baba adı Musa, ana adı Nisa, TC, İslâm, evlenmeye engel bir durumu yok... *(Başını defterden kaldırır. Gözlüklerinin üstünden)* Evet Bayan Sevil Okatan, oku atmışsınız, ama bu kez vurmuşsunuz!.. *(Yaptığı espriden memnun, sırıtır. Yüzünde yayılan sırıtışıyla, masanın yöresindekilere bir bir bakar. Hepsinin gülümsemesini bekler. Bakışlarını istediği karşılığı alıncaya kadar uzatır. I. Tanık, Sevil, Kadri, o kendilerine bakınca gülümseyerek karşılık verirler. Görevli daha baştan gülümsemiştir. Yüzünde gülümsemesiyle kalır. II. Tanık kaşları çatık kalır. II. Tanığa)* Okatan...yani okunu atmış... Ama bu kez vurmuş değil mi beyefendi? *(Kadri'yi gösterir. II. Tanık, kaşları çatık sadece hafif bir baş işaretiyle karşılık verir. Nikâh Memuru'nun gülüşü söner)* Ne yapalım, ben görevimi yerine getiriyorum! *(Kayıtları inceler. Yine o çabuk mırıltılı konuşma ile)* Bay Kadri, doğum yılı 1962, doğum yeri Edirne. *(Edirne deyince durur: Bir Kadri'ye, bir Sevil'e, ardından gülümseyerek masadakilere bakar. Sonra mırıltılı okumasını sürdürür?)* Baba adı Hüsrev, ana adı Dürnev, TC, İslâm, evliliğe engel bir durumu yok. *(Başını defterden kaldırır. Gözlüklerini çıkarır.)* Böylelikle bir yanda Edirne, *(Kadri'yi gösterir.)* Bir yanda Kars *(Sevil'i gösterir.)* yurdun iki ucunu bu masada bir araya getirmiş oluyoruz!.. *(Önemli bir espri yaptığı kanısındadır. Esprisinden memnun, gülümseyerek I. Tanığa bakar. I. Tanığın gülümsemesini bekler. Kadın gülümseyerek karşılık verir. Yüzünde hiç değişmeyen o gülümseme ile Sevil'e sonra Kadri'ye bakar. İkisinden de beklediği karşılıkları aldıktan sonra, II. Tanığa bakar. Adam, az önce olduğu gibi yine kaşları çatık kalır. Yineler.)* Kars neresi Edirne neresi değil mi efendim? Oysa bu masada, Kars ile Edirne *(Sevil ile Kadri'yi gösterir.)* bir araya gelmiş oluyor. *(II. Tanık, kaşları çatık, hafif bir baş işaretiyle karşılık verir. Görevli'ye döner.)* Ne oluyor?

Görevli - *(Memurun, masadakilerden esprisinin karşılığını almak istediği bu soruşturmanın başlamasından beri, yüzünde değişmeyen bir gülümseme ile olanları izlemektedir.)* Ben de anlayamadım!

N. Memuru - Yanlış bir şey mi söyledim yani?

Görevli - Ne münasebet!

N. Memuru - *(Tiki tutar.)* Siz bilirsiniz! Kusura bakmayın ben sadece görevimi yerine getiriyorum...

II. Tanık - Görüyorum!

N. Memuru - *(Birden neşeli bir havaya girerek, seyircilere)* Oh, oh maşallah maşallah, salon dolu! *(Sevil ile Kadri'ye)* eşiniz dostunuz bol maşallah! Çoktandır bu kadar kalabalık birnikâh göremeyiştik! *(Tahtaya vurur)*

Görevli - *(Tahtaya vurur)* Aman olsun!..

N. Memuru - Efendim biliyorsunuz tiyatrolar devlet yardımı ile yürüyor, ayakta duruyor. Onu da kimi tiyatro görüyor, kimi karşıdan kokluyor...

Görevli - Salonumuz her akşam böyle dolu olmalı ki...

N. Memuru - Biz de her akşam böyle güle oynaya bu işi yürütelim! *(Masasının üstünde duran zili alır, çalar.)*

Görevli - Başlıyor! *(Fotoğrafçı sağdan soldan fotoğraflar çekmeye başlar. Bu arada oyun sürerken, fotoğrafını çektiklerine, el işaretleri ya da yaklaşarak istediği duruşları verecektir.)*

N. Memuru - Efendim nikâha geçmeden önce, Sosyal Araştırmalar Enstitüsü'nün sorulmasını istediği bazı sorular var. Müsaadenizle onları soracağım. *(Kadri'ye)* Hazır mısınız efendim?

Kadri - Buyurun sorun.

N. Memuru - *(Sevil'e)* Siz?

Sevil - Bekliyorum!

N. Memuru - Evlendikten sonra başınızı nereye sokacaksınız? *(Görevli'ye bakar? Gazeteyi gösterir)* Hatırladın ya? Yeri değil mi?

Görevli - Tıpı tıpına!

Kadri - Anlayamadım!

N. Memuru - *(Görevli'ye, gülerek)* Az önce biz de anlayamamıştık! *(Kadri'ye)* Yani evlendikten sonra başınızı sokacak yeriniz hazır mı?

Kadri - Ne demek o?

N. Memuru - *(Görevli'ye)* Hâlâ anlayamıyor! *(Kadri'ye)* Yani, sizin ya da Sevil hanımefendinin ailesi ile birlikte mi oturacaksınız, yoksa?...

Kadri - Ayrı ev tuttuk!

N. Memuru - Güzel! Nerede?

Sevil - *(Atılır)* Mühürdar'da. Deniz görüyor!..

N. Memuru - Çok güzel! Bendeniz de Acıbadem'de otururum. Kaç oda?

Sevil - İki yatak odası...

N. Memuru - *(Keser)* Sal salamanje? *(salle salle à manger)*

Sevil - Pek tabiî! Le biçimi...

N. Memuru - *(Para işaretiyle)* Kirası?

Sevil - Hiç ilgilenmedim. Onu Kadroş bilir!

Kadri - Kiraları biliyorsunuz. Oldukça yüksek!

N. Memuru - Kazancınız karşılayabilecek mi?

Sevil - Aaa! Ne kabalık!

Kadri - Gayret edeceğiz!

N. Memuru - Özür dilerim, soruları ben sormuyorum SAE müdürlüğü soruyor. Ben sadece görevimi yerine getirmeye çalışıyorum. *(Kadri'ye)* Düzenli ödeyebilecek güçte misiniz?

Sevil - Bu soruların bizimle ilgisi ne yani?

N. Memuru - İnşallah sizinle ilgisi olmaz efendim. Fakat şurası gerçek ki, başlarını sokacak ayrı bir yeri olmayanlarla, ya da tuttukları evin kirasını düzenli olarak ödeyemeyenlerle yakından ilgisi var! Boşanmaların çoğu bu yüzden oluyor... *(Görevlinin onaylayan jestleri. Fotoğrafçı, yaklaşır Sevil'in başını Kadri'ye Kadri'nin başını Sevil'e çevirir. Yine karşılarına geçer.)*

Sevil - *(Yine N. Memuru'na döner)* Biz boşanacak olursak herhalde bu yüzden boşanmayacağız! *(Kadri'ye döner. Fotoğrafçının verdiği duruşu alır.)*

Kadri - *(Kımıldamadan)* Herhalde şekerim!

N. Memuru - Son bir soru...

Kadri - *(Kımıldamadan Fotoğrafçıya)* Bitti mi?

Fotoğrafçı - Bitti!

Kadri - *(Memura)* Buyurun?

N. Memuru - Biraz bana doğru eğilir misiniz?

Kadri - Anlayamadım?

N. Memuru - Kapalı bir soru! *(Kadri'nin kulağına bir şeyler fısıldar. Kadri, N. Memuru konuşurken eh, zararsız, çok şükür anlamına gelen olumu el baş işaretleriyle karşılık verir. Karşılığında N. Memuru'nun memnunluğunu açıklayan mimikleri, işaretleri...)*

Kadri - *(Yerine otururken)* Siz sadece olumlu yazın, ya da artı koyun...

N. Memuru - Hay hay! Teşekkür ederim. *(Sevil'e)* Siz de, biraz bana doğru eğilir misiniz? *(Eş oyun. Sevil'in kulağına bir şeyler fısıldar)*

Sevil - *(Yerine otururken)* Aaa! Daha neler! Bunu da hiç işitmemiştim!..

N. Memuru - Özür dilerim. Soruyu ben sormuyorum, SAE, Sosyal Araştırmalar Enstitüsü soruyor! Ben sadece görevimi yerine getiriyorum..

Sevil - Bu ne biçim enstitü! Kendime güvenmesem burada olmazdım herhalde!..

N. Memuru - Yani ? *(İşaretle önündeki fişe bir şey yazmak zorunda olduğunu anlatır)*

Sevil - *(Sert)* Olumlu yazın, ya da artı koyun!

N. Memuru - Teşekkür ederim. *(II. Tanığa)* Siz beyefendi, evli misiniz?

II. Tanık - Ne yazık ki değilim!

N. Memuru - Evli olsaydınız karşılığınız değişmezdi! Bekâr mısınız?

II. Tanık - Eşimi, sizlere ömür, geçen yıl kaybettim!

N. Memuru - Vah vah! *(Görevli'ye baktıktan sonra)* Şaşılacak şey! *(Görevli başıyla onaylar.)*

II. Tanık - Ne gibi?

N. Memuru - Demek kocasından önce ölen kadınlar da var! Benim bildiğim, gördüğüm, her kadın önce kocasını öldürür, ardından varsa köpeğini öbür dünyaya gönderir, hizmetçisini eskitir, evlâtlığını evde kalmış kız bırakır, sonunda evde öldürecek çürüğe çıkaracak canlı kalmayınca kendi ölür!.. Teşekkür ederim. *(I. Tanığa)* Siz hanımefendi? Evli misiniz?

I. Tanık - *(Kendine çekidüzen verir)* Eh...

N. Memuru - Yani?

I. Tanık - Evli gibi bir şey...

N. Memuru - Nişanlı mısınız?

I. Tanık - Evli ile nişanlı arası bir şey...

Sevil - Bu yakınlarda hayırlı bir şey olacak galiba!

I. Tanık - Evet, kâğıtlarımız askıda.

N. Memuru - Hayırlı uğurlu olsun!

I. Tanık - Kısmetse onbeş güne kadar, buraya değil *(Kendi yerini gösterir)* buraya *(Sevil'in yerini gösterir)* oturacağım.

N. Memuru - Nereye otururseniz oturun, sizin bu girişiminizde de üstünüze düşeni yerine getireceğinize tam bir güvenim var hanımefendi! *(Seyirciye)* Bunu da öldürür!.. *(I. Tanığa)* Teşekkür ederim!.. Eeeeeeevet! Nerede kalmıştık? SAE soruları bitti. *(Doldurulmuş fişleri görevliye verir.)* Şimdi gelelim günün en son en önemli sorusuna!.. *(Yine önemli bir espri yaptığı kanısındadır. Görevli'den başlayarak, bundan önceki esprilerinde olduğu gibi, masadakilere ayrı ayrı gülümseyerek bakar. Eş oyun yinelenir. Görevli fişlere şöyle bir bakar. Tümünü gerisine atar. Zili çalar)* Eeeeeeveeeeet!

Görevli - Başlıyoruz!

N. Memuru - *(Kasılarak)* Siz bayan Sevil Okatan, siz bay Kadri Kaygısız, hayatlarınızı birleştirmeye karar vererek, bu hayırlı amacın gerçekleşmesi için, dairemiz kanalıyla resmiyet kazanması yolunda, memurluğumuza başvurmuş bulunuyorsunuz... *(Çok çabuk bir konuşma ile)* Bütün kayıtlarınız baştan sona titizlikle incelendi. Evlen-

meye engel bir durumunuz yok. *(Konuşması bundan sonra yavaşlayıp hızlanarak dalgalı bir düzende sürer)* Bu mutlu, hayırlı, gerek sizin için, gerek vatan millet için uğurlu olmasını dilediğimiz son derece kutsal işlemde, uğrayacağınız en son durak burası olacak! Eeeveeeeeet, buraya evliler ordusuna gönüllü olarak katılmak isteği ile gelen bir çift iken, az sonra şu deftere atacağınız imzalarla, nikâh gemisiyle bekârlık kıyılarından demir alıp açılarak, evlilik limanına doğru yol alan mutlu evliler olarak ait olduğunuz birliklere sevkedileceksiniz! *(Görevli'ye döner)* Alesta! *(Görevli, nikâh masasının altından megafonunu alır. Geriye, aşağıya, sözde kazan dairesine komutu yineler)*

Görevli - Alesta!

N. Memuru - Sizler saygıdeğer değerli tanıklar, bu hayırlı yolculukta genç evlilere bu gemide eşlik ediyorsunuz!.. Burada hazır bulunan, pek değerli zamanlarını sizler için ayıran sayın değerli çağrılılar ise *(Seyircileri gösterir)* kendilerini uğurluyor, mendil sallıyorsunuz!.. *(Görevli'ye)* Kazanlar fayrap!

Görevli - *(Megafonuyla)* Kazanlar fayrap!

N. Memuru - Vira Alabanda! *(Görevli, masanın gerisindeki bir halatı üç kez çeker. Bir vapur düdüğü üç kez öter.)*

Görevli - *(Megafonuyla)* Vira Alabanda! *(İmza atmalarının yaklaştığını anlayan Sevil, masa altında, ayağıyla Kadri'nin ayağını aranır. Kadri ayağını kaçırır.)*

N. Memuru - Eeeeveeeet! Bendeniz yeminli nikâh memurunuz, sayın belediye başkanımızın bana yüklediği yetkilerin ışığında, sayın belediye başkanımızın adına, benim görevim çerçevesinde olmak üzere, bu bakımdan sayın belediye başkanımızın benim naçiz kişiliğimden esirgemedikleri yüksek teveccühlerine lâyık olmaya çalışarak soruyorum: İyi günlerinizde olduğu gibi kötü günlerinizde, sağlıkta olduğu gibi hastalıkta, düzlüklerde olduğu gibi yokuşlarda gerekse inişlerde, birbirinizin elini bırakmadan, birlik ve beraberlik içinde, ay-

dınlıkta olduğu gibi karanlıkta, sıcakta olduğu gibi soğukta, evlilik görevlerinizi yerine getirerek, siz Bayan Sevil, Bay Kadri Kaygısız ile evlenmeyi kabul ediyor musunuz? *(Sevil, sol ayağı ile, basmak için, Kadri'nin sağ ayağını aranır. Fotoğrafçı, Sevil'in Kadri'nin ayağına basacağı anın fotoğrafını çekmek için eğilir, masanın altını objektifin görüşüne alacak yer ayarlar.)*

Sevil - Ediyorum! *(Görevli, seyircileri alkışlamaya çağırır.)*

N. Memuru - Siz bay Kadri Kaygısız, eş koşullarla, bayan Sevil Okatan ile hayatınızı birleştirmeyi, evlenmeyi kabul ediyor musunuz?

Kadri - Ediyorum! *(N. Memuru, Sevil'e, Kadri'ye, tanıklara dolaştırarak, defteri imzalatırken, bir yandan da seyircileri alkışlamaya çağırır. Görevli'ye düdük çalması için işaret verir. Görevli halatı üç kez çeker. Vapur düdüğü üç kez öter.)*

Sevil - *(Kadri'nin ayağına basmak ister)* Ne olursun bırak!

Kadri - Ayakkabılarım kirlenir!

Sevil - Azcık!

Kadri - Olmaz!

Sevil - Hatırım için!

Kadri - Başka ne istersen iste, ayakkabılarıma dokunma!

Sevil - Darılırım!

Kadri - Meraklıyım! *(Sevil, Kadri'ye döner. Atılmaya hazır bekler. Kadri, kurtuluşu, sıçrayıp sandalyesinde bağdaş kurmakta bulur.)*

N. Memuru - Aganta Burina Burinata!

Görevli - *(Megafonla)* Aganta Burina Burinata!

Sesler - Haydi Sevil!

- Haydi Kadri

- Sevil göster kendini!

- Yaşşa Kadri, kılıbık olma! *(Nikâh Memuru imzalar tamamlandıktan sonra defteri kapar. Çiftleri kutlamak için ayağa kalkar.)*

Sevil - *(Kadri'ye)* Sen ayağa kalkınca görürsün! *(Nikâh Memuru ile el sıkışırken bir yandan da Kadri'nin ayağına basmaya çalışır)*

Sesler - Bas Sevil bas! Acıma ayaklarına!

- Nasırına bas! *(Kadri, sıçrayarak yana kaçar. Nikâh Memuru ile el sıkışırken yerinde sıçrar, ayaklarını Sevil'den korumaya çalışır.)*

Sesler - Bas Kadri, sen bas, göster erkekliğini!

- Ye onu ye!

- Kır ayağını!

N. Memuru - Tam yol, ileri!

Görevli - *(Megafonuyla)* Tam yol, ileri!

Sesler - Bas bas bas bas! *(Sesler giderek bir "Rock and roll" havası alır. El çırpmalar başlar.)*

Bas bas bas, bas every body!
Bas bas bas, bas every body!

(Tanıklar, Fotoğrafçı, N. Memuru, Görevli el çırparlar. Sevil ile Kadri, karşılıklı, hızlı çılgın bir "Rock and Roll"e başlarlar. Figürden figüre geçerlerken...)

N. Memuru - Vira kundura! *(Sevil ayakkabılarını fırlatır atar. Kadri ceketini çıkarır atar. Tanıklar çift olarak, Fotoğrafçı tek başına dansa katılırlar. Görevli, birkaç kez vapur düdüğünü öttürür. Sonunda bir saksafon alır gelir. Çalmaya başlar. N. Memuru masasını bateriye çevirir...)*

PERDE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DAHA DA EĞLENCELİ BİR BOŞANMA DAVASI

(Duruşma salonu. Karşıda yargıç masası. Masanın gerisinde duvarda bir yazı: HAK DEĞİRMENDE OLUR! Masanın üstünde, yargıcın sağında bir dosya yığını. Ortada abartılmış büyüklükte bir duruşma defteri. Solda iki kefeli bir terazi ile ağırlıklarının bulunduğu kutu, bir de plâka halindeki hafif ağırlıkları kutudan almaya yarayan bir maşa. Yargıcın sağ eli altına gelen yerde bir tokmak. Yargıca göre sağda davacı, solda davalı masaları. Yargıç masası önünde, ortada, tutanak yazıcısının masası, yazı makinesi... Yargıç yerinde nikâh memuru oturur. Cüppesinin kırmızı yanını giymiştir. Şimdi yargıçtır. Görevli, tutanak yazıcısıdır. Mübaşir, sırma şeritli, parlak düğmeli bir üniforma giymiştir. Kulaklarını aşan, gür bıyıkları vardır. Sağda duruşma salonunun kapısı. Kapının dışında bir sıra. Sevil sırada oturmuş bir moda dergisini karıştırır.)

Yargıç - *(Duruşma defterini karıştırır. Sayfaları ileri geri çevirir.)* Oh oh oh! Bu davalar ne bugün biter, ne yarın, ne gelecek hafta, ne gelecek ay, ne gelecek yıl!.. Çevir Allah çevir! Ne oluyor bu millete yani? Üşenmeden didişip duruyorlar! *(Dosyaları sağdan sola, sol-*

dan sağa aktarır.) Oh oh oh! Alacak, alacak, alacak! Nafaka. Ödenti! Millet varsa yoksa para pul peşinde! Yani böyle sonunda mahkemelik olacakları kimselere ne diye para veriyorlar! Değil mi ama? Utanmak sıkılmak yok! Yapmışsın bir iyilik, paran fazlaymış vermişsin, az olsa istesen de veremezdin!.. Boşanma! Oh oh oh! Şu kadınlarla erkekler sonunda boşanacakları kimselerle ne diye evleniyorlar yani? Mahkemelere iş çıkarmak için mi? *(Saatine bakar.)* Saat on buçuk! Sabah dokuzdan beri otuz dava baktık, on ikiye kadar bakılacak otuz kadar var! Oh oh oh! Eskiden günde on, bilemedin on iki dava bakardık, yirmiye, otuza derken altmışa çıktı. Biz bu artıştan bir şey anlamadık yani!.. Bizim de birilerini dava etmemiz gerekiyor ama kimi, kitapta bulamıyorum!.. Mübaşir efendi, kapa kapıyı. Ara! Beş dakika ara. İnceleme yapacağım! *(En üstteki dosyayı çeker.)* Sıra bunda. Bayan Sevil Kaygısız, Kadri Kaygısız. Boşanma! İyi işte, beş dakika daha evli kalsınlar. Kısmetse beş dakika sonra alır, boşarız... *(Yeri geldikçe nikâh memuru olduğu sıradaki tikini yineler. Mübaşir, kapıyı kapatacağı sırada, kapının önünde Sevil görünür.)*

Mübaşir - Kapıdan çekilin!

Sevil - Yasak mı?

Mübaşir - Kapıyı kapatacağım?

Sevil - Bizim dava ne olacak?

Mübaşir - İnceleme var!

Sevil - Ne kadar sürer?

Mübaşir - Bilmiyorum. İnceleyen ben değilim.. *(Sevil geri çekilir. Elinde lüks moda dergilerinden biri vardır. Dergisini açar. Kadri kapının önünde görünür.)*

Mübaşir - *(Kadri'ye)* Açılalım... *(Kadri'yi eliyle geri iterek, kapıdan uzaklaştırır.)*

Kadri - Ne oluyor?

Mübaşir - İnceleme var!

Kadri - Ne kadar sürer?

Mübaşir - Saat tut anlarsın! *(Kapıyı kapatır. Kadri Sevil'i görür.*

Sevil yüz buruşturarak, hızlı hızlı dergisini karıştırır. Kadri'nin elinde "Talky Walky"si vardır. Kulaklıklarını geçirir. Dinler. Sevil'e sırtını döner. Yargıç, kahve hokkası ile şeker hokkasını masası üstüne çıkarır.)

Yargıç - Bay Yazıcı, bak bakalım, su hazır galiba? Sesini duyuyorum... *(Yazıcı, kalkar, Yargıcın masası altından elektrik ocağını çıkarır. Ocağın üstünde suyun kaynadığı bir ibrik vardır.)* Kaynamış mı?

Yazıcı - Fıkır fıkır! *(Yargıç masanın üstüne fincanları çıkarır dizer.)*

Yargıç - Sen kahveleri hazırla! *(Yerinden kalkar. Eğilip kalkarak, kol devinimleriyle jimnastik yapmaya başlar. Yargıç masasının bulunduğu standın üstünde, ileri geri ısınma, koşu devinimleri yapar.)* Formda olmalı! Bir yargıç maratonculara benzer. Her gün altmış dava! Soluk ister! Bu iş başka türlü yürümez!.. *(Yazıcı kahveleri hazırlar. Yargıç, stanttan iner. Koşarak salonda tur atar. Yeniden standa döneceği sırada, standın önünde durur.)* Allah kahretsin! Hâlâ getirmediler merdiveni! Ağır ceza yargıcı merdivensiz yapamıyor da ben yapabiliyor muyum? *(Birkaç kez standa çıkmayı dener, düşer gibi olur. Sonunda nikâh memurluğunda olduğu gibi geriye açılır, koşarak gelir, sıçrar, standa çıkar. Yerine oturur, kahvesini alır, yudumlar. Yazıcı ile Mübaşir kahvelerini alırlar.)* Bir daha merdiveni vermeyeceksin!

Yazıcı - Başüstüne sayın yargıcım!

Yargıç - Kolaysa biraz da sayın ağır ceza yargıcı sıçrasın! *(Eliyle üst katı gösterir.)*

Yazıcı - Haklısınız sayın yargıcım! *(Yargıç kahvesini yudumlar. Yazıcı ile Mübaşir onunla birlikte kahvelerini yudumlarlar.)*

Yargıç - *(Gazetesini açar.)* Oh oh oh! Amerika yaptırım uyguluyor. Geç!.. Sovyet Rusya yapacağını yaptırıyor! Onu da geç! İspanya her zaman kendi havasında! Yani en yaygın çalgı hâlâ kitara!.. Geç! Oh oh oh! Güney Amerika'da karnaval var... Geç!.. İngiltere'de bira tüketimi kişi başına Almanya'dan yüzde kırk ilerde! Hollanda İngiltere'den sonra ikinci!.. Bana ne? Geç! Spor, spor, spor... yine de en

doğru haberler sporda! Sonuç tabelada ne yazıyorsa odur! Politikada aksine! Politikacı hayat ucuzluyor derse, demek ki pahalılanıyor diye düşüneceksin! Yoksa ne diye ucuzluk lâfı etsin? Her neyse politikacıyı da geç!.. Yolda gelirken bulmacayı çözeyim dedim, yarıda kaldı... Holminyumun simgesi?.. Şu işe bak! Biz lisede okurken ne Holminyum vardı, ne Selenyum, ne Radyum! Boşuna değil çocukların kimya kitapları durmadan kalınlaşıyor!.. Holminyumun simgesi? Ho de gitsin! *(Yazar.)* Ho...

Yazıcı - Uyuyor mu?

Yargıç - Uydu gitti! *(Okur.)* Ballıbabagillerden bir bitki? Ballıbabagillerden?.. Bize lisede ballıbabagilleri kimbilir hangi adla okuttular? İlk harfi N?.. Son harfi E?

Mübaşir - *(Dili dolanır.)* Ne ne ne...

Yazıcı - *(Yargıçla birlikte.)* Nane?

Mübaşir - Ben söyleyecektim...

Yazıcı - Söyleseydin!

Yargıç - *(Yazar)* Nane. Oldu. Demek nane babagillerden olmuş şimdi. *(Okur)* Önemsiz şey? Argoda...

Yazıcı - Kıvır zıvır...

Mübaşir - Fasarya...

Yargıç - Dokuz harfli. Son harfi o? Amma da soru! Biz külhanbey miyiz yani? *(Kahvesini bitirir. Fincanı Mübaşire uzatır. Oturduğu yerde baş devinimleriyle jimnastik yapar. Sayar.)* Bir iki üç dört! Bir iki üç dört! Saçmalık! Yargıcın okuduğu gazete başka, külhanbeyin okuduğu gazete başka!.. *(Jimnastiğini sürdürür.)* Bir iki üç dört! Bir iki üç dört!.. *(Jimnastiği keser.)* Bunu geçelim. Yukarıdan aşağıya: Köyün batısı? İlk harfi G? Yazıyorum: Günindi, alanımıza girer. Kadastro yargıçlığımdan bilirim... Yukarıdan aşağıya: Yutan balık hayır etmez?

Üçü birden - Zoka!

Yargıç - Yutan alık deseydi de olurdu!

Yazıcı - Ah ah ah!

Mübaşir - Ah ah ah!

Yargıç - Ne oldu?

Yazıcı - Balık değiliz ama...

Mübaşir - Memuruz!

Yargıç - Hep öyle! Demek ki beşinci harfi Z...

Yazıcı - Son iki harfi GO...

Yargıç - İlk harfini de bulalım. Soldan sağa: Çolpan yıldızının Arapçası?

Yazıcı - Gökbilime girer.

Yargıç - Aynı zamanda kadın adı?

Yazıcı - Dilbilime girer.

Yargıç - Dur, aklımı karıştırma! Bizim de alanımıza girer: Zühre... Kimlik davalarından bilirim... *(Yazar)* Oldu. İlk harfi Z beşinci harfi Z...

Yazıcı - Son iki harfi GO...

Yargıç - Argo. Alanımıza girer. Zamazingo! Ceza yargıçlığımdan bilirim. *(Yazar)* Oldu! *(Gazetesini katlar.)* Bir iki sözcük de dönüşte vapura kalsın! *(Yargıç kahve ile şeker hokkalarını kaldırır. Mübaşir ile Yazıcı fincanları, elektrik ocağını kaldırırlar.)* Çağır bakalım: Sevil Kaygısız, Kadri Kaygısız!

Mübaşir - *(Kapıyı açar, bağırır.)* Bayan Sevil... *(Sevil kulaklarını kapatır. Sesini düşürerek.)* Kaygısız sen misin? *(Sevil, olumlu bir baş imiyle karşılık verir, kulaklarını açar. Mübaşir elindeki duruşma listesine bakar.)* Bay Kadri!..

Kadri - *(Keser)* Sesini yorma!

Mübaşir - *(Sesini düşürür.)* Kaygısız?

Kadri - Benim. *(Sevil'e)* Hadi yürü!

Mübaşir - Sıra sizin...

Sevil - *(Kadri'ye)* Koşsana! Ne duruyorsun?

Kadri - Yürü boşanalım!

Sevil - Boşanmak isteyen benim! *(İkisi birden davacı masasına atılır; masanın sandalyesini kapmak için çekişirler. Sonunda ikisi birden aynı sandalyeye otururlar.)*

Mübaşir - *(Sevil'e)* Sen davacısın burada kal! *(Kadri'ye)* Sen öbür masaya!

Yargıç - Vakit kaybettirmeyin bize! Bir an önce alanda yerlerinizi alın lütfen!

Kadri - Ben de davacıyım!

Sevil - Davacı benim!

Kadri - Ben neyim dinleyici mi?

Yargıç - Bay Kaygısız Bayan Kaygısız bizim öğleye kadar bakılacak sizden başka daha yirmi dokuz davamız var!

Mübaşir - Evet daha yirmi dokuz davamız var! Yerlerinizi alın!

Sevil - *(Yana kayarak Kadri'yi iter.)* Ben aldım!

Kadri - *(Yana kayarak Sevil'i geri iter.)* Ben de aldım!

Yazıcı - İkisi birbirinden karşılıklı davacı!

Yargıç - Öyleyse yerlerini para atışıyla saptayacağız! *(Gömleğinin mendil cebinden bir sarı, bir kırmızı kart, pantolon cebinden bir düdük çıkarır. Son olarak pantolonun öbür cebinden madensel bir para çıkarır.)* Bayan Sevil söyleyin lütfen, yazı mı tura mı? *(Parayı atar, havada tutar, öbür elini üstüne kapatır.)*

Sevil - Yazı!

Yargıç - *(Elini açar)* Yazı! Hangi kaleyi, pardon hangi masayı alıyorsunuz?

Sevil - Ben yerimdeyim! *(Kadri'yi iter.)*

Mübaşir - *(Kadri'ye)* Siz karşı masaya!

Yargıç - *(Yazıcı'ya)* Yaz! Taraflar duruşma salonunda hazır. İki taraf karşılıklı olarak birbirlerinden davacı olduklarından para atışıyla duruşma salonunda yerleri saptandıktan sonra davanın dinlenilmesine geçildi... *(Yazıcı görülmemiş bir hızla yazar.)* Geçildi... geçildi... *(Yazıcı Yargıç'ın sözlerinin gerisini getirmesi için bekler.)* Ne yazdın?

Yazıcı - *(Yazdıklarını çok hızlı geçilen bir bant şeridi gibi bir solukta okur.)* Taraflar duruşma salonunda hazır. İki taraf karşılıklı olarak birbirlerinden davacı olduklarından para atışıyla duruşma salonunda yerleri saptandıktan sonra davanın dinlenilmesine geçildi... Geçildi geçildi... *(Olağan konuşmasına döner.)* Geçildide kaldık...

Yargıç - Geçildi... *(Dava dosyasının sayfalarını bir sağa bir sola çevirir. Yazıcı hızla yazar.)* Ne yazdın?

Yazıcı - Geçildi...

Yargıç - Daha geçilmedi, bekle! *(Sevil'e.)* Eveeeeet Bayan Sevil, boşanmak istediğinize göre... *(Saatine bakar, not alır, düdük çalar.)* Anlatın!..

Sevil - *(Omuz silker.)* Boşanmak istiyorum!

Yargıç - Boşanmak istediğiniz mahkemece biliniyor, onu geçin. *(Saatine bakar.)* Niçin? Anlatın...

Sevil - Allah Allah! Tuhaf olmuyor mu? Evlenirken niçin evlenmek istediğim sorulmamıştı, şimdi boşanmak isterken niçin boşanmak istediğimin sorulmasının anlamını çözemiyorum doğrusu!.. Evlenmek istediğim gibi pekâla boşanmak da isteyemez miyim? Bence aksi olması gerekir. Evlenirken niçin evlenmek istediklerinin sorulması doğru olur evleneceklere. Evlenenler niçin evlendiklerini doğru dürüst bilmeyebilirler ama boşanmak isteyenlerin birbirlerinin bilmedikleri bir yanı kaldığını hiç sanmıyorum! Boşanmak istediklerine göre niçin boşanmak istediklerini çok iyi biliyorlar demektir!..

Kadri - Orası yüzde yüz!

Yargıç - *(Kadri'ye susmasını işaret ettikten sonra Sevil'e.)* Bu söylediklerinizi akla uygun görünüyor! *(Yazıcı'ya)* Alanımıza girer, kendi evliliğimden bilirim... *(Sırasıyla Yazıcı ile Mübaşir'e bakar. İkisi de baş işaretleriyle Yargıç'ı doğrularlar. Sevil'e)* Burada hep evli insanlarız. Size hak vermesine veriyoruz ama, burası mahkeme, söylenenlerin akla uygun olması yetmez, somut olaylarla kanıtlanması gerekir... *(Yargıç, Yazıcı, Mübaşir arasında az önceki onaylama oyunu.)* Evet, bir daha soruyorum: Niçin boşanmak istiyorsunuz?

Sevil - Esasen evlenmemiz yanılgıydı!

Kadri - Bence de!

Yargıç - *(Kadri'ye susmasını işaret ettikten sonra, Sevil'e.)* Güzeeel! Sonra?

Sevil - Yanılgımı düzeltmek bir an önce özgürlüğüme kavuşmak istiyorum...

Kadri - Ben de!

Yargıç - *(Kadri'ye)* Siz susun! *(Sevil'e)* Çok güzeeel! Başka?

Sevil - Evlilikte ne yazık ki aradığımı bulamadım!

Kadri - Ne yazık ki ben de öyle! *(Yazıcı ile Mübaşir, işaret parmaklarını dudaklarına götürerek susmasını işaret ederler.)*

Yargıç - *(Kadri'ye)* Susun ne demek? Türkçe söylüyorum, anlamıyor musunuz? Susun!..

Kadri - Susun demek kolay, susması kolay mı?

Yargıç - *(Tokmağını vurur.)* Hâlâ susmuyorsunuz!

Kadri - Evlendik evleneli evde susan benim, misafirlikte susan benim! Çarşıda pazarda susan benim!

Sevil - Nasıl! Evde susan sen misin?

Kadri - Evliliğin yükü altında ezilen benim!

Sevil - Hiç de değil! Evliliğin bütün yükünü omuzlarımda ben taşıdım!

Kadri - Burada konuşmazsam nerede konuşacağım?

Yargıç - *(Tokmağını vurur.)* Susun! *(Sarı kartını çıkarır, Kadri'ye gösterir.)* Ben söz vermeden bir daha konuşursanız, kendinizi dışarda bulursunuz!.. *(Kadri, kaset çalarının kulaklıklarını takar. Kitabını karıştırır.)* Yanılgı... yanılgı... yanılgı?.. Buldum: Yüz gram... *(Sevil'in kefesine bir yüz gramlık koyar. Sevil'e)* Sözünüzü tamamlayın?..

Sevil - Geçinemiyoruz.

Yargıç - Onu anladık, neden geçinemiyorsunuz?

Sevil - Çünküüüü, çünkü biz evlenmemesi gereken iki insandık, evlenmemiz yanılgıydı...

Yargıç - Yanılgıyı söylediniz değerlendirdik: yüz gram! Neden geçinemiyorsunuz?

Sevil - Çünkü eşim geçinilecek adam değil! *(Kadri dinlediği müzikten hoşnut, duruşma ile ilgisiz gülümser.)*

Yargıç - Güzeeeel, nasıl adam?

Sevil - Geçinilmeyecek adam!

Yargıç - *(Kefeye bir yirmi gramlık atar.)* Yirmi gram... Neler ya-

pıyor?.. Yirmi de benden olsun! *(Kefeye bir yirmi gramlık daha atar.)* Çekinmeyin rahat edin, burada adalet huzurundasınız! *(Elindeki kitabı kaldırır, ikiye açar, kanat gibi açar kapar.)* Yasaların kanatları altındasınız!.. Bütün yakınmalarınızı söyleyin!

Sevil - En başta anlaşamıyoruz! Eğitimimiz, görgümüz, bilgimiz, beğenilerimiz, ruhlarımız birbirine çok yabancı...

Yargıç - *(Kitabı karıştırır)* Ruhlar, ruhlar, ruhlar... Şimdilik 50 gram olsun... *(Yazıcı'ya)* Yazıyor musun?

Yazıcı - *(Hızla okur)* Ruhlarımız birbirine çok yabancı...

Yargıç - Güzeeeeel! *(Sevil'e)* Örnekleyin?

Sevil - Ben bir şeye güzel dersem o çirkin der! Ben birine iyi desem o kötü der! Ben pişmiş dersem o çiğ der! Ben tatlı dersem, o ekşi der, ekşi dersem tatlı der! Kör dersem şaşı der... *(Kadri, parmak uçlarıyla dinlediği şarkıya tempo tutarak, hoşnut gülümser.)*

Yargıç - İşte şimdi oldu! 250 gram! *(Sevil'in kefesine 250 gram koyar.)*

Sevil - Üstelik vurdumduymazdır!..

Yargıç - *(Memnun)* Bir 250 gram daha! *(Gramları koyar. Kadri'nin duruşmayı dinlemediğinin ilk kez ayrımına varır. Kadri'ye el yüz işaretleriyle ne yaptığını sorar.)*

Kadri - *(Kulaklıklarını çıkarır.)* Söz sırası benim mi?

Yargıç - İşaretten de mi anlamıyorsunuz? Nedir o dinlediğiniz?

Kadri - *(Sevinçli bir gülümseme ile.)* Dianna Summer! Harika!

Yargıç - Davacıyı dinlemiyor musunuz?

Kadri - Gerekmez! Dudaklarından izliyorum! Tümü bin kez dinlediğim şeyler! *(Kasetçaları kulağına yakın tutmaktadır. Dinlediği şarkının temposunu tutarak, kasetçaları yargıca uzatır.)* Biraz dinlemek ister misiniz? Yorgunluğunuzu alır...

Yargıç - *(Mübaşir'e.)* Alın şu radyoyu elinden! *(Mübaşir kasetçaları Kadri'den alır.)* Ver onu buraya! *(Mübaşir kasetçaları Yargıca verir.)* Nasıl şeymiş bu? *(Kulaklıkları takar, yüzünde sevinçli bir gülümseme yayılır. Parmaklarıyla masasında tempo tutmaya başlar.)*

Kadri - Nasıl?

Yargıç - *(Kadri'ye susmasını işaret eder.)* Susun! *(Yanlışlıkla kasetçaların ses düğmesine dokunur ses dışarıya vurur.)*

Kasetçalar -

Fly Robin fly,
Fly Robin fly,
Up up to the sky

Sevil - Sözümü bitirmedim! *(Yargıç, Sevil'e beklemesini işaret eder. Kadri'ye parmaklarını birleştirerek şarkıyı çok güzel bulduğunu anlatır.)*

Kaset -

Fly Robin fly,
Fly Robin fly
Up up to the sky

(Bütün dinleyenler oldukları yerde, başları kolları, omuzları hareketlenerek, ayak uydurarak şarkıyı dinlerler. Şarkı biter.)

Yargıç - *(Kulaklığı çıkarır. İç çeker.)* Ah ah! Dünyada tatsız tutsuz davalarla uğraşmak yerine böyle şeyler dinleyerek yaşamak da var!.. *(Sevil'e isteksiz bir sesle.)* Evet, sözünüzü bitirin...

Sevil - *(Taşkın)* Gündüzleri evin sorumlusu kimdir? Kadın değil mi? Elbette ki kadın! Gel de anlat! Saat dokuzdan önce evden çık git diyorum. *(Sevil konuşurken, Yargıç isteksiz devinimlerle kasetçaları Mübaşir'e uzatır. Kadri Mübaşir'den kasetçalarını geri alınca kulaklıklarını takar.)* Saat dokuz oluyor, hâlâ tıraşını olmadan evin içinde dolanıyor...

Yargıç - *(Esner gibi.)* 250 gram! *(Ağırlığı kefeye koyar.)*

Sevil - Akşamları ortak aile yaşamı başlar değil mi? Elbette ki başlar! Anlıyor mu? Akşam saat altı oldu mu evde ol, beni merakta bırakma diyorum, saat sekizden önce eve dönmüyor...

Yargıç - *(Kitabı karıştırır.)* Sekizden önce eve gelmiyor? Sekizden önce, sekizden önce?.. Evet, yarım kilo! *(Ağırlığı koyar.)*

Sevil - İçki içiyor, kumar oynuyor, bunlar benim bildiklerim, saptayabildiklerim! Bir de saptayamadıklarım var! Allah bilir sabah saat dokuzdan akşam saat sekize kadar daha neler neler yapıyor, ne işler karıştırıyor! *(Yazıcı ile Mübaşir aralarında bakışır, el baş işaretleriyle Sevil'i haklı bulduklarını belirtirler. Yargıç kitabı karıştırır...)*

Yargıç - Daha neler yapıyor? Neler yapıyor... Oldu! *(Geriye ne kadar ağırlık kalmışsa kefeye boşaltır.)* Vah vah vah! *(Sevil'e.)* Oturun lütfen! *(Kadri'ye sertlikle.)* Evet, anlatın bakalım, akşam sekize kadar neler yapıyorsunuz?..

Kadri - *(Son derece rahat.)* Sayın yargıcım yanılmıyorsam evli olduğunuzu söylemiştiniz?

Yargıç - *(İç çeker.)* Evet...

Kadri - Sizin evde kahvaltıyı kim hazırlar?

Yargıç - *(Kasılarak)* Karım! *(Yazıcı'ya.)* Yazıyor musunuz?

Yazıcı - *(Yazmaz)* Hep biliyoruz efendim!

Yargıç - *(Kadri'ye)* Ben hazırlayacak değilim ya!..

Kadri - Bizim evde ben hazırlarım! Kahvaltı sekizde hazırdır, hanımefendi dokuzdan önce kalkmazlar!

Sevil - Söz mü yani! Kendi kahvaltısını yiyip işine gidebilir...

Yargıç - Siz susun! *(Yargıç kitabı karıştırır.)* Kahvaltı, kahvaltı, kahvaltı... hazırlamamak hazırlamamak, hazırlamamak?... Buldum! Yarım kilo! *(Sağ kefeden bir yarım kilo alıp sol kefeye koyar.)*

Kadri - Akşam sekizden önce eve dönemem, çünkü anahtarım yoktur, hanımefendi ya annesinin evindedirler ya da ablasının!

Sevil - Gördünüz mü? Nerede olduğumu bile biliyor!

Yargıç - Siz susun! *(Sağ kefeden sayarak ağırlıklar alır)* Yüz, yüz de bu iki yüz, elli de bu iki yüz elli, yarım kilo daha yedi yüz elli...

Sevil - Saçmalık! Annemle ablam yabancıları mı? Uğrayıp beni alabilir!..

Yargıç - *(Tokmağını indirir)* Susun ne demek? Kendi sıranızda

yeteri kadar konuştunuz! *(Sarı kartını çıkarır, gösterir)* Yüz gram da ceza... *(Sağ kefeden sol kefeye yüz gram aktarır.)* Evet madem anahtarınız yok, saat sekize kadar neler yaptığınız mahkemeyi ilgilendirmez! *(Kitabı karıştırır)* Anahtar, anahtar, anahtar... Buldum: Karısının anahtarına el koyduğu erkek istediği saatte eve dönmekte haklıdır... Evet bir de şu ekşi tatlı sorunu var?

Kadri - O tersidir efendim!

Yargıç - Nasıl tersi? *(Sevil dergisini karıştırır)*

Kadri - Yani ben yüzü dersem o tersi der, ben düz dersem o eğri der, tatlı dersem ekşi, ekşi dersem tatlı, iniş dersem yokuş, çıkış dersem giriş...

Yargıç - *(Keser)* Anlaşıldı! *(Bütün ağırlıkları sağ kefeden sol kefeye aktarır. Yazıcı ile Mübaşir arasında Kadri'ye hak verdiklerini belirten onaylama işaretleri... Sevil'e)* Dinlemiyor musunuz?

Sevil - *(Omuz silker)* Ne diyebilir ki! Hep bildiğim şeyler...

Yargıç - Yer değiştirin! Şimdi siz davalı olacaksınız eşiniz davacı... *(Mübaşir'e yerlerini değiştirmelerini işaret eder)*

Mübaşir - Yer değiştirin! *(Sevil'e)* Siz davalının yerine davalı sizin yerinize... *(Kollarından tutarak ikisini de yerlerine alır.)*

Yargıç - *(Kadri'ye)* Lütfen çabuk, daha öğleye kadar yirmi dokuz davamız var! Nedir davanız?

Kadri - İki aydır evden ayrı yaşıyorum. Kitaplarım, elbiselerim, halılarım, eşyalarımı versin!

Yargıç - *(Sevil'e)* Ne diyorsunuz? *(Sevil dergisini karıştırır. Mübaşir dürterek uyarır.)*

Mübaşir - Ne diyorsunuz?

Sevil - *(Yargıca)* Bir şey mi dediniz?

Yargıç - Nedir okuduğunuz?

Sevil - Kış yenilikleri! *(Dergiyi açık olarak uzatır)* Etekler uzamış, renkler siyah beyaz...

Yargıç - *(İç çeker)* Yeni gider kapısı! *(Sertleşir)* Eşiniz kitaplarını elbiselerini falan istiyor?

Sevil - Benim evim bitpazarı değil!

Yargıç - Yani?

Sevil - Emanetçi ambarı da değil!

Yargıç - Yani?

Sevil - Nesi var nesi yoksa hepsi yerini buldu!

Kadri - Yani?

Yargıç - Siz susun, ben soruyorum! *(Sevil'e)* Yani?

Kadri - Meraktan ölüyorum!

Sevil - *(Omuz silker)* Umurum mu?

Yargıç - Yani neredeler şimdi?

Sevil - Kitaplarını kiloya verdim!

Kadri - Kitaplarımı tek tek geri isterim!

Yargıç - Kitaplarını tek tek geri istiyor?

Sevil - Kitapçının adresini vereyim, gitsin, duruyorsa alsın!

Kadri - *(Dövünür)* Kitaplarım, canım kitaplarım!

Yargıç - *(Kadri'ye)* Siz susun, ben soruyorum! *(Sevil'e)* Elbiseleri?

Sevil - Eskiciye verdim. Ne tuttuysa hepsi bir bir yazılı, parasını veririm...

Yargıç - *(Kadri'ye)* Parasını veriyor?

Kadri - Yandım, üstümdekilerle kaldım...

Sevil - Halıları hayır kurumlarına, camilere dağıttım!

Kadri - Yıkıldım! Yerle bir oldum!

Yargıç - *(Kadri'ye)* Metin olun! Burada adaletin kanatları altındasınız!

Kadri - Adsız hesapla banka defterim?

Yargıç - Adsız hesapla banka defteri?

Sevil - Adlı hesaba çevirdim! Gizli kapalı işlere yataklık edemem!

Kadri - Koltuk takımım?

Yargıç - Koltuk takımı?

Sevil - Bahçeye attırdım!

Kadri - Allahım! Büyükannemden hatıraydı...

Yargıç - Şimdi bahçedeler mi?

Sevil - Ne bileyim ben? Gitsin baksın, kendi malıyla kendi ilgilensin, bahçedelerse alsın götürsün...

Yargıç - *(Kadri'ye)* Bahçeye baktınız mı?

Kadri - İki aydır dünyanın yağmuru yağdı!

Sevil - Bana ne?

Kadri - Ben neyim varsa ne bıraktımsa isterim!

Sevil - Bulursan alırsın!

Kadri - Sana yedirecek değilim!

Sevil - Yedim bile!

Kadri - Kusarsın!

Sevil - Derdine yan!

Kadri - Kustururum!

Sevil - O iş biraz zor!

Kadri - Bir bir ödersin aklın başına gelir!

Yargıç - *(Tokmağını indirir)* Susalım!

Sevil - Önce senin aklın başına gelsin!

Kadri - Şirret!

Sevil - Pinti!

Kadri - Eli maşalı!

Sevil - Görmemiş, dağdan inme!

Yargıç - Susun! *(Düdüğünü çıkarıp öttürür. Kırmızı kartını hazırlar.)* Susun yoksa kendinizi kapıda bulursunuz! *(Kadri ile Sevil düşman düşman bakışırlar, Yargıç dosyayı karıştırır.)* Çocuk var mı? *(Kadri ile Sevil sözsüz, mimiklerle kavgalarını sürdürür, yargıcı duymazlar)*

Mübaşir - *(Kadri'yi uyarır)* Çocuk var mı?

Kadri - Yok!

Yargıç - Eşinize soruyorum?

Sevil - Bekliyorum!

Kadri - *(Güler)* Masal!

Yargıç - Niye gülüyorsunuz?

Kadri - Her zaman çocuk bekler!

Sevil - Sorumluluk duygusu yok ki!

Yargıç - Her neyse yok demeniz yeter! *(Yazıcıya)* Yaz, çocukları yok! *(Mübaşir'e)* Tanıkları çağır... *(Sevil ile Kadri'ye)* İlk yerlerinizi alın... *(Sevil ile Kadri yer değiştirirlerken)*

Sevil - Baba olacak adam mısın sen?

Kadri - Sen anne olduktan sonra...

Sevil - Yavrucuk, anasının kuzusu!..

Kadri - O sensin!

Sevil - Hâlâ annenin ağzının içine bakıyorsun!

Kadri - Görürsün sen!

Sevil - Sen gördün bile! *(Yargıç cüppesinin eteği ile gözlüklerini siler, Mübaşir I. Tanığı içeri alır.)*

Yargıç - *(Yeni taktığı gözlüklerinin üstünden)* Daha önce karşılaştık sanıyorum? *(I. Tanık siyahlar içindedir. Siyah şapka, siyah tül, siyah elbise, siyah çanta, eldiven, çorap, ayakkabılar...)*

I. Tanık - Olabilir...

Yargıç - Evet, karşılaştık?

I. Tanık - Hayır demedim!

Yargıç - Nasılsınız?

I. Tanık - Gördüğünüz gibi!

Yargıç - Cenazeden mi geliyorsunuz?

I. Tanık - Yastayım beyefendi! Sizlere ömür, üç hafta önce son eşimi kaybettim... *(İç çeker)*

Yargıç - Vah vah! Başınız sağolsun! *(Yazıcı ile Mübaşir'e)* Hatırladınız değil mi? Söylemiştim!.. *(I. Tanığa)* Üzülmeyin daha çok gençsiniz, hayat cömerttir!

I. Tanık - Artık benim için değil beyefendi! Zaten bana ne verse çok geçmeden geri alıyor... *(Mendilinin ucuyla gözlerini siler)*

Yargıç - *(Yazıcı ile Mübaşir'e)* Az kaldı daha üç dört koca öldürürsünüz diyecektim! *(I. Tanığa)* Bileziğiniz yeni?

I. Tanık - Doğru bildiniz! Rahmetlinin yaş günü armağanı!

Yargıç - Pırlanta mı?

I. Tanık - Platin üzerine. Arada başka taşları da var...

Yargıç - Size çok yakışmış!

I. Tanık - *(Mendiliyle gözlerini kurular)* Teşekkür ederim. Rahmetli, çok, çok ince bir zevk sahibiydi!

Yargıç - Demek beni hatırlamadınız?

I. Tanık - İnanın beyefendi bugünlerde hiçbir şeyi doğru dürüst hatırlayacak durumda değilim! Bu son acıyla öyle sarsıldım ki!

Yargıç - Özür dilerim acınızı deşmek istemezdim!

I. Tanık - Önemi yok efendim, rahmetliyi her dakika anıyorum! *(Bileziğini düzeltir)*

Yargıç - *(Gözleri Tanığın bileziğinde)* Görüyorum! Acınız size daha çekici bir kişilik kazandırmış!

I. Tanık - Galiba sizi hatırladım! Sesinizi, bu türlü ince sözlerinizi daha önce duymuş gibiyim...

Yargıç - *(İç çeker)* Ah ah!

I. Tanık - Buyurun!

Yargıç - Henüz bir şey söylemedim!

I. Tanık - Buyurun söyleyin, bana moral veriyorsunuz!

Yargıç - Bana İstanbul'un eski güzel günlerini, gençlik günlerimi hatırlatıyorsunuz...

I. Tanık - Hiç bilmiyordum! Ne gibi beyefendi?

Yargıç - Kadıköy vapurlarının lüks mevkilerini, Büyükada'nın yaz akşamlarını, Erenköy köşklerinin bahçelerini...

I. Tanık - Öyle mi? Teşekkür ederim, neden?

Yargıç - Bir vakitler o yerlerde hep sizin gibi siyahlar giymiş seçkin güzellerle karşılaşırdım...

I. Tanık - Teşekkür ederim. Ne kadar incesiniz! Rahmetli eşimi kaybettiğimden beri ilk kez böyle sizin gibi anlayışlı bir beyefendi ile karşılaşıyorum. İlk kez böyle ince sözler duyuyorum... *(Yargıç birden daldığı düşler dünyasından sıyrılır, işine döner, dosyayı önüne çeker)*

Yargıç - Evet, tanıklık edeceksiniz!..

I. Tanık - Hay hay! Madem siz tanıklık etmemi istiyorsunuz...

Yargıç - *(Ciddi)* Davacı ile davalıyı tanıyor musunuz?

I. Tanık - Sevil'i daha bebekliğinden tanırım, küçükken *(El işaretiyle)* daha şu kadarcık, bacak kadar bir şeyken, bilseniz ne cici, ne şeker bir kızdı! Bukle bukle saçları, o güzel kurdeleleriyle bir gören...

Yargıç - *(Keser)* Kurdelelerini görenleri geçin, Davalıyı?

I. Tanık - Davalıyı ilk olarak nikâhta gördüm, özür dilerim, pek gözüm tutmadı!

Kadri - Sayın yargıç!

Yargıç - Buyurun?

Kadri - İtiraz ediyorum!

Yargıç - Ne ediyorsunuz?

Kadri - İtiraz ediyorum!

Yargıç - Ne demek o?

Kadri - Mahkemelerde edilir ya!

Yargıç - O dediğiniz sinemada, filmlerde edilir, bizim mahkemede edilmez! Oturun! *(Kadri oturur. I. Tanığa)* Daha başka? Davacı geçinemiyoruz diyor, bu konuda ne biliyorsunuz?

I. Tanık - Geçinebilmeleri olanaksızdır kanısındayım!

Yargıç - Neden, nereden varıyorsunuz bu kanıya?

I. Tanık - Daha evlenmelerinden önce Sevil'in annesine söylemiştim, kızınıza yazık ediyorsunuz diye, o zaman beni dinlemediler...

Yargıç - Şimdi?

I. Tanık - Şimdi pişman oldular. Dediğim çıktı...

Yargıç - Onu sormuyorum. Yani evlenmelerinden sonra geçimsizliklerini, kavga ettiklerini gördünüz mü?

I. Tanık - Görmedim ama nasıl olsa edeceklerini biliyordum!

Yargıç - Nereden biliyordunuz?

I. Tanık - Davalı, Sevil'in yükünü kaldıramazdı!..

Yargıç - Daha açık konuşun!

I. Tanık - Sevil bolluk içinde el üstünde büyümüştür. Evlâdım!

Lüks içinde, saltanat içinde, zenginlik içinde yüzerek yetişmiştir! Babası, dededen zengindi. Pek çok zengindi. Ailelerindeki mal İstanbul'da kimsede yoktu! Sultanhamamı'nı bilirsiniz?

Yargıç - Bilirim?

I. Tanık - Sultanhamamı'nın girişinde, ya ikinci ya üçüncü han onundu...

Yargıç - Ne oldu?

I. Tanık - Sattı yedi! Vezneciler'i bilirsiniz?

Yargıç - Bilirim?

I. Tanık - Vezneciler'de Abdülmecit'in İbrikçibaşısı Kulaksız Vehbi Paşa'nın konağı büyükbabasından babasına geçmişti...

Yargıç - Ne oldu?

I. Tanık - Sattı yedi! Kanlıca'yı bilirsiniz?

Yargıç - Bilirim?

I. Tanık - Kanlıca vapur iskelesinden çıkınca sağdan üçüncü, Serasker Topal Rüştü Paşanın yalısı babasınındı...

Yargıç - Duruyor mu?

I. Tanık - Sattı yedi!

Yargıç - Sonuç?

I. Tanık - O ne zenginlikti beyefendi! O ne görkemli göz kamaştırıcı saltanattı! Aşçılar, uşaklar, hizmetçiler, halayıklar... Sevilciğim, dadılar, Fransız, İngiliz mürebbiyeler elinde büyüdü. Daha İstanbul'da kimsenin otomobili yokken onların üç otomobili vardı. Babası daha saydığım gibi üç han dört konak sattı yedi. Sağlığında kızının bir dediğini iki etmedi...

Yargıç - Davalı ne yapsın yani, geçinmeleri için her yıl bir han, bir konak mı satsın?

I. Tanık - Satması şart değil tabii! Her yıl bir kat satın alsa da olur!..

Yargıç - *(Yazıcı'ya)* Yazıyor musun?

Yazıcı - *(Hızla okur)* Babası daha saydığım gibi üç han dört konak sattı yedi...

Yargıç - En son nerede kaldın onu oku?

Yazıcı - Davalı her yıl bir kat satın alsa da olur...

Yargıç - Anlaşıldı. *(I. Tanığa)* Başka söyleyeceğiniz var mı?

I. Tanık - Ben söyleyeceklerimi daha evlenmelerinden önce söylemiştim! O zaman ne demişsem şimdi de onu söylüyorum!..

Yargıç - *(Sevil'e)* Tanığa daha başka sorulmasını istediğiniz bir şey var mı?

Sevil - Var!

Yargıç - Buyurun sorun...

Sevil - Ben tanığa hiçbir zaman paradan, parasızlıktan söz etmedim. Benim eşimle aramdaki anlaşmazlık paradan parasızlıktan kaynaklanmıyor. Hem tanık bizim para sıkıntısı çektiğimizi nereden biliyor?

Yargıç - *(I. Tanığa)* Nereden biliyorsunuz?

I. Tanık - Benim söylediklerim herkesin ağzında...

Sevil - Evet, babam çok mal sattı yedi ama anneminkiler duruyor! Ne ben para pul canlısıyım, ne de eşim tanığın sandığı gibi benim evimin giderlerini karşılayamayacak kadar parasız!

Kadri - Evet doğrusu eşim hırçındır, saldırgandır, şımarıktır ama tokgözlüdür!..

Sevil - Bu sözleri duymamış olayım! Eşimin en büyük kusuru inatçılığı! İlle de ben ne desem aksini söyleyecek! Yoksa yaşına göre kazancı çok iyidir. Benden parasını hiç esirgemez!..

Kadri - Eşimin tokgözlülüğüne söz söyletmem! Kimse o konuda eşime dil uzatamaz!

Yargıç - *(Tokmağını vurur)* Yeter!

I. Tanık - Anlaşılan tanıklık etmeyi kabul etmekle yanıldım!

Sevil - Evet efendim yanıldınız!

Kadri - Evet hanımefendi hem de çok yanıldınız!

I. Tanık - Sayın yargıç... ay... fena oluyorum... *(Yanındaki sandalyeye yığılır)*

Yargıç - Hanımefendiye yardım edin...

I. Tanık - Bu yaslı durumumla onlara iyilik edeyim dedim...

Mübaşir - *(I. Tanığı kucaklamak ister)* Doktor çağıralım mı?

I. Tanık - *(Mübaşir'i iter)* İstemez! Beni rahat bırakmanız yeter! *(Yargıç duruşma defterini kapatır, Mübaşir'e uzatır)*

Yargıç - Al, yelpazele!

I. Tanık - Ben acılı bir kadınım! *(Mübaşir defteri alır, I. Tanığı yelpazeler. Mübaşir'i iterek uzaklaştırır)* İstemez! *(Hapşırır)* Nezle olacağım! *(Yargıca)* Çok incesiniz! *(Soluyarak)* Bu acılı günlerimde bu işlere karışmamalıydım... *(Çantasını açar, makyaj kutusunu, rujunu çıkarır.)*

Yargıç - Şimdi nasılsınız?

I. Tanık - Teşekkür ederim, daha iyiyim! *(Küçük el aynasına bakarak makyajını tazeler, şapkasının tülünü düzeltir. Yargıca)* Beni anlayan bir siz varsınız... *(Kalkar)* Gidebilir miyim?

Yargıç - Güle güle! *(I. Tanık gitmekle gitmemek arasında kararsız...)*

I. Tanık - Gideyim mi?

Mübaşir - *(Yazıcının verdiği tutanağı uzatır)* Şuraya bir imza...

I. Tanık - *(İmzalar)* Başka? *(Yargıç, Mübaşir'e Tanığın ücretini vermesini işaret eder. Mübaşir bir defter uzatır.)* Şuraya bir imza...

I. Tanık - *(İmzalar)* Başka?

Mübaşir - *(Bir zarf uzatır)* Bu sizin... *(I. Tanık zarfı, boş mu dolu mu olduğunu eliyle yokladıktan sonra alır)*

I. Tanık - Nedir?

Mübaşir - Tanıklık ücreti. *(Zarfı kapar gibi alır, çantasına atar)*

I. Tanık - Önemi yok ama mademki geldim... *(Yargıcı selâmlayarak çıkar.)*

Yargıç - Öbür tanığı çağırın... *(Mübaşir II. Tanığı salona alır. Yargıç, gözlüklerinin üstünden Tanığı süzer.)* Daha önce karşılaştık galiba? *(II. Tanık açık renk bir kravat bağlamış, yakasına iri bir çiçek takmıştır. Peruğunu değiştirmiştir. Bütün görünüşünde gençlik özentisi göze çarpar. Nikâh törenindeki somurtkan tutumunun aksine yaşama sevinci ile doludur.)*

II. Tanık - *(Yargıca baktıktan sonra)* Galiba değil, kesinlikle!

Yargıç - Daha önce bu mahkemede tanıklık etmiş miydiniz?

II. Tanık - Tanıklık evet, bu mahkemede hayır! *(Yargıca bir kez daha dikkâtle bakar)* Tenis oynar mısınız?

Yargıç - Hayır!

II. Tanık - Dağcılık kulübünden mi diyecektim, öyleyse değil! Briç?

Yargıç - Hayır!

II. Tanık - Demek ki yat kulübünden de değil!.. Yazları nereden denize giriyorsunuz?

Yargıç - Yıllardır denize giremiyorum!

II. Tanık - Galatasaray Adası'ndan mı diyecektim, öyleyse oradan da değil!.. Geçen kış Uludağ'a gitmiş miydiniz?

Yargıç - Hayır beyefendi, hayır! Boşuna yorulmayın, ben kış yaz buradayım, bu kürsüde! Ben sizi yine bu kürsüden hatırlıyorum...

II. Tanık - Evet galiba başka bir vesileyle...

Yargıç - Nasılsınız?

II. Tanık - *(Gülerek)* Gördüğünüz gibi!

Yargıç - Yüzünüz gülüyor?

II. Tanık - Evlendim. Balayından yeni döndüm! Harika bir aydı, eşim yirmi üç yaşında...

Yargıç - Size yaramış!

II. Tanık - Hem de nasıl! Bir deneyin, size de yarar!..

Yargıç - Ne yazık ki benim için olanaksız!

II. Tanık - Söylenenlere inanmayın!

Yargıç - Ne gibi?

II. Tanık - Hani yaşlılara genç kadınlarla evlenmek yaramaz falan derler... Hepsi yalan, aksine!... Karınızdan uzun yaşamaya bakın!

Yargıç - *(Dosya yığınını gösterir)* Bu davalar ne olacak?

II. Tanık - Açanlar düşünsün!

Yargıç - Çok şakacısınız!

II. Tanık - Değildim, yeni oldum! *(Güler)* Kah kah kah!..

Yargıç - *(Güler)* Kah kah kah!

II. Tanık - Siz çok yaşayın emi! kah kah kah!

Yargıç - Ömürsünüz! kah kah kah... *(Ötekiler de gülerler. Birden ciddileşir, tokmağını vurur)* Görevimizi unutmayalım! *(Gözlükleri üstünden)* Tanıklık edeceksiniz!

II. Tanık - Hay hay ! Sizi kıramam!

Yargıç - Davacı ile davalıyı tanır mısınız?

II. Tanık - Küçük hanımı ilk olarak nikâhta görmüştüm. Pek ince bir gelindi. Davalıyı kısa pantolonlu olduğu günlerden tanırırn . Pek yaramaz bir şeydi. Ele avuca sığmaz bir çocuktu. Ağaçlardan indiremezdik. Hiç unutmam evlerinin bahçesinde bir ceviz ağacı vardı...

Yargıç - Ceviz ağacını geçin, bugünlere gelin...

II. Tanık - Yavaş yavaş geliyorum...

Yargıç - Hızlı hızlı gelin...

II. Tanık - Eee, evet, başarılar kazandığını duyuyorum...

Yargıç - Davacı geçinemiyoruz diyor, ayrılmak istiyor?

II. Tanık - Bir türlü inanamıyorum, inanmak da istemiyorum!

Yargıç - Siz inansanız da inanmasanız da diyor!

II. Tanık - Bence iyi etmiyor!

Yargıç - Sizce ne yapmalılar?

II. Tanık - Şöyle bir aylık bir geziye çıksalar. Ege kıyılarından güneye doğru inseler, kavgalarını kırıcı sözlerini unutsalar, yalnız kaldıkça hep birbirlerinin tatlı sözlerini ansalar...

Yargıç - *(Yazıcı'ya)* Yazıyor musun?

Yazıcı - *(Hızla okur)* Hep birbirlerinin tatlı sözlerini...

Yargıç - *(Keser)* Güzel! *(II. Tanığa)* Başka?

II. Tanık - Deniz üstü lokantalarda, Çin lokantalarında başbaşa yemek yeseler; Boğaz vapurlarına faytonlara binseler...

Yargıç - Anlaşılıyor. Başka?

II. Tanık - Benim söyleyeceklerim bu kadar!

Yargıç - Tanığa soracak bir şeyiniz var mı?

Sevil - *(Duygulu)* Hayır!

Kadri - *(Duygulu)* Hayır! *(Bakışları karşılaşır. Pişmanlıkla başlarını öne eğerler, az sonra bakışları yine birbirini bulacaktır.)*

Yargıç - *(Tanığa)* Peki efendim tutanağı imzalayın, ücretinizi alın, sonra da gidebilirsiniz... *(Mübaşir tutanağı, ücret defterini imzalatır, para zarfını uzatır)*

II. Tanık - Hayır, kesinlikle ücret kabul edemem! *(Mübaşir'e)* Size küçük bir armağanım olsun... *(Gülümseyerek salondakileri ayrı ayrı selâmlar, çıkar.)*

Yargıç - *(Dosyayı karıştırır, teraziyi yoklar)* Eee Sevil Hanım, ne yapacağız? Sizin terazinin kefesi boş, mahkemenin boşanma kararı verebilmesi için kefenizde en az net yarım kilo ağırlık bulunması gerekiyor... Yasaların dediği bu!

Sevil - Terazinin doğru tarttığına emin misiniz?

Yargıç - Mahkemenin vereceği kararı beğenmezseniz üst mahkemeye gidebilirsiniz...

Kadri - Benim eşyalarım ne olacak?

Yargıç - O dava uzar. Tanıklar dinlenecek, faturalar incelenecek, bilirkişi seçilecek, bankalara yazılacak, cek cuk cak cık, bir yığın iş, iki üç yıl sürer...

Kadri - Kitaplarım, elbiselerim, halılarım?.. Üstümdekilerle kaldım...

Yargıç - *(Sevil'e)* Ne diyorsunuz?

Sevil - *(Önüne bakarak, yavaş sesle)* Hepsi evde, bıraktığı gibi duruyor, istiyorsa gelsin alsın...

Kadri - Adsız hesap defterim?

Sevil - Kareli spor ceketinin cebinde, dolabında...

Yargıç - Hangi sözleriniz doğru? Duruşmanın başında söylediklerini mi, şimdikiler mi?

Sevil - *(Kadri'yi işaretle)* O hangisinin doğru olduğunu bilir!

Yargıç - *(Kadri'ye)* Biliyor musunuz?

Kadri - Galiba!

Yargıç - Eşyalarınız duruyormuş. Ne diyorsunuz? Davanızı sürdürecek misiniz?

Kadri - Duruyorsa sorun yok! *(Sevil'e)* Niye demin öyle söylemedin?

Sevil - Aklın başına gelsin diye! Sen niye öyle söyledin?

Kadri - Ben seni kıracak ne dedim?

Sevil - Bir yanımı bırakmadın?

Kadri - Benim bir yanımı bırakmayan sensin!

Sevil - Yazık yazık!

Kadri - Hem de çok yazık!.. *(Yargıç, Yazıcı, Mübaşir, gülümseyerek ikisinin konuşmalarını izlerler, dediklerini onaylarlar.)*

Sevil - Her şeyi bozan sensin!

Kadri - Bence her şeyin bozulmasına sen yol açtın!

Sevil - Hâlâ da diretiyorsun!

Kadri - Benim suçum ne günahım ne anlayamıyorum?

Sevil - İlk aylar ne güzel pazar sabahları Belgrad Ormanları'nda geziye çıkardık, Kilyos'a denize giderdik...

Kadri - Yağmur çamur ikimize de vız gelirdi, sarmaş dolaş sokaklarda dolaşırdık...

Sevil - Arada beni Çin lokantasına, Anadolu yakasındaki deniz üstü lokantalara götürürdün. Şiirler okurdun...

Kadri - Sen evin içinde hep şarkılar söyleyerek dolanırdın...

Sevil - Neye olsa gülerdik!..

Kadri - Yemek yansa, süt taşsa...

Sevil - Hep gülerdik! Şimdi hır çıkarmak için neden aranıyorsun!

Kadri - Ben mi hır çıkarmak için neden aranıyorum?

Sevil - Tabiî! Benden bıktın!

Kadri - Daha neler! Söylediğine kendin de inanıyor musun?

Sevil - İnanmasam söylemezdim! Kalkmış sabahları geç kalktığımdan yakınıyorsun! Neden erken kalkamadığımı bilmiyor musun? Geceleri beni uyutmayan sensin!

Kadri - Sanki sen benim neden dokuzdan önce evden çıkamadığımı bilmiyor musun? Senden ayrılabiliyor muyum?

Sevil - İstesen pekâlâ kendine bir anahtar yaptırabilirdin!

Kadri - Yaptırmam, çünkü eve dönüşümde kapıyı senin açmanı istiyorum!

Sevil - *(Hafiften ağlar, gözlerini kurular)* Benim annemden ablamdan başka kimim var?

Kadri - Seni üzdümse özür dilerim!..

Sevil - İki beygirlik küçük bir arabam, bir Teriyem bile yok!

Kadri - Bütün istediğin bu muydu?

Yargıç - *(Gülümseyerek)* Olur, hepsi zamanla olur, çok gençsiniz!

Sevil - *(Kadri'ye)* En çok istediğim şey, otomobilimin penceresi aralık olacak, Teriyem arka koltukta oturacak, pencereden başını çıkarıp bakınacak! Geçtiğim caddeler şenlenirdi...

Kadri - Bir çaresine bakarız öyleyse...

Sevil - *(Sevinçle)* Sahi?..

Kadri - Ben ne diye saat sekizlere kadar çalışıyorum?

Sevil - *(Dayanamaz Kadri'yi öper)* Niye daha önce söylemedin? *(Kadri'nin omuzuna bir yumruk indirir)* Pis domuz!

Kadri - *(Sevil'in bileğini yakalar, büker)* Seni yedi belâ seni!

Sevil - Bilirim ben sana yapacağımı!

Kadri - Görürüz kim kime... *(Kadri'nin kasetçaları düşer, düğmesi açılır.)*

Şarkı - Her yerde kar var... *(Kadri düğmeyi kapatır)*

Yargıç - Anlaşıldı anlaşıldı!.. Ne diyor şarkı?

Kadri - Adamo'nun...

Sevil - *(Kadri'nin yerine karşılık verir)* Her yerde kar var..

Yargıç - Benim bildiğim her yerde kar yok ama her evde hır var! *(Yazıcı'ya)* Sizin evde yok mu?

Yazıcı - Ohoo! Gırla!

Yargıç - *(Mübaşir'e)* Sizin evde?

Mübaşir - Sabah akşam, uğrarsam öğleleri de...

Yargıç - Söz aramızda, bizim evde de! Evde kavga olması iyidir! Kavga evde olmazsa dışarda olur, karakollara düşersiniz! Bakın burası mahkeme. Her gün açık! Günde altmış yetmiş dava bakıyoruz. Geleni geri çevirmiyoruz, niçin geldin demiyoruz. Açın bakalım şu

radyoyu ne çalıyor?.. *(Kadri kasetçalarını açar, Dede Efendi'nin Rast Şarkısı duyulur, Yargıç mırıldanarak şarkıya katılır)*

Radyo -

Yine bir gülnihâl
Aldı bu gönlümü
Sim-i ten
Goncafem
Bîbedel
Bir güzel...

Yargıç - Bak bunu anlarım işte! Hadi bakalım şimdi el ele kol kola doğru evinize! Doya doya kavgalarınızı edin, günün birinde boşanmaya doğru dürüst karar verirseniz biz buradayız, gene gelirsiniz... *(Kadri Sevil'e el uzatır, vals temposuyla dönmeye başlarlar.)*

Radyo - *(Sahnedekilerin katılmalarıyla)*

Âteş-i ruhleri, yaktı bu gönlümü
El aman, pek yaman
Böyle kaş
Böyle göz
Bîbedel
Bir güzel

Yargıç - *(Seyircilere)* Hep birlikte! *(I. ve II. Tanık iki yandan şarkıya katılarak girerler, Sevil ile Kadri'ye konfetiler, serpantinler atarlarken...)*

PERDE

Etiler, 10 Haziran 1984
İkinci Yazılış: 2 Ocak 1985
Son Yazılış: 21 Haziran 1990

DEVETABANI

(Komedi, 2 Bölüm)

ÖNSÖZ

İnsanların bazı hastalıkları var ki ateş, sancı, uykusuzluk, iştahsızlık gibi belirtiler göstermiyor; bu nedenle de tıp biliminin saptadığı, iyileştirilmesini üstlendiği hastalıkların dışında kalıyor. Devetabanı'nın konusu bu türlü hastalıklardan birine dayanıyor; yayılma hastalığı!

Yayılma hastalarıyla hemen her gün bir arada yaşıyoruz. Bir iki örnek hatırlayalım. Diyelim ki bir apartmanın üçüncü katında oturuyorsunuz. Bir sabah daire kapınızı açınca kapı karşı komşunuzun ortak merdiven sahanlığına bir ayakkabı dolabı yerleştirdiğini görüyorsunuz ya da merdivenin her basamağında çiçek saksıları! Komşunuzun oğlunun bisikleti ise sözgelişi üç aydır apartmanın giriş katında merdivenlere dayalı duruyor. Apartmanınızın sığınağı bütün komşularınızın aşınmış otomobil lastikleri, kırık dökük eşyalarıyla dolu. Bu da yetmiyormuş gibi giriş katında oturan komşunuz apartmanın bahçesinde kendi dairesinin duvarı boyunca domates yetiştiriyor! vb...

Otobüslerde vapurlarda, el çantaları, zembilleri biletsiz bindirdikleri çocuklarıyla üç dört kişilik yerlere yayılan, yaşlıların hastaların ayakta kalmasına aldırmayanlar var. Hastalığın yaygın başka bir örneğini evinizin içinde görüyorsunuz. El kadardan büyüttüğünüz öz çocuklarınız büyüdükçe, oyuncakları, çalgıları, haberli habersiz top-

layıp getirdikleri arkadaşları, bir yığın döküntüleri ile evin içinde yayıldıkça yayılıyor, dört bir yanı kaplayarak size oturacak sandalye bırakmadıkları gibi, neredeyse evde sizin varlığınızı çok görüyorlar!

Yayılma hastalığı içgüdüsel bir itiden kaynaklanıyor. Sonunda ortak yaşamı dayanılmaz duruma getiren boyutlara ulaşıyor. Doğada daha açık gözlemlemek olası bu hastalığı, bitkiler dünyasında daha arsız, kökleri daha derine ulaşanlar, aralarında üredikleri öbür bitkilerin yok olmasına vardırıyorlar yayılmalarını. Ayrıkotları, sarmaşıkgiller bu türlü bitkiler örneğin.

Oyunumda doğa ile toplumda yan yana yansıtmaya çalıştım bu hastalığı. Devetabanı geliştikçe kendisini yetiştirenlerin yaşama alanını daraltan, kısıtlayan bir bitki. Sahnede, doğada var olan bu köklü eğilimin simgesi olarak yer alıyor. Kitapları, plâkları arasında okuyarak, yazarak, müzik dinleyerek gürültüsüz patırtısız bir yaşam süreceği bir eve kavuşmak için yıllarca didinen İlter Tezcan'ın bu düşü gerçekleşince, yayılma hastası yakınları arasında başına gelenleri oyun ilerledikçe sahnede izleyeceksiniz!

Yayılma hastalığı insanın eğitim düzeyi, yaşama görgüsü ilerledikçe yenebileceği bir hastalık. Sahnede bu tür kusurlarımız, hastalıklarımızla gülerek eğlenmek, bu yolda uygulanacak en olumlu iyileştirme yollarından biri değil mi?

Necati CUMALI

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

İlter Tezcan: 38 yaşında, gazeteci-yazar.
Serdar Gönlübol: İlter'in yakın arkadaşı, akranı.
Müzeyyen Subaşı: Yaşlı, Güzin'in babaannesi.
Güliz Subaşı: Güzin'in kız kardeşi, 18 yaşında.
Güzin Subaşı: Müzeyyen'in torunu, 25 yaşında.
Hakan Erarslan: Güliz'in arkadaşı, akranı.

(Olay günümüzde, İlter Tezcan'ın İstanbul'da, Etiler'deki evinde geçer. Dekor: Çağdaş bir evin kesiti. Sağda: Önde giriş kapısı. Kapı küçük bir hole açılır. Holün solunda iki basamaklı bir merdivenle yemek odası setine çıkılır. Yemek odasının solunda yine böyle bir merdivenle salona inilir. Holün sağında mutfak vardır. Mutfağın sağ gerisinde servis kapısı ile bahçeye çıkılır. Solda: Salon. Salon ile yemek odasının gerisinde limonluk. Salon cam bir kapı ile limonluk ile birleşir. Yemek odasının gerisinde üst kata çıkan merdiven. Merdiven altı yedi basamak sonra küçük bir sahanlığa ulaşır, sahanlıktan üst kata döner. Sahanlıkta, seyirciye göre tam karşıda banyo kapısı. Oyunun tümü bu dekor içinde geçer. Bazı kısa yan sahneler, sırası geldikçe banyo sahanlığının, mutfak kesitinin, daha bunun gibi dekorun elverdiği başka bölümlerin önüne indirilecek küçük panolar önünde oynanır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(3 Mart. Perde yeni taşınılan bir ev görüntüsü üstüne açılır. Yemek masası, sandalyeleri, kitaplık, büfe gibi iri parça eşyalar gelişigüzel yerlerine konmuştur. Koltuk takımı henüz taşıyıcıların bıraktığı gibidir. Orada burada dürülü halılar, karton kitap kutuları, asılmayı bekleyen tablolar... İlter sahnede yalnızdır. Elinde küçük bir masa saati vardır. Gülen bakışlarla evin içini gözden geçirir, gülümser, sahnenin önüne doğru ilerler, kol saatine bakarak elindeki saati ayarlar, kurar...)

İlter - *(Seyirciye)* Ohh! Hele şükür, ben de ev sahibiyim artık! Neredeyse inanamayacağım! Kiracılık kanıma işlemiş! Sanki, birinin kulağımın dibinde durup iki üç dakikada bir, İlter, bu ev senin diye hatırlatması gerekiyor! *(Derin bir soluk alır.)* Evet, bu ev benim! Daha bu sabah taşındım. *(Elindeki saate bakar.)* Üç saat kadar önce. Gördüğünüz gibi yerleşmeye çalışıyorum. Artık göçebelik dönemi bitti! Niyetim bundan sonra, evimde okuyarak, yazarak, patırtısız, gürültüsüz bir yaşam sürmek, bu yaşa kadar boşa yitirdiğim günlerimin zararlarını gidermeye çalışmak...

Ses - Bırakırlarsa!

İlter - *(Sese doğru)* Bırakırlarsa mı!

Ses - Evet, bırakırlarsa çalışırsın!

İlter - Ne demek bırakırlarsa? Ev benim evim!

Ses - Öyle sanırsın!

İlter - Kimlermiş o bırakmayacak?

Ses - En başta Serdar! *(Kapı çalınır.)*

İlter - Eyvah, kapı!

Ses - Evet, Serdar!

İlter - Al sana, damladı bile! *(Elindeki saati yemek masasının üstüne bırakmak için döner. Kapının zili bu kez uzatıla uzatıla çalınır. Kapıya koşar, açar.)*

Serdar - Neredesin yahu! Sağır mısın?

İlter - Ellerim doluydu!

Serdar - *(Eşikte, evi inceler.)* Neyse, anlaşıldı! *(İlter'e döner.)* Eeee, taşından ha? *(İlter'in sırtına bir yumruk indirir.)* Aslan! Aslansın sen!

İlter - Geçsene...

Serdar - Geçeceğim elbet! *(Coşkuyla kollarını açar.)* Dur, önce bir doya doya kucaklayayım seni! Candan gönülden kutlayayım! *(Sarılır, İlter'i kucaklar, elleriyle sırtını döver.)* Uğurlu olsun! Bereketli olsun! İçimizde hiç olmazsa sen kiracı olmaktan kurtuldun!

İlter - Teşekkür ederim!

Serdar - *(İlter'in sırtını döver.)* Yaşşa sen, bin yaşa! Var ol!

İlter - *(Kurtulmaya çalışır.)* Eksik olma!

Serdar - Güle güle otur...

İlter - *(Serdar'ın kollarından kurtulur.)* Kapıda kaldın, geçsene...

Serdar - *(Açılır, içeriye bir göz atar.)* Dışarıdan görünüşü şahaneydi, içerisi de öyleye benziyor!

İlter - *(Yana çekilir.)* Sağ ol! Geç hadi...

Serdar - Dur, sana bir hediyem var. Arabada, yardım et de birlikte içeriye alalım.

İlter - *(Ne diyeceğini kestiremeyerek.)* Ne acelesi vardı?

Serdar - Acele falan değil, tam sırası! Gel!

İlter - Daha her şey ortada, hiçbir şeyin yeri belli değil!

Serdar - Daha iyi ya! *(İlter'i elinden tutar, dışarı çeker. Çıkarlar, dışarıdan sesleri gelir.)* Evde koyacağın yeri birlikte seçeriz... *(Ses yaklaşır.)* Senin tek başına oradan oraya taşıyabileceğin bir şey değil bu! *(Ağaç bir fıçı içinde yetiştirilmiş bir devetabanı ile girerler. Fıçıyı biri bir kulpundan öbürü karşı kulpundan kavramışlardır. Fıçıyı hole bırakırlar. Soluyarak)* Devetabanı, tropikal cins!

İlter - Haklıymışsın, oldukça, ağır. *(Solur.)* Tek başına taşıyamazdın!

Serdar - Bu da bir şey mi? Daha fidan! Hele bir yıl geçsin, iyice serpilsin, yerinden kımıldatamazsın! Bir de yerini severse sen o zaman ne olacağını gör!

İlter - Teşekkür ederim ama niye zahmet ettin?

Serdar - Lâfa bak! Zahmet! Ne zahmeti? En yakın arkadaşımsın, senin için bana zahmet mi olur? Zevk, sevinç kaynağı olur. Tut hadi!.. *(İki elle fıçının kulpunu kavrar.)*

İlter - Dur, kapı açık kaldı... *(Kapıyı kapatır.)*

Serdar - Yallah! *(İlter, dönüp fıçının kulpunu kavradığı sırada, Serdar kulpu bırakır, doğrulur.)* Sevdin değil mi? *(İlter'in karşılığını beklemeden.)* Nasıl iyi bilirim seni? Avucumun içi gibi...

İlter - Eksik olma ama...

Serdar - *(Keser.)* Doğaya taparsın sen! Yeşile, çiçeklere bayılırsın! *(İlter'in dediğini yeni duymuş gibi.)* Aması ne?

İlter - Baksana çiçek değil ağaç! Nereye koyacağız bunu?

Serdar - Koskoca ev! Yer mi yok? Yer kolay, hadi kavra sen!

İlter - Az bekle, belime ağrı girdi! *(Bakınır.)* Nereye koyacağız? Önceden bilsek fena olmaz!

Serdar - Buluruz dedim ya! *(Bakınır.)* Herhalde buraya koyacak değiliz, koca ev! *(Birden, kararlı.)* Salonun, salonun nerede?

İlter - *(Şaşkın.)* Salonum mu? Salona mı koyacağız?

Serdar - Tabii! En uygun yer salon! Çok dekoratif çiçektir, salonu zenginleştirir! Hadi, oyalanma! *(Fıçıyı kaldırır ilerlerler.)*

İlter - Anlıyorum, anlıyorum ya...

Serdar - Taşırken konuşma, iyi gelmez!

İlter - Limonluğa çıkarsak? *(Fıçıyı yere bırakacak olur, Serdar yürüyerek önler.)*

Serdar - Olmaz, salona! *(Solur.)* Beni de konuşturma! *(Soluyarak yemek odasının merdivenini çıkar, fıçıyı yere bırakırlar.) (Çevresini inceler.)* Mutfak... Yemek odası... Demek limonluğun da var?

İlter - *(Umutla)* Görüyorsun! Üstelik boş! Limonluğa koyalım diyorum?

Serdar - Olmaz donar! Sararır! Devetabanı ışığı, sıcağı sever, soğuğu güneşi sevmez! Fıçı gölgede kalmalı, bol ışık almalı! *(İncelemesini sürdürür.)* Salon burası anlaşılan?

İlter - Evet!

Serdar - Kaldır! *(Fıçının kulpunu kavrar.)*

İlter - *(Hareketsiz.)* Görüyorsun ya daha her şey ortada...

Serdar - Aldırma. Hadi, tut!

İlter - Şimdilik burada kalsın, yerleşince...

Serdar - *(Keser)* Çocuk olma! Sen, ben ne dersem onu yap, aldanmazsın, hadi, yallah! *(Fıçıyı kaldırırlar.)*

İlter - Bana kalırsa acele ediyoruz...

Serdar - Taşırken konuşma dedim, soluğun kesilir! *(Yemek odasından salona inerler.)* Şuraya, sağ köşeye... *(Solur. Salonun limonluğa bakan sağ köşesine fıçıyı bırakırlar.)* Burası tam yeri... *(Solur.)* İşte, ideal!

İlter - *(Soluyarak.)* Burası salıncaklı koltuğumun, okuma lâmbamın yeri!

Serdar - Onlar hafif şeyler, tuttun mu nereye istersen koyarsın!

İlter - Nereden buldun bu küpü?

Serdar - Evden! Bir yılda yetiştirdim. Görmemiş miydin?

İlter - Hatırlamıyorum!

Serdar - Uğradığın yok ki! Nereden hatırlayacaksın? Unuttun bizi artık! Sevdin değil mi? Allahını seversen açık söyle?

İlter - *(Zorlanarak.)* Sevmesine sevdim ya...

Serdar - *(Keser.)* Şu halde sorun yok! Kooperatifin evini teslim ettiğini duyunca, ne alayım diye düşünürken, Allahtan karım akıl verdi, daha iyisi can sağlığı dedim, attım arabaya getirdim! Demek ki sevdin?

İlter - Çok iyi yetiştirmişsin...

Serdar - Güle güle kullan! Bilirsin bizim ev küçüktür. Dar geliyordu... *(Karşı duvarı gösterir.)* Koltuk takımını şuraya koy. Tam devetabanına karşı! Şu köşeye de müzik dolabını...

İlter - Ben tam tersini düşünüyordum...

Serdar - *(Keser.)* Olmaz, iyi durmaz! Anlamsız olur! *(Fıçıya yaklaşır.)* Korkma, dibi yarıya kadar sacla kaplı, su sızdırmaz! Günde küçük bir çaydanlık su yeter! Sen şimdi bu kadar göründüğüne bakma, çok çabuk büyür! Gelecek yıl en azından bir bu kadar daha olur! Aldığımda el kadar bir şeydi. Fıçısını ben değiştirdim. Küçük gelirse sen de değiştirirsin!

İlter - Böyle kalsın, bana yeter!

Serdar - *(Göğüs geçirir.)* Bir evde kadın yoksa, sorun da yoktur! İlterciğim, unutma bu sözümü! Bu günlerinin kadrini bil! Karım neredeyse bununla bozmuştu! Evde çok gördüğü iki şey varsa biri ben, biri de bu devetabanıydı! Bir yıldır bu devetabanı yüzünden işitmediğim kalmadı! Bir gün başıma kakmasa olmazdı! Bakalım şimdi neyime kusur bulacak! Ah ah ah! Neyse sevdin diye içim rahat etti! Hiç olmazsa sana geldikçe görürüm!

İlter - Pek tabii!

Serdar - Göreceksin yeşilinin iyileştirici bir etkisi vardır. İç rahatlatır? Hele geceleri, ışıkları yansıtmasına doyum olmaz! Odada kendini yalnız duymazsın! *(Evi inceler.)* Evin harika! Kaç metrekare?

İlter - Altlı üstlü 140.

Serdar - Bahçesi?

İlter - Bahçesi de bir o kadar...

Serdar - Konak desene şuna! Köşk! Borcun yok mu?

İlter - Kalmadı. Onbir yıldır taksit ödüyorum. Şimdi iş eksiklerini tamamlamakta...

Serdar - Olur, hepsi olur, acele etme! *(Ellerini oğuşturur.)* Bayıldım evine, bittim! *(Limonluğun kapısında durur.)* Oooo! Deniz görüyor! Burada harika rakı içilir! Ben geldikçe denize karşı kafaları çekeriz seninle!

İlter - O biraz zor!

Serdar - Canım hemen o kadar ürkme, geldikçe dediğim, çok çok haftada bir...

İlter - Geçti o günler!

Serdar - Anlamadım, hangi günler?

İlter - Bundan böyle, rakıya, içkiye paydos!

Serdar - Hayrola, dokunuyor mu?

İlter - Dokunmuyor ama...

Serdar - Doktor mu yasak etti?

İlter - Hayır.

Serdar - Öyleyse daha ne kaldı? *(Gülümser.)* Sen hele bir yerleş, rakılar benden! Hadi mezeler de benden olsun. Gelirken mezeciye uğrar bir şeyler alırım! *(Banyonun kapısını açar.)* Ooo! Bu ne banyo böyle! Baştan başa çini! *(Kapıyı kapar.)* Kaç yatak odan var?

İlter - İki!

Serdar - Harika! Biri benim! Artık karımla kavga ettim mi otele gitmem, gelir sende kalırım...

İlter - Sen karınla iyi geçinmene bak, bana güvenme!

Serdar - Kabalaşma! Ev sahibi olur olmaz değiştin bakıyorum!

İlter - Daha değişmedimse bile değişmek zorundayım! Ne sandın? *(Coşkulu.)* Ben dünyaya üçüncü sınıf bir gazeteci olarak yaşayıp ölmek için gelmedim!

Serdar - Anlayamıyorum?

İlter - Neyi?

Serdar - Bu dediklerinin benim karımla iyi geçinip geçinmememle ne ilgisi var yani?

İlter - Var! Niyetim bundan böyle sessiz, düzenli bir yaşam sürmek!

Serdar - Sür! Sana sürme diyen kim?

İlter - Yatak odalarından birini çalışma odası yapacağım! *(Yatışır.)* Ben romancıyım!

Serdar - Romancı mı?

İlter - Evet, romancı! *(Yeniden coşmaya başlar.)* Doluyum dolu! Beynimin içi mahşer! Bugüne kadar düzensiz yaşadımsa, ona buna uydumsa neden sanıyorsun? Tembelliğimden mi? Yeteneksizliğimden, çalışmaktan kaçtığımdan mı? Değil! Sadece oturup çalışacak sessiz, sıcak bir yerim, doğru dürüst bir yazı masam bile olmadığından! Yıllardır bodrum katları ile çatı katları arasında taşındım durdum! Kiralık ev aramaktan anam ağladı!

Serdar - İyi işte, şimdi evin de var, masan da... Göster kendini! Otur çalış!

İlter - Çalışmaya başladım bile! *(Yemek masası üstünde duran bir dosyayı kapar, hızla sayfalarını döndürür.)*

Serdar - Ama eski dostlarını da unutma!

İlter - *(Dosyayı havada sallar.)* İşte burada, yazıyorum!

Serdar - Çok güzel, devam et!.. Gönül işlerin nasıl?

İlter - Bombok!

Serdar - Yürümüyor mu?

İlter - Yok ki yürüsün!

Serdar - Bundan sonra olur!

İlter - Olmasın daha iyi!

Serdar - Niye o?

İlter - Başım dinç, gönlüm rahat! Âşık oldum mu bir kutu iğne yutmuş gibi oluyorum!

Serdar - Evin tam bir aşk yuvası azizim! Bulunmaz bir aşk yuvası! Böyle bir evde âşık olursan pek iğne yutmuş gibi olmazsın! Kaç yaşındasın, otuz yedi?

İlter - Otuz sekiz!

Serdar - Ev sahibi olmak için erken, evlenmek için geç! Evlenmeye niyetin varsa elini çabuk tut!

İlter - Hiç öyle bir niyetim yok! *(Yerdeki tablolardan birini alır.)*

Serdar - Unutma, evlenme kararını kadın verir, erkek değil!

İlter - Yani?

Serdar - Böyle bir evin varken kadınların elinden kolay kolay kurtulamazsın!

İlter - *(Tabloyu yerine asacağı sırada Serdar'a döner.)* Ben mi?

Serdar - Evet, sen!

İlter - Ben ha! *(Alaylı bir gülüşle.)* Ben! *(Tabloyu asar.)* Ben romancıyım paşam! Romancı! Sanatımla evliyim! *(Bir iki adım geri çekilir, tablonun yerinde iyi durup durmadığını inceler.)*

Serdar - Görürüz! *(O da tablonun duruşunu incelemektedir.)*

İlter - Hiçbir kadın beni yazı masamdan koparamaz!

Serdar - Böyle senin gibi atıp tutarken kaç romancı kendini yazı masası yerine nikâh masası başında bulmuştur! *(İlter başka bir tabloyu alır, asmaya hazırlanır.)* Evlen de görürsün! Karın, evin dört bir yanına el koyar. Çalışmak için kala kala bahçedeki kümes kalır sana! Tabii o da karın tavuk meraklısı değilse!..

İlter - Nasıl olsa evlenecek değilim!

Serdar - Evleneceksin!

İlter - Hayır, evlenmeyeceğim!

Serdar - Evet, evleneceksin! Olmadı!

İlter - Olmayan ne?

Serdar - Tabloların yerleri. İyi durmadı. Bunu oraya al, onu buraya, yerlerini değiştir! *(İlter geriye açılır, tabloların duruşunu inceler.)*

İlter - Hele şimdilik böyle kalsın... Evlenmeyeceğim!

Serdar - Boşuna aldatma kendini!

İlter - Görüşürüz! *(Bir başka tabloyu asmaya hazırlanır.)*

Serdar - Evet, görüşeceğiz! Hele o akıllı, anlayışlı denilen kadınlardan biri çıksın karşına! Roman konularını hayran hayran dinler

numarasını yapsın, koruyucu melek rolü oynasın, evlenmek için yalvaracaksın!

İlter - Öyleleri çok geldi geçti benim elimden! *(Tabloyu asar.)*

Serdar - Geçti, geçti ama ne zaman? Bodrum katlarında kiracı olduğun günler! *(Az önce İlter'in astığı ilk tabloyu indirir, tablo elinde, ikinci tabloya doğru ilerler.)* Şimdi öyle bir kadın karşına çıktı mı dizlerine kapanacaksın!..

İlter - Görüşürüz dedim ya...

Serdar - Ben de görüşeceğiz dedim! Kadınlar önce ev delisidir oğlum, kaş göz, boy bos sonra gelir! Akıllı bir kadın bu devirde kiralık bir ev bulanı bile elinden kaçırmaz, değil böyle köşk sahibi olanı!

İlter - *(Serdar'ın elindeki tabloyu göstererek.)* Ne yapıyorsun?

Serdar - Yerlerini değiştireceğim!

İlter - Bırak Allahını seversen şunları yerinde!..

Serdar - Bir de bu türlü deneyelim... *(Tabloların yerlerini değiştirir.)* Oldu! *(Açılır, tabloların duruşunu inceler.)* Nasıl?

İlter - *(Bakmadan.)* Fena değil!

Serdar - Bak da söyle!

İlter - *(Kısa bir göz atar. Soğuk.)* Çok güzel!

Serdar - Şimdi alay etsen de zamanla çok daha iyi durduğunu anlarsın! *(Pencereden bahçeye bakar.)* Garajın da var!

İlter - Ama arabam yok!

Serdar - Onu da alırsın!

İlter - Allah korusun!

Serdar - Garajı boş mu tutacaksın?

İlter - Niyetim ikinci bir çalışma odasına çevirmek!

Serdar - Bir tanesi yetmiyor mu?

İlter - Telefonlardan falan kurtulmak için...

Serdar - Saçma! Telefonunun fişini çekersin olur biter!

İlter - Elimde değil, çekemem, duymazsam daha rahat ederim...

Serdar - Öyle olsun. Garajın nasıl?

İlter - Ne gibi?

Serdar - Lavabosu var mı?

İlter - Lavabosu, duş yeri, tuvaleti...

Serdar - Bayıldım! Penceresi?

İlter - Bahçeye bakıyor. Kepenkli!

Serdar - Bittim!

İlter - Niye soruyorsun?

Serdar - Hemen kiralıyorum!

İlter - Kime?

Serdar - Kendime!

İlter - Kiraya veren kim?

Serdar - Sen! Herhalde beni kıracak değilsin!

İlter - Saçmalama!

Serdar - Yalvarırım!

İlter - Derdin ne?

Serdar - Âşığım, yersizlikten kıvranıyorum!

İlter - Verememem!

Serdar - Ölümü öp!

İlter - Boşuna üsteleme!

Serdar - Paranı batırırım diye korkuyorsan, üç aylık kirayı hemen öderim, hemen, şimdi! *(Çek defterini, kalemini çıkarır.)*

İlter - Sok onları cebine!

Serdar - Korkma karşılığı var! Ne kira istiyorsun söyle, altı aylığını ödeyeyim?..

İlter - Söyleyeceğimi söyledim!

Serdar - Otomobilin yok, nasıl olsa boş duruyor?

İlter - Boş değil, öteberi dolu!

Serdar - Yardım ederim, boşaltırız!

İlter - Seni her gün burnumun dibinde çekemem!

Serdar - Sadece haftada iki gün!

İlter - Ne olur uzatma!

Serdar - Nasıl âşığım bir bilsen!

İlter - Bilmez olur muyum? Sen ya âşık olursun ya nezle!

Serdar - Böylesi ilk kez başıma geliyor! İlk kez böyle tutuldum! Çıtı pıtı, şeker mi şeker! Gelgelelim iş sevişmeye geldi mi rahibe kesiliyor! Daha öpemedim bile! Hoş bugüne kadar kapalı bir yerde başbaşa da kalamadık ki!.. *(İlter kitap kutularından birini açar. İçindeki kitapları çıkarıp masanın üstüne yığmaya başlar. Kitaplardan birini alır.)* Ne zamandır bu kitabı arıyordum...

İlter - Daha ben okumadım!

Serdar - Üç gün içinde okur getiririm...

İlter - *(Kitabı Serdar'ın elinden çeker alır.)* Bırak Allahını seversen, önce doğru dürüst bir yerleşeyim!

Serdar - Dur, sinirlenme! *(Mutfağa geçer.)* Mutfağın çok güzel, kadınlar bayılır, bir gireni bir daha çıkaramazsın! *(Buzdolabını açar.)* Ooo, cin, votka, rakı, Campari, ne arasan var! Kime bu hazırlık?

İlter - Kimseye!

Serdar - Sen henüz doğru dürüst kim olduğunu bilmeden birini bekliyorsun! Zokayı yutmaya hazırsın!

İlter - Bir şey içmek istiyorsan uzatma al, iç!

Serdar - Bir şey içmek istiyorum ama şimdi değil!

İlter - Keyfin bilir! İçkilerin yerini öğrendin, ne zaman istersen alır içersin!

Serdar - O halde yarın!

İlter - Yarın mı!

Serdar - Evet, yarın içebilirim!

İlter - Yarın doluyum.

Serdar - Konuğun falan mı var?

İlter - Hayır oturup çalışacağım!

Serdar - Yani roman yazacaksın?

İlter - Niyetim öyle!

Serdar - Sen yarın öğleden sonra yazmaya falan boşver!

İlter - Nedenmiş o?

Serdar - Şu havanın güzelliğine bir bak, kış ortasında bahar yaşıyoruz! Gez, dolaş, dinlen, anahtarını bana ver, altıda dön, sen dönmeden biz çıkar gideriz...

İlter - Biz mi?

Serdar - Yani Güzin'le ben! Adını söylemedim değil mi? Adı Güzin!

İlter - Daha başka derdin sıkıntın?

Serdar - Ölümü öp!

İlter - Tatsız tutsuz konuşma!

Serdar - Bir defacık. Bir defa olsun şu kızla bu güzel evde bir iki saat başbaşa kalayım...

İlter - Görüyorsun ki yerleşmeye çalışıyorum!

Serdar - Şu halıyı yere yaysam bize yeter!

İlter - Bir başladım mı gider. Anahtar isteyenlerin ardı arkası kesilmez!

Serdar - Kimseye sözünü edersem sabaha sağ çıkmayayım!

İlter - Edersin!

Serdar - Etmem!

İlter - Üstelik de haftası geçmeden yine anahtar istersin!

Serdar - Bir defacık diyorum!

İlter - Biliyorsun benim yüzüm yumuşaktır...

Serdar - Sen mi yumuşak yüzlüsün?

İlter - Yüzümün yumuşaklığını sömürürsün!

Serdar - Allah için ne de yumuşak yüzlüsün ya! Güle güle otur demeye geldim, bir sandalye gösterip doğru dürüst otur bile demedin!

İlter - Senin niye geldiğin anlaşıldı!

Serdar - Ulan anama da söv bari! Görmemiş. İyi ki bir ev sahibi oldun!..

İlter - Al sana! *(Basketbol oyun kurucularının işaretiyle)* İki numaralı oyun! Baskıya başlıyorsun!..

Serdar - Bir çift ayakkabıyı ortaklaşa giydiğimiz günleri ne de çabuk unuttun?

İlter - Ayakkabılar benimdi!

Serdar - Onu da mı başıma kakıyorsun?

İlter - Sözünü eden sensin!

Serdar - *(Oyununu değiştirir.)* Haklısın!.. *(Yumuşaklıkla.)* Taşkınlık ettim, bağışla...

İlter - Önemi yok!

Serdar - Bugünlerde aklım başımda değil! Ne yaptığımı bilmiyorum! Bu kız bende sinir diye bir şey bırakmadı. Senin gibi en yakın arkadaşımı bile kırdım...

İlter - Kapatalım bu konuyu.

Serdar - Her zaman söylerim, gönlü yüce adamsın!

İlter - Sen de öylesin!

Serdar - Nerdee! *(Göğüs geçirir.)* Offf of! Keşke ben de senin gibi başım dinç, gönlüm rahat yaşayabilsem!

İlter - Çok mu âşıksın!

Serdar - *(Hüzünlü.)* Çok! Bir avuç toplu iğne yutmuş gibiyim! *(Kitap kutularından birine eğilir.)* Neyse, boş ver... Yardım etmemi ister misin?

İlter - Sen yorulma. Kendim yapsam daha iyi olur. Kitaplarımı bir bir elden geçirmiş olurum...

Serdar - Sen bilirsin! *(Roman dosyasını alır. Ağır adımlarla limonluğa doğru ilerler. Artan bir ilgiyle okur görünür.)* Çok güzel! *(İlter onun hareketleriyle ilgilenir. O ise İlter'i unutmuş görünür.)* Müthiş!

İlter - Romanımı mı okuyorsun? *(Serdar, evet anlamına hafif bir baş işaretiyle karşılık verdikten sonra, boş elinin parmaklarını açarak kolunu gerer, İlter'in konuşmasını durdurmasını ister. Her haliyle kendini romana kaptırmış görünür.)*

Serdar - Harika!

İlter - Neden söz ediyorsun?

Serdar - Giriş harika...

İlter - Daha temize çekmedim!

Serdar - İstemez! *(Okumayı bırakır.)* Çok güzel gidiyor, hemen kapıyor okuyanı...

İlter - Adını nasıl buldun?

Serdar - *(Sözünü sürdürür.)* Böyle giderse okunmasına doyulmaz bir roman olur...

İlter - *(Sözünü sürdürür.)* Adını çok seviyorum... *(Birbirlerini dinlemeden konuşur gibidirler.)*

Serdar - Daha lisedeyken belliydi, çok güzel şiirler yazardın, büyük yeteneğin vardı!

İlter - Adı: "Ada!" kısacık, üç harf!

Serdar - Güzel! Yazık ki şiiri bıraktın!

İlter - Şair olmadığımı çabuk anladım...

Serdar - Romanı bırakma!

İlter - Niyetim öyle! "Ada" yalnızlığın simgesi. Her insan denizlerin ortasında küçük bir ada gibidir diyorum. Kendi adasında yalnızdır...

Serdar - *(Dosyayı kıvırır.)* Eve alıp okuyabilir miyim?

İlter - Otur burada oku istersen. *(Yemek masasındaki sandalyelerden birini çeker, yer gösterir.)* Daha düzeltiyorum? Her insan kendi adasında anlaşılmayı bekler... *(Mutfağa doğru ilerler.)* Ne içersin?

Serdar - *(Saatine bakar.)* Ne yazık ki vaktim yok!..

İlter - Topu topu 25 sayfa.

Serdar - *(Dosyaya bakar.)* 30.

İlter - Bir viski içinceye kadar okurdun. Düşündüklerini söylesen iyi olurdu...

Serdar - Geç kalıyorum? Romanını rahat rahat, tadını çıkara çıkara, tam anlamıyla kendimi vererek okumak isterim... *(Dosyayı masaya bırakır.)*

İlter - Temayı nasıl buldun?

Serdar - Çok özgün. *(Gitmeye hazırlanır.)*

İlter - *(Serdar'ın önünü keser.)* Teşekkür ederim. Söylediklerin yüreklendirdi beni, sevindirdi...

Serdar - *(Kapıya yönelir.)* Sadece, içimden gelenleri söyledim. Hadi hoşça kal!

İlter - Niye bu acelen?

Serdar - Sen bir an önce yerleşmene, sonra da çalışmana bak kardeşim? Bizlerle vakit kaybetme! Giriş harikaydı...

İlter - Tema?

Serdar - Tema da... Candan gönülden kutlarım.

İlter - Haklı değil miyim? Sen, ben birer adayız! Her birimiz kendi adamıza ayak atacak, bizi yalnızlıktan kurtaracak can yoldaşımızı bekliyoruz. Doğru mu?

Serdar - Doğru ama...

İlter - Aması ne?

Serdar - Sadece beklemekle olmuyor!

İlter - Ne gibi?

Serdar - Sen bana bakma! Bildiğin gibi yaz, romanını ilerlet!

İlter - Merak ettim?

Serdar - O can yoldaşını karşılayacak koşulların da uygun olması gerekir...

İlter - Yani?

Serdar - Yer sorunu, şu bu! Aldırma. Hadi evinde güle güle otur, doya doya çalış! Yazdıklarını temize çeker çekmez bana vermeyi unutma!

İlter - Birkaç güne kadar veririm.

Serdar - Merakla bekleyeceğim! Allahaısmarladık! *(İlter'i kucaklar.)*

İlter - Güle güle.

Serdar - Romanını tamamlamayı geciktirme!

İlter - Gayret edeceğim.

Serdar - Hoşça kal! *(Ayrılır.)*

İlter - Sık sık beklerim!

Serdar - Çalışmanı engellemezsem!

İlter - Ne münasebet? Senin yerin ayrı!..

Serdar - Sağ ol! Hadi eyvallah! *(Çıkar.)*

İlter - *(Kapıyı kapatır.)* İyi çocuktur bu Serdar! Akıllı, anlayışlı çocuktur. *(Kapıyı açar, seslenir.)* Serdar!

Serdar - *(Geri döner.)* Hayrola, bir şey mi var?

İlter - Gücenmedin ya?

Serdar - Ne diye?

İlter - Evi vermiyorum diye?..

Serdar - Beni bunun için mi geri çağırdın?

İlter - Tam bunun için değil ama...

Serdar - Ya niçin?

İlter - Eğer gücendinse...

Serdar - *(Soğuk.)* Unutalım bu konuyu! Allahaısmarladık... *(Çıkar.)*

İlter - *(Seyirciye.)* Dost çocuktur bu Serdar!.. Arkadaş çocuktur! *(Kapıyı açar seslenir.)* Serdar!

Serdar - *(Geri döner.)* Ne var yine?

İlter - Kırılmanı istemem!

Serdar - Unutalım bu konuyu dedim ya...

İlter - Ama sesin kırgın çıkıyor?

Serdar - Eh, o kadarcık olsun artık!

İlter - Bak anahtarı veririm ama sözünden dönmek yok!

Serdar - Şimdi daha ayıp ediyorsun!

İlter - Yarın altıdan önce çıkıp gideceksin, bir daha da anahtar istemeyeceksin! *(Anahtarı uzatır.)* Al!

Serdar - Anlaşılan almazsam yine geri döndüreceksin. *(Anahtarı almak için elini uzatır.)* Bu konu kapansın diye alıyorum!

İlter - *(Elini geri çeker.)* Kızla birlikte mi geleceksiniz?

Serdar - Henüz tam bilmiyorum.

İlter - *(Anahtarı uzatır.)* Al!

Serdar - *(Elini uzatır.)* Teşekkür ederim.

İlter - *(Elini geri çeker.)* Yahut da... Dur!

Serdar - Ne oldu yine?

İlter - En iyisi sen önden gel! *(Anahtarı cebine koyar.)*

Serdar - Yani?

İlter - Ben evde olurum, evi sana bırakır çıkarım...

Serdar - Olabilir...

İlter - Bakarsın anahtar kaybolur maybolur...

Serdar - Anlaşıldı.

İlter - Barıştık değil mi?

Serdar - Barıştık! *(Kucaklaşır, gülüşürlerken.)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(4 Mart, öğle saatleri)

Serdar - *(Saatine bakar.)* Neredeyse üçe geliyor!

İlter - Sabırsızlanma, üçe yirmi var!

Serdar - *(Pencereden sokağı gözetler.)* Acaba kolay bulur mu burasını?

İlter - Bulamayacak ne zorluğu var? Otobüs sokağın başında duruyor.

Serdar - Belki de taksi ile gelir?

İlter - Öyleyse daha kolay bulur... Romanımın 17 sayfasını dün gece temize çektim...

Serdar - Bir otobüs durdu. Yolcularını indiriyor...

İlter - Ufak tefek eksikleri, cümle düşüklükleri düzeldi...

Serdar - *(Pencereye yapışmış gibidir.)* Yine inmedi! *(İlter'e döner.)* Ne dedin?

İlter - Romanımın...

Serdar - *(Pencereye atılır.)* Bir taksi göründü... Geçti! *(İlter'e)* Kusura bakma, aklım...

İlter - *(Keser.)* Evet, dışarıda!

Serdar - *(Toparlanır.)* Temize çektin demek?

İlter - 17 sayfasını...

Serdar - Bravo!

İlter - Buraya bırakıyorum, giderken alabilirsin... *(Elindeki bir zarfı masaya bırakır.)*

Serdar - *(Kapıya atılır.)* Ayak sesi? Onun yürüyüşü! *(Anahtar deliğine eğilir.)* Geliyor galiba! Hadi, uç, uç, durma, yaylan!

İlter - *(Limonluğa yönelir.)* Kapı çalsın, hemen çıkar giderim!

Serdar - *(Doğrulur.)* Yine değil! *(Masaya yaklaşır.)* Zarf bu mu?

İlter - Evet, o!

Serdar - *(Elini göğsüne götürür.)* Vay anasını, kalbim duracaktı! *(İlter'e yaklaşır.)* Ver elini? *(İlter'in elini alır, kalbinin üstüne koyar.)* Nasıl çarpıyor, duydun mu? *(İlter'in elini hızla iter, pencereye atılır.)* Bu kız öldürecek beni! Teşekkür ederim İlterciğim! Bu iyiliğin için binlerce teşekkür ederim! *(İlter'in yanına döner.)* Eh, artık sen git istersen!

İlter - Gidiyorum. Bardaklar mutfak dolabında!

Serdar - Bulurum. *(İlter'i kapıya doğru sürükler.)*

İlter - *(Durur.)* Romanım...

Serdar - *(Keser.)* Masanın üstünde... *(İlerlerler.)*

İlter - *(Durur.)* Giderken...

Serdar - (Keser.) Unutmam, giderken alır götürürüm!

İlter - Allahaısmarladık.

Serdar - *(Sabırsız.)* Güle güle!

İlter - Anahtarı kapının üstünde unutma!

Serdar - Unutmam! *(Saatine bakar.)* Üç! Neredeyse gelir...

İlter - Unutursan kapıda kalırım...

Serdar - *(İlter'i kapıya sürükler.)* Unutmam dedim!

İlter - *(Kapıdan çıkarken geri döner.)* En iyisi anahtarı yemek masasının üstüne bırak. *(Anahtarı kapının kilidinden çıkarır.)*

Serdar - Anlaşıldı! *(Anahtarı İlter'in elinden kapar. Yemek masasının üstüne bırakır.)* İşte, gözünle gör! İçin rahat etti mi?

İlter - Etti! Allahaısmarladık, iyi eğlenceler!

Serdar - *(Kapıyı açar. Dışarıyı denetler.)* Dur az bekle, karşılaşabilirsiniz! *(İlter'e döner.)* Evet, güle güle!

İlter - *(Çıkarken yine geri döner.)* En iyi anahtarı bana ver! Giderken kapıyı çeker çıkarsınız... *(Serdar, bir koşu anahtarı masanın üstünden alır getirir.)*

Serdar - Al!

İlter - Hadi eyvallah; altıda evdeyim!..

Serdar - Altı olmadan damlama! *(İlter çıkar, Serdar kapıyı kapatır. Döner.)* Hay anahtarına da sana da!.. *(Mutfağa girer. Bardakları çıkarır. Buzdolabını açar bakar. Bir şarkı mırıldanmaya başlar. Şarkıyı keser. Islık çalarak dolanır. Gözü pencerede, kulağı kapıdadır. Kapı çalınır.)*

Serdar - Geldi! *(Seslenir. Kapıya koşar.)* Geliyorum sevgilim! *(Kapı çalınır.)* İşte geldim bir tanem! *(Kapıyı açar. Karşısında İlter'i görür.)* Yine mi? *(Saatine bakar.)* Üçü on geçiyor!

İlter - Gözlüğümü unutmuşum! *(Eve dalmak ister.)*

Serdar - *(Önler.)* Yerini söyle, ben veririm!

İlter - Lütfen! Kitaplığın önünde...

Serdar - *(Bir koşu kitaplığa atılır.)* Buldum! *(Geri döner.)* Al!

İlter - Seni yordum!

Serdar - Başka bir şey unutmadın ya?

İlter - *(Duraklar.)* Sanmıyorum!

Serdar - Hadi öyleyse, bas, bir daha da görünme! *(Kapıyı İlter'in üstüne kapatır. Sırtını kapıya verir. Derin bir soluk alır.)* Offf! Çattık yahu! Bu kadar hıyar olduğunu bilmezdim! *(Kapıyı dinler. Saatine bakar.)* Üçü çeyrek geçiyor, bizimkisi hâlâ ortalarda yok! *(Bütün pencereleri dolanır. Hep o sabırsızlık belirtileri ile gider gelir.)* Sözüm ona üçte gelecekti! Amma da şımarıklık! *(Mutfağa dalar. Bir bardak içki doldurur. Döner, radyoyu karıştırır. Radyoyu kapatır. Elinde içkisi kendini bir koltuğa bırakır.)* Nerelerde kaldı bu...? Öfff! *(Ayağa fırlar.)* Sıkarsın ama! Geleceksen gel! *(Yeniden pencereleri dolanır, müzik dolabının başında durur. Plâkları karıştırır.)* Mozart, Mozart, Schumann, Chopin, yine Chopin, Beethoven... Yine Mozart... İşe yarar bir şey yok! Şaka mı, beyimiz romancı! Bir Beethoven daha! Bu

da Chopin! Anlasa canım yanmaz!.. Özenti! Gösteriş!.. Hırt!.. *(İçkisi elinde, kendini koltuğa bırakır. Bir süre kımıldamadan kalır. Saatine bakar...)* Üç buçuk! *(Öfkeyle yerinden fırlar.)* Görür o! Gösteririm ben ona! Hele bir alıştırayım, ödetirim bu yaptıklarını! *(Perdeyi aralar. Pencereden dışarı bakar. Perdeyi bırakır.)* Ne hakla? Ne hakla beni böyle bekletiyor? Ammada şımarıklık! *(Öfkesi kuşkulanmaya döner.)* Evi bulamamış olmasın? Adresi yanına almayı unuttuysa?.. Kaybetmiş de olabilir?.. Ya gelmezse?.. Ne yaparsın hadi söyle, gelmezse ne yaparsın? Ne gelir elinden? Gösterirmişsin! Lâf! Neyi gösterirsin?.. Hiç! *(Kapıya doğru.)* Ne olur gel! Yalvarırım... *(İç çeker. Oyalanmak için, roman zarfını alır. Sayfaları çıkarır. Gelişigüzel bir göz atar. Bir iki satırı yüksek sesle okur.)* "Genç kadının o güzel yüzünden ayıramadığı bakışları hüzünlü bir özlemle doluydu." *(Okumayı keser.)* Lâfa da bak! Hüzünlü bir özlemle dolu bakışlar! Palavra! Saçma! Abazanlık!.. *(Sayfaları zarfa koyar. Zarfı masaya atar.)* İnşallah romancı olmadığını da anlarsın! *(Dışarıya kulak verir.)* Tıs yok! Belki de gelemeyecek! Bir aksilik çıkmışsa! Vakitsiz bir konuk! Ya da hastalık? Bakarsın annesini falan hastaneye götürmek zorunda kalmıştır?.. Telefon etsem mi? *(Saatine bakar.)* Dörde on var! Elli dakika yandı kül oldu! O hıyar altı dedi mi damlar! Saniye sektirmez!.. En iyisi telefon etmek! *(Telefonu açar. Alıcıyı kulağına götürür. Numaraları çevirir.)* Çaldı!.. Alo? *(Banyo kapısı önündeki sahanlığa küçük bir pano iner. Bir telefon masası, üstünde telefon. Masanın yanındaki tekerlekli koltukta oturan Müzeyyen Subaşı. Örgü örmektedir. Kulakları ağır işittiği için, telefonun sesini doğru alamaz.)*

Müzeyyen - Kapı galiba? *(Telefon çalar.)* Yoksa telefon mu? *(Seslenir.)* Güliz, kapıya bakar mısın? *(Telefon çalar.)* Galiba telefon! *(Seslenir.)* Güliz, telefon! *(Alıcıyı alır.)*

Serdar - Alo?

Müzeyyen - Alo?

Serdar - Alo, Güzin Hanımla...

Müzeyyen - Alo?

Serdar - Güzin Hanımla...

Müzeyyen - *(Keser.)* Sesiniz iyi gelmiyor?

Serdar - Güzin Hanımla konuşmak...

Müzeyyen - *(Keser.)* İbrahim evde yok!

Serdar - Hayır, İbrahim Beyle değil...

Müzeyyen - *(Keser.)* Akşam telefon edin. Saat altıda evde olur!

Serdar - *(Bağırır.)* Güzin diyorum, Güzin!

Müzeyyen - Bir dakika çağırayım!

Serdar - *(Vericiyi eliyle kapatır.)* Sonunda duyabildi! Yandım, hâlâ evde!..

Müzeyyen - *(Seslenir.)* Güzin.

Serdar - Gelemeyecek! *(Güliz kucağında kedisiyle, hoplayıp sıçrayarak, merdivenlerden iner. Babaannesinin elinden alıcıyı kapar.)*

Güliz - Evet, ben Güliz?

Serdar - Güzin Hanımla konuşmak istiyordum.

Müzeyyen - Kimmiş?

Güliz - *(Vericiye)* Ablam evde yok! *(Müzeyyen'e eliyle beklemesini işaret eder. Dudak devinimleriyle alçak sesle ekler.)* Gü-zi-ni-a-rı-yor-lar!

Serdar - Çıkalı çok oldu mu?

Müzeyyen - İyi işte, sen konuş konuşacağını ben odama gidiyorum! *(Güliz, olduğu yerde ayak değiştirir. Saçlarını silkeleyerek geriye atar. Babannesine susmasını işaret eder.)*

Güliz - *(Vericiye.)* Kesin söyleyemem!

Müzeyyen - *(Aynı anda.)* Kimmiş?

Serdar - *(Aynı anda.)* Yaklaşık olarak?

Güliz - *(Vericiyi eliyle kapatır. Topuğunu vurarak babaannesine döner.)* Üfff! Amma da meraklı şeysin! Örgünü örsene! *(Vericiye.)* Yarım saat falan! Kim aradı diyeyim?

Serdar - İngilizce öğretmeni! Derse bekliyordum...

Güliz - Herhalde gelir. Yolda olmalı. Trafik falan sıkıştıysa...

Serdar - Anlaşıldı. Teşekkür ederim.

Müzeyyen - Kimmiş? *(Güliz, karşılık vereceği sırada, Serdar telefonu kapatır.)*

Güliz - Kapadı! Öğrenmeyiver! Niye bu kadar ilgilisin anlamıyorum? Öğrenmesen olmaz mı yani? *(Kedisini öper. Merdivenlere atılır. Müzeyyen çıkar. Pano kalkar.)*

Serdar - *(Saatine bakar.)* Dört! Kaltağa bak! Suadiye'den Etiler'e gelecek yarım saat önce evden çıkıyor! Alacağın olsun senin! Namussuz! *(Öfkeyle dolanır.)* Lânet! *(İçkisini yeniler, döner, koltuğa bırakır kendini. Hemen kalkar. Kafeste kaplan gibidir. Durduğu yerde duramaz.)* Saat dört buçuk! Nerde kaldı bu, bu... *(Gerisini söyleyemez.)* Allahın belâsı, yalancı şeytan! *(Yeniden kendini koltuğa bırakır. Sol eliyle gözlerini kapatır. Az sonra olduğu yerde doğrulur. Bir yudum içer. Koltuğunda kaykılır. Gözlerini kapar. İç çeker. Kitaplığın üstündeki küçük masa saati çalar. Koltuğundan fırlar.)* Bir bu eksikti! *(Saati durdurur.)* Beş! Kurmuş da gitmiş! Offf of of! Dövmeli bu kızı! Şeytan diyor gelince al ayağının altına... *(Dışarıyı dinler.)* Geliyor! *(Pencereye yaklaşır, perdeyi ucundan aralar.)* Evet, geliyor! Allahım bu ne güzellik! Afet! *(Önce kapıya atılır. Birden durur. Kadehini bırakabilecek bir yer aranır. Karar veremez. Diker, içer. Boş kadehi vestiyere bırakır. Elini kalbine götürür.)* Durmazsa iyi! *(Çalınmasına kalmadan kapıyı açar. Kollarını iki yana açar.)* Buyursunlar!

Güzin - *(Ürker, geriye kaçar.)* Ay! *(Elini göğsüne götürür.)* Ödüm koptu! *(Serdar'ın göğsüne hafif bir yumruk indirir.)* Haydut!

Serdar - Ne oldu?

Güzin - Daha ne olacak? Kapıyı çalmadan birdenbire açınca...

Serdar - Pencereden geldiğini gördüm. İki saattir seni bekliyordum...

Güzin - Ödümü kopardın! Bu ne biçim karşılama? *(Solur.)* Asansör boşluğuna düşmüş gibi oldum!

Serdar - Özür dilerim. Geçsene...

Güzin - *(Ayak burunları üzerinde doğrulur. Yöresine bakınır.)* Paspas yok mu burada?

Serdar - Paspas mı?

Güzin - Evet, paspas! Görmüyor musun ayaklarım sırılsıklam!

Serdar - *(Yöresine bakınır.)* Ha evet. Yok galiba!

Güzin - Paspas yoksa başka bir şey bul! Az önce BMW'li bir oğlan, üstüne de sen! Karşıdan karşıya geçerken az kaldı ezecekti beni! Kurtulayım derken bir su birikintisine battım çıktım! Bir su borusu mu patlamış ne? Ayaklarım berbat!

Serdar - *(Güzin'i dirseğinden destekler.)* Aldırma, öyle geç!

Güzin - *(Direnir. Ayak burunları üzerinde sekerek.)* Geçemem!

Serdar - Önemi yok, ev temizlenecek nasıl olsa!

Güzin - Ay, kapıda kaldım!

Serdar - Ben de kalma diyorum! *(Güzin'i içeri alır. Kapıyı kapatır.)*

Güzin - Böyle içeri taşıyamam ayaklarımın çamurunu! Bakınıp durma da bir şey bul! Kuru bir bez falan...

Serdar - *(Portmantodan İlter'in yün atkısını alır, uzatır.)* Al!

Güzin - Atkı bu?

Serdar - Evet!

Güzin - Olur mu?

Serdar - Ne önemi var?

Güzin - Senin mi?

Serdar - Değil ama...

Güzin - Öyleyse?

Serdar - Benim sayılır!

Güzin - Olmaz!

Serdar - Canı çıkmış görmüyor musun?

Güzin - Gördüğüm kadarıyla yepyeni, pırıl pırıl! Başka bir şey bul!

Serdar - *(Bir sehpa örtüsü kapar getirir. Güzin'in önünde eğilir.)* Uzat ayağını!

Güzin - *(Örtüyü Serdar'ın elinden çeker alır.)* Delirdin mi sen? Şuna da bak! Sehpa örtüsüyle ayakkabı silecek! Arkadaşın da tam bulmuş evini bırakacak adamı!

Serdar - Yıkanacak nasıl olsa!

Güzin - Olmaz! *(Kısa bir aranmadan sonra)* Mendilini ver! *(Serdar, şaşkın, ceplerini aranır.)* Mendilin yok mu?

Serdar - Olması gerekir.

Güzin - Yoksa mendilsiz mi dolaşıyorsun?

Serdar - Buldum! *(Mendilini çıkarır.)*

Güzin - *(Sağ ayağını uzatır.)* Sil! *(Serdar kararsızlık geçirir. Topuğunu vurur, sabırsızlanır.)* Yıkanacak nasıl olsa!

Serdar - Haklısın!

Güzin - Topuklarını, dikiş aralarını!.. *(Ayakkabısının silinmesini izler.)* Çamur kalmasın!

Serdar - *(Silerken.)* Gelmeyeceksin diye ödüm koptu!

Güzin - *(Alaycı.)* Ay senin de mi ödün koptu! *(Değişir.)* Doğrusunu istersen gelmeyecektim!.. Oldu, teşekkür ederim! *(Ayak değiştirir. Sol ayağını uzatır.)* Bunu da lütfen!

Serdar - Gelmeyecek miydin, neden?

Güzin - *(Evi inceleyerek.)* Gelmemem daha doğru olurdu da ondan! Böyle, hiç bilmediğim bir eve... *(Ayakkabısının silinmesini izler.)* Burnunu... Dikiş aralarını... Çamurlu...

Serdar - Görüyorum.

Güzin - Aferin! *(İncelemesini sürdürür.)* Doğrusunu istersen evi... Biraz da evi merak ettiğim için geldim... *(Ayağını çeker.)* Teşekkür ederim. *(Portmantonun önünde duran İlter'in terlikleri gözüne ilişir. Ayakkabılarını çıkarır, terlikleri giyer. Ayaklarına iyice büyük gelen terliklerle evin içine dalar.)* Terliklerle nasılım?

Serdar - Çok hoş!

Güzin - Yeni evleri gezmeye bayılırım. *(Bakınır.)* Çok güzel! Bütün ölçüleri tutarlı, orantılı!.. Bir daha dünyaya gelsem mimar olurdum!.. *(Çantasını masaya bırakır. Dolaşarak yemek salonunu inceler. Mutfağın kapısından bakar. Döner, üst kata çıkan merdivenlere doğru atılırken terliğin teki ayağından fırlar. Seke seke geri döner terliği giyer.)*

Serdar - Pardösünü alayım?

Güzin - İstemez! Fazla gelince ben çıkarırım!

Serdar - Rahat ederdin!

Güzin - Böyle de rahatım!

Serdar - Ev oldukça sıcak!

Güzin - Sen benim gözümün içine bir baksana!

Serdar - Ne oldu yine?

Güzin - Ben yemem bu numaraları! Hemen öyle üstüme atılmaya falan kalkma itilirim!

Serdar - *(Bozulur.)* Ömürsün doğrusu!

Güzin - Judo bilir misin?

Serdar - Hayır.

Güzin - Ben, evet!

Serdar - Yaaa...

Güzin - Kendimi korumak zorunda kalırsam... *(Serdar'ın üstüne yürür.)* Karşımdakinin *(Serdar geriler.)* Kolunu kaptığım gibi, küt, sırtını yere yapıştırırım!

Serdar - Bravo!

Güzin - İnanmadın galiba! *(Serdar'a doğru bir hamle yapar.)*

Serdar - *(Geriler.)* İnandım, inandım!

Güzin - *(Hamlesini durdurur.)* Sataşmayana dokunmam!

Serdar - Çok iyi edersin!

Güzin - *(Gülümseyerek.)* Ama gönlüm olursa... *(Ayağında kocaman terlikler, parkelerin çizgilerini izleyerek, ip cambazları gibi kollarını yana açıp denge sağlayarak, yürür; gittikçe keyiflenir.)*

Serdar - *(Umutla.)* Ama gönlün olursa?..

Güzin - Kendim sataşırım!

Serdar - Çok hoş kızsın!

Güzin - Biliyorum! Öyleyimdir, başka?

Serdar - Başka...

Güzin - Bekliyorum, başka devam et?

Serdar - Ömürsün yani...

Güzin - Onu az önce söyledin! Başka sözün yok mu?

Serdar - Var ama söylemekte kararsızım!

Güzin - *(Cambazlık oynamayı bırakır. Olduğu yerde ağır ağır dönerek evi incelerken.)* Neden o?

Serdar - Bilmem ki hoşuna gider mi?

Güzin - Belki de gider!

Serdar - Hele bir düşüneyim bakayım...

Güzin - Evet, düşün taşın öyle söyle! Oynadın mı taşını geri almaca yok! Mat olursun!

Serdar - Oldum bile!

Güzin - Aferin doğru oynamaya başladın! *(Sırtı Serdar'a doğru dönük, hafif geriye eğilir.)* Pardösümü alır mısın lütfen...

Serdar - Üşümezsin değil mi?

Güzin - *(Güler.)* Ay bu çok hoş işte! Bir aferin daha... *(Pardösüsünü verdikten sonra Serdar'a döner, diliyle yanağını şişirir, parmak ucuyla şişirdiği yeri işaret ederek, hafifçe eğilir.)* Şuradan küçük bir öpücük alabilirsin. Bu inceliğinin karşılığı... *(Serdar pardösüyü portmantoya götürür.)*

Serdar - Alacağım olsun!

Güzin - Hesap açmıyorum! *(Salonu inceler.)* Ne kadar da dağınık!

Serdar - Ne yazık ki öyle!

Güzin - Arkadaşın yeni taşınmış olmalı? *(Ayak ucuyla kitap kutularını iteler.)*

Serdar - Dün taşındı.

Güzin - Yaman adamsın!

Serdar - Niye?

Güzin - Oğlan dün taşınmış bugün anahtarı koparmışsın!

Serdar - Kardeş gibiyizdir!

Güzin - Allah için!

Serdar - Çocukluktan beri! Birlikte büyüdük, birlikte okuduk, birlikte hayata atıldık...

Güzin - Aman ne iyi!

Serdar - Benden hiçbir şeyini esirgemez?

Güzin - Ya sen?

Serdar - Ben de öyle!

Güzin - Acaba?

Serdar - Doğal değil mi?

Güzin - Hiç sanmıyorum!

Serdar - Bu işler karşılıklıdır. Tek yanlı yürümez!..

Güzin - *(Birden verilmiş bir kararla.)* Hadi öyleyse, sıva kollarını! *(Ayakkabılarını giyer.)*

Serdar - Hayrola?

Güzin - Şu eve önce bir çekidüzen verelim!

Serdar - İyi ama... Kuzum... Biz bugün... Bunun için mi... *(Yaklaşır, Güzin'in elini tutmak ister.)*

Güzin - *(Serdar'ın elini iter. Yemek masasına doğru ilerler.)* Gereksiz sözleri bırak şimdi! Bu evin bu dağınık hali beni üzüyor! Bu masa burada âdeta atılmış kalmış!.. Tam mutfağın kapısına karşı... *(Yemek masasının sandalyelerini yanlara çeker.)* Hadi ne duruyorsun? Yardım etsene!

Serdar - *(Kararsız.)* Yani şimdi ev mi yerleştireceğiz?..

Güzin - Hayret!

Serdar - Nedir hayret olan?

Güzin - Senin hiç böyle biri olduğunu düşünemezdim!

Serdar - Ne gibi?

Güzin - Bu evin bu karışıklığı seni hiç mi rahatsız etmiyor yani?

Serdar - Niye etsin?

Güzin - Birbirimize hiç benzemiyoruz öyleyse! Dağınıklık dehşetli iter beni! Havamı bozar! Dört bir yan böyle dağınık iken değil sevişmek, konuşmak bile içimden gelmez! Hadi, tut, bir işe yara! *(Masayı bir ucundan kavrar.)* Şu masayı biraz içeriye, bahçeye doğru alalım... *(Serdar masayı karşı ucundan tutar, kaldırır.)* Yazık! Çok yazık!..

Serdar - Bana mı acıyorsun?

Güzin - Hayır arkadaşına! Doğru dürüst yardım edecek kimsesi yok galiba? Bütün arkadaşları senin gibiyse... *(Masayı, yeni yerine taşır, bırakırlar. Güzin, masadan sonra, neyi nereye koyacağını araştırarak çevresine bakınır.)*

Serdar - Arkadaşım bizden yardım istemedi ki!..

Güzin - O istemeyebilir ama hazır yapılmış görürse neden yardım ettiniz demez herhalde!.. *(Kendi kendine.)* Bu kitaplığın yeri de iyi değil! *(Serdar'a)* Ne iş yapıyor?

Serdar - Kim?

Güzin - Arkadaşın? *(Karşılık beklemeden.)* Bu kitaplığın yerini beğeniyor musun?

Serdar - Beğenmesem de...

Güzin - *(Keser.)* Hayır, daha iyi bir yere alırsak arkadaşın niye aldınız demez herhalde! Evet, ne iş yapıyor?

Serdar - Gazeteci!

Güzin - Çok ilginç! Adı?

Serdar - Niye soruyorsun?

Güzin - Tanıyor muyum diye! Köşe yazarı röportaj yazarı falansa?

Serdar - Değil yazı işlerinde çalışıyor.

Güzin - Kitaplığı dibe almalı! *(Kitaplıktan bir kitap çeker.)* Lolita! *(Serdar'a)* Okudun mu?

Serdar - Hayır!

Güzin - Çok sevmiştim! Orta yaşlı bir adamın on beş yaşında bir kıza aşkı. Çok güzel anlatılıyor. *(Lolita'yı yerine bırakır. Raflardaki kitapları incelemeye dalar. Sevinçle başka bir kitap çeker.)* Ah, Rilke! Ne zamandır bu kitabı okumak istiyordum! Alabilir miyim?

Serdar - Al!

Güzin - Aldığımı arkadaşına söylersin oldu mu? Bir iki günde okur geri veririm...

Serdar - O kadar acele etmesen de olur!

Güzin - Sen yine de benim aldığımı söyle! Belki arar, merak eder. Sen okudun mu?

Serdar - Okuyamadım.

Güzin - Zaten sen bir şey okumazsın ki! Senin ağzından bir kez olsun kitap sözü duymadım!

Serdar - Bilgiçlik taslamaktan hoşlanmam!

Güzin - Sen mi?! *(Değişik)* Arkadaşın okumayı seviyor olmalı?

Serdar - Mesleği! Ayrıca zaman da ayırabiliyor!

Güzin - Tabii, en başta şiiri?

Serdar - Lisedeyken yazmaya çalışırdı...

Güzin - Sonra?

Serdar - Şair olmadığını anladı, bıraktı.

Güzin - Senin şiirden falan hoşlandığını sanmıyorum! *(Serçe parmağının ucunu kitaplığın rafından geçirir. Parmağına bakar.)* Bu evde önemli bir şey eksik!

Serdar - Neymiş o?

Güzin - Kadın! *(Parmağının ucunu siler.)* Raflar toz içinde! Bir toz bezi bulabilir misin bana?.. Bekâr değil mi?

Serdar - *(Boş bulunur.)* Kim?

Güzin - Kimden söz ediyoruz?

Serdar - *(Kararsız.)* Eh...

Güzin - Eh mi? Nasıl eh?

Serdar - *(Güzin'in ilgisinden kuşkulanmıştır.)* Yani, bugünlerde öyle...

Güzin - Ne demek o? *(Plâk kutusunu karıştırır.)*

Serdar - Yakında evleniyor!

Güzin - Kiminle?

Serdar - Yıllardır sevdiği bir kızla!

Güzin - Ne iyi! Sevindim arkadaşının hesabına! Biraz anlatsana?

Serdar - Ne anlatayım?

Güzin - Nasıl bir kız? *(Plâkları incelemeyi sürdürür.)*

Serdar - *(Ne diyeceğini bir süre kestiremez.)* Çok.. az...

Güzin - Anlayamadım?

Serdar - Tanıştırmadı ama anlattıklarından biliyorum...

Güzin - Bugüne kadar niye evlenmediler?

Serdar - Neden olacak? Bizimkinin huysuzluğundan?

Güzin - Yaaa!

Serdar - Kız uzun süre evlenmeyi göze alamadı! Çok iyi çocuktur ama, bir arada olunca...

Güzin - Evet?

Serdar - Geçinilmesi zordur!

Güzin - Çok güzel plâkları var!

Serdar - Meraklı geçinir!

Güzin - Burası bu kadar karışık olmasa, hiç değilse oturup Mozart'ın hafif gece müziğini dinlemek isterdim... *(Elindeki plâğı yerine bırakır.)* Bu devetabanı da ne?

Serdar - Beğenmedin mi?

Güzin - Böyle baş köşede?

Serdar - Bana kalırsa yeri çok iyi! Işık alıyor, güneş görmüyor, çok da güzel duruyor! Belki de bütün evde yerini bulan tek şey o!..

Güzin - Arkadaşın nereden bulmuş bu heyulayı?

Serdar - Ben hediye ettim!

Güzin - Anlamalıydım!.. Herhalde çiçekçiden satın almadın?

Serdar - Hayır, kendim yetiştirdim! Nasıl, iyi yetiştirmiş miyim?

Güzin - Yetiştirmesine yetiştirmişsin ama sonunda başından atmış kurtulmuşsun! Az kaldı arkadaşın gözümden düşecekti! Böyle evinin baş köşesini fıçı azmanı bir devetabanına ayıran bir adam doğrusu pek akıllı biri sayılmaz!.. Buraya okuma koltuğu yakışır... *(İlter'in romanı eline geçer. Karıştırır.)* Bu da ne?

Serdar - Bilmem!

Güzin - İlter Tezcan kim?

Serdar - Arkadaşım.

Güzin - O da mı arkadaşın?

Serdar - Yani, bu evin sahibi.

Güzin - Roman mı yazıyor? *(Bir iki satır okur.)* Çok güzel başladı. Yaz sonlarında bir akşam... *(Serdar'a.)* Sever misin? Duygularla dolu bir mevsimdir! *(Roman elinde kendimi okuma koltuğuna bırakır.)*

Serdar - Evin düzene sokulması bitti mi?

Güzin - Daha önemli bir işim var şimdi: Okuyorum!

Serdar - Demek bu karışıklık içinde...

Güzin - Ne olursun sus!

Serdar - Okuyabiliyorsun öyle mi?

Güzin - Görüyorsun ki dinlemiyorum!

Serdar - İyi vallaha!

Güzin - Rica ediyorum...

Serdar - Pes doğrusu!

Güzin - Şu perdeyi biraz açsana...

Serdar - Burası pek mi karanlık!

Güzin - Biraz nazik ol da dediğimi yap lütfen!

Serdar - *(Bir adım yaklaşır.)* Kuzum neden bu kadar katı yüreklisin? Niye beni anlamak istemiyorsun?

Güzin - Lütfen! *(Okumasını sürdürür. İkinci sayfaya geçer.)*

Serdar - Bana söz hakkı bile tanımıyorsun!

Güzin - *(Okumayı bırakır.)* Anlaşılan okutmayacaksın! Söyle bakalım yakınman niye?

Serdar - Biliyorsun ki...

Güzin - Neyi biliyorum?

Serdar - Seni seviyorum!

Güzin - Yakınman bu mu?

Serdar - Seninle ilk kez başbaşa kalıyoruz...

Güzin - İyi ya, memnun olacağına...

Serdar - Ama sen yaklaşacağına benden kaçıyorsun...

Güzin - *(Değişik)* Arkadaşının romancı olduğunu söylemedin bana?

Serdar - Düne kadar ben de bilmiyordum!

Güzin - Arkadaşın herhalde çok alçakgönüllü bir insan olmalı?

Serdar - Onu da nereden anladın?

Güzin - Durmadan kendinden söz eden, kendini öven biri olsa roman yazdığını bilirdin! Dün tanışmadığınıza göre?

Serdar - Roman yazmaya yeni başlamış!

Güzin - Yeni başlamış ama, giriş harika! Çok da iyi gidiyor. Elimden bırakamıyorum! *(Birinci sayfayı uzatır.)* Otur, sen de oku!

Serdar - Biz buraya roman okumak için mi geldik?

Güzin - Ya niçin geldik?

Serdar - Çocuk gibi davranma! *(Yaklaşır, Güzin'in elini almak ister.)* Seni çok seviyorum!

Güzin - *(Elini kaçırır.)* Anladığım kadarıyla sadece beni istiyorsun! Sevmek bu değil!

Serdar - İstemek sevmektir!

Güzin - Yanılıyorsun!

Serdar - Sevmek de istemek!

Güzin - Hayır!

Serdar - Evet!

Güzin - Bu senin anladığın sevgi, benim değil!

Serdar - Seninkisi başka türlü mü?

Güzin - Sevmek, birlikte olmaktan hoşlanmak, mutluluk duymak, sevdiği insanı mutlu etmeye çalışmaktır. Açar mısın lütfen şu perdeleri?

Serdar - Böyle daha iyi değil mi?

Güzin - Değil!

Serdar - Daha başbaşa, gözlerden uzak, kabuğumuz içinde...

Güzin - *(Kalkar.)* Böyle, kendime aç kedilerin ciğere bakar gibi bakılmasından hiç mi hiç hoşlanmıyorum, bunu bil. (Yakınındaki perdeyi açar.)

Serdar - Seni sevmek istemekle kötü bir şey yaptığımı, ben de hiç mi hiç sanmıyorum! *(Başka bir perdeyi açar.)* İşte açtım, gönlün olsun!

Güzin - Teşekkür ederim! *(Perdenin öbür kanadını açar.)* Perdeler de pek temiz sayılmaz! *(Elinin tozunu üfler.)*

Serdar - Herhalde! *(Yaklaşır.)* Beni yanlış anladın!

Güzin - *(Uzaklaşır.)* Aksine doğru anladım!

Serdar - Hem de çok yanlış anladın!

Güzin - Ben de çok doğru anladım diyorum!

Serdar - *(Yaklaşır.)* Kimbilir, belki de duygularımı yanlış anlatıyorum ya da anlatmasını bilmiyorum?

Güzin - *(Uzaklaşır.)* Duyguların apaçık ortada! Sadece istemesini biliyorsun, durmadan istiyorsun! Arkadaşından evini, benden senin olmamı, daha başkalarından kimbilir daha neler! Karşılığında verdiğin ne?

Serdar - Beni üzdüğün yeter! Günlerdir başbaşa kalacağımız bugünü bekledim, geceleri gözüm uyku tutmadı! Bırak da *(Yaklaşır kollarını açar.)* seni kollarıma alayım, bir kez olsun kucaklayayım!

Güzin - *(Geri çekilir.)* Kapatalım bu konuyu?

Serdar - Saat beş buçuk!

Güzin - Ne çıkar?

Serdar - Altıya on kala çıkmalıyız!

Güzin - Neden, karına sözün mü var?

Serdar - Altıda İlter gelecek!

Güzin - *(Sevinçle.)* Sahi mi?

Serdar - Sevindin mi?

Güzin - Tabii!

Serdar - *(Hayretle.)* Allah Allah! Niye?

Güzin - Tanışmak istiyorum!

Serdar - Tanışmak mı?

Güzin - Pek mi şaşırdın?

Serdar - Ne bileyim?.. şey... yani... biraz tuhaf kaçmıyor mu?

Güzin - *(Atak.)* Ne varmış tuhaf kaçacak? Yoksa seninle yalnız görünmekten çekindiğimi falan mı sanıyorsun? *(Bir şeyler söylemek isteyen Serdar'ın konuşmasına sıra bırakmaz.)* Niye çekineyim? Ben

senin gibi evli değilim ki! Hem çekinecek ne var seninle aramızda? Metresin miyim? Olmadığımı sen de biliyorsun, ben de! Arkadaşına övünmek için bir şeyler uydurdunsa o başka... Hoş, uydurdunsa daha iyi. Kalmam yerinde olur. Arkadaşın gözleriyle görür, aramızda hiçbir şey olmadığını anlar, senin de ne yalancı olduğunu öğrenir! Bundan sonra arkamdan bir şeyler uydurmaya kalkamazsın!..

Serdar - Bitti mi?

Güzin - Hayır, bitmedi!

Serdar - Öyleyse tamamla!

Güzin - Daha geleli bir saat oldu olmadı beni sepetlemeye kalktın! Bilseydim hiç gelmezdim! Daha saat altı. Eve saat dokuzda döneceğimi söyledim. Üç saat sokaklarda dolanamam ya! Burada kalır, hiç değilse İlter'le tanışırım. Beni sokağa atmaya kalkmaz herhalde!

Serdar - Yalnız gelmeyebilir!

Güzin - Yalnız gelecek!

Serdar - Ne biliyorsun?

Güzin - Bu evin, bu eşyaların neresine değsen yalnızlık kokuyor! Uzun boylu mu?

Serdar - Pek değil!

Güzin - Önemi yok! Müzikten, edebiyattan söz edecek bir dost kazanacağım...

Serdar - *(İğneli.)* Yalnız müzikten edebiyattan mı? Mimarlıktan, iç dekorasyondan...

Güzin - İyi söyledin! Mimarlıktan, iç dekorasyondan...

Serdar - Evini yerleştirmesine yardımcı olursun!

Güzin - Tabii olurum! Neden olmayayım! Hem de seve seve! Ne de olsa bu işlerden bir erkekten daha iyi anlarım...

Serdar - Yalnız bu işlerden mi? Romandan da!..

Güzin - Unuttun galiba, Fransız filolojisini bitirdim!

Serdar - Ben hiçbir şeyi unutmadım! Her şeyi unutan, işine geldiği gibi hatırlayan sensin!

Güzin - Öyle mi?

Serdar - Evet, öyle!

Güzin - Neymiş benim unuttuğum!

Serdar - Daha dün telefonda başka havalar çalıyordun! Sendeki bu değişikliğin nedenini anlamadığımı mı sanıyorsun?

Güzin - Bayılıyorum bu yorumlarına! Tanıştığımızdan beri kendi kendine gelin güvey olup duruyorsun! Seninle arkadaşlıktan öte bir adım atamayacağımı bir türlü anlamak istemedin! Ben dün neysem bugün de oyum!

Serdar - Ben anlayacağımı anladım!

Güzin - Hiçbir şey anlamadın, anlayacağın da yok! Seninle ikimiz o kadar değişik, birbirinden o kadar ayrı yaradılışta iki insanız ki beni anlayabilmen olanaksız!

Serdar - Niyetin açık, gün gibi ortada!

Güzin - Neymiş niyetim? Söyle de ben de bileyim öğreneyim bari?

Serdar - *(Saatine bakar.)* Yolda söylerim! *(Gider, Güzin'in pardösüsünü alır.)* Hadi, çıkmamız gerekiyor, iznimiz buraya kadar!

Güzin - Pardösümü yerine as!

Serdar - Tartışmayalım!

Güzin - *(Serdar'ın elinden pardösüsünü çeker alır.)* Sen çık!

Serdar - Ne demek o?

Güzin - *(Pardösüsünü yerine asar.)* Ben kalıyorum demek!

Serdar - *(Pardösüyü alır.)* Niyetini açığa vurdun işte!

Güzin - Az önce de söylemiştim, *(Pardösüsünü Serdar'ın elinden alır.)* saat dokuza kadar vaktim var... *(Pardösüyü yerine asar.)*

Serdar - Sadece o kadar mı?

Güzin - Evet, o kadar!

Serdar - Daha başka?

Güzin - Daha başka ne olsun? Saat dokuzdan önce eve dönmek istemiyorum. Saat dokuza kadar gidecek başka yerim de yok!

Serdar - Üç ay sonra seni bu eve tam olarak yerleşmiş görürsem hiç şaşmam!

Güzin - *(Kızgın.)* Yani?

Serdar - Yani İlter'in karısı olarak!

Güzin - Biliyor musun sadece anlayışsız değil çok da fesat yürekli sin! Ben daha İlter'in yüzünü bile görmedim!

Serdar - Evini görmen yeter!

Güzin - Ne demek o?

Serdar - Evini beğendin!

Güzin - Üstelik de küstahsın!

Serdar - Sadece açıksözlüyüm!

Güzin - Açıksözlülük kim sen kim! Sadece kabasın! Düpedüz kabalık ediyorsun!

Serdar - Söylediklerimin doğru olduğunu sen de biliyorsun!

Güzin - *(Sokak kapısını açar.)* Buyurun!

Serdar - Ne o, beni kovuyor musun?

Güzin - Bu sözlerinden sonra seninle bir arada bir dakika bile kalamam!

Serdar - İyi ya seni tutan mı var? Çıkıp gidebilirsin...

Güzin - Acele eden, gitmek isteyen sensin! Hadi, güle güle...

Serdar - Hay hay, dilediğin gibi olsun, gidiyorum, sözlerim doğru mu değil mi yakında görüşürüz!

Güzin - Görüşürüz!

Serdar - *(Çıkarken.)* Talihin açık olsun!

Güzin - Senin duana gereksinmem yok! Güle güle! *(Serdar'ın arkasından kapıyı neredeyse çarparak kapatır. Elinde İlter'in romanı, salona döner, söylenerek perdeleri düzeltir.)* Fesat yürekli! Palavracı! Aklına geleni söylüyor! Üstelik de saldırgan... Yediği naneye bak! İlter'in evini doğru dürüst görsem bari! *(Salonun ortasında, kısa bir süre yöresini inceler.)* Kötü bir eve benzemiyor... Tek kusuru yeni oluşu... Anısız! İnsana hiçbir şey hatırlatmıyor... *(Müzik setine Mozart'ın Hafif Gece Müziği'ni koyduktan sonra mutfak kapısına yaklaşır.)* Mutfak zararsız, banyosu, üst katı nasıl acaba? *(Üst kata çıkar. Kapı dışardan anahtarla açılır. İlter bir şarkı mırıldanarak girer. Bir elinde*

el çantası; öbür elinde küçük bir yiyecek paketiyle koluna sıkıştırdığı portakal dolu bir kesekâğıdı vardır. Ayağının ucu, omuzunun yardımıyla kapıyı kapatır. Yüzünü eve dönünce müziği duyar. Bakışları portmantoda asılı duran Güzin'in mantosuna takılır. Şarkısı dudaklarında söner.)

İlter - *(Söylenir.)* Al sana, hâlâ gitmemişler! Sen gel de Serdar gibi hergeleye inan, iyilik et! *(Kısa bir süre, eli kolu dolu evi dinler.)* Nerede bunlar? Bu kızın paltosu olacak, Serdar'ınki?.. Üst kattalar herhalde?.. Ulan Serdar, ah ulan Serdar, halıyı yaysanız yeterdi ha! Palavracı kerata!.. *(Ellerini boşaltmak için portmantonun önündeki ayakkabı dolabına doğru eğilir. Merdivenlerden gelen ayak seslerini duyar. Başını merdivene döndürür. Dikkâti dağılmıştır. Ayakkabı dolabı üstüne bırakmak istediği portakal kesekâğıdını devirir. İçindekiler yere yuvarlanır.)*

Güzin - *(Merdivenlerden.)* Ah, siz misiniz? Ürküttüm mü sizi? *(Basamakları koşarak iner.)* Yardım edeyim... *(Roman dosyası hâlâ elindedir. Dosyayı göğsü ile birleştirir. Yerden aldığı portakalları bir bir dosyanın üstüne koyar.)* Siz İlter Beysiniz değil mi? *(İlter de ona uymuş, çömelmiş portakal toplamaktadır.)*

İlter - Evet!

Güzin - Yanılmamışım! *(İlter'in elindeki portakalı ister.)* Verin! *(Aldığı portakalı kendi topladıklarına katar.)* Ben Güzin! *(Yineler.)* Verin!

İlter - *(Yerden aldığı portakalı uzatır.)* Buyurun!.. Memnun oldum!

Güzin - Ben de... *(İlter şaşkındır. Bir yandan Güzin'in güzelliğine hayrandır. Öte yandan aklı Serdar'dadır. Serdar'ın nerede olduğunu, nereden çıkacağını merak eder. Serdar'ın talihine imrenir. Bu ruh durumu içinde kendini tam denetleyemez. Elinde olmadan iç çeker.)*

İlter - Ah ah ah!

Güzin - Hayrola? Bir şey mi oldu?

İlter - *(Bocalar.)* Yoo, hayır, hayır...

Güzin - Bir şeye mi canınız sıkıldı?

İlter - *(Gülümsemeye çalışır.)* Önemli değil.

Güzin - Elinizdeki portakalı verir misiniz?

İlter - Buyurun. *(Toparlanmaya çalışır. Mutfağa geçer. Küçük bir meyve sepetiyle döner.)* Portakalları buna aktarsak?

Güzin - İyi olur! *(Dosyanın üstündeki portakalları sepete aktarır. Sepeti İlter'in elinden alır.)* Bakın yerde iki tane kaldı, siz onu alın ben de bunu... *(Yerde, ters yönlerdeki portakalları almak için birbirlerine sırtlarını dönerler. Eğilecekleri sırada, aklı yine az önceki düşüncelere takılan İlter boş bulunur, iç çeker.)*

İlter - Ah ah!

Güzin - *(İlter'e döner.)* Yine iç çektiniz?

İlter - *(Bocalar.)* Ben mi?

Güzin - Siz! Farkında değil misiniz?

İlter - Tuhaf! İnanın farkında değilim!

Güzin - Sizin mutlaka bir sıkıntınız var?

İlter - Bilmem? Bazen hiç olmayacak şeyler aklıma takılır da...

Güzin - Anlıyorum! Sizin için çok olağan! Portakalları alalım... *(Ters yönlere döner, eğilirler.)*

İlter - *(Dalgın.)* Alalım...

Güzin - *(Sözünü sürdürür.)* Evet, çok olağan, çünkü romancısınız. *(Portakalları yerden aldıktan sonra doğrulurlarken çarpışırlar.)*

İlter - Özür dilerim!

Güzin - Kabahat sizde değil bende. Bakın, *(Romanı gösterir.)* tanıdınız mı?

İlter - *(Hayretle.)* Evet, ama...

Güzin - İzninizi almadan okumaya kalktığım için kızmazsınız ya bana?

İlter - Okudunuz, öyle mi!

Güzin - *(Elindeki sepeti gösterir.)* Nereye bırakalım bunu?

İlter - Bana verin. Demek okudunuz?

Güzin - Yıkanmaları gerekir!

İlter - Ben sonra yıkarım.

Güzin - Siz işten geldiniz, yorgunsunuz. Ben yıkayabilirim... *(Mutfağa geçer.)*

İlter - *(Güzin'i izler.)* Okudum diyordunuz?

Güzin - Salonda masanın üstünde duruyordu. Gözüme ilişti. Şöyle bir bakayım dedim. Bir iki satır okuyunca elimden bırakamadım.

İlter - *(Mutfak kapısında kalır.)* Doğru mu söylüyorsunuz?

Güzin - Ne zaman bitireceksiniz?

İlter - *(Mırıldanırcasına.)* Tuhaf!... Şaşılacak şey!...

Güzin - *(Salona döner.)* Sonu ne olacak? Kızla erkek ayrılacaklar mı?

İlter - Henüz ben de tam bilmiyorum!

Güzin - *(İlter sözünü tamamlamadan.)* Ay ne olur ayrılmasınlar! Sonun ne olacağını öyle merak ediyorum ki, ne zaman bitireceksiniz.

İlter - Bana kalsa bir an önce bitirmek isterim ama...

Güzin - Öyleyse bitirin! Neden bitirmiyorsunuz.

İlter - Vakit sorunu... Görüyorsunuz, taşınma, yerleşme, dışardaki işim...

Güzin - Gelen giden!

İlter - O da var!

Güzin - Ne kadar yazık!

İlter - Bir kez yazmakla iş bitmiyor ki! Yazıyorum, düzeltiyorum, tape ediyorum, yine düzeltiyorum...

Güzin - *(Keser.)* Ben size yardım edemez miyim?

İlter - Nasıl?

Güzin - Evet, edebilirim! Hem de seve seve! On parmakla daktilo yazarım... Yazdıklarınızı bana verin, tape etmekle vakit yitirmeyin!.. *(Güzin'in güzelliği yanı sıra, romanına gösterdiği ilgi, anlayışlı bulduğu davranışı, İlter'in hayranlığını daha da arttırır. Serdar'ın talihini neredeyse kıskanmaya başlar. Yine iç çeker.)*

İlter - Ah ah ah!

Güzin - Kuzum, nedir sizin canınızı sıkan? Niye açık açık söylemiyorsunuz?

İlter - Ah şu Serdar?

Güzin - Serdar mı canınızı sıktı?

İlter - Ne talihli adam!

Güzin - Serdar mı talihli adam?

İlter - Evet! Serdar!..

Güzin - Serdar'ın imrenilecek nesi var anlayamadım doğrusu!

İlter - Çoktan beri mi arkadaşsınız?

Güzin - *(Hayretle.)* Kim? Ben mi?

İlter - Evet, yani...

Güzin - Çoktan beri arkadaş olduğumuzu mu söyledi size? Ah şu erkekler! Nasıl da övünmesini severler! Övünmek için nasıl da palavra sıkarlar! Kimbilir benim için ne yalanlar uydurdu size!..

İlter - *(Bakınır.)* Biraz yavaş!

Güzin - Öfkelendim! Yalana tepem atar!

İlter - *(Üst katı işaret eder.)* Ama.. şey...

Güzin - Ama, ney?

İlter - Duyabilir?

Güzin - Kim?

İlter - Serdar!

Güzin - Serdar gitti!

İlter - Gitti mi, nereye?

Güzin - Ne bileyim ben! Herhalde evine! Bunda anlaşılmayacak ne var? Gitmesi gerekirdi gitti! Birlikte olmamızın bir anlamı yoktu ki! O da anladı gitti! Hem duysa ne olur?.. Serdar'la ben birbirimize o kadar ters düşen insanlarız ki! Herhalde siz de görüyorsunuz?

İlter - Evet, görüyorum!

Güzin - Örneğin ben müzik severim...

İlter - Serdar sevmez!

Güzin - Yalnız müzik mi? Edebiyat, resim, iç dekorasyon...

İlter - Sahi! İç dekorasyondan da anlar mısınız?

Güzin - En büyük tutkum!

İlter - Şu evi düzenine sokmakta bana biraz yol gösterecek...

Güzin - *(Keser.)* Siz o konuyu bana bırakın! Siz romanınızı yazmaktan başka bir şey düşünmeyin...

İlter - Size nasıl, nasıl, teşekkür...

Güzin - *(Keser.)* Teşekkür etmeniz gerekmez! Güzel bir romanın yazılmasına katkıda bulunmak az şey mi!

İlter - *(Coşkulu.)* Siz!.. siz... siz... *(İç çeker.)* Ahhh!

Güzin - Evet? Ben?

İlter - Siz!..

Güzin - Dinliyorum?

İlter - Siz, siz bir meleksiniz!

Güzin - O kadar abartmayın! Sadece edebiyatı sanatı seven bir kadınım, o kadar! Hadi, isterseniz hemen oturun çalışmaya başlayın! Siz çalışırken ben ortalığa biraz çekidüzen veririm, yemeğinizi hazırlar giderim!

İlter - Hayır, gidemezsiniz!

Güzin - Anlayamadım?

İlter - Yani gitmeyin, yemeği de birlikte yeriz demek istemiştim!..

Güzin - *(Gülümser.)* Hele sıra yemek yemeğe gelsin de ona o zaman karar veririz!.. Yiyecek neler aldınız bakalım? *(Yiyecek paketini eline alır, yokladıktan sonra koklar.)* Sosis, beyaz peynir, Rus salatası... Bildim mi? *(İlter başıyla onaylar.)* Zavallı bekârlar!..

İlter - Sizi evde bulacağımı bilseydim... *(Kapıya doğru ilerler.)* Bana bir iki dakika izin verin...

Güzin - Nereye?

İlter - Hemen dönerim!

Güzin - Siz böyle işlerle vakit öldürmeyin! Bir şey alınacaksa ben gidip alayım...

İlter - Rica ederim!

Güzin - Neden? Alışverişten çok iyi anlarım, ayağıma da üşenmem!

İlter - Herhalde! Ama, siz... *(Ne de olsa konuksunuz diyecekken.)* Ne de olsa henüz bu semti tanımazsınız... *(Çıkar. Güzin, salonda, sallanır koltuğun, devetabanının, sandalyelerin yerlerinde küçük düzeltmeler yapar. Mutfağa geçer. Bir önlük uydurur! Yiyecekleri hazırlar. Masa örtülerini bulur. Sofrayı kurmaya başlar. Bu arada, bahçeden kopardığı bir iki çiçekle, masayı süsler eve olabildiği ölçüde bir bekârın özlemini çektiği bir hava verir. Kapı çalınır.)*

Güzin - Geliyorum! *(Önlüğünü çıkarır. Saçlarını düzelterek gider, kapıyı açar. Gelen Serdar'dır.)*

Güzin - *(Soğuk.)* Sen misin? Hayrola?

Serdar - *(Eş tutumla.)* Sen hâlâ burada mısın?

Güzin - Doğal değil mi? *(Saatine bakar.)* Henüz yedi bile değil!

Serdar - Bu önlük de ne?

Güzin - İlter'e yardım ediyorum! Evet, niye geldin?

Serdar - İlter'i göreceğim! *(İçeri girmek ister.)*

Güzin - Ne yazık ki göremeyeceksin! *(Girmesini önler.)*

Serdar - *(İçeri girmek ister.)* İzin verir misin?

Güzin - Verememe, çünkü İlter evde yok! *(Girmesini önler.)*

Serdar - *(Hareketini yineler.)* Beklerim!

Güzin - *(Önünü keser.)* Yalnızken seni içeri alamam!

Serdar - *(Direnir.)* Uzatma lütfen!

Güzin - Ne yapacaksın İlter'i?

Serdar - Görmem gerekiyor! Kapının önünde dikilip kalmamı istemezsin herhalde?

Güzin - *(Kapıdan çekilir.)* Ayakkabılarını iyice sil de gir!

Serdar - Emredersin! *(Ayaklarını siler.)*

Güzin - Sonra da şu karşı köşede otur, öteyi beriyi karıştırmadan İlter'i bekle!

Serdar - Teşekkür ederim!

Güzin - Beni de lâfa tutma! *(Güzin, mutfağa geçer. Serdar olduğu yerde kalır. Salonu gözden geçirir. Güzin'in mutfakla salon arasında gidiş gelişlerini izler.)*

Serdar - Ev kadınlığı sana yakışıyor!

Güzin - *(Küçümseme ile.)* Öyle mi?

Serdar - Hele bu evde!

Güzin - *(Elinde bardaklarla mutfaktan döner.)* Sana ne düşündüğünü sormadım!

Serdar - Kendiliğimden söyleyemez miyim?

Güzin - Gereksiz gevezelik etmiş olursun! *(Bardakları masaya yerleştirir.)*

Serdar - *(Masaya yaklaşır.)* Ooo! Yemekte şarap var demek! *(Şarap bardaklarından birini alır, oynar.)*

Güzin - Ne kadar da meraklısın! *(Bardağı Serdar'ın elinden alır, yerine koyar.)* Sofrayı bozma!

Serdar - Niye iki kişilik kuruyorsun?

Güzin - Herhalde yemeğe kalacak değilsin!

Serdar - Ben senin kalmayacağını sanmıştım!

Güzin - *(Mutfağa döner.)* Çok iyimsersin!

Serdar - Öyleyimdir! Yeni tanışmıyoruz!

Güzin - *(Mutfak kapısından.)* Kuzum, açık açık söyler misin? Sen niye döndün geri geldin?

Serdar - Unuttuğum bir şey var!

Güzin - Ne bekliyorsun öyleyse? Unuttuğun her ne ise al git!

Serdar - *(Duymazlıktan gelir.)* Sallanır koltuğu buraya sen mi koydun?

Güzin - İyi olmamış mı?

Serdar - Eski yeri daha iyiydi!

Güzin - O senin görüşün! Unuttuğun ne? Herhalde devetabanıdır!

Serdar - Yerinden oynatmışsın!

Güzin - Yalnız kaldıramadım. Onun yeri limonluk! İstersen alıp gidebilirsin!

Serdar - Zavallı devetabanı!

Güzin - Derdin ne? Büyüsün bütün salonu kaplasın mı?

Serdar - İlter'i uyaracağım!

Güzin - İlter senin aklınla iş görecek değil herhalde!

Serdar - Devetabanı ne kadar yer kaplayabilir ki! Sen çok daha tehlikelisin! Bir evi tek başına kaplayabilirsin! Eşiğinden bahçe duvarlarına kadar!

Güzin - Kötü mü olur? Düzenine girer, evin yüzü güler!

Serdar - İlter'e de bütün evde ayakkabılarını koyacak yer kalmaz! İlter'i uyaracağım!

Güzin - Unuttuğunu bir an önce alıp gider misin lütfen!

Serdar - Unuttuğumun ne olduğunu biliyorsun!

Güzin - Neymiş o?

Serdar - Hem de çok iyi biliyorsun!

Güzin - Hiç mi hiç bilmiyorum!

Serdar - Sen! Hadi, pardösünü giy, çıkalım!

Güzin - Ben senin ne şapkanın ne de şemsiyen! Bunu öğrendiğine göre *(Kapıyı aralar)* çıkıp gidebilirsin!

Serdar - Seni bu eve çağırmam yanılgıydı!

Güzin - *(Keser.)* Daha uzun tatsızlık etme de git! İlter neredeyse gelir...

Serdar - *(Sözünü sürdürür.)* Çok büyük yanılgı!

Güzin - *(Kapıyı aralar.)* Gidiyor musun?

Serdar - *(Kapıyı kapatır.)* İlter'in başına dert açtım!

Güzin - *(Kapıyı aralar.)* Gideceksen hemen git, yoksa bir daha bu eve ayak atamazsın!

Serdar - *(Kapıyı örter.)* Sen mi bu eve sokmayacaksın beni?

Güzin - *(Kapıyı aralar.)* Hayır, İlter!

Serdar - *(Kapıyı örter.)* İlter'i uyarmak görevim!

Güzin - Geç kaldın! *(Kapıdan çekilir, kollarını göğsünde kavuşturur. Alaylı bir gülüşle, kısa bir an Serdar'ı süzdükten sonra.)* İlter kararını verdi bile!

Serdar - Yani?

Güzin - Benimle evlenecek!

Serdar - *(İç çeker.)* Ya ben?

Güzin - Ne o? İç mi çekiyorsun?

Serdar - Çekmeyeyim mi? *(İç çeker.)* Ben ne olacağım?

Güzin - Sen olmuşsun olacağını, evlisin!

Serdar - Ne kadar talihsizim!..

Güzin - *(Gülümser.)* Çocukluğu bırak! Talihsiz falan değilsin! *(Serdar'ın yanağına, hafif bir öpücük kondurur.)* Bu sana yeter!

Serdar - Öyle mi sanıyorsun!

Güzin - Sanıyorum değil öyle! Hadi şimdi sağda solda daha fazla oyalanmadan doğru evine, karıcığının yanına!..

Serdar - Ah ah! *(Güzin, hafif bir el devinimiyle, Serdar'ı kapıya doğru döndürür.)*

Güzin - Güle güle! *(Serdar'ın ağır adımlarla kapıdan çıkışını izler. Serdar eşiği aşınca hızla kapıyı kapatır. Derin bir soluk alır.)* Ohhh!

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Ertesi yıl, 20 Nisan. Birinci bölümün dekoru. Yerini seven, bir yıl içinde hızla gelişen devetabanının neredeyse ağaç görünümü aldığı, salonun gerisini bütünüyle denilecek gibi kapladığı görülür. Limonlukta, sağda, birinci bölümde bulunmayan bir bahçe masası ile sandalyeleri vardır. İlter, Güzin ile evlenmiştir. Perde açıldığı sırada Güzin, üstünde iş önlüğü, saçları eski bir eşarpla bağlı, elinde lastik iş eldivenleri, evin sabah temizliği ile uğraşır. İlter, yemek masasının başında romanını yazmaya çalışır. Odanın ortasında fişe takılı elektrikli süpürge.)

Güzin - *(Elinde toz bezi, toz alır.)* Nasılsın canım?

İlter - Teşekkür ederim.

Güzin - Yazıyorsun değil mi? *(Mutfağa geçer.)*

İlter - Gayret ediyorum.

Güzin - *(Mutfağın servis kapısından toz bezini silkeler. Kapıyı çarparak kapatır. İlter, ürker.)* Sen benim evde olduğumu unut! *(Yemek odasına döner.)* Sen çalışmaya bak!

İlter - Kendini çok yoruyorsun gibi geliyor bana!

Güzin - Hiç de değil! *(Yemek masasının boş sandalyelerini odanın sağına çeker.)* Evimin işi hiçbir zaman beni yormaz, aksine yaptıkça bana huzur verir, iç rahatlığı verir! Hadi birtanem sen benimle ilgilenme, çalış!.. *(Elektrikli süpürgeyi çalıştırır. Yemek masasının altını süpürür. İlter, elinde kalem, süpürge gürültüsünün kesilmesini bekler, Güzin sadece işiyle ilgilidir. Yavaş yavaş İlter'in sandalyesine yaklaşır.)* Ayaklarını biraz yana çeker misin? *(İlter ayaklarını sola alır. Güzin elektrikli süpürgenin çekicisini açılan yerden geçirir.)* Oldu. Teşekkür ederim. Şimdi ayaklarını biraz da sağa al! *(Süpürür.)* Aferin, teşekkür ederim! Hadi, çalış şekerim!

İlter - Acelesi yok, hele sen işini bitir!

Güzin - Haklısın canım, çok afedersin, bir dakika kalkar mısın lütfen? Sandalyenin altını süpürmeyi unuttum! *(İlter kalkar. Sandalyesini yana alacak olur, Güzin sandalyeyi elinden alır.)* Sen bırak, ben çekerim... *(Sandalyeyi yana çeker. Açılan yeri süpürür. İlter sandalyesini geri almak ister.)* Acele etme? Daha bitmedi... *(Elektrikli süpürgeyi durdurur. Hortumun ucuna köşe tozlarını alan parçayı takar. Süpürgeyi çalıştırır. Sandalyenin bağlantılarının tozlarını almaya başlar.)*

İlter - Kuzum, sandalye pırıl pırıl!

Güzin - Sen öyle sanırsın!

İlter - Daha dün tozunu almıştın?

Güzin - Yaşadığımız kent kent değil ki! Günde birkaç kez kapı açılıp kapansa dört bir yan toz doluyor! *(Elektrikli süpürgeyi söndürür. İlter sandalyesini almak ister. Atılır, sandalyeyi İlter'in elinden kapar.)* Dur, biraz sabırlı ol! *(Toz bezini alır. Sandalyeyi bir kez de toz beziyle siler.)*

İlter - Özür dilerim ama...

Güzin - Dileme bırak, ne söyleyeceğini biliyorum!

İlter - Biraz aşırı olmuyor mu bu kadarı?

Güzin - İşte! Yanılmamışım! Tam beklediğim sözler! Olmuyor canım! İçim ancak böyle rahat ediyor! *(Bir adım açılır. Sandalyeye bakar. Kendinden hoşnut.)* İşte şimdi pırıl pırıl! Al!

İlter - *(Sandalyesini alır, oturur.)* Teşekkür ederim.

Güzin - Sen şimdi buna pırıl pırıl mı diyorsun?

İlter - Evet!

Güzin - *(Toz beziyle sandalyenin bağlantısını siler. Bezi İlter'e uzatır.)* Bak!

İlter - Nesi var?

Güzin - Görmüyor musun?

İlter - Görmüyorum!

Güzin - Sahiden bezin nasıl tozlandığını görmüyor musun?

İlter - Görmüyorum.

Güzin - Gözlerinde bozukluk olmalı! Yazarsın, göz senin için çok önemli. Bir göz doktoruna görün istersen... *(Mutfağa geçer. Servis kapısından toz bezini silkeler, döner.)* Temizliğe neden bu kadar düşmansın anlayamıyorum?

İlter - Temizliğe düşman değilim ama...

Güzin - *(Keser.)* Öyleyse toz toprakla neden bu kadar dostsun?

İlter - Ben sadece bu işler için her gün bu kadar yorulmana üzülüyorum...

Güzin - Her zaman söylüyorum: Sen benim yorulduğumu falan hiç düşünme, sen sadece romanını düşün! *(Elektrikli süpürgeyi çalıştırır. Öbür sandalyelerin bağlantı köşe tozlarını alır.)*

İlter - Daha çok sürecek mi? *(Güzin, makinenin gürültüsünden İlter'in dediğini duyamaz, işini sürdürür. İlter elinden kalemi atar. Güzin bir ara İlter'e bakar. Kendisine baktığını görünce gülümser.)* Daha çok sürecek mi?

Güzin - *(Söyleneni anlamadan yine gülümser.)* Bir şey mi dedin?

İlter - Daha çok sürecek mi?

Güzin - Duyulmuyor! Dur, süpürgeyi kapatayım! *(Süpürgeyi durdurur.)* Evet, şimdi söyle, ne diyorsun?

İlter - *(Ayağa kalkar.)* Önemli bir söz değildi! *(Gülümsemeye çalışır.)*

Güzin - Olsun, ne dediğini anlayamadım, merak ettim?

İlter - Her taraf pırıl pırıl dedim!

Güzin - Teşekkür ederim. Çok naziksin! *(İlter yerine oturur. Yazmaya çalışır. Yazar, yazdığını karalar, bir türlü çalışamaz. Sandalyelerin tozunu alan Güzin elinde toz bezi yaklaşır.)* Nasıl gidiyor?

İlter - Eh... *(Önündeki kâğıdı örter.)*

Güzin - Yürümüyor mu?

İlter - Yürüyor sayılmaz...

Güzin - Bakabilir miyim? *(İlter'in izin vermesini beklemeden karaladığı kâğıdı kapar.)* Ne o? Yazmayı bıraktın karikatür mü yapıyorsun?

İlter - *(Kâğıdı geri almak ister.)* Yok canım, karikatür yapmak kim, ben kim!

Güzin - *(Kâğıdı kaçırır, inceler.)* Kim bu?

İlter - Bilmem!..

Güzin - Nasıl bilmem?

İlter - Hiç... Öyle, gelişigüzel bir şeyler çiziktiriyordum yani...

Güzin - Ben miyim yoksa?

İlter - Daha neler! Sana benzer bir yanı var mı? *(Kâğıdı geri almak ister.)*

Güzin - *(Kaçırır.)* Yok mu?

İlter - *(Almak ister.)* Yok tabii!

Güzin - *(Kaçırır.)* Bu önlük, bu eldivenler, bu başörtüsü ne?

İlter - Farkında olmadan karalamışım işte!.. Yani gözümün önünde olduğu için falan... Neden bu kadar önem verdiğini anlayamıyorum?..

Güzin - *(Gülümser.)* Ah seni! Kopya yaparken yakalanan yaramaz öğrencilere benziyorsun! Romanın nerede? *(Masadaki kâğıtları karıştırır.)*

İlter - *(Eliyle kâğıtlarını kapatır.)* Kuzum, ne diye böyle vakit kaybediyorsun?

Güzin - Görmek istiyorum!

İlter - *(Elini çeker.)* Gör!

Güzin - Elliiki! On gündür hâlâ elliikinci sayfada mısın?

İlter - Ne bekliyordun?

Güzin - Neden yazamadığını bir türlü anlayamıyorum?

İlter - *(Kalkar.)* Ben de!

Güzin - Bilmediğim, benden sakladığın bir nedeni varsa söyle?

İlter - En iyisi ben biraz yürüyüş yapıp geleyim...

Güzin - Hayır, otur çalış!

İlter - Oturmakla olmuyor!

Güzin - Hiç değilse karikatür yap!

İlter - En iyisi çıkayım. Yürürken belki düşündüklerimi toparlayabilirim!

Güzin - Otururken düşündüklerini toparlayamıyor musun?

İlter - Şey, yani, sana da ayakbağı olmam demek istemiştim...

Güzin - Benim senden hiçbir yakınmam yok! Otur lütfen!

İlter - *(Oturur.)* Oturdum!

Güzin - *(İlter'in kalemini eline verir.)* Kalemini de eline al!

İlter - Aldım!

Güzin - Bir romancının anılarında okumuştum. Kimdi kesin olarak çıkaramıyorum. Roman yazmanın ilk koşulu, romancının sabırla masası başında kalabilmesindedir diyordu! Bak, evin bütün masaları senin, ister burada, ister salonda, ister limonlukta istediğin masada otur çalış!

İlter - *(Kalemi elinden bırakır.)* Ne yapsam yürümüyor!

Güzin - İyi ama neden?

İlter - *(Gözleri elektrikli süpürgede.)* Kafam bomboş! Sanki bir şey kafamda ne varsa emip alıyor!

Güzin - Bilmem ki daha nasıl yardımcı olabilirim sana? *(Elektrikli süpürgeyi çalıştırır. Sandalyelerin bağlantı yerlerinin tozunu almayı sürdürür.)* Çarşı pazar işi benim üstümde. Yemek derdin yok! Rahat çalışman için tertemiz bir ev hazırlıyorum?..

İlter - Biliyorum!

Güzin - *(Elektrikli süpürgeyi kapatır.)* Yoksa çalışmana ben mi engel oluyorum?

İlter - Ne münasebet!

Güzin - Baksana, ne zaman baksam gözlerin üstümde! Ya karikatürümü yapıyorsun, ya hareketlerimi izliyorsun! Hep benimle ilgilisin?

İlter - Tabii değil mi?

Güzin - O kadar çok mu seviyorsun beni?

İlter - Deli oluyorum!

Güzin - Ben de senin için canım! Ama romanının yürümediğini gördükçe üzülüyorum... Onbir aydır evliyiz, onbir ayda ancak yirmiiki sayfa yazabildin. Yani ayda iki sayfa. Çok az değil mi?

İlter - Herhalde!

Güzin - İyi ama neden? Doğrusu benimle bu kadar ilgilenmen, hep beni düşünmen biraz saçma! Biz seninle kaçak buluşmuş, biraz sonra ayrılacak değiliz ki! Ölünceye kadar birlikte olacağız!.. Beni düşünmen çalışmana engel oluyorsa, bu durum beni rahatsız eder, üzer... Hadi al eline kalemini...

İlter - Sen de elektrikli süpürgeni...

Güzin - Hayır, toz bezini. Sen kendi işine bak ben kendi işime! *(Toz bezini alır.)* Yahut da dur!

İlter - Ne oldu?

Güzin - Hazır çalışmana ara vermişken önce masanın tozunu alayım. *(İlter'in kâğıtlarını alır, eline verir.)* Tut! *(Masanın tozunu alır.)* Ver şimdi. *(Kâğıtları masaya yerleştirir.)* Oldu işte! Masan seni bekliyor. Otur, rahat rahat, içine sine sine çalış... *(İlter, oturur, elinde kalem, düşünceli kalır.)* Böyle söz dinlediğin zaman daha çok seviyorum seni! *(Eğilir, İlter'i yanağından öper.)* Canım benim! Üzülme, sabırlı ol! Belki de bir duraklama dönemindesin şimdi. Göreceksin, yakında kafanı kurcalayan bütün düğümler çözülecek, cümleler su gibi akıp gidecek kaleminin ucundan!

İlter - İnşallah!

Güzin - Sahiden sen de seviyor musun beni?

İlter - Belli olmuyor mu?

Güzin - Sorduğum sorunun karşılığı bu mu?

İlter - *(Kalkar, Güzin'i kollarına alır.)* Çok güzelsin! Hem de kendine hiç bakmadığın halde!

Güzin - Neyim var, neyim eksikmiş benim?

İlter - Bu eski eşarp, bu kauçuk eldivenler, bu önlük... Bu döküntü kılık içinde senden başka hiçbir kadın senin kadar güzel, senin kadar çekici olamaz!

Güzin - Benim bu güzel kauçuk eldivenlerimi beğenmiyor musun?

İlter - Eldivenlerin elbet güzel ama, sadece ellerinin o eldivenleri takmadan daha güzel olduğunu söylemek istedim.

Güzin - Nesini beğenmedin eşarbımın?

İlter - Beğenmedim demedim, sadece biraz solmuş sararmış...

Güzin - Solup sararmasın mı? Eskidi! Liseye giderken almıştım! Bayılırım bu eşarbıma, hep severek taktım, hâlâ da severim! Atmaya kıyamıyorum!..

İlter - At demiyorum ama...

Güzin - Ya ne diyorsun?

İlter - Takma, sakla...

Güzin - *(Eşarbını çözer, yeniden bağlar.)* Sen beğenmezsen beğenme, ben beğeniyorum!..

İlter - *(Yaklaşır.)* Herhalde çok güzel eşarpmış vaktiyle! Her neyse, çok güzelsin canım! *(Eşarbı çeker alır.)* Saçların bu eşarp olmadan daha da güzel!

Güzin - *(Eşarbını geri almaya çalışır.)* Yapma!

İlter - *(Eşarbı bir elinden ötekine kaçırır.)* Haksız mıyım?

Güzin - Saçlarımı bozdun! *(Saçını düzeltir.)* Ver, oynama!

İlter - Sorduğuma karşılık ver?

Güzin - Haksızsın! *(Güzin sürekli olarak eşarbını almaya çalışır; İlter eşarbı yukarı aşağıya, sağa sola kaçırır, bir elinden ötekine geçirir. Aşağıdaki konuşmalar boyunca bu oyun sürer.)*

İlter - *(Güzin'i saçlarından öper.)* Saçlarının o güzel kokusu başımı döndürüyor!

Güzin - Ne olur ver!

İlter - Haklısın de!

Güzin - Ver diyorum!

İlter - Vermem demedim!

Güzin - Uzatma, tatsızlık etme de ver!

İlter - Haklısın de!

Güzin - Darılırım ama!

İlter - Bu kadar önemsiz bir şey için mi?

Güzin - *(Kızmaya başlamıştır.)* Bana zorla hiçbir şey söyletemezsin, bunu bil! Ne şimdi, ne de başka zaman! Üstelik de haksızsın!

İlter - Acaba? Öyle mi sanıyorsun?

Güzin - Sen bilirsin! Canın isterse ver!.. *(Bir iki adım uzaklaşır.)*

İlter - Teşekkür ederim, canım vermek istemiyor!

Güzin - Bende ondan daha eskileri de var!

İlter - Deme!

Güzin - *(Somurtkan)* Zorbalıktan hiç hoşlanmam! İş zorbalığa bindi mi yapacağım varsa da yapmam!

İlter - Ben de öyleyim!

Güzin - Hiç de değil, sen sadece zorbasın!

İlter - Birbirimize benziyoruz!

Güzin - Lütfen eşarbımı verir misin?

İlter - Koşulumu söyledim!

Güzin - *(Sırtını döner.)* Al, senin olsun!

İlter - Saklayacağım. Lise günlerinin anısı! Kimbilir ne şekerdin?

Güzin - *(Nazlanarak)* N'olursun diyorum...

İlter - Hâlâ mı diretiyorsun?

Güzin - Çok işim var. Oyalama beni!

İlter - Benim hiç işim yok!

Güzin - Otur romanını yaz!

İlter - Görüyorsun ki yazamıyorum!

Güzin - Öyleyse çık dolaş! Yürüyüş yapmak istiyordun!..

İlter - Vazgeçtim!

Güzin - Off! Neredeyse öğle oldu, hâlâ sabah temizliğini bitiremedim.

İlter - Ben de on gündür hâlâ elli ikinci sayfadayım!

Güzin - Tembelliğinden!

İlter - Acaba!

Güzin - *(Yavaşça)* Eşarbımı verecek misin?

İlter - Ne yazık ki hayır!

Güzin - *(Mırıldanırcasına)* Lütfen...

İlter - Özür dilerim!

Güzin - *(Sırtını döner, uzaklaşır.)* Nasıl istersen öyle olsun!

İlter - Teşekkür ederim! *(Güzin, eski, aşınmış, yer yer erimiş bir eşarp bulur, saçlarını bağlar.)*

Güzin - Benim işim gücüm var, seninle uğraşamam!

İlter - Yine de anlayışlı sayılırsın! *(Eline bir dergi alır, okuma koltuğuna oturur. Güzin elektrikli süpürgeyi çalıştırır. Kısa bir an İlter'in okuduğu dergiyi karıştırması, Güzin'in elektrikli süpürgeyle yerleri süpürmesi ile geçer.)*

Güzin - Serdar'ı görüyor musun?

İlter - *(Süpürgenin gürültüsünden söyleneni anlayamaz.)* Anlayamadım?

Güzin - Önemli değil!

İlter - Nasıl?

Güzin - *(Süpürgeyi susturur.)* Serdar'ı görüyor musun dedim?

İlter - Bazı bazı...

Güzin - Bu devetabanını başımıza yıktı gitti! *(İlter, omuz silkerek karşılık verir. Dergisini karıştırır. Güzin toz bezi ile eşyaların tozunu almaya başlar.)*

Güzin - Nasıl?

İlter - Devetabanı mı?

Güzin - Hayır. Serdar?

İlter - Fena değil!

Güzin - Yani?

İlter - Bildiğin gibi...

Güzin - Yine öyle karı kız peşinde mi?

İlter - Herhalde...

Güzin - Aylardır bize uğradığı yok, neden acaba? Gücendirecek bir şey mi yaptık dersin?

İlter - Sanmam! Boşuna meraklanma.

Güzin - Seninle Serdar sayesinde tanıştım, gücenmesini istemem!

İlter - Boşuna meraklanma! Benim bildiğim Serdar nasıl kendiliğinden yok olmuşsa, yine bir gün kendiliğinden damlar! Bir damladı mıydı da ondan sonra ayağını kesebilene aşkolsun!

Güzin - Ben onun geliş gidişlerinin dozunu ayarlamasını bilirim. Karşılaşırsan bir akşam yemeğe çağır...

İlter - Yalnız mı?

Güzin - Karısıyla tabii. İyiliğini unutamam!

İlter - Ben de!

Güzin - Mutlu değilmiş gibi söylüyorsun?

İlter - Bunu da nereden çıkardın? *(Eşarbı koklar.)* Mutluluktan uçuyorum! *(Eşarbı bir daha koklar.)* Ohhh, saçlarının kokusu sinmiş. Cennetteyim galiba?

Güzin - Hâlâ onunla mı oynuyorsun? Unutmuştum! Neler anlatıyor Serdar?

İlter - Neler anlatmasını istiyorsun?

Güzin - Eğlenceli çocuktur... Her zaman havadan sudan bir şeyler bulur, anlatır... Getirdiği devetabanı da durmadan büyüyor...

İlter - Görüyorum.

Güzin - Bu gidişle gün gelecek salonda sana bana yer kalmayacak!

İlter - Ben çoktandır o kanıdayım!

Güzin - O köşe senin okuma koltuğuna yakışır...

İlter - Benim ilk günden beri düşündüğüm oydu?

Güzin - Benim de! Uğuru kaçmasın diye dokunmadım... Limonluğa alsak mı?

İlter - Sen bilirsin.

Güzin - Alalım öyleyse. Hadi kalk bana yardım et! *(Limonluğa çıkan kapıyı açar.)*

İlter - Kapıdan geçecek mi?

Güzin - Sen o işi bana bırak! *(Saksının kulplarına yaklaşırlar. Güzin, birden İlter'in elinden eşarbını kapmak ister. İlter daha çabuk davranır, eşarbını kaçırır.)*

İlter - Yağma yok! *(Eşarbı bileğine bağlar.)*

Güzin - Kirleteceksin! Ya da yırtılacak...

İlter - *(Eşarbı bileğinden çözer, boynuna bağlar.)* Başka diyeceğin kaldı mı?

Güzin - Ne kadar inatçısın!

İlter - Al sana, ortak bir huyumuz daha!

Güzin - Hiç de değil! *(Saksıyı karşılıklı kulplarından kavrarlar.)* İnatçı olan sensin!

İlter - Oldukça uyumlu bir çiftiz doğrusu!

Güzin - Hadi kaldırıyoruz! Bir iki, oldukça ağıra benziyor.

İlter - *(Güzin'le birlikte.)* Bir iki, çeneyi bırak!

Güzin - Üç! Hop!

İlter - Üç! Hop! *(Limonluk kapısına doğru ilerlerler.)*

Güzin - Ben aksine uysalımdır, uysal olmasam geçinemezdik!

İlter - Konuşma!

Güzin - *(Solur.)* Hiçbir sözü karşılıksız bırakmıyorsun! *(Saksıyı yere bırakır.)*

İlter - Kimmiş o dediğin? *(Saksıyı yere bırakır.)* Soluk soluğa kaldın gördün mü?

Güzin - Hiç de değil! Soluk soluğa kalan sensin! Hadi, bir, iki, üç! *(Saksıyı kaldırırlar.)*

İlter - Konuşmadan taşı!

Güzin - Sen kendine bak!

İlter - *(Gülmesi tutar, saksıyı yere bırakır.)* Hiç güleceğim yoktu!

Güzin - *(Kulplarını elinden bırakmadan saksıyı yere indirir.)* Kırk yılın başı bir yardımını istedim! İlle de lâf yetiştireceksin!

İlter - Peki, ben susuyorum. Bir, iki...

Güzin - *(Solumaktadır.)* Az bekle, ben de canım!

İlter - Bekliyorum!

Güzin - Sen dinlendin, ben de dinleneyim!

İlter - Daha dinlenecek misin?

Güzin - *(Derin bir soluk alır.)* Oldu! Bir, iki, üç!

İlter - Üç! *(Saksıyı kaldırır, ilerler, limonluğa geçerler.)*

Güzin - Sağa doğru, şöyle gel... *(Saksıyı yere indirir.)* Oldu, burası iyi... *(Solur.)*

İlter - Bana kalırsa acele ettin!

Güzin - Ne gibi?

İlter - Serdar'ı beklemeliydin, ona taşıtırdık!

Güzin - Ona başka bir iyilik düşünürüz, hadi gel! *(İlter'in elini eline alır, elele salona dönerler.)* Salonu yerleştirelim, yardım edersin değil mi?

İlter - Seve seve!

Güzin - Önce devetabanının yerine senin okuma koltuğunu alalım...

İlter - Teşekkür ederim, aylardır bugünü bekliyordum!

Güzin - *(Eşarbını İlter'in boynundan çeker alır.)* Ben de teşekkür ederim! Şöyle bana doğru biraz eğilmeni bekliyordum!

İlter - Ömürsün doğrusu! Demek böyle kandırırsın beni?

Güzin - Benim malım senden çok bana yakışır! *(Saçlarını bağladığı eşarbı çıkarır, aldığı eşarbı bağlar.)* Zavallı eşarbımın gördüğü hakaret yeter! *(İlter koltuğunu kaldırır, yeni yerine götürürken kapı çalınır.)* Eyvah kapı! Çabuk çabuk, bırak onu ya da hemen yerine götür!

İlter - Ne oluyorsun?

Güzin - Kapı çalınıyor duymuyor musun? Çabuk ol, söylemeyi unuttum! *(İlter'i koltuğu koyacakları yere doğru adeta ite kaka götürür.)* Bırak, bırak. Kapıya bak lütfen! *(Eldivenlerini, eşarbını, önlüğünü üstünden atarcasına çıkararak, üst katın merdivenlerine doğru atılır.)* Dur, ben kaybolmadan açma! Babaannemle Güliz geleceklerdi!

İlter - *(Duraklar.)* Babaannenle Güliz mi?

Güzin - Evet! Duymadın mı?

İlter - Niye kendin karşılamıyorsun?

Güzin - Tartışmanın sırası mı şimdi canım? *(Kapı çalınır.)* Kılığımı görmüyor musun?

İlter - Nesi varmış kılığının? Eşarbını da bağla!

Güzin - Ufff! Şimdi seninle uğraşamam, ben üstümü değişmeye gidiyorum... *(Merdivenlerde kaybolur.)*

İlter - Demek yalnız bana bu iltifat! *(İlter kapıyı açar. Kapının önünde, önde, sırtında kitarası, bir elinde bir kuş kafesi, öbür elinde kucakladığı kedisi ile bir kitap, Güliz görünür. Ardında tekerlekli arabasında Müzeyyen Subaşı. Arabayı iten Hakan...)*

Güliz - Eni merhaba!

İlter - *(Şaşkın)* Merhaba!

Güliz - *(İçeri dalar.)* O kadar mı? Hoş geldin demek yok mu?

İlter - *(Zorla gülümser.)* Hoş geldin!

Güliz - Bizi böyle tam takım karşında görünce şaşırdın galiba! Baldızını öpmeyecek misin? O kadar çirkin bir kız değilim üstelik! *(Yanağını İlter'e uzatır öptürür, o da İlter'i öper.)* Oh! Tıraş kolonyana bayıldım! Eh, yol ver de girelim! *(İlter yana çekilir.)* Bizimki nerede? Hey, Güzin Hanım! Yine toz olmuş! Kedimi tutar mısın? Korkma uyuz değil! *(Kedisini İlter'in kucağına verir.)* Allah bilir bizimkisi üstünü değiştiriyordur! Kapı çalındı mı hep böyle eli ayağına dolanır! Tanıştırayım, Hakan, arkadaşım, kitara hocam! *(İlter, Hakan'ı başıyla selâmlar.)* Eniştem. Tanıyor sayılırsın, benden çok dinledin, ben eni derim, dile daha kolay! Yani İlter Tezcan!

Hakan - Memnun oldum İlter!

İlter - Ben de Hakan!

Güliz - Enim bizdendir, çok kolay anlaşırsınız! *(İlter'e)* Hakan bizi arabasıyla getirdi, taksi parasını ben cebe attım!

İlter - Aferin!

Güliz - *(Kafesini yere bırakır, kitarasını sandalyelerden birine yerleştirir. İlter'e döner.)* Kedimi ver. *(Kedisini alır, öper.)* Oooo, nonom benim! *(Masanın üstünde İlter'in yazdığı sayfayı görür.)* Çalışıyor muydun?

İlter - Sabahtan bir denemiştim...

Güliz - Nasıl gidiyor, ilerliyor mu?

İlter - Pek gidiyor sayılmaz! Tekliyor!

Güliz - Bujileri hemen değiştir!

İlter - Deneriz!

Güliz - Oldu! *(Hakan'a)* Yürüsene oğlum, yeşil yandı, trafiği aksatıyorsun! *(Tekerlekli arabayı içeri alırlar.)*

İlter - Evet, kapıda kaldınız! *(Müzeyyen'e gülümser.)* Hoşgeldiniz babaanne!

Müzeyyen - Galiba değil adamakıllı nezleyim oğlum, elimi vermeyeyim. *(Mendiline aksırır.)*

İlter - Siz bilirsiniz.

Müzeyyen - İbrahim'i uğurladık oğlum! İbrahim'i aniden Rize'ye tayin ettiler. Evlâdım, bu yaşta tek başına oralara gitti!

Güliz - Oh oh oh? Ne de güzel anlaşıyorsunuz? Sen kapıda diyorsun o galiba anlıyor, bi dedin mi İbrahim...

İlter - *(Müzeyyen'e)* Allah kavuştursun! *(Güliz'e)* Ne çıkar?

Müzeyyen - Allahtan ki açıktı oğlum. Yollar iyice açıktı. Çok rahat geldik. Sağolsun, Hakkı getirdi bizi...

Güliz - *(Sesini yükseltir.)* Hakkı değil, Hakan! Öğren artık!..

Müzeyyen - Neyi öğreneyim?

Güliz - Hakan! Hakkı değil!

Müzeyyen - Benim ağzım öyle alışmış öyle söylerim! Bu yaştan sonra doğrusunu öğreneceğim de ne olacak? Sizler gençsiniz, ne-

yin yanlış neyin doğru olduğunu siz öğrenin de abur cubur işler karıştırıp durmayın!

Güliz - Hakan'a saygısızlık oluyor!

Müzeyyen - Ben senin babaannenim! Saygısızlık, her fırsatta senin yanlışımı yüzüme vurman! Burada kaç kişiyiz? Kaç Hakkı var? Ben Hakkı deyince Hakkı kim pekâlâ anlaşılıyor, sen de anlıyorsun işte. O halde, benim Hakkı dememle Hakkı olacak değil ya, Hakan'sa yine Hakan!

Güliz - Bu kadar söz edeceğine doğrusunu söyleyemez misin?

Hakan - Güliz, sorun durumuna getirme işi!

Müzeyyen - *(Söylenir.)* Niye saygısızlık oluyormuş? Hakkı demek küfür mü? *(İlter'e)* Bizim zamanımızda böyle adlar yoktu; bu Hakanlar, İlterler yeni çıktı...

İlter - Haklısınız!

Müzeyyen - *(Güliz'e)* İşte enişten de Hakkı diyor!

Hakan - *(Müzeyyen'e)* Siz kolayınıza geleni deyin! *(Güliz'e)* Boşver!

Müzeyyen - *(Hakan'a)* Teşekkür ederim! Terbiyeli insan hemen belli olur! *(İlter'e)* Güzin evde yok mu?

İlter - Geldiğinizi duymamış olacak, haber vereyim... Yukarıdaydı!

Güliz - Eni, boş yere kendini sıkma!

Müzeyyen - Zahmet etme bırak işini bitirsin.

Güliz - *(Elektrikli süpürgeyi gösterir.)* Toz mu alıyordu? Süpürge ortada kalmış! *(Alaycı)* Yazık toz aldığı kılıkla görmeyi kaçırdık! *(Hakan'a)* Böyle bir kılık düşleyemezsin! *(İlter'e)* Liseden kalma eşarbı duruyor mu? *(Güler)* Onu bağlamadan toz alamaz! *(Seslenir)* Hey Güzin Hanım, nerelerdesin? Evin işgale uğradı! *(Güzin, merdivenlerde görünür. Üstünü değişmiş, saçına biçim vermiştir.)*

Güzin - Hepiniz hoşgeldiniz! *(Koşarak merdivenleri iner. Babaannesine doğru ilerler. İlter'in yanından geçerken fısıldar.)* Aşkolsun!

İlter - Ne oldu?

Güzin - *(İlter'e eliyle elektrikli süpürgeyi kaldırmasını işaret ederken babaannesine gülerek yaklaşır.)* Hoşgeldin Babaanneciğim, yukardaydım, odanı hazırlıyordum? *(Kaşlarını çatarak İlter'e döner.)* İlter! *(Güliz'e döner, gülümseyerek öper.)* Hoşgeldin canım! *(Yine kaşlarını çatarak İlter'e döner.)* Süpürgeyi lütfen!.. *(Hakan'a döner, gülümseyerek elini sıkar. İlter, süpürgeyi yerden alacağı sırada, Güliz yanına gelir, önünü keser.)*

Güliz - *(Elindeki kitabı işaretle)* Eni, sen bu kitabı okudun mu?

İlter - Nedir o?

Güliz - *(Kitabın kapağını gösterir.)* Aşkın Metafiziği, Schopenhauer'un...

İlter - Okumadım.

Güzin - *(Güliz'e)* Sen okudun mu?

Güliz - Henüz okumadım, okumak istiyorum.

Güzin - Madem okumak istiyorsun, neden okumuyorsun?

Güliz - Okumadan önce Eni'min fikrini almak istemem günah mı yani?

Güzin - Geçen hafta gelişinde o kitap yine elindeydi! Kaç sayfalık şey? Kaç gündür kapağını açmadan elinde gezdirip duruyorsun, okumaya niyetin varsa otur da oku? *(İlter'e)* Süpürge ayak altında kaldı...

İlter - Kaldırıyorum...

Güliz - Eni sen bırak ben kaldırayım...

Güzin - Sen kucağında kedinle her yere el sürme! *(İlter süpürge ile çıkar.)*

Güliz - *(Omuz silker.)* Seninle ne anlaşmak niyetindeyim ne de kavga etmek, bunu iyice bil! *(Hakan'a yaklaşır. Güzin karşılık vermez, babaannesinin tekerlekli sandalyesi arkasına geçer.)* Hakan, ne yapıyorsun sen orada?

Hakan - Eni'nin kitaplarına bakıyorum.

Güliz - Seni çeken bir şeyler var mı bari?

Hakan - Arada bir oluyor! *(Hakan kitaplıktan aldığı kitapları, şöyle bir baktıktan sonra, yerine koyacağına kitaplığın rafına bırakır.)*

Güliz - Keyfine bak öyleyse...

Hakan - Bakıyorum zaten, sen beni dert etme.

Güliz - Oldu! *(Kucağında kedisiyle limonluğa geçer.)*

Güzin - *(Müzeyyen'in kulağına eğilir.)* Odan hazır! *(İlter geri döner.)*

Müzeyyen - Odam hele yerinde dursun bakalım! *(Tekerlekli sandalyesini yürütür.)*

Güzin - İlter!

İlter - Efendim?

Güzin - Babaanneme yardım eder misin? Benim mutfakta işim var.

Güliz - *(Salona döner.)* Eni, çalışma odanı bize bıraktın anlaşılan, teşekkürler!

Güzin - *(Mutfak kapısında durur, Güliz'e döner.)* Evin her yanı eninin, nerede isterse orada çalışabilir...

Güliz - Aman ne iyi! *(Kucağında kedisiyle okuma koltuğuna oturur. Sallanarak, kedisini okşar, öper.)*

Müzeyyen - *(İlter'e)* Sen yorulma evlâdım, sen benimle vakit kaybetme, ben arabamı kendim kullanırım. *(Mutfağa doğru ilerler.)* Kaç haftadır evinizi göremedim. Güliz canı istedi mi kalkıp geliyor. İbrahim öyleydi. Ben ancak bir getiren olursa gelebiliyorum... Havagazını bağladılar mı yoksa hâlâ tüp mü kullanıyorsunuz?

İlter - Tüp...

Güzin - *(Sözü İlter'in ağzından alır.)* Tüp kullanıyoruz...

Müzeyyen - Görüyorum! *(Güzin'e)* Perdelerin iyi durmuş!

Güzin - *(Heceler gibi sesini yükselterek.)* Aceleye geldi. Desenini pek iyi seçemedim!

Müzeyyen - Seçmişsin, seçmişsin pekâlâ seçmişsin. Eni boyu da iyi durmuş. Güle güle kullanın.

Güzin - Teşekkür ederim. *(Müzeyyen arabasını yürütür.)* İlter!

İlter - Efendim?

Güzin - *(Babaannesine yardım etmesini işaret eder.)* Bir yere çarpmasın!

İlter - Merak etme!

Müzeyyen - Oh, hele şükür! İşte buna sevindim! Devetabanını limonluğa almışsınız! Aferin! Sonunda her nasılsa akıl etmişsiniz işte! Neydi o öyle? Salonun içinde heyüla gibi şey! Adama kımıldayacak yer bırakmıyordu... *(Masanın üstünde İlter'in yazılarını görür.)* Bunlar da ne?

Güzin - İlter! *(Masanın üstünü toplamasını işaret eder.)*

İlter - *(Yazılarını toplar.)* Topluyorum!

Müzeyyen - Yoksa İlter burada mı çalışıyor?

Güzin - Bazen.

Müzeyyen - Hiç öyle şey olur mu? Burada çalışılır mı? Burası salon. Burada hep birlikte oturulur, konuşulur...

Güzin - Ben karışmıyorum! Nerede rahat ederse orada çalışıyor...

Müzeyyen - *(İyi duymaz.)* Nasıl nasıl?

Güzin - Ben karışmıyorum dedim! Canı nasıl isterse öyle çalışıyor...

Müzeyyen - Ben de burada olmaz diyorum!

Güzin - Bazen burada, bazen odasında, bazen limonlukta, bazen garajda...

Müzeyyen - Garaj dedin?

Güzin - Evet, garajda!

Müzeyyen - Ne var garajda? Otomobil mi aldınız?

Güzin - Hayır.

Müzeyyen - Hayırlısı olsun, aldınızsa güle güle kullanın!

Güzin - *(Yineler)* Garajda masası var!

Müzeyyen - Çok iyi...

Güliz - Eni bayılıyorum senin o garaja! Bence evin en güzel yeri! O garaj benim olsa içinden çıkmam!

İlter - Ben de bayılıyorum.

Güliz - Ciddi misin?

İlter - Hiç kuşkun olmasın!

Güliz - *(Güler.)* Çok hoş!

İlter - Anlaştık öyleyse!

Güliz - Yaşşa sen! Ben yukarıki oda yerine senin garajda kalmayı isterdim. Bence şahane! Hakan, sen enimin garajını görsen bayılırsın!

Hakan - Görmek isterim!

Güliz - Birazdan gezeriz. Harika disko olur!

Hakan - Tahmin ederim!

Güliz - Eni...

İlter - Söyle?

Güliz - Garajında bir parti verebilir miyiz?

İlter - *(Zorlanarak)* Düşünürüz!

Güliz - Yaşşa sen? Kazağın yeni mi?

İlter - Geçen hafta ucuzluktan aldım...

Güliz - Harika! Kapıdan girer girmez gözüme çarptı. Çizmelerin?

İlter - Çizmelerim de...

Güliz - Çizmelerin bana olmaz ama kazağını bir günlük olsun giymeme izin verirsen sevinirim!

İlter - Oldu!

Güliz - Ciddisin değil mi?

İlter - Verdim gitti!

Güliz - Seni öpebilir miyim? *(Kalkar İlter'i öper.)* Yaşşa!

Güzin - Sen eninin her şeyine ortak olmasan iyi edersin!

Güliz - İzinsiz almıyorum ki!

Güzin - Kucağında kedinle eninin kazaklarını falan giyemeyeceğini bilmen gerekir?

Güliz - Kuzum sen benim neşemi kaçırmasana!

Güzin - Sen de benim!

Güliz - Anladık anladık, gelir gelmez tartışma konularını sergileme lütfen! Şu kadarını açıklayayım; buraya kendi gönlümle gelmedim. Bana kalsa evde tek başıma, yalnız kalmayı seçerdim!

Güzin - Sana niye geldin diyen var mı? Sadece evin içinde her yere kedinin tüylerini bulaşmış görmek istemediğimi bilirsin! Hadi,

dinleneceğin kadar dinlendin, bahçeye çık, kedine bir yer uydur, sonra da ellerini yıka!

Güliz - Biraz daha nazik olamaz mısın?

Güzin - Kendimi ancak bu kadar tutabiliyorum!

Güliz - Anlaşıldı! *(Kalkar, kedisini öper.)* Canım benim, birtanem! Ne kadar da çok horladılar seni! İyi ki Türkçe bilmiyorsun! Yine de sen aldırma olur mu? *(Kedisini pencereden bahçeye salar.)* Hadi sen dolaş biraz, bak bakalım mahallede hoşuna gidecek güzel kızlar var mı? *(Pencereyi kapatır, Güzin'e)* Zavallı iyi karşılanmadığının ayrımında? Senin düşman bakışlarından ürktü âdetâ!

Güzin - Kitaran, kuşun, kedin...

Güliz - Öyleyimdir, maiyetimle dolaşırım, ben kraliçeyim!

Güzin - *(Hakan'a bir bakış attıktan sonra)* Kalabalığın arttıkça artıyor...

Güliz - Boy friend'in diyecektin ama diyemedin, ne yazık ki değil! *(Hakan raflara bıraktığı kitapları yerlerine koymaya başlar.)*

Güzin - Belli, aklı başında bir gence benziyor!

Güliz - *(İlter'e döner.)* Eni, kedi sever misin?

İlter - Severdim. Çocukluğumda kedilerim vardı.

Güliz - Şimdi?

İlter - Pek aramıyorum!

Güliz - *(İğneli)* Şimdi ablam var? Ablam bütün yaşamını dolduruyor yani!..

Güzin - Geveze!

Güliz - Bilirsin aklıma geleni söylerim! *(Güler)* Bilirsin ki yine de seni severim... *(Ablasını öper. Kuşuna yaklaşır.)* Kuşum nasıl?

İlter - Çok tatlı?

Güliz - Sevdin değil mi?

İlter - Çoook!

Güliz - Hatır için söylemiyorsun ya?

İlter - Hayır!

Güliz - Yaşşa! *(İlter'i öper.)* Öptüm! *(Kafese eğilir.)* Öyle doyul-

maz marifetleri var ki! Gördükçe bayılacaksın! Keyfi olunca çok tatlı öter! Yarın sabah erkenden kulak verirsen duyarsın! Sabahları geç kalkmıyorsun değil mi?

İlter - Hayır!

Güliz - Ayrıca usta cimnastikçidir. Çok güzel takla atar. Hiç kuşla kedinin iyi geçindiğini gördün mü? Görmediğine bahse girerim! Benimkiler bal şeker! Benim dünyamda barış önde gelir! Özlediğim gibi bir barış dünyası yarattım aralarında! Ellerinden gelirse geçinmesinler, barışı bozan kendini kapının önünde bulur! *(Torbasını sallar. İçindekileri koltuğun üstüne döker.)* Bunlar da kasetlerim, görmek ister misin?

İlter - Tabii!

Güzin - Güliz, çocuk gibisin! Neyin var neyin yok ortalığa yayma Allahını seversen! Hadi, kuşunu limonluğa çıkar, sonra da önce ellerini yıka, odana çık yerleş. Birazdan yemek yiyeceğiz.

Güliz - Ellerim temiz benim!

Güzin - Ellerin kedili! Huyumu bilirsin, lütfen beni üzme!

Güliz - Peki peki, dediğin gibi olsun! *(İlter'e doğru boyun büker.)* Ne yapalım ki ben küçüğüm, o da ablam! *(Banyoya girer.)*

Güzin - İlter, ay çok afedersin!

İlter - Hayrola?

Güzin - Yine sana iş düştü!

İlter - Söyle de bileyim?

Güzin - Ekmeğimiz eksik! Gidip alır mısın?

Hakan - Ben gidebilir miyim?

Güzin - Siz yorulmayın...

Hakan - Yorulmam konu değil!

Güzin - Evimize ilk kez geliyorsunuz...

Hakan - Bana böyle davranırsanız, bir daha gelmeye cesaret edemem!

Güzin - O halde gidin. Bakkal hemen karşı köşede... *(Para vermek için çantasını açar.)*

Hakan - Meraklanmayın kolaylıkla bulurum. Param var.

Güzin - Bir ekmek yeter.

Hakan - Hay hay. *(Çıkar.)*

Güliz - *(Banyodan çıkar.)* Hakan nereye gitti?

Güzin - Ekmek almaya!

Güliz - İşe yarar çocuktur! *(Kafesi alır, limonluğa geçer.)*

Güzin - İlter!

İlter - Canım?

Güzin - Senden sofrayı kurmam için yardım isteyebilir miyim?

İlter - Elbette güzelim!

Güzin - Ne kadar iyi kalplisin!

İlter - Sen de öyle!

Güzin - Şu örtüyü birlikte açalım lütfen...

İlter - Emredersin! *(Birlikte sofra örtüsünü açarlar.)*

Güzin - Seni çok seviyorum!

İlter - Ya ben? Sana tapıyorum!

Güzin - Canım benim? *(Yanağını uzatır.)*

İlter - Birtanem! *(Öper. Kapı çalınır.)*

Güzin - Hakan herhalde! Kapıyı açar mısın? *(İlter kapıya yönelir.)* Ne de çabuk döndü.

Güliz - Ben kapıya bakarım! *(İlter, yeniden sofra örtüsünü yaymakta Güzin'e yardım eder. Kapıyı açar.)* Buyurun, kimi aradınız?

Serdar - *(Kapıda görünür.)* Yanlış gelmediğimi sanıyorum! İlter Tezcan'ın evi değil mi?

Güliz - Hayır, yanlış gelmediniz!

Serdar - Evde mi?

Güliz - Bir dakika. *(İlter'e döner.)* Eni, seni arıyorlar!

İlter - Kim?

Güliz - Tanımıyorum! *(Serdar içeri girer.)*

Serdar - Merhaba!

İlter - Ooo! Sen misin? Merhaba... *(Sarılır, öpüşürler.)* Hoşgeldin!

Serdar - Hoşbulduk!

Güzin - *(Alaylı)* Nerelerdesiniz Serdar Bey! Bizi unuttunuz sanıyorduk!

Serdar - *(Güzin'in elini sıkar.)* Hiç sizi unutur muyum? Olmadı bir türlü! Her gün aklımdasınız ama... *(Güliz'e döner.)* Küçük hanımla beni tanıştırmayacak mısınız?

Güzin - Kardeşim...

İlter - *(Aynı anda)* Baldızım.

Güliz - Ben Güliz...

Serdar - Ben de Serdar! *(Güliz'in elini sıkar. Güliz elini çekinceye kadar bırakmaz.)* Sevindim! *(İlter'e)* Çok şeker baldızın var! *(Güzin'e)* Senin kardeşin olduğuna göre başka türlü olamazdı zaten! *(Kapı çalınır.)*

Güliz - Hakan olacak! *(Serdar'ın elinden elini çeker. Kapıya atılır. Kapıyı açar.)* Evet, Hakan! *(Hakan elinde iki ekmekle girer. Güliz Hakan'ın elinden ekmekleri alır.)* Yaşşa sen! *(Hakan'ı öper.)*

Serdar - *(Güzin'e)* Delikanlı da kardeşin mi?

Güzin - Değil!

Serdar - Yeğenin?

İlter - Güliz'in arkadaşı!

Serdar - *(Bozulur. Kıskanmıştır.)* Yaa! Eee, nasılsınız bakalım? *(Müzeyyen'i görür.)* Hanımefendi?

Güzin - Babaannem!

Serdar - Maşallah, maşallah! *(Müzeyyen'e doğru ilerler.)* Efendim saygılar...

İlter - Arkadaşım...

Serdar - *(Tamamlar)* Bendeniz Serdar.

Müzeyyen - Kim?

Serdar - Serdar...

Müzeyyen - Teşekkür ederim Haydar Bey...

İlter - Biraz ağır işitir.

Serdar - Sadece biraz mı?

Müzeyyen - *(Hapşırır)* Üzerinize afiyet, biraz nezleyim de...

Serdar - Geçmiş olsun!

Müzeyyen - Geçmesine geçecek tabii. Bugün daha ikinci günü... *(Güzin, ekmekleri alır, mutfağa girer. Güliz, Hakan'la birlikte limonluğa çıkar.)*

Serdar - *(Bakışları hep Güliz'de)* Baldızın şeker mi şeker!

İlter - Öyledir.

Serdar - *(İç çeker.)* Ah ah dünyaya erken geldik, şimdi yirmisinde olmak vardı! Neyse, eee daha ne var ne yok?

İlter - İyilik sağlık. Yemek yemedin herhalde?

Serdar - *(Gözleri Güliz'de)* Allahım! *(Toparlanır. İlter'e)* Pardon bir şey mi dedin?

İlter - Bir şey yemedin herhalde?

Serdar - Yedim... Daha doğrusu pek yedim sayılmaz! *(Güliz'le bakışları karşılaşır, gülümser? Güliz, ne olduğunu anlamaz, omuz silker, o da güler.)* Ne şeker kız!

İlter - Kim?

Serdar - Baldızın!

İlter - Öyledir. *(Sofranın kurulmasına yardım etmektedir. Mutfağa geçer. Tabaklarla döner.)* Sana da tabak koyuyorum...

Serdar - Koy. Bana yüz verir mi dersin?

İlter - Kim?

Serdar - Güliz!

İlter - Hoşlanırsa verir! *(Serdar'ın bakışları yine Güliz'le karşılaşır. Güler. Güliz omuz silker. Hakan'a, ne oluyor bu adama böyle dediği yorumlanacak biçimde, Serdar'ı gösterir, aralarında gülüşürler.)*

Serdar - Arkadaşı pek toya benziyor!

İlter - Sandığın kadar değil!

Serdar - Vuruldum! *(İç çeker.)* Eee daha daha nasılsın? Nasıl gidiyor roman?

İlter - Şöyle böyle...

Serdar - Aldırma, yazsan da olur yazmasan da... Evlilik?

İlter - Gördüğün gibi...

Serdar - Yani, fena değil! Benim devetabanı nasıl?

İlter - Ellerinden öper! *(Başıyla limonluğu gösterir.)*

Serdar - Limonluğa aldınız demek?

İlter - Görüyorsun, ev bize dar geliyor!

Serdar - Haklısınız!

İlter - Hediye edecek adam arıyoruz! İsteyen bir tanıdığın varsa haber ver!..

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(28 Temmuz. Sahnede sağ geride evin bahçesini yansıtan küçük bir pano aydınlanır. Güliz, bir şezlonga uzanmış, kitabı elinde güneşlenmektedir. Kedisi, kitarası, kuş kafesi yanındadır. Şezlongundan kalkmadan doğrulur. Sonuna kadar açık el radyosunda biten kaseti değiştirir. Kitabını elinden bırakmadan boş eliyle kedisini okşar, ardından kuşu ile oynamaya başlar. İlter garajdan çıkar. Güliz'in yanından geçerek evin bahçe kapısına doğru ilerler.)

Güliz - Eni, dinle, sana çok eğlenceli bir haberim var!

İlter - Söyle?

Güliz - Önce saat kaç bakar mısın?

İlter - *(Kol saatine bakar.)* On bire geliyor, on var.

Güliz - *(Sevinçle el çırpar.)* Harika! Benim bu saatte nerede olmam gerekir biliyor musun?

İlter - Söylersen öğrenirim!

Güliz - Kadıköy iskelesinde!

İlter - Neden o?

Güliz - Çünkü senin o salak arkadaşın Serdar var ya, beni şimdi Kadıköy iskelesinde bekliyor! Sözde on bir vapuruyla Kadıköy'e geçeceğiz, Kadıköy'de aklınca o beni bir arkadaşının evine atacak!

(El çırpar.) Ay ne hoş! Öyle eğleniyorum ki! Şimdi Kadıköy iskelesinde döne dolaşa nasıl beklediği gözümün önüne geldikçe! Oh olsun! İyi yapmamış mıyım? Bir şey demiyorsun?

İlter - Nedenini bilmiyorum ki!

Güliz - Nedeni açık! Bir düşün Allahını seversen onunla benim aramda ne olabilir? Tam kıro! Kıronun teki! Beni öyle itiyor ki! *(Tiksintiyle)* Allah göstermesin! Tanıştırdın tanıştıralı asılıyor. Dersini verdim işte! İnşallah anlar, anlamazsa bir daha veririm! İyi yapmış mıyım?

İlter - Aferin! *(İlerleyecek olur.)*

Güliz - *(Ayağa kalkar.)* Dinle, dahası da var!

İlter - Anlat bakalım?

Güliz - Hakan'a işi anlattım. Hakan da şimdi Kadıköy iskelesinde olacak! *(Güler.)* Anlıyorsun ya!..

İlter - Çok acımasızsın! *(Gülümser.)*

Güliz - Öyle eğleniyorum ki! *(El çırpar.)* Birazdan Hakan gelir, olanların haberini alırız!..

İlter - Olur... *(Yürüyecek olur.)*

Güliz - *(Önler.)* Nasıl gitti çalışman?

İlter - Gitmedi!

Güliz - Dert etme, gününü gün etmeye bak! Gitmiyorsa çık dolaş! Gittiği gün çalışırsın...

İlter - O gün bir türlü gelmiyor işte! *(Radyoya bakar.)*

Güliz - Çok mu yüksek dinliyorum?

İlter - Farkında değil misin?

Güliz - Çok özür dilerim! Pop müziği de hafif dinlenmez ki!

İlter - Nedenmiş o?

Güliz - Coşkusunu yitiriyor! Müzikle çalışmayı denesene, alışırsın!

İlter - Beceremiyorum...

Güliz - Alışırsın! Ya da sen de biraz güneşlen, belki de iyi gelir, açılırsın...

İlter - Sonunda yapacağım o galiba. Benim içerde işim var, hoşça kal!

Güliz - *(El sallar.)* Bye bye... *(Bahçe tablosu kalkar. Oyun evin içine geçer. Güzin, evin temizliği ile uğraşmaktadır. Kısa bir şort, sırtı açık penye bir bluz giyinmiştir. Tekerlekli koltuk, üst kata çıkan merdivenin önünde boş durmaktadır. İlter bahçe kapısından girer.)*

İlter - Merhaba!

Güzin - *(Arkası İlter'e dönüktür. Ürker.)* Ay, ödümü kopardın!

İlter - Bunaldım! *(Gömleğinin önlerini yelpazeler.)*

Güzin - Çalışmana biraz ara ver istersen, yorulmuş olacaksın!

İlter - Çalışmaktan değil, sıcaktan! *(İlter, banyoya çıkan merdivenlere doğru ilerler.)*

Güzin - Nereye?

İlter - Duşa!

Güzin - Banyo dolu canım!

İlter - *(Merdivenlerde kalır.)* Dolu mu!

Güzin - İçerde babaannem var!

İlter - Böyle sıcak yaz görmedim, her tarafım yapış yapış!

Güzin - İçecek soğuk bir şey ister misin? *(Mutfağa yönelir.)*

İlter - *(Mutfağa yönelir.)* Ben kendim alırım!

Güzin - Bir dakika, ben hemen veriyorum! *(Mutfağa girer. Buzdolabından bir şişe meyve suyu alır.)*

İlter - Bardak falan istemez, olduğu gibi ver!

Güzin - *(Bardak alır.)* Veriyorum!

İlter - Şişeden içerim, yanıyorum!

Güzin - *(Açacağı alır.)* Bana hiç de o kadar sıcak gelmiyor! *(Meyve suyunu bardağa boşaltır.)*

İlter - Sen de benim gibi garaja kapansan! *(Büsbütün sabırsız şişeyi almak ister.)* Yanıyorum, dedim!

Güzin - *(Şişeyi kaçırır. Bardağa boşaltır.)* Böyle daha rahat içersin!

İlter - Rahatından vazgeçtim!

Güzin - Biraz sabırlı ol!

İlter - Daha nasıl sabırlı olayım?

Güzin - *(Bardağı uzatır.)* Öbür türlü, yerlere, üstüne başına dökülür... *(İlter bardağı kapar, içer.)* Benim bildiğim garaj serin olurdu...

İlter - *(İçmesine ara verir.)* O kışın! *(İçer.)*

Güzin - O kadar sıcak demek!

İlter - *(İçmesine ara verir.)* Hamam! *(Bir yudum içer.)* Sıcak değil cehennem! *(İçer.)*

Güzin - Acele etme, mideni üşütürsün! Bir çare düşünelim...

İlter - *(İçmesine ara verir.)* Neye? *(İçer.)*

Güzin - Garajı serinletmeye! Vantilatör koysam?

İlter - *(Ters ters, bardağı uzatır.)* Çare bu mu? Al! *(Bardağı verir.)* Bana mısın demiyor!

Güzin - Bir bardak daha?

İlter - İstemez! *(Terini siler.)* Yer beton, çatı beton, bu güneşte fırına dönüyor! Vantilatörle falan serinlemez orası...

Güzin - Çalışamadın demek?

İlter - Sormasan daha iyi edersin! *(Başıyla tekerlekli koltuğa işaret eder.)* Çok mu oldu gireli. *(Yelpazelenir.)* Yanıyorum!

Güzin - Az önce! Bir iki dakika bekleyemez misin?

İlter - Başka ne gelir elimden!

Güzin - Sandallarını çıkarıp terliklerini giysen?

İlter - Kuzum alt yanı evin garajından geliyorum, yani şimdiki çalışma odamdan, kömürlükten değil! Sandallarımın nesi var?

Güzin - Niye bu kadar sinirlisin anlayamıyorum!

İlter - Ben mi sinirliyim?

Güzin - Evet sinirlisin! Aceleden sandallarınla evin içine dalıyorsun, banyoya girmek istiyorsun, terliklerini giymeni hatırlatıyorum, kötü bir şey mi bu?

İlter - Ben de sana sandallarımın en azından terliklerim kadar temiz olduğunu, olması gerektiğini hatırlattım sadece...

Güzin - Benimle nasıl bir tonla konuştuğunun farkında değilsin anlaşılan!

İlter - Ne var sesimin tonunda?

Güzin - Bu evi temiz tutmak için neler çektiğimi görüyorsun! Sabahtan akşama didiniyorum! Ben dünyaya hizmetçilik yapmak için gelmedim herhalde!..

İlter - Herhalde! Bu konuda yüzde yüz haklısın!

Güzin - Söze gelince hak vermekte cömertsin ama...

İlter - Ama?

Güzin - Ama davranışlarınla emeklerime ne kadar değer verdiğin ortada... *(Elinde toz beziyle en yakındaki sandalyeye oturur. Ağlamak üzeredir. Burnunu çeker. Boş elinin tersiyle gözlerini kurular.)*

İlter - Ne o?.. Şimdi de ağlıyor musun?

Güzin - *(Burnunu çeker.)* Hayır, ağlamıyorum! *(Gözlerini kırpıştırır.)* O kadar kolay ağlamam!

İlter - Çocuk musun Allahını seversen?

Güzin - Sadece biraz sinirlendim! *(Burnunu çeker.)*

İlter - Ömürsün doğrusu! *(Yaklaşır, eğilir, Güzin'in saçlarını öper.)*

Güzin - Sinirlenince böyle olurum! Sinirimi yenemezsem gözlerim yaşarır. *(Burnunu çeker.)*

İlter - Hadi hadi bırak bu boş üzüntüleri! Bakayım o güzel gözlerine... *(Güzin'in başını kendine çevirmek için çenesinden tutar.)*

Güzin - *(Başını ters yöne çevirir.)* Bırak beni!

İlter - Lütfen bana doğru bak...

Güzin - *(Başını bu kez öbür yöne ters döndürür.)* Bakmıyorum!

İlter - Beni üzüyorsun ama!

Güzin - Sen de beni!

İlter - Seni üzecek ne dedim?

Güzin - Çok inatçısın!

İlter - Ben mi?

Güzin - Sen, ben değil herhalde!

İlter - Neden anlayamıyorum!

Güzin - Hâlâ sandallarınla dolaşıyorsun!

İlter - Nedeni o mu? *(Gülerek.)* Unutmuştum! Gönlün olacaksa hemen çıkarayım... *(Terliklerini almaya yönelir.)*

Güzin - *(Daha önce davranır.)* Dur, ben veririm! Evin içinde her yeri sandallarınla çiğneme! *(İlter'e terliklerini getirir.)*

İlter - Biliyor musun, yatak odası banyo dışında terlikle dolaşmayı hiç sevmem, daha doğrusu sevmezdim! Ne terlikle dolaşmayı, ne de dolaşanları!..

Güzin - Benim için ne büyük özverilere katlanıyorsun değil mi!

İlter - Hayır, sadece bir dizi küçük küçük özverilere!

Güzin - Ne kadar da alçakgönüllüsün!

İlter - *(Başıyla banyo kapısını işaret eder.)* Anlayışlı davranmana sevindim! *(Güliz elinde kitabı, kolunda kedisi dışardan limonluğun camını tıklatır. Beline pareosunu sarmıştır.)*

Güzin - *(El, baş işaretleriyle)* Ne o? *(Güliz, "hiç" anlamına omuz silker, gülerek el sallar, içeri geleceğini işaret eder.) (İlter'e)* Üç aydır elinde o kitap: Aşkın Metafiziği...

İlter - Biliyorum. İçeri geleceğini işaret ediyor?

Güzin - Gel de bu evi temiz tut! *(Güliz'e ayaklarını silmesini işaret eder. Güliz işaretlerle anlamadığını belirtir.)*

İlter - Hazır aklıma gelmişken sorayım, benim mavi gömleğimi gördün mü?

Güzin - Hangi mavi gömleğini?

İlter - İngiltere'den aldığım?

Güzin - Yerindedir. Gömleklerin arasında, iyice baktın mı?

İlter - Baktım. Gömleklerim arasında yok!

Güzin - Görmemiş olabilirsin!

İlter - Tek tek aradım. Her gün bir şeyim ortadan yok oluyor. Dün kalemim, önceki gün kazağım, bugün mavi gömleğim!..

Güzin - Ah şu Güliz! Mutlaka onun marifetidir yine! Ne yapabilirim bilmem ki! Bir türlü söz dinlemiyor! Sen de onu şımartıp tepene çıkartıyorsun! *(Banyodan sifon sesi gelir.)* Çıkıyor!

Müzeyyen - *(Banyodan)* Güzin!..

Güzin - Geliyorum! *(Banyoya koşar.)* Ayaklarını temizlemeden Güliz'i içeri sokma!

İlter - Merak etme!

Müzeyyen - *(Banyodan)* Güzin!

Güzin - Geldim! *(Banyoya girer. Güliz, kucağında kedisi, belinde pareosu ile girer. Göğsünde sadece bikinisinin üst parçası vardır.)*

Güliz - Banyo dolu mu?

İlter - Babaannen içerde. Ayaklarını sildin mi?

Güliz - Allahını seversen eni, sen de ablam gibi başlama! Ne var ayaklarımda? Uyuz mu? *(İlter'in karşılığını beklemeden banyoyu işaret eder.)* Sen de sıradasın galiba?

İlter - Galiba!

Güliz - Aksi gibi öyle de pipim geldi ki! *(Yerinde tepinir.)* İyi yanmış mıyım?

İlter - Çukulataya dönmüşsün!

Güliz - Pek iyi bir benzetme değil ama yine de idare eder! *(Yanağını uzatır.)* Biraz tatmak ister misin?

İlter - *(Öper.)* Harika!

Güliz - *(İlter'i yanağından öper.)* Sen de öylesin! Keşke enim olmasaydın! *(Gülerek.)* Yarın doğum günüm, güzel olmak istiyorum. Partime gelecek misin?

İlter - Çağırmadın ki!

Güliz - Çağırıyorum ya işte!

İlter - Nerede? Saat kaçta?

Güliz - Nerede olur? Burada tabii! Bütün öğleden sonra! Biraz gürültümüz olacak ama sen de katılacağına göre... Ablam söylemedi mi?

İlter - Henüz söylemedi!

Güliz - Garajdan yararlanmak istiyorduk, izin alacaktı, yararlanabilir miyiz? *(Banyo kapısı açılır. Güzin, Müzeyyen'in koluna girmiş, yürümesine yardım etmektedir. Güliz el radyosunu acele İlter'in eline tutuşturur.)* Bak ne çalıyor, tanıdın mı? *(İlter, olumsuz bir baş işaretiyle karşılık verir.)* Öyleyse dinle de öğren! Self Control, Laura

Brengin söylüyor? İki aydır liste başı. Sıranı alıyorum, bağışla! *(Banyoya girerken kapıda durur, geri döner.)* Korkma, en çok bir dakika! *(El sallar.)* Bir dakikacık!

Güzin - Nereye?

Güliz - Görüyorsun!

Güzin - Kedinle mi?

Güliz - Kedimden ayrılamam! *(Kedisini öper. Banyoya girer. Kapısını kapatır.)*

Güzin - *(İlter'e)* Ayaklarını sildi mi?

İlter - Sildi! *(İlter, sesini kıstığı kasetçaları kulağına yaklaştırır.)*

Güzin - Doğru mu söylüyorsun? *(İlter'in olumlu baş işareti.)* O elindekini bırak da bana yardım et lütfen! *(İlter söyleneni duymaz. Gülümseyerek müziği dinler.)* İlter, sevgilim! *(İlter'in gülümseyerek baş işareti: "Ne o?")* Duymuyor musun? *(İlter kasetçaları kulağından uzaklaştırır.)*

İlter - Söyle?

Güzin - Yardım et lütfen!

İlter - Hay hay! *(Elinde kasetçalar yaklaşır.)*

Güzin - Elindekini bırak istersen!

İlter - Ne zararı var? *(Boş eliyle Müzeyyen'in öbür koluna girer. Davranışlarından şimdiye kadar bu yardımı birçok kez yaptığı anlaşılır.)*

Müzeyyen - Düzelemedim, düzelemedim bir türlü...

Güzin - Düzeleceksin!

Müzeyyen - Göçebe oldum gitti!

Güzin - Ne münasebet! Burası senin kendi evin!..

Müzeyyen - Üzülmez olur muyum? Hem de çok üzülüyorum! Başınıza yıkıldım kaldım!..

İlter - Önünüze bakın!

Güzin - O nasıl söz!

Müzeyyen - *(İlter'e)* Ne çalıyor? Emel Sayın mı?

İlter - Laura Brengin.

Müzeyyen - Leyla Engin mi? Tanıyamadım. Yenilerden olacak... *(Müzeyyen'i merdivenlerden indirir, tekerlekli koltuğuna oturturlar.)*

Güzin - Evet yenilerden!

Müzeyyen - Teşekkür ederim. Benimle yoruluyorsunuz. Çok yoruluyorsunuz! *(Kulağını eğer, kasetçaları dinlemeye çalışır.)* Fena söylemiyor!

İlter - Rahat ettiniz mi?

Müzeyyen - Anlayamadım? Bir daha söyle!

Güzin - *(Yüksek sesle)* Rahat ettiniz mi diye soruyor? *(Koltuğu salonun bahçe köşesine götürürler.)*

Müzeyyen - Ettim ettim! Benim derdim dizlerimden oğlum, sadece dizlerimden, çok şükür bağırsaklarımdan yana hiçbir şikayetim yok! Bir de başınıza yıkıldım kaldım diye üzülüyorum!

Güzin - Saçmalama! Bir isteğin var mı?

Müzeyyen - Bugünkü gazete yakınlarda mı? Henüz göremedim... *(Sifon sesi duyulur.)*

Güzin - İlter, sevgilim, gazeteyi verir misin? *(Müzeyyen'e)* İlter getiriyor. *(İlter, büfenin üstünden gazeteyi alır.)*

Müzeyyen - Şu İbrahim artık Rize'den dönse de evime kavuşsam!

Güzin - Kavuşursun, o da olur...

Müzeyyen - Evimi özledim, çok özledim... Üç ay oldu ayrıyım... *(İlter gazeteyi getirirken, banyodan çıkan Güliz elinden kapar.)*

Güliz - Enişte bey, banyo emrinizde!

Güzin - Gazeteyi babaannen istiyor!

Güliz - Bir dakika, veriyorum! *(Sayfaları karıştırır.)* Konser gününe bakacağım... Evet, doğruyum. Cuma gecesi, çarşamba, perşembe, cuma, üç gün var. Cuma gecesi konsere gidiyoruz... *(Gazeteyi Müzeyyen'e verir.)* Al tonton, politik haberler senin olsun, iyi oku, sonra bana da anlat! *(Müzeyyen'i öper.)* Oh, şeker şey!

Müzeyyen - Teşekkür ederim!

Güliz - İşine gelen şeyleri nasıl da hemen duyar! *(Aranarak bakınır.)* Kasetçalarım nerede?

Güzin - *(Başıyla banyoyu işaretler.)* Duymuyor musun?

Güliz - *(Bahçeye yönelir.)* Kalsın öyleyse...

Güzin - Bir dakika!

Güliz - Benimle ne zorun var yine?

Güzin - Enin gömleğini soruyor?

Güliz - Yani?

Güzin - Sen mi aldın?

Güliz - Ne olmuş ben almışsam?

Güzin - Sorduğuma karşılık ver?

Güliz - Evet, aldım!

Güzin - Ne diye eninin her şeyine ortak oluyorsun? Üstelik izin almadan?

Güliz - Ne yapayım o kadar az giyecek şeyim var ki! *(Kedisini öper. Kedisine)* Sabırsızlanma... *(İlter, elinde kasetçalar, bornozla banyodan çıkar.)* Eni, özür dilerim...

İlter - *(Kasetçaları uzatır.)* Al...

Güzin - Gömleğin için özür diliyor...

Güliz - İzin ver de ben söyleyeyim... *(Kasetçalarını alır.)* Canım o kadar çekti ki dayanamadım giydim! Öyle açtı ki beni, görmeni isterim! Müthiş hava attım? Çok kızmadın ya bana?

İlter - Hiç kızmadım diyemem!

Güliz - O kadarı hakkın!

İlter - *(Üst kata yönelerek.)* Ben giyinmeye gidiyorum.

Güliz - Teşekkürler! *(Merdiven sahanlığından salona döner.)*

Güzin - Nerede?

Güliz - Ne?

Güzin - Gömlek?

Güliz - Yedim!

Güzin - Dün gece eve döndüğünde üstünde yoktu? *(Kapı çalınır. İkisi birden kapıya atılırlar. Güliz'i önler.)* Kaç kez söyledim, kedini bahçeden içeri sokma, evin içinde böyle plaj kılığı ile dolaşma diye! Ben açarım...

Güliz - Hakan'ın çalışı.

Güzin - Kedini bahçeye sal, sonra da git bluzunu giy!

Güliz - Bu koku da ne?

Güzin - Eyvah, ateşte yemeği unutturdun bana! *(Mutfağa koşar. Güliz kapıyı açar. Hakan, üstünde mavi bir gömlekle kapıda görünür. Gömleğin düğmelerini iliklememiş, ön uçlarını düğümleyerek giymiştir.)*

Güliz - *(Hakan'ın önünü keser.)* Hemen, hemen enimin gömleğini çıkar ver!

Hakan - Ne oluyorsun?

Güliz - Soruyu bırak, ne diyorsam onu yap! *(Hakan üstündeki gömleği çıkarır verir. Güliz gömleği alır, kedisini Hakan'ın eline tutuşturur.)* Şunu al, bahçeye dolan, beni bekle! *(Hakan'ı dışarı iter, kapıyı kapatır.)*

Güzin - *(Mutfak kapısından.)* Girmedi mi?

Güliz - *(Gömleği gerisinde saklar. Düşünmeden.)* Kim?

Güzin - Hakan?

Güliz - Arabasını park edecek... *(Merdivenlere yönelir.)*

Güzin - Kedin?

Güliz - Bahçeye sal dedin ya! *(Güzin kuşkulanır. Mutfak penceresinden, Güliz'in dediklerinin doğruluğunu denetlemek için mutfağa girer. Güliz bu kez gömleği önünde saklayarak merdivenlere atılır.)*

Güzin - *(Mutfak kapısından)* Arabası evin önünde?

Güliz - *(Merdivenlerde)* Olabilir!

Güzin - Ne saklıyorsun öyle ellerinde?

Güliz - İzin ver de çıkıp giyineyim!

Güzin - Kedini yukarı mı çıkarıyorsun yoksa? *(İlter, üst kattan iner. Güliz, ablası ile eniştesi arasında kalır. Bu kez düşünmeden gömleği İlter'den saklamak ister, gerisine alır.)*

İlter - Yine mi tartışıyorsunuz? *(Ablası aklına gelir, Güliz gömleği yine önüne geçirir.)* Ne çok seviyorsunuz birbirinizi?

Güliz - *(Gömleği İlter'e uzatır. Gülümser.)* Gömleğini getiriyordum!

İlter - Teşekkür ederim! *(Gömleği alır.)*

Güzin - *(Güliz'e)* Banyoda kirliye at onu!

İlter - Ben atarım! *(Banyoya girer. Güzin bir kez daha, bir koşu mutfak penceresinden dışarı bakıp döner.)*

Güzin - Hakan gömleksiz. Gömleği Hakan'a mı vermiştin?

Güliz - Amma da çok soruyorsun!

Güzin - Niye yalan söylüyorsun?

Güliz - İnsanı yalan söylemek zorunda bıraktığın için!

Güzin - Doğrusunu söyle!

Güliz - Dün denizden dönerken değiştik. O benim gömleğimi giydi, ben de onun! Öğrendin mi? *(Üst kata çıkar.)*

Güzin - Bir bu eksikti!

Müzeyyen - Güzin! *(Sıcaktan gazete ile yellenir.)*

Güzin - Geliyorum! *(İlter'in banyodan çıktığı sırada kapı çalınır.)*

Güzin - İlter, kapı!

İlter - Açıyorum. *(Kapıyı açar. Gelen Serdar'dır.)*

Serdar - Merhaba!

İlter - Merhaba.

Serdar - Yalnız mısın?

İlter - Yoo...

Serdar - Herkes evde mi?

İlter - Evde.

Serdar - *(Güzin'i görür. Selâmlaşır.)* Güliz?

İlter - O da evde. *(Güliz merdivenlerde görünür. Etek bluz giymiştir.)*

Güliz - *(Merdivenlerden)* Merhaba! *(İlter'e uzaklaşmasını işaret eder.)*

Serdar - *(Küskün)* Merhaba!

İlter - Benim bitirilecek kısa bir yazım var. *(Bahçe kapısına yönelir.)* Yalnız kalmış sayılmazsın! *(Güliz'in elinde kırmızı bir gömlek vardır. Gömleği İlter'e uzatır.)*

Güliz - Eni, bahçeden geçerken şunu Hakan'a verir misin?

İlter - *(Gömleği alır. Serdar'a)* En çok yarım saat..

Güliz - Sen çalışmana bak, ben Serdar Bey'i oyalarım.

İlter - *(Serdar'a)* Görüşürüz!

Serdar - Bekliyorum... *(İlter çıkar.)* Sana dargınım!

Güliz - Darılmaya hiç de hakkın yok!

Serdar - Niye gelmedin?

Güliz - Gelmediğimi nereden biliyorsun?

Serdar - Tam kırk beş dakika iskelede bekledim!

Güliz - Biliyorum!

Serdar - Üç vapur kalktı! Geldin mi yani?

Güliz - Ben seni gördüm, sen beni görmedin mi? Elbet geldim!

Serdar - Olamaz! Gelseydin görürdüm! Niye görünmedin?

Güliz - Hakan iskeledeydi! Karşılaşmadınız mı? Hakan'ı da mı görmedin?

Serdar - Gördüm!

Güliz - Daha ne? Hakan'ın gözü önünde seninle bulaşamazdım herhalde!

Serdar - Seni nasıl özlüyorum bir bilsen.

Güliz - Ben de seni özlüyorum!

Serdar - Öyleyse ne zaman?

Güliz - Gerçekten beni bu kadar çok mu seviyorsun? *(İç çeker.)* Ne yapayım bilmem ki!..

Serdar - Bırak kendini...

Güliz - O halde...

Serdar - O halde?

Güliz - *(İç çeker.)* Yarın olsun! Uygun mu?

Serdar - Uygun. Yine onbirde mi?

Güliz - Onbirde olanaksız. Öğleden sonra. Uygun mu?

Serdar - Uygun. Kaçta? İkide?

Güliz - İki erken olur. Üçte diyelim... Uygun mu?

Serdar - Uygun. Yine Kadıköy iskelesinde?..

Güliz - Bu kez Adalar iskelesinde olsun... *(Hakan koşarak girer.)*

Hakan - Güliz! Güliz! Çabuk! *(Serdar'a)* Pardon!

Güliz - Ne oldu? Çabuk söyle?

Hakan - Kuşun..

Güliz - Kaçtı mı?

Hakan - Kaçtı! Çabuk gel!..

Güliz - Nerede?

Hakan - Vişnenin dalında...

Güliz - *(Serdar'a)* Bakınmasanıza!

Serdar - Ne yapayım?

Güliz - *(Hakan'la koşarak bahçeye çıkarlarken.)* Hâlâ da soruyor! *(Dışardan ses gelir. Serdar da arkalarından bahçeye atılır.)*

Hakan - İşte!

Güliz - Uçtu!

Serdar - Pencereye kondu!

Güliz - Ürkütmeyin!

Hakan - Yabancı kedi var!

Güliz - Kediyi kov!

Serdar - Hışşşt! Çek git bakalım! *(Kediyi kovalar.)*

Hakan - Eve girdi! *(Üçü birden eve dalarlar.)*

Güzin - *(Mutfaktan çıkar.)* Ne oluyor?

Müzeyyen - Güzin!

Serdar - Güliz'in kuşu kaçtı! *(Üçü de koşarak merdivenlerden yukarı kata çıkarlar. Yukardan sesleri gelir.)*

Güliz - Hakan pencereleri kapat!

Hakan - Sen kapıyı tut!

Serdar - Kapı açık kalsın daha iyi!

Güliz - Ayyy!

Hakan - Cama çarpacak!

Güzin - O tozlu papuçlarıyla...

Müzeyyen - Bu ne oyunu böyle anlayamadım?

Güzin - Başıma gelen!

Müzeyyen - Evin içinde oyun mu olur?

Güliz - Kaçıyor!

Hakan - Ürktü yine!

Serdar - Gürültüyü bırakın!

Güzin - Evi yıkacaksınız!

Müzeyyen - Güliz!

Güliz - Gel canım, gel güzelim, gel ablana...

Hakan - Bir kez ürktü hayvan...

Güliz - Hayvan deme tontonuma!

Hakan - Kedinin pençesinden zor kurtuldu! *(Kuş uçarak alt kata iner. Hakan, Güliz, Serdar, kuşun ardından paldır küldür merdivenlerden inerler.)*

Güzin - Güliz! Lütfen!

Güliz - Kuşum...

Güzin - Güliz diyorum... Evinde değilsin! *(İlter görünür.)*

Güliz - Eni, yardım et!

Serdar - *(İlter'e)* Bakınma!

Müzeyyen - İlter Bey, kapıyı açık bırakmayın...

Güzin - Hepiniz dışarıya! Güliz!

Güliz - Güliz, Güliz diyeceğine yardım et! *(Koşuşmaca sürerken, Müzeyyen'in kolluklarına tutunarak koltuğunda doğrulduğu, kuşu izlediği görülür.)*

Müzeyyen - Gel, gel, gel bana... *(Bu arada Güliz mutfaktan kulplu süt kabını, düdüklü tencereyi alır. Tencereyi Hakan'ın eline tutuşturur. Kelebek avlar gibi kuşun ardına düşerler. Güzin çaresizlik içinde dövünürken, bunalan kuş babaannenin göğsüne sığınır. Müzeyyen kuşu alır, öper.)* Yeter. *(Güliz'e)* Gel al kuşunu...

(Karanlık)

ÜÇÜNCÜ TABLO

(10 Ağustos. Sahne aydınlandığında İlter, Güliz, Hakan bahçededirler. Kâğıttan kedimerdivenleri, fenerler, balonlarla bahçeyi süslerler. Müzeyyen, salonda tekerlekli arabasında yalnızdır. Güzin mutfaktadır, görünmez. İlter bahçe kapısından girer.)

Güzin - *(Mutfak kapısından)* Ne istiyorsun?

İlter - Kâğıt makasını alacağım.

Güzin - Orada bekle, ben veririm! *(Mutfağa döner.)*

İlter - Sabırsızlanmıyor musun?

Güzin - *(Makas elinde dönerken.)* Niye sabırsızlanacakmışım?

İlter - Düşün ağustos dolunayı!

Güzin - *(Makası uzatır.)* Al!

İlter - Yılın en güzel aylı gecesi! Midye ile bira. Deliler gibi eğleneceğiz...

Güzin - Çocuk gibisin! Güliz'le Hakan'dan en küçük bir ayrılığın yok!

İlter - *(Makası alır.)* Teşekkür ederim. Çok güzelsin! Öptüm!..

Güzin - Konuşmaların da Güliz ile Hakan'a benzedi. İşi de iyice haylazlığa döktün!

İlter - Yaşıyorum!

Güliz - *(Dışarıdan.)* Eni, çeneyi bırak!

İlter - Geliyorum! *(Bahçeye döner.)*

Müzeyyen - Ne yapıyor saatlerdir bahçede bunlar böyle?

Güzin - Bu gece partileri var. *(Mutfağa döner.)*

Müzeyyen - Senin için zor kızım, çok zor! Allah sabır kuvvet versin! Bütün gün evin içinde boş dolanan bir koca ile yaşamak...

Güzin - Eve dalıp çıkmasalar sorun yok ama...

Müzeyyen - Benim rahmetli kocam sabah sekizde evden çıkar, akşam altı demeden eve dönmezdi. Ben de evde ne yaptığımı bilirdim. Erkek dediğinin dışarda düzenli bir işi olur! Ne bu böyle? Bü-

tün gün evin içinde dolanan bir erkek? Çekilmez!.. *(Kapı çalınır.)* Güzin telefon! *(Güzin, mutfaktan çıkar, kapıya gider.)* Bakıyor musun?

Güzin - Bakıyorum!

Müzeyyen - *(Güzin'i izler.)* Çalan kapı mıydı yoksa? *(Güzin karşılık vermez. Gelen postacıdır. Elinde mektup dönerken, mektubu açar, okumaya başlar.)*

Müzeyyen - Babandan mı?

Güzin - Evet!

Müzeyyen - Yüksek sesle okusana, ben de duyayım... Dönüyor mu?

Güzin - Haftaya...

Müzeyyen - Hangi aya dedin?

Güzin - *(Sesini yükseltir.)* Haftaya!

Müzeyyen - Dönsün, aman dönsün! Ben de evime kavuşayım artık! Yetti kızım, çektiğim yetti... Babanı evimde karşılarım artık.. Bunaldım...

Güzin - Hele dönsün de...

Müzeyyen - Dönmesini bekleyemem. Evimde karşılarım...

Güzin - Ev kirada!

Müzeyyen - Nasıl?

Güzin - Kirada, Araplara verdim. Ekim sonuna kadar...

Müzeyyen - Ama... benim... bana... söylemedin?

Güzin - Avuç dolusu para. Beş ay için babamın emekli ikramiyesinin iki katı kira aldım...

Müzeyyen - Çıksınlar! Arapları çıkar... Razı değilim! *(İlter bahçe kapısında görünür.)*

Güzin - Babam ekim sonuna kadar bizde kalır artık... *(İlter'i görür.)* Yine ne istiyorsun?

İlter - *(İsteyeceğini unutur.)* Şey... Baban geliyor demek?

Güzin - Evet, haftaya!

İlter - Gözün aydın!

Güzin - Teşekkür ederim. Bu kadar mı?

Güliz - *(Dışardan.)* Eni, oyalanma!

İlter - Hatırladım, yapıştırıcı türünden bir şey var mı?

Güzin - Bekle, getiriyorum...

İlter - *(Güliz'e seslenir.)* Geliyorum...

(Karanlık)

DÖRDÜNCÜ TABLO

(15 Ağustos. Sahne aydınlandığında, İlter, başı elleri arasında, merdivenlerde oturur, düşüncelidir. Merdivenlerin bitiminde yazı makinesi ile küçük bir valiz vardır. Güliz, merdivenleri koşarak inerken, İlter'in yanında durur. Kedisi kolundadır.)

Güliz - Hayrola, bir yere mi gidiyorsun?

İlter - Karar veremiyorum!

Güliz - Düşünceli görünüyorsun?

İlter - Öyleyim... *(Güliz, yemek sandalyelerinden birini alır, ters döndürerek İlter'in karşısına atar, ata biner gibi oturur.)*

Güliz - Nedir düşündüğün?

İlter - Durumum!..

Güliz - Anlatsana?

İlter - Kötü!

Güliz - Ablamla falan mı?

İlter - Değil.

Güliz - Öyleyse?

İlter - Çalışamıyorum!

Güliz - Orası doğru!

İlter - Öyle doluyum ki başımı alıp çalışabileceğim bir yere gitsem diyorum...

Güliz - Niye gitmiyorsun?

İlter - Ablan ne der?

Güliz - *(Omuz silker.)* Ne diyecek? Hiç!

İlter - Kırılmaz mı?

Güliz - Aksine, çalışacağına inanırsa güle güle der!

İlter - Emin misin?

Güliz - Ben ablamı onun beni tanıdığından daha iyi tanırım. Nereye gitmeyi düşünüyorsun?

İlter - Bolu'ya... Bir dağ oteline...

Güliz - *(Kalkar.)* Hemen git! *(Yazı makinesini yerden alır, İlter'e uzatır.)*

İlter - Ablana söyleyemedim bir türlü...

Güliz - Sen o işi bana bırak... Hadi...

İlter - Buraya kadar geldim, durdum...

Güliz - İyi işte, şimdi kararını verdin! Ablam çarşıdan dönmeden fırla! *(İlter'i kapıya doğru uğurlar.)* Acele et! *(İlter ayakkabılarını giyer.)*

İlter - Bir aya kalmaz dönerim...

Güliz - Dönmeye orada karar verirsin!

İlter - Hoşça kal, cesaretlendirdin beni!

Güliz - Güle güle! Arada bir telefon et! *(İlter'i uğurlar, öpüşürler, kapıyı kapatır.)* Of be! Adamın dört aydır hepimizden çektiği!..

Müzeyyen - *(Üst kattan seslenir.)* Güzin!

Güliz - Bunun da derdi zoru Güzin. *(Yüksek sesle.)* Güzin evde yok!

Müzeyyen - Kapı açıldı gibime geldi!

Güliz - Yanlış duymuşsun! *(Kapı çalınır: Hakan gelir.)*

Hakan - Merhaba!

Güliz - Merhaba!

Hakan - Dışarda İlter'le karşılaştım. Geziye mi gidiyor?

Güliz - Bizden kaçtı!

Hakan - Sana harika bir haberim var. Dilersen biz de kaçarız...

Güliz - Çabuk söyle?

Hakan - Metin'le Alev yarın arabalarıyla güneye iniyorlar, gidersek seninle beni de alacaklar...

Güliz - Ciddi misin?

Hakan - Katıksız!

Güliz - İyi ama...

Hakan - Gitarını, uyku tulumunu al yeter. Paran yoksa kredi açarım.

Güliz - Oldu!

Müzeyyen - *(Seslenir.)* Güliz! *(Müzeyyen, trabzanlarına dayanarak merdivenlerden inmeye çalışır.)*

Güliz - *(Seslenir.)* Ne istiyorsun?

Müzeyyen - Yardım et...

Güliz - Geliyorum... *(Müzeyyen'in yardımına gider, koluna girer. Hakan'a)* Yarın kaçta gidiyoruz?

Hakan - Erkenden. Akşama Kuşadası'nda olacağız... *(Kapı dışardan anahtarla açılır. Güzin eli kolu dolu alışverişten döner. Kapının içinde durur. Daha girer girmez İlter'in ayakkabılarının yerinde olmadığını görmüştür. Ağır devinimlerle elindekileri ayakkabı dolabı üstüne bırakır. Ayakkabılarını çıkarır, terliklerini giyer.)*

Müzeyyen - Güzin! Sen misin?

Güzin - *(Durgun)* Benim. *(Güliz'e)* Enin dışarı mı çıktı?

Güliz - Evet. Gitti!

Güzin - Nereye?

Güliz - Bolu'ya. Bir dağ otelinde kalacak, çalışacak.

Müzeyyen - Güzin!.. *(Güzin en yakın sandalyeye oturur.)*

Güzin - Bana hiç sözünü etmedi?

Güliz - *(Müzeyyen'e)* Sus biraz! *(Müzeyyen'i koltuğuna oturtur.)*

Müzeyyen - *(Gözleri Güzin'de)* Nesi var?

Güliz - *(Güzin'e yaklaşır.)* Gitmeye karar veremiyordu. Sana söyleyemeyecekti. Ben cesaretlendirdim.

Güzin - Haklı!..

Güliz - Bir ayda romanını bitireceğine inanıyor.

Güzin - İnşallah!

Güliz - Yarın ben de gidiyorum! *(Güzin karşılık vermez. Soran*

bakışlarla Güliz'in açıklamasını bekler.) Güneye, bizim çocuklarla...

Güzin - Sen bilirsin. Küçük değilsin!

Müzeyyen - Güzin... *(Güzin bu kez bakışlarını Müzeyyen'e yöneltir.)* Ben gidiyorum!

Güzin - Nasıl?

Müzeyyen - Gitmek istiyorum!

Güzin - Sen de mi?

Müzeyyen - Yetti artık! Dört ay oldu. Halana... Halana telefon et, babaannem sana geliyor de. Baban da yarın gelince doğru halana gelsin, beni halanda bulsun.

Güzin - *(Kalkar.)* Hepiniz şimdiye kadar ne beklediniz? İlter'in gitmesini mi?..

Müzeyyen - Hazır Hakkı buradayken...

Güliz - Hakan!

Müzeyyen - Hakan olsun. *(Hakan'a)* Arabanla mı geldin?

Hakan - Evet.

Müzeyyen - Öyleyse bir zahmet dönüşte beni Bahariye'de kızımın evine bırakırsın...

Hakan - Hay hay! Hazırsanız hemen gidebiliriz...

Müzeyyen - Hazırım. Çantamı toparladım... *(Güliz'e)* Odamdan al getir...

Güliz - Ben bu akşam seninle gelemem!

Müzeyyen - İster gel ister gelme. Hakkı beni götürür. *(Güliz, çantayı almaya gider. Güzin'e)* Yeter kızım, yeter. Bütün gün evin içinde aylak bir erkek, üç kadın, gelen giden, dört aydır yeter, sen de dinlen soluk al biraz!.. *(Güliz çantayı getirir. Hakan'a)* Hadi! *(Tekerlekli koltuğunu kapıya doğru sürer. Güzin ile Güliz, Müzeyyen ile Hakan'ı uğurladıktan sonra salona dönerler.)*

Güliz - Abla, senden bir ricam var...

Güzin - Söyle?

Güliz - Giderken kuşumla kedimi sana bırakabilir miyim?

Güzin - *(Kısa bir süre duraklar.)* Kuşunu?.. Kedini?..

Güliz - Evet? Yalnız kalmazsın?..

Güzin - *(Birden canlanır, gülerek.)* Bırak öyleyse!

Güliz - Ciddi misin?

Güzin - İnanmadın mı? *(Güliz'e kollarını açar.)*

Güliz - *(Ablasına sarılır, öper.)* Yaşşa sen. Hep böyle ol işte. Sana, seninle ilgili düşündüklerimi söyleyebilir miyim?

Güzin - Dinliyorum?..

Güliz - Yanlış yaşıyorsun!

Güzin - Ben mi?

Güliz - Evet, sen. Yanlış! Çok iyisin, çok hoşsun, çok güzelsin, çok çalışkansın ama durmadan kendini frenleyerek, gemleyerek yaşıyorsun!.,

Güzin - Senin gibi sorumsuz mu yaşamamı istiyorsun?

Güliz - Ben sorumsuz yaşamıyorum ki!

Güzin - Daha nasıl sorumsuz yaşayacaksın? Bir saat sonra ne yapacağını bildiğin yok!

Güliz - Kötü mü? O tutumum sadece cesaretimden! İnsan içinden geldiği gibi kanatlarının gücüne göre yaşamalı, uçabiliyorsa uçabildiği yere kadar uçmalı! Sense...

Güzin - Ben sadece kendim için yaşamıyorum!

Güliz - Biliyorum. Ama bir bakıma başkaları için de yaşamıyorsun!

Güzin - Ne demek istiyorsun?

Güliz - Başkalarıyla olan ilişkilerin de yanlış. Örneğin enimle...

Güzin - Sanmıyorum! Elimden geldiği kadar düzenli bir yaşam sürmesine çalıştım...

Güliz - Yeterli değil ki!

Güzin - Nedir yeterli olan?

Güliz - O senin düzenin! Başkalarıyla olan ilişkilerinde, herkesin senin düzenine uymasını istiyorsun! Örneğin sen bu evi temiz, aşırı temiz tutmayı düzen olarak anlıyorsun. Gerçekte öne aldığın ev, içinde yaşayanlar değil! Oysaki ev denilen nesne; oturanların, yakınları,

kedisi, köpeği, kuşu ile bir arada, güle söyleye, bazen de döke saça yaşaması içindir. Sen ev için yaşıyorsun, yakınlarının da ev için yaşamasını istiyorsun! Kırılma ama sonunda evi yaşanmaz duruma getiriyorsun!

Güzin - Gerçekten böyle miyim?

Güliz - Bunları söylediğim için kırılmadın ya bana?

Güzin - Gerçekten böyleysem...

Güliz - Belki biraz abarttım ama genelde yanıldığımı sanmıyorum! Bil ki seni sandığından da çok seviyorum!.. Biraz da öbür türlü olmayı deneyemez misin?

Güzin - Bilmem ki değişebilir miyim?

Güliz - İstedikten sonra o kadar kolay ki! *(Kedisini uzatır.)* Al, bir ay senin konuğun olacak... *(Güzin kediyi almak için ellerini uzatır, birden vazgeçer, ellerini kaçırır.)*

Güzin - Alamam!

Güliz - Hadi al! Unut kedi sevmediğini... *(Kedisini uzatır. Güzin bir kez daha kediyi alacakken vazgeçer.)*

Güzin - Unutamıyorum!..

Güliz - Hadi, cesaretli ol, al! *(Kedisini uzatır. Güzin kediyi alır.)* Okşa bak! *(Güzin'in kararsızlıkları.)* Okşa, bak tüyleri ne kadar tatlı, ne kadar yumuşak! Kürk giymiş gibi olacaksın... *(Güzin çekinerek kediyi okşamaya başlar. Okşayışları çok çabuk düzenine girer. Olumlu bir baş işaretiyle karşılık verir.)* Okşadıkça daha çok seveceksin! Yavaş yavaş için ısınıyor değil mi? *(Güzin, güler, kediyi kucaklar, yavaşça öper.)*

Güzin - Galiba!..

(Karanlık)

BEŞİNCİ TABLO

(20 Eylül. Sahne aydınlandığında, Güzin yalnızdır. Sallanır koltuğa oturmuş kedisiyle oynar. Kapı çalınır.)

Güzin - *(Kedisine)* Hadi kapıya gidelim, bakalım kim geldi? *(Kucağında kedisiyle gider, kapıyı açar.)* Ooo, sen misin? Hoşgeldin, geç!

Serdar - *(Girer.)* Hoşbulduk! *(Ayakkabılarını çıkarmaya hazırlanır.)*

Güzin - Kalsın, çıkarma. Ayakkabılarınla geç!..

Serdar - Ayakkabılarım berbat!..

Güzin - *(Keser.)* Zararı yok, yarın nasıl olsa temizlik günü!

Serdar - Yağmurdan yerler...

Güzin - Geç Allahını seversen, uzatma!

Serdar - Teşekkür ederim. *(Salona geçerler.)* Kedi mi aldın?

Güzin - Benim değil, Güliz'in! Bir aydır konuğumdu. *(Kediyi öper.)* Canım benim! *(Serdar'a)* Çok alıştım, giderken alacak olursa bakalım nasıl ayrılacağım? *(Kediye)* Canım, canım, sen de arayacak mısın beni?

Serdar - İlter yok mu?

Güzin - İlter Bolu'da. Romanını yazıyor.

Serdar - Hâlâ mı?

Güzin - Daha ne ki? Gideli otuz dört gün oldu. Romanını tamamlayacak...

Serdar - Haber alıyor musun?

Güzin - Her gün... Aksarsa gün aşırı telefon ediyor. Çalışmasının çok iyi gittiğini söylüyor...

Serdar - Güliz?

Güzin - Bugün Güney'den döndü. Yukarıda öteberisini topluyor. *(Kalkar.)* Ne içersin?

Güliz - *(Üst kattan iner.)* Merhaba!

Serdar - Merhaba! *(El sıkışırlar.)*

Güzin - Evet, ne içeceğiz, kararınızı bekliyorum?

Güliz - Benim için farketmez, ben size uyarım...

Serdar - Bilmem kalsam mı? Sadece şöyle bir kapıdan uğramak istemiştim...

Güzin - İyi ettin, otur biraz lâflarız, İlter telefon edebilir. Birer cin tonik?

Serdar - Saat yediye geliyor. Bu saatte bütün içkiler güzeldir.

Güzin - Ben içkileri hazırlayayım. *(Kedisi kucağında, mutfağa geçer.)*

Serdar - Güney yaramış!

Güliz - Ben de o kanıdayım! İyi yanmış mıyım?

Serdar - Çok? Çukulataya dönmüşsün!

Güliz - *(Gülerek)* Ne dersin yarın saat onbirde Taksim'de?..

Serdar - Akıllandım artık! Beni kolay kolay aldatamazsın!

Güliz - Hele şükür!

Serdar - Bu devetabanına ne olmuş böyle?

Güliz - Bilmem! Ben de gelince gördüm, sararıyor! *(Güzin içki tepsisiyle döner.)*

Güzin - Evet sararıyor. Ne olduğunu anlayamadım!

Serdar - Suyunu düzenli verdiniz mi?

Güzin - Her gün bir küçük çaydanlık!

Serdar - Yakından görebilir miyim? *(Serdar limonluğa geçer.)*

Güliz - İçkileri hazırlamayı bana bırak istersen?

Güzin - Hazırladım sayılır. Bu gece bende kalamaz mısın? Pek yalnızım...

Güliz - Babaannemi biliyorsun... *(Kapı çalınır.)* Ben bakarım.

Güzin - Hayır, dur, ben bakıyorum. *(Telâşla kediyi uzatır.)* Sen şunu al. *(Kapıya atılır.)* İlter'in çalışı!.. *(Kapıyı açar. İlter, bir elinde gezi çantası, bir elinde yazı makinesi görünür. Coşkuyla İlter'in boynuna atılır.)* Oh canım, canım, canım! Hoşgeldin. *(İlter'i içeri çeker.)*

İlter - Dur şunları elimden bırakayım...

Güzin - Oh! Sensin, sensin, sen! İçime doğmuştu! *(İlter'in ellerinden çantayı, yazı makinesini alır, hemen olduğu yere bırakır. İlter'i kucaklar.)*

İlter - Kapıyı kapatsak fena olmayacak! *(Güzin ayağıyla kapıyı iter kapatır.)*

Güzin - Bırak şimdi böyle işlerle uğraşmayı. Nasılsın onu söyle?

İlter - Gördüğün gibi!

Güzin - *(Açılır.)* Çok iyisin! *(Yeniden İlter'i kucaklar.)* Romanın?

İlter - Bitirdim!

Güzin - *(Aşırı sevinçle.)* Sahi! Yaşşa sen! *(Öper.)* Nasıl sevindim anlatamam! Nerede?

İlter - Ne?

Güzin - Romanın?

İlter - Çantamda...

Güzin - Ver, hemen ver!

İlter - Bir dakika yağmurluğumu çıkarayım...

Güzin - Sonra çıkarırsın. Önce romanını görmek istiyorum. *(Çantayı açmak ister.)* Kilitli...

İlter - İzin ver de terliklerimi giyeyim!

Güzin - Ayakkabılarınla gir!

İlter - Nasıl olur?

Güzin - Bundan sonra yalnız yatak odasında, banyoda terlikle dolaşırsın! *(İlter'i elinden tutar, içeri sürükler.)* Anahtarı ver çabuk! *(İlter anahtarı uzatır. Serdar limonluktan döner.)*

Serdar - Hoşgeldin!

İlter - Hoşbulduk!

Güzin - İçime doğmuştu! *(Bavulu açar karıştırır.)* Bugün hiç evden çıkmadım, gözlerim kapıda, telefonda, evi bekledim! *(Romanı bulur.)* İşte! *(Romanı göğsünde bastırır.)* Ay nasıl sevinçliyim anlatamam! *(Sayfaları karıştırır.)* 243 sayfa! Bu gece sabaha kadar oturup okuyacağım...

Serdar - Devetabanı hasta, köklerinden kuruyor!

Güzin - Aman ne iyi!

Serdar - Seviniyor musun?

Güzin - Hem de nasıl! Saksısı senin, ne zaman istersen gelip alabilirsin! *(Kollarını İlter'in boynuna dolar.)* Bundan sonra bu ev İlter'in, tümüyle İlterimin! Ne devetabanı, ne de o türlü başka kalabalık...

İlter - Güzin!

Güzin - Ne oldu? Kötü bir şey mi söyledim?

Güliz - Hayır ablacığım kötü bir şey söylemedin, doğru söyledin! Birazdan gideceğim, kedimi de alacağım, siz ikiniz birbirinize yetersiniz...

PERDE

İlk yazılış: Tuzla, 4 Ağustos 1983
İkinci yazılış: Etiler, 18 Ağustos 1985
Son Düzeltmeler: Etiler, 6 Mart 1986

KUYU

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Ceyhan Atik: 25 yaşında
Kadir Öksüz: 25 yaşında, C. Atik'in komşusu.
Selime Öksüz: 21 yaşında, K. Öksüz'ün karısı.
Sait İnce: 13-14 yaşlarında.
Zühre Çakır: Ellisini aşkın, dul, Ceyhan Atik'in yengesi.
Sevdican Ceylan: 18'inde, C. Atik'in sevgilisi.
Hüseyin Caymaz: Orta yaşlı, muhtar.
Cafer Caymaz: 22 yaşında, muhtarın oğlu.
Köy Bekçisi
Jandarma Başçavuşu
Bir Jandarma Eri

(Olay günümüzde, Güney Anadolu'nun Hatay ili sınırlarında, oyundaki adıyla KURUOBA köyünde geçer. Dekor: Geride, önünde sundurmasıyla alnacından görünen iki katlı bir köy evi. Sundurmanın altında, seyirciye göre solda, evin ağaç giriş kapısı. Evin ön duvarı boyunca uzanan, üstü el dokuması bir kilimle örtülü ağaç sedir. Sedirin önünde ağaç bir masa, bir iskemle ile evde oturanlardan birinin elinden çıktığı belli olan kabaca yapılmış iki yarım iskemle. Kiremitleri kararmış sundurmanın üstünden görünen üst kattaki odanın seyirciye bakan alnacındaki tek pencerenin ağaç kanatları açıktır; iki yanda altlarından duvardaki mandallara tutturulmuştur. Evin, çamur sıva ile örülmüş kaba taştan duvarları sıvasız bırakılmıştır. Ka-

pı, sedir, pencere kanatları gibi ağaç eşya, boya vurulmadığı için kurumuş, kararmaya yüz tutmuştur. Duvarlar yer yer dökülmüş çok eski bir kireç badanının izlerini taşır. İki yanda, bel yüksekliğinde kaba taştan iki yığma duvar, solda evin harımını yoldan, sağda komşunun harımından ayırır. Sol duvarda, sahnenin orta çizgisine düşen aralıktan yola çıkılır. Aralık ince odunlardan yapılmış ilkel bir çitle ayrılır. Bütün bu ayrıntılar, sonuç olarak, öteden beri içinde yaşamış olanların, evin eksiklerini tamamlayacak güçte olmadıklarını hatırlatır; görenlerde hüzün uyandırır. Oyun baştan sona bu yerde geçer. Şu değişiklikle ki, ikinci bölümde perde, arada geçen aylar içinde, köklü bir onarım gören evin, eski hüzün veren görünüşü umuda dönüşmüş olarak açılır.)

BİRİNCİ BÖLÜM:
BİRİNCİ TABLO: YAS. Şubat ortaları, öğleden sonra
İKİNCİ TABLO: KUYU. Temmuz başları, öğle.

İKİNCİ BÖLÜM:
BİRİNCİ TABLO: DÜĞÜN. Ekimin ilk günleri, ikindi.
İKİNCİ TABLO: SU. Ekim sonları, ikindi.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO: YAS

(Yaklaşan bir motosikletin gürültüsü duyulur. Gazı kesilen motosiklet, bir iki pat pattan sonra harımın giriş aralığı önünde görünür. Motosikleti Ceyhan Atik sürmektedir. Kot pantolon, bot, mont ceketlidir. Kask giymiş, sürücü gözlüğü takmıştır. Ayaklarını pedallardan indirir, yere basar. Motorun selesine aldığı K. Öksüz'ün inmesini beklerken, gözlüğünü, kaskını çıkarır, direksiyonun kollarına asar. K. Öksüz, çizgili mintan, kolsuz bir kazak, düz pantolon, lâstik ayakkabılıdır. Sağ elinde yirmi litrelik plastik bir bidonla iner. Sol eli, gelirken kucağında, Ceyhan ile kendisi arasında tuttuğu eş büyüklükte ikinci bir bidonun kulpundadır. Bidonu selenin üstünden alır, iki elinde iki bidon harıma geçer. S. Öksüz, geride sağda, duvarın gerisinde görünür. K. Öksüz, sol elindeki bidonu, geçerken, sundurmanın orta direği dibine yakın bırakır, sağ elindeki bidonla karısına doğru ilerler. Ceyhan motosikleti çalıştırır, çok hafif, sessiz denilecek kadar gaz vererek, motosiklet üstünde aralıktan harıma girer, evin kapısına yakın park ederek motosikletten iner. Sait İnce, motosikletin sesini duyunca koşup gelmiştir, avlu duvarı dışında koşmayı keser, durur.)

Selime - Ne çabuk gittiniz döndünüz?

Kadir - *(Yaklaşırken)* İnsanın altında bu uçan koç *(Başıyla motosikleti işaret eder)* olduktan sonra... *(Duvarın üstünden bidonu Selime'ye uzatır)* Alıver şunu elimden...

Sait - *(Ceyhan'a)* Ceyhan Ağbi, seni Almanya'ya döndü dediler?..

Ceyhan - Kim dedi?

Selime - *(Eşinden aldığı bidonu, duvarın üstünde, önünde tutarak)* Motosikletin üstünde seni köyden çıkarken gören akıllının biri yaymış...

Kadir - Ceyhan Almanya'ya dönecek olsa kaçar gibi mi gider?

Ceyhan - Kapımı penceremi bile kapamadım!

Selime - *(Kadir ile Ceyhan'a)* Gelen meraklılara ben de sizin dediğinizi dedim...

Sait - Ceyhan Ağbi daha burdasın, bizimlesin değil mi?

Ceyhan - Burdayım!

Sait - Yalnızım diye aklına getirme! Çamaşırını bizde yıkatır, yemeğini bizde pişirtir getiririm... *(Ceyhan, Sait'in saçını okşar)*

Ceyhan - Eksik olma.

Sait - Heybenin gözlerini boşaltayım mı?

Ceyhan - Boşalt! *(Sait, motosikletin selesine atılır. Selenin üstüne vurulmuş heybenin iki gözünde iki su bidonu vardır. Heybedeki bidonları indirir.)* Bidonları içeri al!

Selime - *(Ceyhan'a)* Kalman iyi olur. Annenin kokusu daha kırk gün evde kalır. Nereye değsen annenin kokusunu alırsın...

Kadir - Annesinin hayratını yapacak!

Selime - Annesinin evini kırk gün açık tutsa yeter!

Kadir - Düşündüğü büyük hayrat!

Selime - Ne gibi? Deyiver de bileyim?

Kadir - Köyü suya kavuşturacak!

Selime - O zor!

Kadir - Kuyu açacak!

Selime - Keşke açabilse! Keşke köyde kalsa, evlense... *(Ceyhan'a)* Az yakın gel hele...

Ceyhan - Hayrola?

Selime - Diyeceğim var! *(Ceyhan yaklaşır)*

Ceyhan - Söyle?

Selime - Sevdican'ı, muhtarın oğlu o salak Cafer'e isteyecekler! Niyetin varsa elini çabuk tut!

Ceyhan - *(Bozulmuş)* Anlaşmışlar mı?

Selime - Babası anası razı ya Sevdican gidici değil!

Ceyhan - Anamı daha dün toprağa verdim, kırkı dolmadan dünür gönderemem ki!..

Selime - Hemen de rengin uçtu! Korkma, sen kaleyi içerden almışsın! Sevdican'ın gönlü sende!

Ceyhan - Ne biliyorsun?

Selime - Arkana bak da nereden bildiğimi gör! *(Sevdican soluyarak görünür)* Saklamıyor ki!..

Sevdican - *(Ceyhan'a)* Seni gitti dediler!..

Ceyhan - İnandın mı?

Sevdican - İnanmasam da ürktüm!

Ceyhan - Gidecek olsam seni görmez miyim? *(Zühre Çakır harım kapısından girer, Ceyhan'a yaklaşır)*

Zühre - Ceyhan'ım, bana görünmeden nerelere kayboldun?

Kadir - Birlikte şoseye, çeşmeye indik, su aldık...

Zühre - Kapını pencereni açık görünce rahatladım ama, ne de olsa yaşlılık, kaygılar, çağı, yel değse kaygılar sarıyor yüreği... *(Selime, duvarın üstünde tuttuğu su bidonunu alır, çekilir, çıkar.)*

Ceyhan - *(Zühre'ye)* Sana da su getirdim... *(Kadir'in sundurmanın önüne bıraktığı bidonu işaret eder)*

Zühre - Su yerinde kalsın hele. Yolculukta acelen yok ya?

Ceyhan - *(İskemleyi çevirir)* Şöyle otur... *(Selime yine duvarın gerisinde görünür)*

Kadir - *(Zühre'ye)* Yok!

Selime - Annesinin kırkını dolduracak!

Sait - Köye su getirecek!

Sevdican - *(Sevinçle)* Hadi!

Zühre - Nasıl? Böyle motoruyla şoseye gide gele taşıyarak mı?

Kadir - Kuyu açarak!

Sevdican - *(Ceyhan'a)* Yaşşa sen!

Zühre - *(Ceyhan'a)* Kendin desene?

Ceyhan - Niyetim o!

Zühre - Su çıkar mı dersin?

Ceyhan - Deneyeceğim!

Sevdican - Denemen bile yeter!

Zühre - Şu dört yana bak bir! Toprak değil ölü yüzü! Aşağıda ova, karşı bayırlar, kış yaz yeşil, bizim burada ne yana yürüsen tek yeşil yaprak tek ot yok! Bahara hasret kaldık. Yıllar var köye tek yağmur bulutu uğramıyor...

Sevdican - Niye uğrasın? Tek ağaç yetiştiren yok!

Selime - Ağaç su ister!

Sevdican - Yağmur çeker suyunu bulur!

Zühre - Doğru! *(Ceyhan'a)* Suyu hayal etmek bile güzel! Umudun içimi ısıttı! Gerçekten umudun var mı?

Ceyhan - Var!

Zühre - İyicene, şuranda? *(Elini göğsüne götürür)* Sesleniyor mu?

Ceyhan - Sürekli! Hiç durmadan!

Zühre - Öyleyse yılma! Çıkarırsın!.. *(Eliyle göğsünü dinler)* Benim de sesleniyor! Umut senden bana geçti!

Sait - *(Eliyle göğsünü dinler)* Benim de!

Kadir - Ülen senin yüreğinde neyin seslendiğini bilirim ben! Motosikletin pat patı! *(Ceyhan'a)* Şunu bindir de rahatlasın!

Sait - Ceyhan Ağbi su çıkacak derse çıkar!

Zühre - Çocuk o! Bütün umutları yüreğinde, sağ! Tek umudunun acısını tatmamış daha! Gençler, yaşlılara sorup iş göreyim derlerse niyetlendikleriyle kalır! Çocuğun dediğini dinle sen!

Ceyhan - *(Harımın ortasında, sağ ayak tabanıyla, bastığı yere bir iki kez ayak vurur)* Su burada! Ayağımla vurduğum yerde! Kuyuyu açmaya buradan başlayacağız, su çıkıncaya kadar ineceğiz!

Kadir - On, oniki kulaca kadar ineriz, bulursak ne iyi, bulamazsak sonrası bizi aşar...

Zühre - Yine birliktesiniz demek! Çocukken de hiç ayrılmazdınız!

Kadir - Yine ayrılmıyoruz!

Selime - İşin gücün ne olacak?

Kadir - İşim gücüm ne ki?

Selime - Bizim ev neyle dönüyor?

Kadir - Yine döner!

Selime - Neyle?

Kadir - Allah büyük!

Ceyhan - Olan işi neyse birlikte görürüz, aksatmayız!

Zühre - Bacak kadarken ayrılmazlardı! Biri küfenin bir kulpundan tutarsa öbürü öbür kulpundan tutar kaldırırdı...

Selime - Kadir iki çocuk babası. Ceyhan gibi tek can değil!

Kadir - Çıkacak suya ortağız!

Sait - *(Motosikleti incelemektedir)* Ceyhan Ağbi hiç 140'a çıktın mı?

Ceyhan - Çıktım!

Sait - 140'tan yukarıya?

Ceyhan - Çıktım!

Sait - Almanya'da mı?

Ceyhan - Yolun izin verdiği yerde. Almanya'da, Yugoslavya'da, bizde...

Sait - En çok kaça çıktın?

Ceyhan - 180'e! *(Sait motosikletin direksiyon kollarını kavrar)*

Sait - Çıkıp oturmama izin verir misin?

Ceyhan - Çık ama direksiyonu sağa sola kırıp oynama, devirirsin! Kontakla da oynama! *(Sait motosiklete biner)*

Sait - *(Sevinçle)* Gözlüklerini takayım mı?

Ceyhan - Tak! Başlığı başına geçir! Bugün ne istersen benden sana izin!..

Selime - Sen Ceyhan Ağbi'nle iyi geçinmek istiyorsan Sevdican Abla'nla aranı iyi tut! *(Gülüşmeler)*

Sevdican - Sonra?

Ceyhan - Neyi soruyorsun?

Sevdican - Kuyu kazıyordun?

Ceyhan - Söyledim! Su burada! *(Ayağını yere vurur)* Ayağımı vurduğum yerde!

Sevdican - Yine vur! *(Ceyhan ayağını vurur. Sevdican kulak kesilmiştir. Coşkuyla)* Haklısın! Orda! Ayağını vurduğun yerde!

Zühre - Ne bildin?

Sevdican - Sesini duydum! Sanki çıktığını, yayıldığını gördüm!..

Zühre - İnşallah!

Sevdican - *(İyice coşkulu)* İnandım, iyice inandım! Su orda! Pırıl pırıl!..

Selime - Hem de pırıl pırıl! Su olsun da varsın bulanık olsun!

Sevdican - Hatırladım!

Zühre - Neyi?

Sevdican - Şimdi hatırladım! Ben bu suyun rüyasını gördüm!

Zühre - Hayırdır inşallah! Hangi gün, nasıl?

Sevdican - Epeyi oluyor! Rahmetli Hadiye Abla'ya da anlattım!

Sait - Ceyhan Ağbi, ne malı bu? Alman mı?

Ceyhan - Japon!

Zühre - *(Sait'e)* Konuşulanı dinle, ikide bir büyüklerin sözünü kesme! *(Sevdican'a)* Sonra?

Sevdican - Ceyhan'dan mektup gelmiş, Hadiye Abla kapıdan beni çağırdı, okuttu...

Zühre - Ceyhan'dan gelen her mektubu sana okuturdu, karşılıklarını da sen yazardın!

Selime - Hadiye Abla'nın dediğini mi yazardı, yoksa kendi diyeceklerini mi, artık orasını Allah bilir! *(Gülüşmeler)* Açıkçası ikisi mektuplaşırlardı...

Zühre - Orası gençliklerinin hakkı! Her neyse...

Ceyhan - Neler yazdığım hatırında mı?

Sevdican - Motosiklet aldığını ...

Ceyhan - Sekiz ay oldu!

Sevdican - O kadar olmalı! O mektubu okuduğum gece bir rüya gördüm. Kocaman bir motosiklet, tıpkı bunun gibi, şimdi bunun durduğu yerde duruyor! Ben yoldan geçerken, Hadiye Abla, ayağında nalınlar evden çıktı, harının ortasına yürüdü, şimdi tam Ceyhan'ın ayak bastığı yerde, önünde bir çeşme bitiverdi! Hadiya Abla yüzünü ayaklarını yıkarken baktım ki iki sıra kavak, hendekler diz boyu yeşil ot! Hadiye Abla'ya motosikleti gösterdim: "Hayrola, bu ne?" dedim. Parmağını dudağına götürdü: "Ceyhan"ın dedi. "Mektubunu bu sabah okuduk?" dedim. "Sus, dedi, ses etme! Ben de şaştım! Dün gece çıktı geldi! Şimdi yukarı odada yorgun uyuyor!" O rüyadan uyanışımı hiç unutmam! Yatağımdan kalkıp gelsem, o gür akan çeşmeyi, göğe uzanan kavakları görecek gibiydim!

Zühre - Yaşıyoruz ya, neyin rüya neyin gerçek olduğu belli mi?

Selime - Belli olmaz mı? Sevdican'ın gözü kapalı uykuda gördüğü rüya, bizim burada, bu kuru harımda, birbirimizin yüzüne baka baka doldurduğumuz çile, çektiğimiz hasret gerçek!

Zühre - Sen niye öyle duvarın ardında dikilip duruyorsun? Kalkıp gelsen, bir yana ilişip otursan ya!

Selime - Çocuklar bırakıyorlar mı? Ardımda, ayaklarımın dibinde elime eteğime asılıp duruyorlar!.. *(Sait motosikletin ambleminde parmaklarını dolaştırır)*

Sait - Je Ve Ce

Ceyhan - Ji vi si diye okunur...

Sait - J i v i s i marka! Büyüyünce ben de Almanya'ya gideceğim. Ji vi si alıp döneceğim!..

Selime - Sakın geç kalma!

Kadir - İnülen artık o ji vi si'nin üstünden! Oynadığın yetmedi mi?

Ceyhan - Kırma çocuğun hevesini! Hep onun gibi her şeye hasret büyüdük!

Kadir - Büyüklerin yanında susmasını öğrensin!

Sevdican - Bırak! Bu acılı günde, acımızı dağıtıyor!

Sait - Sustum işte!

Kadir - Bir daha söz edersen tutar kolundan atarım!

Sait - Etmem!

Kadir - *(Sait'i kolundan tutar, sarsar)* Tövbe mi? Tövbe de!

Sait - Tövbe! *(Kadir, Sait'in kolunu bırakır, sedire gider oturur.)*

Zühre - Ben, her ne olacaksa, yüreği temiz olanların önceden içine doğduğuna inanırım!

Ceyhan - Galiba haklısın yenge!

Zühre - Ben sizler kadar da okul görmedim! Ama ömrüm hep gördüğümü, duyduğumu düşünmekle geçti. Bu köy yerinde bol bol düşünecek vaktim oldu. Sonunda şuna inandım ki, bugün insanların, doktorların, bilginlerin çözemedikleri daha bir yığın giz var!

Selime - Sözü neye bağlıyorsun?

Zühre - Sevdican'ın rüyasına! Burada hepimizin içine doğanlara! İnsanlar yalnız gözleriyle görmez, yürekleriyle de görür! *(Bir çocuk ağlaması duyulur)*

Selime - *(Gerisine döner)* Kız ne yaptın kardeşine? Çimdikledin mi yine? Ellerini kırarım senin! *(Duvarın gerisinde kaybolur. Çocuk ağlamaları uzaklaşır, kesilirken, sesi gelir)* Geldim oğlum, geldim, sus ağlama...

Zühre - Benim çocukluğumda, radyo, uçak, elektrik daha bir yığın icat yoktu. Kim var etti bunları? Altmışıma geldim bunları gördüm, bir altmış yıl daha yaşasam kim bilir neler görürüm...

Ceyhan - Bir iki yıl içinde bile ne yenilikler oluyor dünyada...

Zühre - Daha neler bilirim! Bakarsın kırk yıl görmediğin biri, hiç yeri sırası değilken aklından geçer, sanki bir el elinden tutar, oturduğun yerden seni kaldırır pencereye götürür, bakarsın ki o aklından geçen, kalkmış bir haftalık yoldan gelmiş, kapını çalmaya hazırlanıyor!.. Altmış yılda en az bu türlü altmış olay yaşadım! Bir nedeni bir hikmeti var bunun! İnsanlar arasında görünmez bağlar var!..

Sevdican - Belki de!..

Kadir - Sonuç?

Zühre - Sonuç insan o hikmetle yerin altındaki suyu da görür!..

(Muhtar, Cafer, Bekçi avlu kapısı aralığında görünürler)

Muhtar - *(Avluya girerken, yanındakilere)* Gelin bakalım! *(Gelenler avluya geçerler)* Cümleye selâm!

Ceyhan - Selâm. Buyurun... *(El sıkışırlar)*

Muhtar - Baş köşede motosiklet! Motosiklete de merhaba!.. Bizim Cafer'e de alıvereceğim! *(Cafer, motosikletin sağını solunu yoklar, inceler)*

Cafer - Benimki sepetli olsun!

Muhtar - Sana sepetlisini alırız! *(Sedire oturur)* Hep buradasınız Maşallah! *(Sevdican'a)* Sen de buradasın. Yalnız mı geldin?

Sevdican - *(Zühre'yi, ötekileri işaretle)* Gelenleri görmüyor musun?

Muhtar - Öyle değil, annen ya da baban yok mu diye soruyorum?

Sevdican - Olsalardı görürdün! *(Sevdican'a bir süre baktıktan sonra Muhtar, karşılık vermekten vazgeçer)*

Muhtar - *(Ceyhan'a)* Seni gitti diye duyduk?

Ceyhan - Öyle bir lâf çıkarmışlar!

Muhtar - Şaşırdık! Bir hata mı işledik, bir suçumuz kusurumuz mu oldu, kırdık gücendirdik mi, dedik.

Cafer - Helâllaşmaktan kaçar gibi gidince...

Muhtar - *(Ne diyeceğini bilemeyerek)* Demek daha burdasın?

Ceyhan - Burdayım!

Muhtar - Dönüş günün belli mi?

Ceyhan - Değil!

Zühre - Dönüş günü uzak! *(Muhtar Ceyhan ile Sevdican'ın davranışlarını kolladıktan sonra)*

Muhtar - Yani?

Zühre - Gitmiyor, köyde kalıyor! *(Sevdican, Cafer'in üstünden ayırmadığı bakışlarından sıkılır, yer değiştirir.)*

Muhtar - Köyde mi kalıyor?

Zühre - Köyde, bizimle!

Muhtar - *(Ceyhan'a)* Kalıp da ne yapacaksın? Köyde sana göre iş mi var?

Zühre - Annesinin hayratını yaptıracak!

Muhtar - Köye mi?

Bekçi - Allah kabul etsin, camiye mi?

Ceyhan - Su arayacağım!

Muhtar - *(Hayretle)* Su!

Ceyhan - Evet, su!

Muhtar - Su, bizim burada?

Ceyhan - Burada, bizim harımda!

Zühre - Te ha! Orda, üstüne ayak bastığın yerde!..

Muhtar - *(Kaşları çatılır)* Su bulmak devlet işi! Devletin hakkından geleceği iş, senin gücünü aşar!

Bekçi - Bulursan sevap ama, bulmak hayal!

Ceyhan - Bulmaya çalışacağım!

Muhtar - Almanya'da işin iyiymiş diyorlar, kaçırırsan yazık olur! Ayda ne geçiyor Almanya'da eline?

Ceyhan - Ortalama üç bin mark...

Muhtar - Bizim paraya vurursan?

Ceyhan - Bugün için ayda onbeş, onaltı milyon...

Muhtar - Sen bu parayı burda yılda kazanamazsın!

Bekçi - Benim aldığım aylıkla iki yılda!..

Cafer - Rüyanda göremezsin! Malın mülkün ne ki? *(Sevdican'a bakar. Sevdican sırtını döner)*

Muhtar - Ne ödedin bu motora? *(Motosikleti gösterir)*

Ceyhan - Yedi bin mark!

Muhtar - Burada senin gibiler için rüya bu para!

Ceyhan - Benim köyüm burası! Doğup büyüdüğüm yer! Dünyaya gelirken payıma düşen, Tanrının, sana burada can verdim, gönendir, umran kıl, cennetini hak et dediği yer! Her yetişen sırtını dö-

ner giderse bu köye kim sahip çıkacak? Ölülerimizin mezarlarını saran otu, çalıyı, dikeni kim ayıklayacak, devrilen taşlarını kim doğrultacak?

Zühre - Dillerine kurban olayım Ceyhan'ım! Tanrı seni tuttuğun yoldan ayırmasın!..

Ceyhan - Askerliği de sayarsan beş yıldır sıladayım. Beş yıldır anama evlatlık edemedim!

Zühre - Daha ne evlâtlık edeceksin? Her hafta gün sekmez mektubun gelirdi. Harçlığını aksatmaz gönderirdin! Mektubunun geldiği gün görenler bilir, bu kuru köy annene cennet olurdu, ne zaman adın geçse gözleri ışıl ışıl yanardı...

Ceyhan - Mezarlıkların en garibi, en fukarası bizim Kuruoba mezarlığı! Kuru taş, kuru duvar, kuru toprak! Bütün yeşili iki üç devedikeni!

Zühre - Ona da yeşil diyen çıkarsa!..

Muhtar - Tanrı'nın bize verdiği cana bin şükür!

Ceyhan - Dün annemi toprağa verince anladım köyü böyle bırakıp gidemeyeceğimi!..

Muhtar - Acın yeni! Henüz acın sana söyleten bunları...

Ceyhan - Beş yılda çok yer gördüm, çok gurbet gezdim. O yerler hep yeşildi. Kuruoba'yı andıkça gurbette yüzüm gülmedi! Anamın hastalık haberini alınca Almanya'dan dört günde geldim! O dört gün yeşil bir tünelden geçtim! Kuraklık Kuruoba'ya yaklaşınca başladı! Yatağında elini elime alınca annem gözlerime dolan o yeşilleri görüyormuş gibime geldi! Hep yeşil mi oralar der gibi!..

Sevdican - Hadiye Abla yeşil gözlüydü!

Zühre - Gözleri hep aşağılarda, yeşil Ceyhan ovasındaydı. Senin adını o hasretle Ceyhan koydu!

Ceyhan - Annemin evini suya kavuşturacağım! Beş kardeştik, üçümüz yaşamadı, ablam köyden koptu gitti. Beş selvi dikeceğim mezarının başına!

Muhtar - Tutmaz ki!

Bekçi - Kurur giderler!

Ceyhan - Aşağıdan su getirip sulayacağım!

Bekçi - Boşuna uğraşırsın!

Muhtar - Emeklerin, paran hep boşa gider!

Ceyhan - Ben gitmeyeceğine inanıyorum!

Muhtar - Ben gideceğine!

Cafer - Gümbür gümbür!

Ceyhan - Göreceğiz!

Muhtar - Senden önce açarım diyenleri gördük!

Cafer - Hep fos çıktı!

Zühre - Hep demekle kaldılar, işe girişmediler!

Muhtar - Kuyucu getirenleri oldu, unuttun mu?

Zühre - Kazma kürekle işe girişeni olmadı!

Muhtar - Gelen kuyuculardan biri olsun su çıkar demedi ki!

Zühre - Getirenler de güle güle dediler savdılar!

Cafer - Boşuna para döküp kuyucuları mı zengin edeceklerdi?

Muhtar - Doğru olanı yaptılar! Aklın dediğini...

Zühre - Bir de yüreğin dediği var! Aklın olmaz dediğine o olur der! Sonunda oldurur! Sana günün birinde aya gidilecek deseler inanır mıydın? Onu bırak doğduğu gün, Ceyhan tezkere alınca Almanya'ya gidecek, üç yıl sonra at gibi motoruyla dönecek deseler inanır mıydın?

Muhtar - İkinizin de buralardaki son gelişmelerden haberiniz yok! Kuruoba'nın su projesi yolda!

Zühre - Ne demek o?

Muhtar - Projenin hazırlanmasını il genel kurulunun gündemine aldırdım, bu toplantıda karara bağlanacak!

Zühre - Hıh! Karara!..

Muhtar - Elbet karara! Bu işler böyle yürür. Önce proje hazırlatılır, gelir, onaylanır, sonra uygulamasına geçilir!

Zühre - Su da gelir!

Muhtar - Evet, gelir! Gerekirse üç saatlik yoldan!

Zühre - Benim güvenim yok!

Muhtar - Benim var!

Zühre - Senin proje dediğin bir tabaka kâğıt, künk değil! Kâğıt üstünde kalır, kaldırır dolaba koyarlar! Yol gelecekti geldi mi? Kararı çıkalı beş yıl oldu?

Muhtar - Yol sırada!

Zühre - Devlet dairelerinde dolaplar öyle sırada projelerle dolu!

Muhtar - Elektrik gelmedi mi?

Zühre - Elektrik geldi geçti, geçerken bize de uğradı. Bir iki direk de bizim Kuruoba bayırına saplayıverdiler. Bak, elektrik gerilerdeki hangi tepelerden gelip, ilerde, karşı tepelerin gerilerinde nerelere gidiyor? Yol öyle mi? Gelirse bize gelecek?

Muhtar - Sırası var! Ben hepsinin peşindeyim! Bütçe sorunu bunlar, para sorunu...

Bekçi - Hepsini birden yapacak parayı denkleştirmek kolay mı? Devletin başında bir bizim Kuruoba mı var? Kuruoba'nın devlete ödediği vergi ne ki?

Zühre - Bırakalım devleti! Benim aklımın kesmediği, Ceyhan kalkmış gurbetlerden gelmiş, köyüne bir hayır işlemek istiyor, ağzınız varıp da ha gayret diyemiyorsunuz?

Muhtar - Olmayacak duaya nasıl amin diyeyim?

Bekçi - Keşke umutlansak da desek!

Ceyhan - Ben umutluyum!

Zühre - Sen umudunu yitirme, dene! Bu yaşa kadar bir seni gördüm, köyünü unutmayan geri döneni. Dün mezarlıktaydık, gördük! Kaç kişi vardı yatan? Köyün yüz yıllık mezarlığı neredeyse boştu! Kuruoba'da yüzyıldır doğan on kişiden dokuzu gurbetlerde gömülü!..

Muhtar - Benim demem, hayır için daha iki yıl sabretse iyi olur. İki yıl içinde hem Devlet Su İşleri'nin köye su getirip getirmeyeceği anlaşılır, hem de Almanya'daki işini kaybetmez.

Zühre - Ona karar vermek Ceyhan'ın işi! Benim bildiğim şu bastığım yerin altında su var Muhtar! Ben şu Sait kadarken Kuruoba

yeşildi. Yeşillerini keçiler yedi bitirdi. Yeşiller yok oldukça yağmurlar köye küstü! Ben hep derim, bu toprağın altında su var!..

Ceyhan - Bence de!

Muhtar - *(Ceyhan'a)* Ben diyeceğimi dedim! Sen dediklerimi bu gece, yarın, bir daha düşün! İlle de kuyu kazacaksan, muhtarlığa uğra, dilekçeni ver!

Ceyhan - Ne diye?

Muhtar - İlçeye inip kaymakamlığa da versen olur. Kuyu kazmak için izin belgesi isteyeceksin! Kazarken etrafa bir zarar verirsen karşılamak için depozito yatıracaksın!

Ceyhan - Bu harım benim tapulu malım! Köyün otlağında, ortak yerinde kuyu açmıyorum ki? Zarar verirsem kendi malıma vereceğim...

Muhtar - Benden söylemesi! Sonunda bir aksilik çıkmasın diye ben sana doğru yolu gösteriyorum! Alt yanı muhtarlığa, yani bana bir dilekçe vereceksin, köy yönetim kurulu olur diyecek, iş sağlama bağlanacak. Yüz bin lira da para yatıracaksın köy sandığına. Cebinde izin belgesi olursa başın ağrımaz!

Ceyhan - Ne dilekçe veririm, ne de para yatırırım!

Muhtar - Yüz bin lira senin için ne ki? Motorunun deposunu benzin doldurmaz!

Ceyhan - Ödemek zorunda değilim!

Muhtar - Bozuşmasak senin için iyi olur!

Ceyhan - Bozuşmak isteyen sensin! Hiç yoktan engel çıkarıyorsun!

Muhtar - Ben yasalar ne derse onu yaparım, görevim!

Zühre - Görevin her işe kolaylık göstermek, yokuşa sürmek değil!

Muhtar - Siz benim görevimi benden iyi mi bileceksiniz?

Ceyhan - Birbirimizi iyi tanırız Muhtar! Aramızda tatsızlık çıkmasa iyi olur!..

Muhtar - Ne demeye getiriyorsun?

Ceyhan - Dediğim açık!

Muhtar - Tehdit mi?

Ceyhan - Ne ilgisi var?

Muhtar - Ben muhtarım, bu köyde devletin temsilcisiyim! Benimle bu türlü konuşursan suç işlersin!

Ceyhan - *(Ötekilere)* Dediklerimi duydunuz! Ben muhtara söylenilmeyecek ne dedim?

Muhtar - Daha ne diyeceksin? Şimdi de kalkmış buradakileri bana karşı kışkırtıyorsun!

Ceyhan - Ben buradakileri sana karşı kışkırtacak ne dedim Muhtar?

Muhtar - Tutumun ortada!

Ceyhan - *(Ötekilere)* Sizlere yürüyün muhtarlığı taşa tutalım mı dedim?

Muhtar - Bir de onu deseydin bari!

Zühre - Ceyhan'ım, Muhtar'ın her zamanki oyunu bu! Seni kışkırtıyor, öfkeni körüklüyor, tuzağına düşme!

Muhtar - Şimdi de sen mi?

Zühre - Uzatma, yetti gayrı!

Ceyhan - Muhtar, hangi sözüm yanlış anlaşıldıysa söyle bileyim?

Muhtar - Her ne dedinse dedin, bu seferlik bağışlıyorum! Rahmetli ananın hatırı var!..

Zühre - *(Ceyhan'a)* Susss! Karşılık verme...

Muhtar - *(Cafer ile Bekçi'ye)* Gidiyoruz! Görevimizi yaptık! Yürüyün!.. *(Kapı aralığında durur, döner, Sevdican'a)* Burası artık Hadiye Abla'nın evi değil, Ceyhan'ın evi! Hadiye Abla yalnızdı, yoklar hatırını sorardın, doğru! Bundan sonra bu eve yanında annen, baban olmadan gelmen yanlış!

Sevdican - Nedenmiş o?

Muhtar - Bu ev bekâr evi! Sen gelinlik kızsın, sübyan değilsin! Herkes ne der? Dillere mi düşeceksin? Kalkıp evine dönsen iyi olur!

Sevdican - Madem çocuk değilim dedin, ona ben karar veririm!

Muhtar - Buraya geldiğinden annenin babanın haberi var mı?

Sevdican - Anlamışlardır! *(Motosikletle oynayan Sait, kontağı açınca motor çalışır, oturanlar ayağa fırlar, Ceyhan yetişir, kontağı kapatır.)*

Kadir - *(Koşar gelir, Sait'e)* Kontakla oynama demişlerdi sana!

Sait - *(Ürkmüş)* Yanlışlıkla elim değdi! *(Kaskı çıkarır)*

Ceyhan - *(Sait'in saçlarını okşar)* Biliyorum!

Muhtar - *(Cafer'le, Bekçi'ye)* Çok oyalandık, gidiyoruz! *(Kalanlara)* Dediklerim aklınızda olsun! *(Üçü çıkarlar)*

Ceyhan - *(Kalanlara)* Bana bir dakika izin! *(Eve girer)*

Zühre - Bu akşam Ceyhan'ın yemeğini getiren var mı?

Sait - Biz piliç kestik. Annem pişiriyor...

Zühre - Öyleyse yarın nöbet benim!

Selime - O nöbet bize düşer...

Sevdican - Siz dün nöbetinizi savdınız. Yarın sıra bizde! *(Ceyhan eli kolu dolu döner)*

Ceyhan - Kusura bakmayın, vermekte geciktim, sıra gelmedi. *(Bir pardesü uzatır)* Zühre Yenge bu senin!

Zühre - *(Pardesüyü alır)* Oğlum benim gibi köylünün bu kadarı nesine! Ben böylesini kocamdan, çocuklarımdan görmedim!

Ceyhan - Sana böylesi yakışır. Giy bakalım tam gelecek mi?

Selime - Giy de Ceyhan'ın gönlü olsun! Ceyhan oğlun sayılır. Dayısının emanetisin! *(Zühre pardesüyü giyer)* Tastamam uydu! Sanırsın ölçmüş dikmişler!

Sevdican - Çok da yakıştı!

Selime - Zühre Abla'ya ne giyse yakışır. Ben bacak kadarken büyüsem de ona benzesem diye can atardım!

Zühre - *(Ceyhan'ı kucaklar)* Sağ ol oğlum! Hayır gör!

Ceyhan - Güle güle giy! *(Selime'ye)* Bu senin! *(Bir empermeabl uzatır)*

Zühre - Bu yana geçerse ver! *(Empermeabli Ceyhan'ın elinden alır)* Üstünde görelim. *(Selime'ye)* Çocukları üç beş dakika kendi haline bırakıver...

Selime - *(Duvarı aşar)* Geldim, gönlün olsun! *(Zühre emperme-abli Ceyhan'a geri verir. Ceyhan, Selime'ye uzatır. Selime giyer)* Nasıl durdu?

Zühre - Tastamam! *(Ceyhan'a)* Hepimizin ölçüsü yanında mıydı?

Sevdican - Rengi seni açtı!

Selime - *(Ceyhan'a)* Çok sağol! *(Zühre'ye az önceki sözünün karşılığı)* Belli ki hiçbirimizi unutmamış!

Ceyhan - *(Selime'ye)* Sağlıcakla giy! *(Kadir'e)* Bu sana! *(Bir anorak uzatır)*

Kadir - *(Alırken)* Eksik olma! *(Bayramlık giyen çocukların sevinciyle anorakı giyer, fermuarını kapamayı beceremez)* Ucu nerede bunun? *(Ceyhan fermuarı çekmesine yardım eder)*

Ceyhan - Oldu!

Kadir - *(Ceyhan'a sarılır öper)* Kardeşim benim!

Ceyhan - *(Naylon bir torbadan bir oyuncak otomobil çıkarır...)* Bu oğluna! *(Bir bebek çıkarır)* Bu da kızına! *(Oyuncakları yeniden torbaya koyar, torbayı Selime'ye verir)*

Selime - Çocuklarım ilk kez sayende oyuncak görecekler!

Ceyhan - Haklarıydı! *(Sevdican'a naylon bir torba uzatır)* Bunlar sana!

Selime - İçindekileri görelim!

Zühre - *(Ceyhan'a)* Çıkarsın mı? *(Gülerek)* Ne diyorsun?

Ceyhan - Kendi bilir! Mal onun malı!

Sevdican - Öyleyse çıkarıyorum... *(Torbadan bir kot ceket, kot pantolon, bir de bluz çıkar. Sevdican ceketi giyer)* Nasılım?

Zühre - Sen bunları giydin mi motosikletin arkasına daha bir yakışırsın!

Selime - *(Ceyhan'ı işaretle)* İkiniz uçar gidersiniz. *(Sevdican, bluzu, pantolonu üstüne tutar)* Giyince tam Almanyalı olacaksın!

Sevdican - *(Ceyhan'a)* Oldu mu bu şimdi? Bu kadarı çok!

Ceyhan - Beğendin mi sen onu söyle!

Sevdican - Çok! Çok beğendim!

Selime - Muhtarın hakkı var!

Zühre - Olacakları önceden bilir o!

Selime - Bunları Sevdican'ın üstünde görenin çenesini tutabilirsen tut!

Sevdican - Öyleyse hemen giyeceğim, hiç çıkarmayacağım! *(Ceyhan'a)* Çok teşekkür ederim! Beni çok sevindirdin!

Ceyhan - Daha da sevindirmek isterim!

Selime - *(Ceyhan'a)* Sen hediye dağıtmıyorsun, nişan düzüyorsun!

Sevdican - Yapmayın, utandırmayın beni!

Zühre - Sevdiğimiz için takılıyoruz! Aramızda kem gözlü yok!

Sait - Kem gözlüler çekti gitti!

Kadir - Ülen bacak sen yine mi lâfa karıştın?

Zühre - *(Ceyhan'a)* Sait'e bir şey yok mu? *(Hediyeler arasında topu görmüştür. Topu göstererek Sait'e göz kırpar.)*

Sevdican - *(Ceyhan topu naylon torbadan çıkarırken)* Olmaz olur mu?

Ceyhan - *(Sait'e)* Bu sana! *(Topu eline alır)* Hazır mısın?

Sait - *(Harımın giriş kapısını kale yerine arkasına alır)* Çek!

Ceyhan - Tut öyleyse! *(Topu başı üstünde havaya atar, inerken kafa vurur, Sait uçar, top kendisini geçmeden yakalar.)*

Sevdican - Aslan kaleci! *(Kadir, Ceyhan, Selime, Zühre alkışlarlarken)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO: KUYU

(Temmuz başları, öğleye doğru. Birinci tabloda, Ceyhan'ın kuyu açacağını işaret ettiği yerde, beş aydır açma çalışmaları sürdürülen kuyunun ağzı, beton kalıbı. Şurada burada, kalaslar, çimento torbaları, el arabası, halatlar; kuyunun ağzına kurulan iskele, çıkrık, ko-

va vb. Birinci tabloya göre, ev badanalanmış, kapı pencerelerinin boyaları yenilenmiştir. Solda duvar dibinde, içlerinde selvi, çam fidanları, sardunya, fesleğen, ortanca yetiştirilen tenekeler dizilidir... Sahne aydınlandığı sırada, Kadir, çıkrığın kulbunu döndürmeyi durdurur, kuyudan çıkan kovayı alır, kuyunun başından uzaklaşırken, kovadan bir parça toprak alır parmakları arasında ufalar, burnuna götürür koklar.)

Kadir - Nafile, kupkuru! *(Elinde kova, solda, önden çıkar, az sonra boşalmış kova ile geri döner.)*

Ceyhan - *(Kuyuya sarkıtılan ip merdivende görünür. Ter içindedir, elinde bir kök parçası vardır.)* Kadir, yaklaş... Gözünaydın, galiba suyun ucunu bulduk! *(Kuyudan çıkar. Sundurmanın altına gider. Sandalyeye oturur. Kökü masaya bırakır. Terini siler.)* Gel bak!

Kadir - *(Yaklaşır.)* Nereden anladın?

Ceyhan - Şuna bak! *(Kökü Kadir'in önüne iter.)* Ne bu?

Kadir - Ne olduğu açık, ağaç kökü saçağı... *(Saçağı alır koklar.)* Kupkuru!

Ceyhan - Yine de iyiye işaret! *(Su içer.)*

Kadir - *(Killi elini kokladıktan sonra kökü bir daha koklar.)* Kuru kil! İkisine de nemin nebzesi değmemiş! *(Kökü masaya bırakır.)*

Ceyhan - Yine de umutlanmalı! Yakınlarda suyun varlığına işaret! Kimbilir hangi ağaç, suyun kokusunu almış, saçak sala sala suya varmaya çalışıyor?

Kadir - *(Bakınır.)* Hangi ağaç? Buralarda ağaç nerede? Bir mavzer atımı yakında ağaç göster... Olmadığını çoktan biliyorum da yanılmayayım diye bakınıyorum!

Ceyhan - Öyleyse bu kökün buralarda işi ne? Sen nasıl neye yoruyorsun?

Kadir - Neye yorayım bilmem ki! *(Kökü alır.)* Kök gibi köke de benzemiyor; kuru değnek! *(Masaya bırakır.)*

Ceyhan - Varlığının bir nedeni olmalı! *(Kökü alır, koklar.)* De-

diğin kadar kuru değil! Kıl kıl saçak salmış! Yaşıyor! *(Koklar.)* Ağaç kokuyor!..

Kadir - Kopmuş, toprağa karışmış mı buldun?

Ceyhan - Kazmanın yarası daha taze! İyi bak! *(Gösterir.)* Kazmanın kesip kopardığı yer...

Kadir - *(Kökü bir daha koklar.)* Yine de kuru!

Ceyhan - Ana kök, yan duvarda kaldı!.. Yakınlarda ağaç görünmüyor ama, kesilen bir ağacın kökünden sürmüş olabilir!.. Canlı daha! Biz çocukken bu bayırlarda üç beş ağaç vardı...

Kadir - *(Sözü değiştirerek.)* Paydos mu verdin?

Ceyhan - *(Güneşe bakar.)* Kuyuya indiğim gün sundurmanın kiremitlerini yalıyordu. Duvarın gölgeleri kuyunun öte yanını aşıyordu! Kısalmış, duvarın dibinde kol kadar kalmış...

Kadir - Kuşluğu çoktan geçti...

Ceyhan - Kaç kova çıkardım?

Kadir - 19.

Ceyhan - Az değil! Kazma işlemiyor ki! Kil, kil, kil!.. Katı kil! Taş gibi. Keski ile kazsak daha iyi!

Kadir - Su yakın olsa kil nemlenirdi!

Ceyhan - Nemlenmediği de olur! Sen kuyuya inecek misin? Ben yukarda biraz soluk alayım?

Kadir - Az önce Selime ne zaman paydos vereceğimizi sordu.

Ceyhan - Hadi görün gel istersen!

Kadir - Karnın acıkmadı mı?

Ceyhan - *(Kendini dinler.)* Galiba acıkmışım! Sen demesen yemeğin aklıma geleceği yok!

Kadir - Kendini iyice kaptırdın, unuttun gayrı, dervişlere döndün!..

Ceyhan - Aklım fikrim suda!

Kadir - Temmuza girdik, başladığımızda şubattı!

Ceyhan - Yedi kulacı bulduk!

Kadir - Aşağıda çalışması gün geçtikçe zorlaşıyor! Sapsarısın!

Ceyhan - İyiyim...

Kadir - Daha önce çık dedim sana!

Ceyhan - Az kaldı...

Selime - *(Duvara yaklaşır.)* Kadir!

Kadir - *(Olduğu yerden.)* Söyle?

Selime - Paydos mu?

Ceyhan - Verdik bacım! *(Kalkar görünür.)* Nasılsın?

Selime - Ben iyiyim. Sen hele bir kendine bak! *(Kadir'e.)* Kadir, gel al elimdeki şu sahanla tası... *(Ceyhan'a.)* Bulgur pişirdim, bir tas ayran yapıverdim...

Ceyhan - Ellerin var olsun!

Selime - Afiyetle ye! Yaz ortası, bu sıcakta paydosu ikindiye kadar uzatsanız iyi olur!

Ceyhan - Günler uzun. Bu uzun günlerde iş ilerlelesin diyorum, yağmurlar inmeden...

Selime - Hiç aynaya baktığın var mı? Geldiğinde sen böyle miydin? Topaç gibiydin! Kurudun, yüzünün kemikleri çıktı; rengin soldu! Niyetin ne, hastalanıp yataklara düşmek mi?

Ceyhan - Çok şükür gücüm yerinde. Sen bize böyle baktıktan sonra...

Selime - Sen öyle sanıyorsun! Gücün yerinde bile olsa yazın bu öğle sıcağında bir iki saat gölgeye çekil, uyu, kendine gel, gücünü topla! Bu sıcağa sığır bile dayanmaz, ovada ağaçların altına gölgeye çekerler!.. Kadir de inceldi! Sen beni bu yaşta dul mu bırakacaksın? Hiç gücenme, artık işe ben karışacağım, Kadir'i sıcak kırılmadan evden dışarı salmam!

Ceyhan - Nasıl gönlün rahat ederse...

Selime - Hadi afiyet olsun, yemeğini ye, sen de dinlen! Kadir, gecikme, sofraya gel!

Kadir - Ceyhan yemeğini yesin gelirim... *(Kadir, bulgur sahanını, ayran tasını masaya koymuş, ayrıca, yanına soğan ile domates eklemiştir. Ceyhan'a.)* Hadi, otur yemeğine başla!

Ceyhan - Ben yalnız da yerim. Sen git, çocukları bekletme!

Kadir - Birazdan giderim. Seni yalnız bıraktım mı yemiyorsun!

Ceyhan - Eksik olma! Şu domateslere bak, güvercin yumurtası kadar! Soğanlar acı! Susuzluktan!.. Bize akılsız diyenlere, boşuna uğraşıyorsunuz diyenlere karşılığı bu domateslerle soğanlar veriyor!

Kadir - Onlar bulduklarına razı!

Ceyhan - Ben değilim!

Kadir - Değilsin ama onların da yediği bu, senin benim de...

Ceyhan - Gelecek yıl, bilemedin iki yıl sonra domatesler yumruk kadar olacak, soğanlar tatlanacak!

Kadir - Suyu bulursak!

Ceyhan - Bulacağız!

Kadir - Hâlâ inanıyor musun?

Ceyhan - Her geçen gün daha çok! Uzansam kulağımın altında çağıltısını duyuyorum; gözlerimi kapasam, gözkapaklarımda pırıl pırıl balkıyor!

Kadir - Aldanıyorum dediğin olmuyor mu hiç?

Ceyhan - Hiç! *(Kısa sessizlik.)*

Kadir - Benim oluyor! *(Ceyhan lokmasını çiğnemeyi durdurur. Ağzına kaşığını götürürken kaşığı havada kalır, eli yavaş yavaş iner.)*

Ceyhan - Niyetin ne? *(Kısa sessizlik.)* Açık söyle?

Kadir - Daha tam bilmiyorum!

Ceyhan - Çekinme!.. Beni bırakmak mı?

Kadir - Evde her gün Selime söylenip duruyor! Her yıl yaz ayları ovaya iner, yapılarda, harmanlarda, pamukta çalışır, üç beş kuruş arttırır dönerdim, evin kışlık geçimi çıkardı...

Ceyhan - Ne kadar kazanırdın?

Kadir - Belli olmazdı...

Ceyhan - Kaybın ne kadar olur?

Kadir - Daha kaybım yok!

Ceyhan - Henüz param var. Bu kışa, sana da yeter bana da! Ne kadar istiyorsan söyle vereyim?

Kadir - Sen vereceğini hep verdin!

Ceyhan - Hiçbir şey vermedim. Evlerimiz kardeş evi...

Kadir - Yağ, bulgur, pirinç, sabun, şeker, şu bu taşıyıp duruyorsun, daha ne vereceksin?

Ceyhan - Benim de karnım sıcak yemek görüyor!

Kadir - Zorlama! Alışveriş girmesin aramıza! Senden para almam!

Ceyhan - Niye? Çoluk çocuğun var. Benden varlıklı değilsin ki!

Kadir - Almam! Nedenini ben bilirim!..

Ceyhan - Ben tek başıma çalışamam! Bana yardımcı şart! Ben dipte kazarken toprağı yukarı kim çekecek? Güvenilir bir yardımcım olmalı. Sen olmasan başkasını arayacağım, üstelik güvenemeyeceğim de!..

Kadir - Dediklerin hep doğru. Dediklerini hep ben de düşündüm...

Ceyhan - Şu beş aydır benimle nasıl uğraştıklarını biliyorsun! Muhtar'ın adamlarının yapmadıkları kalmadı! Ben kuyudayken biri bir taş atsa yukarıdan?..

Kadir - Atabilirler! Daha doğrusu attırırlar...

Ceyhan - Söyle, senden başka güvenebileceğim kim var yardım edecek bana?

Kadir - Belki bulunurdu ama köy bomboş, eli çapa tutan Çukurova'ya pamuğa indi! Biraz hüneri olan yapılara... Çoluk çocuk hep göçtü, senin Sait bile! Benim de gitme zamanım!

Ceyhan - Biliyorum, köyde kalsan açından ölürsün, yazın kazanacağın para kışa tek dayanağın, bana yardım ettiğine göre o para benim sana borcum...

Kadir - Seninle aramda borç alacak olmaz! Bu işi burada bıraksan iyi olur!..

Ceyhan - Ölürüm de bırakmam! *(Selime duvarın gerisinde görünür. Tartışmalarını dinler bir süre.)*

Kadir - Sen üstüne düşeni yaptın!

Ceyhan - Daha tamamlamadım!

Kadir - Yaptın! Tamamladıklarını gördük. Annenin mezarına selvilerini diktin, beşi de tuttu, ovadan su taşıdın suladın, geçen ay beşini de testere ile diplerinden biçtiler...

Ceyhan - Yeniden dikeceğim! Fidanlarını yetiştiriyorum...

Kadir - Yine biçecekler!

Ceyhan - Biçemeyecekler!

Kadir - Yukarı bayıra dört yüz çukur açtık, yağmur suları doldu, dediğin gibi çam diktik, o çamlar da tuttu!

Selime - Tuttu, sonra da Muhtar'ın keçileri dişledi! O körpecik fidanlar keçilerin ayakları altında yerle bir oldu!

Ceyhan - Çoğu yeniden dirildi!

Selime - Muhtar yeniden çiğnetecek! Kadir'in hakkı var, doğru söylüyor, sen bu işi burada bırak! Sana gelinceye kadar Kuruoba'da tek fidan diken olmadı; avuç dolusu para döktün yine de bu köye yaranamadın! Kendini düşün önce. Sevdican'la nişanı nikâhı savsaklama!

Ceyhan - Savsaklamıyoruz!

Selime - Çok ağırdan alıyorsunuz. Köy yerinde bunun adı savsaklama!

Ceyhan - Babası razı değil. Muhtar'ın dünürlerini geri çevirdikten sonra bugünlerde olur diyemezmiş. Bekleyin diyor...

Selime - Sen buralı değil misin? Bu köylerde yol kesip bağırta çağırta kaç kızı dağa kaldırdıklarını, kirlettiklerini, sonra da yalan tanıklarla, paralar dökerek, kaçıranların nasıl temize çıktıklarını görmedin, duymadın mı? Daha ne bekliyorsun, Sevdican'ın başının belâya girmesin mi?

Ceyhan - Öyle bir şey olursa Muhtar yanına bırakmayacağımı bilir! O dediğini bana karşı göze alamaz!

Selime - Saf mısın yoksa çocuk mu? Oğluna kaçırtmaz iki ite kaçırtır, kirlettirir, Sevdican'a kara çalar!..

Ceyhan - Diyetini de öder!

Selime - İş oralara varmasa daha iyi değil mi? Sen vakitken nişa-

nını nikâhını yapmaya çalış; yapamazsan vur Sevdican'ı motosikletinin arkasına, çek git, arkana bakma! Almanya'ya dön! Üç beş yıl sonra çoluğa çocuğa kavuşunca, kalkar gelir, kayınbabanın elini öpersin!

Ceyhan - Ben bu işi yarıda bırakıp Muhtar'ı, daha onun gibileri sevindirmem! Güldürmem kendime! Onların eğlencesi olmam! Bırakıp gidecek olsam ardımdan teneke çalarlar!..

Kadir - Çalsınlar! Onların kim olduğunu herkes bilir, senin de kim olduğunu bilir! Senin yine de adın kalır, yaptıkların unutulmaz...

Selime - Gün gelir ardından tamamlayan çıkar!

Ceyhan - Ben daha tükenmedim!

Kadir - Onu diyen kim? Cafer çocukken de uğraştırırdı seni beni, ikide bir gammazlar dururdu...

Selime - Onun elinden iyilik gelmez, yalnız kötülük gelir!

Ceyhan - Sevdican'ı alıp gitsem, ardımdan babasına anasına, sizlere, rahat verirler mi sanıyorsun? O küçük Sait'in bile ayağını burdan kesmeye bakıyorlar... Hele Zühre Yenge'ye bu yaşta kimbilir neler çektirirler?..

Selime - Sen bizi düşünme! Bugüne kadar nasıl korunduksa yine korunuruz onlardan... Sen bu dediklerimi yarına kadar bir düşün hele... Kadir, gecikme... *(Çekilir.)*

Ceyhan - Hadi, gecikme sen de git!

Kadir - Vakitken Almanya'ya dön. Bir iş ayarlarsan ben de kalkar gelirim...

Ceyhan - Dönmem, üsteleme! Sonuna kadar dayanacak param var!

Kadir - Düğün yapacaksın!

Ceyhan - Sevdican'a en büyük düğün su! Yine de param yetmezse... *(Bakışları motosikletine takılır, durur.)*

Kadir - Delilik etme!

Ceyhan - Satarım!

Kadir - Sakın onu aklından geçirme!

Ceyhan - Yarıda bırakmam bu işi! Yenilmem!

Kadir - Çıkmayabilir?

Ceyhan - Çıkacak!

Kadir - Allah korusun, köyden motosikletsiz, yürüyerek bayır aşağı inip gittiğini, Sevdican'la murada eremediğini görürsem... kahrolurum! İşte o zaman düşmanların sevinir.!

Selime - *(Görünür.)* Kadir, sofra hazır, çocuklar beklemiyor!

Kadir - Geliyorum! *(Selime çekilir.)*

Ceyhan - Oyalanma git!

Kadir - Döndüğümde konuşuruz!

Ceyhan - Selime git demezse gelme!..

Kadir - Yemek yer gelirim... *(Çıkar. Ceyhan kısa bir süre yalnız kalır. Düşüncelidir. Bir türlü yeniden yemek yemeye başlayamaz. Yemeye başlamayı denediği sırada Sevdican koşa koşa gelir, çiti aralar geçer. Kot giymiştir.)*

Sevdican - Yalnız mısın?

Ceyhan - Gördüğün gibi.

Sevdican - Kadir nerede?

Ceyhan - Evinde. Yemeğe gitti...

Sevdican - *(Kısa bir an Ceyhan'ı inceler.)* Ne oldu, bir şeye mi canın sıkıldı?

Ceyhan - Yooo!

Sevdican - Kadir'le aranızda bir şey mi geçti?

Ceyhan - Ne geçecek?

Sevdican - Düşüncelisin? Az önce, evinde derken bir tuhaf dedin?

Ceyhan - Yok bir şey.

Sevdican - Her neyse! İçime kötü kötü bir şeyler doğdu, haber vermek için geldim...

Ceyhan - Ne gibi?

Sevdican - Muhtar, Başçavuş ile candarmaları bekliyormuş!..

Ceyhan - Bize ne bundan?

Sevdican - Babam bir yakınından duymuş!

Ceyhan - Kuyu açma izni dediydi, daha o zaman kaymakamlıktan aldım...

Sevdican - Köyde hırsızlık olmadı, öldürme yaralama, kız kaçırma olmadı. Başçavuş, jandarmalar niye gelsin? Olsa olsa Muhtar'ın sana yeni bir oyunudur...

Ceyhan - Bilemiyorum aklıma hiçbir kusurum gelmiyor!

Sevdican - Senin benden bir sakladığın var?

Ceyhan - Önemli değil!

Sevdican - Söyle hemen geri dönmem lâzım!

Ceyhan - Kadir, ovaya pamuk çapasına gidecek...

Sevdican - Yalnız mı kalacaksın? *(Ceyhan'ın karşılık vermesini beklemeden.)* Ben varım! Ben seni yalnız bırakmam!

Ceyhan - Biliyorum! Ama...

Sevdican - Dinle, ben düğün, takı istemem! Bana en büyük takı evimizde çıkacak su! Bunu bil! Şimdi dönmem lâzım, Başçavuş candarmalarla, Muhtar kalkar sana gelirse sakın kışkırtmalarına kapılma, karşılık verme!

Ceyhan - Sanmam!

Sevdican - Sanmayı sanmamayı bırak, gelecek olurlarsa dedim, öfkelenme, az konuş!

Ceyhan - Gayret ederim!

Sevdican - Beni seviyorsan et! Söz mü?

Ceyhan - Edeceğim...

Sevdican - Gidiyorum. Muhtar, Başçavuş jandarmalar Bekçiyle gelir, beni burada görürse, kendine yediremez, büsbütün azıtır, seni ne yapar eder deliye döndürür... Hadi, ben gidiyorum, akşama doğru yine gelirim... *(Geldiği gibi acele, dört yanını kollayarak çıkar gider. Ceyhan, kapının çitini dayar, masaya döner, yemeğini toplar, topladıklarını gide gele içeriye taşır. İkinci kez evden çıkınca ne yapacağını bilemez, sundurmanın altında çenesi elinde düşünceli düşünceli kararsız kalır.)*

Zühre - *(Avlu kapısında durur. Kısa bir süre Ceyhan'ın davranışlarını izledikten sonra avluya geçer. Ceyhan yaklaşmasını duyamayacak kadar dalgındır.)* Pek dalgınsın?

Ceyhan - *(Durgun.)* Hoşgeldin Zühre Yenge, geç buyur...

Zühre - Yemeğini yedin mi?

Ceyhan - Yedim.

Zühre - Geciktim. Bazlama açtımdı, ancak pişti. Biraz bazlama ile bir parça çökelek getirdim sana, alıver, acıkınca yersin... *(Ceyhan, Zühre'nin uzattıklarını alır.)*

Ceyhan - Yine mi?

Zühre - Ben oturmadan şu kuyuyu bir göreyim hele... *(Kuyuya yaklaşır.)* Maaşallah! Dünden bugüne bir karış daha inmiş.

Ceyhan - 19 kova toprak çıkardık, daha doğrusu kil!.. *(Zühre, Kadir'in çıkan toprakları boşalttığı yere doğru bir iki adım atar.)*

Zühre - Epeyi çıkmış... Şu suya eriştiğini bir görsem, dünyalar benim olacak!.. Kadir nerelerde?

Ceyhan - Evine kadar gitti, birazdan gelir...

Zühre - Dur şu kuyuya bir daha bakayım... *(Kuyunun başına yaklaşır, çıkrığın kulpunu, iskeleyi eller, halatları tutar bırakır, az geri çekilir, kollarını yana açar, avluda ne varsa tümüne göz atarak, yavaş yavaş döner, kollarını gittikçe yana yukarı kaldırarak dönüşünü tamamlar.)* Ne güzel! Ne güzel!

Ceyhan - Nesi güzel?

Zühre - Ne kadar güzel! Nesi güzel değil ki! Şuraya bir bak!.. Allahım bir bilsen nasıl sevindirdiğini beni!..

Ceyhan - Daha bir şey yok ortada!

Zühre - Şu dört yanında yok dediklerine dön bir bak! Sen buna yok mu diyorsun? Baktıkça sarıyor beni! Kalaslar, iskele, çıkrık, toprak yığını, kova, halatlar, şu ip merdiven, her gün bir karış derinleşen kuyu, tenekelerde selviler çamlar... Hepsi bir araya geldi mi bayram yeri burası bana! Cennet! Aslan Ferhadım benim! Yiğit oğlum! Durup durup alnından öpesim geliyor! Yaklaş bana! *(Ceyhan yaklaşır. Zühre kucaklar, alnından öper.)* Dün gece uyudum, hemen de uyandım, sen aklıma geldin, uyanır uyanmaz Ferhat! deyiverdim. Şimdiki zamanın Ferhad'ı! Masaldaki Ferhad'ı duydun muydu? *(Ceyhan'ın*

olumlu baş işareti.) İşte o Ferhat! Dağları yaran, Şirin'in ayağına suyu getiren Ferhat! Öyle yiğitler varmış eskiden! Gece uyandım, sade eskiden mi dedim? Yine var! Yiğidin öylesi bin yılda bir gelir dünyaya! Benim Ceyhan'ım da Ferhat! Tanrı ne kadar çok seviyormuş ki bizi öylesi bir yiğidi bizim köye gönderdi dedim! Az ötede kuyu kazıyor, çapasının sesini duyuyor musun, nasıl indiriyor bu kel tepenin göğsüne göğsüne, dedim! Ferhat masalsa Ceyhan gerçek dedim! Ferhat'tan da zor onun işi! Bir bölük düşmanı var! Bir bölük it uğursuzla uğraşıyor dedim, sadece kuyu kazsa yine iyi! Bir bölük edepsizin saldırılarına karşı koyuyor! *(Dört yanına bakınır.)* Ne güzel! Yarabbi ne kadar güzel! *(Ellerini yüzüne götürür şükreder.)* Tok da olsan, hadi aç şu mendili, şu benim bazlamamı peynirimi tadıver... *(Masaya yaklaşır. Çıkını açar.)* Dur ben açayım da düreyim sana... Ne kadar güzel! Ne kadar! *(Bir parça bazlama koparır, içine çökelek koyar dürer. Ceyhan'a uzatır.)* Hadi tat, hatırımı kırma!

Ceyhan - *(Isırır, çiğnemeye başlar.)* Bazlamaların şahı!

Zühre - Hatır için demiyorsan ya?

Ceyhan - Ellerin var olsun!

Zühre - Sana ne yapsam az! *(Bakınır.)* Şu güzelliğe bir bak! Çıkrık, halatlar, kalaslar, toprak yığını tenekelerde selviler çamlar, ıtırlar, fesleğenler, ortancalar, kazma kürekler, boş tenekeler... Bir muradın bin olsun senin!

Ceyhan - İnanıyorsun değil mi Zühre Yenge bana?

Zühre - Hem de nasıl! Dile canımı bağışlayayım!

Ceyhan - Suyu görmemiz yakın!

Zühre - *(Masanın üstünde duran kök parçasını görür.)* Bu ne?

Ceyhan - Bu sabah kazmamın kopardığı...

Zühre - Kuyudan mı?

Ceyhan - Kuyudan!

Zühre - Hele şükür! Tanrı sabrını ödüllendirmeye başladı senin! Su olmayan yerde kök olmaz!

Ceyhan - Ben de öyle dedim!

Zühre - Kadir'e mi?

Ceyhan - Kadir'e!

Zühre - Hani o, nerelerde?

Ceyhan - Bundan sonra yardım edemeyecek bana!..

Zühre - Öyle mi dedi?

Ceyhan - Ovaya, pamuğa inecek...

Zühre - Kuyuya inip kazamam ama, onun yukarda ettiği yardımı ben de ederim. Bir kova toprak taşıyıp dökecek gücüm var benim...

Ceyhan - Başka yol deneyeceğim...

Zühre - Nasıl?

Ceyhan - Burgu getirteceğim. Burgu ile suyu bulduktan sonra toprağı kazacağım...

Zühre - Her ne denersen ben seninleyim...

Ceyhan - Senin varlığın bana yeter!

Zühre - Şu dört yana bir bak! Şu gördüğün köy yeri ölü toprağı serpilmiş gibiydi üstüne! Ben bildim bileli uykudaydı. Duvardan bir taş düşse alıp yerine koyanı görmedim bu yaşıma kadar. Sen can getirdin bu köye! Kanını değiştirdin! Yaptığın işin ne büyük iş olduğundan haberin var mı senin? Şunu iyi belle, o su çıksa da çıkmasa da Kuruoba eski Kuruoba kalmaz artık! Silkinir... *(Yeniden avluda dolaşmaya başlar.)* Şuraya bak! *(Kuyunun başında durur.)* Kalaslar, iskele, çıkrık, yedi kulaca inmiş kuyu, ip merdiven, dört bir yanda çapalar, kürekler, çimento torbaları, el arabası... *(Avludan sundurmanın altına geçer, motorsikleti okşar.)* Sundurmanın altında yatan şu koça bak! Sayende bunu da gördü bu köy! Neydi burası? *(Avluya döner.)* İki keçi ile tüyü dökük bir iki merkebin, burunları yerde, dolanıp dolanıp dişleyecek bir tutam ot bulamadığı kupkuru bir harım! Bak ne oldu senin elinin değmesiyle? Sanırsın ki fabrika, yapı yeri! Can geldi buraya, kente döndü buralar!.. *(Fidanların, çiçeklerin, dikili olduğu tenekelere yaklaşır.)* Tâ aşağılardan su taşıdın yetiştirdin bunları! Selviler, çamlar, sardunya, fesleğen, ortanca... *(Birden durur. İrkilir, ardından eğilir. Ortancanın yapraklarının örttüğü, bir tabancayı alır.)* Bu ne?.. Sen tabancanı burada mı saklıyorsun?

Ceyhan - Hangi tabancamı?

Zühre - *(Tabancayı kılıfından çıkarır.)* Bunu?

Ceyhan - Benim tabancam yok!

Zühre - İşi ne ortanca tenekesinde? *(Ceyhan, yaklaşır, tabancayı alır.)*

Ceyhan - *(Tabancayı inceler.)* Dolu!

Zühre - *(Bakınır.)* Yoldan geçen biri, uzansa koyuverir bunu ortanca tenekesine! Çabuk yok et o tabancayı evinden at, kendine bulaştırma!

Ceyhan - *(Bakınır.)* Nereye?

Zühre - Muhtar'ın yeni oyunu sana bu! Ruhsatsız tabanca bulundurmanın cezası bir yıl hapis!

Ceyhan - Tabanca benim değil, üstümde taşımıyorum ki!

Zühre - Sen onu anlatana kadar! Vay utanmaz Allahsız rezil!

Ceyhan - Kadir'e versem?

Zühre - Kimseyi bulaştırma!

Ceyhan - Çıkan toprakların altına gömsem?

Zühre - Uzaklara, uzaklara... Gitsin, başından uzaklara gitsin bu belâ! Allah bilir ihbar edip baskın yaptıracaklar, evini aratacaklar! *(Bir otomobil sesi duyulur. Yokuş çıkmaktadır.)* Otomobil sesi, köye geliyor?

Ceyhan - *(Duvarın üstünden bakar.)* Bir cip...

Zühre - Candarma Başçavuşunun cibi... Atsan da geç gayri... *(Ceyhan'a doğru atılır.)* Çabuk ver onu bana! *(Sırtını döner. Entarisinin altında beline bağlı kesesine koyar tabancayı, iç entarisi üstüne eteklerini indirerek seyirciye doğru döner.)* Bulurlarsa benim üstümde bulsunlar!

Ceyhan - Sen çıkıp gitsen?..

Zühre - Senin ardından benim evi arasınlar diye mi? Kalacağım, kısmetse, akşama bizim evin ahırında bir köşeye gömer saklarım! Geliyorlar!.. Sen dürümünü ye, otur! *(Ceyhan masa başına oturur. Sesler yaklaşır.)*

Muhtarın Sesi - Geldik...

Cafer'in Sesi - Bundan sonraki ev! Avlusunda fidan, çiçek tenekeleri dizili...

Başçavuş - Gördüm... *(Muhtar, Cafer, Bekçi, Başçavuş, bir candarma eri, avlu kapısında görünürler.)*

Muhtar - Burası!

Başçavuş - *(Avluya girerken.)* Ceyhan Atik sen misin?

Ceyhan - *(Oturduğu yerden.)* Benim!

Başçavuş - Hakkında ihbar var?

Muhtar - Başefendiyi karşılamayacak mısın?

Cafer - Hele bir kalk, kımılda! *(Sırıtır.)*

Ceyhan - Yanında sen olmasan kalkardım! *(Başçavuş'a.)* Buyurun geçin. *(Ayağa kalkar.)* Ne konuda ihbar?

Başçavuş - Evinde silah var mı?..

Ceyhan - Bir çifte var. Yukarıda üst odada, ocağın yanında duvara asılı duruyor...

Zühre - Babasının çiftesi! Rahmetli avcıydı...

Başçavuş - *(Zühre'ye.)* Sen kimsin, anası mı?

Zühre - Anası da rahmetli oldu. Ben yarı anası sayılırım!

Muhtar - Ölen dayısının karısı. Her gün gelir gider...

Cafer - Akıl hocası! Birlikte su buluverecekler!

Başçavuş - *(Ceyhan'a.)* Çifteyi sormadım.

Muhtar - Onu da bilmekte yarar var!

Başçavuş - Çiften ruhsatlı mı?

Ceyhan - İlgilenmedim. Hiç elimi sürmedim...

Başçavuş - Evinde bulunduruyorsun?..

Muhtar - Bu evde tek başına oturan o!

Ceyhan - Herhalde ruhsatlıdır...

Muhtar - Okur yazar adamsın, evde kendi üstüne ruhsatsız ateşli silâh bulundurmanın yasak olduğunu bilmen mi?

Başçavuş - Çiftenin ruhsatı nerede?

Ceyhan - Arar buluruz...

Zühre - *(Ceyhan'a.)* Yukarıda sizin sandığın içinde olmalı!

Ceyhan - Babam omuzuna vurur, açık açık gezerdi, ruhsatı Zühre Yenge'nin dediği gibi sandıkta olmalı... Sorduğun silâh ne?

Başçavuş - Başka silâhın yok mu?

Ceyhan - Yok!

Başçavuş - Tabancan?

Ceyhan - Yok!

Başçavuş - Yalan söylersen suçun daha da ağırlaşır! Doğru mu söylüyorsun?

Ceyhan - Silâh sevmem!

Başçavuş - Tabancan varmış?

Ceyhan - Tabancam yok!

Zühre - Yalanı da sevmez!

Başçavuş - *(Zühre'ye.)* Sen sus! *(Ceyhan'a.)* Elinde görmüşler?

Ceyhan - Kimmiş o gören?

Başçavuş - İhbar eden?

Ceyhan - Kim o?

Başçavuş - Adını veremeyiz! *(Cafer'in gözü avludaki çiçek tenekelerindedir. Yavaş yavaş tenekelere yaklaşır.)*

Muhtar - İhbar edenin adı gizli tutulur!

Ceyhan - Hem de görmüş? Elimde görmüş!

Başçavuş - Evet, oturmuş yağlıyor, temizliyormuşsun!

Ceyhan - Yalan söylüyor!

Başçavuş - Biz bu ihbarı değerlendirmek zorundayız!

Ceyhan - Buyurun değerlendirin!

Zühre - İftira!

Başçavuş - Kadın, söz dinle, sus!

Zühre - Niye susayım? Benim tanıklığımın değeri yok mu? Elin yalancısının sözüne itibar ediliyor da benim neden edilmiyor? Ben bu eve yıllardır her gün girer çıkarım, bu evde tabanca olsa ilk ben görürüm!

Başçavuş - Gerekirse seni de dinleriz!..

Zühre - Şimdiden dinlesen olmaz mı?

Başçavuş - Diyeceğin ne?

Zühre - Ceyhan benim elimde büyüdü. Delikanlı oldu, bir gün olsun babasının çiftesine bile el sürdüğünü görmedim. Bu evde bir silâh var, o da çifte! Bütün köyün bildiği çifte!

Başçavuş - Anlaşıldı. Bunları ifadene başvurursak yine söylersin! *(Ceyhan'a)* Demek tabancam yok diyorsun?

Ceyhan - Başka ne diyeyim?

Başçavuş - Arama yapacağız!

Ceyhan - Ev sizin! Buyurun yapın...

Başçavuş - *(Evin kapısına yaklaşır)* İçerden başlayalım...

Cafer - Başefendi, *(Bakışları çiçek tenekelerinde)* avludan başlasan? *(Eli kendiliğinden çiçek tenekelerine doğru uzanır.)*

Başçavuş - Niye?

Muhtar - *(Cafer'e)* Sen sus hele! *(Başçavuşa)* Başefendi sen bildiğin gibi yap...

Cafer - *(Muhtar'a)* Bir bildiğim var ki söylüyorum!

Zühre - Aferim Cafer, sen bildiğin neyse söyle, saklama!

Cafer - Ev dört duvar kapalı yer, her ne varsa içinde kalır, uçup gitmez. Avlu öyle mi? Açık! Tabanca avludaysa, Başefendi içerdeyken bakarsın biri tüydürüverir!

Zühre - Aferin Cafer!

Başçavuş - Jandarma avluda kalacak!

Muhtar - Cafer oğlum, sus diyorum sana! Başefendi işini senden iyi bilir!

Zühre - Muhtar niye önlüyorsun oğlanı? Hani bıraksan tabancayı kendi eliyle koymuş gibi buluverecek!

Muhtar - Zühre Bacı sen ne demeye getiriyorsun sözü? Sen Ceyhan'ın vekili misin? Senin de konuştuğun yetti gayrı!

Zühre - Konuştum da fazla ne dedim? Sen niye konuşmuyorsun? Sen ne diye yalan, iftira demiyorsun? Ceyhan'ın elinde hiç tüfek tabanca gördüğün oldu mu?

Başçavuş - Bacım, sen şöyle peykeye geç otur, arama bitinceye kadar söze karışma, yoksa...

Zühre - Yoksa ne?

Başçavuş - Seni evine gönderirim!..

Zühre - Ben bu avludan dışarı bir adım atmam! Tanıkım ben! Tabanca bulunursa nasıl bulunduğunu göreceğim. Tutanak tutarsan gördüğüm neyse yazdırıp imzalayacağım! Cafer Caymaz haklı, sen içerdeyken tabanca burada avludaysa biri kaçırır diye korkuyor; ben de sen içerdeyken biri duvar arasına bir tabana koyuverir diye korkuyorum dersem haksız mı olur?

Başçavuş - Kalacaksan, gürültü etmeden kal! Diyeceğin her neyse yeri gelince söylersin! *(Ceyhan'a)* İçerden başlayalım! Önce şu çifteyi, ruhsatını görelim...

Ceyhan - Nasıl istersen... *(Selime ile Kadir, avlu duvarlarının gerisinde görünürler)*

Başçavuş - *(Ceyhan'a)* Savcılığın arama kararını görmek ister misin?

Ceyhan - Gerek yok! Siz var diyorsanız vardır! *(Kapıda durur, yol gösterir)* Buyurun, başlayın...

Başçavuş - *(Bekçiye)* Sen benimle gel! *(Ötekilere)* Siz kalın... *(Eve girerler)*

Kadir - Zühre yenge neler oluyor?

Selime - Başefendi, candarma ne istiyor Ceyhan'dan?

Zühre - Tabanca arıyorlar!

Kadir - Ceyhan'da tabanca ne gezmiş?

Zühre - Var diye ihbar etmişler!

Selime - Başına gelmedik bir bu eksikti!

Kadir - Tabancası olsa ilk ben görürdüm!..

Muhtar - Demek ki senden de gizlemiş!

Selime - Besbelli biri düşmanlık etmiş!

Muhtar - Hep sizin dediğiniz mi doğru? Sizden başka doğru konuşan kalmadı mı koca köyde?

Kadir - Sen görmüyor musun Muhtar, kuyuyu görelim diye her gün kaç meraklı girip çıkıyor bu avluya?

Selime - Ceyhan gün aşırı şoseden su almak, kasabadan alış veriş için evi avluyu boş bırakıp gidiyor...

Kadir - O meraklılardan biri Ceyhan kuyudayken bir tabanca sıkıştırıverse buralarda bir yere?..

Selime - Ya da o kasabadayken avluya eve girip gizlese?..

Kadir - Ceyhan suçlu mu olur?

Zühre - Hah deyiverin şöyle!

Kadir - Benim bildiğim Ceyhan'ın evinde tek silâh babadan kalma çifte! Besbelli düşmanlık bu!

Selime - Eden Allahından bulur İnşallah!

Cafer - Sen kime diyorsun Allahından bulur diye?

Selime - O her kimse bilir kendini!

Muhtar - *(Cafer'e)* Senden önce ne derlerse karşılık vermek bana düşer, benim üstüme görev! *(Selime'ye)* Devlete hizmet etmek, yasalara uymak suç mu?

Selime - Ne hizmeti o?

Muhtar - Tabanca saklamak suç! Tabancayı gören devlete ihbar etmişse sevap işler günah değil! *(Başçavuş önde, ardından Bekçi, Ceyhan evden çıkarlar.)*

Başçavuş - Evde bir şey bulamadık!

Muhtar - Çifte?

Başçavuş - Gördük! Ruhsatı sandıktan çıktı...

Cafer - Avludadır! *(Muhtar, Cafer'i kolundan tutar, yanına çeker)*

Başçavuş - Sıra avluda! *(Aramaya peykeden başlar. Peykedeki yastıkların gerisini, paykenin altını, şiltenin, kilimin altını; ardından masanın ayakları arasını arar. Motosiklete geçer. Avadanlık kutusunu arar. Kuyu çevresini arar. Daha sonra geriden başlar, avlu duvarı boyunca duvarı ören taşların aralıklarını içten, uzanıp geriye bakarak dıştan aranarak ilerler, tenekeleri geçer...)* Yok!

Cafer - Çiçek tenekelerine bakmadın Başefendi!

Başçavuş - Bakacağım! *(Çiçek tenekelerine bakar)* Yok!

Cafer - Baba, Başefendi yok diyor? *(Başçavuş ortancanın yapraklarını aralar bakarken)*

Muhtar - Dur bekle, arama daha bitmedi!

Başçavuş - *(Muhtara döner)* Aramadık neresi kaldı?

Cafer - Ortancanın dibinde yok mu? *(Yaklaşır, ortancanın dibini araştırır.)* Yok! *(Şaşkınlıkla ağzından kaçırır)* Çalmışlar!

Başçavuş - Neyi çalmışlar?

Ceyhan - Kim çalmış? *(Muhtar oğlunu kolundan tutar, hızla kendi gerisine çeker.)*

Muhtar - Sen bilir bilmez ne söylenip duruyorsun?

Kadir - Ne biliyorsun çaldıklarını?

Selime - Sen mi koydun?

Muhtar - *(Kadir'le karısına)* Siz söze ne karışıyorsunuz duvarın ardından; size gel diyen, soran oldu mu?

Zühre - Telâşlansan da boşuna Muhtar! Anlaşıldı tabancayı kimin koyduğu!..

Muhtar - Zühre Bacı sözünü bil, bu kadar yıllık hukukumuz var, oğluma iftira etme!

Zühre - Sen o öğüdü benden önce öz oğluna ver!

Muhtar - Sen iftiranın suç olduğunu biliyor musun?

Zühre - Ben iftira etmedim, kanaatim neyse onu söyledim! *(Başçavuş, tartışmanın altından çıkacakları ilgiyle izleyerek bekler.)*

Muhtar - Sen düpedüz suç isnat ediyorsun Cafer'e! Suçlu olmayan bir kimseye suç isnat etmenin cezası ne biliyor musun?

Ceyhan - *(Zühre'nin önüne geçer)* Zühre Yenge söylediğini bana söyledi, sana değil!

Muhtar - Ben muhtarım!

Ceyhan - Ben de bu evin sahibi! Zühre Yenge benim konuğum. Sen ne sıfatla burdasın? Seni kim çağırdı?

Muhtar - Başefendiye evini gösterdim!

Başçavuş - Evi gösterdi!

Muhtar - Görevim...

Ceyhan - Gösterdin görevin bitti. Oğlunu?

Muhtar - Ben getirdim!

Ceyhan - Oğlun muhtar değil! Oğlunu getiremezsin bu eve! Oğ-

lunda surat olsa evime gelmez! Beş aydır bana etmediği kalmadı! *(Cafer'e)* Çık evimden!

Muhtar - Sen benim oğlumu kovuyor musun?

Ceyhan - Kovuyorum! *(Cafer'e)* Defol! *(Üstüne yürür. Başçavuş araya girer)*

Başçavuş - Sakin ol!

Ceyhan - Benim evim köy kahvesi değil! Görevli kimse o gelir sizinle... *(Cafer'e)* Daha duruyor musun?

Başçavuş - *(Cafer'e)* Sen avludan dışarda bekle!

Ceyhan - Muhbir de o! Tabancayı koyan ya da koyduran da!

Muhtar - Tabancayı koyduran o olsa, tabanca onun gösterdiği yerde olurdu!

Ceyhan - Yerini nereden biliyor? Bel kadar duvar! Onun gösterdiği yerden dışardan geçen biri geçerken kolunu uzatsa tabancayı alır...

Muhtar - Sen bana da oğluma da hakaret ettin, bunun hesabını mahkemede vereceksin!

Ceyhan - Veririm! Seninle gün gelecek başka türlü de hesaplaşacağız. Bu köyü kurtaracağım senin elinden! Hele şu muhtar seçimleri bir gelsin!

Muhtar - Bir daha hakaret ediyor. Başefendi zabıt tut! Görev başında hakaret! *(Ötekilere)* Kim varsa duydu! Ben kaatil miyim, haydut mu köyü benim elimden kurtaracak? Tutanak tut!..

Zühre - Tut Başefendi, her ne derse yerine getir, gitsin gideceği mahkemeye! Ben tanıkım! Bak bakalım Muhtar, kapıda pencerede yakınlarda başka tanık olacak var mı? Yoldan geçen var mı? Her mahkemeye bulur buluşturur olmadık adamlar getirirsin!

Muhtar - Sen de bana iftira ediyorsun!

Zühre - Ediyorsam ediyorum! Mahkeme kapısı açık! Hele çıksın biri mahkemede yalan söylesin, senin keyfine göre tanıklık etsin, senin de, o yalan tanıklarının da mahkemede, hâkimin önünde suratlarınıza tükürmezsem bana da Zühre Yenge demesinler!..

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO: DÜĞÜN

(Birinci bölümden üç ay sonra, ekim başları. Aradan geçen zaman içinde, solda kuru taştan örme duvarın yerini, yerden adam boyu yükseklikte, taş araları çimento ile sıvalı, çağdaş bir bahçe duvarı almıştır. Duvarın üstü, duvara gömülü demir direklere gerili dikenli tel kuşaklarla, duvardan avluya girilip çıkılmasını önleyecek biçimde donatılmıştır. Eski kapı aralığı yerinde, üst yanı parmaklıklı selvi yeşili boyalı demir bir bahçe kapısı vardır. Sağda Kadir'in avlusunu ayıran duvarda, yine selvi yeşiline boyalı, eğilerek geçilebilecek yükseklikte, küçük bir demir bahçe kapısı açılmıştır. Sundurma, evin eski biçimini bozmayacak bir zevkle, ceviz rengi cilâlı dörtgen ağaç direkler, tahta bir tavan ile yenilenmiştir. Üstü ondülin kaplıdır. Sundurmanın altında, masası, koltukları, kanepesi, çiçekli desenli şilteleriyle çağdaş bir bahçe takımı göze çarpar. Ceyhan kuyu açma sistemini değiştirmiş, daha derine inmeden önce, suyun bulunup bulunmadığını saptamak için burgu ile sondaj yapmak üzere, kuyuya gerekli aygıtları yerleştirmiştir. Birinci bölümün ikinci tablosunda görülen, el arabası, çimento torbaları, beton kalıpların tahtaları; kalaslar, kazma, kürek gibi araçlar sağda, uygun bir yerde toplanmış düzene konmuştur. Perde açıldığı zaman Zühre Çakır, sahnede yal-

nızdır. Dışarlıklarını giymiş olarak koltuklardan birinde oturur. Masanın üstünde duran bir el radyosundan Arkası Yarın programını izler. Yayınlanan oyuna iyice kendini kaptırdığı, sözleri, devinimleriyle, oyunun konuşmalarına katılmasından belli olur...)

Erkek Sesi - Ana yoldan bir taksi saptı!

Kadın Sesi - Bizi arıyorlar! Lâmbalarını kıstı...

Zühre - *(Can kulağıyla)* Başka kimi arayacaklar!

Erkek Sesi - Lâmbalarını yine yaktı. Bağ kulesini tarıyor!

Zühre - İyi ki kulede kalmadılar...

Kadın Sesi - İyi ki kulede kalmadık!

Zühre - *(Güler)* Yaaa, ben dediydim...

Erkek Sesi - Uzan, iyice uzan, hiç kımıldama... Üstümüzde bağ yaprakları oynamasın... *(Otomobil gürültüsü yaklaşır)*

Zühre - Kız senden akıllı! Kıza akıl öğreteceğine kendin uzan! *(Gürültü büyür)*

Kadın Sesi - İyice yaklaştılar!

Erkek - Kaçalım mı?

Kadın Sesi - Bu karanlıkta nereye?

Zühre - Lâfa da bak! Kösteklenir kalırsınız!.. *(Otomobil gürültüsü uzaklaşır)*

Erkek Sesi - Damın önünde durdular!

Kadın Sesi - İniyorlar, damı arayacaklar!

Zühre - Arasınlar varsınlar! *(Güler)*

Kadın Sesi - Bir şey unutmadın ya?

Erkek Sesi - Neyimiz var unutacak?

Kadın Sesi - Bak bakalım mendilin cebinde mi?

Erkek Sesi - Cebimde!..

Zühre - Yetmez mi? *(Konuşma sesleri)*

Erkek Sesi - Arama bitti!

Kadın Sesi - Konuşmalarını dinle! Ne dediklerini seçebiliyo musun?

Erkek Sesi - Birbirine karışıyor!

Zühre - Hıh! Candarmalar burunlarının dibinde!

Erkek Sesi - Lâmbalar yandı... Bir bekçi, iki candarma...

Kadın Sesi - İki kişi daha var?

Zühre - Hâlâ gevezelik ediyorlar...

Erkek Sesi - Arabaya bindiler, dönüyorlar!

Kadın Sesi - Bekçinin elinde el feneri var! Eğil, sin iyice...

Zühre - Hah şöyle akıllanın! *(Otomobil gürültüsü)*

Erkek Sesi - Geliyorlar...

Kadın Sesi - Susss! *(Otomobil gürültüsü büyür, sonra küçülür, uzaklaşır. Final müziği...)*

Spikerin Sesi - Sayın dinleyiciler, Arkası Yarın programında...

Zühre - *(Radyoyu kapatır)* Eh! Bugün de kurtuldular! *(Derin bir soluk alır.)* Nasıl olsa yakalanacaklar! Kırda bayırda aç çıplak, yersiz yurtsuz candarmanın elinden kurtulan mı var? Dün gece ikisi damdayken candarmalar bastırsaydı yakalandılardı! *(Kalkar, sundurmanın önünde durur, aşağılarda kaldığı anlaşılan yola bakar.)* Görünürlerde yoklar! Eh daha akşama *(Güneşe bakar)* iki saat var!.. *(Elindeki radyo ile konuşur gibi)* Bakalım yarın ne olacak? Yarın da yakalanmazlar inşallah!.. *(Masaya yaklaşır, radyoyu masaya bırakır. Oturur)* Sevdalılara rahat yok bu dünyada! Sevda dediğin azap!.. Kimin yüzü gülmüş? Arzu'nun Kamber'in mi, Ferhat ile Şirin'in mi, Tahir ile Zühre'nin mi?.. Anam adımı neden Zühre koydu acaba?.. Kerem ile Aslı'nın mı? Selvihan ile Zeycan'ın mı?.. Anam bazı bazı türküsünü söyler dururdu evde avluda? *(Türküyü söyler)*

Ey Tatarlar Tatarlar
Birbirin ok atarlar
Çarşıda et tükenmiş
Tahirin etin satarlar

(İç çeker) Ah ah! Ne acı! Dinledikçe ağlayasım gelirdi! *(Selime aradaki küçük kapıyı vurur)*

Zühre - *(Kalkar, kapıya ilerler)* Geldim geldim! *(Kapının önünde)* Selime sen misin?

Selime'nin Sesi - Benim, aç!

Zühre - *(Geldim işte, açıyorum) (Kapıyı açar)* Geç... Hoşgeldin!

Selime - *(O da dışarlıklarını giyinmiştir)* Hoşbulduk... *(Birlikte masaya doğru ilerlerler)* Bizimkiler oyalandılar? Bu saatte dönüp gelmelilerdi?

Zühre - İkisi bir olduktan sonra varsın oyalansınlar! Geç otur, nasıl oturacaksan?

Selime - Nasıl olsa olur... *(Zühre kanepeye, Selime, yanındaki koltuğa otururlar)*

Zühre - Mavilerin pek yaraşmış, yepyeni de duruyor...

Selime - Bir yılı aştı giymeyeli... Seninkiler de öyle.

Zühre - Ne de olsa düğüne geldik! Çocukları kime bıraktın?

Selime - Kadir'in annesi bizde!

Zühre - İyi etmişsin! Rahat otur öyleyse. Babaanneleri varken seni aramazlar...

Selime - Arkası Yarını dinledin mi?

Zühre - Dinlemem mi? *(Gülerek)* Bugün de paçayı kurtardılar!

Selime - Bunları bir muratlarına erişmiş görsem gücüm neye yeterse adağım var!..

Zühre - Muratlarına ermeye erdiler ya, benim de gönlüm senin gibi, yakalanana kadar biraz daha birbirlerine doysunlar istiyor! *(Güler)* O da kâr!

Selime - Ona bakarsan bu gece de murat alırlar!

Zühre - *(Güler)* Hiç fırsat kaçırdıkları yok! Yanıp tutuşuyorlar birbirlerine...

Selime - Ben hiç ayrılmasınlar istiyorum!

Zühre - Kız yaman, yakalanırlarsa bakarsın babasını razı eder! *(Motosiklet sesi duyulur)* Geliyorlar! *(İkisi de ayağa kalkar, sundurmanın önüne ilerler yola bakarlar)* Ceyhan'ın motosikleti! Yokuş yukarı nasıl da soluyor, eşkin atlar gibi!..

Selime - Emiyor yokuşu, ciğerlerine çekiyor!.. Nihâhlarına gidemediğime yanıyorum!

Zühre - Buraları kime bırakıp gidecektik? Buraları düşman şerrinden beklemek şart oldu. *(Duvarın üstünden avluya bir kese kâğıdı atılır. İkisi birden, kâğıdın düştüğü yere doğru dönerler.)*

Selime - Bu da ne?

Zühre - *(Kese kâğıdına doğru atılır)* Anlayamadın mı?

Selime - Keçi boku mu?

Zühre - Başka ne olur! *(Kese kâğıdını alır, açar)* İyi ki torba kâğıt patlamadı! Her yana yayılacaktı! *(Motosiklet sesi yaklaşır)*

Selime - Düşmanı andık, dediğin çıktı...

Zühre - Kancıklar! *(Kese kâğıdını Selime'ye verir)* Çabuk bunu sizin yana geçir... *(Selime kese kâğıdını alır, ara kapıyı açar, bahçelerine bırakıp kapıyı yeniden kapar, döner)* Ceyhan ile Sevdican gelmeden attıkları iyi oldu!

Selime - Gidişlerini gördün müydü?

Zühre - Sizin pencereden görünmüyor mu?

Selime - Vakit bulup bakamadım ki!

Zühre - Üst kat pencereden gözledim gördüm! Sevdican, mezarlığın köşesinden çıktı, motosikletin arkasına atladı, uçtular gittiler... *(Yolu gözler)*

Selime - Eve varmaları yakın! *(Yolu gözler)* Yollarında pusuya yatan var mı dersin?

Zühre - O zor! Ceyhan hepsini de çiğner geçer!..

Selime - Kapıyı aç gayrı...

Zühre - Zamanı yeni geldi... *(Kapıya yaklaşırlar)* Bizim zamanımızda kızlar atla kaçırılırdı! Atın soluğu dindi mi... işler karışırdı... O güçlükler de geride kaldı...

Selime - Motosikletin oldu mu kız kaçırmak kolay! *(Gülüşürler. Zühre kapıyı açar. Motosiklet gazı keser. Ceyhan, arkasında Sevdican, motosikletle avluya girerler. Zühre, kapıyı kapar. Ceyhan motosikleti durdurur, park eder. Sevdican, seleden iner. Kot pantolon, bluz*

giymiş, saçlarını eşarpla bağlamıştır. Elinde bir pasta kutusu vardır. Ayrıca motosikletin sağ heybesinden plâstik bir poşeti alır. Yanından geçerken Zühre'yi yanağından öper.)

Sevdican - Zühre Yengeciğim, çok beklettik mi seni? Dur şu elimdekilerden kurtulayım... *(Elindekilerden pastayı masanın üstüne, plastik poşeti koltuklardan birine bırakır.)* Nasılsın? Yalnız sıkılmadın ya? Benim biricik Zühre Yengeciğim! *(Kollarını açarak Zühre'ye yaklaşır).*

Zühre - Ne diye sıkılacakmışım? Gazeteyi sökmeye çalıştım, Arkası Yarın'ı dinledim! Bugün de yakalanmadılar!

Sevdican - Biz de yakalanmadık!

Zühre - Ben ömrümde canımın sıkıldığını bilmem! Canım sıkılacak hiç boş vaktim olmadı! *(Sevdican'ı kucaklar)*

Sevdican - Selime Abla, senin de burda olmana ne sevindim bilsen!

Selime - Elbet burda olacağım!

Sevdican - *(Zühre'ye)* Dur elini öpeyim!

Zühre - Öpüşüyoruz ya! Nikâhınız oldu bitti kıyıldı mı? Onu söyle! Sana gelinim diyeyim mi?

Ceyhan - De! *(Ceyhan, motosikletini park ettikten sonra, pantolon paçalarına taktığı pensleri çıkarır. Kravatlıdır, anorak giymiştir. Heybenin öbür yüzünden iki plastik poşet alarak, o da masaya yaklaşır, poşetlerin birini masaya bırakır. Öbüründen ceketini çıkarır, anorakını çıkarıp poşete koyar, ceketini giyer.)*

Sevdican - De tabii! Sen Ceyhan'ın yengesisin, anası sayılırsın, öpeyim...

Zühre - Öptün say...

Sevdican - Nasıl gelinlik bu benimki! Kimsenin elini öpmeyecek miyim?

Zühre - İlle de öpeceksen öp hadi! *(Elini uzatır)* Kız, sen beni kaynanalığa zorluyorsun ya bende o heves yok! *(Sevdican'ı sıkı sıkıya kucaklar yanaklarından öper)* Benim gül kokulu gelinim! Güzel-

ler güzeli kızım! Bin yaşa sen! Çocuklarına da el öptürdüğüm günleri görürüm inşallah!

Ceyhan - İnşallah!

Sevdican - Hakikatli Selime Ablacığım öpeyim seni! *(Kucaklaşır öpüşürler.)*

Zühre - Şu sarılmalarına bak! Ne güzel!..

Sevdican - Kadir Ağabeyim de burada olsaydı keşki!..

Zühre - Ne güzel olurdu! *(Kollarını açar)* Allahım nasıl da gönendiriyorsunuz bulunduğunuz yeri!..

Selime - Nasıl geçti nikâhınız?

Sevdican - *(Durgunlaşır)* Ne de olsa biraz buruk!

Zühre - Buruk geçtiyse kabahat senin değilki ananla babanın!

Selime - Ceyhan'la evlenmeyip de muhtarın o salak Cafer'ine mi varacaktın?

Sevdican - Anamdan çok babamın!

Selime - Muhtardan korktu!

Zühre - Korkmakta hakkı var! İleride her iş düzelir...

Sevdican - Anam babam gelmedi, kardeşlerime haber veremedik, öksüz gibi evlendik işte!

Ceyhan - Biz de bütün yakınlarımız sevdiklerimiz önünde, köyde nikâh olmak isterdik ama...

Sevdican - İki tanıkla işi bitirdik...

Zühre - Bunların hepsi unutulur, ileride daha güzel günlerde bir araya gelirsiniz yakınlarınızla...

Ceyhan - Antakya'da yapıda çalıştığım günlerden iki arkadaş tanığımız oldu...

Sevdican - Nikâhtan sonra tanıkları aldık, Harbiye'de, çay üstünde yemek yedik!

Zühre - Canınıza değsin!

Selime - *(Ceyhan'a)* Sen Sevdican'ı çatının altına, kanadının altına aldın ya ona bak! En zorunu geride bıraktın işin!..

Zühre - Nikâh memurunun önüne bu kılıkta mı çıktın sen?

Sevdican - *(Gülerek)* Nesi var kılığımın?

Zühre - Adam hiç pantolonlu gelin görmemişse onu da gördü! İyi vallaha!

Sevdican - Nasıl çıktığımı görmek ister misiniz?

Zühre - Sorulur mu? Madem nikâhına gelemedik?

Selime - İstemez olur muyuz? *(Sevdican kanepeden poşeti alır; poşetten bir eteklik çıkarır. Eteklik üstündeki bluzun parçasıdır. Birlikte giyilince bluzun altını tamamlar. Yine poşetten yüksek topuklu ayakkabılarını çıkarır. Kotunun kancasını açar.)* Önümüzde mi soyunup giyeceksin?

Zühre - Hadi içeri geç, giyin de gel!

Sevdican - *(Şakacı)* Ne olur? Siz yabancı mısınız? Antakya'da açıkta giyindikten sonra sizden mi kaçacağım?

Selime - Anlamadım! Nasıl böyle herkesin önünde, yoksa nikâh memurluğunun kapısı önünde mi giyindin?

Ceyhan - Şaka söylüyor, Antakya'da parkta giyindi! *(Sevdican, kot pantolonunun üstüne etekliğini giyer, fermuarını çeker. Kotunu etekliğinin altından sıyırır. Kauçuk ayakkabılarının önce birini, ardından o ayağından kotun paçasını çıkarır, yüksek topuklu ayakkabısının tekini giyer. Sonra öbür ayağı için yaptıklarını yineler.)*

Sevdican - Bekletiyor muyum?

Zühre - Marifetli olduğunu bilirdim ama bu bildiklerimi de geçti...

Selime - Aferin kızım sana! *(Sevdican, saçlarından eşarbı çözer, motosikletin aynasında saçlarına çarçabuk biçim verir, etekliği ile bluzunun uyumunu gözden geçirir döner. Poşetten yapma çiçeğini alır, gelin başlıklı kısa duvağını takar.)*

Sevdican - Nasılım?

Zühre - Yaşşa sen! Kuğu gibisin!

Selime - Adın gibi Ceylan!

Sevdican - *(Kanepedekileri kaldırır)* Buyurun Ceyhan Bey! *(İkisi yanyana kanepeye otururlar)* Nikâh memurunun önüne işte böyle oturduk!..

Ceyhan - Siz Sevdican Hanım, Ceyhan Atik'le evlenmeyi kabul ediyor musunuz?

Sevdican - *(Ceyhan'ın ayağına basar)* Hiç etmez olur muyum? Ya siz Ceyhan Bey, Sevdican Ceylan'ı eşiniz olarak... *(Gülerek sözü değiştirir, Ceyhan'a)* Böyle mi demişti? *(Gülüşürler)* Ceyhan da evet dedi oldu bitti!

Zühre - Şimdi artık sizi birbirinizden, Allah gecinden versin, ancak ölüm koparır!

Sevdican - Hangimiz kârlıyız evlenmekle?

Ceyhan - Ben!

Sevdican - Hiç de değil, ben!

Selime - İkiniz de!

Zühre - Birbiriniz için yaratılmışsınız! Ceyhan ile Sevdican! Masallardaki gibi...

Selime - Adlarınız pek güzel uydu!

Zühre - *(Sevdican'a)* Annen adını koyarken besbelli seni Ceyhan'a yazmış!.. Sevdican ile Cafer! Bir şeye benziyor mu? *(Gülüşürler)*

Selime - Basıver tekmeyi gitsin!

Sevdican - Bu da evlilik cüzdanımız! Bak, fotoğraflarımız karşı karşıya... *(Poşetten çıkardığı cüzdanı gösterir)*

Zühre - Bu fotoğraflardan ben de isterim!

Sevdican - Antakya'da nikâhta çektirdik, nikâhtan sonra çektirdik...

Ceyhan - Hafta başı inip alacağım. Sizlere de birer tane yapacak... *(Sevdican'a)* Nikâh şekerlerini versene?

Sevdican - Daha nikâh masasından yeni kalktık... *(İkinci poşetten bir kutu çıkarır. Zühre'ye)* Bu senin...

Zühre - Bu nasıl nikâh şekeri? Koca kutu!

Sevdican - Şeker değil, lokum, sen lokum seversin!

Zühre - Şeker de severim ya, bu dişlerle yiyemem. Güllü mü?

Sevdican - Yarısı güllü, yarısı kaymaklı!

Zühre - İkisine de bayılırım! Durun ben de size düğün hediyemi vereyim... *(Kanepenin yanında, yerde dürülü bir seccadeyi alır; açar)*

Sevdican - Ay! Bayıldım!

Zühre - Kırk yıl önce, genç kızken dokumuştum! O zamanın ipliği, boyası...

Sevdican - Bu ne büyük hediye?

Zühre - Yerini buldu! Benim Ceyhan'dan senden yakın kimim var? Güle güle kullanın!

Sevdican - *(Seccadeye sarılır)* Ay bunu yerlere seremem ben!

Zühre - Beğendiğin yere ser! Ben sana bir kilim daha veririm! *(Sevdican, Zühre'nin yanağını öper)*

Sevdican - Çok teşekkür ederim. Bu yeter! *(Selime'ye ikinci kutuyu uzatır)* Selime Abla bu sana! Seninkisi karışık!

Selime - Daha iyi! Bizim evde her yaşta insan var! *(Sevdican'a katlanmış bir tülbent verir)* Bu da benim sana hatıram...

Sevdican - *(Tülbent eşarbı açar)* Ne kadar güzel değil mi Zühre Yenge! *(Dört yanına renkli oyalar işlenmiş desenli tülbent bir eşarptır)*

Zühre - Çok güzel!

Sevdican - Ben Zühre Yenge gibi güzele hakkını vere vere güzel diyeni görmedim! *(Güler)* Onun için sana dedirttim... *(İnceler)* Bu oyalar kaç aydır senin işlediğin oyalar... *(Eşarbı boynuna omuzlarına atar)* Böyle de takarım... *(Başını bağlar)* Böyle de!

Selime - Senin için işliyordum!

Zühre - Sana her türlüsü yakışır...

Sevdican - Canım Selime Ablacığım! *(Yanağından öper)*

Selime - Sen de benim canımsın! *(Sevdican'ı öper)*

Ceyhan - Hadi, çayı koy da bir şeyler yiyelim...

Sevdican - Şimdi koyuyorum. *(Çıkar. Hediyeleri, poşetleri alır çıkar.)*

Ceyhan - Düğün yemeğini kuyuyu tamamladıktan sonra yeriz!

Sevdican - *(Kapıdan)* Sen de gel örtüleri çıkar... *(Ceyhan eve girer. Sevdican elinde toz beziyle döner, omuzlarına oyalı eşarbı atmıştır.)*

Sevdican - Çayın suyunu koydum, on dakikaya kaynar... *(Masanın tozunu alır. Ceyhan ellerinde renkli bir masa örtüsü takımı ile döner. Sevdican, Ceyhan'ın elinden masa örtüsünü alır masaya açar.)*

Zühre - Köy yerinde bu da nesi?

Sevdican - Ceyhan, Almanya'dan gelirken bana getirmiş!

Selime - Hediyeleri verirken bunları görmedikti? *(Ceyhan peçeteleri masaya koyar, içeriye döner.)*

Sevdican - Sırası şimdi geldi! *(İçeri döner. Gülüşürler)*

Zühre - *(Örtüyü parmakları arasında yoklar)* Ne kadar güzel!

Selime - Ben demedim miydi Zühre Yenge, mektuplar Hadiye ablaya geliyor, Hadiye abladan gidiyordu ama yazanlar ikisiydi! O mektuplar elimize geçse de okusak! Allah bilir bu sevdayla neler yazıyorlardı birbirlerine!

Zühre - İyi ki yazmışlar! *(Sevdican elinde tabaklar, çatal bıçaklarla döner. Masaya yerleştirirken)*

Sevdican - Beğendin mi Zühre Yenge?

Zühre - Çoook! Halis keten, renkleri, dokuması hepsi çok güzel! *(Ceyhan çay fincanlarıyla gelir. Sevdican fincanlarla tabaklarını onun tuttuğu tepsiden alır bir bir masaya yerleştirir.)* Biz bunları televizyonda görür, radyoda dinlerdik. Sayenizde köy bunları da gördü! Bu güzel şeylere kavuştu! Ne kadar güzel! *(Çatal bıçakları inceler)*

Ceyhan - Daha başka şeylere de kavuşacağız!

Zühre - Sen erkeksin, bırak ev işini Sevdican görsün, otur da anlat!

Sevdican - Yapacak çok şey kalmadı, çayı pastayı ben getiririm sen dur... *(Ceyhan koltuklardan birine oturur)* Zühre Yenge, anlatsın da dinle, o kadar güzel şeyler anatıyor ki, bizim köy cennet olacak... *(Çıkar)*

Ceyhan - Önce su! Suya kavuşacağız!

Zühre - İnşallah! Üç aydır yavaşladın ama?..

Selime - Rahat bıraktılar mı?

Ceyhan - Duvarları ördüm, evi onardım...

Zühre - Evi sağlama aldığın iyi oldu! Sana şimdi bir de köpek şart! Yabancıyı sokmasın, geleni haber versin!

Ceyhan - O aklımda! *(Sevdican pasta tabağı, bir tabak kuru pastayla gelir)*

Sevdican - Ben de dinliyorum! Çay demleniyor...

Ceyhan - Su çıkınca kuyuya motor takacağım. Anamın hayratı için çeşmeyi dışarıya kapının soluna yapacağım, içerden bir tonluk bir depoya bağlayacağım...

Sevdican - Bizim köy 35 hane, her ev bir testi su alsa köye iki gün yeter...

Ceyhan - Sonra köyü yeşertmeye gelecek sıra...

Sevdican - Bu avlu bahçemiz olacak, kuyunun başına narlar, duvar dibine selviler, kavaklar, hatmiler, ıtırlar, sardunyalar...

Zühre - Ne kadar güzel!

Ceyhan - Bahçenin önünde bayır aşağı bu taşlı tarlaları set set ayıracağım...

Sevdican - O yerlerin 30 dönüm tapusu var. Ablasının hakkını ödedi... Set set bağ olacak, narenciye yetiştireceğiz...

Ceyhan - Kuyudan çıkan toprakları oraya yayacağım... Poyrazı bir sıra selvi olacak?

Selime - Neden poyrazı?

Sevdican - *(Ceyhan'dan önce)* Bağın portakalların güneşini kesmesin diye...

Zühre - Bağ güneş ister, narenciye de...

Sevdican - Ben çayı getireyim... *(Çıkar)*

Zühre - Hep birlikte görürüz inşallah o günleri...

Ceyhan - Bir yandan da köyün gerisindeki bu kel tepeleri çamlarla donatacağız...

Selime - Muhtarın keçileri bırakır mı?

Ceyhan - Hele su çıksın bütün köy destekleyecek beni, benden yana dönecek!..

Zühre - Hiç korkma, bütün köy sana arka çıkacak! Bu tepeleri keçiler kele çevirdi! Keçinin olduğu yerde yeşil olmaz...

Ceyhan - Yeşil olmayan yerde de su! Bu tepeler yeşerdikçe köy yağmur çekecek... *(Sevdican çaydanlıkla, şeker hokkasıyla döner)*

Selime - Muhtar seçimleri yakın. Bu işleri hep yapacaksan, önce adaylığını koy, muhtar seçil!

Sevdican - Koyacak! Hele şu suyu çıkaralım... *(Çaydanlığı masanın üstüne koyar. Pastayı kesmeye başlar. Zühre'nin dilimini verir.)*

Zühre yenge, senden başlayayım...

Zühre - *(Tabağını uzatır)* Televizyondaki filmler gibi! Çok kesme, yiyeyim yine verirsin... O kadar yeter... *(Pastasını alır)* Düğün pastası, bu köy yerinde bunları göreceğimiz hiç akla mı gelirdi! Hep sizin sayenizde! *(Ceyhan'a)* Can getirdin bu ölü köye! *(Pastasını tadar)* Pek de lezzetliymiş!

Sevdican - Afiyet olsun!

Zühre - Ömrümde ilk kez pasta yiyorum! İlk kez! *(Ceyhan'a)* Adam yerine geçtik sayende! Hayır gör oğlum! Sen de kızım... *(Sevdican, pastayı dağıtmayı tamamlar. Çayları koyar)*

Selime - Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım. Ömrünüz tatlı geçsin!

Zühre - Tat getirdiniz buralara... *(Kısa bir süre konuşmadan geçer. Pastalarını yer, çaylarının ilk yudumunu alırlarken, önce uzaktan bir köpek havlaması duyulur. Hemen ardından ona ikinci bir köpek havlaması karışır. Derken havlamalar kalabalıklaşır, yaklaşmaya başlar. Dördü de çay fincanları elinde duraklarlar. Zühre fincanını masaya bırakır. Selime, Sevdican onu izlerler. En son Ceyhan fincanını masaya bırakır, doğrulur, ayağa kalkar.)*

Zühre - Hayırdır inşallah! Bu da ne? *(Köpek sesleri yaklaşır)*

Selime - Neyi paylaşamıyorlar?

Ceyhan - Kim kovalıyor bu köpekleri?

Sevdican - Köpekler birini kovalıyor!

Selime - Birinin ardındalar!

Ceyhan - Bir kışkırtan var! *(Kapıya doğru ilerler)*

Sevdican - *(Önüne atılır)* Dur, anlarız şimdi!

Ceyhan - *(Eve yönelir)* Çifteyi alacağım!

Sevdican - İstemez! *(Havlamalar yaklaşır)* Duvarı aşamazlar!

Bir Ses - Tut! Ho bre ha ha ha ha! Tutun aslanlar! *(Duvarın üstünden avluya kocaman bir et parçası atılır)*

Ceyhan - *(Kapıya atılır)* Kim o eti atan?

Sevdican - *(Önler)* Dur, ölümü öp! *(Köpekler kapıya atılır, bahçe duvarını sararlar)*

Ceyhan - Çiftemi alacağım!

Sevdican - Havlasınlar bırak!

Zühre - Bunu da mı yapacaklardı? Bir bu kaldıydı!

Selime - Köyün bütün köpekleri kapıda... *(Önce taş aranır, sonra küreklerden birini kapar, kapıya atılır.)* Hoşt! Hoşt gâvurun itleri!

Ceyhan - *(Sevdican'a)* Bırak beni!

Sevdican - Aradıkları hır çıkarmak! Vurursan köpeklerinin hesabını soracaklar...

Zühre - Durun siz bana bırakın işi! *(Et parçasına yaklaşır, yerden alır, duvarın üstünden dışarı atar.)* Alın, defolun gidin hadi! Gidin, sizi hangi rezil kışkırttıysa onun kapısında ziftlenip havlayın!.. *(Dışarda eti kapan köpek kaçar. Öbürleri havlayıp hırlayarak onun ardına düşerler. Sesler uzaklaşır. Sahnedekiler sesler hafifleyinceye kadar oldukları yerde kalırlar. Sevdican, başını Ceyhan'ın göğsüne koyar, Ceyhan'a sarılır. Ceyhan sağ kolunu Sevdican'ın beline dolar. Sol eliyle saçlarını okşarken...)*

Selime - Düğünü zehir etti!

Zühre - *(Eti tutan eli, attığından beri havada kalmıştır...)* Aşağılık herif, elimi de kirlettirdi bana!..

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO: SU

(Sahne aydınlandığı sırada, kuyuya indirilen burgunun yatay kolunun bir ucunda Sevdican ile Zühre, öbür ucunda Ceyhan, dolap beygirleri gibi dönmektedirler. İki tam tur döndükten sonra dururlar; Zühre başörtüsünün ucuyla yüzünün boyunun terini siler.)

Zühre - Ayvalar sarardı, sıcaklar dinmedi!

Sevdican - Sen otur Zühre Yenge, terin kurusun!

Zühre - Benim terim ayakta da kurur! *(Ceyhan tahta bir cetvelle burgu demirinin kalan yüksekliğini ölçer)* Bir karış inmiş miyiz bari? Cetvel ne diyor?

Ceyhan - 29 santim...

Zühre - Yani?

Ceyhan - Bir karıştan üç parmak fazla!

Sevdican - Az değil! Zühre Yenge bir kahve pişirsem içer misin?

Ceyhan - Dokuz kulacı bulduk!

Zühre - Kahve dursun hele! *(Ceyhan'a)* Hadi bir iki daha dönelim, otuza tamamlayalım şunu; ben 29 santimi sevmedim!

Ceyhan - Dayanın öyleyse! *(Yerlerini alır, kolu döndürmeye başlarlar. Bir tur dönerler.)*

Sevdican - Ceyhan, burgu daha kolay dönmeye başladı gibime geliyor! Sanki toprak yumuşadı?

Zühre - Lâfı bırak da dön! Dönmeye alıştın, idmanın arttı, yumuşak gelmesi ondan! *(Bir tur daha dönerler)*

Ceyhan - *(Durur)* Bu kez galiba Sevdican haklı! Yenge bana da toprak yumuşadı gibi geliyor?

Zühre - Ona bakarsan bana da! İdmanımız arttı ondan dedim ya!

Ceyhan - Ben kuyuya insem iyi olacak!

Zühre - Allah vere de sizin dediğiniz gibi olsa!..

Ceyhan - Hadi ben toprağın nemini alayım geleyim. Sen otur yenge!

Zühre - Siz ikiniz bir olup ne uğraşıp duruyorsunuz benimle? Çok şükür gücüm kuvvetim yerinde, ben de ikinizden geri kalmadan kaç gündür dönüp duruyorum işte!

Ceyhan - Burguyu geriye yukarı alacağım, ters döneceğiz... *(Dönmeye başlar)* Yardım istemez, ikiniz de oturun...

Zühre - Onu önceden desene! *(Terini siler. Sundurmanın altına gider. Eski taburelerden birini alır, oturmak ister. Sevdican tabureyi bir ucundan kavrar. Koltuğu gösterir.)*

Sevdican - Şöyle otur Zühre Yenge!

Zühre - *(Tabureyi vermek istemez)* Elimdekinin nesi var a kızım?

Sevdican - Şöyle rahat otur, sırtını daya! Oturmazsan gücenirim! *(Zühre sağdaki koltuğa yaklaşır. Koltuğun oturacak şiltesini kaldırmak ister. Sevdican bırakmaz.)* Şilteyi kaldırmadan otur!

Zühre - Üstümün başımın bu tozuyla mı?

Sevdican - Olsun, yıkanır onlar!

Zühre - Geç yıkansınlar!

Sevdican - Otur sen! Onlar senden kıymetli değil!

Ceyhan - Sevdican ben kuyuya iniyorum. *(İp merdiveni yoklar)*

Sevdican - Ben kuyunun başındayım! *(İp merdiveni yoklar)* İn! *(Ceyhan inmeye başlar. Başı kaybolur. Sevdican kuyuya eğilir, onun inişini izler.)*

Zühre - Şunların muhabbetine bak hele! Seyrine doyulmuyor!

Sevdican - Yine coştun Zühre Yenge!

Zühre - Coşmam mı? Allah sizi birbirinizden ayırmasın, uzun ömürlü etsin! Ne de uydunuz birbirinize! İyi ettin, çok iyi ettin, düğün beklemedin, gelinlik giyeceğim demedin, sevdiğine kaçtın!..

Sevdican - Kuruoba'da gelinlik giymeyen bir ben miyim? *(Kuyuya bakar. Yine Zühre'ye döner.)*

Zühre - Hiç gam etme, pişmanlık getirme. Ananın babanın dargınlığı yalan, etrafa karşı! Anan genç kız olsaydı Cafer'e varır mıydı, onu düşün! Hele şu su bir görünsün, bütün köy size sahip çıkacak, anan baban da damadıyla övünecek... *(Sevdican, Zühre ile konuşurken sık sık kuyuya eğilip bakar, içi rahat edince, Zühre'ye döner.)*

Sevdican - Ben de öyle düşünüyorum, onun için üzgün değilim!

Zühre - Sevda dediğin sizinki! Ceremesini ödedin, iki dizi altın takacak diye Cafer'e satmadın, kiralamadın kendini, gönlünün sesini dinledin!.. Düşük yapmak niye günah hiç düşündün mü?

Sevdican - Genciz, daha çocuğa kavuşmayı düşünmüyoruz!

Zühre - Demem o değil! Çocuk düşürmek günahtır dinimizde. Bildiğim kadarıyla Musa'da, İsa'da da günahtır, neden?

Sevdican - Hiç düşünmedim!

Zühre - Cana kıyıldığı için günahtır. Düşük yapanın kıydığı can! Sevda da bir can! Can içinde ikinci bir can! Duyarsın her yanını sardığını, kanında dolandığını! Elin kolun, dudakların çift olur! İki canlıya dönersin! Sevdiğini bırakıp, sevmediğine vardın mı ölür o can! Sevda düşüğü olur! Boşalmış un çuvalına döner o düşüğü yapan!.. *(Ceyhan kuyunun ağzında görünür. Sevdican elini uzatır, Ceyhan tutar, kuyudan çıkar. Öbür elinde küçük bir parça toprak vardır.)*

Sevdican - Nasıl?

Ceyhan - Ne diyeyim bilmem ki?

Zühre - Neye yoruyorsan onu de!

Ceyhan - Sevdican'ın dediği oldu gibi!.. Suya yaklaştık galiba?

Zühre - Nemli mi?

Ceyhan - *(Gösterir)* Neredeyse çamur!

Zühre - *(Sevinçli)* Hadi! Derdin ne? Gülsene, sevinsene!

Ceyhan - Belki de son yağmurlardandır diyorum!

Sevdican - Yağmur sularını hep boşalttık!

Zühre - Neredeyse bir hafta geçti boşaltalı! Daha dün değil, önceki gün burgudan aldığın toprak kuruydu... *(Ceyhan ellerini yıkamak için eve girer. Kapıda köy Bekçisi görünür.)*

Bekçi - Ceyhan Efendi evde mi? *(Ceyhan küçük bir havluyla ellerini kurulayarak evden çıkar.)*

Ceyhan - Buradayım! *(Havluyu Sevdican'a verir)* Bir şey mi istedin?

Bekçi - Selâmünaleyküm...

Ceyhan - Aleykümselâm! *(Kapıyı açar)* Geç...

Bekçi - Geçmeyeyim, sözüm kısa!

Ceyhan - De öyleyse!

Bekçi - Muhtarın selâmı var, seni istiyor, muhtarlığa kadar az gelsin diyor...

Ceyhan - Ne diye?

Bekçi - Onu bilemem, sana diyeceği olmalı!

Ceyhan - İşim sıkışık, şimdi gelemem!

Bekçi - Ben bunu muhtara nasıl diyeyim? Kızar, söylenir!

Ceyhan - Kızarsa bana kızsın!

Bekçi - İki dakikacık geliversen olmaz mı?

Ceyhan - Benim ona bir diyeceğim yok, onun bana diyeceği varsa o buyursun gelsin!

Bekçi - Ceyhan Efendi, şöyle köy odasının kapısından görün, bunları kendin de!

Ceyhan - Gelemem! *(Muhtar görünür)*

Muhtar - O gelmez! Ben gelmeyeceğini, dik kafalı olduğunu bildim, kalktım kendim geldim, iş uzamasın. Hadi sen odaya git, defteri al gel...

Ceyhan - Evet, iş uzamasın, nedir o iş?

Muhtar - İş bir değil iki! Önce sen de bakalım, sekiz aydır uğraşıyorsun, sudan ne haber? Kuyu hâlâ kuru mu?

Ceyhan - Henüz su yok!

Muhtar - Olacağı da yok! Sen suyu bulamadın ama ben buldum! Kuruoba'nın susuzluk günleri bundan böyle bitti, son buldu!

Zühre - Sen de mi kuyu açıyordun? Hiç duyurmadın?

Muhtar - Sen var eğlen! Yarın öğle olmadan bir tanker su köyde olacak! Benden şimdiden duy da, evinde ne kadar boş kabın varsa hazırla, yarın köy alanına gel doldur!

Zühre - Bulduğun bu mu, bir tanker su mu?

Muhtar - Beğenemedin mi? Daha çoğunu ömründe nerede gördün? Köyün su boruları döşenip de su deposuna bağlanana kadar, bun-

dan böyle haftada iki tanker su gelecek köye! Valinin emri! *(Ceyhan'a)* Senin kuyu kazman boşuna gayrı! Senin bulacağın suya, hayratına gereği kalmadı çok şükür Kuruoba'nın! Devlet baba sağ olsun, sayın valimiz sağ olsun!..

Zühre - Bu köyün su deposu mu var? Hiç duymadıktı olduğunu?

Muhtar - Bugün pazartesi, cumaya, sayın Valimiz, Bayındırlık müdürümüz, Devlet Su İşleri müdürümüz, daha başka büyüklerimiz geliyorlar Kuruoba'ya, temel atacaklar!..

Zühre - Davul zurna yemek içmek de var mı?

Muhtar - O gün görürsünüz olanı!

Zühre - Oh ne iyi! Biraz şenlenelim şöyle...

Muhtar - Cumartesiye de yeni milletvekili adayları geliyor. Sizlerle tanışacaklar, her ne derdiniz varsa anlayıp dinleyecekler...

Zühre - Anlayıp dinleye dinleye daha belleyemediler mi?

Muhtar - Zühre Bacı, ben seni bildim bileli muhalifsin, hep olmayanı insanın gözünün içine sokarsın, olanlara baş döndürür geçersin!

Zühre - Sen muvafıksın ya varayım ben de muhalif olayım... *(Bekçi elinde defter döner)*

Muhtar - *(Ceyhan'a)* Perşembe akşamına kadar, bahçenin önünde duvarın gerisinde yığılı, kuyudan çıkan topraklar atılacak!

Ceyhan - Toprakların zararı ne?

Muhtar - Ben sayın Valimize, gelecek sayın konuklarımıza Kuruoba'yı toz toprak yığını gösteremem! Cumaya kadar buraları tertemiz olmalı, o topraklar oradan kalkmalı!

Ceyhan - O topraklar bana gerekli, şurada, avlumun hemen önünde bağ yetiştireceğim!

Muhtar - Neyle yetiştiriyorsun bağı? Hiç bağ yetiştirdiğin var mı, bağ nasıl yetişir bilir misin?

Ceyhan - Yetiştirdiğimde görürsün!

Muhtar - Ne zaman o?

Ceyhan - Suyu bulunca!

Muhtar - Sen o suyu yıllar yılı bulamazsın! Boşuna kendini aldatma! Senin bu topraklarının kalkması için köy senin su bulmanı bekleyemez! Yağmurlar yakın, bu topraklar yağmurlarla erir, dört bir yana yayılır, çamur olur!

Ceyhan - Görmedin anlaşılan, yığının alt yanı taş örülü! Dirhem toprak akmaz! Bugüne kadar yağan yağmurlar, köyün toprağını sıyırmış götürmüş. Nereyi kazsan bir karış derinlikte ekilecek toprak bırakmamış. Çıkan o toprak değerli, merak etme, sen akıt desen ben akıtmam, havuza alırım...

Muhtar - Yaz boyu yel estikçe bütün köy tozunu yedi! Çarşamba akşamına kadar kalkacak, demem bu kadar!

Ceyhan - Kalkmazsa?

Muhtar - Adam tutar kaldırtırım! Parasını sen ödersin! Ben sayın Valimize, sayın konuklarımıza, ulusumuzun gözbebeği sayın milletvekili adaylarımıza senin kazmanın tozunu toprağını koklatmam!

Zühre - Kendi keçilerinin bokunu mu koklatırsın?

Muhtar - Zühre Bacı, sen yine söz sınırını aştın!

Zühre - Sen muhtarlığın sınırını aşmadın mı?

Muhtar - Sussan iyi edersin!

Zühre - Dediğim yalan mı? Köyün dört bir yanı, herkesin kapı önü, senin keçilerinin serptikleriyle dolu! Köyde kıt olan biri su, öbürü toprak! Muhtarsın, bunu bilip, köye dönerken ovadan bir kese kâğıdı olsun toprak alın köye taşıyın diyeceğine, Ceyhan'a yerin dibinden bin emekle çıkardığı toprağı savur at diyorsun, muhtarlık bu mu?

Muhtar - Mühürü sana vereyim de sen muhtar ol bari! *(Güler)*

Zühre - Hele cumayı bekle, gelsin o vali, görürsün beni! Su gelecekmiş köye! Seçim suyu o! Üç beş tanker gelir, seçimler oldu mu arkası kesilir! Köyün dört bir yanı son on yıldır seçimden seçime atılan temellerle dolu. Okul temeli atıldı, köy odası temeli atıldı, postane temeli atıldı, biri ortada yok! Su deposu temeli atılsa ne olur atılmasa ne olur?

Muhtar - O temellerden her biri devletin verilmiş sözü bize! Se-

nedi! Sen devletin verdiği söze inanmıyormusun? Devlete yalancı mı demeye getiriyorsun sözü? Hadi, açık açık söyle de duysunlar, devlet yalancı de!

Zühre - Sen çarıklı kurmay geçinsen de çarıkları ters giymişsin muhtar, çıkar da doğru giy! Sana, Ceyhan Atik'in kuyu kazıp çıkardığı toprak, biz gelene kadar atılsın diye vali mi buyurdu? Bilirim ben valiye diyeceğimi. Kuruoba bildiğin ot bitmez Kuruoba vali bey diyeceğim, bilmediğin bir yanı var, kırk yılda bir köyüne bağlı bir evlât yetiştirdi, benim yeğenim Ceyhan! Kalktı Almanya'dan geldi, orada alnının teriyle ne kazandıysa burada köyüne döküyor! Kuyu kazıyor, suya kavuşturacak Kuruoba'yı! Hep beraber gelin, kazdığı kuyuyu, çıkardığı toprağı görün, göğüsleriniz kabarsın! Siz koca devletsiniz, hükümetsiniz, o tek can, tutun elinden yardım edin, kuyuyu tamamlasın! Geldi geleli muhtardan ona rahat yok, hiç değilse muhtarın şerrinden koruyun, işini rahat görsün ilerletsin!

Muhtar - Yine mi dilinin zehirini bana saçıyorsun? Sen eskiden de söylerdin ama bu kadar değildin, yeğenin geldi sözü azıttın! Yeğenine güveniyorsan o gün gelir geldiği yere döner, bu köyde yine yüzyüze sen ben kalırız!..

Sevdican - Zühre Yenge, üsteleme, Ceyhan yapacağını bilir!

Muhtar - Sen en iyisi üç günlük gelinini dinle! O kasabada ortaokul okudu, sana akıl hocalığı eder...

Ceyhan - Muhtar, diyeceğin bitti mi?

Muhtar - Daha var! *(Bekçiye)* Defteri ver! *(Bekçi defteri uzatır. Ceyhan'a)* Şunu imzala! *(Defteri açar, aradığı sayfayı bulur, uzatır)*

Ceyhan - Neymiş o?

Muhtar - Oku anlarsın! Köy Yönetim Kurulu kararı! Belediye encümeni kararı yerine geçer. Çarşamba akşamına kadar çıkardığın toprakları kaldıracaksın! *(Ceyhan kararı okur, imzalar)*

Ceyhan - *(Defteri geri verir)* İmzaladım!

Muhtar - Kaldıracaksın da!

Ceyhan - Çarşamba akşamına kadar!

Muhtar - Kaldırma da gör, köy kurulu kararına karşı gelmek neymiş!..

Ceyhan - Onu çarşamba akşamı konuşuruz! *(Kapıyı açar)*

Muhtar - Konuşuruz!.. *(Söylenerek çıkar. Bekçi onu izler.)*

Zühre - Hey Ulu Tanrım sen sabır ver! Muhtar değil ayaklı belâ!..

Sevdican - Karşısındakine eziyet ettikçe zevk alıyor! Uymayacaksın!

Zühre - Ben de biliyorum ama bugün de kendimi tutamadım! *(Göğe bakar)* Akşama az kaldı! Evi bir dolanayım, tavukları içeri alayım, kapı pencereyi kapatayım...

Sevdican - Yalnız bırakma bizi!.. Çabuk gel!

Zühre - Bir koşu gider gelirim!.. *(Çıkar)*

Ceyhan - *(Tabureye çöker oturur)* Bana bir bardak su verir misin?

Sevdican - Hemen! *(Eve girer)*

Ceyhan - *(Dalgın)* Neme benziyor?.. *(Sevdican bir bardak suyla döner, suyu uzatır)*

Sevdican - Ne dedin?

Ceyhan - Dalmışım, söyleniyordum! *(Suyu alır)*

Sevdican - Terli değilsin ya?

Ceyhan - Terim kurudu.. *(Bardağı yarıya kadar içer)*

Sevdican - *(Ceyhan'ın terini yoklar)* Çamaşırını değiş istersen?

Ceyhan - Biraz çalışırız daha, akşama değişirim... *(Suyunu içer)*

Sevdican - Canın sıkıldı mı? *(Bardağı geri alır)*

Ceyhan - Unuttum, geçti!

Sevdican - Büsbütün unut! Demin ne dedin?

Ceyhan - Önemli değil!

Sevdican - Ben de bilmek istiyorum!

Ceyhan - *(Düşünceli)* Suyla ilgili...

Sevdican - Evet?

Ceyhan - Artık çıksa iyi olacak!

Sevdican - Daha uzarsa?

Ceyhan - Almanya'nın yolunu tutmak zorunda kalacağız diye korkuyorum!

Sevdican - Niye? Muhtar avluya girsin, kuyuya bir teneke gaz döksün, bugüne kadar kazdıklarımızı berbat etsin diye mi?

Ceyhan - Paramız eriyor, dayanamazsak çare o!

Sevdican - Böyle konuşmak sana yakışmıyor! Ben seni hep umutlu görmek istiyorum, sana yakışan o! Hadi bana su çıkınca neler yapacağımızı anlat!

Ceyhan - Başka zaman...

Sevdican - Hayır, şimdi!

Ceyhan - Şimdi içimden gelmiyor!

Sevdican - Ben isteyince de mi?

Ceyhan - Beni oyalamak için istiyorsun!

Sevdican - Hayır! Sen onları anlatırken öyle doyulmaz bir Ceyhan oluyorsun ki, dünyalar benim oluyor! Dünyanın en mutlu kadını benim diyorum! Bin kez dinlesem doyamıyorum...

Ceyhan - Hepsi olacak onların! Vazgeçmeyeceğiz! Almanya'da en çok iki yıl kalıp daha paralı döneceğiz!

Sevdican - Geçen yıl gel diye yazsan, kimseyi dinlemez kalkar gelirdim, ama artık bizim yerimiz burası! Sen birinci sınıf ustasın, sana Adana'da, İskenderun'da, Antakya'da nerede arasan iş var, burada da para arttırırız!

Ceyhan - Benim istediğim yalnız kuyu değil, seni de güzel yaşatmak!

Sevdican - Sen burada olduktan sonra ne yapayım ben Almanya'yı? Orada gelip geçici olmaktansa burada kalırım, bahçemi donatırım, ne yetiştirsem bize kalır! Evimiz, bahçemiz, ikimiz... Benim yerim senin kollarının arası, başımı omuzununa koyunca dünya cennet bana! Sevenlerimiz var, Zühre yenge, Kadirgiller, küçük Sait... Hadi bana neler yetiştireceğiz anlat!..

Ceyhan - Kuyunun başında bir nar, bir de telli kavak!

Sevdican - Sevdiğim benim, Ferhad'ım! Bakayım sana! *(Cey-*

han'ın yüzünü avuçları içine alır) Böyle konuşurken gözlerin ışıl ışıl! *(Ceyhan'ı önce alnından yanaklarından sonra dudaklarından öper)* Doyamadığım! *(Sait kapıda görünür)*

Sait - Ceyhan Ağbi!

Ceyhan - Sait geldi! *(Kapıyı açmaya gider)*

Sait - Biz ovadan döndük! *(Girer, motosiklete biner)*

Ceyhan - Daha satmadım!

Sait - Yeri iyi!..

Ceyhan - Gel bakalım, hoş geldin, az önce Sevdican ablanla seni anıyorduk...

Sevdican - Sait büyümüş!

Ceyhan - Delikanlı oluyorsun yavaş yavaş!

Sait - Uzadım, babamın kulağına geliyorum. Ben de her gün sizleri anıyordum. *(Küçük bir paket uzatır)* Ceyhan ağbi bunu sana getirdim...

Ceyhan - *(Alır)* Kimbilir ne güzel şeydir... *(Paketi açar, küçük bir anahtarlıktır. Ucundaki yontuyu inceler)* Sevdican, güzelliğine bak şunun! Ağzından su fışkıran bir aslan başı!

Sevdican - *(Sait'e)* Bin yaşa sen!

Sait - Motosikletinin kontak anahtarını takarsın! Adana'da çarşıda gezerken buldum, suyu bulmakta uğur getirir diye aldım...

Ceyhan - Çok para vermişsin sen buna Sait, gümüşle karışık krom bu!

Sait - Kendim kazandım! Üç ay pamukta çalıştım. Büyüklerden çok pamuk topladım, çabaladım... *(Sevdican'a küçük bir paket uzanır)* Sevdican abla bu da sana! Limonlu şeker!

Sevdican - Unutmamışsın sevdiğimi! Ceyhan ne ince çocuk bu Sait! Geçen yıl beni limonlu şeker yerken gördü, bir şeker de ona vermiştim... Bak unutmamış!.. *(Sait'e)* Çok teşekkür ederim! Neler gördün Adana'da, anlat?

Sait - Kuyu nasıl gidiyor?

Ceyhan - Daha uğraşıyoruz!

Sait - Bir baksam olur mu?

Ceyhan - Bak istersen... *(Zühre görünür. Sevdican Zühre'ye kapıyı açar.)*

Sait - Bir bakar gelirim, Adana'yı anlatırım... *(Sait kuyuya yaklaşır. Kuyuyu kuşatan beton kalıbın kıyısında durur, kuyuya eğilir, hemen doğrulur. Gördüğü kendisini şaşırtmıştır. Kuyuya bir daha eğilir, sevinçle sıçrar.)* Su! *(Ceyhan'a)* Ceyhan ağbi, sen benimle şaka mı ettin?

Ceyhan - *(Ayağa fırlar)* Şaka mı? Ne şakası? Su mu dedin? *(Zühre, Sevdican heyecanlanırlar. Koşmakla yürümek arası, ne yapacaklarını bilemeden yaklaşırlar.)*

Sait - Su! Su çıkmış! *(Sevinçle sıçrar)*

Zühre - Hayırdır inşallah!

Sait - Yaşa sen! *(Sıçrar, Ceyhan'ın boynuna sarılır, ayaklarını Ceyhan'ın beline dolar!)* Yaşa Ceyhan abi! *(Ceyhan'ı bırakır. Yere basar.)*

Sevdican - İnanamıyorum!

Ceyhan - *(Kuyuya yaklaşır)* Su!

Sevdican - Bakmaya korkuyorum! Doğru mu?

Ceyhan - Doğru! Su! *(Mırıdanır gibi)* Su! *(Diz çöker, kuyunun kalıbına dayar alnını, kısa bir an başı öne eğik öyle kalır, kalıbı öper doğrulur.)* Sevdican, gel sen de gör!

Sevdican - Öyle heyecanlandım ki!.. *(Yaklaşır, kuyuya bakar, döner Ceyhan'a sarılır.)* İnandım!

Sait - Ben köye haber vereceğim! *(Hoplaya sıçraya çıkar, sesi duyulur.)* Su! Su çıktı! Ceyhan ağbi su....

Ceyhan - *(Sevdican'a elini uzatır)* Gel, gel eğil benimle... *(Zühre yenge, kuyuya bakar doğrulur, ellerini göğe kaldırır)*

Zühre - Ulu Tanrım sen büyüksün! En sıkışık gününde yetiştin kuluna! *(Sundurmaya doğru geri geri çekilir. Koltuğa ilişir, elleri göğe açık mırıldanarak dua okur.)*

Ceyhan - Yanıma sokul! *(Kuyunun önünde diz çöker, başlarını kuyuya eğerler)*

Sevdican - Suyu durulmuş bile!

Ceyhan - Aynasında yan yana görünsün başlarımız!

Sevdican - *(Başını Ceyhan'ın başına yaklaştırır)* Böyle mi?

Ceyhan - *(Kolunu Sevdican'ın omuzuna dolar)* Böyle!

Sevdican - Su yükseliyor...

Ceyhan - Derinliği iki karış var! Narı görüyor musun, senin sağında, omuzunun gerisinde?

Sevdican - Görüyorum!

Ceyhan - Çiçekte! Alları yeşilleri suya vuruyor...

Sevdican - Ne kadar da yüklü!

Ceyhan - Benim solumda telli kavak!

Sevdican - Ak yeşil, yaprakları rüzgârla hışır hışır...

Ceyhan - Başlarımız üstünde bulutlar pamuklanıyor?

Sevdican - Görüyorum! Hepsinden daha güzeli, yakışıklı bir erkek görüyorum, bana iyice sokulmuş, galiba bana âşık?

Ceyhan - Ben de dünya güzeli bir kadın görüyorum, ona ölesiye âşığım...

Sevdican - Ben de sana! *(Doğrulur)* Kollarına al beni! *(Doğrulur sarılırlar)* Ölesiye sık, hiç bırakma!

Ceyhan - Sevdiğim benim!

Zühre - *(Duasını tamamlar yaklaşır)* Beni unuttunuz mu?

Sevdican - Zühre Yenge, sevinçten ağlayacağım geliyor!

Zühre - Ne duruyorsun? Ağla! *(Gülerek Sevdican'ın saçını yüzünü okşar, yanağından öper. Komşu bahçeye açılan kapı vurulur.)* Hadi, Selime'ye kapıyı aç! *(Ceyhan'a döner)* Sen kuyudan yarım kova su çek bana! Elim değsin ıslansın, tadını tadayım!.. *(Sevdican kapıyı açarken, Ceyhan kovayı kuyuya salar. Selime ile Kadir açılan kapıdan girerler.)*

Kadir - *(Ceyhan'a)* Gözünaydın!

Selime - *(Sevdican'la kucaklaşır)* Gözünüz aydın! Kadir az önce geldi, daha kapıdan girerken haberi duyduk! Dünyalar bizim oldu!.. *(Ceyhan kovayı kuyunun ağzından alırken)*

Ceyhan - *(Kadir'e)* Kovayı elimden bırakayım, kavuşuruz!

Zühre - *(Kuyuya yaklaşır)* Koy şöyle önüme! *(Ceyhan, kovayı Zühre'nin önüne bırakır, döner Kadir'le kucaklaşır)*

Ceyhan - Hoşgeldin!

Kadir - Bütün köy bayram ediyor, dinle!.. *(Uzakta bağrışmalar, gürültülü koşuşmalar, hurralar arasında "Su! Su!" sesleri duyulur. Bir davul önce tek tek vurmaya başlar, sonra hızlanır, bir zurnanın eşliğiyle bir oyun havası tutturur. Şenlik sesleri yaklaşmaya başlar.)*

Zühre - *(Suyu tadar)* Canıma değdi! Buz gibi, kireçsiz, içimi hafif! *(Kovayı elinden kuyunun taşına bırakır. Avuçlar, yüzüne çarpar.)* Su! *(Ellerini göğe açar)* Canlara can katan, kıraçlara çöllere derman olan su! Şükür hasretimiz dindi, şükür sana kavuştuk! *(Döner, Ceyhan'la Sevdican'a açar)* Gelin, yaklaşın, ikinizi kucaklayayım! *(Ceyhan ile Sevdican yaklaşırlarken)* Annen nurlar içinde yatsın oğlum! Durağı cennet olsun! Senin gibi bir evlât bıraktı bize! Sayende köyümde suyu gördüm! Hayratından ilk suyu ben içtim! *(Bir koluyla Ceyhan'ı, öbürüyle Sevdican'ı sarar, Ceyhan'ı alnından öptükten sonra, Sevdican'a döner.)* Yaşadıkça yüzünüz hep gülsün! Tanrı sizi birbirinizden ayırmasın! Aranıza çalı diken girmesin! *(Sevdican'ı öper.)*

PERDE

Etiler, 1988

YALNIZ ÖLÜ

(Oyun, 2 Bölüm)

KİŞİLER

Sahneye giriş sırasıyla:

Gülizar Sarıdal: 43 yaşında, Kerem Balkan'ın ev işlerinde yardımcısı.

Ülker Kilerci: Orta yaşlı, Kerem Balkan'ın çok yakın dostu.

Durmuş Kaya: Yaşlıca bir manav.

Yalçın Balcı: 50 yaşında, avukat, Kerem Balkan'ın ölen kızkardeşinin kocası.

Salih Elverdi: Kerem Balkan'ın şoförü, orta yaşlarda.

Utku Duran: Maden mühendisi, 30 yaşında, Kerem Balkan'ın yeğeni.

Erkan Balkan: Kerem Balkan'ın kardeşi, akaryakıt dağıtıcısı, 50'sinde.

Özlem Gökçek: Avukat. Kırkbeş yaşında, Kerem Balkan'ın kuzini.

Yeşim Meriçten: 35 yaşında, ekonomi uzmanı.

Kerem Balkan: Mühendis, maden işletmecisi.

(Olay günümüzde, İstanbul'da Kerem Balkan'ın, Yeniköy sırtlarındaki villasının salonunda geçer.)

BİRİNCİ BÖLÜM:
BİRİNCİ TABLO: Haziran başları, sabah saat 9.
İKİNCİ TABLO: Aynı gün saat 10.
İKİNCİ BÖLÜM:
BİRİNCİ TABLO: Birinci bölümden beş gün sonra saat 16.30.
İKİNCİ TABLO: Aynı gün saat 17.

(Dekor: Kerem Balkan'ın Yeniköy sırtlarındaki villasında salondan bir köşe. Solda: Giriş holü ile salonu birleştiren üç kanatlı kapı. Kapının bir kanadı oyun boyunca açık kalacaktır. Holde, giriş kapısı seyirciye göre önde, mutfak ise geride kalır. Salona girildikten sonra, sola dönünce üst kata çıkan merdivenin ilk basamakları. Merdiven dört basamak sonra küçük bir sahanlıktan sağa dönerek üst kata çıkar, sahnenin orta çizgisi bitiminde üst kata ulaşmış olur. Yine solda, kapının sağında bakır bir saksılığa yerleştirilmiş gelişmiş bir diffenbahiyah çiçeği. Geride: Merdiven dönemecindeki köşede, boyu iki metreyi bulan çalar bir boy saati, daha sonra maun bir bar. Ortada, mermer şömine, şöminenin rafında, cam fanuslu, altın kaplama bir müzikli saat. Saatin kadran yuvarlağı üstünde yatay bir milde, biri kadın öbürü erkek, onsekizinci yüzyıl sonları giysileriyle, iki kukla, saat başlarında, yarımlarda çalan müzikle dans ederler. Yine rafta saatin solunda gümüş bir çerçeve içinde genç bir kadın fotoğrafı. Ocağın sol yanında ısıyı, hava durumunu, rutubeti gösteren üçlü bir gösterge, tavana kadar yükselen ciltli kitaplarla dolu maun bir kitaplık, kitaplığın sağ alt yanında küçük bir içki dolabı. Sağda: Ortada balkona açılan çift kanatlı kapı. Kapının sağında solunda geniş pencereler. Pencereler boyunca radyatörleri örten, önleri hazaren kafesli, maun kasalar, kasaların üst yüzeylerinde seramik tabaklar içinde çiçek saksıları. Şöminenin sağında solunda yüksek arkalıklı değerli dört koltuk; koltuklar önünde uzanan bir orta sehpası, ayrıca koltukların yanlarında küçük sehpalar. Kitaplığın önünde değerli bir yazı masası ile sandalyesi, sağ ön köşede yeşil çuha örtülü bir oyun masası, üstünde değerli bir satranç takımı. Şöminenin üstünde Kerem Balkan'ın, şöminenin koltuklarından birinde otururken yapılmış 1.20X1.80 boyutlarında bir portresi; portrenin önünde kristal bir vazoda güller, merdiven çıkışındaki duvarda daha başka uygun yerlerde çağdaş Türk ressamlarının Bedri Rahmi, Eşref Üren, Turgut Zaim, Arif Kaptan, Nuri İyem, Adnan Çoker, Adnan Varınca vb. tabloları...)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Perde açıldığı sırada sahnede kimse yoktur. Telefon çalmaktadır. Telefon beş altı kez çaldıktan sonra susar. Sokak kapısının dışardan açıldığı, sonra kapandığı duyulur. Salonun hole açılan kapı boşluğunda Gülizar Sarıdal görünür. Giyiminde çevresiyle uyum sağlamış bir kadındır. Yazlık bir tayyör giymiş, saçlarını geriden ipek bir eşarpla bağlamıştır. Elinde iş torbası ile sabah gazeteleri vardır. Devinimleri dingin ölçülüdür. Evde karşılaştığı sessizliği yadırgar. Kapı boşluğundan salona, evin içine kulak verir. Kuşkularını neye yoracağını bilemez... İş torbasını vestiyere, gazeteleri en yakın sehpanın üstüne bırakır, ceketini çıkarır, bir askıya geçirerek vestiyere asacağı sırada telefon çalar. Koşarak salona geçer, telefonu açar.)

Gülizar - Alo?.. Evet Kerem Bey'in evi... Ben yanında çalışıyorum... Daha kapıdan yeni girdim, gazeteleri kapıdaydı.... Bu saatte pek yatağında kalmaz... Erken çıkmış olabilir... *(Konuşmasını sürdürürken eşarbının düğümünü çözer, saçlarından sıyırır alır.)* İzin verirseniz odasına bir bakayım... Bazı geceler uyuyamaz, ya da çok geç yatmışsa... Kim arıyor diyeyim? Terzisi mi? Hemen haber vereyim. Provalarının

hazır olduğunu duyunca sevinir... Bir dakika bekleyebilir misiniz?... *(Telefonu açık bırakır, koşarak üst kat merdivenlerini çıkar, kaybolur. Sahne dışından sesi duyulur. Yatak odasının kapısını vurmaktadır. Önce tek, sonra iki yavaş vuruş, ardından sıklaşan yükselen vuruşlar...)* Beyefendi... Beyefendi terziniz arıyor?... Beyefendi?.... Duyuyor musunuz, terziniz?.... Beyefendi odanızda mısınız?.... Beyefendi?.... *(Kısa sessizlik) (Haykırarak)* Allahım! Aman Allahım! *(Koşarak soluksoluğa merdivenleri iner, telefona atılırken)* Ölmüş! Aman Allahım! *(Telefona)* Ölmüş! Bağışlayın, birdenbire öyle görünce.... Ağlamak istiyor ağlayamıyorum, evet ölmüş!.. Boğulur gibiyim, biri sanki boğazımı sıkıyor.... Yatağında ölü buldum... Yapayalnız... Pantolonuyla uzandığı gibi kalmış, gömleği üstünde... Beyefendiciğim, biricik beyefendiciğim, ona yaraşır bir ölüm mü bu?... Siz de yıllardır yakından tanırsınız... nasıl eşsiz bir insandı bilirsiniz... .... Beyefendiden hep övgünüzü duyardım, makasınızı çok beğenirdi.... Yazık, çok yazık, beyefendiciğim yeni elbiselerini giyemeyecek.... Kusura bakmayın gözlerim doldu.... *(Gözlerini kurular.)* Tek başıma şaşırdım kaldım.... Bu durumda evde yalnız kalmak istemezdim... Bana bir yol gösteremez misiniz?.... Haklısınız.... Ama ben de böyle yalnız.... Evde artı eksi ne varsa benden soracaklar.... Gelebilseydiniz?.... Dün izin günümdü. Önceki günden beri beyefendiyi görememiştim. Söylediği yemekleri pişirdim, alışverişini yaptım, dolaba kaldırdım, evi temizledim, gömleklerini ütüledim, gittim.... Keşke gitmeseydim.... Tabii çok haklısınız ama, gelebilseydiniz?.... Toparlanmaya çalışacağım... Ne de olsa şaşırdım, hiç beklenmedik bir durum.... Daha eve gireli beş dakika ya oldu ya olmadı.... Numaranızı alabilir miyim? Belki sizden bir şey sormam gerekir.... Evet yazıyorum *(yazar)* 131 67 76.... Yazdım. Sağolun beyefendi, sizler sağolun.... *(Telefonu kapatır, hole doğru ilerler. İş torbasını eğilir alır, salon kapısı içinde kısa bir süre kararsız kalır)* Allahım, öyle olduğu gibi bıraktım! Nasıl da kafam işlemez oldu! Gözleri açık, çenesi.... *(İş torbasını elinden bırakır. Döner üst kata çıkar, kısa bir süre sessiz geçer. Kapı çalınır, Gülizar merdivenleri ko-*

şarak iner, kapıya yönelir, holden sesi duyulur.) Buyurun... *(Ülker Kilerci ile Gülizar holde görünürler. Ülker, canlı hareketli bir kadındır. İlerleyen yaşına karşın çekiciliğini korur. Eşofmanlıdır. Sağ elinde Londra mağazalarından alınmış iki giyim poşeti vardır.)*

Ülker - Günaydın!

Gülizar - Günaydın Ülker Hanım, *(durgun)* Buyurun...

Ülker - Girmeyeyim, arabayı kötü yerde bıraktım. Hadi, sen Beyefendiye haber ver. Ben buradan arabayı kolluyorum, Emirgân Parkı'na yürüyüşe gideceğiz... *(Kısa bir an Gülizar'ın kararsız davranışlarını neye yoracağını düşündükten sonra)* Neyin var senin?.. Beni hiç böyle karşılamazdın? *(Karşılık beklemeden salona girer. Elindeki poşetleri ilk sandalyenin üstüne bırakır. Bakışlarıyla yöresini aranır, evin içindeki sessizliğe kulak verir)* Beyefendi nerede?.. Kalkmadı mı? Niye karşılık vermiyorsun?

Gülizar - Beyefendi...

Ülker - *(Ürkerer)* Ne oldu Beyefendiye?...

Gülizar - İyi ki...

Ülker - *(Keser, Gülizar'ı kollarından kavrar sarsar.)* Söyle? Çabuk söyle? Neyin var senin? Ağlamışsın?...

Gülizar - İyi ki geldiniz...

Ülker - Evet? Ne oldu? Beyefendi nerede? Neden ağladın?

Gülizar - Beyefendiyi...

Ülker - *(Keser.)* Olamaz! İnanmam, inanamam!..

Gülizar - Ben de, ben de inanamıyorum...

Ülker - Daha dün gece telefonla konuştuk. Dün gece sekiz buçukta... Bir şikâyeti yoktu... *(Ne yapacağını bilmeden sağa sola atılır.)* İnanılacak şey değil!.. *(Gülizar'a döner)* Nerede şimdi? Yatak odasında mı? *(Gülizar'ın olumlu baş işareti üzerine merdivene yönelir, koşarak üst kata çıkarken...)* Kerem!.. Keremim!.. *(Sahneden çıkar. Yalnız kalan Gülizar, her günkü alışkanlığıyla gazeteleri bıraktığı yerden alır, okuma koltuğunun yanındaki küçük kitaplığa kaldırır, telefon çalar.)*

Gülizar - Alo?.. *(Sesi çok durgundur.)* Evet, ben yardımcısıyım... Kerem Bey sizlere ömür efendim... Dün gece... Henüz doktor görmedi... Herhalde kalpten... ...Teşekkür ederiz. Ben notunuzu alıyorum. Kalanlarına söylerim... Sağ olun... *(Not alır.)*

Ülker - *(Ağır ağır merdivenlerden inerken)* Kimdi?

Gülizar - Bankadan aradılar. Yurtdışından alacağı transfer edilmiş...

Ülker - Hesabına geçirirler, bekler... *(Salona inince ilk boş koltuğa ilişir)* Acı, çok acı bir ölüm... *(Dalgın)* Çok acı!.. *(Gülizar'a)* Teşekkür ederim! Sen ilk yapılacakları yapmışsın! Sağ ol... *(Söylenir)* Çok acı!..

Gülizar - Bir kahve pişirmemi ister misiniz?

Ülker - Hemen değil!

Gülizar - Sararmışsınız...

Ülker - *(Kısa bir an Gülizar'ı süzdükten sonra)* Sen başka türlü müsün?.. Sen de öylesin! Görüp de sarsılmamak elde mi? Sarsılmadan karşılanacak bir olay mı bu?.. *(Dalgın)* Gömleğinin yakası açık, pantolonuyla yatağına sırt üstü uzanmış kalmış...

Gülizar - Sağ ayağı yerdeydi. Kaldırdım, yatağına aldım...

Ülker - Sağ ol!.. Kravatını çıkarmış sadece!

Gülizar - Kızınızın yanındaydınız değil mi?

Ülker - Evet, Londra'da.

Gülizar - Ne zaman döndünüz?

Ülker - Dün gece, uçakla. Doğumunda bulunamadım. Bebek kırkını doldurmadan gideyim göreyim dedim. Torunumu... Erkek... On gün, on gün bile değil, dokuz gün kaldım, sıkıldım. Keşke gitmeseydim...

Gülizar - Gitmeniz gerekirdi...

Ülker - Gerekir sanıyor insan, gidince de gerekmediğini anlıyor. Benim yerim yok aralarında. Olmasam da olur. Ama burada kalsam öyle değildi... Kerem'e yardımım dokunabilirdi... *(Kısa bir susuştan sonra)* Dün gece sekiz buçukta eve girdim. Pardesümü bile çıkarma-

dan Kerem Bey'i aradım. Çok özlemiştim. Hemen görmek istiyordum. Biraz yorgunum dedi, erken yatacağını söyledi... Bu sabah dokuzda buluşmak üzere sözleştik. Emirgân Parkı'na yürüyüşe gidecektik... Keşke dün gece söylediğine aldırmadan kalkıp gelseydim!.. *(Düşünceli)* Telefonu kapatınca bir sıkıntı bastı içime!.. Tuhaf bir sıkıntı... Daha doğrusu berbat bir sıkıntı... Çözemedim! Çok iyi biliyorum yol yorgunuyum diye gel demedi bana... Kendi yorgunluğunu öne sürdü... Dün sabah Londra'dan aramıştım, havaalanına gelmesin diye yola çıkacağımı söyledim... Offf!.. *(Sürekli olarak bu ölümün gizini araştırır, bir olaya bağlamak ister gibidir)*... Acımasız bir ölüm! O ince, o eşsiz adam?.. Böyle bulacağım, beni böyle karşılayacağı hiç aklıma gelmezdi. Bir gün olsun kalbinden şikâyeti olduğunu söylememişti!.. Kendi sorunlarıyla hiç üzmezdi ki başkalarını? Çocukluğundan beri! Çocukluğundan beri karşısındakinin öne sürebileceği özürleri kendi üstüne alırdı... *(Mendilini çıkarır, yaşaran gözlerini kurular.)* Dün gece o sıkıntım hiç kesilmedi. O sıkıntıyla sık sık uyandım! Bu sabah o sıkıntıyla kalktım. Bazı bağlar var yakın insanlar arasında... Görünmez bağlar!.. Bir kez daha inandım, var! *(Elleriyle yüzünü kapatır)* Offf! *(Yüzünü açar)* Hayat doluydu! Yığınla tasarıları vardı! Ölebileceği hiç ama hiç aklıma gelmezdi!..

Gülizar - Benim de!..

Ülker - Ama öldü işte! Evet, öldü! *(Göğüs geçirir)* Bir yıl kadar oluyor, bir gün, "Bütün yaşamım boyunca çalıştım, durmadan dinlenmeden, ölürcesine çalıştım" demişti, "artık yaşayacağım, yaşamak istiyorum! Dertlerden, tasalardan sıyrılıp yaşamak!" İşlerini hafifletti. Madeni yeğeni yönetiyor, yönetim kurulu üyeliklerinden ayrıldı. Şu son aylarda iş güç derdinden kurtulmuştu! Son görüşmemizde: "Ne güzel", demişti, "artık geceleri sabah en geç altıda ayakta olmam gerekir diye düşünmeden yatağa giriyorum, düşler kurarak, ya da yarın içimden ne gelirse onu yaparım diye kendimi yatağa salarak rahat uyuyorum. Hakkım değil mi?" *(Kalkar, duvarda asılı, ölenin yağlıboya portresi önünde durur?)* Canım benim, sevgili Kerem'im!

Hakkındı! Yerden göğe hakkın! Altmış iki yıl sonunda ancak beş altı ay hak ettiğin gibi yaşayabildin!. *(Gülizar'a döner)* Bütün özlemlerini yaşamaya hazırlanıyordu! Geziler, sabahları parklarda yürümek, balık tutmak, sevdiği kitapları okumak... *(Birden olduğu yerde döner)* Allah kahretsin şu ölümü! Başka bir yolu yok mu bunun? Neden böyle kımıltısız, katı, soğuk, renksiz bir külçe durumuna getiriyor sevilen, gülen, konuşan sıcak bir insanı? Bir yaprağın ucundan süzülen bir damla su gibi akıp gidemez miydi, yok olamaz mıydı insanlar da? Ne bileyim, rüzgârda, bir anda rüzgârda dağılıp toz olamaz mıydı? Sevdiklerinin yüzüne gözüne, ağaçlara çiçeklere konup karışamaz mıydı?... Offf, boğulacağım...

Gülizar - Bir kahve içseniz iyi gelirdi!

Ülker - Hayır, yanımda kal! Yanımda kal daha iyi! Şu anda bana en iyi gelen yalnız kalmamak! Beni dinleyecek, içimi dökeceğim birini bulmak! Ağlayamıyorum ama konuşuyorum! Görüyorsun işte, dilimin ucuna geldiği gibi konuşuyorum! Ancak böyle katlanabiliyorum bu acıya!.. Elli beş yıldır tanıyordum. Elli beş yıldır tanıyorduk birbirimizi! Komşu çocuklarıydık. Evlerimiz arasında yıkık bir bahçe duvarı vardı. Bahçeye çıkar çıkmaz birbirimizi arardık. Ben beş altı yaşındaydım o yedi, ya da birkaç ay daha büyük! Elli beş yıl aramızda tek kırıcı söz geçmedi! Yaklaştık, uzaklaştık, bazan üç dört yıl birbirimizi göremediğimiz dönemler oldu, yeniden karşılaştığımızda daha az önce birbirimizden ayrılmış gibiydik! Hani çocukluğumuzda evden yemeğe çağırdıkları zaman yemekten kalkar kalkmaz bahçe duvarını geçerek buluşmuş gibi!.. Çünkü birbirimizden hiç kopmadık! Uzakta olduğumuz günler, hemen her gün onu hatırlar, onu düşünürdüm. En küçük bir uyarı yeterdi. Ne bileyim, örneğin hava durumu dinlerken, mühendis olarak doğuda, sonraları Balya'da çalıştı, her gün oralarda hava nasıl diye kulak kesilirdim! Her karşılaşmamızda anlardım ki o da her gün beni hatırlamış, beni düşünmüş!.. Birbirimizi hiç kırmadık!... Birbirimizi en çok üzdüğümüz günlerde bile! Daha doğrusu birbirimize üzüntü vermek zorunda kaldığımız günlerde bile...

Gülizar - Öyleydiniz!

Ülker - Nereden biliyorsun?

Gülizar - Ne zaman adınız geçse canlandığını görürdüm. Yüzü aydınlanırdı. Pancurları, perdeleri açılmış bir oda gibi...

Ülker - Doğru mu söylüyorsun?

Gülizar - Kanatlanırdı sanki!

Ülker - Anlat, nasıl, daha anlat?..

Gülizar - Arayan oldu mu diye sorunca, sizin aradığınızı söylersem uçardı! Kulak kesilirdi bütün varlığıyla. En küçük sözünüze kadar öğrenmek isterdi. Soluk aldığınızı bile duymak istercesine dinlerdi dediklerimi. Sevince kapılırdı birden...

Ülker - Doğru. Çünkü ben de hep öyle oldum, öyle olurdum. Baksana, şimdi bile durmadan ondan söz etmek istiyorum, yukarıda odasında cansız yattığını unutmuş gibi! Ölmüş gibi gelmiyor ki bana! Ben yaşıyorken ölemez ki o! Bir canı bende onun! Ancak ben ölünce ölecek!.. Neler söylüyorum? Sırası mı şimdi bu sözlerin? Yapılacak bir yığın iş varken... Sıkmıyorum ya seni?..

Gülizar - Tam aksine! Sizin söylediklerinizi ben söylemek isterdim. Durumlarımız çok ayrı bile olsa...

Ülker - Herhalde! O kadar çok anlatacaklarım var ki onunla ilgili, senin de olmalı! Neyse bırakalım şimdi bunları, başbaşa kalacağımız daha rahat günlerde konuşuruz. Şimdi gecikmeden yapılması gereken işleri sıraya koyalım...

Gülizar - Yakınlarına haber verilmesi gerekir...

Ülker - Önce bir doktora...

Gülizar - Doğru, aklımdan çıkmış...

Ülker - Tabii yakınlarına, iş arkadaşlarına, dostlarına haber vereceğiz... Komşu doktorun telefon numarasını biliyor musun?

Gülizar - Defterde yazılı olacak! Bulurum,

Ülker - Ara öyleyse... *(Gülizar telefon defterini karıştırırken)* Ölüm böyledir işte! Saçmadır! Neresinden tutsan saçmadır! İnsana acısını yaşayacak zaman bırakmaz! Bir yığın abuk sabuk iş sarar başına geride kalanlarının...

Gülizar - Yoksullar gibi zenginlerin de...

Ülker - *(Gülizar'ı süzer)* Evet, yoksullar gibi zenginlerin de... Daha saçma yanı, olgunlar bilgililer ile hamları, yontulmamışları, aptallar ile zekileri bir tutar. Düşün, bir insan, el kadarcıktan ne emekler, çabalarla büyütülüyor, eğitiliyor, adam ediliyor. Bunca bilgi edinip, yabanıllıktan kurtulduğu insana benzer insan olduğu sırada, bir gece yatağında sırtüstü düşüp kalıyor, hepsi uçup gidiyor kendisiyle birlikte edindiği o duyguların düşüncelerin... Bütün iç dünyası yok oluyor! Saçma değil mi böyle bir son? Yangına, yıkıma benzemiyor mu? *(İç çeker)* Numarayı buldun mu?

Gülizar - Şimdi buldum.

Ülker - Sen doktora telefon et. Gelmesini söyle. Ben çıkıp arabamı bahçeye alayım...

Gülizar - Peki efendim... *(Ülker, elinde arabasının anahtarıyla çıkar. Gülizar, telefona yaklaşır, numaraları çevirir.)*

Gülizar - *(Kendi kendine)* Çaldı... *(Telefona)* Alo! Dr. Sedat Bey'i arıyordum.. Mühendis Kerem Bey'in evinden telefon ediyorum, komşunuz... Kerem Bey'i kaybettik... Dün gece... Doktor Bey hemen gelebilir mi?... Evet, lütfen kendisine sorun da karşılık verin... Hemen gelemezse başka doktor arayacağız?... Bekliyorum... *(Vericiyi eliyle kapatır. Beklerken salonu gözden geçirir. Kendi kendine)* Geldim geleli daha hiçbir şeye el sürmedim... Alo?... Evet, bekliyoruz, teşekkür ederim...

Ülker - *(Merdivenlere doğru baktıktan sonra)* Doktoru buldun mu?

Gülizar - Yarım saate kadar geliyor...

Ülker - İyi. Hâlâ öldüğüne inanamıyorum! İnanasım gelmiyor! İkide bir dönüp merdivenlere baktığımın ayrımında mısın? Sanki başımı merdivenlere çevirince üst kattan inerken görecekmişim gibime geliyor. O ümitle merdivenlere bakıyorum. Yatağından kalkacak, yürüyecek, merdivenlerin başında görünecek. İnerken: "Günaydın Ülker, diyecek, çok oldu mu sen geleli?" Gülümseyerek; "öyle giyinik uzanmış kalmışım..." diye ekleyecek...

Gülizar - Keşke dediğiniz gibi olsa! Kalan ömrümün beş on yılı onun olsun!...

Ülker - Ben yarı yarıya paylaşmaya razıyım! Böyle ardından tek dostum olmadan yapayalnız kalmaktansa ondan daha önce ölmeye de... Olacak iş değil bunlar. Pazarlığı yok ölümün...

Gülizar - Acı, olacak olmayacak, aklına geleni söyletiyor insana...

Ülker - Doktor gördükten sonra duyuralım acısını...

Gülizar - Nasıl uygun görürseniz...

Ülker - Biz yakınlarına haber veririz. Gerisini yakınları nasıl uygun görürlerse öyle yaparlar...

Gülizar - Yakınları diyorsunuz ama, arkasından ağlayacak bir yeğeni var! Öbür yakınları belki de mirasına kavuşacakları için, kusura bakmayın, bayram edecekler!..

Ülker - İş arkadaşları, meslek arkadaşları arasında sevenleri çoktu. Yıllarca Sanayi Odası yönetim kurulu üyeliği, Maden Mühendisleri Birliği'nin başkanlığını yaptı. Acısını paylaşacak olanlar onlar... *(Kısa sessizlik)*

Gülizar - Beyefendi hiç evlenmedi mi?

Ülker - Hayır, evlenmedi.

Gülizar - Yazık!

Ülker - Kimbilir, belki de değil!

Gülizar - Ne çoluk ne çocuk! Ardından adını sürdürecek kimsesi yok! Bu zenginlik, bu emekler kapanın elinde kalacak!

Ülker - Çoluk çocuk olursa başka türlü mü olur sanıyorsun? Olacaklar çocukların tutumuna bağlı, ölenin isteklerine değil! Benim bir kızım bir oğlum var. Kısmet işte, ikisi de yabancı ülkelere yerleşti kaldı. Göremeden, hasret yaşıyorum. Kızım Londra'da. Eşiyle Londra'ya yerleştiler. Ancak ben kalkar gidersem yüzlerini görüyorum. Oğlum Amerika'da. Koleji bitirince yüksek öğrenim için gitti. Amerikalı bir kızla evlendi kaldı. Onu daha seyrek görüyorum. Mektuplarının arası her geçen yıl daha uzuyor. Geçen yıl gittim, on beş gün yanla-

rında kaldım. Çocukları Türkçe bilmiyor. Torunlarımla konuşmak için ellisinden sonra İngilizce öğrenmeye kalktım. Benim mirasçılarım da onlar olacak! Ne değişir? Miras, daha doğrusu para kördür, kimin avucuna çarparsa onda kalır; karanlıkta uçan yarasalar gibi...

Gülizar - Bir şey sorsam ayıplamazsınız ya beni?

Ülker - Ne soracağını biliyorum, sor?

Gülizar - Çoktandır hep sormak istedim ama saygısızlık olur diye....

Ülker - Sor dedim ya?

Gülizar - Anladınız!

Ülker - Kerem Bey'le niye evlenmediğimizi merak ediyorsun?

Gülizar - Evet.

Ülker - Olmadı işte! Çocukluğumuzdan beri, gören kim varsa, bize evlenecek gözüyle bakardı, olmadı...

Gülizar - İsteseniz olurdu?

Ülker - Olmadı! *(Bir an dalar.)* Bir türlü olmadı!.. Şu kırk yıldır, her yeni karşılaşmamızda, her ayrılıktan sonra bir araya gelişimizde başka başka olumsuz nedenler engelledi...

Gülizar - Evlenmeniz belki ikiniz için de iyi olurdu...

Ülker - Belki de?..

Gülizar - Neden belki de diyorsunuz? Beyefendi çok seviyordu sizi. Siz varken bana söylemek düşmez ama siz de...

Ülker - Evet ben de çok sevdim, çok da seviyordum, hâlâ da seviyorum...

Gülizar - Demek ki evlenebilirdiniz?

Ülker - *(Duygulu)* Kırk yıllık, kırk yıldan da uzun bir yolculuk bu! Kırk yıl içinde değişik aralarla değişik yol ayrımlarında karşılaştık. Bazen düşünürdüm, o karşılaşmalarımızdan birinde evlenelim desek, nereye kadar yürütürdük, yürütebilirdik bu işi? Sonu nasıl gelirdi, yürür müydü? Bugünkü kadar sever miydik, sevebilir miydik birbirimizi?

Gülizar - Neden sevmeyesiniz? Bugünkü gibi olmazdı belki, başka türlü olabilirdi ama sevebilirdiniz...

Ülker - O kadar kolay değil bu sonuca varmak, bu sorulara karşılık vermek!... Evlenmek için ilk karar vermek durumunda kaldığımız günlerde, ben ondokuz yaşındaydım, o yirmi. Maden Fakültesi'nin üçüne yeni geçmişti, daha üç yıl vardı mühendis çıkmasına. Ardından da iki yıl askerlik hizmeti! Benimse iki yıl önce babam ölmüştü. Evin geçimine destek olmak için çalışmak zorunda kalmıştım. Öğretmen yardımcılığı yapıyordum. Kazancıma babadan kalanları ekleyerek yaşıyorduk. Çok alımlı bir kızdım. Ardı ardına isteyenlerim çıkıyordu...

Gülizar - Yine öylesiniz, isteseniz bugün de evlenebilirsiniz.

Ülker - Teşekkür ederim. Sonunda her bakımdan kusursuz bir isteyenim çıktı. Aramızda biraz yaş farkı vardı kusur denilebilecek. Söyledim, ne diyebileceğini bilemeden tutuldu kaldı. Bir hafta konu ne zaman aramızda açılsa, başladığı sözün arkasını getiremedi. Çok düşünmüş olmalı. Üzüldüğü açıktı. İsteyenimle kendi sağlayabileceği yaşam koşulları arasında uzun karşılaştırmalar yapmış olmalı! Karar vermeyi bir bakıma bana bıraktı! Öğrenimini, ardından askerlik hizmetini tamamlaması, sonra da dağ başlarında maden ocakları lojmanlarında geçecek yıllar... Gözünde büyütmüş olmalı hep bu koşulları! Oysa umurumda değildi benim. O ne türlü yaşarsa onun gibi yaşamaya, onun sıkıntılarını paylaşmaya hazırdım. Çocukluk yıllarından beri öylesine bir bütün olmuştuk ki ayrılmamız aklımdan geçmezdi. Ama, yine de onun ağzından çıkacak sözü bekledim. İsteyenime verilecek karşılığı bir aya yakın oyaladım. Belki de bir kadınlık gururuydu sadece benimki! Ayrılamayacağımızı, benden kopamayacağını onun söylemesini istedim. Söyleyemedi bir türlü.

Gülizar - Çekinmiştir...

Ülker - Evet, çekindi! O yaştaki erkeklerin çekingenliği! Kendilerine henüz tam güvenleri yoktur, daha doğrusu varsa da olan güvenlerini gizlerler, açığa vurmaktan kaçınırlar...

Gülizar - O da onun erkeklik gururu.

Ülker - Herhalde! Herhalde ben de başını sonunu doğru dürüst

düşünebilecek durumda değildim. Evlendim, bolluğa lükse kavuştum. Ankara'ya yerleşmiştim. Dört yıl sonra karşılaştık. Mühendis olarak Ankara'da yedek subaylığını yapıyordu. Otomobilim vardı. Otobüse binmezdim. O gün nedense otobüse bineceğim tuttu. Kızılay'dan otobüse bindim, bir durak sonra da o bindi, yanım boştu, yanıma oturdu! Kalbimin nasıl çarptığını, söze başlamakta nasıl güçlük çektiğimi az önce olmuş gibi hatırlıyorum. Evime çağırdım, eşimle tanıştırdım. Çok zayıf olduğumu anladım ona karşı. Daha önce cinsel hiçbir yakınlık olmamıştı aramızda. Bizim gençlik yıllarımızda öyleydi. Evlenecekleri günü beklerdi âşıklar! Oysa kadındım artık! İsteklerimin kaynağını biliyordum! Eşimin kollarındayken bile, gözlerimi kapadıkça onun kollarında olduğumu sandığım olurdu! Çok iyi anlıyordum ki ondan gelecek isteğe karşı koyacak gücüm yoktu! En küçük bir girişimde bulunmadı beni kendine çekmek için. Göz göze geldikçe gözlerini benden kaçırırdı... Ellerini de... El sıkışırken biraz uzun kalmasına dayanamazdı elimin elinde. Kan dolaşımının arttığını duyar elektriklenirdim. Henüz tek çocuğum vardı. Boşan dese boşanmaya hazırdım. Demedi. Sonra Ergani'de, Batman'da çalıştı. Balya'da maden sahibi oldu. Ankara'ya her gelişinde ararda beni. Ben de dayanamayacak kadar özledikçe sesini duymak için telefon ederdim. Ergani'ye, Batman'a Balya'ya hep telefon ettim, aradım...

Gülizar - Biliyorum, bazen ben açardım telefonu...

Ülker - Eşim öldüğünde kırk yedi yaşındaydım. Oğlum evlenmişti. O aralar bazı gönül ilişkileri ile ilgili söylentiler dolaşırdı sosyetede. Ankara'ya ilk gelişinde yine de aradı beni. Yemeğe geldi. Bir kez daha anladım ki, hâlâ ilk gençlik yıllarındaki duygularıyla bağlıydı bana! Dedikodusu yapılan gönül ilişkileri değiştirememişti bana olan duygularını... *(Kısa bir an düşündükten sonra)* İstesem?.. Ama bu kez ben istemedim! Torun bekliyordum. Güzelliğinin en parlak yıllarını başka bir erkekle yaşamış, o erkeğe bağışlamış, sunmuş bir kadındım! Doğru ya da yanlış, bir karamsarlığa kapıldım, neyim kaldı ona verecek diye?.. Soyunurken giyinirken, aynalara bakarken,

neyim kaldı ona verecek diye, mırıldanıyordum elimde olmadan! Evlensek, çok geçmeden bir gün yüzümdeki kırışıklıkları görüp, bana kalan bu çöküntü diye aklından geçirebileceğini düşündüm!..

Gülizar - Yanlış düşünmüşsün bana kalırsa! Dediğiniz gibi düşünecek olsa, sonraki karşılaşmalarınızda yine belli edebilirdi...

Ülker - Belki de buna fırsat vermediğim için belli etmedi! Önce o, sonra ben isteklerimizi hep içimize gömdük! O doyurulmamış istekler özlemler hep canlı kaldı. Bazen düşünürüm, öğrencilik yıllarında beklesem, evlensek, başlangıç yıllarının o güç koşulları altında, birbirimizi kırmadan, sıkıntılarımızı aşabilir, yaşatabilir miydik aşkımızı? Para sıkıntıları, tekdüze bir yaşam, çocuk derdi, çevrenin baskıları acaba yıpratmaz, değiştirmez miydi karşılıklı duygularımızı?.. Ya da onbeş yıl önce, kocamın ölümünden sonraki yol ayrımında karşılaştığımızda?.. Ben evli, iki çocuk, torunları olan genç bir kadın, o ise gençliğinden daha yakışıklı, çekici, başarılı bir erkek! Gençliğini tam yaşamamış, yaşayamamıştı! Kendiliğinden doyurulmamış özlemlerinin baskısına uyacaktı. Nitekim uydu da! Düşünüyorum, evli olsak, kırılmadan, şimdiki gibi hoş karşılayabilir miydim başka bir kadına âşık olmasını?.. Hoş karşılamadım diyelim, yalnız bana bağlı kalmasını istemekte haklı olabilir miydim? Her neyse, sanıyorum ki, o da çocukluk, ilk gençlik yıllarında sevdiği Ülker'in anısını korumak istedi: O anıyı bozmaktan korktuğu için ileri bir adım atmaktan kaçındı! Sonunda yıllarca önce birbirini çok sevmiş iki âşıkken, yıllar sonra o anıları yaşatan, birbirini yine çok seven iki yakın dosta dönüştük, dost kaldık!

Gülizar - Ne güzel, tıpkı masallardaki gibi!

Ülker - Allahtan ki o ara sevebileceği bir kadın çıktı karşısına, âşık oldu! Benim yükümü de hafifletti! Tanıyorsun değil mi?

Gülizar - Tanıyorum, Yeşim Hanım!

Ülker - Tanıştıklarında çok gençti ama, erken olgunlaşmış kişilikli bir kadındı yine. Kerem'e yalnızlığını unutturduğu için sevindim!

Gülizar - Yine de sizin yeriniz ayrıydı bana kalırsa...

Ülker - Her sevilenin yeri ayrıdır Gülizar! Hiçbiri öbürünün yerini doldurmaz. Bu gerçeği benim yaşıma gelince anlıyor insan! Senin yerin, benim yerim, Yeşim Hanım'ın yeri hep ayrıdır bizi sevenin kalbinde! Hiçbirimiz öbürünün yerini alamayız. Onun için bu yüzden duyulan bütün çekememezlikler, kıskançlıklar saçmadır, köksüz duygulardır. Herkes sevebileceği kadar sevilir, daha doğrusu sevildiği ölçüde sever...

Gülizar - Sevip de sevilmeyenler de var?

Ülker - O türlü bir sevgi değil sözünü ettiğim! Karşılıklı sevgiler benim dediğim! Bir kadın ya da erkek karşısındakinden kendi verdiğinden daha çoğunu beklerse elbette ki alamaz! Ben Yeşim Hanım'ı seviyorum dersem inanır mısın?

Gülizar - Siz ne derseniz inanırım!

Ülker - Seviyorum, çünkü, benim gençliğimde veremediklerimi verdi Kerem'e. Benim hasret bıraktığım mutluluğu yaşattı. Sanki benim borcumu ödedi! Bu yüzden pişmanlıklarımı, nedametlerimi hafifletti, unutturdu bana da, *(Biraz düşündükten sonra)* bazı duygularında Kerem'e de... *(Salondaki boy saatine, ardından kendi kol saatine bakar.)* Doktor hâlâ görünmedi! Sen telefon edeli on beş dakika oldu bile! Doktoru karşıladıktan sonra benim eve gidip üstümü değişmem gerekiyor... *(Kalkar)* Mirasçılarının çıkaracağı gürültü patırtıya hazır olalım şimdiden ikimiz de!..

Gülizar - Eve gitmeseniz, telefon etseniz, istediğiniz elbiseyi getirseler?

Ülker - Neden?

Gülizar - Beyefendinin ölümünden sonra bu evde yalnız kalmak istemiyorum! Mirasçılarından birinin aklından bir şeyler geçer diye...

Ülker - Sana kimse dil uzatamaz!

Gülizar - Beyefendi için, sizin için öyle! Ama beni iyi tanımayanlar için?.. Bu altınlar gümüşler antika eşyalar arasında alt yanı bir hizmetçi...

Ülker - Böyle konuşma! Kerem hiç kimseye hizmetçi demek hakkı tanımadı sana! Kaç yıldır yanında çalışıyorsun?

Gülizar - Yirmialtı bitti, yirmiyediye girdi. Bitlisliyim ben. Ergani'de ondokuzundaydım beni yanına aldığında. *(Ülker, Nuray'ın şöminenin rafı üstündeki fotoğrafı önünde durur.)*

Ülker - Nuray Hanımı tanımış mıydın?

Gülizar - Çok az! Biz Balya'dayken bir yaz gelip üç hafta kalmıştı. Genç kızdı daha...

Ülker - Nuraycık! Yazık oldu! Çok da güzeldi...

Gülizar - Evet, çok güzeldi! Ayrıca alçakgönüllüydü. Benden bir iki yaş büyüktü. Çok yakın davrandı. Balya'da üç hafta içinde üç isteyeni çıktı. Biri mühendis, öbür ikisi Balya'nın zengin ailelerinin çocukları, Nuray Hanım ilgilenmedi...

Ülker - Okuyordu, eczacı çıkacaktı...

Gülizar - Ertesi yıl çıktı. Beyefendi şimdiki gibi varlıklı değildi o ara. Seve seve eczane açmasına yardım etti. Borçlanmıştı...

Ülker - Eczane açtıktan beş altı ay sonra da evlendi. Bir yıl sonra doğum sırasında öldü. Yirmi beşinde...

Gülizar - Beyefendi günlerce yasını tuttu ardından. Gülmesini unuttu...

Ülker - Aldandı evleneceği adamı seçmekte. Mutlu olamadı. Kocasını tanıdın mı?

Gülizar - Evlendikleri yıl Şeker Bayramı'nda geldiler, Beyefendinin hiç uyuşamayacağı bir adamdı. Nuray Hanım nesine kapılmış anlayamamıştım. Hiç gözüm tutmadı!

Ülker - Bilinmiyor böyle işler! O yaşlarda biraz kaş göz, biraz gösterişli olmak göz boyar. galiba basket oynardı. Genç kızlık ölçüleri... Beyefendinin mirasçılarından biri, şimdi o!..

Gülizar - Nuray Hanım öldü öleli yirmiüç yıldır bu eve adım atmış değil!

Ülker - Şimdi atacak! Hem de sahiplerinden biri olarak!..

Gülizar - Hiç aklım almıyor, Allah nasıl razı olur bu haksızlığa?

Ülker - Yasalar razı oluyor! Kalan mala bir sahip bulmak gerek! Bugün öğle olmadan Enişte Bey'in suratını göreceğiz bu evde! Eczane de ona kalmıştı!

Gülizar - Doğru, senetleri Beyefendi ödedi, eczanenin üstüne o oturdu!

Ülker - Doğum sırasında önce Nuray öldü, ardından bebek yirmi dakika daha yaşadı diye! O yirmi dakika babayı eczane sahibi etti, dayıya senetleri ödettirdi! Yirmi üç yıl sonra babasını dayısının mirasına ortak edecek!

Gülizar - Yalçın Bey üstelik evlendi, yeni karısından çocukları var!..

Ülker - Biliyorum. Yeni karısı kumarbaz diyorlar. Babadan kalan bütün malını eritmiş. Lüks otellerin kumar salonlarından çıkamıyor diyorlar!

Gülizar - Haram mal yiyen bir yandan kusar!

Ülker - Belki de! Kerem'ler dört kardeştiler, Nuray en küçükleriydi. Kerem'in küçüğü Sevgi akranımdı. Çok sevişirdik, fizik öğretmeni oldu. Sınıf arkadaşı bir matematik öğretmeni ile evlendi...

Gülizar - Utku Bey'in annesi! Hep birlikte her yaz bize gelirlerdi... Yazık!..

Ülker - Evet, çok yazık, terör olayları sırasında eşini gericiler vurdular, eşinden iki yıl sonra da Sevgi'cik o hastalığa tutuldu...

Gülizar - Hastalığının son üç ayında bizde kaldı, ben baktım!

Ülker - Allahtan ki geriye Utku'yu bıraktılar!

Gülizar - Utku Bey annesinden babasından çok Beyefendi'nin oğlu sayılır. Çok iyi anlaşırlardı. Ava çıkarlardı birlikte, satranç oynarlardı. Şimdi madenin başında o...

Ülker - Kerem'le benzerler...

Gülizar - Çok benzerler hem de...

Ülker - Utku'nun havası, duruşu oturuşu, el hareketleri hep Kerem'i hatırlatır...

Gülizar - Sesi, konuşması da...

Ülker - İyi dikkât etmişsin!

Gülizar - Miras Utku Bey'in hakkı olursa aklım keser. Her zaman ararda dayısını, habersiz bırakmazdı, her verdiği haberle sevindirirdi...

Gülizar - Biliyorum.

Ülker - Bir de Erkan var, Sevgi'nin küçüğü, üçüncü kardeşleri,

Gülizar - *(Soğuk, mırıldanır gibi)* Evet, var..

Ülker - Sorunlu bir çocuktu...

Gülizar - Sorunları hiçbir zaman bitmedi...

Ülker - Kerem'i çok üzdü. Sonunda bağlantıları koptu.

Gülizar - Dargındılar.

Ülker - Ne yazık ki öyle!

Gülizar - Ne zaman bir araya gelseler kavga ederlerdi. Ne zaman gelecek olsa, telefon etse, eyvah derdim, kim bilir gene ne gürültü çıkacak! En son istemeyerek büyük bir kavgalarına tanık oldum. O günden beri on yıl geçti, on yıldır bu eve ayak atmadı... *(Telefon çalar, Ülker ile Gülizar karşılıklı bakışırlar.)*

Ülker - Açar mısın? *(Gülizar telefonu açarken.)* Belki de Utku'dur?..

Gülizar - *(Telefona.)* Alo? *(Ülker'e.)* Evet, o! *(Telefona.)* Bir dakika Utku Bey, Ülker Hanım burada, sizinle konuşmak istiyor...

Ülker - *(Yaklaşır.)* Ver. *(Alıcıyı Gülizar'dan alır.)* Utku, nasılsın canım?.. Ben de az sonra seni arayacaktım, ... Dayın biraz rahatsız..... Evet, dün akşam bir şeyi yoktu..... Sen nerede konuştun dayınla? ..... İstanbul'da mısın?..... Öyleyse hemen kalk gel..... Yukarıda uyuyor şimdi..... Doktor bekliyoruz..... Hayır hayır, hemen gelsen iyi olur..... Ne diyeceğimi bilmiyorum, inşallah önemsiz bir şeydir..... Bekliyoruz, gözlerinden öperim..... *(Kapatır.)* En uzakta olan oydu! Dün akşam İstanbul'a gelmiş. Dayısı ile karşılaşmışlar. Öldüğünü söyleyemedim.....

Gülizar - Herhalde anlamıştır?

Ülker - Anladığını sanıyorum.....

Gülizar - Beyefendi'nin vasiyeti yok mu acaba?

Ülker - Herhalde vardır. Her olasılığı düşünen bir insandı. Akrabaları gelmeden yazı masasına, çekmecelerine el sürmek istemiyorum...

Gülizar - Utku Bey'in belki de bilgisi vardır?..

Ülker - Belki de... Utku'nun erken gelmesi iyi oldu. Eniştesi kardeşi ile karşı karşıya yalnız kalmayız...

Gülizar - Geldim geleli daha hiçbir şeye el süremedim...

Ülker - *(Salonu gözden geçirir.)* Her şey yerli yerinde, derli toplu, pırıl pırıl, tertemiz...

Gülizar - Beyefendi hep böyleydi. Hiç dağıtmazdı ki! Giderken nasıl bırakırsam, ertesi sabah gelince evi öyle bulurdum. Bir gün olsun bir çorabını yerden kaldırdığımı bilmem! Sigara tablalarında kül bıraktığını görmedim!

Ülker - Sigara içtiği oluyor muydu? Benim bildiğim bırakmıştı?

Gülizar - Ayda haftada bir sigara yaktığı olurdu. Konukları içerlerdi. Sigara içtiği günlerde de kül tablalarını kirli bırakmazdı... Daha mutfağa giremedim...

Ülker - Gir bak, yapılacak bir işin varsa yaparsın...

Gülizar - Fazla bir iş olduğunu sanmıyorum... *(Çıkar. Yalnız kalan Ülker, salonu ilk kez görüyormuş gibi inceler. Vitrinin, bir tablonun önünde durur. Şöminenin üstündeki küçük bir heykeli eline alır, bakıp yerine bırakırken, salondaki büyük boy saat dokuz buçuğu vurur. Onun vuruşu kesilince, müzikli masa saati, her yarım saatte yinelediği müziği çalar. Ülker saatlerin çalışını dinlerken, Gülizar döner.)*

Ülker - Salona bakıyordum. Her köşesinde ellerinin izi var! Her köşesinde beğenisi, kişiliği... Yazık!..

Gülizar - Eşyalarını bir bir seçe seçe aldı...

Ülker - Düşün, şimdi hepsi dağılacak. O kadar sevdiği, yakınlık duyduğu parçalar sevenin sevmeyenin eline geçecek, satılacak, paraya çevrilecek! Kendi yaptırdığı bu ev belki de yıkılacak. Yerine on katlı bir apartman yapılacak. Sen ben önünden geçersek yıkıldığını göreceğiz... Asıl ölüm bu işte! Kerem o zaman büsbütün ölecek. Yaşadığının izleri silindikçe... Mutfak dağınık mıydı?..

Gülizar - Dün akşam yemek yememiş... *(Büfeyi açar. Bir viski şişesi çıkarır; şişedeki içki düzeyine baktıktan sonra.)* Az bir şey vis-

ki içmiş... İki üç parmak... *(Şişeyi büfeye kaldırır.)* Bir tabak kiraz yemiş... Mutfağı dağınık bırakmazdı ki...

Ülker - Evet, akşamları genellikle hafif yerdi...

Gülizar - Kullandığı tabakları bir su geçer musluğun yanına kaldırırdı...

Ülker - Çocukluğundan beri öyleydi o ! Düzenli, temiz, derli toplu. Elinden gelen işi başkalarının üstüne yıkmayı hiç sevmezdi...

Gülizar - Çok arayacağız Beyefendiyi! Yakınlarımdan daha yakın, hep ağabey, baba gibi davrandı bana...

Ülker - Çok dürüsttü!

Gülizar - Yanına girdiğimde ondokuzundaydım. Üç yıl ilkokulda okudum, bir yıl da akşam sanat kursuna gittim. Görgüm bilgim çok kıt, çok değişikti! Ondokuzunda Bitlis'li bir genç kız ne anlar ne bilirse dünyadan ..... Yabandım desem yeri ..... Eğitti ..... sonra ....

Ülker - Sonra.... tamamla sözünü?

Gülizar - Az önce Nuray Hanım'dan söz ederken o yaşlarda genç kızların kolay gönül kaptırabileceğini söylediniz...

Ülker - Çekinmeden konuş?

Gülizar - Bitlisli bir genç kızın dünyasında erkek başta gelir. Yetişme koşullarıma göre Nuray Hanım'dan çok daha kolay bir erkeğe kapılabilirdim...

Ülker - Herhalde...

Gülizar - Kerem Bey gibi bir erkeğin sabah akşam yanında yakınında yaşayıp, o yaşta genç kızların kapılabileceği duygulara kapılmamak...

Ülker - Çok zordu diyeceksin! *(Düşünceli.)* Haklısın! *(Yenemediği bir kıskançlıkla, buruk.)* Âşık mıydın?

Gülizar - Herhalde! Büyülenmiş gibiydim! Gizleyemiyordum. O da gençti. Otuzlarında.... Yalnızdı..... Dışarda ne yapardı bilmem ama kadın getirmezdi eve..... *(Susar.)*

Ülker - *(Kısa bir an sonra.)* Daha açık anlatma istersen....

Gülizar - Daha açık anlatılacak bir şey yok ki!

Ülker - Güzelsin? O yaşlarda herhalde daha güzel, daha alımlıydın?..

Gülizar - Öyleydim. Geçtiğim yerde başlar ardımdan çevrilirdi. *(İç çeker.)* En küçük bir sataşmada bulunmadı bana. İçkili olduğu gecelerde bile!.. Bazen aklımdan deli deli şeyler geçerdi! Uyuyamadığım geceler....

Ülker - Kalkıp yatağına gitmek gibi mi?

Gülizar - Evet! Onun da uyuyamadığını duyardım. Gel dese, elimden tutsa elinde kalmaya hazırdım... ama gidemezdim! Cesaret edemezdim!.. İnanıyorsunuz değil mi anlattıklarıma?

Ülker - *(Dalgın)* İnanıyorum... *(Kısa bir sususuştan sonra ekler.)* Sataşmamıştır...

Gülizar - Neye dayanarak inanıyorsunuz? Ben hâlâ anlamış değilim?

Ülker - Bir genç kızın duygularıyla oynayacak, zayıf yanlarından yararlanacak yapıda değildi!

Gülizar - Hiç kırmadan hoş tuttu beni! Kitaplar getirdi, bir el radyosu aldı... Hep ağabey gibi, sonra da evlendirdi...

Ülker - Belki kadınlığından yararlansa, yatağına alsa şimdi böyle anmazdın?

Gülizar - Bilemem! Belki de daha büyük bir acıyla anardım!

Ülker - Aldandığını anlasan da mı?

Gülizar - Aldanmış olmayacaktım ki! Yatağına girmek isteyen bendim! Hiçbir kadın gerçekten sevmişse yaptığından pişman olmaz! Sevdiğini yitiren bir kadın ağabeysinin babasının ardından ağladığından daha çok ağlar!

Ülker - Bu duyguları hiç yaşamadım, bilmiyorum...

Gülizar - Bizim oralarda, Doğuda kolaydır bu işler! Nikâh aranmaz. Başlığını ödeyen beğendiği kızı alır, evine kapar. Bir iki yıl sonra gönlü geçince babasının evine geri gönderirse, babası sevinir bile!.. Yeniden başlık parası alır, başkasına satar kızını! Bazı bekâr doktorlar, mühendisler, subaylar öyle yaparlardı. Doğuda görevleri sona

erince babalarının yanına gönderirlerdi evlerine aldıkları kızları. Bazıları da...

Ülker - Göndermezler miydi?

Gülizar - Evet. Nikâhlarlardı. Çok güzel olur bizim oranın kızları. Kaşlı gözlü, sağlıklı. Çoklukla da akıllı çıkarlar, erkeği hoş tutmasını, gönlünü etmesini bilirler. İyi şeyleri çabuk görür kaparlar. Kopamazlardı öylelerinden, evlenirlerdi... *(Kapı çalınır)*

Ülker - Doktor olabilir?

Gülizar - *(Pencereden kapıyı görmeye çalışır.)* Doktor değil! ... Yaşlıca bir adam... Tanıdım, Durmuş Efendi. Bizim sokakta manavdı kapattı, o! *(Bir kez daha sokağa baktıktan sonra)* Evet o! İçeri alayım mı?

Ülker - Gelsin bakalım, ne istiyor? *(Gülizar hole geçer, az sonra Durmuş ile birlikte görünür.)*

Gülizar - Durmuş Efendi Beyefendiyi görmek istiyor! *(İşaretle Kerem'in öldüğünü söylemediğini anlatır)*

Ülker - İçeri geç Durmuş Efendi... *(Durmuş ayakkabılarını çıkarmaya davranır.)* Ayakkabılarınla geç, havalar kuru...

Durmuş - Çok özür dilerim, sabah sabah Kerem Bey'i evden çıkmadan bulayım diye... Erken geleyim dedimdi...

Ülker - Otur ayakta kalma!

Durmuş - Oturmayayım. Üstüm başım... ne de olsa dükkândan geliyorum...

Ülker - Zarar yok! Evet, ne söyleyecektin Kerem Bey'e? *(Durmuş ucundan ilişerek bir sandalyeye oturur.)*

Durmuş - Siz eşi misiniz?

Ülker - Yakınıyım, Kerem Bey biraz hasta...

Gülizar - Ülker Hanım'a söyle söyleyeceğini...

Durmuş - Hasta mı? Kolay kolay yatakta kalmazdı. İnşallah önemli değildir. Aklımdan geçtiği gibi değildir...

Ülker - Doktor bekliyoruz...

Durmuş - Beş yıl önce, Gülizar Hanım bilir, bu sokakta manavdım, Beyefendi benden alışveriş ederdi...

Ülker - Söyledi.

Durmuş - İş yapamadım, veresiyeler ödemedi, battım, dükkânı kapamak zorunda kaldım...

Ülker - Şimdi başka iş mi yapıyorsun?

Durmuş - Yine manavlık...

Gülizar - Bir isteyeceğin mi var?

Durmuş - Çok şükür işlerim düzeldi. İstemeye değil vermeye geldim. Gördüğüm yardımı ödemeye... *(Cebinden bir zarf çıkarır)* Çok sıkışıktım o zaman. Çaresizdim. Elimden tutanım yoktu. Kerem Bey Allah razı olsun yardım etti, karşı tarafta dükkân açtım... Hastalığı ne? Önemli mi? Bağışlayın, dayanamadım sordum...

Ülker - Sizi birden üzmek istemedim...

Durmuş - Yoksa?

Ülker - Evet aklınızdan geçtiği gibi. Kaybettik! *(Durmuş, hafif bir titremeye kapılır. Kısa bir süre konuşamaz, parmak uçlarıyla yaşaran gözlerini siler.)* Ben... ben... Ne denir? Takdiri ilâhi!.. Allah artan ömrünü geride kalanlarına versin... Ben... *(Gözlerini kurular.)* Bağışlayın ağladığımı bilmem. Bizler acıya alışığız... Ama buna dayanamadım... Ömrümde kimseden görmedim onun gösterdiği insanlığı. Ne senet ne sepet çıkardı üç bin lira verdi. O yılların üç bin lirası. Kirasıyla birlikte bir dükkân mal alınırdı. Yeter dedim, demesem daha verecekti... Beş yıldır ancak denk getirip... *(Ceplerinde zarfı aranır. Zarfı elinde tuttuğunu unutur.)* Elimdeymiş... Birden aklım karıştı... *(Zarfı Ülker'e uzatır.)* Helâl edin...

Ülker - Kerem Bey için önemi kalmadı, zaten unutmuştur...

Durmuş - Ben unutmadım! Ölüm, hepimizin sonu. İçindeki o zamanın üç bin lirasını karşılamaz ama, gücüm neye yeterse koydum... *(Zarfı bir kez daha uzatır.)* Alın, utandırmayın beni! Allah razı olsun, beni kurtardı. Andıkça, başımı öne eğmeden anarım, alın...

Ülker - Acele etme, Kerem Bey'in vasiyeti belli olsun...

Durmuş - O koca Kerem Bey, vasiyetinde yazar mı, rezil eder mi beni? Sağlığında istemediğini ölümünden sonra ister mi? Ama ben

inkâr etmem! Bugüne kadar yüzüm tutmadı, gelip hatırını soramadım, cenazesi kalktı mı?

Ülker - Yarın, gerekirse öbür gün kalkacak. Gazetelerde okursunuz...

Durmuş - *(Zarf elinde kalkar.)* Başınız sağ olsun. Gazetelerden arar öğrenirim. Cenazede karşılaşırız öyleyse... Başınız sağ olsun bir daha...

Ülker - Senin de Durmuş Efendi... *(Durmuş, elindeki zarfı ne yapacağını bilemeyerek çıkarken...)*

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan yarım saat sonra. Sahne ağır ağır aydınlanırken ayaklı boy saati onu vurur. Onun vuruşları tamamlanınca müzikli saat çalmaya başlar. Saatler sustuktan sonra kısa bir an sessiz geçer. Ardından sokak kapısının zili duyulur. Gülizar, elinde toz bezi, üstünde iş önlüğü ile merdivenlerde görünür. Koşarak alt kata inerken bir yandan da önlüğünü çıkarır... Kapının zili daha hızlı daha uzun çalarken Gülizar bir elinde iş önlüğü, öbüründe toz bezi, salondan hole geçer, mutfak yönünde kaybolur. Kapı bu kez vurulmaya başlar.)

Gülizar - *(Mutfaktan)* Geliyorum... *(Koşarak holden geçer.)* Geldim... *(Gelen Kerem'in eniştesi Yalçın Balcı'dır. Gülizar'la kapının açılmasından sonra başlayan konuşmaları duyulur.)*

Yalçın - Niye kapıyı açık tutmuyorsunuz?

Gülizar - Evde yalnızım...

Yalçın - Ölü evinin kapısı açık durur... *(Holden salona geçerler.)*

Gülizar - Tek başıma olunca... yabancı biri gelebilir diye...

Yalçın - Üstelik kapıyı geç açtın? *(Gülizar'ı, bir yandan da salonu inceler.)*

Gülizar - Üst kattaydım.

Yalçın - Üst katta mı?

Gülizar - Evet.

Yalçın - Tanıdın mı beni?

Gülizar - Galiba!..

Yalçın - Ben Kerem Bey'in eniştesiyim...

Gülizar - Tahmin etmiştim.

Yalçın - Dilin çok ilerlemiş maşallah! Ben seni tanıdığım zaman ne dediğin anlaşılmazdı, İstanbullu olmuşsun!.. Demek hâlâ Kerem Bey'in yanındasın! *(Sataşmalı)* Kerem Bey yanından ayıramamış seni!...

Gülizar - Nuray Hanım'ın ölümünden sonra bu ilk gelişiniz...

Yalçın - Gelmem mi gerekirdi? Kerem Bey geldi mi bana? Hiç aradı mı beni?... *(Gülizar'ı dikkâtle süzdükten sonra)* Ne yapıyordun üst katta?

Gülizar - Her günkü işimi...

Yalçın - Demek Kerem Bey'in ölümünü bana haber vermediniz?.. Ama bak ben yine de duydum!...

Gülizar - Ülker Hanım evinize telefon etmişti!

Yalçın - Ne zaman?

Gülizar - Az önce, yarım saat olmadı...

Yalçın - Ben her sabah saat sekizde evden çıkarım, bu sabah da sekiz olmadan çıktım. İşim gücüm var benim... Kim Ülker Hanım? Kerem Bey evlendi mi?

Gülizar - Hayır, arkadaşı.

Yalçın - Hem evde yalnızım diyorsun, hem de bir Ülker Hanım sözü ediyorsun! Nerede o Ülker Hanım şimdi?

Gülizar - Evine gitti, birazdan gelir... *(Yalçın, durmadan evin eşyasını gözden geçirir. Koltukların kumaşlarını eller, bibloları alıp baktıktan sonra yerine bırakır v.b.)*

Yalçın - Demek Kerem Bey'in ölümünü bana haber vermek gereğini duymadınız!.. Öyle ya! Ne kadar geç haberim olursa sizler için

o kadar iyi! Geldiğimde belki de bu evi boşalmış bulurdum!... Allah doğru kulunun elinden tutar. Bu sabah da beni elimden tuttu, bankaya götürdü. Siz haberi gizlediniz ama haber geldi beni bankada buldu. Banka müdüründen duydum.

Gülizar - Evet, bu sabah bankadan aradılar, parası gelmiş, öldüğünü söyledim!

Yalçın - Ne kadar?

Gülizar - Sormadım.

Yalçın - Ülker Hanım da sormadı mı?

Gülizar - Sormadı.

Yalçın - Ben sordum! Söyleyeyim öğren: Bir milyon yüz yirmi bin dolar... Ne zaman öldü Kerem Bey?

Gülizar - Saatini bilmiyorum. Bu sabah çalışmaya gelince odasında ölü buldum...

Yalçın - Doktor gördü mü?

Gülizar - Evet. Doktor az önce gitti. Kalpten dedi. Ülker Hanım ardından sizi aradı, evden büronuza gittiğinizi söylediler, büronuzdan da henüz gelmediğinizi...

Yalçın - Dedim ya bankaya uğradım.

Gülizar - Sizden sonra Erkan Bey'in evine telefon etti.

Yalçın - Hatırladım şimdi şu Ülker Hanım'ı! Bizim düğünde görmüştüm... Küçüğe haber verdiniz mi?

Gülizar - Hangi küçüğe?

Yalçın - Yeğenine; şu hapse giren çıkana?

Gülizar - Utku Bey'e mi?

Yalçın - Bey denecek kadar oldu mu o bacaksız? Bir baltaya sap olabildi mi bari?

Gülizar - Maden mühendisi...

Yalçın - Bak sen! Dayısının ardında demek!...

Gülizar - Birazdan gelecek...

Yalçın - Haberi var öyle mi?

Gülizar - Tesadüf İstanbul'daymış, hatır sormak için az önce dayısını kendi aradı...

Yalçın - Bacak kadardan boyundan büyük işler karıştırırdı! *(Dişleri arasından)* Piç kurusu!... *(İncelemesini sürdürerek)* Bir şey aldı mı evden giderken?

Gülizar - Kim?

Yalçın - Ülker Hanım?

Gülizar - Ne münasebet?

Yalçın - Madem az sonra gelecek öyleyse niye gitti?

Gülizar - Bu sabah kapıdan uğramıştı. Kerem Bey'i almak için, yürüyüşe çıktığı eşofmanıyla. Üstünü değişmeye gitti...

Yalçın - İyi biliyor musun bir şey götürmediğini?

Gülizar - Daha neler! Ülker Hanım çok zengin. Bu evde gözünün kalacağı bir şey yok!

Yalçın - Biraz daha zengin olur fena mı?

Gülizar - Bu eve ben bildim bileli kendi evi gibi girer çıkar. Kerem Bey olsa da olmasa da...

Yalçın - Ya sen?

Gülizar - Evin bir anahtarı bende...

Yalçın - Onu sormuyorum!

Gülizar - Neyi soruyorsunuz?

Yalçın - Yukarıda, ölünün yanında, her günkü işini yapıyordun demek! Kapılar kapalı?... İnandığımı mı sandın?

Gülizar - Başka ne yapabilirim?

Yalçın - Göreceğiz!

Gülizar - Neyi göreceksiniz?

Yalçın - Bir köşeye bir şeyler saklayıp saklamadığını! Bakarsın, söz gelişi Kerem'in para cüzdanı boşalmış çıkar!..

Gülizar - Benimle böyle konuşamazsınız!

Yalçın - Görüyorsun ki konuşuyorum!

Gülizar - Sizin yanınızda çalışmıyorum!

Yalçın - Kerem öldüğüne göre bu evin sahiplerinden biri benim!

Gülizar - Henüz Kerem Bey'in cenazesi kalkmadı. Beyefendi toprağa verilinceye kadar bu evdeyim. Bu ev size kalacak olursa herhalde sizin yanınızda çalışmam!

Yalçın - Belli olmaz! Belki de alacağın parayı duyunca kararın değişir...

Gülizar - Yeter!

Yalçın - Bana mı yeter diyorsun!

Gülizar - Demekte geç bile kaldım! *(Kapı çalınır. Gülizar bir koşu çıkar. Yalçın yazı masasına yaklaşır. Masanın üstünde gördüğü altın bir çakmağı eline aldığı sırada Ülker, ardında Gülizar'la salon kapısında görünür. Kapının içinde durur. Yalçın'ın hareketlerini izler.)*

Ülker - *(Çakmağı işaretle)* Sigara mı içecektiniz?

Yalçın - *(Bozulduğunu gizlemeye çalışarak)* Çakmağı tanıdım da... Nuray'la evlendiğimiz gün elindeydi... Elinde görmüştüm, çok hoşuma gitmişti... Hâlâ duruyor!.. *(Ülker'in beklediğini görünce, hâlâ elinde tuttuğu çakmağı yerine bırakır.)*

Ülker - Bu sabah sizi evinizden, sonra da büronuzdan aramıştım...

Yalçın - Ben haberi bankada duydum.

Ülker - Amaç haberi almanızdı... *(Karşılık beklemeden, Gülizar'a)* Kapı açık kalsın... *(Gülizar çıkar.)*

Yalçın - Ev sahibi gibi davranıyorsunuz?

Ülker - Yıllardır davrandığım gibi! Siz yirmibeş yıldır yabancı gibi davrandığınız için ev sahipliği kendiliğinden bana düşüyor!.. *(Gülizar döner, Gülizar'a baktıktan sonra sözünü sürdürür.)* Bilmiyorum sırası geldi, Gülizar Hanım söyleyebildi mi? Sizlere haber bıraktıktan sonra evime üstümü değişmeye gittim. Cenaze için henüz bir girişimde bulunulmadı. Hiçbir şeye el sürülmedi. Sizin aile işiniz bunlar. Birazdan öbür yakınları gelince ne yapılacağına hep birlikte karar verirsiniz...

Yalçın - Terekenin saptanması, defter tutulması gerekiyor.

Ülker - Daha önce ölünün bizden yapılmasını beklediği işler var.

Yalçın - Neler onlar?

Ülker - En basiti cenazenin kaldırılması ile ilgili hazırlıklar...

Yalçın - Onlar olağan işler. Bu işi üstlenen firmalar var, onlardan birine veririz, ne gerekirse eksiksiz yerine getirir, arada kendiliğinden yürür...

Ülker - Ölü yukarıda yatağında henüz el sürülmeden uzanmış yatarken mi?..

Yalçın - Ne değişir?

Ülker - Yukarı çıkıp ne durumda olduğunu, nasıl öldüğünü gördünüz mü?..

Yalçın - Doktor görmüş, benim ayrıca yukarı çıkıp görüp görmemem neyi değiştirir? Diriltemem ki!

Ülker - Öyle bir hizmet bekleyen olmadı sizden! Sadece elinize defter kalem alıp, ölü evinden çıkmadan önce, eşyalarının envanterini çıkarmanın yakışıksız olduğu hatırlatıldı!

Yalçın - Siz duygularınızla konuşuyorsunuz. dedikleriniz duygusal sözler! Edebiyat! Romanlarda falan böyle konuşulur. Kısacası boş lâflar! Ben avukatım, hukuk adamıyım. Olaya hukuk açısından bakıyorum... *(Masanın üstünden çakmağı alır, yakar, söndürür.)*

Ülker - Hukuktan anladığınız bu mu?

Yalçın - Ölüm nasıl haksa, miras da helâldir. kitabın yazdığı bu! Kitap mirasçılarının en küçük bir hakkının kaybolmamasını öngörüyor...

Ülker - Evet, öbür mirasçıları henüz gelmeden çakmağını bir türlü elinizden bırakamayışınızdan anlaşılıyor!.

Yalçın - Benzini var mı diye merak ettim! *(Çakmağı yerine bırakır.)* Bu çakmağı ben alacağım!

Ülker - Ona siz tek başınıza karar veremezsiniz! *(Gülizar'a)* Ben yokken arayan oldu mu?

Gülizar - Özlem Hanım telefon etti. Öldüğünü duymuş!

Ülker - Ne çabuk!

Yalçın - Bu sabah bankada herkesin ağzındaydı. Şimdiye kadar haber yarı İstanbul'a yayılmıştır...

Gülizar - *(Ülker'e)* Sizi sordu. Çıktığınızı, birazdan döneceğinizi söyledim...

Ülker - Öyleyse neredeyse gelir.

Gülizar - Evet, gelecek.

Yalçın - Özlem Hanım kim?

Ülker - Kerem Beyin halasının kızı. Avukat!

Yalçın - Gelmesi iyi olur. Sorunları anlayan biri ile karara bağlarız... *(Salih Elverdi girer. Yıkılmış durumdadır.)*

Salih - Doğru mu?

Ülker - Ne yazık ki doğru Salih Efendi!

Salih - İnanamadım! Vurulmuşa döndüm!

Ülker - Hep öyle olduk Salih Efendi, hep inanamadık!

Salih - Daha dün akşama kadar bir şeyi yoktu! Böyle birdenbire?.. Dün akşam bugün evden çıkmayacağını söyledi, akşam saat altıda uğramamı istedi... Çok da dinçti?..

Ülker - Öyleydi...

Salih - Nerede?

Ülker - Yukarıda yatak odasında...

Salih - Çıkıp görmeme izniniz olur.mu?

Yalçın - Doktor gördü!

Salih - *(İlk kez Yalçın'ın varlığının ayrımına varır.)* Bey kim?

Yalçın - Eniştesiyim!

Ülker - Avukat!.

Salih - Yirmi yıldır sizi hiç görmedim! Ne evde ne dışarda sizinle karşılaşmadım?

Yalçın - Şimdi görüyorsun!

Salih - Daha önce de Beyefendi'nin yanında görmem gerekirdi?

Yalçın - Dargındık! Aramızda bir anlaşmazlık vardı!..

Salih - Barışmak için Beyefendi'nin ölümünü mü beklediniz? Anlaşmazlığınız çözüldü sona erdi mi?

Yalçın - Çok meraklısın!

Salih - *(Ülker'e)* Beyefendi'yi görmek istiyorum? *(Ülker eliyle merdivenleri gösterir.)*

Ülker - Odasını biliyorsun... *(Salih merdivenlere doğru yürür.)*

Yalçın - Nereye gidiyorsun?

Salih - *(Duraklar, Yalçın'a döner.)* Söyledim!

Yalçın - Benden izin alman gerekir!

Salih - Senden mi? *(Ağır ağır geri döner.)* Niçin o? Daha iki gün önce Beyefendi'nin odasına çıktım, senden izin almadım! *(Yalçın'a iki adam kala durur.)*

Yalçın - Şimdi alman gerekir!

Salih - Ülker Hanım izin verdi!

Yalçın - Ülker Hanım'ın sana izin verme yetkisi yok, o yetki benim!

Salih - Demek Beyefendi ile dargındın barıştın ha? Barışman bu mu?.. *(Küçümseme ile)* Enişte Bey!..

Yalçın - Çok ileri gidiyorsun!

Salih - Henüz gideceğim kadar ileri gitmedim! *(Merdivenlere döner, ilerler ilk basamakta durur.)* Ben şimdi yukarıya Beyefendi'nin odasına çıkıyorum, hadi git mahkemeden yetki belgeni getir, hele beni önlemeye kalk o zaman nereye kadar ileri gideceğimi görürsün... *(Merdivenleri çıkar, kaybolur.)*

Yalçın - Kim bu adam?

Ülker - Kerem Bey'in şoförü.

Gülizar - Yirmi yıldır Beyefendi'nin yanında çalışır...

Ülker - En güvendiği adamıydı.

Yalçın - Çok yüz verilmiş! Olay çıkarmak istemedim!

Ülker - Siz kışkırttınız!

Yalçın - Ne işi var üst katta?

Ülker - Gidin bakın...

Yalçın - Siz neye izin verdiniz?

Ülker - Lütfen uzatmayın!

Yalçın - Ben hukuk adına konuşuyorum!

Ülker - Henüz kimse size vekâlet vermedi!

Yalçın - En azından kendi hukukum adına...

Ülker - Kendi hukukunuzun ne olduğu da henüz belli değil!

Yalçın - Yasa açık, terekenin üç hissede biri benim!

Ülker - Başka bir durum ortaya çıkmazsa!

Yalçın - Açık konuşun?

Ülker - Açık konuşuyorum! Sözlerimde kapalı olan ne var?

Yalçın - Özel bir bildiğiniz varsa söyleyin?

Ülker - Olsa söylerdim! Ben sadece olasılıkları hatırlatıyorum, avukatsınız, sizin de hatırlamanız gerekir!

Yalçın - Yani vasiyetnamesi falan mı?..

Ülker - Olabilir...

Yalçın - *(Kuşkulanmıştır.)* Var mı yok mu?

Ülker - Bilmiyorum!

Yalçın - Size hiç sözünü etmedi mi?

Ülker - Etse bilmiyorum demem!

Yalçın - Bu sabah, buraya ilk siz geldiğinize göre?..

Ülker - Evet, ilk ben geldiğime göre?..

Yalçın - Almış olabilirsiniz?

Ülker - Siz beni kim zannediyorsunuz?

Yalçın - Yani önlem olarak?..

Ülker - Lütfen ölçülü konuşun...

Yalçın - *(Dönüşlerle)* En yakın dostu olduğunuza göre demek istemiştim... Vasiyetnamesi olsa size sözünü ederdi.

Ülker - Etmedi! *(Gülizar'a)* Gülizar, bir bardak su getirir misin bana ilâç alacağım...

Gülizar - Hemen Hanımefendi... *(Çıkar)*

Yalçın - *(Salonda dolanır.)* Vasiyetnamesi olsa bile!.. Görürler, görürler benim kim olduğumu! Nasıl avukat olduğumu! *(Ülker'e)* Vasiyetnamesi olsa da hükümsüz kılınabilir!

Ülker - Lütfen bu gibi kararlarınızı benimle tartışmayın!

Yalçın - Peki tartışmıyorum... *(Salonda dolanır, merdivenlere bakarak durur.)* Adam hâlâ yukarıda?

Ülker - Susun artık!

Yalçın - Sizi kıracak ne dedim?..

Ülker - Daha ne diyeceksiniz?.. *(Yalçın birden değişir, Ülker'e yaklaşır.)*

Yalçın - Hanımefendi, hanımefendi lütfen anlayın beni! Ben yıkılmış bir durumdayım! Bütün umudum bu mirasta! Karımı rulet masalarından koparamıyorum, Eczane satıldı, borç içindeyim. Salt çocuklarım uğruna katlanıyorum bu evliliğe? Battım, mahvoldum! *(Gülizar, küçük bir gümüş tepside, kristal bir bardakla su getirir.)*

Gülizar - Buyurun...

Ülker - Teşekkür ederim Gülizar... *(İlâcını alır.)* Sinirlenmemeye çalışıyorum ama elimde değil! *(Bir iki yudum daha içtikten sonra bardağı tepsiye geri koyar. Yalçın'a)* Karşılaşmaya alışık olmadığım yaradılışta birisiniz! Az önce merak ediyorsanız çıkın yukarıda ne yaptığına bakın dedim. Siz kim olduğunu tanımıyorsunuz ama ben tanıyorum. Çıkın bakın, Kerem Bey'in yatağı önünde diz çökmüş, Kerem'in ellerini öperken göreceksiniz!.. Kerem Bey'i canını verecek kadar severdi...

Gülizar - Canını vermeye kalktı da...

Yalçın - Nasıl oldu o iş? *(Utku girer.)*

Gülizar - Utku Bey geldi Hanımefendi...

Ülker - *(Kollarını açar.)* Gel Utku'cuğum, gel benim hayırlı oğlum...

Utku - *(Yaklaşırken.)* Bir şey söylemeyin! Kapıyı açık görünce...

Ülker - Haklısın, anladın... *(Utku'yu kucaklar.)*

Utku - O söz ağzınızdan çıkmasın! *(Ülker'i yanaklarından öper.)*

Ülker - Çok yalnız kaldım! Sarıl bana! Sarıl dayının kokusunu alayım sende... *(Kısa bir süre sarılı kalırlar. Ülker ayrılmalarından önce Utku'yu saçlarından öper.)* Hiç yalnız bırakma beni! *(Ayrılırlar. Ülker mendiliyle yaşaran gözlerini kurular.)*

Utku - Başın sağolsun Gülizar Abla...

Gülizar - Siz sağolun... *(Utku, Yalçın'ı görür. Kim olduğunu tanımadan nezaket gereği selâmlar.)*

Yalçın - Bana başsağlığı dilemedin?

Utku - *(Yalçın'a dikkâtle baktıktan sonra.)* Kimsiniz tanıyamadım?

Yalçın - Kim olabilirim? *(Utku'yu şimdiden kendinden yana çekmek hesapları içindedir.)*

Utku - Söylerseniz hatırlarım sanıyorum?

Ülker - Rahmetli Nuray Teyzenin eşi.

Yalçın - Yalçın enişten!

Utku - Sizi gördüğümde çok küçüktüm!

Yalçın - Evet, çok küçüktün! *(Güler)*

Utku - Üç ya da dört yaşında...

Yalçın - Çok akıllı, çok afacan bir çocuktun! Ele avuca sığmazdın. Ya masaların altından çıkmazdın, ya koltukların arkalıklarından inmezdin! Kollarıma bacaklarıma tırmanır dururdun!.. Mühendis olduğunu duydum, sevindim. Başarılı olacağın daha o günlerden belliydi!..

Utku - *(Sabırsız)* Başınız sağolsun!

Yalçın - Hepimizin, ölüm gelirim demiyor!

Utku - *(Ülker'e)* Salih Efendi yok mu?

Gülizar - Az önce geldi.

Ülker - Yukarıda dayının yanında!

Utku - Ben de dayımı görmeye çıkacağım... *(Çıkar. Telefon çalar)*

Ülker - *(Gülizar'a)* Sen bakar mısın? *(Gülizar telefonu alır, alıcı elinde birkaç adım uzaklaşır. Yalçın'a, başıyla merdivenleri işaret ederek.)* Niçin yukarı çıktıklarını öğrendiniz mi? *(Erkan girer. Heyecanlı olduğu kadar, kendisi gelinceye kadar neler olup bittiğini öğrenip anlamak merakındadır. İki yanına bakınarak ilerler.)*

Erkan - *(Ülker'e, soğuk)* Merhaba! *(Ülker'in elini sıkmak gereği duymaz. Eş soğuklukla Yalçın'a yarım yamalak bir selâm verir.)* Merhaba Yalçın!

Yalçın - Merhaba Erkan, başın sağolsun! *(Yalçın'ı karşılıksız bırakır, Kerem'in portresine yaklaşır.)* Ah Ağabey ah! Böyle mi olacaktı? Böyle mi ayrılacaktık? Böyle mi alacaktım haberini?.. *(Ağlar. Hıçkırır)* Of of of! *(Sağ eliyle şöminenin kayısını yumruklar, alnını şömi-*

nenin rafı kıyısına indirdiği yumruğuna dayar.) Hiç anlamadın beni, hiç! Hiç anlamak istemedin! Hep hor, hep küçük gördün!.. Hep bekledim, küçük bir haber, küçük bir işaret gelsin senden... Cesaretleneyim, arayayım diye... Bir kez olsun beni doğru dürüst dinleyesin diye, içimi dökeyim diye... *(Hıçkırır.)* Of of of! Gelmedi bir türlü! O hakkı tanımadın bana!...

Gülizar - *(Telefona)* Kardeşi burada... *(Erkan ilgilenir.)* Erkan Bey sizi istiyorlar...

Erkan - Kim?

Gülizar - Mühendisler Birliği'nden...

Erkan - Ben konuşamam! Konuşacak durumda değilim... *(Ülker ile Yalçın'a kısa bir bakış atar.)* İkinizden biri... *(Bakışları Ülker üzerinde durur.)* Siz konuşun... *(Gülizar'a telefonu Ülker'e vermesini işaret eder.)* Ona ver... *(Gülizar telefonu Ülker'e verir)*

Ülker - Evet, buyurun... Çok ani oldu... Yakınları yeni bir araya geldik... Cenazesi yarın kalkar sanıyorum... Elbette çok yerinde olur... Gelirseniz daha iyi... Sizin de... *(Kapanan telefonu Gülizar'a geri verir. Gülizar telefonu yerine götürür. Salondakilere)* Mühendisler Birliği camiden önce, toplantı salonunda bir tören yapmak istiyor... *(Erkan, sadece bir baş işaretiyle Ülker'in açıklamasını duyduğunu belirtir.)*

Yalçın - *(Ülker'e)* Yerinde olur...

Erkan - *(Yalçın'a)* Sen ne zaman geldin?

Yalçın - *(Saatlere bakarak)* Saat ondu... Yirmi dakika olmuş... *(Erkan şöminenin önünden ayrılır. en yakın koltuğa oturur. Yalçın'ın karşılığını dinlememiş gibidir.)*

Erkan - Aslan gibi adam!.. Sağlık taşardı!.. Hiç aklıma gelmezdi!.. Kendi öleceğim aklıma gelirdi onun öleceği aklıma gelmezdi...

Yalçın - Sen ondan on yaş küçüksün... *(Erkan, geç, anlamına elini sallayarak karşılık verdikten sonra, bakışları yere, ayaklarının ucuna takılmış olarak sözünü sürdürür.)*

Erkan - Artık yok!.. Hiç anlaşamadık, bundan sonra da anlaş-

mamız için geç!.. *(Başını doğrultur. Ülker'e)* Utku'ya haber verildi mi?

Ülker - Utku yukarıda!

Erkan - Gece burada mıydı?

Yalçın - Az önce, benden sonra geldi...

Erkan - Kapıdaki BMW onun mu?

Yalçın - BMV benim!

Ülker - Utku'nun Doğan'ı var.

Yalçın - Dayısı mı aldı?

Ülker - Neden dayısı alsın? Utku iyi kazanıyor... *(Son konuşmaları yine başı öne eğik dinleyen Erkan, başını doğrultur, Ülker'e döner.)*

Erkan - Siz ağabeyimle aramızda olanları biliyorsunuz?...

Ülker - Şöyle böyle...

Erkan - Hayır! Çok iyi biliyorsunuz!

Ülker - Bilebildiğim kadar...

Erkan - Zaten olanlar da bilebildiğiniz kadar! Niye hiçbir şey söylemiyorsunuz? Niye susuyorsunuz? Kabahat yalnız benim miydi?..

Ülker - *(Konuyu değiştirmek için)* Yukarı çıkıp görmeyecek misiniz?

Erkan - Sorduğuma karşılık verin! Kabahat yalnız benim miydi? Söyleyin! *(Yumruklarını dizlerine indirir.)* Söyleyin! Söyleyin! Ben miyim yalnız kabahatli? *(Yumruklarını iki yandan başına indirir.)*

Ülker - Ne diyebilirim? Sorun ikinizin sorunu!

Yalçın - Kardeştiniz!

Erkan - (Ülker'e) Hayır! Siz de suçlu görüyorsunuz beni!

Ülker - Öyle bir şey demedim!

Erkan - Demeseniz de ne düşündüğünüzü biliyorum! Hep uzak tuttu beni kendinden! Hep küçük gördü! Tepeden baktı bana! Anlamadı, anlamak da istemedi!.. *(Derin bir iç çeker.)* Hayrandım ona! Tapardım! *(Ülker'e)* Çıkamam! Yukarıya çıkamam! Onu öyle cansız göremem! Bakamam yüzüne! O kuvvet yok bende! O kadar katı yaradılışlı, soğukkanlı değilim...

Ülker - Belki rahatlarsınız, içinizi dökersiniz...

Erkan - Dökemem, biliyorum, öyle cansız uzanmış yatarken bile kaşları çatık bakacak bana, azarlayacak, niye dediklerini dinlemediğimi soracak! Konuşacak gücü olsa niye geldiğimi soracak!..

Yalçın - Ben de yukarıya çıkmadım!

Erkan - Seninle durumlarımız bir değil! Biz kardeştik, birbirine hiç benzemeyen iki kardeş!.. *(Utku önde, ardında Salih, merdivenlerde üst kattan inerken görünürler.)*

Erkan - *(Yalçın'a)* Oniki yaş büyüktü benden... *(Utku, salona iner, Erkan'a doğru ilerler. Erkan ayağa kalkar.)*

Utku - Geldin mi dayı?

Erkan - Merhaba Utku! *(Sarılır, öpüşürler.)*

Utku - Başın sağ olsun!

Erkan - *(Utku'nun sağ elini bırakmadan yerine oturur.)* Ah Utku ah! Beynimden vuruldum!..

Utku - Yengem yok mu?

Erkan - Birazdan gelir... *(Yeni bir hıçkırık nöbeti ile sarsılır)*

Utku - Metin ol dayı!

Erkan - *(Gözleri yaşlı)* Elimde mi? Of of of! Benim acım ayrı, hepinizden çok ayrı... Doya doya ağabey diyemedim! Dilediğim gibi kardeşlik edemedim!.. *(Utku'nun hâlâ bırakmadığı elini sıkar; boştaki sol eliyle dizini döver.)* Yukarıya, yanınıza gelemedim, nasıl?

Utku - *(Yavaşça elini çeker)* Yalnız!... *(Şömineye yaklaşır. Dayısının portresine baktıktan sonra Erkan'a döner.)* Yapayalnız! *(Ülker'e)* Hali çok dokundu bana! Kendimi bağışlayamayacağım!

Ülker - Ne diye?

Utku - Dün gece yalnız bırakmamalıydım!

Ülker - Yıllardır yalnız yaşardı. Yalnızlık seçtiği yaşam biçemiydi dayının...

Utku - Dün ikindi üstü geldim Balya'dan. Taksim'de park ettim arabamı. Geçerken Marmara Etap'ın kaldırım üstü terasında otururken gördüm dayımı. Çayını içiyordu, en çok yarım saat kalabilirdim yanın-

da. Biraz daha uzun kaldım. Bir ara, midesinde bir kazıntıdan, yanmadan yakındı. Yemeği birlikte yememizi istedi. Ben de isterdim ama...

Ülker - Sözün mü vardı?

Utku - Evet!

Yalçın - Bir kızla mı? *(Utku, Yalçın'a bir bakış attıktan sonra karşılık vermemeyi yeğler, Ülker'e döner.)*

Ülker - Olamaz mı? Utku genç, ayrıca bekâr!

Utku - Sözüm olduğunu söyledim, güldü!... *(Kısa bir susuştan sonra)* Son görüşümmüş... Bugün buluşacaktık... Bağışlayamıyorum kendimi...

Ülker - Hepimiz duyuyoruz bu türlü pişmanlıkları, ama doğru düşünmüyoruz...

Utku - O yanma dediği kriz habercisiydi, mide yanması değildi...

Yalçın - Kriz geçirenler çoklukla yanılır, mide gazı sanır...

Utku - Yanılmamıştır! Dayım yakınmazdı hiç, dertleriyle üzmezdi kimseyi. Kriz olduğundan şüphelenmese sözünü etmezdi...

Ülker - *(Dalgın)* Evet, etmezdi...

Utku - Yapayalnız ölmüş! Sağ kolu biraz açık, telefona uzanmak istemiş, uzanamamış! Anlaşılan doktor çağıracaktı...

Yalçın - Çağırsa da gelen doktora kapıyı açamazdı ki...

Utku - Yanında olsaydım...

Ülker - Balya'da da olabilirdin! Dün akşam karşılaşmayabilirdin...

Utku - Ama karşılaştım...

Erkan - *(Söylenir.)* Kalp krizi!.. yorgunluk, aşırı yorgunluk...

Utku - O kriz anında aklına geldiyse hayır dediğim?...

Yalçın - Evet, yalnız bırakmasan iyi olurdu...

Ülker - Nereden bilebilirdi?

Yalçın - Yanma demesinden kuşkulandığını söylüyor...

Utku - Kuşkulandım demedim!

Ülker - Dün değil ancak şimdi duyuyor o kuşkuyu...

Salih - Sen dayını hiç üzmedin Utku Bey! Hep sevindirdin, hep yüzünü güldürdün! Eceli böyleymiş, yalnız bırakmasan da önleyemezdin!..

Erkan - *(Söylenir.)* Zorlama!.. Hızlı yaşıyordu!..

Yalçın - Ne diyorsun?

Erkan - O kadın öldürdü ağabeyimi!

Yalçın - Hangi kadın?

Erkan - *(Gülizar'a)* O kadın gelip gidiyor muydu hâlâ? İlişkisi sürüyor muydu ağabeyimle?

Gülizar - Kimi soruyorsunuz?

Erkan - Söyle, ilişkisi sürüyor muydu ağabeyimle?

Gülizar - *(Ülker'e)* Ben mutfaktayım, bir isteğiniz olursa çağırırsınız... *(Çıkar)*

Erkan - *(Arkasından)* Sen hâlâ sakla! *(Odadakilere)* O kadın öldürdü ağabeyimi!..

Utku - Dayı!

Erkan - Evet, o öldürdü! Belki dün gece de birlikteydiler?...

Yalçın - Hangi kadın?

Utku - *(İkisine de)* Lütfen!

Erkan - *(Dizini döver.)* Ah ah ah!

Utku - Lütfen kendini tut dayı!

Yalçın - *(Utku'ya)* Niye açık açık kim olduğunu söylemiyor?

Utku - Siz de üstelemeyin lütfen!

Gülizar - *(Kapıda görünür.)* Yeşim Hanım geliyor...

Erkan - Ne yüzle!

Utku - Dayı, başlama!

Ülker - Ölü evi her gelene açıktır!

Erkan - Öldürene değil! *(Yeşim Meriç'ten girer. Son konuşmaları duymuştur. Bu ağır suçlama karşısında salona girmeden önce kapıda kısa bir duraklama geçirir. Kendini çabuk toparlar. Hiçbir şey duymamış gibi ilerler. Çok güzel bir genç kadındır. Siyah keten bir elbise giymiş, saçlarını düz tarayarak ensesinde toplamıştır. Makyajsızdır. Siyah gözlük takmıştır. Utku ile Ülker'i selâmlar.)*

Yeşim - *(Ülker'e)* Ülker Hanım değil mi?

Ülker - Evet!

Yeşim - Sizinle daha önce tanışamadığım için şanssızım. Kerem'den hep övgünüzü duyardım. Size çok köklü duygularla bağlıydı. Başınız sağolsun!

Ülker - Sizin de...

Yeşim - Kerem'le onbir yıldır arkadaşdık...

Ülker - Biliyorum!

Erkan - Siz öldürdünüz ağabeyimi!

Yeşim - Size karşılık vermeyeceğim!

Erkan - Ağabeyimin kızı yaşındasın, bir de kalkmış açık açık onbir yıldır arkadaşı olduğunu söylüyorsun!

Yeşim - *(Ülker'e)* Kerem'i son bir kez görmek istiyorum. Sanırım ki hakkım!..

Erkan - Nereden hakkın oluyor? Ne cesaretle adım atıyorsun bu eve? *(Utku aralarına girer. Hiçbir şey söylemeden eliyle Erkan'a susmasını, ileri gitmemesini hatırlatır.)*

Yeşim - Kerem beni beklediği için geliyorum. Ruh diye bir şey varsa, geldiğimi görünce sevineceği için geliyorum! Onbir yıldır hayatımı paylaştığım insanı her zamanki gibi mutlu etmek için geliyorum!.. *(Kısa bir susuştan sonra)* Ya siz?

Ülker - *(Yeşim'e)* Buyurun görün...

Erkan - Hâlâ da... *(Ayağa kalkar.)*

Utku - *(Erkan'ı önler.)* Dayı nazik ol!

Erkan - Pes! *(Yeşim merdivenlere yürür, yukarı çıkar. Söylenir.)* Hepimize meydan okuyor!

Utku - Dayımın hayatını yargılamaya hakkımız yok!

Erkan - O olmasaydı ağabeyim hâlâ yaşardı...

Utku - Savcı gibi davranıyorsun! *(Gülizar elinde iki telgrafla girer.)*

Gülizar - Telgraflarınız var!

Ülker - Erkan Bey'e ver!

Erkan - Utku baksın!

Utku - *(Ülker'e)* Siz bakın... *(Ülker Gülizar'ın uzattığı telgrafları alır, açarken, Gülizar çıkar.)*

Salih - Utku Bey ben garajdayım!

Utku - Gerekirse çağırırız... *(Salih çıkar.)*

Ülker - Biri Sanayi Odası Başkanı'ndan geliyor. İkincisi Balya'dan, vakıftan. Oldukça uzun, *(Utku'ya)* Senin adına çekilmiş. Al, sen oku... *(Telgrafı Utku'ya verirken ekler.)* Hemen de duymuşlar!...

Utku - Duyarlar! *(Telgrafa bir göz attıktan sonra.)* Okuyorum...

Erkan - Oku!

Utku - *(Okur)* Sayın Kerem Balkan bizim babamız, kurtarıcımızdı. Kaybından duyduğumuz acı sonsuzdur. Onu burada, Balya'da, kurucusu, başkanı olduğu vakfımızda toprağa vermek istiyoruz. Aziz naşını Balya'ya getirmek üzere hemen yola çıkıyoruz. Vakıf ailesinin, Balyalıların... *(Keser)* Gerisi başsağlığı dilekleri, imzalar... *(İmzaları saymayı dener.)* Kırkı aşkın imza var... Ne diyorsunuz?..

Ülker - Kararı siz vereceksiniz?

Utku - Bizden çabuk davrandılar!

Yalçın - Bana kalırsa aile mezarlığında toprağa verilmesi doğru olur...

Erkan - Bizim toplu bir aile mezarlığımız yok...

Utku - Ölülerimiz hep dağınık yerlerde toprağa verildi...

Yalçın - Nuray'ın mezarı Karacaahmet'te!

Erkan - Karacaahmet'teki sizin aile mezarlığınız...

Utku - Annem Balya'da öldü. Dayıma en yakışan yer madencilerin istediği gibi Balya...

Erkan - Bence de! Ablamla yanyana olurlar...

Yalçın - Ben sizinle birlikte Balya'ya gelemeyeceğim için üzülüyorum. *(Yalçın araya giren kısa sessizliklerle konuşur. Ötekiler suskun onun sözünü bitirmesini beklerler.)* Karacaahmet'i istememin bir nedeni de bu... Yarın, öbür gün çok işim var. Duruşmalar, toplantılar... İstanbul'dan bir saatten uzun ayrılamam... Hiçbiri geri bırakılacak işler değil... Çok üzgünüm ama... *(Çakmakla oynamaya başlar.)*

Erkan - *(Bakışları Kerem Balkan'ın portresinde.)* Ben ağabeyimin portresini bana bırakmanızı isteyeceğim..... *(Kısa bir sessizlikten sonra.)* Hatıra olarak... Bir de... *(Bakışları salondakileri dolaşır.)*

Yalçın - Bir de? Söyle?

Erkan - *(Gösterir.)* Küçük müzikli saati... Aldığı günü hatırlıyorum, çaldıkça dans eden bebeklere bakar gülerdik... O saati bizim evde herkes çok sever... *(Bakışları salondakileri dolaşır. Utku, Ülker birbirlerine bakarak susarlar.)*

Yalçın - İkisi de senin olsun!.. *(Kısa bir susuştan sonra.)* Bu çakmağı hatıra olarak almak istiyorum... *(Çakmağı yakar söndürür.)* Elinde görmüştüm. Çok beğendiğimi söylemiştim, hatıra olmasa hemen hediye ederdim demişti...

Utku - Ne zaman?

Yalçın - Teyzenle yeni evlendiğimiz günlerde... *(Üst kattan inen Yeşim, merdivenlerde durur, bu konuşmaları dinler.)*

Utku - O çakmak dayıma 60. yaş günü armağanı; iki yıllık!

Yalçın - Yanılıyorsun!

Utku - Üstünde verildiği gün yazılı...

Yalçın - *(Tarihi okur.)* Hayret! Benim yıllarca önce elinde gördüğüm çakmağın eşi!

Yeşim - *(Merdivenlerden iner.)* O çakmak benim hediyem!

Yalçın - Geri mi istiyorsunuz yani? *(Yeşim, Yalçın'a tepkisini açığa vuran bir bakış attıktan sonra, sırtını döner.)*

Yeşim - *(Utku'ya)* Utku Bey, ben izninizi isteyeceğem. Bu tür konuşmalara karışmak istemiyorum... *(Ülker'i selâmlar.)* Sizden de özür dilerim...

Ülker - *(Ayağa kalkar.)* Görüşürüz...

Yeşim - Çok isterim... *(El sıkışırlar. Utku, Yeşim'i uğurlamak ister. Utku'ya.)* Siz burada kalın... *(Yeşim çıkar, salondakiler bakışlarıyla onun çıkışını izlerlerken Yalçın çakmakla oynamayı sürdürür.)*

Utku - Bırakın elinizden o çakmağı!

Yalçın - *(Şaşırmış)* Anlayamadım?

Utku - Burası belediyenin mezat salonu değil!

Yalçın - Ben senin eniştenim, büyüğünüm?

Utku - Sen benim hiçbir şeyim değilsin! Yirmibeş yıldır yüzünü görmediğim bir yabancımsın! Şimdi kiminle evliysen, o hanımın yeğenlerine eniştelik et!

Yalçın - Kavga mı edeceğiz?

Utku - Dayım henüz evinde, duyuyor dediklerini!.. *(Çakmağı Yalçın'ın elinden alır, masadaki yerine bırakır.)* Yetti! *(Kısa sessizlik.)*

Yalçın - Ben susuyorum!

Erkan - *(Ülker'e)* Ağabeyimin vasiyeti var mı? *(Özlem Gökçek girer.)*

Ülker - *(Özlem'i göstererek.)* Avukatına sorun.

Özlem - *(Erkan'a)* Evet var! *(Ülker'e)* Başınız sağ olsun! *(Utku'ya)* Başın sağ olsun! *(Utku'yu öper. Ötekilere.)* Sizlerin de...

Ülker - Özlem Hanım Kerem Bey'in avukatı; geleceğini söylemiştim.

Yalçın - *(Özlem'e)* Vasiyetnamesini siz mi hazırladınız?

Özlem - Ben sadece yasal koşulları hakkında istediği notu verdim. Vasiyetnamenin aslı noterde. Ben bir örneğini ayrıca mühürlü olarak saklıyorum...

Yalçın - O da neden?

Özlem - Kendisi öyle istedi. Vasiyetnamenin açılmasında yasal işlemler uzun süreceği için yakınlarının içeriği hakkında çabuk bilgi edinmelerini uygun gördü...

Yalçın - Yanınızda mı?

Özlem - Değil.

Yalçın - Getirebilirdiniz?

Özlem - Yararı olmazdı. Toprağa verilmesinden üç gün sonra, burada, portresinin önünde, gelenlere okunacak...

Erkan - Portresi önünde mi?

Özlem - Evet! Hattâ vasiyetname örneğini mühürleyip bana verirken, gülerek, ben de aralarında olacağım dedi, portresini gösterip, vasiyetimi nasıl karşıladıklarını göreceğim...

Yalçın - Gelecekler belli mi?

Özlem - Belli. *(Salondakilerde bakışlarını gezdirerek.)* Sizler, bir iki isim daha olacak, notum büromda... Sizler, iki ya da üç isim daha... Ne gün toprağa verileceği belli mi?

Utku - Balya'da toprağa verilecek...

Erkan - Herhalde yarından sonraya kalır...

Özlem - Bugün perşembe *(Hesapladıktan sonra.)* Toprağa verildiğinin üçüncü günü... Salıya saat 17'de, burada, gelenlere okurum...

Ülker - *(Dalgın)* Hiçbir işi oluruna bırakmazdı...

Yalçın - Ne dediniz? *(Önce büyük saat on buçuğu vurur, ardından müzikli saat çalmaya başlar)*

Ülker - Saat on buçuk!.. *(Yalçın'a)* Önemli değil! *(Ayağa kalkar)* Kerem'i unuttuk!

PERDE

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ TABLO

(Birinci bölümden beş gün sonra. Saat 16.30. Perde açıldığı sırada sahne karanlıktır. Büyük saat yarımı vurur, o susunca müzikli saat çalmaya başlar. Saatlerin ardından sokak kapısının dışardan açıldığı duyulur. Aralanan kapıdan dolan ışık, hole vurur, kapı kanadının açıldığı oranda uzar, genişler:.. Dışardan gelenlerin telâşlı konuşmaları duyulur:)

Erkan'ın Sesi - Elektrikler yanmıyor!

Gülizar'ın Sesi - Sigortalar kapalı!

Özlem'in Sesi - Salih Efendi sigortaları açar mısın?

Salih'in Sesi - Açıyorum. *(Elektrik yanar, hol aydınlanır. Holden salona geçilen kapının sağında solunda Özlem, Utku, Yalçın, Erkan, gerilerinden gelen Gülizar, Salih görünürler.)*

Yalçın - Salonun elektriği nereden yanıyor?

Utku - Ben yakıyorum! *(Sırayla tavan abajurunun, şöminenin duvar abajurlarının, üst kata çıkan merdivenin elektriklerini yakar. Gelenler salona dağılırlar.)*

Özlem - Ev iyice havasız kalmış! *(Gülizar'a döner.)* Gülizar Hanım, balkon kapısını, pencereleri açar mısın?

Gülizar - Açıyorum Özlem Hanım... *(Balkon kapısını, kapının iki yanındaki pencereleri açar. İçeri dolan esinti tül perdeleri havalandırır. Perdeleri yanlara çeker.)*

Özlem - Elektrikleri söndürebilirsin... *(Utku, kendisine yakın olan tavan abajurunun elektriğini söndürürken, Gülizar çabuk adımlarla şöminenin, merdivenin elektrik düğmelerini dolaşır, söndürür.)* Sigortalar kapalı olduğu için cumadan beri havalandırma çalışmamış...

Gülizar - Çalışmaya başladı, birazdan ev serinler...

Özlem - Kapılar pencereler daha üç beş dakika açık kalsın, hava değişsin... *(Ötekilere.)* Gördüğünüz gibi her şey yerli yerinde; cenaze evden çıkarken nasıl bıraktıksa öyle...

Gülizar - Üst katı havalandırmamı ister misiniz?

Yalçın - Gerekmez! Burada oturacağız, üst kata çıkmayacağız!

Özlem - Buyurun, ayakta kalmayın, dilediğiniz gibi oturun! *(Erkan perşembe günü geldiğinde oturduğu koltuğa oturur. Özlem, balkon kapısından bir adım dışarı atar, görüntüye göz attıktan sonra salona döner. Yalçın sağdaki pencerenin önünden dışarılara bakmaktadır.)* Balkonun doyulmaz bir görüntüsü var! Boğaz ayaklar altında, erguvan ağaçları çiçekte...

Yalçın - Boğaz'ın en güzel yeri...

Özlem - Hava esintili ama yine de çok sıcak! Dışardan yalaz yalaz sıcaklık geliyor! *(Gülizar'a)* Haklısın, havalandırma salonu serinletecek! Pencereleri kapatabilirsin... *(Balkon kapısını kapatır. Gülizar, kendisine özgü çabuklukla pencereleri kapatır. Yalçın, Erkan'ın karşısındaki koltuğa oturur.)* Vasiyetnamenin okunmasında bulunacakların beşi burada, henüz Ülker Hanım'la Yeşim Hanım yok...

Yalçın - Bekleyecek miyiz?

Özlem - Vasiyetname beşte okunacak, beşe kadar beklememiz gerekir...

Erkan - Sokak kapısı dört buçukta açılacaktı, kapının açılışına gelmediler?

Yalçın - Beşte de gelmeyebilirler?

Özlem - Vasiyetnamenin okunmasından önce kapının mühürlenmesi sizin isteğiniz, istemeyenler bulunmayabilirler!...

Yalçın - Vasiyetnamenin okunmasında bulunacaklarını nereden biliyorsunuz? Konuştunuz mu? Gelmeyeceklerse boş yere beklemeyelim...

Özlem - Konuştum, gelecekler! *(Gülizar ile Salih'e)* İkiniz niye ayaktasınız?

Gülizar - İzin verirseniz ben mutfağa geçeceğim?

Salih - Ben arabaya bir baksam iyi olur!

Özlem - Kerem Bey vasiyetnamesinin okunmasında ikinizin de hazır bulunmanızı istiyor, bugün ikiniz de onun konuğusunuz, çağrılısınız...

Salih - Ben arabanın yanında rahat ederim! Kaç gündür el sürülmedi. Seslendiğinizde gelirim... *(Kapıya yönelir.)*

Gülizar - Çaydanlığı ateşe koyacağım. Herhalde çay içmek istersiniz? *(Kapıya yönelir.)*

Erkan - İsteriz!

Salih - *(Gülizar'a yol verir.)* Buyur, sen önden geç... *(Gülizar, ardından Salih çıkarlar. Utku soldaki pencereye yaklaşır, sırtı oturanlara dönük, dışarıları seyreder.)*

Özlem - *(Yalçın'a)* Mühürü görmek ister misiniz? *(İpinden tuttuğu mührü Yalçın'a doğru sallar.)*

Yalçın - Hayır!

Özlem - *(Erkan'a doğru.)* Sen Erkan?

Erkan - Kapıda gördüm! *(Kısa sessizlik.)*

Yalçın - Acaip bir toplantı! *(Sigara yakar.)*

Özlem - Evet, pek iç açıcı değil!

Erkan - *(Yalçın'a)* Haklısın!

Utku - *(Konuşanlara döner.)* Acaip olmayanı nasıl oluyor?

Yalçın - Yasal mirasçılar, hizmetçi şoför takımı ile bir tutulmaz herhalde! Akrabalık ilişkisi olmayan bazı hanımlar böyle durup beklenilmez!

Utku - Oturup beklemek zorunda değilsiniz! Vasiyetin hükümlerini sonradan da Özlem Hanım'dan sorup öğrenebilirsiniz!

Yalçın - Yasa, vasiyetnamenin mirasçıların önünde açılıp okunmasını öngörüyor, yabancılara bulunma hakkı tanımıyor...

Utku - Noterlikte değiliz! Vasiyetnameyi bırakanın evindeyiz! Okunacak olan da ev sahibinin bıraktığı vasiyetname örneği, vasiyetname değil! İstediğini evine çağırıp çağırmamak ev sahibinin hakkı! Gülizar'a, Salih Efendi'ye o değeri veren, o hanımları evine çağıran dayım!...

Erkan - Ağabeyimle benim aramı açan, ağabeyimi eniştenden benden uzaklaştıran da o hanımlar, o beklenen hanımlar! .. Daha bazı senin bilmediğin beklenilmeyen hanımlar da var!..

Utku - Beni dayımdan uzaklaştırmadılar!

Erkan - Senden hoşlanmışlar!

Yalçın - Çok yakışıklı çocuksun!

Utku - Tatsızlık ediyorsunuz!

Yalçın - Gerçekler hep tatsızdır!

Utku - Siz tatsızlaştırıyorsunuz!

Yalçın - Tatsız denecek ne yaptık onu söyle?

Utku - Daha öldüğü gün evinin eşyalarını paylaşmaya kalktınız, cenazesi evden çıkarken kapısının mühürlenmesini istediniz, yakınlarını hırsız tuttunuz!

Erkan - Eşyaları nasıl olsa paylaşılacak!

Yalçın - Geri kalanı sadece yasal önlemler...

Utku - Yıllarca selâmı sabahı kestikten, bu eve adım atmadıktan sonra, dayımın yakın tuttuğu sevdiği dostlarına karşı alınmış bir önlem! Ev sahibinin güvendiği insanlara karşı siz ne hakla güvensizlik besleyebiliyorsunuz?

Yalçın - Yasalar böyle! Bu hakkı ben öne sürmüyorum, yasa terekenin korunmasını mühürlenmesini öngörüyor! Alınman gereken ne var bunda?

Utku - En azından saygısızlık! Hem ölenin anısına hem yakınlarına karşı!

Erkan - İşine gelmedi mi?

Utku - Ben iş çevirmiyorum!

Erkan - Çeviriyorsun! Ağabeyim dayınsa ben de dayınım! O hanımlar ağabeyimi kuşatmıştı, bana karşı sen de onlarla birlik oluyorsun!

Özlem - Kesin artık! *(Kapı çalınır.)* Allahtan ki kapı çaldı, yoksa kavga edecektiniz! *(Salon kapısına yönelir, Utku kapıya döner, Gülizar'ın kapıyı açmak için holden geçtiği görülür.)*

Gülizar - *(Geçerken, Özlem'e)* Ben açıyorum!

Yalçın - *(Erkan'a)* Gülizar tam İstanbullu olmuş!

Erkan - Çoktan öyle!

Yalçın - Yirmibeş yıldır görmemiştim! *(Ülker elinde büyük bir pasta kutusu ile görünür. Arkasından gelen Gülizar'a dönerek.)*

Ülker - Çay pişiriyor musun?

Gülizar - Çay ateşte.

Ülker - *(Pasta kutusunu uzatır.)* Al! Çayla birlikte çıkarırsın...

Gülizar - Hay hay...

Ülker - *(Salon kapısından görünen büyük saate göz atar.)* Bir yandan yavaş yavaş servisi hazırlamaya başla! *(Gülizar, mutfak yönünde kaybolur, Ülker salona geçer.) (Özlem'e)* Herhalde gecikmedim! *(El sıkışırlar.)*

Özlem - Hayır!

Ülker - Nasılsın Utku? *(El sıkışırlar.)*

Utku - Teşekkür ederim.

Ülker - Çiçeklere bakabildin mi? *(Soğuk karşılandığının ayrımında olduğu için Erkan ile Yalçın'ı karşıdan başıyla selâmlamakla yetinir. Selâmını almalarını beklemeden Utku'ya döner.)*

Utku - Vakit olmadı!

Ülker - Birlikte sulayalım! Dört gündür susuz kaldılar... Hadi sen mutfaktan su getir... *(Utku çıkar. Şömineye yaklaşır.)* Vazodakiler solmuş! *(Özlem'e)* Çiçeklerini çok severdi!..

Özlem - Biliyorum...

Ülker - Dışarda Salih Efendi, eksik olmasın, gülleri çimenleri suluyordu... *(Utku elinde plastik bir su süzgeci ile döner. Balkona yönelir.)*

Ülker - *(Süzgece elini uzatır.)* Ver!

Utku - Balkondaki çiçekleri sulayayım...

Ülker - Hayır bana ver! *(Süzgeci alır. Balkona çıkar. Utku, Özlem onun ardından balkona geçerler. Camların gerisinde, balkon parmaklıklarında, saksılardaki çiçekleri suladıkları, aralarında konuştukları devinimlerinden izlenir.)*

Yalçın - Ben Nuray'la evlendiğimde, Gülizar tay gibi kızdı, bekârdı...

Erkan - Sizden iki yıl sonra evlendi!

Yalçın - Ağabeyin, babasına başlığını ödemiş. Bitlis'ten almış getirmiş, birlikte yaşıyor derlerdi...

Erkan - Birlikte otururlardı, ikisi de genç ikisi de bekâr, bir şeyler olmuştur...

Yalçın - Gülizar'ın çocukları var değil mi?

Erkan - Büyüğü oğlan küçüğü kız, iki çocuğu var.

Yalçın - Oğlan için ağabeyinden diyorlar?

Erkan - Benim de kulağıma geldi!

Yalçın - Vasiyetnamesinde tanıyacak olursa boşuna oturuyoruz! Bütün miras oğlana kalır... *(Balkondakiler içeri girerler. Ülker kendi boyunu bulmuş bir diffenbahiyah saksısı önünde durur.)*

Ülker - Bu diffenbahiyah el kadar bir şeydi, kendi yetiştirdi... Allahtan çok az su ister... *(Sular.)* İçerdeki öbür çiçekler de öyle... Az su isteyen çiçekler... *(Saksıları dolaşır, boşalan süzgeci Utku'ya verir.)*

Cenazeye gelen çiçeklerin kurdeleleri ne oldu?

Utku - Arabamın bagajında duruyor.

Ülker - Niye eve almıyorsun? O kurdelelerde hep dayını sevenlerin, dostlarının adları yazılı...

Utku - Sırası gelmedi.

Ülker - Hadi süzgeci bıraktıktan sonra al getir istersen. Salih Efendi sana yardım eder...

Utku - Hemen getiririm... *(Çıkar.)*

Ülker - Cami çiçeklerle doldu taştı... 173 çelenkti.

Özlem - Utku, 177 saymış.

Ülker - Onun dediği doğrudur. Hepsini olduğu gibi evin bir köşesinde saklamalı...

Yalçın - Büyük bir kutuya, ya da bir valize konup kaldırılabilir...

Ülker - Doğru! *(Özlem'e)* Yeşim Hanım'la görüşebildiniz mi?

Özlem - Evet.

Ülker - Geliyor değil mi?

Özlem - Önce gelmek istememişti... *(Gülizar, ellerinde çay takımlarıyla dolu gümüş bir tepsi ile girer.)*

Yalçın - *(Özlem'e)* Neden istememişti? *(Gülizar, tepsiyi sehpanın üstüne bırakır. Hareketlerini ağırdan alarak konuşulanlara kulak verir.)*

Özlem - Sormadım. Kendisine ait nedenler olmalı...

Erkan - Gelmezse daha iyi eder!

Gülizar - *(Ülker'e)* Çay demleniyor...

Ülker - Acele etme! *(Gülizar çıkar. Yalçın'a)* Açık söylemem gerekirse ben de istemeye istemeye geldim!

Yalçın - Ama yine de geldiniz?

Ülker - Gelmeyebilirdim. Kerem'in isteğini yerine getirmeyi doğru buldum. Yeşim Hanım gelmezse tutumu bağışlanabilir...

Yalçın - Neden o?

Ülker - Bende uyanan duygular öyle! Yeşim Hanım'ı haklı çıkarıyor...

Yalçın - Bana kalırsa gelmek istemeyişinin başka nedenleri olabilir! *(Erkan kalkar, kitaplığın içki dolabını açar, viski şişesini çıkarır, bir bardak alır, bardağı yarıya kadar viski doldurur.)*

Ülker - Ne gibi?

Yalçın - Vasiyetnamenin içeriğini bildiği için, ya da...

Ülker - Ya da? *(Erkan, bardak elinde salondan hole geçeceği sırada, kapıda durur, başını geriye çevirerek konuşmaya karışır.)*

Erkan - Ya da istediği kadarını önceden aldığı için... *(Çıkar.)*

Ülker - *(Düşünceli)* Sanmam!

Yalçın - Neden sanmazsınız?

Ülker - Yeşim Hanım parlak bir meslek sahibi. Türkiye'nin en büyük holdinglerinden birinin danışmanı. Çok iyi eğitim görmüş, üç yabancı dili anadili gibi konuşan seçkin bir kadın. Çok iyi kazanıyor...

Yalçın - Bu söylediklerinizin hiçbiri miras kabul etmesine engel değil... *(Utku ile Salih çelenk kurdeleleri desteleriyle gelirler, bir sehpaya yaklaşırlar.)*

Utku - Buraya koyacağız?

Ülker - Şimdilik orası iyi... *(Kurdele destelerini sehpaya sıralarlar. Erkan elinde, buzla doldurduğu viski bardağı ile girer. Bardağı çalkalamaktadır. Salonun kapısında durur, büyük bir yudum içer.)*

Erkan - *(Özlem'e)* Sonuç olarak dediği ne? Gelecek mi? Gelmeyecek mi?

Özlem - Gelecek!

Erkan - *(İçtikten sonra.)* Saklıyorsun!

Özlem - Neyi?

Erkan - Neden gelmek istemediğini?

Özlem - Bilmiyorum ki!

Erkan - Ben biliyorum! Benimle karşılaşmak istemediğini söyledi!

Özlem - Hayır, söylemedi!

Erkan - Boş yere saklama benden! *(İçer.)*

Özlem - Bütün dediği...

Erkan - Gerisini tamamla?

Özlem - Tam hatırlamaya çalışıyorum...

Erkan - Hatırla?

Özlem - Bırak da hatırlayayım...

Erkan - Ağzını kapamıyorum!

Özlem - *(Erkan'ın son karşılığını duymamış gibi, Yeşim'in dediklerini tek tek hatırlayarak.)* Kerem'in ölümüne alışamıyorum, o toplantıda bulunmak benim için çok zor... bütün dediği bu...

Erkan - Numara! *(İçer, bardağını boşaltır.)* Perdeliyor gelmek istemeyişini! Doğru nedeni benim. Benden kaçıyor!..

Özlem - *(Dingin)* Ben bildiğimi söyledim!

Erkan - Ben de perşembe günü kendisine söylenmesi gerekeni söyledim!

Ülker - O da karşılığını verdi!

Erkan - Bu evde işi yok onun!

Utku - Bu eve seni beni görmeye gelmiyor dayı!

Özlem - Gelirse, ağabeyinin isteğini yerine getirmek için gelmiş olacak...

Erkan - *(Utku'ya)* Hem bana yeğenim olmana yakışmayacak karşılıklar veriyorsun, hem de dayı diyorsun? Dayılık kuru kuruya sıfat tanılaması değildir!

Utku - Sana bu türlü karşılıklar vermek zorunda kaldığım için üzgünüm!

Erkan - Öyleyse verme! *(Bardağı elinde sallar, dudaklarına götürür.)* Sadece buz! *(Bara yaklaşır, viski şişesini alır, bardağına viski doldurur. Öbürleri sessiz onun hareketlerini izlerler. İçer, Utku'ya döner.)* Haksız mıyım.

Utku - Karşılık vereyim mi?

Erkan - Yan tutmadan ver!

Utku - Bizim tartışacağımız bir konu değil bu! Dayımın özel yaşayışına karışmaya hakkımız olmadığına göre...

Erkan - Ayda yaşıyorsun! *(İçer.)* Az sonra vasiyetname okununca dayının o hanıma nasıl cömert davrandığını duy, ondan sonra konuş!

Yalçın - Evet aslanım, o zaman göster aslanlığını!

Ülker - *(Özlem'e)* Neler işitiyoruz?

Özlem - Ne yazık ki öyle!

Erkan - O kadın dayının aklını başından almış!

Ülker - Utku lütfen karşılık verme!

Utku - *(Ülker'e)* Kısaca...

Ülker - Onu da verme!

Utku - İzin verin lütfen?

Ülker - Hatırım için!

Yalçın - Bırakın o kısa karşılığını versin!

Utku - *(Ülker'e)* Sadece üç sözcük...

Erkan - Söyle uzatma?

Ülker - O halde ben karışmıyorum! *(Sırtını döner.)*

Utku - Ben miras beklemiyorum!

Yalçın - Unutma bu dediğini! *(Ülker yeniden Utku'ya döner.)*

Utku - Hepinizin önünde söyledim. Beklemiyorum!

Ülker - *(Utku'ya)* Gel seni öpeyim! *(Utku'yu alnından öper.)* Kerem'i sen yaşatacaksın!

Yalçın - *(Utku'yu)* O halde miras hakkından feragat ediyorsun?

Utku - Mal dayımın malı! Kendi alnının teri emeği ile kazandığı mal! Dilediğine verir! Ben her neye sahip olacaksam kendi kazancımla olmak isterim! *(Yalçın, cebinden bir defter çıkarır, boş bir sayfaya bir şeyler yazar.)*

Yalçın - Gel imzala!

Utku - Neyi?

Yalçın - Miras hakkından feragat ettiğini. Buraya yazdım!

Utku - İmzalamak zorunda mıyım?

Yalçın - O halde sözünden dönüyorsun.

Utku - Biraz daha merakta kal! Bir iki saat sonra öğrenirsin dönüp dönmediğimi...

Ülker - Bu konu bitti! *(İlerler aralarına girer.)* Yalçın Bey, lütfen henüz vasiyetname okunmadan bu tartışmalar yersiz oluyor...

Yalçın - Özür dilerim ama tartışmayı bu noktaya getiren ben değilim...

Ülker - Her neyse... *(Sözü değiştirir.)* Siz Balya'ya gelemediniz...

Yalçın - Ne yazık ki gelemedim!

Ülker - Balya'daki töreni görecektiniz!

Yalçın - Evet, görkemli bir tören olmuş!

Ülker - Burada Mühendisler Birliği salonunda, camideki törenler hiçti!..

Yalçın - Pek hiç değil, bence İstanbul'un son yıllarda gördüğü en büyük cenaze törenlerinden biriydi!..

Ülker - Siz Balya'dakini görecektiniz! Görülmemiş bir cenaze töreniydi! Sokaklara dökülmedik insan kalmamıştı! Neredeyse köyleriyle birlikte, bütün Balyalılar, kadın erkek, Balya'nın girişine iki kilometre kala karşıladılar gelişimizi! Yolun iki yanını doldurmuşlardı. Balya'nın girişinde tabutu cenaze arabasından omuzlarına aldılar... Hepsini anlattılar mı size?

Yalçın - Sizin gibi değil!

Ülker - O maden işçilerinin canlarını verircesine atılışlarını görecektiniz! Kerem vakfın bahçesinde toprağa verildi. Toprağa değil de sanki cennete uğurladılar Kerem'i, gönüllerindeki cennete! Ne mutlu Kerem'in yakını olanlara! Yakınlarına bıraktığı en büyük miras bu Kerem'in... *(Kapı çalınır. Gülizar'ın holden sokak kapısına doğru geçtiği görülür.)*

Erkan - Geldi! *(İçer. Salondakiler, gözleri hole dönük susarlar. Yeşim, elinde bir buket kırmızı gülle görünür. Yine çok şıktır. Siyah bir döpiyes giymiş, siyah gözlük takmıştır. Salondakileri başıyla toptan selâmladıktan sonra Özlem'e yaklaşır.)*

Yeşim - Nasılsınız Özlem Hanım? *(El sıkışırlar.)*

Özlem - Teşekkür ederim; ayrıca geldiğiniz için...

Yeşim - Geleceğimi söylemiştim!

Erkan - *(İçkisini bitirir.)* Gelmeseniz daha iyi olurdu! *(Yeşim, Erkan'a dönüp baktıktan sonra karşılık vermemeyi uygun bulur.)*

Özlem - Yeşim Hanım'dan gelmesini ben rica ettim, ağabeyinin vasiyeti gereği, az önce söylemiştim!

Erkan - Ben de gelmese daha iyi olur demiştim... *(Bara yaklaşır, bardağını yarıya kadar viski doldurur.)*

Yeşim - Merhaba Utku!

Utku - Merhaba!

Yeşim - *(Ülker'e yaklaşır.)* Siz nasılsınız Ülker Hanım, biraz toparlanabildiniz mi?

Ülker - Toparlanabildiğim kadar...

Gülizar - *(Salon kapısından.)* Çay hazır!

Ülker - Getirebilirsin!

Erkan - Ben çay içmeyeceğim!.. Bana buz getir! *(Gülizar çekilir.)*

Yeşim - Kerem'in portresi önündeki güllerin solmuş olabileceklerini düşündüm...*(Gülleri Ülker'e uzatır.)* Uygun görürseniz?..

Ülker - Çok iyi düşünmüşsünüz! Solduklarını görünce ben de çok üzülmüştüm... *(Seslenir.)* Gülizar Hanım...

Gülizar - *(Görünür.)* Buyurun Ülker Hanım?

Ülker - Çayı getirmenden önce, Beyefendi'nin portresi önündeki çiçekleri değiştirelim! Vazoyu alır mısın? *(Gülizar portrenin önündeki vazoyu alır. Ülker elinde güller, ardından Gülizar çıkarlarken.)*

Erkan - *(Gülizar'a)* Gülizar, buzumu unutma! *(Kısa bir an sessiz geçer. Erkan viski bardağını elinde sıkar, boş elini masanın yanına hızla indirir.)* Ahhh! *(Masaya ikinci bir yumruk indirir.)* Ahhh! Dayanamayacağım!.. *(Ülker elinde gül vazosuyla döner.)*

Ülker - Kerem'in en sevdiği güller! *(Vazoyu Yeşim'e uzatır.)* Çiçekler sizin, siz yerine koyun!

Yeşim - *(Geri çekilir)* Şimdi sizin elinizdeler...

Ülker - Teşekkür ederim! *(Vazoyu yerine koyar.)*

Erkan - Oyun oynuyoruz! Kırmızı gül oyunu! *(Salon kapısına kadar ilerler, seslenir.)* Buz bekliyorum!

Özlem - Erkan, biraz daha sabırlı olamaz mısın?

Erkan - *(Parlar)* Olduğum yeter! Duyduklarım, gördüklerim tepemi attırıyor! *(Gülizar, bir tepsi içinde buz kovasını getirir, masaya bırakır.)*

Gülizar - Maşası büfede!

Erkan - İstemez, elimle alırım! *(Bardağını buzla doldurarak tamamlar. Yeşim'e.)* Gelmenizi beklemiyordum!

Yeşim - *(Beklenmedik bir sertlikle.)* Yanılmışsınız!

Erkan - İyice düşündükten sonra söylüyorum! *(İçer.)*

Yeşim - İyice düşünmüş olsanız, on yıldır size kapısı kapalı olan bu evde bulunmamanız gerekirdi!

Erkan - *(Yeşim'e doğru hareketlenir.)* Sen, sen nasıl söylersin bana bunu? *(Utku araya girer, Salih yaklaşır.)*

Yeşim - *(Sağ kolunu açarak Utku'yu uzaklaştırır.)* Bırakın Utku Bey, ben kendimi korurum!

Ülker - Utku, çekil!

Yeşim - *(Erkan'a.)* İstediğinizi söylemek yalnız sizin hakkınız mı? *(Erkan bardağını çalkalar, yarıya kadar içer.)*

Utku - Dayı hızlı içiyorsun!

Erkan - Karışma! *(Yeni bir yudum alır.)* Ancak serinliyorum... *(Dili dolanarak, Yeşim'e.)* Kadın olmasaydınız...

Yeşim - Ne olurdu?

Erkan - Zorla söyletmeyin beni?

Yeşim - Ben kadınlığıma sığınmıyorum, siz de sarhoşluğunuza sığınmayın, söyleyin ne olurdu? *(Erkan'a bir adım yaklaşır.)*

Erkan - *(İçer.)* Ben ağabeyimi kaybettim! *(Masadaki sandalyeyi çeker, oturur, bardağı iki eliyle kavrar sıkar, hafifçe masaya indirir.)* Biricik ağabeyimi!.. *(Ağlamaya başlar, masaya kapanır.)*

Ülker - *(Yeşim'i uzaklaştırır.)* Yeşim Hanım siz ona uymayın!..

Yeşim - Bu aşağılamalara uğramak için kötü ne yaptım, suçum ne?

Ülker - Görüyorsunuz ruh sarsıntıları içinde!.. Pişmanlıklar, doyumsuzluklar, bastırılmış duyguların patlak vermesi, daha başka bilmediğimiz, hatırlayamadığımız acılar...

Yeşim - Hepsini anlıyorum, giderek sizin hatırlamadıklarınızı, bilmediklerinizi de biliyorum, ama uzatması sabrımı taşırıyor! *(Öfkesini yenemeyerek birden Erkan'a döner.)* Siz ne sanıyorsunuz? Ağabeyinle olan ilişkim eşsiz bir ilişkiydi benim! Senin dil uzatabileceğin bir ilişki değil! Birlikte örnek bir aşk yaşadık biz! Eşsiz, erişilmez, herkesin gözü kalan bir aşk!.. Dahası senin de!.. Duyuyor musun? Kaldır başını da duy, dinle!

Erkan - Duyuyorum!

Yeşim - Senin de gözün kalan bir aşk dedim, açıklamamı ister misin?

Erkan - *(Ağlayarak.)* Ne... ne... ne açıklayabilirsin?

Yeşim - Beni ağabeyinle birlikte gördüğün ilk geceyi!..

Erkan - Bir şey yapmadım o gece ben!

Yeşim - Yaptığın kadarını anlat!

Erkan - Hatırlamıyorum...

Yeşim - Hatırladığın kadarını! Günah çıkarmış olursun!

Erkan - Ben o gece sarhoştum!

Yeşim - Şimdiki gibi!

Erkan - Sarhoştum diyorum o gece!..

Yeşim - Sen anlatmazsan ben anlatacağım!

Erkan - Ne anlatabilirsin ki!

Yeşim - Ben attığım adımı geri almam! Sonuna kadar giderim, anlat!

Erkan - *(İçmek için bardağını kaldırırken)* Hatırlamıyorum!

Yeşim - *(Bardağı Erkan'ın ellerinden alır.)* Biraz daha içersen adını da hatırlamazsın!.. *(Salondakilere döner.)* İçki, sarhoşluk, önceden hazırlanmış özür nedeni hep! *(Erkan'a)* Senin gibiler, yedeklerinde o özürle yaklaşırlar saldırıya geçerken! Söylemek istediklerini tasarlamışlardır, söylerler, beklemedikleri karşı bir saldırıya uğrarlarsa hemen o özürlerine sığınırlar...

Erkan - Ben kötü bir şey söylemedim size o akşam!

Yeşim - *(Ülker'e.)* Bir gece kulübünde geldi buldu bizi! Rastlantıymış gibi geldi, sürtündü, masamıza oturdu! Gerçekte bir süredir izliyordu ikimizi! O akşam da izlemiş, o kulüpte olduğumuzu bile bile geldi sokuldu! Az sonra beni dansa kaldırmak istedi. Kerem kalk dediği için kalktım... *(Erkan'a)* Anlatayım mı daha?

Erkan - Ne var dansa kaldırmışsam?

Yeşim - Dans ederken söylediklerin, yaklaşman?

Erkan - Yalan!

Yeşim - *(Salondakilere)* Telefon numaramı sordu, randevu vermeye kalktı! Görür görmez kollarına bırakacağımı sandı kendimi! Kerem'in elinden alacağını sandı!.. *(Erkan'a döner.)* Aptal!

Erkan - Yalan, hepsi yalan!

Ülker - Bana doğru söylüyor gibi geliyor!

Erkan - Yalan, yalan, yalan! *(Yumruğunu masaya indirir.)* Ağabeyimle aramı o açtı benim!

Ülker - Keser misin lütfen!

Erkan - Yalan söylüyor!

Ülker - Hayır doğru söylüyor! İstersen onun eksik bıraktıklarını ben tamamlayayım, benim eksik bırakacaklarımı çağırayım Gülizar tamamlasın!

Erkan - Hepiniz düşmansınız bana! Hepiniz! *(Haykırır.)* Ben çok sevdim ağabeyimi! Hepinizin sevdiğinden daha çok!

Yeşim - Parasına, gömleklerine, kravatlarına ortak olduğun gibi, sevdiği kadınlara da ortak olacak kadar!

Erkan - *(Yerinden fırlar.)* Yeter yeter yeter!.. *(Haykırır.)* Hatırlatmayın o günleri bana! Aaaa ama! Aaaaaaa! Yeter! Yoksa boğarım kendimi! O Erkan değilim artık ben!

Ülker - İyi ya şimdi olduğun gibi ol!

Erkan - Siz ağabeyimi sevdiğinizi söylerken karşılığında sevildiğinizi söylüyorsunuz, ben sevilmedim! Sevildim diyemiyorum, kendime yediremediğim bu!

Ülker - Doğduğun günden başlayarak ağabeyinin senin için bütün yaptıklarını bilirim! Az mı sevdi seni, az mı şımarttı?

Erkan - Evet şımarttı! O kadar ki hep ona güvendim, kendime güvenmeyi aklıma getirmedim!..

Ülker - Büsbütün kırılıncaya kadar hep destek oldu sana!

Özlem - Bugünkü petrol istasyonunu ağabeyin kurdu!

Erkan - Bir petrol istasyonu açmak neydi ki onun için? *(Kalkar, Yeşim'in elinden alıp masanın üstüne bıraktığı bardağını alır, bara doğru yürür. Utku önüne geçer.)* Çekil!

Utku - Biraz ara ver!

Erkan - Sen çocuksun!

Yalçın - Gel Erkan, yanıma otur! *(Yaklaşır.)*

Erkan - Sen de çekil!

Özlem - Birazdan vasiyatname okunacak...

Erkan - Yanıyorum ben! Cehenneme düşmüş gibiyim! *(Ağabeysinin portresine, döner.)* Seni çok sevdim duyuyor musun? Çoook, çok sevdim!

Ülker - Sevmedin, kıskandın! Kabil'in Habil'i kıskandığı gibi...

Erkan - *(Birden yatışır. Ülker'e döner.)* Peki, kıskandım diyelim, ne olacak? *(Portreye döner.)* Doğru! Ülker Hanım doğru söylüyor, kıskandım! Seni kimseyle paylaşamayacak kadar kıskandım! Bu sevme tutumum benim! Sana yakın olanları onun için koparmak istedim senden! Onun için hepsini... *(Şömineye yaklaşır, rafa başını dayar, hıçkıra hıçkıra ağlar.)*

Ülker - *(Parmağını dudağına götürür.)* Susun!.. *(Ötekilere yavaşça)* Bırakın doya doya ağlasın!..

(Karanlık)

İKİNCİ TABLO

(Birinci tablodan hemen sonra. Sahne aydınlanırken boy saati beşi vurur, hemen ardından müzikli saat çalar. Erkan, koltuğuna çekilmiş, dalgın oturmaktadır. Ötekiler küçük değişikliklerle birinci tablonun sonundaki yerlerindedirler. Gülizar gümüş bir tepsi içinde çayı getirir. Ülker pastayı kesmeye hazırlanır.)

Ülker - Kerem Bey'in vasiyetnamesinin okunmasında hazır bulunmasını istediği herkes geldi mi?

Özlem - İki eksiğimiz dışında herkes.

Ülker - Kim onlar?

Özlem - Biri bir doktor, öbürü bir ilk gençlik arkadaşı. Ne yazık ki ikisi de hayatta değil!

Yalçın - Bu durumda bekleyeceğimiz başka kimse yok demektir!

Özlem - Evet, yok!

Ülker - Öyleyse çaylarımızı içerken vasiyetnameyi de dinleriz... *(Pastayı kesmeye hazırlanır.)* Yeşim Hanım sizden başlayacağım, tabağınızı uzatır mısınız?..

Yeşim - *(Tabak elinde yaklaşır.)* Biraz daha küçük lütfen!

Ülker - *(Bıçağın açısını daraltır.)* Bu?

Yeşim - İyi, teşekkür ederim... *(Pastasını alır.)*

Ülker - Özlem, sıra sende!

Özlem - Ben çayları koyuyorum, sonra alırım.

Ülker - *(Özlem'e.)* Nasıl istersen, pastanı ayırıyorum... *(Keser, yana ayırır salondakilere.)* Tabaklarınızı alır yaklaşır mısınız? Yalçın Bey! *(Yalçın tabağını alır yaklaşır.)*

Özlem - *(Yeşim'e.)* Çayı nasıl içersiniz?

Yeşim - Cam bardakta.

Özlem - Açık, koyu?

Yeşim - Koyu olsun.

Yalçın - *(Pastasını alır.)* Teşekkür ederim.

Ülker - Erkan Bey sizi bekliyorum?

Erkan - *(Surat asarak.)* Ben pasta yemeyeceğim!

Ülker - Ben yine de pastanızı ayırıyorum, Utku, bir tabak uzatır mısın? *(Kestiği dilimi Utku'nun uzattığı tabağa koyar.)* Bu dayının... Bir boş tabak daha.. *(Utku ikinci bir tabak uzatır.)* Buda Özlem Ablanın... *(Utku Özlem'in tabağını yanına bıraktıktan sonra Erkan'ın tabağını götürür, yanındaki sehpaya bırakır.)*

Erkan - Ben yemeyeceğim, boşuna bırakma!

Utku - Bir şeyler yersen iyi gelir...

Erkan - Ben iyiyim.

Utku - Hadi artık, dargınlığı bırak... *(Ülker, Utku'nun, Gülizar'ın, Salih'in pastalarını verir. Kendi pastasını alır. Kanepede yalnız oturan Yeşim'e yaklaşır.)*

Ülker - İzin verirsiniz değil mi?

Yeşim - Ne demek?

Özlem - *(Bir sandalyeye oturur.)* Başlıyorum?

Yalçın - İyi olur.

Ülker - Dinliyoruz. *(Özlem elindeki zarfı yırtar, vasiyetname örneğini çıkarır.)*

Erkan - *(Kalkar.)* Ben gidiyorum!

Yalçın - Erkan, çocuk gibi davranıyorsun?

Erkan - Gitsem daha iyi olur!

Yalçın - Beni yalnız mı bırakacaksın?

Erkan - Sen de dinleme! Noterlikte okununca dinleriz...

Özlem - Noterlikte de dinlersiniz...

Yalçın - *(Erkan'a.)* Gitmenin sırası değil, oturalım... *(Erkan'ı oturtur.)*

Erkan - *(Otururken.)* Nasıl olsa biliyorum okunacakları...

Yalçın - Siz okuyun Özlem Hanım?

Özlem - *(Okumaya başlar.)* 28 Ağustos 1978, Yeniköy, İstanbul. *(Sahne yavaş yavaş kararır, Özlem yukardaki sözlerini bitirdiği sırada, sahnedeki kişiler gölgeler halinde kalırlar. Işıklar şöminenin üstündeki Kerem Balkan'ın portresine yönelir. Portrede koltuğunda oturan Kerem'in kımıldadığı görülür. Devinimleri çok ağır, ölçülüdür. Durgun bir sesle konuşmaya başlar.)*

Kerem - Sevgili dostlarım, yakınlarım, hoşgeldiniz! Ömrümün çoğu sevinçlerimi üzüntülerimi sizlerle paylaştım. Birbirimize daha önce her ne dedikse karşılıklı dedik bitirdik sanıyordum. Ne var ki vasiyetnameme başlarken daha bana söylenecek bazı sözler kaldığını gördüm... Kimler geldi?.. Karanlıktasınız. İyi seçemiyorum yüzlerinizi?.. Sevgili Ülker, geldin değil mi?..

Ülker - Burdayım Kerem.

Kerem - Ardımdan sağ kalman bana huzur veriyor Ülker. Daha uzun yıllar yaşamalısın, kendine iyi bak!

Ülker - Gayret ederim Kerem.

Kerem - Bundan böyle ikimiz için yaşayacaksın! Biliyorum ki sen yaşadıkça ben yeni bir hayata kavuşacağım, hep yanında yakınında dolanacağım...

Ülker - Haklısın, şimdiden hep yanımda yakınımdasın Kerem!

Kerem - Yeşim, sevgilim, duyuyor musun sesimi?

Yeşim - Seni dinliyorum Kerem?

Kerem - Seni tanımadan önce mutluluğun ne olduğunu bilmezdim Yeşim, mutluluğun ne olduğunu bana sen öğrettin, mutluluklarla doldurdun yaşamımı, sana minnettarım!

Yeşim - Karşılıklı mutlu olduk Kerem! Beni ne çok mutlu ettiğini niye hiç hatırlamak istemiyorsun? *(Bir şangırtı olur.)*

Ülker - Ne oldu?

Utku - Dayım çay bardağını devirdi!

Ülker - Önemi yok, yenileyelim...

Erkan - Bardağım boştu!

Özlem - Dinleyelim lütfen...

Kerem - Gülizar, burada mısın?

Gülizar - Buradayım Beyefendi, sizi dinliyorum?

Kerem - Bitlis Çarşısı'nda seni ilk gördüğüm günü hiç unutmadım. Sağlık taşan, canlı, çevik, çok güzel bir genç kızdın. Bakışlarının yabanıl bir pırıltısı vardı! Bir yabancının yuvasına el uzattığını gören küçük bir çakal yavrusu gibi ürkek...

Gülizar - Yabandım Beyefendi, doğru! Herkesten ürkerdim, yabancı olmayanlardan da, ürkmekte de haklıydım, siz evcilleştirdiniz beni!..

Kerem - Yanıma aldığım ilk gün saygı uyandırdın bende! O saygım hiç eksilmedi. Yaşamım boyunca yalnızlığıma ortak oldun...

Gülizar - Sizin yanınızda hep güven altında duydum ben de kendimi...

Kerem - Salih Efendi sen?

Salih - Buyur bey?

Kerem - Ne soylu bir kişiliğin var Salih!

Salih - O sizin kendi soyluluğunuz bey!

Kerem - Hakkını helâl edecek misin?

Salih - Hangi hakkımı? Ödemediğin bir hakkım kalmadı ki sende! Borçlu olan hep bendim sana, yine de benim...

Kerem - O kiralık katil, pusu kurup ateş ettiği akşam, kendini siper etmeseydin, ben çoktan yoktum!

Salih - Benim yerime direksiyonda, ya da arabanın önünde sen olsan, sen de benim yaptığımı yapardın bey! Çok iyi biliyorum yapardın! Hiç kimse, hiçbir dürüst insan, dostunun sevdiği insanın gözü önünde vurulmasına eli kolu bağlı kalmaz, istese de kalamaz! Hiç düşünmeden oldu o iş! Hiç düşünmeden uzandım kapattım önünü! Buna ne kahramanlık denir, ne fedailik...

Kerem - Sol omuzuna saplandı bana sıktığı kurşun, az daha aşağıya gelse...

Salih - Allah korudu işte! Seni de beni de!..

Kerem - Sol omuzun yağmurlu havalarda ağrıyor, geceleri uyku uyutmuyor değil mi?..

Salih - O ağrılar çok kişide var!

Kerem - Benim yüzümden çekiyorsun o ağrıları! Sızladıkça beni hatırlıyorsun...

Salih - Benden yana helâl olsun bey! Bir gün olsun gönlümü kırmadın, tek acı sözünü duymadım, evsahibi ettin beni! Çoluk çocuğumla hep iyiliklerini anacağız! Durağın cennet olsun!

Kerem - Eksik olma Salih Efendi!.. Erkan, sen de geldin mi?

Erkan - Hep buradayım! Deminden beri hep dinledim!.. Hıh! *(Sözünü yarıda bırakır.)*

Kerem - Bir şey mi söyleyecektin?

Erkan - Yeni değil! Artık söylemesem de olur!

Kerem - Söylersen daha iyi olur!

Erkan - Her zamanki gibi varlığımın ayrımında bile değilsin! Varlığımla yokluğum eşit senin için!..

Kerem - Öyle mi sanıyorsun?

Erkan - Artık sanmıyorum, biliyorum! Öyle sandığım günler çok geride kaldı. Her zaman öyleydin. Her zaman kendi üstünlüğünle ezmeye kalktın, kendi üstünlüğünü kabul ettirmeye çalıştın bana!..

Kerem - Eski tartışmalarımızdan hiçbir sözüm aklında kalma-

mışa benziyor! Ya senin bana karşı tutumun neydi? Hangi işte kendine düşeni hatırladın? Hangi işte sorumluluğunu yerine getirdin? Kendine düşen yükümlülükleri benim üstüme yıktıkça, beni üstün duruma getiren yine kendin olduğunu niye hiç düşünmüyorsun? İlişkimiz bu üzücü biçimi almışsa bu biçimi veren sensin!

Erkan - Buraya beni niçin çağırdığın besbelli! Benden daha yakın tuttuklarının seni nasıl övdüklerini göklere çıkardıklarını duymamı istediğin için!

Kerem - Gereğinden çok övüyorlar belki de! Kusurlarımı hiç anmıyor, hatırlamıyorlar! Ölüm böyledir, kusurlarını siler ölenlerin, iyi yanlarını diline dolar!.. Yalçın Bey, siz?

Yalçın - Evet, Kerem Bey!

Kerem - Nuray'ın ölümünden sonra hiç bir araya gelemedik sizinle. Evlenmişsiniz diye duydum?

Yalçın - Evlendim, yetişkin bir oğlum bir kızım var...

Kerem - Tanrı bağışlasın! Mutlu musunuz?

Yalçın - Ne gezer! Tam aksi, evim cehennem!

Kerem - Nasıl olur? Siz hesaplı kitaplı, düzenli yaşamasını seven bir kişiydiniz?

Yalçın - Eşim bir felâket! Beş yıldızlı otellerin loş oyun salonlarından çıkmıyor! İçiyor! Evi, çocukları, ben, umrunda değiliz!

Kerem - Yazık! Çok üzüldüm!

Yalçın - Ben yıllardır bu üzüntü içinde yaşıyorum!

Kerem - Yeni eşinizin çok varlıklı bir ailenin kızı olduğunu söylüyorlardı...

Yalçın - Öyleydi ama...

Kerem - Ne oldu?

Yalçın - Babasından kalanı rulette, yeşil çuha masalarda bıraktı...

Kerem - Böyledir Yalçın Bey, bir kadın getirirse öbürü götürür... Utku, sen konuklarımın en küçüğüsün, seni en sona bıraktım. Gözlerim seni arıyor?

Utku - Buradayım dayı, beni bağışla!

Kerem - Ne diye?

Utku - Seninle yemeğe kalamadım o akşam, seni bırakıp gittim, seni kırdım...

Kerem - Kırdığını nereden çıkarıyorsun? Senin yerinde ben olsam, ben de, dayımı bırakır sevgilime koşardım! Güzel kız mı?

Utku - Bana güzel görünüyor! Çok iyi anlaşıyoruz!

Kerem - Seviyor musun?

Utku - Çok!

Kerem - Öyleyse sakın bırakma!

Utku - Niyetim bırakmamak!

Kerem - Maden ocaklarında, üç yüz metre yerin altında çalışmanın yorgunluğu dayılarla buluşarak geçmez! Sevgilini bekletmemekle iyi etmişsin!

Utku - Teşekkür ederim dayı!

Kerem - Burada görmek istediğim iki kişi daha vardı.

Özlem - İkisini de aradım, adreslerini buldum ama...

Kerem - Geciktim demek! Çok geciktim! Görülen iyilikleri ödemekte geç kalırım hep, çoğu da unuturum...

Özlem - Hep öyleyiz!

Ülker - İyilik karşılık beklenmeden yapıldığı için iyiliktir! İyilik edenleri bu yüzden doyurur, mutlu eder!

Salih - Alışveriş değildir!

Kerem - Yine de iyilik, görenlerin kolay katlanabileceği bir borç değildir. Yirmidört yaşında ölebilirdim. Ölümün soğuk eli elimden tutmuş, hadi, diyordu! Dr. Işık kurtardı beni elinden! Sana anlatmıştım Ülker, sana da sık sık söz ederdim Yeşim. Dr. Işık'a borçluyum yirmidört yaşından sonraki yaşamımı.

Ülker - Bir kez daha dinleyebilirim!

Yeşim - İnsanlık örneği bir kişi senin o doktorun!

Kerem - Öyleydi! Örnek insandı! Tunceli Devlet Hastanesi'ne kaldırılmıştım. Ateşim 39 ile 40 arasında değişiyor, düşmüyordu. Ölümcül iki hastalığı bir arada geçiriyordum. Bağırsak enfeksiyonu

ile ileri bir akciğer enfeksiyonu! Hiçbir şey koyamıyordum ağzıma! Eriyordum. Hastalığımın ikinci haftası sonunda bir deri bir kemik kaldım. Ayakta duracak gücüm yoktu. Dr. Işık o güne kadar günde üç kez yokluyordu beni. İkinci hafta sonunda bir gün geceyarısına doğru dördüncü kez geldi. Gözlerim açık, selâmına gülerek karşılık verdiğimi görünce gergin yüz çizgilerinin rahatlamasından anladım neden geldiğini. Komaya girmiş bulacağından korkuyordu beni! İsa yüzü vardı Dr. Işık'ın. Acı çeken, kendini başkalarına adayan İsa'nın yüzü! İki iğne yaptı o gece bana, kendi eliyle, biri ateş düşürücü, öbürü kalbi güçlendiren. Gençti, çok güzel bir karısı vardı, zarif bir İstanbul kızı. Genç karısını evinde yalnız bırakmıştı o gece. Doktor bulamayan hastalarla dolup taşardı Tunceli. Gece yarılarına kadar hastanede çalışacağına zengin olabilir, evinde karısı ile güzel saatler geçirebilirdi. Aylığı ile geçiniyor, gece yarılarına kadar kendisinden başka sığınacak kimsesi olmayan hastalarından kopamıyordu! Odamdan ayrılmadan önce elini alnıma koydu: "Uyumaya çalışın!" dedi. "Ben hastanedeyim. Bir iki saat sonra bir daha uğrayacağım, daha önce bir yardımıma gerek görürseniz çekinmeden haber gönderin!" Birden kanatlanmış gibi oldum, eli alnımda başka bir ülkeye göç ediyormuş gibi duydum kendimi, hemen uyudum. Sabah ateşim düşmüş, acıkmıştım. Erkenden geldi, sevincimi paylaştı, sanki o beni değil de ben onu iyileştirmişim gibiydi! Sonradan anladım ki, o gece uğramasa, o iki iğneyi yapmasa, dahası o sevecenliği göstermese bana, o gece komaya girmem kaçınılmaz bir durummuş, sabaha sağ çıkamayacakmışım! İki aylık bir hava değişiminden sonra tam sağlıklı olarak işimin başına döndüm. Günlerden pazardı. Teşekküre gittim. Evinde değil hastanede mikroskopunun başında buldum. "Bana hiçbir teşekkür borcunuz yok!" dedi. "Ben sizi iyileştirmekle zaten ödüllendirildim! Mühendistiniz değil mi?" "Evet, dedim, yüksek maden mühendisi! Bakır ocaklarında çalışıyorum." "Kolay mı yetişiyor bir mühendis? Ülkemin genç bir mühendisini ölümden döndürmek az mutluluk mu?" dedi, sordu: "Tanrı'ya inanır mısınız?" Kısaca "Dindar değilim ama

mutekidim!" dedim. "Önemli olan da mutekid olmaktır" dedi. "Tanrısını yüreğinde taşır insan! O Tanrı, benimdir dediği, canlı cansız bütün yarattıklarını esirgeyen, bütün çocuklarını kardeş tutanı sever! Ben sizin iyileşmenize yardımcı olmakla Tanrımı sevindirdim, karşılığında yüreğimin derinlerinde yankılanan sesinden benden hoşnut olduğunu duydum! Siz iyi bir mühendis olarak çevrenize yardımcı olursanız kat kat ödersiniz benim bu küçük hizmetimi!" *(Kısa bir susuştan sonra.)* Bugün yarın derken arayamadım. Dr. Işık'ı! Şimdi ise bütün bütün geç kaldım!..

Ülker - Ne yapmamı istiyorsun onu söyle?

Kerem - Geride kalanları kimler?

Özlem - Arayıp öğrenebilirim.

Kerem - Mutlaka öğren. Dr. Işık'ın geride kalanlarına temiz bir addan başka bir şey bırakabileceğini sanmıyorum! Eşinin çocuklarının parayla giderilebilecek bir sıkıntıları varsa giderin, beni bu borçtan kurtarın!

Özlem - Merak etme. Öbür, ilkgençlik arkadaşın olan?

Kerem - Onur! Öylesine candan bir arkadaştı ki! İlkgençlikte edinilen dostların yeri doldurulmuyor, yaş ilerledikçe yerleri boş kalıyor! Sıkıntılı günlerimizde, kaç kez, kendi yemedi, yemekten geliyorum dedi, borç bulduğu parayla benim karnımı doyurdu. Hiçbir zaman ödeyemedim iyiliklerini...

Utku - Yüreğin rahat olsun dayı, gerekeni yapacağız...

Yeşim - Her yapılan iyilik ödenmez Kerem, ödenirse iyilik olmaz; Salih Efendi'nin dediği gibi alışveriş olur.

Ülker - Görülen iyilik bir başkasına iyilik ederek ödenebilir ancak: sen yaşamın boyunca çevrendekilere hep iyilik ettin!

Kerem - Söz uzuyor, vasiyetnameme geçmem doğru olacak. Kesmeden dinlemenizi rica edeceğim...

Erkan - Dinliyoruz?

Yalçın - Buyurun okuyun.

Kerem - *(Ağır devinimlerle vasiyetnamesini açar, okumaya baş-*

lar.) Sevgili dostlarım, yakınlarım. Dün ellidokuz yaşına girdim. Annem ellibeş yaşında ölmüştü, babam ellisekizine kadar yaşayabildi. Babamın yaşından bir yaş daha ilerdeyim şimdi. Bu olay bana sık sık ölümü düşündürüyor... Yaşamayı kabul eden bir insanın ölümü yadırgaması çelişki olur. Bugüne kadar ölümü hep yaşamımın doğal bir sonucu olarak yorumladım. Ölüm olayının açık bir çözüme bağlanması gereken yanı ölüm sonrası. Bence yaşamayı anlamlı kılan, yaşayanın geride bıraktığı, izler, dünyaya katkılarıdır. Ölümle insanın maddi varlığının yok olmasını anlıyorum da, bu izlerin bu katkıların ölenle birlikte silinmesine, dağılıp yok olmasına gönlüm razı olmuyor! Babam ile annem dürüst, çalışkan, yurtlarını seven, çevrelerine yararlı olmak için can atan insanlardı. Bu nitelikleri geçim sıkıntılarını hafifletmeye hiçbir zaman yetmedi. Liseden sonra çarşıda bulabildiğimiz en ucuz bir bavulla ayrıldım baba evinden. Üniversiteyi parasız yatılı okudum. Mühendis olduktan sonra elimden geldiği ölçüde babamın annemin geçim yüklerini hafifletmeye, kardeşlerime yardımcı olmaya çalıştım. Bugünkü mal varlığımı bütünüyle kendi çalışmamla edindiğimi belirtmek için değindim bu ayrıntılara. Verimli bir maden yarattım. Bu evi, taşınır mallarını edindim. Önemli sayıda hisse senetlerim var. Bunları bırakacağım geride! Ne olacak bu bıraktıklarım? Vasiyetnamemde benim çözümlemeye çalıştığım sorun bu olacak! Ölümü doğal olarak kabul ediyor, korkusuz karşılıyorum ama, bu değerlerin, kurumlaşan emeklerin yok edilmelerini, amaçlarının dışında, paraya dönüştürülerek başka ellerde saçılıp savrulmasını kabul edemiyorum! Çünkü böylesi bir son, bir insanın büyük umutlar emeklerle, büyük bir özveriyle dünyaya bir şeyler kattığına inanarak çalışmasını saçma durumuna getiriyor! Bu saçmalığı onaylarsak, insanoğlundan olumlu bir yaşayış sürmesini isteyebileceğimiz ne kalıyor geriye! Dünya varsın yıkılsın demekle birdir bu saçmalığa boyun eğmek! Bir insan yaşarken dünyaya bir şeyler katmışsa, o katkı korunmalı, ölenden sonra sağ kalmalı! Çünkü ölümsüz kalan o katkıdır. Ölenin canı o katkıya geçmiştir. Ölüme karşı ancak bu yoldan, ürettiklerinin, katkılarının korun-

masıyla direnebilir insan, ölümsüzleşebilir! Madenimi üç yıl önce bu düşünceyle vakıflaştırdım. Madenim üç yıldır vakfın malıdır. Ben yöneticisi olarak aylık alıyorum. Utku çocukluk yıllarından başlayarak bu madende büyüdü, parlak bir maden mühendisi olarak yetişti. Benden sonra vakfı o yönetecek, aylık alacak. Açıkça görüyorum ki işinde benden daha başarılı olacak! Madeni bugünkü duruma getirmekte, ocaklara ilk kazmanın vurulmasından bugüne kadar benimle birlikte bütün çalışanların payı var. Çalışanların, lojman sahibi olmaları, çocuklarının okuma, yetişmeleri, yaşlılık yardımları, vb. sosyal gereksinmeleri vakıf yönetmeliğinde belirtildiği gibi sürecek... Bankalardaki bütün alım satım hesaplarım vakıf adınadır. Kişisel bütün gelirim vakıftan aldığım aylık ücret dışında, hisse senetlerimin ödentilerine dayanıyor. Yeniköy'deki bu evimin, bütün taşınır malları, ev işlerinde yardımcı olanları ile birlikte korunması dileğimdir. Ben yaşıyormuşum gibi kapısının geride kalan dostlarıma açık tutulduğunu düşündükçe, onlar evime gelip gittikçe, ölümümden sonra da aralarında yaşayacakmışım gibi bir duygu var içimde. Ülker, arkamdan yaşadığın sürece senden bekliyorum bu dileğimi yerine getirmeyi. Bütün gelirimi bu dileğimin yerine getirilmesine ayırıyorum. Ülker'den sonra Yeşim, Utku sürdürebilirler bu dileğimi, sürdüremezlerse vakıf yakışan kararı alır. Gülizar ile Salih Efendi, diledikleri sürece ben ölmemişim gibi işlerini sürdürebilir, evin korunmasına ayırdığım gelirimden ücretlerini, sırası gelince öbür yasal haklarını alırlar. Son olarak, yaşadığım sürece emeğimle bileğimle gerçekleştirdiğim değerleri ölümümden sonra da yaşatmak amacının bu vasiyetnameyi yönlendirdiğini, düzenlenmesinde kişisel hiçbir duygu düşüncenin etkili olmadığını özellikle belirtmek isterim. Belirttiklerimin dışında, kim benden alacaklı olduğunu söyler kanıtlarsa, kim beni borçlu çıkarırsa, alacağını aradan geçen yılların katıyla alabilir. Sizlere sağlıklar, mutluluklar dileyerek aranızdan ayrılıyorum... *(Portreye vuran ışıklar söner. Sahne ağır ağır aydınlanırken, saatler yarımı çalar. Dışarda yaklaşan yağmurun habercisi bir gök gürültüsü duyulur.)*

Erkan - Bitti mi?

Özlem - Bitti! *(Okur.)* İmza: Kerem Balkan...

Yalçın - Bu nasıl vasiyetname? Hepimizi topluyor, sonra kimimizin adını anıp kimimizin anmıyor?

Özlem - Hepimizin adını anması gerekmez! Adlarını anmadıklarını kapsayan önemli bir hüküm var vasiyetnamede...

Erkan - Neymiş o önemli hüküm? Masal dinlemeye, bilmece çözmeye mi geldik buraya?

Yalçın - *(Özlem'e)* Kendisinden alacağı olduğunu söyleyenleri mi kastediyorsun? Öyleyse ben alacağım olduğunu söylüyorum!

Özlem - Söylemeyin diyen kim size? Kanıtlar, alacağınızı katlarıyla alırsınız... *(Ülker ile Yeşim, balkon kapısının önündedirler.)*

Ülker - Yağmur geliyor galiba?

Yeşim - Anadolu yakasında henüz. Balkona çıkalım mı?

Ülker - İyi olur. *(Özlem'e)* Özlem, biz balkona çıkıyoruz...

Erkan - Niye, konuşmalardan kaçıyor musunuz?

Ülker - Bize düşen bir söz yok! Vasiyetnameye bir diyeceğimiz de yok!.. *(Yeşim'le balkona çıkarlar.)*

Gülizar - Özlem Hanım ben mutfaktayım... *(Çıkar. Salih onu izler.)*

Erkan - *(Arkalarından)* Bir de olsun mu? O dedikleri size kalmaz!

Özlem - Ülker Hanım'a kalan sadece evine gözcülük etmek...

Erkan - Hisse-senetlerinin gelirlerini idare ederek!..

Yalçın - Ben yasal mirasçısıyım! Ölen çocuğumun dayısıydı...

Özlem - Dayı diyebilecek kadar yaşamadı çocuğunuz!

Yalçın - Ne değişir? Yaşasaydı diyecekti! Yirmidört yaşında yetişkin bir genç olacaktı şimdi! Utku gibi mühendis olacaktı belki de?

Özlem - Ne yazık ki olmadı...

Yalçın - Hak doğumuyla oluşuyor, yaşamasıyla mühendis olmasıyla ilintisi yok! Yasaların öngördüğü miras hakkı, oğlumun doğumla oluşan hakkı!

Özlem - Hakkınızsa alırsınız...

Yalçın - Avukatsınız, siz de biliyorsunuz ki yasa, kardeşlere tanıdığı dokunulmaz pay hakkını, kardeş eşlerine, kardeş çocuklarına tanımıyor.

Özlem - Vaktiniz var, ne yapacağınıza, nasıl hak arayacağınıza düşünür taşınır karar verirsiniz!

Yalçın - Vasiyetnamenin iptalini isteyeceğim!

Özlem - Sonuç vermez!

Erkan - Ben de iptalini isteyeceğim!

Özlem - Sonuç alamazsınız! Vasiyetname bütün koşulları uygun düzenlenmiş...

Yalçın - Henüz aslını görmedik!

Utku - Eczane ne oldu?

Yalçın - Onu sormak sana düşmez!

Utku - Dayımın anısına söz söyletmemeyi başka kimse üstlenmediğine göre, o görev bana düşüyor!

Yalçın - Sen o zaman çocuktun!

Utku - Evde hep bu eczane hikâyesini dinleyerek büyüdüm!

Yalçın - Mahkemede hepsi ortaya çıkar!

Özlem - Eczanenin Kerem Bey'in ödediği bonoları dosyasında duruyor!

Utku - Dayım, Nuray Teyzemin adı mahkeme koridorlarına düşmesin diye koca bir eczane bağışladı size o bonolarla..

Yalçın - Zamanaşımına uğradı o bonolar!

Özlem - Avukatsınız, siz de bilirsiniz, mirasta süre aşımı mirasın açılmasıyla başlar! Kerem Bey'in size bir borcu olmadığını kanıtlamaya yeter o bonolar!..

Erkan - Geldiğime geleceğime bin pişmanım buraya!

Yalçın - Sen kardeşisin, vasiyetnamenin, miras kaçırmak için sağlığında yaptığı tasarrufların iptalini isteyebilirsin!

Utku - Mirasçılarından miras kaçırmak için ne yaptı sağlığında dayım?

Yalçın - Vakıf kurdu! Vasiyetnamesinde açıklıyor, mirasçılarının madenden pay istememeleri için kurulmuş vakıf!

Erkan - On yıldır bu eve ayak atmadım, keşke bugün de gelmeseydim!

Yalçın - İyi ki geldin, vasiyetnameyi dinledin! Dava aç!

Erkan - Açacağım!

Yalçın - Dokunulmaz payının vasiyetname dışında tutulmasını iste!

Erkan - Demedim mi size? Hiç sevmedi beni, hep horladı diye! Benden ne hakla saygı sevgi bekler?

Utku - Sen çok mu seviyorsun ağabeyini?

Erkan - Sen yaşın kadar konuş!

Utku - Çocuk değilim!

Erkan - Sen alacağını aldın, sen sev onu!

Utku - Sen çok önceden aldın alacağın miras payını! İstanbul'un en büyük benzin istasyonlarından birini açtı sana.

Özlem - Benzin istasyonunun ödediği bonoları da dosyada!..

Yalçın - *(Utku'ya)* Hani dayından miras beklemiyordun? Hani almayacaktın? Vakfın iptal edileceğini duymak işine gelmedi değil mi?

Utku - Nereden çıkarıyorsun miras aldığımı, işime gelmediğini?

Yalçın - Hadi red et mirasını, göster sözünün eri olduğunu, aslanlığını...

Utku - Miras bırakmıyor bana!

Özlem - Utku'ya iş veriyor, daha doğrusu işinde kalmasını istiyor!..

Utku - Beş yıldır zaten çalışıyorum o işte!

Erkan - Dışarda veriyorlar mı sana o işten aldığın parayı?

Utku - Onu sorar öğrenirsiniz! Vasiyetnamesinde kimseye para, kimseye mal bırakmadı dayım! Dayımdan para alan mal alan sadece ikinizsiniz! Daha sağlığında biriniz eczaneyi, öbürünüz benzin istasyonunu aldınız!..

Yalçın - Geçmiş şeyler bunlar!.. *(Erkan'a)* Boş sözlerle vakit öldürmeyelim Erkan! Gidelim. Ben gidiyorum, sen de benimle geliyor musun?

Erkan - Geliyorum! *(Özlem'e)* Sen avukatsan benim güvendiğim senden daha tuttuğunu koparır avukatlar var! *(Yalçın'a)* Gidelim! *(Birden öfkelenir. Sehpanın üstünde duran boş çay bardağını alır, Kerem'in portresine baktıktan sonra, şöminenin içine fırlatır. Portreye doğru)* Mahkemede görüşürüz seninle! *(Utku'ya)* Seninle de. *(Yalçın'la birlikte çıkarlar. Kırılan bardağın şıngırtısını duyan Ülker'le Yeşim balkon kapısından görünürler.)*

Ülker - *(Girer.)* Gittiler mi?

Özlem - Hele şükür kurtulduk!

Gülizar - *(Girer.)* Özlem Hanım, geçmiş olsun! Çok yoruldunuz! *(Özlem'e)* Çok üzdüler değil mi sizi? *(Utku'ya)* Sizi de?

Özlem - Önemi yok; Avukat olarak alışığım ben bu gürültülere!

Utku - Elimden geldiği kadar sakin olmaya çalıştım ama...

Yeşim - En iyisi bir an önce kapatalım bu konuyu...

Ülker - Gittiler, fırtına dindi!..

Gülizar - *(Yeşim'e)* Bir isteğiniz var mı?

Yeşim - Daha az önce çay içtik!

Ülker - Gülizar, sen eve gitmek için acele ediyorsun galiba? *(Gök gürültüsü duyulur, pencerede bir şimşek çakar.)*

Gülizar - Yağmur geliyor. Yağmura tutulmasam iyi olacak...

Utku - Ben evine götürürüm seni.

Ülker - Kal! Kerem'in isteğini bugünden başlayarak hep birlikte yerine getirelim. Salih Efendi nerede?

Gülizar - Gitti! Konuşulanları duymak istemedi. Yarın erkenden gelecek.

Ülker - Çay saati geçti. Oturup patırtısız gürültüsüz birer içki içelim!..

Yeşim - Fena olmaz, hep birlikte gidip evi boşaltarak, Kerem'i yalnız bırakmamış oluruz!..

Ülker - Güzel söylediniz. Hadi, söyleyin ne içiyorsunuz?

Yeşim - Ben, cin tonik. *(Bakışları ötekilere dolaşır.)*

Ülker - Anlaşıldı, hep cin tonik içiyoruz...

Gülizar - Ben hazırlık yapayım... *(Hole yönelir.)*

Ülker - Ben de geliyorum, hazırlığı hep birlikte yapacağız. Sen sadece buz çıkar. *(Hole geçerken Yeşim'e)* İçkiyi, bardakları siz çıkarın...

Yeşim - *(Utku'ya)* Utku Bey siz oturun. Biz Özlem Hanım'la servisi hazırlarız... *(Yeşim, içki şişesini, çerez kavanozlarını çıkarır, çerezleri küçük tabaklara koyarken, Özlem bardakları çıkarır. Utku, yazı masasına yaklaşır.)*

Utku - *(Yeşim'e)* Çakmağı siz mi kaldırdınız?

Yeşim - *(Utku'ya döner)* Yooo!

Utku - Masanın üstünde yok!

Özlem - Siz balkondayken masanın üstündeydi!..

Yeşim - Aldı anlaşılan! *(Ülker elinde küçük bir tepsi içinde buz kovası, tonik şişeleri, dilinmiş bir tabak limonla döner.)*

Ülker - *(Salondakilere)* Gülizar kanapeleri hazırlıyor... *(Salonda doğal olmayan havayı sezer.)* Ne oldu?

Özlem - Yalçın Bey, çakmağı almış!

Ülker - Çok beğeniyordu!

Yeşim - Önemi yok! Başka bir çakmak getiririm onun yerine! *(Dışarda hızlı bir yağmur başlar. Açık duran balkon kapısının tül perdeleri havalanır.)*

Utku - Kapıyı kapatayım mı? *(Kapıya yönelir.)*

Ülker - Hayır açık kalsın! *(Hazırladığı içki bardağını Utku'ya uzatır.)* Gel içkini al; Bundan sonra dayının yerini sen tutacaksın!..

Utku - *(Bardağını alır)* Teşekkür ederim! *(Yeşim ile Özlem bardaklarını alırlar. Ülker, kendi bardağını alır. Elinde hafif hafif çalkalar.)*

Ülker - *(Balkon kapısına yaklaşır.)* Yıllar var, yine böyle bir akşam üstüydü, yağmur yağdı, dindi. Yağmurdan sonra, dışarda, balkonda oturmuş içkilerimizi içiyorduk. Denize, ıslak ağaçlara, yağmurla yıkanan yeşillere bakarak. Güneş açtı, otların uçlarında damlalar ışımaya başladı. Konuşmuyorduk, ama aklından geçenleri duyuyor gibiydim. Onun da benim aklımdan geçenleri duyduğunu sanıyordum...

Yeşim - Bazen öyle olur. Özellikle birbirlerini sevenler arasında... *(Gülizar elinde kanape tepsisi ile girer.)*

Ülker - Yaşamak bu! Yağmurun, güneşin, otların, sonra da birlikte yaşadığınız insanın tanığı olmak.. *(Sırtını balkona döner.)* Kerem'le birbirimizin tanığı olduk... *(Gülizar'a)* Tepsiyi ortaya bırak Gülizar! *(Servis masasını gösterir.)* İsteyen alır. Hadi sen de içkini hazırla... *(Gülizar, denilenleri yaparken, Yeşim'e döner.)* Ayıplamazsan sorabilir miyim, nasıl tanışmıştınız?

Yeşim - Kerem hiç anlatmadı mı?

Ülker - Çok kısa. Galiba bir kongrede?..

Yeşim - Uluslararası bir kongreydi. Daha kapıdan girerken görünce çarpılmış gibi oldum. Yazgılarımızın ortak olduğunu anladım. O günden sonra da hiç ayrılmadık...

Utku - *(Satranç masası başına geçer, taşlarla oynar.)* Hadi Dayı, beyazlar senin...

Özlem - Yağmur hafifliyor, hızı kesildi...

Ülker - Kerem'i bekliyoruz sanki!

Yeşim - O da burada gibime geliyor!

Utku - Hepimizde bir şeyler var dayımdan, ondan kopamayız ki!

Gülizar - Yirmialtı yıl! Yirmialtı yıl yakın olduğum ikinci bir insan yok hayatımda... Durmadan Kerem Bey'den söz edilsin istiyorum? Kerem Bey'den söz edemezsem edenleri dinlemek...

Yeşim - *(Pencereden bakar.)* Otomobilindeyiz sanki, yağmur ön cama vuruyor, silgiler çalışıyor, yan yanayız, sürerken dönüp bana baktığını, gülümsediğini görür gibi oluyorum...

Ülker - İçkisini dudaklarına götürüşü gözlerimin önüne geliyor...

Gülizar - Çiçeklerine eğilişi. Solan yaprakları bir bir ayıklardı...

Yeşim - Sıcakta, denize karşı gömleğinin yakasını açışı...

Ülker - Görüyorsun ya Kerem, hep seninleyiz...

Utku - Oyuna başlarken her seferinde ayrı taş çıkardı. Bazen şah, bazen vezir piyadesi, bazen at...

Ülker - *(Kadeh elinde Kerem'in portresine döner.)* İçelim! Her zaman da seninle olacağız Kerem! Seninle ilgili duygularımda hiç yanıltmadın beni! Bir kez olsun düş kırıklığına uğratmadın! *(Sahne ışıkları yavaş yavaş kararmaya başlar.)* Teşekkür ederim! Bu evden bizi koparmadığın, sevenlerini bir araya topladığın için! Evinde ne varsa senin elinle koyduğun yerde kalacak, hiçbir şeyin yeri değişmeyecek! Nereye değsek sana dokunmuş gibi olacağız. Biz böyle, gördüğün gibi, sık sık bir araya gelerek seni anacağız! Teşekkür ederim Kerem, çok teşekkür ederim!.. *(Kadehini portreye doğru kaldırır. Yeşim, Özlem, Gülizar, Utku kadehlerini Kerem'in portresine doğru kaldırır dudaklarına doğru götürürlerken, perde ağır ağır kapanır.)*

PERDE

Etiler, 30 Ağustos 1990

SON SÖZ

Berin Cumalı

Necati Cumalı aramızdan ayrıldığında, arkasında kimi hiç oynanmamış, kimi hiç yayımlanmamış yirmi dokuz oyun da bıraktı. Bunları gün ışığına çıkarmak, önce Necati Cumalı'ya, sonra da Türk Tiyatro Edebiyatı'na karşı borcumdu. Bu yapıtların nasıl yıpratıcı bir çalışma sonucu yaratıldığının yakın tanığı olarak, bazı belgeleri, Necati Cumalı'nın sanatına bağlılığına, kırılmaz direncine duyduğum saygı nedeniyle ve özellikle kendisinin hayattayken gerçekleştiremediği bir isteğini yerine getirmek amacıyla okurları ile paylaşıyorum.

* * *

Kent Oyuncularının bir gecede okuyarak oynamaya karar verdikleri, Mahir Canova'nın rejisi, Ulvi Cemal Erkin'in müziği, Doğan Aksel'in dekoru ve Kent Oyuncularının başta Yıldız Kenter, Şükran Güngör, Müşfik Kenter olmak üzere güçlü kadrosu ile kusursuz biçimde 26 Mart 1962'de sahneledikleri, yılın tiyatro olayı olan, o günden sonra da sayısız yurt içi, yurt dışı tiyatrolarda, radyolarda, okullarda sürekli oynanan, çeşitli dillere çevrilen Nalınlar, görevlerinden biri de Türk Tiyatro Edebiyatı'nı desteklemek olan Devlet Tiyatrosu yönetimi tarafından aşağıdaki belgede görüldüğü gibi değerlendirilmiştir.

T.C. **Ankara, 14.6.1961**
Milli Eğitim Bakanlığı
DEVLET TİYATROSU

Sayın Necati Cumalı
İstanbul Radyosu
Raportör
İstanbul

"Nalınlar" adlı eseriniz Edebi Heyetçe incelenmiş ve Devlet Tiyatrosu Repertuvarına alınmasına imkân görülememiniştir.

Saygılarımla bildiririm.

Umum Müdür
(Cüneyt Gökçer)

Necati Cumalı'nın ilk kez 19 Kasım 1949'da İzmir Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen; daha sonra yurt içinde ve dışında çeşitli topluluklarca oynanan; aralarında Nisa Serezli ve Metin Serezli'nin de bulunduğu İstanbul Gençlik Tiyatrosu oyuncuları ile katıldığı Erlangen Uluslararası Tiyatro Festivali'nde (1956) en iyi oyun seçilen; iki kez sinemaya uyarlanan; Azeri besteci Firengiz Alizade tarafından "vokal koreografik dram" olarak bestelenerek Mersin Devlet Opera ve Balesi'nin açılış gösterisinde sahnelenen (3 Ocak 1993) yapıtı Boş Beşik de, İstanbul Şehir Tiyatrosu yönetimince aşağıdaki belgede görüldüğü gibi değerlendirilmiştir.

T.C. **Kütüphane Sıra No 807**
İSTANBUL BELEDİYESİ
ŞEHİR TİYATROSU
Edebi Heyeti

Karar No : 61
Muharriri : Necati Cumalı
Adresi : İzmir Urla Zafer Caddesi No:25
Verildiği tarih : 14/1/1952
Okunduğu tarih : 7/3/1952

VERİLEN KARAR: Necati Cumalı tarafından yazılmış olan bu eser Şehir Tiyatrosunun bir temsil gecesini doldurmayacak derecede kısa olduğundan sahibine iadesine karar verilmiştir.

Aslına uygundur
Dramuturg
H. Şükrü Erden

Necati Cumalı'nın ilk olarak İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda oynanan (Kasım 1959), yönetmen Atıf Yılmaz tarafından sinemaya da uyarlanan yapıtı Mine de, Devlet Tiyatrosu yönetimi tarafından aşağıdaki belgede görüldüğü gibi değerlendirilmiştir.

T.C. **Ankara, 26.3.1958**
MAARİF VEKALETİ
DEVLET TİYATROSU
Umum Müdürlüğü

Necati CUMALI
7, Rue Casimir De la Vigne Paris VI

(MİNE) adlı oyunumuz Edebi Heyetimizce okunarak incelendi.

Bir piyes olmaktan ziyade, bir senaryo ya da radyofonik bir skeç mahiyetinde, parça parça tablolardan ibaret bulunması ve seyirciyi sonuna kadar sürükleyecek bir vakadan mahrum olması sebebiyle repertuvara alınmasına imkân görülememiştir.

Durumu üzülerek bildirir, saygılarımı sunarım.

Edebi Heyeti Başkanı
Ahmet Muhip DIRANAS

İÇİNDEKİLER

Ahmetlerim 5

Gömü 49

Bakanı Bekliyoruz 131

Yürüyen Geceyi Dinle 219

Yaralı Geyik 293

Şafak Karakolu 361

Dün Neredeydiniz 447

Bir Sabah Gülerek Uyan 517

Vatan Diye Diye 605

Gel Evlenelim, Yürü Boşanalım 739

Devetabanı 821

Kuyu 925

Yalnız Ölü 995

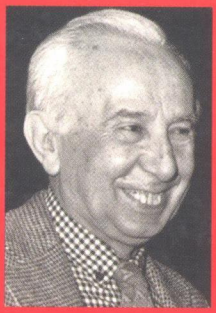
CUMHURİYET KİTAPLARI

• ATATÜRK DEVRİMİ BİR ÇAĞ. MOD.	M. SUNA KİLİ
• OSM.İMP.NUN YÜKSELİŞ VE ÇÖKÜŞ TARİHİ 1-2	DİMİTRİ KANTEMİR
• CUMHURİYETİN BİREYİ OLMAK	TÜRKAN SAYLAN
• UCU GÜLLÜ KUNDURA	MUZAFFER BUYRUKÇU
• ENEL HAKK'IN HAKKI	İLHAN SELÇUK
• HACI BEKTAŞ EFSANEDEN GERÇEĞE	IRENE MELIKOFF
• BİR GÜNLÜK DOST	ÜSTÜN AKMEN
• SÖZ UÇLARI YAZI BURÇLARI	FERİDUN ANDAÇ
• PAYLAŞILAN TUTKU SİNEMA	GÖNÜL DÖNMEZ COLİN
• TÜRKİYE'NİN ŞEYTAN ÜÇGENİ	HİKMET ÇETİNKAYA
• SOSYAL DEMOKRASİDE TEMEL EĞİLİMLER	DENİZ KAVUKÇUOĞLU
• ZELİŞ	NECATİ CUMALI
• DEĞİŞİK GÖZLE	NECATİ CUMALI
• KUVAYI MİLLİYE'NİN KURULUŞU	ALEV COŞKUN
• YASAMIN İKİ UCU	ÜMİT OTAN
• SÖZCÜKLERLE YOLCULUK	OKTAY AKBAL
• BİR KADIN YAZGISI	TESLİME NESRİN
• AVRUPA TÜRKLERİ	FARUK ŞEN
• ORTADAKİ ASYA ÜLKELERİ	MUSTAFA BALBAY
• ÇÜNKÜ BEN EDEBİYATÇIYIM	DEMİRTAŞ CEYHUN
• İSLAMDA KADIN VE CİNSELLİK	ORAL ÇALIŞLAR
• KÖY ENSTİTÜLERİ ÖZGÜRLEŞME EYLEMİ	MEHMET BAŞARAN

• BÜTÜN ÖYKÜLERİ - 1	OSMAN ŞAHİN
• BÜTÜN ÖYKÜLERİ - 2	OSMAN ŞAHİN
• BÜTÜN ÖYKÜLERİ (TAKIM)	OSMAN ŞAHİN
• İSTANBUL FOTOĞRAFLARI	NECATİ GÜNGÖR
• ÖĞRETEMEDİĞİMİZ TÜRKÇE	KEMAL ATEŞ
• MASALDAN BUNALIMA YENİ DÜNYA DÜZENİ	IŞIK KANSU
• KARANLIĞA KARŞI YAZILAR	ÜMİT ZİLELİ
• GÖZLERİN POYRAZ	HİKMET ÇETİNKAYA
• KULE	NEVRA BUCAK
• AY SALLANIYOR	PEN YAZARLAR DERNEĞİ
• KEMALİZM	ANIL ÇEÇEN
• PORTRELER	ORAL ÇALIŞLAR
• KARİKATÜRLER	ALİ ULVİ
• BİR CUMHURİYET DÜŞMANININ PORTRESİ	M. EMİN DEĞER
• TÜRKLER MEZARLIĞI YEMEN	MUSTAFA BALBAY
• AYNANIN GERÇEĞİ	GÜLSEREN SÜDOR
• OSMANLI GERÇEĞİ	ERDOĞAN AYDIN
• FATİH VE FETİH	ERDOĞAN AYDIN
• AYARI BOZUK ÇAYEVİ	ASUMAN TÜMER
• KAYGUSUZ ABDAL	SEVGİ SANLI
• AY BÜYÜRKEN UYUYAMAM	NECATİ CUMALI
• VİRAN DAĞLAR	NECATİ CUMALI
• MAKEDONYA 1900	NECATİ CUMALI
• SUSUZ YAZ	NECATİ CUMALI

• DAĞINIK SATIRLAR	METİN DEMİRTAŞ
• ÇOCUKLUK ŞARKILARI	IŞIL ÖZGENTÜRK
• ANILAR (19. YÜZYILDA SARAY HAREMİ)	ŞAİR LEYLA SAZ HANIM
• SOL GELECEĞİ TARTIŞIYOR	ORAL ÇALIŞLAR - BARIŞ DOSTER
• VEEE PERDEEE	ÜSTÜN AKMEN
• NASIL MÜSLÜMAN OLDUK	ERDOĞAN AYDIN
• AT KIZ	TÜRKAN SAYLAN
• ALACA BİR ÖFKE	HİKMET ÇETİNKAYA
• HALKEVLERİ	ANIL ÇEÇEN
• KÖTÜ SONSUZDA GEZİNTİLER	ERGİN YILDIZOĞLU
• ASKERLER VE DIŞ GÜÇLER	CÜNEYT AKALIN
• OKUMAK MI O DA NE	ORHAN TÜLEYLİOĞLU
• KURTULUŞ KURULUŞ	BÜLENT TANÖR
• DÜŞÜNÜYORUM ÖYLEYSE VURUN	İLHAN SELÇUK
• ATATÜRKÇÜLÜĞÜN KÖKENİ ETKİSİ VE GÜNCELLİĞİ	MENTER ŞAHİNLER
• BAHÇE BİZİZ GÜL BİZDEDİR	MİYASE İLKNUR
• İSLAMİYET VE BİLİM - 2	ERDOĞAN AYDIN
• İSLAMİYETTE AHLAK VE KADIN - 3	ERDOĞAN AYDIN
• İSLAMİYETİN EKONOMİ POLİTİĞİ - 4	ERDOĞAN AYDIN
• KUR'AN VE DİN - 1	ERDOĞAN AYDIN
• 11 EYLÜL 2001'İN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ	OSMAN ÖZBEK
• ACI TÜTÜN	NECATİ CUMALI

• YURDUMUZU SEVMENİN SORUMLULUĞU	EROL ERTUĞRUL
• ÇİN'İN UZUN YÜRÜYÜŞÜ	MUSTAFA BALBAY
• DİNLER VE DEVRİMLER	RIZA ALGÜL
• BABAM GAZETECİ ZEKERİYA SERTEL SUSMAYAN ADAM	YILDIZ SERTEL
• ÇAĞIN TANIĞI SİNEMA	ASLI SELÇUK
• ÜNİVERSİTEDEN TOPLUMSAL SORUNLARA BAKIŞ	COŞKUN ÖZDEMİR
• HAVANALI İSA	ŞANSIN TÜZÜN
• YASAKLI	MEHMET BAŞARAN
• AFRİKA'NIN UÇLARINDA	MUSTAFA BALBAY
• HİÇBİRİMİZ MASUM DEĞİLİZ	IŞIL ÖZGENTÜRK
• CUMHURİYETİN BİREYİ OLMAK - 2	TÜRKAN SAYLAN
• YAĞMURLARLA TOPRAKLAR	NECATİ CUMALI
• ÖNCE ÇİZGİ VARDI	TURHAN SELÇUK
• BALKANLAR	MUSTAFA BALBAY
• BİR BAŞKA MIDIR BENİM MEMLEKETİM	İLHAN AZKAN
• YEDİ CANLI CUMHURİYET	ÖZDEMİR İNCE
• BİZE DE BANAZ'DA PİR SULTAN DERLER	ALİ HAYDAR AVCI
• IRAK BATAKLIĞINDA TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİ	MUSTAFA BALBAY
• GALİLEO VE BİLİMSEL DEVRİM	REŞİT AŞÇIOĞLU
• İSKELE SANCAK	İLHAN SELÇUK
• AĞLAMAK VE GÜLMEK	İLHAN SELÇUK
• YÜZBAŞI SELAHATTİN'İN ROMANI (TAKIM)	İLHAN SELÇUK

NECATİ CUMALI

Bütün Oyunları: 2

Ahmetlerim • Gömü • Bakanı Bekliyoruz • Yürüyen Geceyi Dinle • Yaralı Geyik • Şafak Karakolu • Dün Neredeydiniz? • Bir Sabah Gülerek Uyan • Vatan Diye Diye • Gel Evlenelim Yürü Boşanalım • Devetabanı • Kuyu • Yalnız Ölü •

Necati Cumalı aramızdan ayrıldığında, arkasında kimi hiç oynanmamış, kimi hiç yayımlanmamış yirmi dokuz oyun da bıraktı. Bunları gün ışığına çıkarmak, önce Necati Cumalı'ya, sonra da Türk Tiyatro Edebiyatı'na karşı borcumdu. Bu yapıtların nasıl yıpratıcı bir çalışma sonucu yaratıldığının yakın tanığı olarak, bazı belgeleri de Necati Cumalı'nın sanatına bağlılığına, kırılmaz direncine duyduğum saygı nedeniyle ve özellikle kendisinin hayattayken gerçekleştiremediği bir isteğini yerine getirmek amacıyla okurları ile paylaşıyorum.

Berin Cumalı

Cumhuriyet KİTAPLARI

ISBN 975-6747-62-5

9 789756 747629

04.34.Y.0298.007